BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
68
9 H B
25

61.3.12

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

TEXTO
OFFICI
PAR. I

5-16.8_10-

Digitized by Google

Collegii Soc. Iesu romani. Cat. inſcrip.

OFFICINAE

IOANNIS RAVISII TEXtoris Niuernenſis Hiſtoricis Poëticiſq; refertæ Diſciplinis Prima pars,

bene recognita, auctaq; non parum, cum Indice iuxta ſeriem Literarum repoſito.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

68 9 B 25

Venetijs M D XXXVII

LECTORI CANDIDO

OFFICINA Ioannis Rauiſii Textoris rerum om/nium merciumq; reconditarum refertiſſima multorum nedum Officinas, ſed & Bibliothecas Lararia quoq; ornaturi, licuit ex officio noſtro plurimorum Votis ſatisfacere, æris & marginis rationem habentes. qui librorum iu tanto Hodie frequentia & cumulo, Vel obruuntur magnitudine, Vel exhauriuntur precio, quam interim Typis noſtris in Enchiridiō coēgimus, iuſti Voluminis nō prætergeſſi modulum. Sed memineris interea nos in hac æditione propolarum quorūdam probaſſe ſolertiam, qui anguſtas ædes mercati Tabernæ partem priorem mercimoniis replent, reliqua in poſteriori recōdentes & ſi quid aliud ſuperſit quod mercaturam expleat, penum inſtruunt. Quod & hic feciſſe (ſitu probaueris) rei anguſtia nos impulit. Binas enim partes Officinę in hoc mercato curauimus adornandas, & ne quid deeſſet latinæ familiæ, Myrothecium tertio loco extruſimus, nempe Cornucopiæ ordine pulchro digeſtam, qua affatim omnia ſupereſſe mercatui ſignificaremus. Quid preterea nouorū locorum nunc acceſſerit partis ſecundæ monſtrabit epiſtola. Porro Indicem reddidimus expeditiorem & magis auctum, cum accurata caſtigatione. Erratula Verò quædam, Velunt literam pro litera, numerum pro numero non maxime curabis, in his enim nos homines præſtitimus. Vale.

¶ Inculpatiſſimo viro ſacrorumq; literarum profeſſori meritiſſimo. D. Ioanni Boluaco Niuernenſi, Nauarrenſium Grammaticorum gymnaſiarchæ. Io. Rauiſius Textor Niuernenſis S.D.

ADmiratio multis fuit frequens, vir inculpatiſſime, quod ego tuus alumnus & prope dixerim partus, tuis ſemper adiutus obſequiis, tuaq; opera literis innutritus neq; beneficium ſcriptis agnoſcerem, neq; gratiam verbis vllis remetirer. Nec defuerunt, qui ſilentio meo tam diuturno inflantis etiam buccis & multo iraſcerentur ſtomacho, atq; hoc ipſum vicio verterent, dicerentq; me indignum de quo quiſq̄ bene mereri debeat, quū vt cauſabat̃, pleręq; ex pte rationis aiantes ab horreãt ab hmōi nota. Nam & Ciconia parētes à quibus vitam accepit, ſenio feſſos nutrit & ſuccolat, & glires ſuis genitoribus dum ſenuerunt, eadem ſuccurūt pietate, velut meritū refundentes. Alii itē quibus eadē placebat ſentētia, cōuiciis me inceſſebāt, & hmōi verbis alloquebantur. Næ tu es homo egregie malus Textor & dignusq; multis plagis & cicatricibus, q̄ magno famæ tuæ diſpendio nō agnoſcis, per quē pfeceris. Hic (de te loquebantur) te nutriuit à puero Et vt inquit Simo Terentianus, fecit ex ſeruo vt eſſes libertus, & quod habuit ſummū precium, perſoluit tibi. Tu tamen pateris eius memoriā apud te frigeſcere, quē velut numē aliquod terrenū deberes ſuſpicere & reuereri, cuiuſq; effigiē ſi ſaperes, domi haberes in larario, quū quicquid es, ſi quid ſaltē es, id totū ſis eius officio, eiq; vitā cū doctrina referre debeas acceptā. Adde q̄d magna eſt ambobꝰ affinitas eadē vtriq; patria, cuius ille flos eſt, & primū ſpecimē & in qua tanti fit ab oībus, vt inhumanꝰ habeat̃ & inciuilis, qui trāſeūti cōptarim nō aſſurgit. Quanā ergo ratione maculā hāc elues, quonā modo culpā deprecaberis, aut i q̄ excuſationē reiicies delictū, ſi ſo

ſus eum relinquas inſalutatum ,in quē omnes pleno ore certatim laudes cogerunt? His illorum verbis quum aures mihi calerent & circunſonarent cœpit me pudere vitæ, & pœnitere negligentiæ. Parumq; abfuit quin ipſe mihi pœnam irrogauerim,ſumptoq; de meis muſis ſupplicio. arbor ituas adoleſcentiæ meæ nugas veneris marito deuouerim vt cū politiano loquar. Vbi tñ diu ſatis in ea pependi cruce,poſt longum tædium & animi mœrorem,diſcuſſis hinc inde rationibus tandem cognoui nihil eſſe quod deberem triſtari aut affici pœnitentia. Quinetiam me multo prudentius egiſſe,quam ſi quid infra dignitatem tuam antea repoſuiſſem. Præcedentia quidem argumenta iniiciebant mihi pudorem. Contra vero alia emerſerunt omnino contraria,quæ poſtea ſuaſerunt,vt non tantum non me pigeret nihil ad te ſcripſiſſe, ſed ne in poſterum quidem ſcribere. Conſideraui in primis quam ſtulte agant ,qui ſuis ineptiis illuſtrium virorum maieſtatem contaminant exēplo illius Chœrilli ,cuius Scripta plus multo probri quam laudis pepererunt Alexandro. Quantum enim famæ parturiunt doctorum monumenta,tantum dedecoris afferre ſolent pœnitendæ & viles in doctorum nugæ. Itaq; ſi quid hactenus tibi nuncupaſſem,plus multo fuliginis & tenebrarum q̄ lucis induxiſſet tuo nomini, Nam nihil eſt in me, quod tuis laudibus reſpondere valeat. Nihil neq; ſcribo neq; loquor quod ſemitarii & Pagani magiſtelli non nouerint nihil niſi triuiali percuſſum moneta dico. Quanam igitur doctrina tibi,homini dico omnibus virtutum numeris abſolutiſſimo ſatiſfacere potuiſſem? Quod ſi potuiſſem,adhuc tamen mihi fuerat timendum,ne iraſcereris,grauateq; ferres & dolenter,ſi te in ora vulgi cōiicerem quum ea ſis natura Vt mallis laudum tuarum teſtimonia in precordiis hominum deliteſcere,quam linguis verſari, Ego te noui tanquā meos vngues. At ſi quid certi ex tuis moribus potui colligere & explorare,tu non ex eorum numero,quibus aures inanibus præconiorum fumis pruriunt,& titillantur. Futiles iſte gloriolæ non plus te mouent,quam lippum pictæ

tabulæ, fomenta podagram, Auriculas citharæ collecta ſorde dolentes, vt inquit ille omnia tibi ſordent niſi quæ meram olent virtutem. Suſpicari poſſes me hoc dicere adu lãdi ſtudio, niſi tã alienũ eſſet mihi aſſentari, quã tibi aſſen tatoribus aurẽ præbere. Id ego auſim de me prædicare, nec vnquam placuiſſe mihi paraſitos & blanditores, nec vllãpe ſtẽ vnquã acrius refugiſſe me, quam paraſiti perſonam, ne quis forte ſuſpicetur a labiis meis diſſentire præcordia, Et tu ipſe cum me ſemper noſti, in primore cuius fronte lega tur animus. Quod quamuis hac tempeſtate nõ vſq; quaq; ſit vtile, non poſſem tamen infucatũ illũ naturæ rigorẽ ex cutere, vel ſi vnco trahendus eſſem ad ſcalas gemonias, aut inſuendus culeo cũ gallo, ſerpente & ſimia, Vides igitur vt ad inſtitutum redeam, quæ denuo me mouerint argumẽta vt nihil ad te ſcriberem, aut de te. Tandẽ tñ inuitũ me ac re cuſantẽ expugnauit, & tuus in me amor, & mea in te beni uolentia, coegitq; epiſtolam hãc liminarem adiicere, quã uis intelligerem titulũ hunc ſi modo laudis eſt titulis, fo re tibi moleſtum & odioſum. Sed vellis nolis oportet vt æqui boniq; cõſulas. Hoc ego feci, non vt par pari relatũ cognoſceres, quũ vt inquit Cicero, ſi vitam pro tua dignĩ tate effunderẽ, nec minimam quidem tuorũ in me merito rum partẽ viderer aſſecutus, ſed vt eorũ calumnias declina rem, qui ne ſuſpendũt naſo, ꝙ nullo dum ac ne verborum quidẽ teſtimonio, exhibuerim me gratum. Porro nominis perpetuitatem magis mihi ex te polliceor, quã tibi ex hoc opere meo. Si autẽ percõtaris, quale ſit ipſum opus, & quid ego ſentiam, dicam id quod res eſt, ne quis cauilletur fœ tus meos mihi blandiri illud primum omnium non inficia bor, me omnia fruſtillatim fere ab autoribus emendicaſſe. Nihil priuato iuri præter laborem tribuo, quem ſi quis im probet, nullam ſpem futuræ laudis mihi relinquo, Et vt occuram cenſorum lituris & ſpongiis, tota hęc officina ſi milis eſt Horatianæ corniculæ alienis plumis circunquaq; veſtitæ. Quam, licet plæriq; probent, & in his Petrus Da neſius homo plurimæ doctrinæ & eruditionis, non ſum ta

men adeo neſciens mei, ne'qȝ ita pẽdeo totus ab aliorum iudicio, vt eas laudes velim agnoſcere, quas nec honeſte poſſũ, nec iure debeo. Nolo mihi Suffenus eſſe, aut ſimias imitari, q̃ ſuos fœtus q̃libet deformes pro formoſiſſimis admirantur. Si quid tñ ex multis paleis fructus collegi, te & cæteros lectores rogo, vt excipiatis plauſibiliter. Cõtra vero ſi quid per incuriam mihi non elimatũ lapſum eſt fre quenter autem lapſum eſt partẽ erroris queſo condonate meis occupationib⁹, cũ qbus hec iprimerent, nulla nõ hora obruebar, id'qȝ adeo, vt vix ocii eſſet ad ſcalpẽdũ caput aut mũgẽdas nares. Nã vt tu ipſe oĩum certiſſime noſti, nõ poterã aſſidue preeſſe typis, quũ me oporteret totos dies erudiendis iuuenibus impendere. Vixqȝ, vt opinor, ſuffeciſſem operi, niſi in emaculandis vtcunqȝ typographorũ erratis laborem meũ iuuiſſet honeſtiſſimus, maturæ'qȝ doctrinæ adoleſcens Guido Mõmiraldus Lutecianus patricius. Vale homo probatiſſime, Et me ama.

INDEX CAPITVM PRIMAE ET SEcundæ partis Officinæ Textoris Iuxta literarum ordinem.

ABſorpti terra. parte. i.	fo. 52
Abſtemii. parte. ii	fo. 219
Adulatores, ſcurræ. & paraſyti. parte. ii.	fo. 115.
Adulteri & adulteræ. parte. i.	fo. 159
Aemuli laudis alienæ, aut virtutis. parte. ii.	fo. 145
Amaſii deorum & hominum. parte. i.	fo. 139
Amaſie deorum & hominum. parte. i.	fo. 142
Amati à diuerſis animalibus. parte. i.	fo. 167
Amatores animalium aliarumqȝ rerum. parte. i.	fo. 167
Amazones. parte. i.	fo. 183
Ambitioſi & arrogantes. parte. ii.	fo. 261
Amici arctiſſimi. parte. ii.	fo. 255
Amor coniugalis. parte. ii.	fo. 258
Amor fratrum & ſororum mutuus. parte. ii.	fo. 259.

Amor & indulgentia parentum in liberos.parte.ii.fo. 160
Amor liberorum in parentes.parte.ii. fo.161
Ancillæ quædam parte.i. fo.114
Animalia ſepulchris honorata.parte.i. fo.58
Animalia diuerſa.parte.ii. fo.147
Animalia māſuefacta,quorumq; miniſterio homines ſunt vſi.parte.ii. fo.161.
Anni partes.parte.ii. fo.110
Appellationes eorū q variis laborāt morbis.parte.i.fo.84
Aquarum mirabilis natura,parte.ii. fo.180
Arbores diuerſæ.parte.ii. fo.178
Arbores deorum & dearum.parte.ii. fo.188
Architecti nobiles.parte.ii. fo.175
Argonautæ.parte.i. fo.152
Argumenta ab impoſſibili.ex diuerſis poëtis.parte.ii.fo. 1
Armorum genera & inſtrumenta bellorum.parte.i.fo.128
Artificū denominationes,variarūq; pfeſſionū.parte.i.f.102
Aſtrologi.parte.ii. fo.80
Aſtuti & fraudulenti parte.ii. fo.267
Athletæ,pugiles & paleſtritæ.parte.i. fo.209
Attridæ.parte.i. fo.208
Auari & illiberales.parte.ii. fo.215
Audaces & temerarii.parte.ii. fo.164
Aues deorum.parte.ii. fo.146
Augures & aruſpices.parte.ii. fo.62
Auium nomina.parte.ii. fo.137
Auium & aliorum animalium voces.parte.ii. fo.146
Auium & aliorum animalium voces.parte.ii. fo 146
Aurigæ & equorum domitores.parte.i. fo.246
¶Balbi.parte.i. fo.90
Bella & mala à mulieribus orta.parte.i. fo.184
Bella memorabilia.parte.i. fo.192
Bellicoſi.parte.i. fo.193
Bibliothece memorabiles.parte.i. fo.124
¶Cæci & excæcati.parte.i. fo.86
Calceamentorum genera.parte.ii. fo.37

Canum nomina.parte.i. fo.240
Caſtiſſimi.parte.i. fo.168
Centaurorum nomina.parte.ii. fo.123
Chirurgi.parte.i. fo.94
Cibi et panes diuerſi.parte.ii. fo.233
Cibi electiles & delicati.parte.2. fo.236
Cibi quibuſdam hominibus grati,cum diuerſo populorũ victu.parte.2. fo.236
Cinœdi,pedicones & pathici.parte.i. fo.144
Citharœdi & tibicines.parte.ii. fo.82
Clari & diuites ex humili fortuna.parte.ii. fo.112
Claudi.parte.i. fo.89
Clementes & humani.parte.ii. fo.101
Coci.parte.ii. fo.191
Columnæ herculis.parte.ii. fo.118
Combuſti.parte.i. fo.49
Conditores diuerſorũ locorũ & ædificiorũ.parte.ii. fo.173
Conſtantes & patientes in caſibus aduerſis.partẽ.ii.fo.245
Contemptores deorum.parte.ii. fo.56
Contemptores honorum & diuitiarum.parte.ii. fo.104
Cornucopie,ſeu loca diuerſis Rebus abundantia. parte tertia per totum.
Coronæ diuerſæ.parte.i. fo.116
Crudeles,& qui in mortuos ſeuierunt.parte.i. fo.67
Crudeliſſimi homines.parte.ii. fo.193
Curetes.parte.i. fo.209
Currus deorum & animalia.parte.i. fo.248
Curſores velociſſimi.parte.ii. fo.10
Cyclopes.parte.i. fo.208
¶Damiſella textoris.parte.i. fo.136
Dãnati ſuppliciis apud Inferos ſcdm poẽtas,parte.i. fo.73
Decollati.parte.i. fo.62
Deformes.parte.i. fo.138
Dei ex poëtarum figmentis.parte.ii. fo.92
Denominationes a naturalibus,ſeu accidẽtariis caſibus. parte.i. fol.109

Denominationes à genere.parte.i. fo.111
Deorum victimæ.parte.ii. fo.103
Deorum feſta.parte.ii. fo.104
Deſcriptio longi temporis,qua diu aliquid futurum ſignificamus.parte.ii. fo.6
Deſcriptio magni & frequentis numeri per ſimilitudines & comparationes.parte.ii. fo.8
Deſcriptio curſus leuiſſimi.parte.ii. fo.9
Deſcriptio ortus diei.parte.ii. fo.11
Deſcriptio meridei.parte.ii. fo.13
Deſcriptio noctis.parre.ii. fo.14
Deſcriptio mediæ noctis.parte.ii. fo.16
Deſcriptio æquinoctii.parte.ii. fo.16
Diuites.parte.ii. fo.105
Domitores monſtrorum.parte.ii. fo.114
¶Elegantes.parte.i. fo.144
Elementa.parte. ii. fo.115
Epitheta gentium propria.parte.i. fo.112
Equi & equæ celebres.parte.i. fo.242
Equi Achillis.parte.i. fo.245
Equi Martis.parte.i. fo.eo.
Equi plutonis.parte .i. fo.246
Equi ſolis.parte.i. fo.145
Eunuchi & ſpadones.parte.i. fo.155
Excoriati.parte.i. fo.61.
Exempla charitatis in patriam.parte.ii. fo.252
Exercitus numeroſi.parte.i. fo.188
Exules nonnulli.parte.ii. fo.53
¶Fabri & alii artifices.parte.ii. fo.171
Fæces & excrementa diuerſarum rerum.parte.ii. fo.112
Fames memorabiles.parte.ii. fo.118
Fideliſſimi.parte.ii. fo.273
Figuli.parte.ii. fo.33
Filii deorm,& Heroum.parte.ii. fo.96
Flores & frutices odorati.parte.ii. fo.190
Fluuiorum auctarium.parte.ii. fo.181

Fluuii præcipui nominis.parte.ii. fo.175
Fluuii auriferi,& gemmiferi.parte.ii. fo.179
Fluuii infernales,parte.ii. fo.eo.
Fœcundi,& qui multos habuerunt liberos,parte.i. fo.115
Fontes.parte.ii. fo.181
Formoſi & formoſæ.parte.i. fo.129
Fortiſſimi viribus corporis.parte.i. fo.100
Fortunati & fœlices.parte.ii. fo.174
Fratres vterini parte.i. fo.116
Frutices diuerſi.parte.ii. fo.190
Fullones.parte.ii. fo.118
Fulminati,ſeu fulmine percuſſi.parte.i. fo.44
Furioſi & maniaci.parte.i. fo.90
Furiæ.parte.i. fo.93
¶Geometræ.parte.ii. fo.81
Gladiatores.parte.i. fo.113
Grammatici.parte.ii. fo.286
Gratiæ,parte.i. fo.178
Guloſi,edaces & vinolenti.parte.ii. fo.214
Gygantes & grandes corpore.parte.i. fo.104
Gymnaſia.parte.i. fo.222
¶Hęretici nonnulli.parte.ii. fo.59
Harpyæ.parte.ii. fo.113
Herbarum diuerſa nomina.parte.ii. fo.190
Herculis labores.parte.i. fo.168
Heſperides.parte.ii. fo.109
Hiſtoriographi græci & latini.parte.ii. fo.283
Hiſtriones & actores.parte.i. fo.214
Homines male olentes.parte.i. fo.86
Homines re aliqua inſignes.parte.i. fo.112
Homines libere & importune loquacitatis.pte.ii. fo.265
Horti celebres.parte.ii. fo.118
Hoſpitales.parte.ii. fo.137
Hyades.parte ii. fo.109
¶Ianitores.parte ii. fo.192
Impoſſibilia factu.parte.i. fo.226

Inceſtuoſi.parte.i. fo.556
Indocti & literarum oſores parte.i. fo.124
Infelices & miſeri, qui ex proſpera fortuna ad humilem ſunt redacti.parte.ii. fo.214
Ingrati.parte.ii. fo.168
Inhumandi ritus varii. parte.i. fo.68
Iniuſti.parte.ii. fo.171
Inſignia deorum.parte.i. fo.115
Inſignia gentium parte i. fo.113
Inſtrumenta muſica.parte.ii. fo.83
Iracundi odio perciti & maleuoli.parte.ii. fo.240
Interfectores fratrum & ſororum.parte.i. fo.28
Inuentores diuerſarum rerum.parte.ii. fo.89
Inuidi.parte.ii. fo.243
Iudices inferorum.parte.ii. fo.108
Iugulati & ſtrangulati.parte.i. fo.58
Iuſtiſſimi.parte.ii. fo.269
¶ Laborioſi & variarum artium periti.parte.i. fo.125
Lacus, paludes & ſtagna.parte.ii. fo.281
Lapidibus obruti aut murorum ruina.parte.i. fo.57
Latrones.parte.ii. fo.48
Legiſlatores.parte.ii. fo.237
Legumina & frumenta.parte.ii. fo.190
Lenones & leænæ.parte.i. fo.105
Liberatores à periculis.parte.ii. fo.114
Liberales & magnifici.parte.ii. fo.215.&.218
Liberi parentum interfectores.parte.i. fo.27
Libidinoſi & laſciui.parte.i. fo.161
Lippi.parte.i. fo.86
Literarum & literatorum amantiſſimi.parte.I. fo.112
Litigioſi.parte.ii. fo.165
Loca deis ſacra.parte.ii. fo.97
Ludi, & ſpectacula diuerſa.parte.I. fo.217
¶ Machinæ bellicæ & tormenta.parte.i. fo.226
Macilenti.parte.ii. fo.117
Magi & alii venefici.parte.ii. fo.78

Magnanimi,parte.ii. fo.250
Mangones,& aliæ profeſſionis homines,parte.ii. fo.192
Medici,parte.i. fo.94
Memoria clari,parte.ii. fo.173
Menſes anni,parte.ii. fo.110
Menſuræ quedam,parte.ii. fo.120
Meretrices,parte.i. fo.148
Metamorphoſis diuerſorum qui in varias fuerunt mutati formas,parte.ii. fo.111
Miniſtri ſomni,parte.ii. fo 124
Miracula quædam naturæ,parte.ii. fo.72
Miracula orbis ſeptem,parte.ii. fo.174
Modeſti & verecundi,parte.ii. fo.103
Molles & effeminati,parte.i. fo.145
Montes præcipui,parte.ii. fo.282
Montes flammiferi,parte.ii. fo.283
Montes in quibus Roma ſita eſt,parte.ii. fo.302
Morbi diuerſi,parte.i. fo.76
Morbis aliquibus infecti aut affecti,parte.i. fo.84
Mortui equorum lapſu,parte.i. fo.40
Mortui ſuſpendio & cruce,parte.i. fo.46
Mortui ſiti & fame,parte.i. fo.48
Mortui & extincti veneno,parte.i. fo.52
Mortui ſcalarum ruina,parte.i. fo.52
Mortui morte ſubita,parte.i. fo.55
Mortui gaudio & riſu,parte.i. fo.56
Mortui in actu venereo,parte.i. fo.57
Mortui in aliena terra,parte.ii. fo.47
Mortui nimio cibo & potu,parte.i. fo.57
mortui morbo pediculari,parte.i. fo.59
mortui aut occiſi in latrinis,parte.i. fo.61
mortui in carceribus,parte.i. fo.60
mortui diuerſis morbis,parte.i. fo.63
mortui febre,parte.i. fo.63
mortui peſte,parte.i. fo.64
mortui diuerſis aliis caſibus,parte.i. fo.65

mortui qui reuixerunt, parte.i. ſo.66
mortui ſuis inuentis, parte.i. ſo.75
mulieres quæ maritos occiderunt, parte.i. ſo.31
mulieres mortuæ partus dolore, parte.i. ſo.61
mulieres virilem habitum mentite, parte.i. ſo.147
mulieres doctæ, parte.i. ſo.173
mulieres bellicoſæ, parte.i. ſo.180
muſæ, parte.i. ſo.177
muſici & cantores, parte.ii. ſo.81
muti, parte.i. ſo.86
¶ Naui & pumiliones, parte.i. ſo.208
Nauigiorum genera, parte.i. ſo.249
Nauium propria nomina, parte.i. ſo.251
Nautæ nonnulli, parte.i. ſo.253
Nomina aquis naufragio imponentes, parte.i. ſo.38
Nomina diuerſa ad militiam ſpectantia, parte i. ſo.229
Nouercæ, parte.i. ſo.187
Nuncii & legati, parte.ii. ſo.137
Nutrices diuerſorum hominum, parte.i. ſo.153
Nymphæ diuerſæ, parte.ii. ſo.111
¶ Obliuioſi, & qui memoria exciderunt, parte.ii. ſo.273
Obſtetrices, parte.i. ſo.131
Occiſores ſui, & qui variis modis mortem ſibi intulerunt,
aut ſe aliis commiſerunt occidendos, parte.i. ſo.6
Occiſi & dicerpti ab equis, parte.i. ſo.38
Occiſi à ſerpentibus, parte.i. ſo.40
Occiſi ab apris, parte.i. ſo.41
Occiſi à canibus, parte.i. ſo.42
Occiſi à diuerſis feris, parte.i. ſo.43
Occiſi à leonibus, parte.i. ſo.42
Ocioſi, parte.i. ſo.126
Officinæ artificum, parte.i. ſo. 11
Oleum, parte.i. ſo.101
Opera & ædificia ſumptuoſa, parte.ii. ſo.1>6
Oratores, parte.ii. ſo.288
¶ Parcæ ſeu deæ fatales, parte ii. ſo.1C8

Parentes liberorum interfectores.parte.i. fo.2[illegible]
Parricidæ.parte.i. fo.2[illegible]
Paſtores & armentarii.parte.i. fo.192
Patria illuſtrium virorum.parte.i. fo.128
Pauperes.parte.ii. fo.209
Pericula marina.parte.i. fo.254
Peſtilentie memorabiles.parte.i. fo.73
Pharmacopolæ.parte.i. fo.94
Pictores diuerſi.parte.ii. fo.169
Pigmenta.parte.ii. fo.171
Pingues.parte.ii. fo.117
Piſcatores & vrinatores.parte.i. fo.254
Piſces diuerſi.parte.i. fo.255
Piſcinarii.parte.i. fo.255
Pleyades,parte.i. fo.109
Poetica deſcriptio,qua docemus aliquid longe lateq; fie-
ri.parte.ii. fo.7
Poetæ græci & latini.parte.ii. fo.289
Populi re aliqua clari.parte.i. fo.112
Populorum diuerſi mores.parte.i. fo.268
Portitores.parte.i. fo.254
Potiones diuerſe.parte.i. fo.102
Præcones.parte.ii. fo.118
Præceptores & pædagogi.parte.i. fo.127
Præcipitati.parte.i. fo.51
Præmia virtutis & doctrinæ.parte.i. fo.116
Proci diuerſarum mulierum.parte.i. fo.151
Prodigia & portenta diuerſa.parte.ii. fo.70.&.72
Prodigi.parte.ii. fo.222
Proditores,periuri,& perfidi.parte.ii. fo.271
Pyrate.parte.ii. fo.51
¶Raptores virginum.parte.i. fo.151
Religioſi.parte.ii. fo.275
Riuales.parte.i. fo.152
¶Sacculorum nomina.parte.ii. fo.34
Sacerdotes deorum.parte.ii. fo.106

Sacrificiorũ & victimarũ diuerſa genera.parte.ii. fo.104
Sacrilegi.parte.ii. fo.48
Sagittis confoſſi.parte.i. fo.59
Sagittarii & iaculatores.parte.i. fo.114
Scœptra deorum & tela.parte.i. fo.225
Scriptores multorum voluminum.parte.i. fo.125
Scriptores modicarum rerum.parte.ii. fo.301
Sculptores,cęlatores,ſtatuarii & marmorarii,parte.ii. f.166
Senes,& qui diu vixerunt,parte.i. fo.114
Senes qui genuerunt.parte.i. fo.116
Serpentum quorundam nomina.parte.ii. fo.16
Serui diuerſi,liberti & famuli,parte.ii. fo.121
Seruorum quorundã in dominos fidelitas.parte.ii. fo.255
Seueriſſimi & maxime tetrici.parte.ii. fo.239
Sybille.parte.i. fo.178
Spurii & nothi.parte.i. fo.116
Sobrii & temperati.parte.ii. fo.229
Solitarii & vitæ auſteræ.parte.ii. fo.230
Somnolenti.parte.ii. fo.118
Sophiſtarum nomina.parte.ii. fo.303
Stadia diuerſa.parte.i. fo.223
Strabones luſci & monoculi.parte.i. fo.86
Stulti & inſcipientes.parte.i. fo.93
Submerſi aquis.parte.i. fo.35
Subſelliorum genera.parte.ii. fo.237
Suffocati murorum ruina.parte i. fo.57
Suffocati vaporibus,aut fumo.parte.i. fo.61
Superbi & glorioſi.parte.ii. fo.261
Suppliciorum diuerſa genera.parte.ii. fo.51
Syluæ.parte.ii. fo.189
Sinonyma quædam poëtica.parte.ii. fo.124
Syrenes.parte.ii. fo.124
¶Taciturni.parte.ii. fo.165
Tela bellica & gladii.parte.i. fo.223
Tela gentium propria.parte.i. fo.225
Temperatiſſimi,parte.ii. fo.226

Tempora, anni & dies.parte.i. fo.115
Textrices & lanificæ.parte.i. fo.187
Timidi & meticuloſi.parte.ii. fo.264
Triumphatores.parte.i. fo.126
Tubicines.parte.ii. fo.88
Tyndaridæ.parte.i. fo.204
Tyranni plerique.parte.ii. fo.254
Vaſorum diuerſa genera.parte.ii. fo.28
Vates & diuinatores.parte.ii. fo.62
Veſtales virgines.parte.i. fo.187
Veſtimentorum genera.parte.ii. fo.34
Veſtes gentium proprie.parte.ii. fo.46
Veſtes quedam memorabiles.parte.ii. fo.46
Vehiculorum genera.parte.ii. fo.21
Venatores.parte.i. fo.237
Veneficii.parte.ii. fo.75
Venti diuerſi.parte.ii. fo.302
Veraciſſimi.parte.ii. fo.167
Vermes diuerſi.parte.ii. fo.164
Verſiformes, ſeu in varias formas mutabiles.pte.ii. fo.268
Veſpillones.parte.i. fo.191
Victoriæ illuſtres.parte.i. fo.193
Vincula diuerſa.parte.ii. fo.123
Viri vxorum interfectores.parte.i. fo.32
Viri docti honorati.parte.i. fo.118
Viri celebres mortui in aliena terra.parte.ii. fo.55
Viri muliebrem habitum mentiti.parte.i. fo.146
Vnguenta & pharmaca.parte.i. fo.98
vota hominum diuerſa.parte.i. fo.113
vſurarii & fœneratores.parte.ii. fo.215
vxores illuſtrium virorum.parte.i. fo.179
Zelotypi.parte.i. fo.167

FINIS INDICIS.

IOANNIS RAVISII TEXTORIS NIVERNENSIS IN SVAM OFFIICINAM PRÆFATIO.

Ad eximium & literatiſſimum virum. D. Gaufredum Pompadoræum Petragoricenſem Archidiaconum, Vtriuſq; iuris profeſſorem acutiſſimũ.

OMNIVM qui latinam linguam ſuis hactenus iuuerunt monumentis, neminem propè vnum inuenias, Gaufrede literatiſſime, qui vbiq; ſuorum operum calũnias Momorum, et obelos poſteritatis effugerit, quiq; nullibi acceperit vulnus. Hoc docent autorum elegãtiſſimi, quorum ſcripta quãuis inculpata, & omnibus eloquentiæ calamiſtris decenter cõpta viderentur: pleriſq; tamẽ in locis Ariſtarchorum lituris expuncta ſunt. Hic arguitur vt nimis ieiunus, illius oratio plus cutis q̃ carnis habere dicitur, alius verbis confragoſis ampullari, alius humi repere, in hoc affectata culpatur obſcuritas, in illo ſtylus nimis lãguidus & eneruis. In ſumma, nihil reperies quod ſuis dentibus liuor non configat. Et quod omnium moleſtiſſimè fero, non eruditi & frugi homines ſolum hanc prærogatiuam ſibi vendicant, ſed inepti quoq;, & qui carent naſo eandem licentiã iuxta induunt. Ita, vt venatici canes, & villatici eodem modo ferinam olfacere videãtur, velintq; capræ Rhinoceroti naſuto haberi ſimiles. Sunt quinetiã, qui laudi ſibi vertunt cum egregio hoſte pugnam ſuſcepiſſe, vt aliena virtute (quod propria nequeunt) in opinionẽ vulgi quocunq; modo introrepant, ſeq; in populi admirationem intrudant vtcumq;. Alii quum quid coram idiotis legũt,

ne nihil ſcire videantur, audent tamen de Sybillæ foliis iudicare, ſuc̃qȝ cenſuræ cum aliis ſymbolum ferre. Sed falluntur haud dubiè, & ſuis cruribus aſciam illidunt. Nam plura ipſi accipiũt, quàm inferant vulnera. Inuſtum enim ab eruditis vnicũ ſtigma inſtar multoꝝ eſt, pręſtatq́ȝ ſexcentas ab huiuſmodi latratoribus plagas accipe, quàm à literatis vnã. Quicq̃d dicitur ab erudito, æternum eſt, & neſcit finẽ. Quod ab inſulſis, euaneſcit tã citò, q̃ ipſi ſunt vani. Qđ ſi vnquã primis ſęculis fuerit hoc malũ, nũc inualeſcit maximè, ita vt vix reperiat̃ opus quod vel nõ ſit mancum ac mutilũ, aut ſtolidis iſtoꝝ nebulonũ iudiciis planè corruptum. Quid eſt in cauſa, quãobrem Fabii inſtitutiones oratorię nobis tenebroſę videant̃, lectoresq́ȝ oẽs tertio quoqȝ verbo ſuſpenſos retineant? Sola hoĩum temeritas, q quum autoris mentem nõ caperent, oĩa inuertere, & rotundis quadrata mutare auſi ſunt: fecerũtq́ȝ oraculum, quod p ſomnium noctu viderant. Qua etiam fæce hiſtoriam Plinii naturalẽ vbiqȝ pmixerũt dum nõ intellectam detorſerunt in ſuum phantaſma, ne lectorẽ deſtituiſſe viderent̃, ſeq́ȝ ignorãtiæ cõuiciſſe. Ego vt verè dicam, ex alieno piculo mihi timeo, terroremq́ȝ (vtinam vanum) cõfingo. Quis enim gregarius miles in dextram aurem ſecurus dormiat, ſi videat principi ſuo malè eſſe? Quis vellicato Cicerone, ſuis auribus nõ timeat? Quem notato Virgilio, calũniæ metus non terreat? Atqȝ eò magis quò acrius ſemp in neotericos ſeuiat̃. Hoĩes enim huius ſeculi propè oẽs cõſueuerunt in ſeipſos ſurere, alter in alterum quadrigas conuiciis onuſtas iaculari, viperis nimirum ſimiles, quæ parentes dicuntur impetere. Vide Apologias, vide occultas Satyras, quæ nunc euentilant̃, & excudunt̃. Quotuſquiſqȝ noſtri temporis habetur in precio, qui tot Archilochos nõ habeat, quot præcones? Paucis ab hinc annis Seruius de latina lingua bñmeritus floruit. Iam Beroaldinis annotationibus vapulauit. Beroaldus item nũc fœnore recipit talionem. Omnes enim (qui ſaltem corruptum nõ habent olfactum) q̃uis labo-

rem eius non improbent, ſic tamen ſtylum auerſantur, vt ſibi, ſuiſq; liberis eius lectione interdicant. Nullus grammaticorum pleniore obſequio poſteritatem demeruit, q̃ Laurentius Valla. Nemo purius iudicauit. Mancinelli tñ iam paſſus eſt, Limam, qui & ipſe poſtea limatus eſt. Politiano viro vtriuſq; linguæ doctiſſimo, Marullus poëta iam dedit vulnus, idemq́; lege talionis accepit. Quo anno hæc imprimebantur, neſcio quis ſemidoctus Anglus, auſus eſt in Eraſmum virum planè & ſine lenocinio doctum inſurgere, annotationesq́; (quas Mercurii cuiuſdã opera Græcanicis referſit laminis) euentilare. Audio & fuiſſe quendam nebulonem, qui opus doctiſſimi & eruditiſſimi Budei de Aſſe, dixerit eſſe velut ocioſum, infrugiferum, ac nemini vtile, & non magni referre cognoſcere, quæ ſint partes aſſis, q̃ variæ ponderum & nummorũ ſpecies. Cuius nomen ſi compertum haberem, peius cruce & furca lueret, nec ad cõmiſerationem me flecteret, etiam ſi fleret ſanguine. Te ne oportuit nebulo perperam de tanto Galliæ monſtro iudicare, tantumq́; virum putida tua cenſura proſcindere? qui tamen vnus inuidioſam Athenis reddit Luteciam, facitq́;, vt omnes propè cęteræ nationes palmam deſperent eloquentiæ? Hic (ſi literis merces exolueret) regi deberet eſſe, quod Archelao fuit Euripides, Ennius Africano, Romano ſenatui Cicero. Et te non pudet immundum ex ore tuo ſterquilinium in hunc vomere? Nihil de te loq audeo Faber modeſtiſſime. Plagæ tuæ mihi excutiunt lachrymas, tantumq́; dolorem afferunt, vt amicis indigeam, q me perinde ac te conſolentur. Neſcio cui te cõparem, niſi Actęoni, quem vt ſui canes laniarunt, Ita quoq; qui ex tuis vigiliis fructum & cõmodum ceperunt, qui te præuio & anteambulone, Philoſophiæ latebras incolumes peruaſerunt, in te roſtro & dentibus ſæuiunt. Sed ſis bono animo. Aderũt, aderunt, qui vlciſcentur, facientq́; tuos iſtos canes ſuorũ pœnitere latratuum. Immò iam affuerunt. Nunqd enim ꝓſpicis pleroſq; ex illis (indigni ſunt qui à me nominen-

tur)iam nō pluris q̃ hiſtriones fieri, & ab eruditis haberi velut indoctos? Indoctos autē? immò & planè barbaros, ipſisq; adeò barbaris ineptiores. Luent, luent, & viui & mortui, flāmaſq; (quibus ſcripta tua digna dixerūnt) ipſi perferent. Impingent (ne dubites) in eruditorum carnificinas, in quibus nullus futurus eſt commiſerationis locus. Iam in Epithetis meis tibi condolueram, neq; tamen vrgente beniuolentia (quam habeo in literatos genuinam) potui non iterum miſereri, vt docerem, quod prius dixi, nullum eſſe q̃tumuis doctum, qui huiuſmodi Libitinarum morſus & rabiem declinet. Quis ergo tot eruditis vapulantibus, ſecurum me putet dormire ſomnum? Quis porrectis pedibus nihil timentem quieſcere? quum etiam ſi roſas loquerer, eſſent tamen, quibus meæ roſæ olerent vrticam. Omnium linguas cohibere velle, manifeſtaria eſt demētia. Culpam apud omnes deprecari, tam difficile eſt, q̃ facile à multis naſo ſuſpendi. Ne multis agam, ſalubrius mea ſententia non eſt conſilium, q̃ veniā præfari, & ſuſcepti operis cauſam percontaturis dicere. Demum ſi quis obloquatur, & me aſpergat conuiciis, pili & aſſis non facere. Primum omnium nemo eſt (vt opinor) neq; ex eruditorum turba, neq; ex plebeiorum grege, qui manibus ac pedibus non eat in Salluſtii ſententiā dicentis, Omnibus hominibus (qui ſeſe ſtudent præſtare cæteris animantibus) ſumma ope enitendum, ne vitam ſilentio tranſeāt, veluti pecora, quæ natura ventri prona & obedientia finxit. Nos enim præterpropter voluptates nati ſumus, & aliorſum accepimus animā, q̃ vt ocio Epimenidis ſomnum indormiamus, & vt proci Penelopes aliis certātibus, ſoli nihil faciamus niſi numerum. Quid à porcis differemus, ſi multos menſes ſtertamus inſtar glirium, & puriſſimæ aquę ſordidum lutum præferamus? Commodemus aures Catoni, qui dicebat reddendam eſſe vitæ rationem. Sequamur laudabilem Gymnoſophiſtarū conſuetudinem, apud quos impranſi abibant, qui nullum diurnæ operæ fructum afferebant. Aegyptiæ

adhęreamus iuuentuti, cui lege fuit cautū, ne cibo prius
veſceretur, ꝙ̄ centū & octoginta ſtadia ꝑcurriſſet. Adiicia
mus oculos moribus Spartanoꝝ, q ablegatos à ſe pueros
nō prius domū redire ꝑmittebāt, quā parētibus honori,
& patrię vtilitati eſſe poſſent. Fuit fuit primis ſęculis tm̄
virtutis ſtudiū, vt ſummā in labore felicitatē reponerēt.
Qua cauſa Menāder dicebat deū ocioſis nō adeſſe, Epi/
charmus bonos laborē ſeq, timidos nihil vnq̄ aſſeq. Hera
clides quoq; Lycius vnū librum laboris laudibus dicauit,
quo aiebat nihil in rebus humanis magis frugiferum geri
poſſe. Quibus ꝑſuaſus argumētis, aliquē ex dactylotheca
mea carbunculū, in linguę latinę gazophylacium cōferre
volui, ꝙ hominem ſic oporteat viuere, vt ſe aliqn̄ vixiſſe
doceat poſteros. Qua enim ꝑmaximū Iouē opa rectius
īgeniū exercerē? Nōne ꝑ̄ſtat hoc ipſum facere, ꝙ̄ plebecu/
lam ad medullas corrodere cū cauſidicis, hoïes ïpunè oc/
cidere cū medicis, mercatoꝝ inſtar lucro īmori, & hono/
res aulicoꝝ ritu ambire? Seq volo Amaſis Aegyptioꝝ re/
gis edictū laudabile, q (vt eſt apud Herodotū) ſanxit, vt
ſinguli quotānis apud cuiuſq; ꝑfecturæ pręſidē ꝓfiteren/
tur, vñ viuerent. Quod q nō facerēt, illis pœna extremū
ſupplicij eſſet. Sed fac meum hoc pēſum nō eſſe magni
momēti. Minorē ſaltē ꝑ̄ſtabo culpā, ꝙ̄ q nihil oīno ꝑ̄artu/
rient. Per me nō ſtat, qn melius agā, Natura eſt in cauſa, ꝙ̄
eā mihi dotem nō dedit, quā fortunatis ingeniis, qbus in
manu eſt, ex tpe (ſi inſperata declamādi neceſſitas occur/
rat) elegāter dicere, & copioſe. Arguerē me pigriciæ, niſi
certò ſcirem me plus olei multò cōſumpſiſſe, ꝙ̄ pleroſq;
alios, q tn̄ multis pręcurrunt paraſangis, doctrina'q; & elo
quentia tm̄ me pręcedunt, ante alios q̄tum Pegaſus ibat
equos. Si qs dicat iā nobis abunde eē voluminum, quor/
ſum tn̄ ꝑpterea cauillari eos attinet, q multa ſcribunt, &
cumulum augēt? quum Theophraſtus trecēta libroꝝ vo
lumina ediderit. Chryſippus ſeptingēta, Empedocles tria
& quadraginta, Atteius Capito Conſul ſexaginta. Cōſtat
Seruiuum Sulpiciū cētum & octoginta libros de iure ci/

uili edidiſſe, Galenum de medicina centum & triginta. Debemus ægre ferre theſaurum noſtrum augeri, & ærarium creſcere? Sed admittēdi ſunt ſoli maximè eruditi. Cur ita? An qui habēt plenam auro crumenā, argēteos quadrātes ab aceruo reiiciunt, & minorem reſpuunt monetam? Hoc illis improperādum, qui ſunt vſq; adeò polyposi, vt olfactu prorſus careāt, neq; triticum ab auena & Lolio poſſint internoſcere. Nō eſt idem oīum guſtus. Et quod ad huius ſtomachum facit, illi nauſeā parit. Quod hunc excitat, alium ſcpit. Hinc fit vt aliis placeat breuitas, alii luxuriātem verbis & ſentētiis malint orationem. Pręterea ſi nihil vnq̄ recēs imprimeret, periculum eſſet, ne tādem literę naufragium facerēt, & perirēt ab radice. Vides enim vel iniuria tempoꝝ, vel hoīum incuria, opa. & vigilias multoꝝ iam periiſſe, quoꝝ noīa plurima à nobis fiunt, & pleno ore ad cœlum feruntur, atq; etiam frequēti oīum voto deſyderātur. Vbi nunc ſunt Accii, Pacuuii, Aeſchyli, Afranii, Anacreōtis, Archilochi, Philete, Ariſtophanis poētarum & alioꝝ plus quingētorum monumēta? Vbi Annales Andronici, Tragœdię, Comediæ, & Satyrę Ennii, Plauti cētum & triginta fabulę, Saturnalia, Syluę, Medea & Orpheus Lucani? Vbi Mallii Aſtronomica, Valgii & Cornelii Galli elegię, Licinii Calui. Quītilia, Varronis Leucadia, Et Ceſennia Getulici? Quis habet Laberii, & P. Syri mimos, Cæſii Baſſi Lyricos, & Furii Bibaculi Iambos? Quis Porcii Licinii, Valerii Aeditui, Cinnę, Domitii Marſi, Pędonis Albinouani Epigrammata? Perierūt magno poſteroꝝ diſpēdio, grauiq; iactura. Et quum legamus nō paucas oratorum cēturias, olim floruiſſe, vnicus propè Cicero diis calamitatem noſtram miſerātibus, nobis remāſit. Euanuerūt M. Aemylii Lepidi, Spurii & Lucii Albinorum, Albucii Sili, Licinii Calui, duoꝝ Carbonum, ac totidem Gracchoꝝ oratiōes, cum Aſinii Pollionis declamatiōibus. Nec minore dāno hiſtoriographorum opera exciderūt. Q. Curtius, Dion, Caſſius. Herodianus, Liuius, Ammianus Marcellinus ad

nos peruenerũt,ſed fracti mãci mutili & lacinioſi. Ami-
ſimus bellum Numãtinum Aſellii Sempronii, Germani-
cum Aufidii Baſſi. Ex quadraginta libris Polybii quinq;
tm̃ ſuperfuerũt. Quæ oĩa quãto poſteritatis incõmodo,
quãtãq; ruina perierint, vel cęco appareat. Hãc ergo cla-
dem qualibuſcũq; ſubſidiis reſarciamus, & quãuis maio-
res longo ſequamur interuallo, audeamus tñ. Propius
ibimus, ſi ad ſumma nitamur, q̃ ſi præſumpta deſperatio-
ne circa ima ſubſtiterimus. Faciamus quod à tribunis mi-
litum ſolet, qui quum egregios bellatores amiſerunt, cõ-
pias tñ diſpalatas quibuſcũq; poſſunt homũculis inſtau-
rant, ne omnino victoria cecidiſſe videãtur. Creſcet no-
bis maior gloria, q̃ ſi nullam noſtri memoriam poſteris
relinquamus. Vide cui ꝓbro ſe reddãt obnoxios, quibus
perpetuę ſunt ferię, quiq; compreſſis manibus ſedẽt, &
in ocio cõtrahunt marcorem. Cõtra verò quãtum famæ
ſibi comparauerint, in quotãnos ſuum ꝓpagauerint no-
men, qui nullum tẽporis pũctũ fructu vacuum ꝑmiſerunt
fluere. Plinius iunior perire oẽ tempus arbitrabaẽ, quod
nõ impertireẽ ſtudiis. Apelles nullã diem ducebat ſine li-
nea. Porcius Cato deteſtari ſolebat, ſi qua dies inanis per
incuriam effluxiſſet. Q. Hortẽſius orator nullũ diẽ abire
ſinebat, quin vel in foro diceret, aut extra foꝝ meditare-
tur. Tãtum erat glorię & virtutis ſtudium apud maiores,
Quorum veſtigiis ſi vellemus inſiſtere, magna paſſim fo-
ret expectatio, bonas artes iure quodam poſtliminii de-
ſitu in nitorem redituras. Sed omnia peſſum eunt, quia
nos Gulę mãcipia, & Epicuri de grege porci nihil aliud
ſtudemus, q̃ vt paſcamus vẽtrem, corpoꝝ tenus curioſi.
Satis eſt, ſi probè ſaginati appareamus populo, poſterita-
tis nulla cura, quaſi verò nobis tm̃ nati ſimus, neq; patrię,
aut amicis qcq̃ debeamus. Sumus Tygribus maſculis nõ
multum diſſimiles, qbus nulla eſt ſobolis ſuę cura. Super
eſt vt aliquid de Hiſtoria dicamus, quam ideo ſumus ag-
greſſi, ꝗ apud Gellium dicat Phauorinus, viuẽdum eſſe
moribus pręteritis, qui cognoſci nequeũt, niſi maioꝝ itel

ligatur vita. Intelligi autẽ nõ poteſt, niſi per manus relin/
quatur nepotibus. De cuius vtilitate multis verbis nõ eſt
diſſernedum, Hoc oẽs tanq̃ ſuos vngues tenent. Facit in
primis, vt dum eoꝝ vitã legimus, q ſua culpa in diſcrimẽ
aliquod ceciderunt, aliena fruamur iſania, & pedẽ ab his
reuocemus, q̃ aliis naufragium attulerunt. Nunqd ſuaue
eſt alieno iſortunio ſibi p̃cauere? In tranſitu fluuioꝝ qui
primi tentant vadũ, aleam fortunæ piculoſam ſubeunt.
Qui à tergo ſequunť, poſſunt piculũ declinare, ſi velint.
Si nihil haberemus de antiqtate, quam viuẽdi cõſuetudi
nem ſequeremur? Eſſemus vetuſtiſſimis illis Arcadibus
ſimiles, qbus qm̃ nulla erat reꝝ experientia, nulla cogni/
tio, belluino more degebant, ac nudi vagabanť. Quos q
ad meliorẽ cultum redegerunt, i dcoꝝ idigitamenta rela
ti ſunt. Præterea nulla eſt ars aut diſciplina, q̃ maiorẽ ſine
tædio voluptatẽ afferat, Medicinã pleriq; obducto ſup/
cilio cõtractiſq; naribus auerſanť vt imundã, & olentem
putidè, ipſoſq; medicos cum nauſea refugiunt, velut ſca/
rabeos ſtercori bubulo ſe ĩpenetrãtes, & cũ vulnerariis ali
quid hñtes cõmune, q ſanioſa tractant vlcera, & admotis
manibus ipſum pus exprimunt. Vtriuſq; iuris & legũ ſtu/
dia pleriſq; nõ admodum ꝓbanť, ꝙ lucri magis q̃ virtutis
cauſa appetanť. Theologiam faſtidiunt q̃plurimi, vt labo
rioſam & nimis tetricam, ꝙ nihil habeat feſtiuum, nihil
marcẽtem lectoris ſtomachũ irritans. Cuius ẽt ſectatores
in cõtemptum, & riſum venerunt, ꝙ mortalium videanť
inſolentiſſimi, & neminem præſe ducant hoiem, ſeq; pri
mos oium reꝝ eſſe velint. Contra verõ Hiſtoriam nulli
refugiunt, amplectunť oẽs, nulli nõ lubẽter audiunt. Cu
ius ſcriptores tanto quondã in p̃cio fuerunt, vt ad audiẽ/
dum Liuium, nõ humiles ſolũ & gregarii hoies, ſed clariſ
ſimi quoq; principes ab extremis Hiſpaniarũ finibus Ro
mam vſq; turmatim venerint. Ioſepho ꝓpter libros de ca
ptiuitate Iudaica ſcriptos, Romani ſtatuam erexerunt.
Antipater Hieropolitanus Seuero principi, Clitarchus
Alexandro, Dexter Theodoſio, Amyntæ Macedonũ re/

gi Hellanicus Mitylenæus, Eratoſthenes Cyrenæus Pto/lomæo Euergeti, ob ſcriptas hiſtorias cœperunt familia/ſcere. Nec aliã ob cauſam Demetrius Poliorcetes Hiero/nymum Rhodiũ magna mercede ſibi domeſticum fecit. Si qs dicat iã eſſe nobis affatim autoꝝ, q hoc ſcribendi ge nus ſecuti ſunt, rñdebo nullum ꝓpterea detrimentum ex copia naſci. Si quem pœniteat meæ lectionis, aliò ſe cõfe rat. Nolo quẽq̃ iurare in verba mea. Inſulſus eſt, & caret naſo, q nequit eligere, quod eſt ſibi vſui, aut refugere, qđ detrimẽto. At carere potuiſſemus hoc opere. Et maximo poſſemus autore. Vna & altera veſtis poſſunt hoi ſuffice/re, aliæ tñ ꝓpterea nõ reiiciunt. Scripſerantde geſtis Ale/xandri Clitarchus, Policratus, Oneſycritus, Antigenes, Iſtrus, Ariſtobolus Cares, Philippus Chalcidẽſis, Ptole/mæus, Antidides, Philo Thebanus. Antiſthenes, Me/nechmus Sicyonius, Nymphis Heracleotes, Potamon Mitylenæus, Sotericus Aſites, Arrianus, Plutarchus. Neq; tñ probro datum eſt Curtio, ꝙ eãdem retexerit telã. Vide quot habẽt ꝑcones Imperatoꝝ vitæ, vt ꝑter alios obſcu/rioris famæ, Trãquillum, Dionẽ Caſſium, Aelium Spar/tianum, Iulium Capitolinum, Aelium Lãpridium, Volca/tium Gallicanum, Trebellium Pollionẽ, Flauium Vopi/ſcum, Sextum Aurelium victorem, Eutropium, Paulum Diaconum, Ammianum Marcellinum, Pomponium Læ tum, & noſtra ætate Baptiſtã Egnatium. Qui tñ oẽs eun/dem torſerunt funem, icudem omnes eãdem tutuderunt. Vitas quoq; Romanoꝝ Põtificum ſcripſere quãplurimi, vt Damaſus, Anaſtaſius, Guido Rauennas, Sigisbertus monachus, Hugo Florianus, Sicardus præſul Cremonen ſis, Gotfredus viterbienſis, Martinus Carſulanus, Landul phus Carnotenſis canonicus, Sazomenus ꝑſbyter: Gerua ſius Ricobaldus, Ptolemæus Lucenſis, Antoninus præſul Florentinus, poſtremò Platina, Latini omnes, ꝑter Græ/cos Euſebium Cæſarienſem, Sozomenum Salaminum, Socratem Conſtãtinopolitanum, & Nanoram. Quos ſi ſecutus fuero, qs erit obiurgationis locus? quę mei culpæ/

di ratio? Qui cauſabitur plura nunq̃ ſcriptorum q̃ nunc extitiſſe monumenta, ibo inficias. Vnde ergo ſeptingẽtá voluminum milia ſibi collegiſſet Ptolemæus Philadelphus? Vnde tria milia Tyrãnion grãmaticus? Cui etiam opinioni ſi accederem, ꝑpterea tñ nõ faterer mittẽdum eſſe literis & labori repudiũ. Stulte mihi ſuadere vident̃, qui aiunt tantiſper ſupprimenda eſſe opa, dum cõceſſerimus fato. Quis meũ defuncti opus emaculabit? Quis addet aut detrahet, vbi poſtulabit locus? Quis inuertet, ſi oporteat, aut in his recantabit, quę nõ ꝓbabunt̃ populo? Quis cum laruis luctantium calũnias refellet? Ad hęc palàm eſt multos eſſe ardeliones, q quum ſtudio laudis ĩmoriant̃, neq; tñ aliquid dignũ laude parturire valeant, inſtar Horatianæ Corniculę plumas ſuffurant̃ alienas, vt neſcio quis mihi notus, cuius noĩ parco, qui ex aliquot meis qualibuſcũq; Dialogis frugẽ ſibi fecit, laudẽ præripuit, & alieni laboris ſolus gratiam hauſit. Quod oĩum cõfeſſione tam turpe eſt, q̃ iniquũ eos metere, qui ſementem non fecerunt. Sed vt hæc omittamus, certam in ſpẽ vocor multa in hoc opere culpatum iri, multa fore, quæ ꝓdigioſa aut etiã incredibilia hoĩum videbunt̃ iudiciis. Quæ ſi recta videãtur, non pudebit me cum Steſichoro palinodiã canere, aut certe incudi reddere. Capita pleriq; modicis de rebus adieci, vt de lenonib⁹, ancillis, abſtemiis, Cocis & multis eius farinæ. Quod ſi quis rideat & notet carbone, ad cauſæ meę patrocinium iubebo eos in medium prodire, q ex minimis itidẽ rebus ſcribẽdi argumenta deſumpſerunt. Edidit Antonius librum de ſua ebrietate. Homerus vnum de laudibus vini, alteꝝ de bello Ranarũ. Ephren Syrus de vituperatiõe riſus, Marcion Græcus de Raphano, Pythagoras de bulbis, Diocles de rapo, Phanias phyſicus de vrtica. Quod ſi nõ arguuntur feciſſe, nec aſcribẽdum erit vicio, ſi minimarum rerum quoq; hiſtorias collegero. Ne tñ erratis meis vbiq; patrocinari & fauere videar, vnum eſt in quo ipſe culpã agnoſco, ꝙ Gręcas hiſtorias latinis, latinas barbaris, & orato

tria poeticis,paſſim cõſidero. Quod à me factum eſt,nõ īſcitia,ſed laboris magnitudine,cui quum nequirē ſupereſſe,parēdum fuit neceſſitati. Iam ſatis luctatum eſt cum maledicis. Nunc ſupereſt,vt ad te noſtra dirigatur oratio Gaufrede literatiſſime , dicamq́ quid me mouerit,hanc operis mei præfationem egregio tuo nomini cõſecrare. Hoc fecit illud literarum & virtutis ſtudium,quò à teneris annis totus prurire cœpiſti, & ꝑflagrare,doctosq́ oēs genuina quadam beniuolētia proſequi. Exiſtimabā præterea fore mihi vituperio,ſi nõ reminiſcerer tuę beniuolētię,qua me tyrũculum,& in primis literis collegā tuum ſupra fidē amabas, idq́ adeò, vt cęteros oēs cõdiſcipulos præ me vno nihili faceres. Vbicũq tibi occurrebam, nunquam ſine riſu me alloquebaris. Dextram(quod dici ſolet)à tertio vſq iugere mihi porrigebas, magnum & euidens tui cādoris,tuæq́ amicitię argumētum. Præterea,Blaſius Madronetus Securiacus,tuus cliēs bonarum literarum auidiſſimus helluo(vt de Vticēſi Catone ſcribit Cicero)nominis tui pręco aſſidu9,nõ deſiſtebat quotidie me pręſente multa de virtutibus tuis, multa de literarum & literatorum amore,immodicè prędicare,meiq́ amprem indies tibi creſcere affirmabat iuramēto. Quo ductus argumēto docere volui me nõ eſſe ex eorum grege,qui beneficium nũquam agnoſcunt,& apud quos interit ſtatim gratia. Quod famuli tui munus tam ſyncera fronte accipies,q̃ beniuolo datur aīo. Vale hõ perpaucorum hominum,clariſſimęq́ virtutis & literaturę, Et ſcribendum in calce huius operis tuo nomini Epigramma expectes aliquantiſper.

¶Iacobi albi Tetraſtichon de Rauiſio Textore.

Pelignum Naſone tumet,Verona Catullo,
Seq́ nouo mordax Epigrāmate Bilbilis effert.
Andes Virgilio,Iuuenale ſuperbit Aquinum,
Corduba Lucano, TEXTORE Nauarra triumphat.

¶QVI VARIIS MODIS MORTEM SIBI conſciuerunt, aut ſe aliis commiſerunt occidendos.

1 Lucretia.
2 Lucretius.
3 Brutus.
4 Portia
5 Caſſius
6 M.Antonius
7 Cleopatra
8 Neæra
Charmione
9 Cato
10 Carbo
11 P.Craſſus
12 Licinius craſſus
13 Cl.Regillianus
14 Cor.Merula
15 Dolobella
16 Fl.Fimbria
17 Licinius macer
18 Silanus manlii
19 L.Silanus
20 C.Mariꝰ iunior
21 Cn. Gnorbanꝰ
22 Oppia veſtalis
23 M.Plautius
24 Pōponius atticꝰ
25 Taurea iubelliꝰ
26 Fānius Cępio
27 Aria
28 Feſtus
29 Cor.Gallus
30 Syllius Italicus
31 Sophronia
32 Nero
33 Otho
34 Petreius
35 Marſus Labeo
36 Gordianꝰ ſenior
37 Galeriꝰ īperator
38 Valerius
39 Papirius Canuſia
40 P.Catienus
41 M.Lollius
42 C.Proculeius
43 Catulꝰ luctacius
44 Mneſter
45 Porcius latro
46 Labienus
47 Meſſala coruinꝰ
48 Longius
49 Adrianꝰ īpator
50 Sabina īpatrix
51 Florianꝰ īpator
52 Iulianus īpator
53 Diocletianꝰ ipa.
54 Maguētius
55 Cecina
56 Empedocles
57 Sardanapalus
58 Lycambes Neobole
59 Iudas
60 Cleombrotus
61 Annibal
62 Aſdrubal
63 Ariſtarchus
64 Calanus indus
65 Cleomenes
66 Dinocrates
67 Demoſthenes
68 Eratoſthenes
69 Menippꝰ phūs
70 Mithridates
71 Monyma Veronica
72 Statyra Roxana
73 Critolaus
74 Nicias
75 Homerus
76 Othryades
77 Pontius pylat.
78 Themiſtocles
79 Mydas
80 Publiꝰ Terētiꝰ
81 Tehoxena
82 Democles
83 Bubalus
84 Cleantes Chryſippus Zeno
85 Cābyſes magus Zarymagus
86 Seſoſtris
87 Decebalus
88 Anaxagoras
89 Ecelinus
90 Petrꝰ de vineis
91 Iuba Rex

92 Anchurus Curtius
93 Cyane
94 Aemylius
95 Calluce
96 Balſacia
97 Gidica
98 Anius
99 Democritus
100 Democrates
101 Dioxippus Boudicea
101 Pœniꝰ poſthumus
103 Mileſiæ virgines
104 Scedaſus
105 Cambles Timagoras
106 Meles
107 Timanthes
108 Tereus
109 Derceto
110 Laurentianus
111 Petrus leoniꝰ
112 Neæra
113 Menophilus
114 Argobaſtes
115 Gunnilda
116 Hadingus
117 Rolno
118 Starcatherus
119 Galeatius
120 Socrates
121 Adraſtus
122 Sargapiſces
123 Praxaſpes
124 Boges
125 Petrus Thraſeas
116 Herodes
127 Pyramus Thiſbe
128 Eriſicthon
129 Dedalion
130 Dido
131 Anna
132 Euadne
133 Hylonome
134 Biblis
135 Hercules
136 Aegeus
137 Hæmon
138 Sappho
139 Menecœus
140 Iocaſta
141 Mopſus
142 Phædra
143 Ino Melicerta
144 Phyllis
145 Aiax
146 Iphis Anaxarete
147 Auctolia
148 Amphion
149 Althea
150 Britona
151 Brotheus
152 Canace
153 Alcyone
154 Deianyra
155 Eſacus
156 Frigone
157 Euenus
158 Iuturna
159 Ilice
160 Macaria
161 Alceſtis
162 Tyro
163 Iole
164 Charandes
165 Amata
166 Herennius Siculus
167 Coma latro

1 LVCRETIA puella, rarum Romanæ caſtitatis lumen, ægre ferens puriſſimum ſuę virginitatis florem ab infami, & turpiſſimo tyráno Tarquinio iuniore Tarquinii ſuperbi Romanorum ꝓpterea regum vltimi filio fuiſſe corruptum, & ſtupratum, impatiens acceptæ iniuriæ palàm

ſe occidit,fecitq;, vt populus ſcelus vlciſcere tur, & regũ principatum excuteret. Cuius mortis quotieſcũq; venit in mentem,lachrymis nequeo temperare, ſed nec puellę ſatis miſereri, aut ſtupratorem cõuiciis ad ſaturitatẽ aſpergere,ac deuouere. Claudianus li.i.in Eutropium. Vlſceribus fruſtra caſtum Lucretia ferrum Merſit. Stroza pater. Lib.i.Eroticon. Vlta nefas aio, ꝓpriaq; Lucretia dextra, Inuicto occurret clare pudore tibi. Sabellicus. Nec ferro occumbens caſto traiecta cruore Fœdaſſet patrios moriens Lucretia vultus.

2 ¶Lucretius poëta Phyſicus ſumpto amatorio poculo, eò furoris raptus eſt, vt manũ ſibi intulerit, natus annos plus paulò quadraginta. Quinetiã eo,priusq̃ moreref, delirio,diu antè ferũ laboraſſe,neq; ad ſcribẽdum carmẽ aium appuliſſe,niſi interfecta,interuallataq; inſania. Politianus in Nutritia. Nec q phyltra bibit,nimioq; inſanus amore, Mox ferro occubuit,ſic mẽtem amiſerat oẽm.

3 ¶M.I.Brutus vnus ex his,qui Cęſarem, 23. vulneribus ĩ ſenatu cõfoderũt, ab Auguſto & Antonio Iulii mortem viciſcẽtibus apud Philippos expugnatus, deſperata iã victoria manũ ſibi intulit, iuuãte Stratone rhetore, anno ſuæ ętatis trigeſimo,ne in manus inimicoꝝ veniret. Pamphylus Saxus. Se gladio fodit Brutus, Cato fodit & ille, Quem timuit Cęſar,quem coluere patres. Qui rei hiſtoriam auidius ſitiuerit,eat ad Plutarchum.

4 ¶Portia filia Catonis, audita morte Bruti mariti apud Philippos interfecti, ferrum popoſcit ad inferẽdam ſibi mortẽ,Quod quũ amici recuſaſſent, carbones hauſit, & ĩaudito mortis genere vitã finiuit. Vnde Marti.li.i.Epig.

Coniugis audiſſet fatum quum Portia Bruti,
Et ſubſtracta ſibi quęreret arma dolor,
Nondum ſcitis(ait)mortem nõ poſſe negari,
Crediderã ſatis hoc vos docuiſſe patrem.
Dixit,& ardentes auido bibit ore fauillas.
I nunc,& ferrum turba moleſta nega.

5 ¶C.Caſſius poſt interfectũ Cęſarem ab Antonio & Au-

guſto bello petitus, Caſtra cum Bibulo iunxit apud Philippos. Verum quum inclinatam videret aciem vltro ſibi mortem intulit, vel (vt alii malunt) Pindaro liberto iugulādum ſe prębuit. Quod probat Iouianus de fortitudine bellica, dicēs, Potuiſſet Caſſius (etiam ſi Brutus ceciderat) reparare exercitum, nec tam repētino cōſilio, famulo iugulum ſuum prębere.

6 ¶ M. Antonius audita per falſum rumorem Cleopatræ morte, ſeipſum gladio cōfodit, partim amore vxoris partim deſperatione rerum, ꝙ ab Auguſto victum ſe ęgre ferret. De hac morte Paulus Oroſius ſic inquit. Antonius ſe ferro tranſuerberauit, ac ſemianimis ad Cleopatram in monumentum (in quod ſe mori certa condiderat) perlatus eſt. Item Propertius lib. iii. Caſtraq́ꝫ Peluſi Romano ſubruta ferro, Antoniq́ꝫ graues in ſua fata manus. Item Suetonius in Auguſto. Obſeſſaq́ꝫ Alexandriā, quò Antonius cum Cleopatra confugerat, breui potitus eſt. Et Antonium quidam ſeras conditiones pacis tentantem, ad mortem adegit, viditq́ꝫ mortuum. Item Eutropius Lib. vii. rerum Romanarum. Victus eſt inquit ab Auguſto nauali pugna clara & illuſtri apud Accium, qui locus in Epiro eſt, ex quo fugit in ægyptum, & deſperatis rebus, quum oēs ad Auguſtum tranſirent, ipſe interemit. Hoc multis verbis proſequitur Plutarchus in eius vita.

7 ¶ Cleopatra mortuo Antonio marito, Vbi intellexit ſe Auguſto in triumphū reſeruari, cauſa declinandæ eius ignominiæ, brachium aſpidi mordendum præbuit, Cæſare Pſyllos veneficos, qui ſerpentis venenum è vulneribus hauſtu reuocarent, & exugerent fruſtra admouente. Plutarchus ſcribit eam habuiſſe venenum in laminula quadam concaua, quam ſub crine occultabat, ſed tamen neq́ꝫ corpus deformatum, nec aliud vllum apparuiſſe veneni ſignum, nec aſpidem ab vllo conſpectam, ſed tractus dumtaxat viſos, ipſiuſq́ꝫ brachium duas notas habuiſſe leuiter impreſſas, & humidas. Quibus Cæſar videtur fidem dediſſe. Nam in triumpho,

Cleopatræ imaginem tulit cum aſpide mordicus affixā:
Propertius de ea Lib.iii.ſic inquit. Fugiſti tamen in timi/
di vaga flumina Nili, Accepere tuæ Romula vincla ma/
nus.Brachia ſpectaui ſacris admorſa colubris. Et trahere
occultum membra ſoporis iter. Item Horatius Lib.i. C.
Fortis & aſperas tractare ſerpētes,Vt atrum Corpore cō/
biberet venenum. Deliberata morte ferocior Sæuis Li/
burnis,ſcilicet inuidēs Priuata deduci ſuperbo.Non hu/
milis mulier triumpho.vide Plinium lib.xxi.cap.3.
¶Neæra & Charmione Cleopatræ ancillæ, ſpontaneā
dominæ mortem imitatæ ſunt, autore Plutarcho. Ac ſe/
miuiuæ repertæ,reginæ iam mortuæ coronam capite de
lapſam reponentes,īmodico magni animi argumento.

8 ¶Cato vticenſis minor,primi pronepos,dolens & gra/
uate ferens Pompeium(cuius partes fouebat) à Cæſare
(cui aduerſabat)ſuperatum,ſuo quoq; gladio incubuit,
lecto Prius Platonis Phædone de animæ immortalitate,
cuius audita morte Cæſarem dixiſſe ferunt,& ſe Catonis
inuidere gloriæ,&ſuæ Catonem inuidiſſe.Sic autē abiit
de vita, vt teſtimonio Ciceronis, cauſam moriendi na/
ctum ſe eſſe gauderet plurimum. Dictus eſt Vticenſis ab
Vtica vrbe Africæ, in qua ſe occidit, autoribus Plinio,
Lib.5.& Gellio,Lib.13. De eius morte pleriq; memine/
runt,Lactantius. Multi ergo inquit,ex his, qui æternas
eſſe animas ſuſpicabantur, tanq̄ in cœlum migraturi,ſibi
ipſis manus itulerunt,Ex Romanis Cato,qui fuit in omni
ſua vita Socraticæ vanitatis imitator.Item paulòpoſt,Ho
micidæ inquit illi omnes philoſophi,& ipſe Romanę ſa/
pientiæ princeps Cato,qui anteq̄ ſe occideret, perlegiſſe
Platonis librum dicitur,qui eſt ſcriptus de æternitate ani
marum,Item Pamphilus.Se gladio fodit Brutus,Cato fo
dit & ille,Quem timuit Cęſar,quem coluere patres.

10 ¶Carbo ꝓpter perpetuā in populari ratione leuitatem,
morte voluntaria ſe à ſeueritate ciuium vindicauit,Q̄m̄
autē duo eiuſdem nōis fuerunt ambo magni oratores,
nō cōſtat mihi ſatis,vter duoꝶ vitā ſponte reliquerit.

¶P.Craſſus

11 ¶P. Craſſus Craſſi oratoris frater, iuriſperitus, quum fa/ctionem ſequeretur Marianam, ne in manus inimicorum incideret, ſe ipſum interemit.

12 ¶P. Licinius Craſſus cõſul contra Ariſtonicum Eumenis filiũ ꝓfectus, exercitu ſuo ꝓfligato barbarũ quẽdã ad infe rẽdã ſibi mortẽ ꝓuocauit, ne ab hoſtib⁹ traheret̃ captiu⁹.

13 ¶Claudius Regillianus ſtuprata Virginia Virginii Cen/turionis filia, in carcerem à populo crimen vlciſcente cõ/iectus, ſibi manus intulit.

14 ¶Cor. Merula flamen dialis, partiũ Syllanarum, ĩgreſſo vrbem Mario, Venas in Iouis æde ſibi ſuccidit, vt contu/melioſę mortis dãnationẽ effugeret. Autor eſt Val. Maxi.

15 Dolobella Cæſarianus, interfectorum Cæſaris, hoſtis acerrimus, multis præliis in Syria cũ Caſſio cõgreſſus eſt, à quo poſtremo victus gladio ſe trãſuerberauit, cauſa de/clinandæ maioris ignominiæ.

16 ¶Fl. Fimbria ciuis iniquiſſimus, Aſiã prouinciam ingreſ/ſus arreptis imperii inſignibus, à Sylla poſtmodum Per/gami oppreſſus eſt, & à corrupto exercitu deſtitut⁹, Itaq; rerum deſperatione ſibi mortem intulit.

17 Licinius macer prætorius, repetundarũ poſtulatus, vbi ꝑ nunciũ itellexit Ciceronẽ ſibi aduerſari, faucibus laqueo ꝯſtrictis volũtaria morte pœnã ꝑuenit. Autor Val. Maxi.

18 ¶T. Manlius non is qui filium ſecuri percuſſit, ſed alter iuris pontificii peritus, iudex inter macedones accuſato/res & filium Silanum conſtitutus, audita cauſa ita pronũ/ciauit. Quum probatum ſit, Silanum filium meum pecu/niam accepiſſe, ipſum rep. & prole mea indignũ iudico, Itaq; Silanus à patre repudiatus, dolore animi ſe ſuſpẽdit proxima nocte, cuius exequiis neq; pater interfuit, neq; ſuadentibus vt adeſſet, aures prębere voluit. Author Val. Maxi. de ſeueritate.

19 ¶Fuit alter L. Silanus Claudii principis gener, q erepta ſibi Octauia, dataq; Neroni, præ dolore gladio ſuo incu/buit, idq; die nuptiarum ad augendam inuidiam. Autor. Cor. Tacitus Libro duodecimo.

80 ¶C. Martius Iunior à Sylla è Mithridatica victoria re-deunte cũ toto exercitu fuſus, in oppidum Præneſte ſe recepit. Vbi obſeſſus, quum nulla effugii pateret rima aut via ſalutis, ſe Pontio Teleſino præbuit iugulandũ. Autor Liuius. Priuſquam autem Sylla rediret in vrbem. Marius vniuerſam propè nobilitatem interfecerat. Quæ res fuit in cauſa, vt ſuperatus veniam deſperaret. Ferunt Syllam ex eiuſdem exercitu duodecim milia morti dediſſe.

81 ¶Cn. Gnorbanus victus à Sylla exulauit apud Rhodios. Vbi comprehenſus ſeipſum interemit. Ideo autem à Sylla bello petitus eſt, ꝙ eius legatos de pace violauerat, Autore Liuio.

82 ¶Oppia veſtalis ſtupri comperta ſibi mortem intulit, grauioris ſupplicii metu, ne ſcilicet viua ſub terra defoderetur inſtar Floroniæ alterius puellæ.

¶Credibile eſt Romanos in ipſa origine ſuę gentis, obſeruantiſſimos fuiſſe religionis, quum tam graui ſupplicio, tormentisq; adeò inauditis in puellas ipſas animaduerteret. Qua ſeueritate ſi in cæteros quoq; homines vſi eſſent, non legeremus tam infamia vtriuſq; veneris portenta. Nec vſq; adeò ſuæ libidini paruiſſent, q̃ tantam maculam, tantamq; ſibi contraxerunt infamiam, quantam poſtea bellica virtute gloriam. Reuolue Imperarorum omniumq; fere Romanorum vitas, nihil paſſim leges nõ refertum, ſtupris inceſtibus, adulteriis, meretriciisq; amoribus. Quod mitiore aliquanto fronte eſſet tolerandũ, niſi eſſent plurima Sotadicam laſciuiam, ſpurcoſq; amaſiorum concubitus, vbiq; olentia. Neq; tamen lex vnquã lata eſt ad comprimendam huiuſmodi obſcenitatẽ. Aut ſi lata eſt, obſeruata ſaltem non legitur, quum hoc ipſum flagicium in pleriſq; inultum manſiſſe, ſcriptorũ teſtimonio conſtet. Quis puniuit inceſtum M. Antonii cũ Fauſtina ſorore, Caracalle cum Iulia nouerca, Caligulæ cum ſororibus, Neronis cum matre? Quæ lex P. Clodii Iuliæ Agrippinæ, Saluſtii & Auguſti adulteria cohercuit? Quis poſticam Adriani cum Antinoo libidinem repreſſit? Ro-

mani impurgabilia pleraq; flagitia conniuenter diſſimularunt,& aure ſurda prærerierunt. In multis verò leuioribus pœnam conſtituerunt. Apud eos probrum erat Cenſorium agrum male colere, aut equum indiligenter curare. Iudicabatur hoſtis patriæ, qui factionē mouiſſet. Multi ob rem nihili vapulabant,&(vt eſt in adagio)Bolyti pœnam luebant, qui in grauiore culpa manebant impuniti. Hoc quare fecerint, non video, niſi ꝙ iiſdem omnes vlceribus ſcatebant, eadem lepra erant infecti. Propterea nō audebant liberè ea obiurgare aut punire, quæ cū cæteris perpetrabant. Sed ſanè pœnas quamuis lentas dederunt. Nam(Vt alios taceam)ex omnibus ferè imperatoribus vix vnum aut alterum reperias, qui miſero vitæ exitu nō euomuerit vitam. Noſtris quoq; diebus quieta nunquam eſt Italia. Nunc Heluetii vrbes populabundi totam ſpoliant. Alternatim demum Hiſpani veniunt ad prædam. Poſtremò Ciſalpini Galli toties in eam ducunt copias, toties opprimunt, vt me miſereat tot eius calamitatū. Nec tamen propterea reſipiſcunt, quin ſemper(ita ſaltem dicitur) voluptati ſeruiant,& agant Epicuros.

b3 ℭ Oreſtilla. M. Plautium maritum in Aſiam cum.60.nauibus profectum ſecuta, Tarenti ex morbo deceſſit. Cuius dum celebrarentur exequiæ & cremaretur cadauer, Plautius doloris impatiens,& appetens mortis, in Rogū ſe coniecit, quem togatum calceatumq; corpori vxoris iunxerunt amici. Autor Val. Max. de amore coniugali.

b4 ℭ Pomponius Atticus eques Ro. Ciceronis amicus in vltima ſenectute morbo correptus, ſeipſum cibi abſtinentia necauit. Multa fuerūt in eo laude & cōmēdatiōe digna, quæ quāuis ab inſtituto ſint aliena, placet tñ in medium afferre, vt legentiū proſint moribus. Tanta in primis fuit erga domeſticos facilitate, vt iurauerit cū matre nonagenaria ſe nūq̄ in gratiā rediiſſe. Cū ſorore pariter nullā geſſit ſimultatē, dictitās cū his minimè iraſci oportere, quos diligas. Abſtinētia ꝑterea ſingulari, vitaq; à luxu ambitione & cupiditate rerū aliena, vt ꝙ prǣter patrimoniū nihil

vnquã appetiuerit, nihil ædificauerit, nihil emerit. Fuit & litium maximè fugiens, populareſq; factiones Vatiniano proſequebatur odio. Propterea quũ vidiſſet Remp. tumultu Cinnano turbatam, Athenas cõceſſit, vt illic trãquillè viueret, nemine ſtudia interpellãte. Eruditis oĩbus mirum in modum fauit adeò vt pulſum ab vrbe Ciceronem, & Brutum fugientẽ magna iuuerit pecunia. Mendacium nec dicebat, nec etiã poterat pati. Quapropter oẽs inimici res ſuas ei curandas dabant & ſeruandas.

25 ¶ Taurea Iubellius Cãpanus capta à Fuluio Capua, cõiugem primum ac liberos poſtremò ſeipſum ad pedes imperatoris gladio tranſfixit, ne quid indignum aut ignominioſum captiuus pateret. Autor Liuius.

26 ¶ Fannius Cæpio deprehenſus in coniuratione aduerſus Auguſtum, ſibi mortem conſciuit. Martialis. Lib. 2. Hoſtem quum fugeret ſe Fannius ipſe peremit, Hic rogo nõ furor eſt, ne moriare mori?

27 ¶ Aria mater (nam fuit eiuſdẽ noĩs filia) damnato Pæto marito, fodit corpus gladio, quem vulnere educens ipſi Pæto querẽti dedit, vt idem poſt faceret. Martialis Lib. I. Caſta ſuo gladiũ quum traderet Aria Pæto, Quem de viſceribus traxerat ipſa ſuis, Si qua fides vulnus quod feci nõ dolet, inqt, Sed quod tu facies, hoc mihi Pæte dolet.

28 ¶ Feſtus Domiciani amicus, dũ mentagra vſq; ad deſperationem remedii laboraret, gladio ſe traiecit, prius tamen amicos conſolatus.

Quam eius mortem Martialis Lib. I. ſic deſcribit,

Indignas premeret peſtis quum rabida fauces,
In'q; ipſos vultus ſerperet atra lues.
Siccis ipſe genis flentes hortatus amicos,
Decreuit ſtygios Feſtus adire lacus.
Nec tamen obſcuro pia polluit ora veneno,
Aut torſit lenta triſtia fata fame.
Sancta Romanam vitam ſed morte peregit.
Dimiſit'q; animam nobiliore via.
Hanc mortem fatis magni præferre Catonis

Fama poteſt,huius Cæſar amicus erat.

29 ℭCor, Gallus poeta Elegiographus Virgilii amicus & coætaneus, ab Auguſto præfectus Aegypti deſignatus, Thebarum ciuitatem ſpoliaſſe dicitur. Propterea quum repetundarum poſtularetur,furtiq; & populatæ accuſaretur prouinciæ,nobilium indignationem formidans, ſibi mortem intulit anno ſuæ ætatis. 43. Autor Ammianus Marcellinus,qui Lib.17.rerũ geſtarum ſic inquit. Longe autem poſtea Cornelius Gallus res tenens Romanas, Aegypti procurator,exhauſit ciuitatem plurimis intercep tis.Reuerſuſq; quum furtorum arceſſeret, & populatæ prouinciæ,metu nobilitatis acriter indignatæ (cui negocium ſpectandum dederat imperator) ſtricto incubuit ferro.Item Ouidius Lib.3.Eleg.Tu quoq; ſi falſum eſt temerati nomen amici Sanguinis, atq; animæ prodige Galle tuæ.Item Politianus in nutricia.Ceu Galli Mima Citheris. Perſonam falſæ laſciua Lycoridos affert. In ſcenam, & docto clauſam ſe iactat amanti,Dum miſer ipſe ſuo fodiat præcordia ferro.Item Propertius Lib.2. Et modo formoſa,qui multa Lycoride Gallus Mortuus inferna vulnera lauit aqua.Alia tamen cauſa ad inferendam ſibi mortẽ motum volu͞t plerią, ꝙ ſcilicet Auguſti domo ei fuiſſet interdictum vt ſcribit Tranquillus.Alii ob linguam nimis effrenem.Quod & Ouidius videtur probaſſe,vbi ait. Nõ fuit opprobrio celebraſſe Lycorida Gallo, Sed linguam nimio non tenuiſſe mero.

30 ℭSyllius Italicus poeta,incurabilis morbi tædio,voluntariam oppetiit mortem annos natus.75. Politianus in Nutricia de eo ſic ſcribit. Ipſe obiit plenuſq; æui. natoq; ſuperſtes,Aſpera congenito fixus veſtigia clauo.

31 ℭSophronia Romana, Chriſtiana Lucretia, quum vim Decii principis ſibi quotidie inſidiantis non poſſet declinare,arrepto gladio per conſenſum mariti ſe confodit.

32 ℭNero Domitii & Aggripinæ filius,fæx totius orbis,impuraq; ſcelerum omnium ſentina, poſt maiora numero flagicia hoſtis patriæ à ſenatu iudicatus, ne quid ſuis ma-

tis dignum pateretur, aut collo in furcam coniecto virgis cæderetur (vt ait Eutropius) vrbem egreſſus ſequentibus Phaone, Epaphrodito, Neophitoq; & ſpadone Sporo, ſemet ictu gladii traſegit, ad quartum vrbis miliarium, adiuuante trepidantem manũ impuro Eunucho. Periit autem anno ætatis ſuæ. 32. Cuius interitu vniuerſa Roma adeò gauiſa eſt, vt plebs induta pileis manumiſſionum, tanq̃ ſæuo exempta domino triũpharet. Auſonius. Matricida Nero proprii vim pertulis enſis. Sidonius Matricida Nero proprio ſe percutit enſe. Pontanus de ſtellis Lib. 3. Sic errant miſeri manes, atq; vmbra Neronis, Sic Otho, quiq; in ſe ferrum ſtrinxere nefandum. Suetonius ait eum in inferenda ſibi morte adiutum fuiſſe ab Epaphrodito à libellis, Eutropius à Sporo.

31 ❧ Otho imperator quãuis molliſſimè ſemper vixiſſet, adeò vt ad muliebres accederet mundicias, victus tamen à Vitellio apud Bebriacũ, auſus eſt ſibi mortem cõſciſcere, quãuis multas haberet copias, poſſetq; victoriã ſperare. Quod feciſſe odio bellorũ ciuilium dicitur. Propterea Martialis Lib. 6. eius mortẽ Catonianæ anteponit. Cato enim interfecit ſe Vticæ, copiis iam profligatis, ne in hoſtes incideret. Otho verò adhuc integro exercitu, ne bella ciuilia gererentur. Verba Epigrãmatiſtæ ſunt hæc.

Quum dubitaret adhuc belli ciuilis Enyo,
 Forſitan & poſſet vincere mollis Otho.
Damnauit multo ſaturum iam ſanguine Martem.
 Et fodit certa pectora nuda manu.
Sit Cato (dum viuit) ſanè vel Cæſare maior,
 Dum moritur, nunquid maior Othone fuit?

De huius imperatoris morte alii quoq; meminerunt. Iouianus Lib. 3. de ſtellis. Sic erant miſeri manes, ſit Vmbra Neronis. Sic Otho, quiq; in ſe ferrum ſtrinxere nefandũ. Itẽ Sextus Aurelius victor. Hic (inquit) à Vitellio Primũ apud Placentiam, dehinc apud Bebriacum victus, ſemet gladio trãſfixit, anno ætatis 37. Adeò amabilis militibus propriis, vt pleriq; corpore eius viſo ſuis manibus mortẽ

ſibi conſciuerint, Item Auſonius. Mox Otho famoſus, clara ſed morte potitus. Tranquillus quoq; in eius vita ſic inquit. Poſt hæc ſedata ſiti, gelidæ aquæ potione, duos arripuit pugiones, & explorata vtriuſq; acie, quum alterū puluino ſubdidiſſet, foribus adopertis arctiſſimo ſomno quieuit. Et circa lucem demum expergefactus, vno ſe traiecit ictu, infra leuam papillam. Irrumpentibusq; ad primum gemitum, modò celans, modò detegens plagā, exanimatus eſt, & apud Veliternam (ita præceperat) funeratus. 38. ętatis anno, & 95. die imperii.

84 ¶ Petreius dux Pompeianus à Cæſare in Hiſpania ſuperatus, ſe ferro & inedia interemit.

85 ¶ Labeo Marſus in calamitate Macedonica (quum celer hoſtis premeret) ſeq; natumq; gladio traiecit, ne victoris Octauii vultum ſuſtineret. Autor Pontanus de fortitudine bellica.

86 ¶ Gordianus ſenior audita filii morte (qui pro patria in bello occubuerat) laqueo ſe ſuſpēdit iam octogenarius, partim dolore amiſſi filii, partim ne traheretur captiuus. Ammianus Marcellinus Lib. 26. In Africa (inquit) ſuperior Gordianus in imperium raptus, aduentantium periculorum angoribus implicatus, vitam laqueo ſpiritu intercluſo profudit.

87 ¶ Galerius imperator quum Chriſtianos omnibus (quibus potuerat) tormentis affeciſſet, tandem in morbū incidit, cuius impatientia, gladio ſibi latus aperuit. Baptiſta Egnatius ait illud tædium vitæ ei irrepſiſſe ex genitalibus paulatim putreſcentibus.

88 ¶ Valerius dum cum Valeria Tuſculana filia neſcius concubuiſſet, agnita poſtmodū culpa, ſe præcipitauit. Autor Ariſtides apud Plutarchum.

89 ¶ Papyrius Romanus quum ſororem Canuſiam grauidam feciſſet, & illa gladio à patre miſſo ſibi corpus confodiſſet, ſeipſum quoq; mortuæ ſorori dedit comitem. Autor Chryſippus Lib. I. Rerum Italicarum apud Plutarchum.

40 ¶ P. Catienus Philotimus patronum adeò dilexit, vt hæres omnibus bonis inſtitutus in eius rogum ſe coniecerit. Autor Pli. lib. vii. Cap. 36.

41 ¶ M. Lollius infamatus regum muneribus in toto oriente, interdicta amicitia à C. Cæſare Auguſti filio venenum bibit: Pli. li. ix. Cap. 35.

42 ¶ Idem Plinius Lib. xxxvi. Cap. 24. ſcribit Cn. Proculeiū Auguſti Cæſaris familiarem in maximo ſtomachi dolore, gypſo poto conſciuiſſe ſibi mortem.

43 ¶ Catulus Luctatius orator, qui Marii collega fuerat in conſulatu, & de Cymbris vnà triumphum egerat, ab eodem poſtea morti iuſſus, incluſus domi, accẽſis carbonibus ſe ſuffocauit. Autor Plutarchus ĩ Mario, & Val. Max.

44 ¶ Agrippina à Trierarcho, aliiſq; Neronis ſatellitibus interfecta, Mneſter eius libertus ſe ferro tranſegit. Incertum charitate in patronam, an metu exitii. Autor Cor. Tacitus. Lib. xiiii.

45 ¶ Adnotatum eſt in Chronicis M. Porcium latronem præſtanti virum memoria, duplicis quartanæ tædio, manum ſibi admouiſſe, atq; ita functum fato.

46 ¶ Labienus poeta videns libros ſuos ob nimiam carpendi libertatẽ publico decreto cõburi, ſuis ſuperuiuere nõ potuit monumẽtis, ac ꝓpterea ſpõtaneã oppetiit mortẽ.

47 ¶ Meſſala Coruinus orator, antè biennium q̃ moreretur, ita memoriam ac ſenſum amiſit, vt vix pauca verba coniungeret. Ad extremũ verò enato circa os vlcere, inedia ſe confecit. Autor Cælius.

48 ¶ Lõginus Adriani imperatoris legatus, à Decebalo Dacorum Rege (in quem certabat) circumuentus, ebibito veneno ſeipſum interemit. Autor Dion Caſſius.

49 ¶ Adrianus imperator Maſtorem quendam barbarum (quo propter robur & audaciam plerũq; vſus fuerat in venationibus) partim minis, partim pollicitationibus impulit & coegit, vt cædem ſibi inferret, circumſcripſitq; locũ ſub mamilla, quem Hermogenes medicus demonſtrauerat. Quo letaliter percuſſo, ſine dolore expirauit, Teſtis

idem Caſſius. Hoc autem fecit incredibili membrorum
omnium cruciatu impulſus, qui etiam morbi ſubtercuta/
nei dolore multos è ſenatu prius extinxerat, vt ſcribit
Sextus Aurelius.

50 ¶Sabina imperatrix eiuſdem Adriani vxor, ſeruilibus
propè iniuriis ab eo affecta, ad mortem cucurrit volunta
riam, ꝙ tam immane ingenium, humaniq; generis perni/
ciem peperiſſet. Autor idem Aurelius.

51 ¶Florianus imperator, qui Tacito ſucceſſit, dolens Pro/
bum militiæ peritum à magna exercitus parte fuiſſe ele/
ctum, ſibiipſi venas incidit, effuſoq; ſanguine cõſumptus
eſt. Autor idem Aurelius.

52 ¶Iulianus imperator factus in Italia, acto per coſtas pu/
gione, in ignem ſe abiecit, eodem Aurelio teſte.

53 ¶Diocletianus imperator à Licinio & Conſtantino gra
uiter literis obiurgatus ꝙ Maxentio diceretur fauiſſe, me
tu ignominioſæ mortis venenum hauſit.

54 ¶Maguentius à Conſtantio imperatore apud Lugdu/
num ſuperatus, admoto parieti gladio (vt ictũ iuuaret)
corpus ſibi confodit. Quo audito Decentius eius frater
præpoſtera laquei morte vitam finiuit.

55 ¶Pater Licinii Cecinæ vir prætorius, ob diuturnæ vale/
tudinis tædium ac dolorem, ſeſe opio necauit.

56 ¶Empedocles Siculus poeta immortalitatẽ nouo mor/
tis genere affectans, ſe in Aetnã coniecit. Vnde Horatius
in arte. Dicam, Siculiq; poetæ Narrabo interitum, Deus
immortalis haberi. Dum cupit Empedocles, ardẽtem fer/
uidus Aetnam Inſiluit. Item Ouidius in Ibin. Aut tu Tri/
nacrii ſalias ſuper ora Gygantis, Plurima qua flammas Si
canis Aetna vomit. Item Lactãtius Lib.iii. de falſa ſapien/
tia. Cap.18. Multi ex his qui æternas eſſe animas ſuſpica/
bantur, tanq̃ in cœlum migraturi eſſent, ſibiipſis manus
intulerunt, vt Cleantes, & Chryſippus, vt Zeno, & Empe
docles, qui ſe in ardentis Aetnæ ſpecum intempeſta no/
cte deiecit, vt cũ repente non apparuiſſet, abiiſſe ad deos
crederet. Item Politianus in Nutricia. Ceu maximus ille

Aeriſonas pedibus qui quondam inductus Amyclas, inſi
luit Siculi rapidum cratera camini.
57 ¶ Sardanapalus Aſſyriorum rex ab Arbacto ſeu Arbace præfacto ob molliciem muliebresq; mundicias(nam habitum mentitus fœmineū;inter puellas fuſos tractabat & penſa,omneſq; laſciuia anteibat & libidine(bello petitus vbi vidit res ſuas profligari, & peſſum ire, & iam ad triarios redigi,ne captiuus traheretur, pyram in regia ingentem ſtruxit, eoq; cōportata ſupellectile, ductisq; amicis domino ſupeſſe nolētibus, incendio ſe dedit,& hoc ſolo virū ſe docuit,ꝙ non expauerit mortē. Ouidius in Ibin.
Inq; pyram tecum chariſſima corpora mittas,
Quem finem vitæ Sardanapalus habet.
Sidonius. Non Medis caput Arſacem profabor, Nec q̄ diuite(quum refugit hoſtem)arſit Sardanapalus in fauilla. Sabellicus in hunnii originem.
Vltimus ille fuit regni corruptor auiti,
Cuius delicias & mollia ſceptra ſuperbus
Non tulit Arbactus,ſed fortia comparat arma,
Aggrediturq; ſenem,victumq; ad nobile fatū Cōpulit.
58 ¶ Archilochus poeta Parius, repudium ac repulſam paſſus in nuptiis Neoboles Lycambis filiæ ſibi promiſſæ, Iambis tū primū à ſe repertis ſatyricè adeò & grauiter Lycambem ipſum deuouit,& inſectatus eſt, vt eū cum filia ad furcā impulerit, Vnde Horatius. Archilochum ꝓprio rabies armauit iambo. Et Ouidius in Ibin. Poſt modo ſi perges,in te mihi liber Iambus Tincta Lycambæo ſanguine tela dabit. Politianus in Nutricia. Licet acrē effuſus in irā Ore Lycābiadas rabioſo occiderit ambas Archiloch⁹.
59 ¶ Iudas(vt omnes compertum habent)quum deum Iudeis prodidiſſet, & exili pecunia expoſuiſſet vænalem, tandem ad ſe rediens, & ſceleris perpendens grauitatem, deſperata venia(quæ tamen proditi clemētia ſperari poterat)ad laqueum properauit,& notiſſimo diuinæ vltionis argumento crepuit mædius.

Quis furor o Iuda, vel quæ tenebroſa mouebat
Te cæci nubes animi, regem dare vænum
Iudæis canibus, recutitæ prodere genti?
Tu modico vendis precio, quem vendere nullo
Aut poteras, aut debueras. Quo crimine furca
Dignus erat, medioſq́ inter pendere latrones?
Cur tundi meruit colaphis, cur verbere plecti,
Aut cur ſpiniferam portare in fronte coronam?
Perfidæ nulla tuæ manet excuſatio culpæ.
Tu rigido triplex in pectore marmor habebas,
In venis ſilicem, in fibris adamanta ferebas.
Credo ego te Libycæ mammas ſuxiſſe leænæ,
Ceruicemq́ tui ſcopulo rupiſſe parentis.
Propterea ſi te laquei mors aſpera nigros
Miſerit ad manes, ſi nunc lapis & rota torquent,
Si fibras volucris comedit ieiuna renatas,
Si vacuo demens hauris modo flumina cribro.
Si colubri immanes circum tua tempora repunt,
Tu licet exclames, & rauco gutture plangas,
Nec tibi ſit requies, lachrymas non excutis vlli.
Quam pateris, merito pateris ſæuiſſime pœnam.

60 ¶ Cleombrotus, ſeu Theombrotus ex Ambracia, quum legiſſet opus Platonis de animarum immortalitate à Socrate inſcriptum, ſponte ſe præcipitauit. Ouidius in Ibin. Vel de præcipiti venias in tartara ſaxo, Vt qui Socraticũ de nece legit opus. Lactantius. Quid (inquit) Ambraciotes ille, qui quum eundem librum perlegiſſet, præcipitẽ ſe dedit, nullam aliam ob cauſam, niſi ꝙ Platoni credidit. Quod ſi ſciſſet Plato, ac docuiſſet à quo, & quomodo, & quibus, & quæ ob facta, & quo tempore immortalitas tribuatur, nec Cleambrotum impegiſſet in mortem, nec Catonẽ. Cicero Lib. 1. Quæſt. Tuſcul. Callimachi inquit Epigramma in Ambrociatam Cleombrotum eſt, quem ait, quũ nihil ei accidiſſet aduerſi, è muro ſe in mare abiciſſe lecto Platonis libro.

61 ¶ Annibal Amilcharis filius, dux Carthagineſium, poſt.

L. Cor. Scipionem patrem Scipionis maioris ſuperatum, Sempronium ad Trebiam. C. Flaminium ad Traſimenum magnis cladibus affectos. P. Aemylium apud Cānas cum toto exercitu deletum, Claudium Marcellum occiſum, à Scipione iuniore poſtremo victus; & fugatus ad Antiochum primum, deinde ad Pruſiam Bithyniæ regem confugit. De cuius fide dubitans, qm̄ videbat Flaminiū legatum à Romanis miſſum, ac ſe paulatim à militibus circūſeptum, venenum (quod in anulo gerebat) hauſit.

62 ¶ Aſdrubal dux in tertio bello punico à Scipione Aemyliano victus, in medias vrbis flammas ſeſe cum filiis iecit. Sed quoniam multi eius nominis fuerunt, vide vt de quo loquaris intelligas.

63 ¶ Ariſtarchus grammaticus Alexādrinus homo doctiſſimus, quum hydropiſi laboraret, ſeipſum cibi abſtinentia interfecit, annos natus. 72. Hic ille eſt Ariſtarchus, qui ſub Ptolemæo Philometore floruit, Olympiade. 156. cuius & filium erudiit. Scripſit commētarios ſupra mille. Diſcipulus fuit Ariſtophanis grāmatici. Fuit autē cēſura adeò critica, ſeueroq; iudicio, vt prouerbio locū penè fecerit. eos enī vocamus Ariſtarchos, qui nihil nō examinant, & oīa diligenter expēdunt. Duos habuit filios Ariſtarchum & Ariſtagorā degeneres, & patri oīno diſſimiles. Fuit alter eiuſdē noīs Tegeates poeta Euripidis coætaneus, quē Aeſculapius morbo liberauit. Quod ego adieci, vt intelligeret lector vter fuerit, qui mortem ſibi conſciuerit.

64 ¶ Calanus Indus vnus ex Brachmanibus (quo noīe dicebantur Indorum philoſophi) ex ipſa India ad perſidem vſq; Alexandrum ſecutus, vltrò & nullo cogēte in rogū ſe coniecit. Quod videns Alexander, percontari cœpit, vellet ne aliquid mādare moriens. Tum ille, nihil inquit, Propediem te videbo. Nec multis poſt diebus Alexāder veneno interiit. Cicero. Lib. 2. Quæſt. Tuſcul. Calanus Indus (inquit) indoctus ac barbarus in radicibus Caucaſi natus, ſua voluntate viuus combuſtus eſt. Idem Lib. 1. de Diuinatione. Ad mortē proficiſcens Calanus Indus, quū

incederet in rogum ardētem. O præclarum diſceſſum in quit, è vita, quum(vt Herculi contigit) mortali corpore cremato, in lucem animus exceſſerit. Quumq́ Alexāder eum rogaret, ſi quid vellet, vt diceret, Optime inquit, pro pediem te videbo. Quod ita contigit. Nam Babyloniæ paucis poſt diebus Alexāder eſt mortuus.

65 ℭCleomenes dux Lacædemoniorum ab Antigono vi/ ctus, ad Ptolemæum ſe recepit, à quo benignè primum exceptus, poſtmodum à Nicagora proditionis accuſa/ tus, in carcerē detruſus eſt. Vbi quum aliquot aliis volun/ tariam oppetiit mortem. Mortuum rex pelle nudauit, & affixit cruci. Autore Plutarcho. Herodotus ait Cleomenē à furis incipientē, ſe detrūcaſſe, carnesq́ è tibiis ad femo/ ra, è femoribus ad coxarum vertebras proſcidiſſe, atq́ in reſcindēdo vtero expiraſſe.

66 ℭDinocrates Meſſenius victo primum Philopomene Achæorū duce, ab ipſis poſtremò Achæis ſuperatus, mor tem ſibi intulit, ne in eorum veniret poteſtatem. Autor Plutarchus in Philopomene.

67 ℭDemoſthenes Athenieſis dum Antipatri(qui Alexan dro ſucceſſit)odium incurriſſet, decerneretq́ Demades vt capite plecteretur, aufugit in Calabriam Aegei maris inſulam. Vbi ab Archia Tyrio Comœdiographo & Anti patri ſatellitibus deprehēſus, ſumpto calamo, quaſi prius epiſtolam ad Antipatrum daturus, venenum illic inclu/ ſum ebibit. Habuit Demoſthenes patrem eiuſdē nominis admodum pauperē, vt qui cultellos factitaret. Hic quum non eſſet apta ſatis pronunciatione, multitudinemq́ & tumultum expaueſceret, prope litoris marini ſonitum di cere aſſueſcebat. Literam R. difficile enunciabat, quam calculis in os coniectis proferre conabatur. Nunq̄ dice/ bat, niſi præmeditatus, propterea de eo Pythias prædica bat, Demoſthenis Enthymemata lucernam olere. Non ignoro hoc pleriſq́ viſum iri ſuperuacaneum. Dabitur tamen venia, Opera enim dedita excerpo, quæ ad do/ ctrinam conferre video.

68 ¶ Eratoſthenes Cyrenęus Callimachi poetæ diſcipulus, & præfectus bibliothecæ Ptolemæi, quũ diuturno quoq; morbo torqueretur, neq; remedium inueniret, cibũ ſibi ſubſtraxit, & inedia ſe peremit anno ſuę ætatis. 70.

69 ¶ Menippus Phœnix philoſophus Cynicus, quum eſſet ex eorum numero, qui auri cupiditate pruriunt, & inexplebili rerum libidine torrentur, amiſſis diuitiis laqueo vitam finiuit, Autor Diogenes Laertius.

70 ¶ Mithridates Iunior, qui annis. 56, bellũ cum Romanis varia geſſit victoria, poſt occupatã Aſiam Q. Oppiũ, & Aquileium in vincula cõiectos, Rhodum oppugnatã, Athenas per Archelaum præfectum occupatas, à Lucullo primũ, demũ à Pompeio ſuperatus, poſtremò à Pharnace filio adoleſcente ingratiſſimo (qui à patre ad Pompeium defecerat) bello petitus & obſeſſus, venenũ hauſit. Quo nihil ad mortem propter ſumptum Antidotum proficiens, auxilio Galli cuiuſdam militis ſe interfecit.

71 ¶ Monyma Mileſia & Veronica Chia duæ Mithridatis vxores, audita eiuſdem miſerabili fortuna, per Bochidẽ Eunuchum, ambæ vitã ſponte reliquerunt. Nã Monyma primum ſe ſuſpẽdit. Sed quum corporis grauitate cõfractus eſſet laqueus, O execrandum inquit Diadema, quo neq; in tã triſti miniſterio vti poſſum. Bochidi poſtmodũ ſe dedit iugulãdã. Veronica vero calicem veneni hauſit, quo per venas ſerpente, quum durius torqueret & langueret, Bochidis quoq; auxilio accelerauit ſibi mortem.

72 ¶ Statyra quoq; & Roxana Mithridatis ſorores, quę annos ferè 40. virginitatem ſeruauerãt, hauſto veneno fraternam mortem comitatæ ſunt. Poteſt tamen dubitari an eo perierint, quoniam Plutarchus ſcribit Roxanam à Statyra in puteum demerſam, niſi fortaſſe hoc ad alias eius nominis ſit referendum.

73 ¶ Critolaus dux Achæorum victus à. Q. Cæcilio Metello apud Thermopylas, veneno ſibi mortem conſciuit. Autor Liuius.

74 ¶ Nicias dux Athenienſis Imperator cõtra Syracuſanos

cum Demoſthene miſſus,rebus infœliciter geſtis, captus eſt cum collega,amboq́ in carcerem detruſi, ſibi manus intulere,ne hoſtibus eſſent ludibrio. Videtur autem hic Demoſthenes alter eſſe ab eo,de quo iam ſumus locuti.

75 ℭHomerum poetarum omnium facilè principem ferũt, quum iam ſenio confectus ad quoſdã nautas diuertiſſet, propoſitumq́ ab eis ænigma nequiiſſet diſſoluere,pudore motum ſe ſuffocaſſe laqueo. Quod ego planè iudico fabuloſum.Neq́ enim credibile eſt,virum illum philoſophiæ peritiſſimum,tanta rerũ experiẽtia preditũ,tã leui, tamq́ nullo argumẽto vitã relinquere voluiſſe. Nã quæ fuerat ignominia inanẽ & friuolã remigum quæſtionem ignorare?Immo verò prudẽtiæ maiori tribuit,nihil abiectis & ſemitariis hoc genus homunculis reſpondere,quũ vulgo dici ſoleat,aſinũ plura poſſe percontari,q̃ reſpondere philoſophum.Quare neq́ hoc probo, neq́ cũ probantibus,pedariam fero ſententiam.

76 ℭAthenienſes & Lacedæmonii quum de Tyreatiũ agro inter ſe contẽderent,tandẽ ita pepigerũt, vt trecẽtis militibus ſummã rei cõmitterẽt, qui ſua pugna oium litẽ dirimerent. Vbi oẽs interfecti ſunt,præter vnum Othryadẽ Lacedæmoniũ, q̃ ne ſolus i caſtra rediret,ſeipm iter hoſtia cadauera gladio ꝯfixit.Autor Val.Max.de fortitudīe.

77 ℭFerunt Pontium Pilatum patria Lugdunẽſem, nefariẽ in Chriſtum ſentẽtiæ meritas dediſſe pœnas,ſibiq́ mortẽ intuliſſe.Autor eſt Gregorius Turonenſis.

Tam tibi ſit mitis Ponti Pilate Megæra,
Tamq́ tuæ moueant lachrymæ Plutona ferocem,
Quàm merito periit fato te iudice Chriſtus.

78 ℭThemiſtocles Athenienſis Nicoclis filius,inuidia ciuiũ relegatus,ad Artaxerxem cõfugit. A quo dum in patriã pugnare cogeretur,vitam cum morte volens cõmutauit, hauſto ſanguine taurino,quem ideo peſtiferum potu ſcribit Cælius,ꝙ celerrime coeat,atq́ obdureſcat. Porrò ſanguis taurinus recens,anhelitus difficultatem,ac præfocationem infert cum ſpaſmo præualido.

79 ¶Plutarchus quoq; ſcribit Mydam contracta ex ſomnio rum diritate, ac ægritudine, quum formidabilis affectio indies augeretur, nec occurreret remediũ mali, tauri ſan/ guine copioſius hauſto, conceſſiſſe ab humanis.

80 ¶P. Terẽtius amiſſis. 108. Fabulis, (quas e Græcis latinas fecerat, & conuerterat ex Menãdro) ſe ſubmerſit. Quod quãuis pleriq; falſum opinentur, credibile eſt tñ. Si enim permulti amiſſo theſauro ad mortẽ properauerint, quãta mentis ægritudine videntur tibi laborare, qui momẽto perdunt & in nictu oculi, quod ĩprobo labore, diuturnis vigiliis, magna olei ĩpenſa, longo antẽ ſæculo fabricaue/ runt, demum accuratiore ſtudio icudi reddiderunt, & ad vltimã reuocarunt limam? Eſt (ſi periculum nõ feciſti le/ ctor) iſania, & rabiẽs maior, q̃ vt fidem poſſit capere.

81 ¶Theoxena mulier à Philippi Macedonum Regis mili tibus in mari ſepta, quum nullum ſalutis effugium vide/ ret, i mare ſe deiecit, maritum (qui prius eadẽ morte pe/ rierat) ſecuta. Idq; ne ĩ regis poteſtatem veniret. Vide Bo noniẽſem cõmentatorem ĩ Suetonium.

82 ¶Democles puer, dubium maiore pudicitia an forma pulchriore, quum à Demetrio Poliorcete ad ſtuprum traheretur, neq; vim tyrãni poſſet effugere, ſe in proxi/ mum aquæ feruẽtis lebetem coniecit, atq; ibidem eneca/ uit. Pulchrum dii boni facinus, omniumq; facundiarum magniloquẽtia dignum.

83 ¶Hipponax poeta Iambographus & amarulẽtus, gra/ uiter ferẽs & ĩdignanter ſe à Bubalo pictore, deformi fa/ cie pictum, ad propellendã iniuriam, tam grauiter ĩ eum ſcripſit & inuectus eſt, vt laqueo vitam finire coegerit. Vnde Horatius ĩ Epodo. Qualis Lycambæ ſpretus ĩfido gener, Aut acer hoſtis Bubalo. Et Hipponactæum præco nium pro ĩfami nota poſuit Cicero ĩ Epiſtolis familiari/ bus, ita ſcribens. Eumq; addictũ iam tum puto eſſe Calui Licinii Hipponactæo præconio.

84 ¶Cleanhtes Philoſophus cognita animarum immorta/ litate, vitam ſponte reliquit, & voluntariam oppetiit mortem.

mortem. Lactãtius. Multi (inquit) ex his (qui ęternas eſſe animas ſuſpicabantur) tanq̃ in cœlum migraturi eſſent, ſibi ipſis manus intulerunt, vt Cleanthes & Chryſippus, vt Zeno & Empedocles.

85 ℭ Cambyſes & Zari Dianæ ſacerdotes & magi, miſſi ad inſinuandã Taurino Epiſcopo Idololatriam, quum operã luſiſſent, ac nihil profeciſſent, gladiis ſuis ſe confoderunt.

86 ℭ Seſoſtris Aegyptiorum rex, ſeu ſenio, ſeu morbo ſiue alia fortuna, oculis captus ſeipſum interfecit.

87 ℭ Decebalus rex Dacoꝝ à Traiano ſecundũ victus, ne in Romanorum poteſtatem veniret, ſua manu vſus interiit, mortuiq́ caput Romam platũ eſt. Autor Dion Caſſius.

88 ℭ Anaxagoras Phus ab Athenienſibus in carcerẽ coniectus, ꝙ Solem (quem illi pro deo habebant) ignitum dixiſſet lapidem, venenum hauſit.

89 ℭ E. Celinus tyrãnus poſt infinita ꝓpe flagitia & crudelitatis exẽpla, tandẽ in bello (quod cõtra Martinũ Turrianũ Mediolani principẽ ſucceperat) vulneratus, more frendẽtis beluæ vulnus diſcerpſit, eoq́ miſerã euomuit vitã.

90 ℭ Volaterranus ſcribit Petrũ de Vineis ex capua iuriſperitum fuiſſe, qui dolens ſe ob ſuſpicionem coniurationis à Federico ſecundo (cui prius erat chariſſimus) relegatũ, capite parieti illiſo, mortem ſibi intulerit, cõpoſito prius de conſolatione libello.

91 ℭ Iuba rex Mauritaniæ à Cęſare ſupatus, ſibi quoq́ mortẽ cõſciuit. Cuius filius puer Romã in triũphũ ductus eſt.

92 ℭ Circa Celenum Phrygiæ oppidũ quum hiatus terrę & ingens vorago multos abſorberet, eſſetq́ reſponſum ab oraculo, voraginẽ ipſam nõ prius clauſum iri, q̃ ad pacãda numina aliquis eo ſe demitteret, Anchurus Midæ regis filius, datis genitori & Cimotheæ vxori cõplexibus, equum aſcendit, & intrò ſe demiſit. Autor Plutarchus in Parallelis. Qui de Curtio adoleſcente Romano idem cõmemorat.

93 ℭ Cyane puella à patre Cyanippo incognito ꝑ vim ſtuprata, vbi tandem autorem ſceleris agnouit, illum prius

demum ſeipſam interfecit. Autor idem Plutarchus teſtem aduocans Doſitheum Lib. 3. rerum Sicularum.

94 ℭ Vxor Aemylii adoleſcentis Zelotypiæ morbo affecta, dum ſuſpicaretur maritũ alterius puellę rapi deſyderio, in ſyluas profectum ſecuta eſt. Vbi quum ad explorandã rei veritatẽ, in dumis & vepribus deliteſceret, à canibus feram eſſe opinantibus laniata eſt. Re cognita Aemylius ſe ipſum interfecit. Autor idem Plutar. q apud Sypharim Italiæ oppidum hoc cõmemorat factum.

95 ℭ Calluce filia Lyci hoĩs ſanguinarii & hoſpites ĩmolantis, relicta à Diomede (quẽ Troia redeũtẽ benignè ſuſceperat, & à paternis liberauerat ĩſidiis) laqueo ſe ſuſpẽdit. Autor apud eũdẽ Plutarchũ Iubas Lib. 3. rerũ Africanarũ.

95 ℭ Balſatia quoq; puella à Calphurnio Craſſo (quem proditi patris victorem fecerat) relicta, ſibi ferro iugulum tranſuerberauit.

97 ℭ Gidica Pomminii Laurentini vxor, dum Comminium priuignum maximè deperiret, neq; tamen ad concubitum poſſet inducere, ſuſpendio ſpiritũ intercepit. Autor Doſitheus apud Plutarchum.

98 ℭ Anius rex Tuſcorum dum filiam Saliã à Catheo adoleſcente raptam non poſſet cõprehendere, in fluuium ſe demiſit, quem à ſuo noĩe fecit appellari Anionem.

99 ℭ Lactãtiꝰ ait Democritũ ſua ſpõte caput obtuliſſe morti.

100 ℭ Superatis ab Alexãdro Magno Atheniẽſibus, Democrates Atheniẽſis (q Macedonũ opibus ſemꝑ obſtiterat) venia deſperata, gladio ſe trãſfixit. Autor Curtius. Lib. 5.

101 ℭ Dioxippus Athenienſis ſurrepti inter epulas aurei poculi falſo accuſatus, dum oculoꝝ coniectũ & iniuriã ferre non poſſet, gladio ſe interemit. Accuſabatur aũt non ſine inuidia. Nam ægreferebãt Macedones Horratã Macedonem armatũ ab eo inermi, ſpectante rege, duello victum & reſupinatum. Autor Curtius Lib. 8.

102 ℭ Idem Curtius ait Boudiceam Britannorum reginã, & Pœniũ poſthumũ eius ꝑfectũ à Romanis duce Suetonio ſuperatos, mortẽ ſibi intuliſſe, hunc gladio, illã veneno.

103 ℭPlutarchus apud Gellium Lib.15.ait Mileſias virgines repente ſine vlla euidenti cauſa, voluntatem cepiſſe obeundæ mortis, ac deinde plurimas vitam ſuſpendio amiſiſſe. Cui malo vt mederentur Mileſii, decreuerunt, vt quæ corporibus ſuſpēſis demortuæ forent, nudæ cum eodem laqueo efferrentur. Quo facto ait virgines pudore tam inhoneſti funeris deterritas, voluntariam amplius non petiuiſſe mortem.

104 ℭHippo & Miletia Scedaſi Bœoti filię à iuuenibus Spartanis ſtupratæ & in puteum coniectæ ſunt, occultādi ſceleris cauſa. Quod vbi reſciuit pater, ad filiarum tumulos ſeipſum confecit. Autor Cælius.

105 ℭZanthus apud eundem Cælium autor eſt Cambleta Lydorum regem, eò voracitatis progreſſum, vt nocte quadam vxorē quoq; abſumpſerit. Quumq; ſummo mane illius manum in ore cōperiſſet, ſemet iugulaſſe.

106 ℭTimagoras quum Meletem Athenienſem liberali forma adoleſcentem deperiret, eiuſdem iuſſu ſe dedit in præceps, vt qui in omnibus puero vellet obſecutum. Cuius rei pœnitentia ductus Meles, eandem quoq; ſubiit mortem. Autor idem Cælius.

107 ℭTimanthes Cleonæus Athleta quum & viribus ſenio defectis, & deſuetudine ingentē arcū nō poſſet intēdere, quē iuuenis lunabat & flectebat, furori adeò indulſit, vt eam tm̄ ob rem gladio ſe perforauerit. Autor Cælius.

108 ℭIdem ait Tereum perpetrato in Philomelā ſcelere ac Ityn, ſibi mortē conſciuiſſe, mortuoq; ſacra inſtituta anniuerſaria, in quibus ordei loco, calculis vtebantur.

109 ℭDerceto Semiramidis mater, dum filiam ex adulterio cōceptā in deſertis expoſuiſſet, tandē facti & ſceleris pœnitētia in lacū ſe præcipitē dedit. Autor. Idem Cælius.

110 ℭLaurentianus Florentinus citra vllū corporis incómodum, citraq; euidentē morbi cauſam in puteum ſe coniecit, Autore Cælio & Crinito, qui ait ſe auditorē eius aliquādo fuiſſe. Qua etiā morte ſe extinxit Petrus Leonius vir in philoſophia excellēs, & inſigni prudentia.

111 ¶Neæra quoq; virgo in Salentinis ægreferens ſe ab eo repudiatam, cui pro coniuge pacta erat, eodem mortis genere vitam finiuit. Autor Pontanus.

112 ¶Mithridates à Pompeio ſuperatus, filiã noĩe Dircpti Menophilo Eunucho ſeruandã cõmiſit in caſtello quodam, Sinhorio noĩe. Quod quum Manlius Priſcus obſediſſet, defenſoresq; deditionẽ parãtes Menophilus ſentiret, gladiũ in viſcera ſua cõpegit, veritus ne captiua puella raperet, & violaret. Autor Ammianus Marcellinus Li. 16.

113 ¶Argobaſtes quum Valentinianum iuniorẽ apud Viennam dolo ſtrangulaſſet, vt eidem in imperio ſuccederet, à Theodoſio mortem vlciſcente ſuperatus, ſua ſe manu percuſſit. Autor Paulus Diaconus.

114 ¶Aſmundo rege Danoꝝ in pugna occiſo, Gũnilda eiuſdem vxor ſpiritũ ſibi ferro ſurripuit, viriq; fato inſecuta, eſt, Autor Saxo grãmaticus Lib. I. hiſtoriarũ danicarum:

115 ¶Hadingus Rex Danorum ſuſpendio ſe vulgo ſpectante ſuffocauit præ dolore, quem ex Hadingi Suerium regis conceperat. Autor idem Saxo.

116 ¶Rolno quoq; Danoꝝ Rex exprobratæ ſibi turpitudinis dolore voluntaria morte ſe cõſumpſit. Idem Autor.

117 ¶Starcartetus itidem Rex Danorum pœnitẽtia ductus, ꝙ Lenun quendam per nefas occidiſſet, eius filio Hathero ſe præbuit occidendum.

118 ¶Galeatius Mantuanus Papię quum hibernaret, puella (quam vnice amabat) per iocum imperante, ſe in fluuiũ deiecit, Autore Pontano.

119 ¶Socrates Athenis capitis dãnatus, volens hauſit venenum. Vnde Ouidius in Ibin. Sollicitoq; bibas, veluti doctiſſimus olim Imperturbato quod bibit ore reus. Adraſtus Gorgii filius dum Athym Crœſi filium ſuæ fidei creditum in venatione apri loco percuſſiſſet, ſe ſuper eiuſdẽ tumulum confodit. Autor Herodotus.

120 ¶Sargapiſes Thomyris filius à Cyro Rege Perſarum captus, dum manicas & brachiorum vincula eximi ſibi impetraſſet, ſeipſum interfecit. Autor Herodotus.

121 ¶Idem ait Praxaſpem virum inter Perſas opibus & di-gnitate pollentem, e turri præcipitem ſe dediſſe.

122 ¶Boges Perſa amicus Xerxis, ab Athenieñſibus & Cimo-ne Milciadis filio obſeſſus, licet accepta fide poſſet egre-di, abnuit tñ, & ad extremũ pſtitit. Inde vbi in mœnibus nihil cõmeatus fuit reliquũ, acceñſo rogo, liberos, cõiugẽ, cõcubinas, familiã interemit, eosq́; oẽs in pyram cõiecit. Deinde oẽ aurũ vrbis atq; argẽtũ è muris diſperſit in Stry-monẽ, ac poſtremò ſe ĩ rogũ cõiecit. Autor Herodotus.

123 ¶Petrus Traſeas Patauinus vir Catoniana diſciplina & ſeueritate, propter ſuſpicionem affectatæ libertatis à Ne-rone damnatus, ſibi venas ſoluit.

124 ¶Quis ambigit diuina factum vltione, vt Herodes Rex Iudæę Antipatri filius, poſt interfectos Alexandrũ, Ariſto bolum, & Antipatrũ fratres trucidatos item innocẽtes ad intercipiendum ſacrũ virginis partum, vermibus ad extre mũ toto corpore ſcatentibus mortẽ ſibi conſciuerit.

125 ¶Pyramus adoleſcens & Tyſbe puella incredibili amo re flagrantes, quum impediente parentũ ſuſpicione ſuis votis ſatiſfacere nequirent, pepigerunt, vt certo die in re-motũ locũ ſe reciperent. Quo quũ prior veniſſet Tyſbe, metu leænę ibidẽ repertæ profugit in latebras relicto ca-pitis tegumento. Quod arripiens leæna venienti poſt Py ramo coniecturam præbuit & argumentũ deuoratæ ama ſiæ, mortemq́; ſibi propterea conſciuit. Tyſbe paulo poſt reuerſa, vbi mortuum amantem cõſpicata eſt, longioris vitæ pertæſa, ſuo ſe gladio cõfodit. Ouidius Li.4. Meta-mor. de vtroq; meminit. Sic primum de Pyramo.

Vtq; dedit notæ lachrymas, dedit oſcula veſti,
Accipe nunc inquit noſtri quoq; ſanguinis hauſtus.
Quoq; erat accinctus, demiſit in ilia ferrum.

¶De Tyſbe vero ſic. Aptato pectus mucrone ſub imum Incubuit ferro, quod adhuc à cæde tepebat. Item Stroza pater Lib. I. Eroticon. Pyramus exemplum præbet, miſe-randaq́; Tyſbe. Quos rapuit ſimili mors violenta modo. Item Calentius in Epigrãmatis.

Pyramus & Tyſbe miſeri ſine crimine amarunt,
Occidit hic propria ſæuus vterq; manu.
Et quos vnus amor tetigit, nox vna peremit,
Enſis & vnus, & hæc contegit vrna duos.

Item Architrenius Li.4. Ibi ſerum Pyramus enſe. Vindicat egreſſum. Tiſbe lugubria fati. Pondera morte leuat, tua nec formidat ad vmbras Pyrame fata ſequi, ſequiturq; dolore dolorem, Et gemitu gemitũ producit, funere funus.

126 ¶ Eriſicthonem poetæ fabulant̃ ob neglecta Cereris ſacra, in tantam famẽ redactũ, vt ꝓpria mẽbra deuorauerit, ſeq; ipſum corroſerit. Addunt & filiã eius Metrã noĩe, in varias formas Neptuni bñficio mutari ſolitam. Vnde natũ adagiũ. Mutabilior Metra Eriſicthonis. Oui. Li.8. Meta. Ipſe ſuos artus lacero diuellere morſu. Cœpit, & infelix minuendo corpus alebat. Idem in Ibin, Vtq; pater ſolitæ varias mutare figuras, plenus inextincta cõficiare fame. Item Pamphilus Saxus in Ele. Talis erat ieiuna fames Eriſicthona quondam Impleuit miſerũ quũ fera peſte ſua.

127 ¶ Lychione Dædalionis filia, Dianæ (cui ſe præferebat) ſagittis cõfoſſa eſt. Cuius dũ celebrarent̃ exequiæ, pater in puellæ rogum ſeſe coniecit. Poetæ fingũt eum ab amicis (ne in ignem deſiliret) impeditum, fuiſſe mutatum in volucrem. Vnde Ouid. Li.11. Meta. Vt vero ardentem vidit, quater impetus illi. In medios fuit ire rogos, quater inde repulſus, Concita membra fugæ mãdat.

130 ¶ Didonẽ ſuo gladio incubuiſſe pro cõperto eſt, ſed nõ oẽs eandẽ mortis cauſam afferũt. Scribit Auſonius (& ita ſe habet rei veritas) hoc ab ea factum, vt mortuo marito Sicheo caſtitatem ſeruaret viduale, & furias Iarbæ Getulorum regis declinaret. Verba eius ſunt hæc, Sed furias fugiens atq; arma procacis Iarbæ, Seruaui fateor morte pudicitiam. Auſoniũ ſecutus Marullus Didonem ſic inducit loquentẽ. Nec mihi Phryx nocuit, nec enim Phryga noui mus vllum, Cura ſed antiqui caſta tenaxq; tori. Quam ne coniugio Lybici violare tyranni Cogerer, hac cecidi fortiter vſa manu. Vtriq; ſuccinit Rhennius, ſeu (vt alijs

placet) Priſcianus in Geographia Dionyſii de ſitu orbis, dicens Qua regnans felix Dido p ſæcula viuit, Atq; pudicitiam nō perdit carmine ficto. Contra vero Virgilius hoc ipſum aſcribit īpatiētię doloris, quē ex Aeneæ fuga cōceperat. Quod tñ fabuloſum eſt. Virgilium pleriq; oēs poetæ Latini ſecuti ſunt. Ouidius ī primis Lib. 3. Faſtoꝝ, & in Epiſtolis ſic ait. Præbuit Aeneas & cauſam mortis & enſem, Ipſa ſua Dido cōcidit vſa manu. Idē. 14. Meta. Excipit Aenean illic aioq; domoq;, Nō bene diſſidiū Phrygii latura mariti Sidonis, inq; pyra ſacri ſub imagine facta. Incubuit ferro, deceptaq; decipit oēs. Itē Syllius Li. 2. Ipſa pyram ſuper ingentem ſtans ſaucia Dido, Mandabat Tyriis vltricia bella futuris, Ardentemq; rogū media ſpectabat ab vnda Dardanus, & magnis pandebat carbaſa fatis. Idem Lib. 8. Iliaco poſtq̄ deſerta eſt hoſpite Dido, Et ſpes abrupta ē medio, ī penetralibus atrā. Feſtinat furibūda pyrā, tunc corripit enſem. Certa necis, profugi donum exitiale mariti. Item Angelus Politianus in Manto.

At Phœniſſa rogum ſeuo furiata dolore
Inſcendet moritura, truceſq; in vota vocabit
Eumenidas, mox & Phrygium (proh triſtia dona)
Abniueum per pectus aget miſerabilis enſem.

331 ¶ Anna Beli Regis filia poſt mortē ſororis ſuę Didonis, Carthaginē ab Iarba occupatam relinquens, ad Battum Mellitæ inſulæ regē nauigauit. Quo demū relicto, mare ingreſſa in Laurentum litus delata eſt. Ibiq; ab Aenea cognita, & hoſpitio ſuſcepta, nō ſine mutui cum eo amoris ſuſpitione, adeo vt in odium Lauiniæ veniret. Cuius inſidias vt declinaret, ſe in Numycum fluuium præcipitauit. Vnde Ouidius Lib 4. Faſtoꝝ. Corniger hanc tumidis rapuiſſe Numycius vndis. Credit, & ſtagnis occuluiſſe ſuis. Item alibi, Placidi ſum Nympha Numyci, Amne perenne latens, Anna perenna vocor.

332 ¶ Euadne Martis filia in rogum mariti ſui Capanei apud Thebas mortui (dum celebrarentur exequiæ) ſe cōiecit. Vnde Ouidius Lib. 5. Triſtium. Cernis vt Admeti cantet

& Hectoris vxor, Auſaq; in accenſos Iphias ire rogos? Idem Lib.3.de arte. Accipe me Capaneu cineres miſcebimus inquit Iphias, in medio deſiluitq; rogos. Item Martialis Lib.4. Epigrã. Arſerit Euadne flãmis iniecta mariti: Item Statius Lib.12. Turbine quo ſeſe charis inſtrauerit audax Ignibus Euadne, fulmenq; in pectore magno. Quæſierit. Item Propertius Lib.1. Coniugis Euadne miſeros elata per ignes. Occidit, Argiuæ fama pudicitiæ. Ouidius lib.3. de Ponto. Iphias antè oculos tibi erit ponẽda volenti, Corpus in accenſos mittere forte rogos.

133 ❡Hylonome fœmina Cẽtaura & biformis mortuo marito Cyllaro, gladio ſuo icubuit. Ouidius Lib.12. Vt videt extinctũ, dictis quę clamor ad aures. Arcuit ire meas, teló qd' ihęſerat illi. Incubuit, moriẽsq; ſuũ cõplexa maritũ ẽ.

134 ❡Biblis Mileti filia ex Cyane, quũ fratrẽ Caunũ miſerè deperiret, neq; eius cõcubitũ poſſet aſſequi, vrgẽtibus furiis ſe occidit, & in fontẽ Poſtea Nayadũ bñficio mutata eſt. Ouidius Lib.1. de arte, Biblida quid referã? vetito quę ratris amore. Arſit, & eſt laqueo fortiter vlta nephas?

135 ❡Hercules induta tunica Neſſi Centauri cruore tincta, in tãtas furias raptus eſt, vt præ impatiẽtia doloris ſeſe in Oetha monte cõbuſſerit. Ouidius ad Liuiam. Qualis in Herculeæ colluxit collibus Oethæ, Quũ ſunt impoſito mẽbra cremata deo. Itẽ Claudianus ĩ tertiũ cõſ. Honorij Iuga deſeris Oethes Herculeo dãnata rogo. Item Statius lib.12. Thebaidos. Lętus ĩ accẽſa iacuit Tyrinthius Oetha.

136 ❡Theſeo in Cretã ad Minotaurũ nauigãti Aegeus pater Athenarũ rex præceperat, vt ſi cõfecto monſtro incolumis rediret, ad lætitiæ argumentum albis vteret velis, vt proſpectantibus è portu amicis, ſuperſtitis vitæ fidẽ præſtaret. Theſeum tñ cepit obliuio mandati. Propterea quũ iiſdẽ (qbus venerat) remigraret velis, fecit vt pater nihil de filio ſibi promittens, è ſcopulo in mare ſe deturbauerit, & aquis nouum impoſuerit nomen. Quam fabulam vel (ſi mauis) hiſtoriam Catullus longo ad modum proſequitur filo.

Eius autem verba de morte Aegei ſunt hæc.
At pater vt ſumma proſpectum ex arce petebat,
Anxia in aſſiduos contollens lumina fletus,
Quum primum inflati conſpexit linthea veli,
Præcipitem ſeſe ſcopulorum è vertice iecit,
Amiſſum credens immiti Theſea fato.
Sic funeſta domus ingreſſus tecta paternæ,
Morte ferox Theſeus, qualem Minoidi luctum
Obtulerat mente immemori, talem ipſe recepit.

¶ Calentius quoq; Lib. I. Elegiarum ſic inquit.

Dum tenet in gremio raptam Minoida Theſeus,
Vela ferunt, quæ iam vela tulere rates.
Aſt vbi nigra dari proſpexit linthea vento
Rex pater, in fluctus hoc caput (inquit) eat.
Præcipitemq; ſenex ſpecula ſe iecit ab alta,
Quem venus eſſe deum fluctibus alma dedit.

¶ Item Ouidius in Ibin;

Vt qui Theſeæ fallacia vela carinæ
Vidit, & Iliaca miſſus ab arce puer.

Huius rei etiam meminit Cęlius Lib. Io. Lectionum antiquarum. Cap. 25.

137 ¶ Hæmon Thebanus iuuenis quum amore incredibili Anti gonē Oedipi & Iocaſtę filiā deperiret, ad eius tumulum mortem ſibi cōſciuit. Fuerat autem Antigone iuſſu Creontis (qui vetuerat Græcorū cadauera inhumari) iugulata, quod Polynicē fratrē mortuū noctu ſepelire voluiſſet. De huius adoleſcētis morte Propertius Lib. 2. ſic inqt.

Quid, non Antigones tumulo Bœotius Hæmon
Corruit ipſe ſuo ſaucius enſe latus?
Et ſua cum miſera permiſcuit oſſa puella,
Qua ſine Thebanam noluit ire domum.

138 ¶ Sappho puella ex Leſbo inſula, è Leucade Epiri promontorio ſe præcipitauit, quod à Phaone liberali forma adoleſcente (quē ſupra fidē hoīum deperibat) mutuo non redamaretur. Statius Lib. 5. Syluarum. Saltusq; ingreſſa viriles, Non formidata temeraria Leucade Sappho. Vbi

[library stamp]

Domitius pro Leucade putat legēdū Chalcide, ꝙ aggreſſa ſit carmen Elegiacū inſtar Euphorionis poetæ Chalcidici. Cuius opinio nō ad modū mihi ridet. Neq; enim video, cur temerariā vocet niſi ob illatā ſibi imprudenter mortē. Suffragat̄ mihi Auſonius dicens. Pręcipitē pelago vel Leucados elige rupem. Pamphilus quoq; in Elegiis dicens Memet vt æquoreas veluti iā Leſbis in vndas Torquerem, muſis Leſbis amica facris. Et Politianus in Nutricia. Sed tandē Ambracias temeraria ſaltat in vndas. Item Politianus in Eleg. Maſcula quæq; ſuos cantat moritura calores, Leucadii Sappho crimen honorq; freti.

139 ¶ Græcis Thebas obſidentibus, quū Tyreſias vates prædixiſſet Thebanos expugnatū iri, niſi eo℞ qui (ſerpētinis dentibus prognati fuerant) aliquis ſe morti deuoueret, Menecœus vt patriæ ſaluti cōſuleret, in ipſis Thebarum mœnibus gladio ſe cōfodit, cōfoſſum ad hoſtes deturbauit. Quo viſo ꝓtinus abierūt Græci. Statius Lib. I. Theb. Sic ait, inſignemq; animam mucrone coruſco
Dedignantem artus pridem, mœſtamq; teneri
Arripi, atq; vno quæſitam vulnere rumpit.
Sanguine tunc ſpargit turres, & mœnia luſtrat,
Seq; ſuper medias acies nondum enſe remiſſo
Iecit, & in ſæuos cadere eſt conatus Achiuos.

140 ¶ Iocaſta filia Creontis, & vxor Laii videns filios ſuos Etheoclē & Polynicē mutuis vulneribus interfectos, horrore tāti facinoris mortē ſibi ītulit. Statius Lib. II. Theb.
Regina extulerat notum penetralibus enſem,
Enſem, ſceptriferi ſpolium lacrymabile Laii,
Multaq; cum ſuperis & diro queſta cubili,
Et nati furiis & primi coniugis vmbris
Luctata eſt dextra, & prono vix pectore ferrum
Intrauit tandem, & venas prorupit aniles,
Vulnus, & infelix luſtratur ſanguine pectus.

141 ¶ Annibale Seguntthū vrbē Hiſpaniæ Romanis amicam obſidēte, Mopſus Cretēſis fauens Saguntthinis, vbi filios vidit interfectos, tēperare ſibi nō potuit, quin ſe præcipi-

taret è turri, & filiis comitē daret. Vnde Syllius Lib. 2.
Atq; pater gemino natorum funere Mopſus
Correptos arcus ter mœſta mouit ab ira,
Ter cecidit dextra, notas dolor abſtulit artes.
Pœnitet heu ſero dulces liquiſſe penates,
Arreptoq; auide quo concidis Icare ſaxo,
Poſtq; æuum ſenior, percuſſaq; pectora fruſtra
Sentit, & vt tantos compeſcat morte dolores
Nil opis in dextra, vaſtæ ſe culmine turris
Præcipitem iecit, moribundos explicat artus
Dum cadit, extremo Gortynius aduena bello.

142 ¶Phædrā Hippolyti nouercam furiæ Veneris vſq; adeò torruerunt, vt laqueo ſpiritū ſibi interceperit, q priuigni (cuius amore æſtuabat impatienter, & pruriebat) concubitū nō poſſet exorare. Moriens tñ ſcelerata mulier, literas reliquit, qbus Hippolytū ſtupri arguebat, ſuęq; mortis vocabat autorē. Auſonius. Suaſi quod potui, tu alios modò conſule, Dic quos? Phædra, & Eliſa tibi dēt laqueū aut gladiū. Item. Reſpicit abiectas deſperans Phædra tabellas. Hæc laqueum gerit.

143 ¶Athamas Rex Thebarum furiis agitatus. Learchum filium dedit morti. Propterea Ino Cadmi & Hermiones filia & eius vxor ſibi timēs, cum altero filio Melicerta ſe in mare præcipitem dedit. Quos in deo℞ indigitamenta poetæ retulerūt. Cyprianus. Melicertes & Leucothea pręcipitanť in maria, & fiunt poſtmodū maris numina. Pamphilus in Eleg. Cur ſummis nequeo ſalebris Athamantis vt vxor, Triſte ſub Aeolia mergere corpus aqua? Ouidius in Ibin. Vt teneri nutrix eadem matertera Bacchi. Val. Fl. Lib. 8. Attonito qualis pede proſilit Ino. In freta, nec parui meminit cōterrita nati. Aegidius Maſerius homo egregiè doctus cū Zenodoto ait, Athamāta Euricliam filiam primum inde Learchum interfeciſſe, ſubterfugiente Ino vxore cū Melicerta. Ouidius Lib. 4. Meta. Seq; ſup pontum nullo tardata timore. Mittit, onuſq; ſuum.

144 ¶Phyllis Lycurgi Thracum regis filia ægreferens ſe

relictam & ſpretam à Demophoonte Theſei filio, quem vnice deperibat, & ab expeditione Troiana redeunte hoſpitio exceperat, vitam laqueo præfocauit, in Amygdalũ poſtea (vt fabulantur poetę) conuerſa. Pamphilus Saxus. Exemplũ tribuit mortis mihi nobile Phyllis, Pēdebat longa corpus inane trabe. Pontanus Lib.3. de Stellis. Ac miſera antè diem zona crudeliter vſa Phyllis ab inuiſo pendet Rhodopeia trūco. Cremutius apud Pliniũ autor eſt nunq̃ virere arborē, ex qua Phyllis ſe ſuſpēderit. Mātuanus ad Meliſam. Phyllida fecit amor vitā finire dolendo.

145 ℭ Aiax Telamonis filius ægreferens mortui Achillis arma (quæ ſupramodum appetebat) Vlyſſi data fuiſſe, inuidia motus, & in rabiem conuerſus mortem ſibi intulit. Ouidius Lib.13. Meta.

Hectora qui ſolus, qui ferrum, ignesq́; Iouemq́;
Suſtinuit toties, vnam non ſuſtinet iram.
Inuictumq́; virum vicit dolor, arripit enſem,
Et meus hic certè eſt. An & hunc ſibi poſcit Vlyſſes?
Hoc ait vtendum eſt in me mihi, quiq́; cruore
Sæpe Phrygum maduit, domini nunc cæde madebit,
Ne quiſq̃ Aiacem poſſit ſuperare, niſi Aiax.
Dixit, & in pectus tum demum vulnera paſſum
Quà patuit ferro, lethalem condidit enſem.

146 Iphis puer liberali facie, quũ Anaxaretē puellā incredibili amore proſequeretur, neq; tñ readamaret ab ea, laqueo ſe ſuffocauit, atq; onus infelix eliſa fauce pependit, inquit Ouidius Lib. 14. Demum quum celebrarentur exequiæ, puella mortui miſerta ſe quoq; interfecit. Pontanus de Stellis Lib.3. Subſtrinxit laqueo collũ, atq; ad limen amatæ Iphis Anaxaretes immania fata peregit.

147 ℭ Anctolia Vliſſis mater quum falſo nuncio audiuiſſet filium apud Troiam occubuiſſe, laqueo vitam finiuit.

148 Amphion Iouis filius interfectis ab apolline quatuordecim liberis, ſeipſum gladio interemit. Ouidius in Ibin. Addidit vt fidicem miſeris ſua funera natis, Sic tibi ſint vitæ tædia iuſta tuæ.

149 Althea Thieſtis filia quum audiuiſſet Meleagrum filium ſuis fratribus intuliſſe mortem, ſe præcipitauit, combuſto prius fatali ſtipite, quo cremato Meleagrum ex fato peri/ turum audiuerat.

150 ¶ Britona nympha Cretēſis quū eſſet formoſa, ꝑpetuoq; virginitatis voto, venationi vacaret ad vim & ſtuprum Minois regis declinandū, ſe in aquas dedit præcipitem.

151 ¶ Brotheus Vulcani filius propter oris deformitatē illu/ ſus, in rogū deſiluit, ibiq; vitam incēdio finiuit. Ouidius in Ibin. Quodq; ferunt Brotheum feciſſe cupidine mor/ tis, Des tua ſuccenſæ membra cremenda pyræ.

152 ¶ Aeolus Rex ventoꝝ audito Canaces filiæ cū Macha/ reo fratre inceſtu, ad eam gladium miſit, vt ſcelus volun/ taria morte dilueret, & vlciſceretur. Quod illa fecit,

153 ¶ Ceyx Alcyones maritus, ad oraculum nauigans nau/ fragium fecit, & obrutus eſt aquis. Quod indignanter fe/ rens Alcyone, mortem mariti ſecuta, in mare ſe detruba/ uit, & in auē ſui nominis mutata eſt. Ouidius in Ibin. Nec tibi ſit tumidis melior Neptunus in Vndis, Quā cui ſunt viſæ frater & vxor aues.

154 ¶ Deianyra Herculis vxor, audita mariti morte, ſupeſſe noluit, ac propterea dolore animi ſe peremit. Ouidius. Impia quid dubitas Deianyra mori?

155 ¶ Heſperie nympha Eſacum Priami filium (à quo ada/ mabatur) perſequentem fugiens, morſu colubri in herba latentis interfecta fecit, vt Eſacus ipſe vitam ſibi acerbam putauerit, & aquis ſe obruerit.

156 ¶ Erigone audita patris Icari morte, laqueo ſe ſuſpendit. Ouidius in Ibin. Quodq; dolore necis patriæ pia filia fe/ cit. Vincula per laquei fac quoq; guttur eat, Statius Lib. 5. Syluarum. Nec enim Marathonia virgo Parcius extin/ ctum ſæuorum crimine agreſtum Fleuerat Icarium.

157 ¶ Euenus ægreferens Marpiſſam filiā ab Ida filio Apha/ rei in certamine curuli ſuperatam, ac propterea ex pacto nuptiis copulatam, ſe in Lycormam Aetoliæ fluuium de/ miſit, cui & īpoſuit nomen. Autor Domitius Calderinus.

Vnde Ouidius in Ibin. Vtq́ꝫ vel Euenus torrenti flumine merſus, Noĩa des rapidæ, vel Tyberinus aquæ. Ad hunc ferè modũ Plutarchus, Euenus (inquit) Martis & Stropæ filiꝰ, ex Alcippa Oenomai filia Marpiſſam ſuſcepit filiã. Quã ab Aphareto in Chorea raptã inſequẽs, dũ cõprehendere nõ poſſet, in Lycormã fluuiũ ſe præcipitauit.

158 Iuturna Dauni filia poſt interfectũ ab Aenea Turnum fratrẽ ſuũ, mœroris ĩpatiens, ſe dedit in aquas præcipitẽ.

159 Ilice Ibyci Lydii filia, dum amores Martis cõtẽneret, deo factum vlciſcente in furorẽ verſa, ẽ ſcopulo ſe demiſit. Ouidius in Ibin. Lydia ſe ſcopulis vt virgo miſit ab altis, Dixerat inuito quæ mala verba deo.

160 Athenienſes dum mortui Herculis tutarentur liberos, quos inſectabatur Euryſtheus, ab oraculo acceperunt ſe ab Euryſthei liberatum iri incurſatione, ſi quis ẽ liberis Herculis ſemet inferis deuoueret. Quo audito Macaria eiuſdem filia ſeſe ſpontaneæ morti obtulit.

161 Alceſtis filia Perilai ſeipſam interfecit, vt vmbra ſua cõtenti manes, ęgroto marito parcerẽt. Seneca ĩ Medea. Cõiugis fatũ redimẽs Pheræi. Vxor. Impendit aĩam marito.

162 Tyro mulier Theſſala mortuo marito, ſponte oppetiit mortem. Babtiſta pius Lib. 2. Eleg. Carmine cõſpicua eſt Tyro Pagaſæa puella, Quæ voluit ꝓprii fata ſubire viri.

163 Hercules ab Iole connubio reiectus, Oechaliam puellæ patriam diripuit. Dolore facti Iole, ſe præcipitẽ ẽ muro dedit. Autor Plutarchus.

164 Charandes Thyrius quum legem tuliſſet, ne quis armatus veniret in concionem, & tñ ipſe rure veniens, pręter ſpem aliter feciſſet, monitus legis ab eo, qui proximẽ ſedebat, vitã ſponte reliquit, & gladio ſuo incubuit, quũ tamen culpam diſſimulare potuiſſet, aut defendere.

165 De Amata Lauiniæ matre, quo modo & quamobrem ſpiritum ſibi laqueo interceperit, vide in eorum hiſtoria, qui ſuſpendio & cruce vitam finiuerunt.

166 Quum L. Opimius Conſul. C. Gracchum Agrarias leges contra autoritatem ſenatus ferre molientẽ ſuſtuliſſet,

Herēnius Siculus(quo & aruſpice & amico vſus ſemper fuerat Gracchus)cōphenſus,dū in carcerē traheret,capi/te poſti carceris illiſo ſpiritū depoſuit. Autor Val.Max.

167 ℭ Coma latro frater Diogenis latronum ducis ad.P. Rutilium ductus dum interrogaretur de genere belli à ſeruis & latronibus moti,capite in crura demiſſo, ſibi ipſi ſpiritum interclusit. Autor Val.Maxi.

ℭ Parentes liberorum interfectores:

1 IDomeneus
2 Darius
3 Epaminondas
4 Manlius Torquatus
5 Brutus
6 Caſſius
7 Ageſilaus
8 Medea
9 Athamas
10 Tantalus
11 Leus Athenienſis
12 Agaue
13 Progne
14 Hippodamas
15 Althea
16 Aidona
17 Altaxerxes
18 Cambyſes
19 Conſtantinus magnus
20 Dioſcorus
21 Euriſthenis mr
22 Ptolemæus
23 Ptolemæus auletes
24 Deuteria
25 Apteras
26 Erictheus
27 Darius
28 Boges
29 Deiotarus
30 Mithridates
31 Antonius caracalla
32 Virginius
33 Herodes
34 Hippomenes
35 Embarus
36 Orchamus
37 Lenogildus
38 Lyſimachus
39 Aulꝰ poſthumiꝰ Tubero
40 Arpiages
41 Ethearchus

1 IDomeneus Deucalionis filius,& Cretēſium rex, quum vouiſſet ſe immolaturū eum qui primus Troia redeunti occurreret, filiam forte fortuna repertam immolauit.

2 ℭ Darius rex Perſarum Ariobarſanem filium interſecit, ꝙ is Alex.promiſiſſet,ſe patri iſidiaturum, & mortem intentaturum.Plutar.in Pa.

4 ℭ Steſimbiotus ab Epaminonda patre Thebanoꝝ duce interfectus eſt,ꝙ contra mandatū patris manū cum hoſti/

bus Lacedæmoniis cõſeruiſſet, quãuis parta victoria.

4 ¶Manlius Torquatus itidem filium ſecuri percuſſit, ꝙ in Samnites cõtra edictũ pugnaſſet, quãuis hoſte ꝓfligato ad ſuos victoriam retuliſſet. Vnde Virgilius Lib.6. Sęuũq; ſecuri Aſpice Torquatum, & referentẽ ſigna Camillũ.

5 ¶Brutum à Romanis expulſum quum filius prodere voluiſſet, paterna cecidit manu: Autor Ariſtides Mileſius apud Plutarchum.

6 ¶Romanis in Latinos certantibus, Caſſius ſignifer Craſſum Brutum filium occidit, ꝙ is patrem prodere, & hoſtibus portas aperire voluiſſet. Autor. Plutar.

7 ¶Perſis Græciam infeſtantibus, Pauſanias Lacedæmoniorũ dux. 50. auri talẽta (vt Spartam proderet) à Xerxe acceperat. Quod vbi reſciuit Ageſilaus pater, filiũ in tẽplo Palladis incluſum inedia cõſumpſit. idem Autor.

8 ¶Medea ab Iaſone (quẽ hoſpitio ſuſceperat, & modum rapiendi velleris docuerat) reiecta, filios ex eo ſuſceptos Dyndimum & Theſſandrũ interfecit. Virg. Aegl. 8. Sęuus amor docuit natorũ ſanguine matrẽ Cõmaculare manus. Idem in Culice. Quum cernã Colchida matrẽ Anxia ſollicitis meditantem vulnera natis. Ouidius. Lib.7. Meta. Vtroq; Sanguine natorum perfunditur impius enſis. Idẽ. Lib.2. Eleg. Colchida reſperſam puerorum ſanguinę culpant. Idem Lib.2. de arte. Coniugis admiſſum, violataq; iura mariti, Barbara per natos Phaſias vlta ſuos. Propertius Lib.3. Nam quid Medeæ referam, quo tempore matris Iram natorum cædę piauit amor. Stroza pater. Lb.1. Eroticon. Læſaq; natorũ maculata eſt ſanguine Colchis. Sabellicus. Hanc fama eſt fraterna cæde cruentam Magnanimum Aeſonidem Colchis cum patre relictis. Per varios caſus, per deuia regna ſecutam. Horatius in Arte, Nę pueros coram populo Medea trucidet.

9 ¶Athamas rex Thebarum furore correptus, Learchum & Eurycleã liberos pro leonibus occidit. Ouidius Lib.4. Meta. Deq; ſinu matris ridentem & parua Learchũ Brachia tendentem rapit, & bis terq; per auras More rotat

fundæ,

ſundæ, rigidoq; infantia ferro. Diſcutit ora ferox. Idem Lib.6.Faſtorũ. Hinc agit furiis Athamas ſub imagine falſa,Tuq; cadis patria parue Learche manu. Statius Lib.2. Syluarũ Toruus adhuc Athamas inſanos flecteret arcus. Idem Lib.1.Theb. cui ſumpſerit arcus. Infelix Athamas. Claudianus Lib.1.in Ruffinũ.Hęc Athamãteæ direxit ſpicula dextrę.Bap.Pius Li.2.Eleg. Qualis ad abſumptũ per tela paterna Learchum, Deſiluit lacrymis ſaucia facta parẽs.Plinius quoq; Li.34.Cap.14.de hoc nõnihil meminit.

10 ¶Tantalus(qui in Phrygia regnauit)deis hoſpitio ſuſceptis,Pelopẽ filiũ coctum mẽbratim comedẽdũ appoſuit, vt eoꝝ diuinitatẽ experiret.Seneca in Thyeſte. Exceptus gladio paruulus ipſo.Dũ currit patriũ natus ad oſculum, Immatura focis victima cõcidit, Diuiſusq; tua eſt Tãtale dextera, Menſas vt strueres hoſpitibus deis. Itẽ Mantuanus Lib.1.De Cala.Temporum.Prætereo conciſa ſui qui corpora nati Diis epulanda dedit.

11 ¶Leus Athenienſis ab oraculo monitus, Athenas ipſas perituras, niſi tres filias immolaret, voluit oraculo parere,q̃ ſuis parcere. Volaterranus Autor.

12 ¶Agaue Thebana mulier Pentheum filiũ Bacchanalia deſpicantẽ, cũ cæteris Mænadibus interfecit.Virgilius in Culice.Quo quondã victa furore, Venit Nyctileũ fugiẽs Cadmæis Agaue,Infandas ſcelerata manus, & cęde cruẽta.Ouidius Lib.3.Meta.Prima ſuum miſſo violauit Penthea Thyrſo Mater.Statius Lib.11.Theb. Penthea qualis Mater ad inſani ſcandebat culmina montis, Promiſſum ſæuo caput allatura Lyæo. Sidonius. Ipſa aũt nato occiſo Pentheia mater,Amplius Vt furiat, nunqd væſana futura eſt? Vbi furiat ꝑ verbo neutro vſus eſt. Seneca in Thebaide.Egit ſorores mater,& gaudens malo. Vibrante Thyrſo prætulit fixum caput.Idem in Oedipode.Qualis attonita & furens,Cadmæa mater abſtulit nato caput.

13 ¶Progne Pandionis filia ægreferens ſororem ſuã Philomelam à Tereo marito fuiſſe ſtupratam, Itim filium eidẽ comedendũ appoſuit.Ouidius Li.6,Meta.Tendentemq;

manus.& iam ſua fata videntem, Et mater mī clamātē, & colla petentem, Enſe ferit progne, lateri quà pectus adhę ret. Idem Lib. 2. Eleg. Atq; ſua cæſum matre queruntur Itim. Idem Lib. 1. de Remedio. Nec dolor armaſſet cōtra ſua viſcera matrem, Quæ ſocii damno ſanguinis vlta virum eſt. Sidonius. Siue prandia quis refert Thyeſtæ, Diſcerptum aut puerum, cibumq; factum.

14 ℭ Perimele puella vim & ſtuprum ab Acheloo paſſa, ab Hippodamante patre deteſtante facinus præcipitata eſt. Ouidius Lib. 8. Meta. Quod pater Hippodamas ęgre tulit, inq; pfundū. Protulit e ſcopulo periturę corpora natę.

15 ℭ Althea ægreferens fratres ſuos à Meleagro filio interfectos, fatalem combuſſit ſtipitem, de quo Parcæ prædixerant Meleagrum nō prius periturum, q̄ ſtipes ipſe igni fuiſſet abſumptus. Hoc itaq; modo natū emori fecit. Ouidius Lib. 1. Triſtiū, Vtq; cremaſſe ſuum fertur ſub ſtipite natum Teſtias, & melior matre fuiſſe ſoror.

16 ℭ Aidona vxor Zeti, Ithilū noctu īprudēs occidit, dū vnū ex filiis Amphionis (cui⁹ vxori iuidebat) iterficere vellet.

17 ℭ Artaxerxes Mnenon cognomento, Perſarum rex, Darium filiū cū aliis interfecit, ꝙ ab eis inſidiis peteret.

18 ℭ Cambyſes Cyri filius Perſarum rex, filium ſagitta occidiſſe fertur, furore correptus, quo prius fratrem & grauidam ſororem dederat morti.

19 ℭ Conſtantinus magnus Criſpum filium cū Licinio ſororis ſuæ marito incerta cauſa morti dedit. Sextus Aurelius ꝓdit hoc eum feciſſe ſuaſu Fauſtæ coniugis.

20 Dioſcorus pater Beatæ Barbaræ filiam multis prius tormentis affectam, ad extremum ſupplicio capitis affecit, ꝙ ad Idololatriam flecti non poſſet.

21 ℭ Euriſthenes quum male in bello pugnaſſet, ac propterea domui ſuæ ignominiam peperiſſet, inedia cōſumptus eſt à matre. Ouidius in Ibin. Obſtrictusq; necem patiaris limine tecti, Vt legem pœnę cui dedit ipſa parens.

22 ℭ Ptolemæus Euergetes à ſuis ob crudelitatē regno pulſus, filiū quē ex Cleopatra ſorore ſuſceperat, i Cypro occi

dit,eiusq; caput & pedes mři ꝓ munere natalitio remiſit.

23 ¶ Ptolemæus Auletes regno ſuo redonatus(quo ob fla‑gitia fuerat eiectus) Cleopatram filiam & Archelaũ eius maritũ(quos Aegyptii in regnũ aſciuerant)occidit.

24 ¶ Deuteria mulier timens ne filia ſua(quam nubilem & formoſam habebat) à Theodeberto rege corrumperet, eam in flumen præcipitauit apud Viridunum ciuitatem. Autor Gregorius Turoñ.

25 ¶ Apteras vetuſtiſſimus Græcorum Saturnus patrem ca‑ſtrauit,filios interemit, fratribus bella & ferrum intulit. Aninus in Beroſum.

26 ¶ Erictheus bellũ cum Euiloquio gerens, quũ ab oracu‑lo accepiſſet futurã ſibi victoriam,ſi filiam diis imolaret, paruit,& conſenſu Praxithæ vxoris puellam cecidit.

27 ¶ Darius quoq; Cymbrico bello profligatus,quum intel‑lexiſſet ſe fore victorem,ſi Calphurniam filiam diis daret victimam,dedit,vt patriæ conſuleret.

28 ¶ Boges Perſa ab Athenienſibus obſeſſus, vbi nihil ha‑buit cõmeatus in caſtris, liberos cum vxore primum, de‑mum ſeipſum interfecit. Autor Herodotus.

29 ¶ Deiotarus cum multos ſuſcepiſſet liberos,oẽs excepto tãtum vno iugulauit,vt qui ſuperfuturus erat potentior fieret,& maieſtatis auguſtioris. Autor Cælius.

30 ¶ Mithridates ſanguinolentus ac crudelis in omnes fuit. Nam matrem,fratrem ac filios tres impuberes, ac totidẽ filias interfecit. Autor idem Cælius,

31 ¶ Antonius Caracalla Imperator Iuliam nouercam in vxorem duxit. cuius filium Getam nomine paulopoſt in‑terfecit. Autor Aelius Spartianus.

32 ¶ Virginius filiam Virginiam Icilio deſponſatam,ſpectã‑te populo & palàm interfecit, vt Appium Decemuirum (qui eam ſtuprare velut ſeruam tentauerat) in odium & inuidiam populi traheret. Quod & factum eſt,Namq; vt propter illatum Lucretiæ ſtuprum Romani reges deſie‑runt,ita quoq; immoderata Appii libido finem fecit De‑cemuirorum magiſtratui. Autor Liuius. Syllius Lib. 13.

Virginia iuxta Crine cruētato vulnus ſub pectore ſeruat. Triſtitia defenſi ferro monumenta pudoris.

33 ℭHerodes rex Iudeæ præter innocētium cædem, tres quoq; ex liberis ſibi ſuſpectos, Alexan. Ariſtobolum & Antipatrum morti dedit.

34 ℭHippomenes Athenienſium princeps, filiam Limonē in adulterio deprehenſam, vnà cum equo feroci conclu‐ſit, nec huic, nec illi cibum præbens. Equus igitur fame in rabiem actus, puellam deuorauit. Hinc ortum Adagium à Diogeniano poſitum magis impius Hippomene. Oui‐dius in Ibin. Solaq; Limone pœnam ne ſenſerit illam, Et tua dente ferox viſcera carpat equus.

35 ℭPyreus inſula quū maxima laboraret peſte, propter in‐terfectū ibidē ab Athenienſibus aprum Dianæ ſacrū, con ſultum oraculum reſpondit, finē mali futurū, ſi quis filiam immolaſſet numini. Vnus autē repertus eſt Embarus, qui filiam ſolenni ritu ornatam ſacrificauerit.

36 ℭOrchamus Leucotheam filiam ab Apolline ſtupratā, viuam defodit. Autor Domitius in Ibin. Ouidius item Lib, 4. Metamor. Ille ferox, immanſuetuſq; precantem, Tendentemq; manus, ad lumina ſolis, & ille. Vim tulit in‐uitæ dicentem, defodit alta Crudus humo, tumulumq; ſu per grauis addit arenæ.

37 ℭLenogildus rex Hiſpaniæ filiū Hermogildū, ꝙ à ſecta parentum abhorreret, ac Childeberti Francorum regis orthodoxi filiam duxiſſet in vxorem, morte affecit.

38 ℭLyſimachus rex Pergami Agathoclem filiū fortiſſimū (cuius præcipua opera, multa bella fœliciter geſſerat) no uerca Arſinoe Ptolemęi ſorore inſtigāte, veneno ſuſtulit.

39 ℭAulus Poſthumius Tubero filiū ſecuri pcuſſit, ꝙ occa‐ſiōe rei bn̄ gerēdæ, iniuſſus pugnā tētaſſet. Autor Liuius.

40 ℭArpiages filiū comedit. Ouidius ī Ibin. Vt puer Arpia‐gæ, referas exēpla Thyeſtæ, Inq; tui cęſus viſcera pr̄is eas.

41 ℭEtearchus rex Cretæ ſuaſu ſecundæ vxoris, Phronymiā filiam per negociatorem quendam nomine Themiſonē, ſubmergi fecit. Autor Herodotus,

¶Liberi parentum interfectores.

1 Alemæon
2 Carnabas
3 Oreſtes
4 Nero
5 Albanus
6 Antipater
7 Ninus Iunior
8 Ptolemæus Philopator
9 Ptolemæus philo.
10 P. Malleolus
11 Mithridates
12 Ioánes maria
13 Agyrtes
14 Telegonus
15 Oxias
16 Euander
17 Polydice Nyſa
18 Friſcus
19 Guillermus
20 Phraates
21 Syroches
22 Heraclius
23 Oedipus
34 Cyane Medulina
25 Filiæ Peliæ
26 L. Oſtius
27 Iulius manſuetus
28 Manfredus
29 Nicomedes
30 Fabricianus

1 ALemæon Eryphilem matrē interfecit, ꝙ illa Amphiaraum patrē (qui in bello Thebano terræ hiatu abſorptus eſt) Polinici prodidiſſet, accepto monili aureo. Virg. lib. 6. Aen. Mœſtamq; Eryphilem, Crudelis nati monſtrantem vulnera cernit.

2 ¶Perrheborum rex Triopas dum tyrannicè nimis imperaret, à Carnabā filio tantę feritatis impatiente occiſus eſt. Autor Cælius.

3 ¶Oreſtes Clytemneſtrā matrem interemit, in vltionem patris Agamēnonis, quē à Troia redeūtē illa cū Aegyſto adultero interfecerat. Ouidius Lib. 1. Eleg. Et víndex in matre, patris malus vltor Oreſtes, Auſus in arcanas poſcere tela deas. Horatius Lib. 2. Sermonum. Nec ferro, vt demens genitricē occidit Oreſtes, Sidonius. Vel furibunda manus, raperet quū Taurica ſacra Matricida píus. Val. Fl. Lib. 7. Argon. Turbidus vt pœnis, cæcisq; pauoríbus enſem. Corripit, & ſæuæ ferit agmina matrís Oreſtes.

4 ¶Nero quum Agrippinam matrē facta ſua exquirentem acerbius, & corrigentē grauaret, eam varíis modís tentauit perdere. Primo veneno, Sed quū ſentiret eā Antidotis

præmunitam,ſolutilem nauem(cuius vel naufragio, vel camerę ruina periret)cōmentus eſt, ſimulataq; amicitia, Baias euocauit. Quā nādo euaſiſſe vt cōperit,inops con ſilii eam interfici iuſſit, quā prius ſtupro cōtaminauerat.

5 ¶Albanus martyr Maguntinus patrē habuit,cui frequēs erat cum filia inceſtus,ex quo & ipſe genitus fuerat. Vbi adultus originem ſuā ꝑbroſam didicit, parentes monuit, vt ab antiquo abſtinerent flagitio. Quod quum non facerent,ambos nocte quadam in cōcubitu interfecit. Vide Catalogum ſanctorum.

6 ¶Trogus ſcribit Theſſalonicem ab Antipatro filio interfectam,quū tñ vitam per vbera materna deprecaretur, Idq; ꝙ Alexandro fratri magis,ꝙ ſibi faueret.

7 ¶Semiramidem à Nino filio interemptam produnt, ꝙ eius concubitum & congreſſum optaſſet,quæ prius equi amore conflagrauerat.

8 ¶Ptolemæus Euergetes à Ptolemæo filio iterfectus eſt, ꝙ ꝓpterea Philopator,id eſt pris iterfector, vocari cœpit.

9 ¶Ptolemæus filius Epiphanis matrem Cleopatram dedit morti: Vnde & Philometor eadem ratione dictus eſt, qua præcedens Philopator.

10 ¶P. Malleolus teſte Liuio mre interempta primus oīum inſuto culeo, in mare præcipitatus eſt.

11 ¶Mithridates Autore Cælio,tantæ fuit ipietatis,vt matrem,fratrem,filios tres,ac totidem filias interfecerit.

12 ¶Ioannes maria Ioannis Galeatii filius, dux Mdiolani Catharinam matrem facta ſua acerbius obiurgantem,in turri concluſit,& ibidem emori fecit.

13 ¶Ouidius Lib.5.Meta.ait Agyrtem fuiſſe quēdam,qui patrem interfecerit. Regisq; Thoactes Armiger, & cæſo genitore infamis Agyrtes.

14 ¶Redeuntem Troia Vlyſſem Thelegonus filius vt ignotum occidit. Horatius Lib.3. Car. Decliue contempleris aruum,& Thelegoni iuga parricidæ.

15 ¶Ozias Amos ꝓphetā patrē ſuū vecte ꝑ tēpora trāſfixit, ꝙ cōtra mādatū Hieroboā regis verbū domini ꝑdicaret,

16 ¶Ab Euandro quoq; occiſum fuiſſe patrem quidã prodi derunt, vt ſcribit Cælius Lib.6.Lectionũ Antiquarum.

17 ¶Polydice Pterelã patrẽ Thebarũ regẽ Creonti ꝓdidit, & occidi fecit, vt Nyſus à Minoe obſeſſus ꝓditione Scyllę filia crinẽ amiſit fatalem, atq; ita interfectus eſt.

18 ¶Friſcus Actium Ferrariæ principem patrẽ ſuum in carcerem coniecit, atq; ibidem fecit emori, quum ob inductam nouercam, tum libidine dominandi.

19 ¶Guillermus Iacobini Carrarienſis filius prẽm occidit, ꝙ ab eo ſpurius fuiſſet appellatus.

20 ¶Orodes rex Parthoꝝ amiſſo filio Pacoro, qui in bello contra Ventidium occubuerat, in furorem ꝓpè verſus, ab altero filio Phraate occiſus eſt.

21 ¶Coſroes rex Perſaꝝ ſenio ꝯfect⁹, dũ Medorſẽ filiũ regni hrdẽ iſtituiſſet, ab altero Siroche natu maiore iterfect⁹ ẽ.

22 ¶Heraclius Imp. Phocã prẽm multis pri⁹ cõtumeliis affe ctũ, poſtremo iterfecit, dominãdi (vt credibile ẽ) libidine.

23 ¶Oedipus cũ Laio prẽ ignoto apud Phocidẽ cõgreſſus, ipſum neſcius interemit. Ouidius in Ibin. Nec plus aſpicias, ꝗ quẽ ſua filia rexit, Expertus ſcelus eſt cui⁹ vterq; parẽs. Seneca ĩ Thebaide. Genitorẽ adortus ĩpia ſtraui nece.

24 Cyane puella prẽm Cyanippũ (quod ab eo per vim ſtuprata fuiſſet) gladio cõfodit. Medullina quoq; ab Armito patre ebrio violata, eidẽ mortẽ intulit. Plutarchus.

25 ¶Peliam ſenio cõfectũ dũ filiæ à Medea pſuaſæ vellent ad iuuentutẽ reuocare, lebeti feruenti ĩpoſitũ occiderũt.

26 ¶Poſt Annibalis bellum. L. Oſtius fert primus prẽm occidiſſe. Autor Plutarchus in vita Romuli.

27 ¶Iulius Manſuetus ex Hiſpania rapaci legioni additus, impuberem filiũ domi liquerat. Is mox inter ſeptimanos à Galba conſcriptus oblatum fortè patrẽ, & vulnere ſtratum dum ſemianimẽ ſcrutatur, agnitus cognoſcensq; & exanguẽ amplexus, voce flebili ꝑcabat placatos patris manes, ne ſe vt parricidam inſectarentur. Cor. Tacitus.

28 ¶Fredericus Imp. Panormum ꝓfectus Manfredi filii dolo interfectus eſt, quum annos. 31. rebus præfuiſſet.

29 ¶Nicomedes Pruſiam patrem Bythyniæ regem dominandi libidine vita ſpoliauit.

30 ¶Fabricianus matrē Fabiā interfecit, ꝙ illa Fabiū Fabricianū maritū ſuū occidiſſet, vt liberi⁹ adulteriū cū Petronio adoleſcēte ꝯmitteret. Autor Doſitheus apud Plutar.

¶Interfectores fratrum & ſororum.

1 Etheocles Polynices
2 Medea
3 Tydeus
4 Polytes
5 Athila
6 Antiochus magnus
7 Ariſtobolus
8 Romulus
9 Theodericus
10 Fernandus
11 Helenus
12 Cayn
13 Mempricus
14 Cunedagius
15 Antonius
16 Cambyſes
17 Canis grandis
18 Henricus
19 Pinus Ordelaphus
20 Ptolemæus philadelphus
21 Ptolemæus philoſophus
22 Frāciſ. Gonzaga Lud. Gonzaga
23 Boleſlaus
24 Ardieus
25 Mithridates
26 Alexius
27 Haldanus
28 Feugo
29 Starcatherus
30 Herminefredus
31 Dardanus
32 Bela rex
33 Learchus
34 Typhon
35 Iſis
36 Henric⁹ cleric⁹
37 Orodes
38 Ioram
39 Ioānes ponta.
40 Iugurtha
41 Aurelius
42 Oxilochus
43 Siſapho
44 Antiphus Crimenus
45 Rheſus
46 Caduidus
47 Commodus
48 Maximianus
49 Critolaus
50 Horatius
51 Cambyſes
52 Polyphontes

1 OEdipus rex Thebarū moriēs, filiis ſuis Etheocli & Polynici regnum alternis annis dimiſit regēdum. Verū quum Etheocles maior natu peracto anno fratri cedere noluiſſet, moto propterea bello, contractisq; vtriuſq; copiis ambo mutuis ſe vulneribus interfecerūt. Virgilius in Culice. Ac diſcordātes Cadmæo ſanguine fratres, Iā truculēta

ſerũt infeſtaq́ʒ lumína,corpus, Alter ín alerius iamq́ʒ ad/uerſatus vterqʒ.Impia germani manat ꝑ ſanguine dextra.
℄Medea cũ Iaſone fugiens, Aegyaleũ fratrẽ mẽbratim diſcerpſit, diſcerptũ per agros paſſim proiecit, vt Aætem patrẽ ſe perſequentẽ in colligẽdis filiis oſſibus remorare/tur. Ouidius in Ibin. Et tua ſic latos ſpargant membra per agros, Tanq̃ quæ patrias detinuere vias. Idem Lib.3.Tri/ſtium. Dum quid agat quærit, dum verſat in oĩa vultus, Ad fratrẽ caſu lumina flexa tulit. Cuíus vt oblata eſt præ/ſentia, Vicimus ĩquit. Hic mihi morte ſua cauſa ſalutis erít. Protinus ígnari nec quicq̃ tale timentis, Innocuũ rigido pforat enſe latus. Atqʒ ita diuellit, diuulſaq́ʒ membra per agros. Diſipat, in multis inueniẽda locis. Nęu pater igno/ret, ſcopulo proponit in Alto Pallentesq́ʒ manus, ſangui/neumq́ʒ caput. Idem in Epiſtola Hipſiphiles ad Iaſonem. Spargere quæ fratris potuit lacerata per agros, Corpora, pignorib⁹ parceret illa meis. Sidonius. Sic torua Pelaſgũ Colchis in Apluſtri ſteterat trepidante marito, Abſyrtum ſparſura patri, factura q́ʒ cęſi Germani plus morte nephas, dum funere pugnat, Et fratrem ſibi tela facit. Sabellicus. Hác fama eſt fraterna cæde cruẽtã Magnanimũ Aeſonidẽ Colchis cum patre relictis, Per varios caſus per deuia re/gna ſecutam.

3 ℄Menalippus Oenei filius dũ in ſyluis aprũ Calydoniũ venaret, à Tydeo fratre ĩprudente occiſus eſt Stati⁹ Lib. 2. Theb. Pollutus placuit fraterno ſanguíne Tydeus.

4 ℄Polytes quoqʒ fuit quiſpiam, qui fratrem peremit. Sta/tius Lib.7.The. Ceſoq́ʒ infamis fratre Polytes

5 ℄Athila rex Pannoniæ reuerſus ẽ Gallia, Budam fratrẽ (qui regnum occupauerat) de medio ſuſtulit.

6 ℄Antiochus magnus Seleuci filius, mortuo patre fratrẽ vita exuit vt ſolus principaret, & regno fiueretur.

7 ℄Ariſtobolus rex Iudææ, Antigonũ fratrẽ (quẽ prius re gni cõſortẽ fecerat) falſò poſtea inſimulatũ ĩterfici iuſſit.

8 ℄Romulus quum ad extruendos vrbis muros, vallum aratro duxiſſet, vetuiſſetq́ʒ ne quis illud trãſiliret, Remus

in ludibrium fratris auſus eſt tranſilire. Quod iniquo fe/rés aio Romul⁹, eidẽ eripuit vitã. Lucan⁹. Fraterno primi maduerũt ſanguine muri. Ouidius ĩ Ibin. Vtq; Remo mu/ros auſus trãſire recẽtes, Noxia ſint capiti ruſtica telo tuo.

9 ℭTheodebertus Chilperici filius Francorũ rex, à Theo/derico fratre bello petitus, & ad extremũ interfectus eſt.

10 ℭFernandus rex Caſtellæ Sanctii filius, Carſiã fratrẽ re/gẽ Nauarræ peremit, vt Nauarrã ipſam ſuo adiiceret re/gno. Vſq; adeò libido principãdi nõ pſcribit ſibi modũ.

11 ℭHelenus Priami filius dum venaretur, neſcio qua for/tuna, Chaonem fratrem (à cuius nomine Chaonia dicta eſt) imprudens peremit.

12 ℭInuidia (quæ alienã pſperitatẽ oculo irretorto neſcit pſpicere) fuit in cauſa cur Cayn fratrẽ Abelem (cuius vi/ctimas domino videbat gratas) nefarie interfecerit.

13 ℭMempricus filius Maddam rex Britãniæ, Malym fra/trem exuit vita, vt eo mortuo principaretur. Cunedagius quoq; nõ alia ratione fratrẽ Morganum occidit, quo tẽ/pore Roma condita eſt, vt ſupputat Volaterranus.

14 ℭCanſignorus Veronenſium princeps moriens Antoniũ & Bartolomæum filios reliquit hæredes. Quorum Bar/tolomæus Antonium fratrem de medio ſuſtulit, quẽ in principatu conſortem aut parem ferre non poterat.

15 ℭCambyſi Perſarum regi viſus eſt per quietem nuncius adeſſe, dicẽs Mergidem fratrem ſolio ſedere regio. Qua ille viſione conſternatus, Prexaſpem Perſam ad eum in/terimendum miſit. Autores Trogus & Herod. Cui flagi/tio, ſororis quoq; mortem adiecit.

16 ℭCanis grandis Veronenſium princeps fratrem Eriganũ (qui dum abeſſet, Veronam inuaſerat) foris reuerſus, ob/ſedit, obſeſſum vicit, victum dedit morti.

17 ℭHenricus Alphonſi vndecimi fili⁹, Petrũ fratrẽ multis homicidiis famoſum, tãdẽ iterfecit magno oĩum plauſu.

18 ℭPerinus Fregoſus Genuenſium princeps, Nicolaũ fra/trem doctrina moribuſq; inſignem, ob ſuſpicionem affe/ctati principatus interfecit.

19 ¶Pinus Ordelaphus Foroliuienſis, vt ſolus regnaret, Frã ciſcum fratrem trucidauit, eius liberis in exilium miſſis. Autor Volaterranus.

20 ¶Ptolemæus Philadelphus Argeũ fratrem (à quo inſi/ dias parari ſibi intellexerat) interfecit, & alteri fratri Ma/ gæ nomine (qui Cyrenis imperabat) bellum intulit.

21 ¶Ptolemæo Philopatori nõ ſatis fuit prẽm interficere, niſi in fratrem quoq; & amicos gladio ſæuiret.

22 ¶Frãciſcus & Ludouicus Gongaza Vgolinũ fratrẽ ſimu lata amicitia ad cœnã inuitatũ adorti ſunt, & interfece/ runt ſola ad facinus inuidia moti, ꝙ Guido Gonzaga pr̃ Mantuanoꝝ dux, ei ſoli principatum reliquiſſet.

23 ¶Boleſlaus Vratiſlai Bohemoꝝ regis filius, frẽm Vuen/ ceſlaum æqtatis & religionis obſeruantiſſimũ, & Abeli iu ſto p ſimilẽ, interfecit, Draomitia matre ſceleris conſcia.

24 ¶Ardieus Pamphyliæ tyrãnus patrem ſenio confectum, & fratrem natu maiorem interfecit. Autor Plato. Lib. 10. de rep.

25 ¶Iam diximus tantam in Mithridate rege Ponti fuiſſe feritatem, vt mr̃em, fratrem, & ſex liberos interfecerit. Autor Cælius Lib. 16. lectionum Antiquarum.

26 ¶Iſacius Angelus Imper. ab Alexio fratre (quem à Tur/ cis captum redemerat) p ſummum ſcelus, oculis, impio, & vita priuatus eſt.

27 ¶Frotho Danorum rex tres habuit liberos Haldanum, Roem, & Scatonem, Quibus mortuo pr̃e æqua inceſſit regnandi cupiditas. Quo factum eſt, vt Haldanus natu maximus duos iuniores interfecerit, & regnum parrici/ dio ſuſceperit, Autor Saxo Grammati.

28 ¶Feugo quoq; Horuendilium Danorum regem fratrẽ ſuum inſidiis circũuenit, atq; vbi parricidio datus eſt lo/ cus, cruenta manu funeſtam mentis libidinem ſatiauit, vt eo mortuo regnaret.

29 ¶Idem Saxo Lib. 6. hiſtoriæ Danicæ, meminit cuiuſdã Starcatheri, quẽ inuſitata fortitudine, viribuſq; ꝓdigioſis ait fuiſſe, vt qui nouem fratres Athletas ſimul pugnantes

39 ¶Ioannes Iudæ pontificis filius, quintus Hebræorum pontifex, fratrem Ieſum nomine (quem affectatæ dignitatis habebat ſuſpectum) morti dedit.

40 ¶Iugurtha Manaſtabalis filius nothus, fratres ſuos Adherbalem & Hiempſalem Micipſę patrui ſui filios, interfecit, vt ſolus Numydis imperaret. Autor Salluſti.

41 ¶Friola Alphonſi Catholici filius rex Hiſpaniæ, ab Aurelio fratre iterfectus eſt, quũ annos duodecim regnaſſet.

42 ¶Leucon ab Oxilocho fratre rege Ponti interfectus eſt, quod cum eius vxore adulterii & inceſtus conſuetudinẽ haberet. Ouidius in Ibin. Aut pia te cæſo dicatur adultera, ſicut. Qua cecidit Leucon vindice, dicta pia eſt.

43 ¶Mamertes quũ Siſaphonis Corinthii fratris ſui filios regnãdi libidine peremiſſet, ab ipſo Siſaphone mẽbratim laceratus eſt. Ouidius in Ibin. Trũca geras ſæuo mutilatis partibus enſe, Qualia Mamertis membra fuiſſe ferunt.

44 ¶Heſiodus poeta Aſcręus noctu iugulatus eſt ab Antipho & Crimeno fratribus, non tñ opera dedita, ſed p errorẽ, dum illi ſororis ſuæ interfectorem eſſe putarent.

45 ¶Rheſus Maximi & Ameriæ filius, fratrem Simulum in venatione volens interfecit, ac ppterea ei paterna domo interdictum eſt. Autor Ariſtides apud Plutar.

46 ¶Anacharſis philoſophus Scytha genere, dũ Athenienſiũ leges apud ſuos itroducere conaret, vt prię cõſuleret, à Caduido fratre eius loci rege p liuorem ſagitta confoſſus eſt.

47 ¶Lucilla. M. Antonii & Fauſtæ filia, à Commodo fratre, in quem coniurauerat, deprehenſa, ab eodem interfecta eſt. Autor Herodianus.

48 ¶Maximianus Diocletiani filius Artemiam ſororẽ gladio percuſſit, quòd relicta Idololatriæ Hæreſi, ad fidem ſe conuertiſſet.

49 ¶Critolaus Tęgeates ſororẽ interfecit, quod ſibi ẽ victoria redeũti non gratularet, quum tñ cæteri omnes ei applauderent. Autor Demarathus apud Plutarchum.

50 ¶Primus apud Romanos Horatius ob ſororẽ iterfectam pduellionis reus factus eſt, dein abſolutus. Autor Liuius.

51 ℭCambyſes ſororẽ interfecit, ꝙ illa Smerdis fratris ſui à patre occiſi mortẽ lugeret velut inultã. Autor Herodot⁹.

25 ℭPolyphontes rex fratrẽ interfecit, ꝙ ab eo inſidias & mortẽ parari ſibi itellexiſſet. Autor Gellius. Lib. 4. Cap. 3.

ℭMulieres quæ maritos occiderunt.

1 Clytemneſtra	6 Laodice	11 Semiramis
2 Belides	7 Lucilla	12 Ioanna
3 Albina	8 Cyrce	13 Fabia
4 Thebe	9 Vxor Gandul.	14 Agrippina
5 Roſimunda	10 Vxor Galeoti	15 Vxor Spitameis

1 REdeuntem ab expeditione Troiana Agamẽnonem, Clytẽneſtra vxor interfecit auxiliante Aegyſto, quo cũ ſtupri cõſuetudinem habebat. Virgilius Lib. 11. Aen. Ipſe Myceneus magnoꝝ ductor Achiuum Coniugis (infandum) prima intrà limina, dextra, Oppetiit, deuicta Aſia ſubſedit adulter. Seneca in Agamẽnone. Rex ille regum, ductor Agamẽnon ducum. Cuius ſecutæ mille vexillum rates, Iliaca velis maria texerunt ſuis, Poſt dena Phœbi luſtra deuicto Ilio, Adeſt daturus coniugi iugulum ſuæ. Idem alibi. Adeſt cruenta coniugis victrix ſui.

2 ℭDanaus Beli filius quinquaginta habuit filias, quæ totidem Aegiſti filiis nupſerunt, factaq́ꝫ ſimul coniuratione omnes maritos nocte vna interfecerunt, præter Hypermeſtram, quæ Lynceo viro pepercit. Seneca. in Hercule Furente. Nunc nunc cruentę regis Aegiſti nurus Adeſte, multo ſanguine infectæ manus. Ouidius Lib. 1. de Arte. Quæq́ꝫ patrare necẽ miſeris patribus auſę Belides. Hora. Lib. 3. Car. Impiæ ſponſos potuere duro Perdere ferro, Pamphilus. Et nunq̃ captas captabunt Belides vndas, Turba maritali pernicioſa nece.

3 ℭScribit Volaterranus Albinam quandã Syriæ regis filiam duas & triginta habuiſſe ſorores, quæ totidem mari

tos interfecerũt, expulſaq́ꝫ ꝓpterea à patre veniſſe in Britániam & à noie Albinæ inſulam vocaſſe Albionem.

4 ¶ Alexander Pheræus Theſſaliæ tyrannus quum vxorē Theben cuidam barbaro nudam plerũqꝫ oſtendiſſet, ab eadem factum ægreferente, dormiens iugulatus eſt, Ouidius in Ibin. Inq́ꝫ tuo thalamo iuguleris more Pheræi, Qui datus eſt Letho coniugis enſe ſuæ.

5 ¶ Albionis rex longobardorum Cunimundo Gepidoꝝ rege interfecto, eius filia nomine Roſimundam ſibi copulauit, Cui quum aliquando inter pocula, patris Caluaria per iocum propinaſſet, irata puella non prius machinari deſtitit, q̃ eum curauerit interficiendum. Quo mortuo alium maritum Helmigem nomine ſibi copulauit, quem poſtea veneno ſuffocauit.

6 ¶ Antiochus Deus cognomēto rex Syrię, ab vxore Laodice veneno interfectus eſt, ob inductam alteram Berenicē Ptolemæi ſororem.

7 ¶ Antonius verus Imꝑator periit veneno à Lucilla vxore ꝓpinato, ob Fabię ꝯſuetudinē, ad quā freq̄ter itabat.

8 ¶ Cyrce venefica mulier Sarmatarum regem (cui nupſerat) veneno itidem fertur occidiſſe, arreptoq́ꝫ regno ſubditos multum oppreſſiſſe.

9 ¶ Gandulphus (qui in Burgundia pro fide martyrium paſſus eſt) dum vxorem adulterii inſimularet, eiuſdem opera ab adultero interfectus eſt.

10 ¶ Galeotus Foroliuii princeps Ioannis Bentiuolii filiam duxit in vxorem. A quo dum ſperneretur puella ſimulata ægritudine ſicarios ſubornauit medicos, qui eum adorti in cubiculo confoderunt.

11 ¶ Semiramis quũ à marito Nino impetraſſet, vt diē modo vnum in regio ſederet tribunali, obiretq́ꝫ regium munus iuri dicundo, ſanciendoq́ꝫ quæ viderent, exploratis ſatellitum animis Ninum ipſum apprehendi iuſſit, & in vinc ula coniici, ac poſtremò iterimi. Autor Cælius.

12 ¶ Andreas fili⁹ Caroli Pānonię regis à Ioāna vxore regina Siciliæ iterfectus eſt, q̄ ignau⁹ & regno inutilis videret.

13 ¶Fabia mulier Fabiũ Faberianũ interfecit, vt liberius poſſet laſciuire cũ Petronio Valentino liberali forma adoleſcentulo, quo cum adulterii conſuetudinem habebat.

14 ¶Agrippina Tiberium Claudium principem maritũ ſuũ veneno ſuſtulit. Autor Plinius Lib. xxxii. Cap. 22.

15 ¶Curtius Lib. vii. ait Barbarũ quendã Spitamenẽ ſomno & vino ſepultũ, ab vxore ĩ caſtris Alexãdri fuiſſe ĩterfectũ.

¶Viri vxorum interfectores.

1 Cephalus.	4 Conſtantinus	7 M. Cæcilius
2 Nero	5 Mithridates	8 Periander
3 Chilpericus	6 Egnatius	9 Dacianus

1 Procris mulier exiſtimãs Cephalum maritum alteram deperire puellam, eundem in ſyluas ꝓfectũ ſecuta eſt, vt obſeruaret quid faceret. Quum ergo in dumis deliteſceret, ac vepres cõcuteret, Cephalus opinatus eſſe feram, ſagittis eam confodit. Ouid. Lib. vii. Meta.

Fronde leuem rurſus ſtrepitum faciente caduca
Sum ratus eſſe feram, telumq́ volatile miſi.
Procris erat, medioq́ tenens in pectore vulnus,
Hei mihi conclamat. Vox eſt vbi cognita fidæ
Coniugis, ad vocem præceps amensq́ cucurri:
Seminaminem & ſparſas fœdantem ſanguine veſtes,
Et ſua (me miſerum) de vulnere dona trahentem,
Inuenio &c. Adagium eſt apud Eraſmum, Procridis telũ, De certis Iaculatoribus, aut ictu ex ſententia iacto.

2 ¶Nero Sabinam Poppeam vxorem calcis ictu, quamuis prægnantem interfecit, nulla impellẽte cauſa ſed ſola bile & iracundia motus. Autor Cor. Tacitus Lib. xvii.

3 ¶Chilpericus Clotharii filius, Gloſindam vxorem Athanagildi Gotorum regis filiam ſuaſu Fredegundæ pellicis noctu iugulauit.

4 ¶Conſtantinus Imperator Conſtantii & Helenæ filius,

vxorem

vxorē ſuā Fauſtā(cuiꝰſuaſu Criſpū filiū prius īterfecerat) in balneas ardētes cōiectā interemit. Autor Sex. Aureliꝰ.

5 ¶Mithridates rex Ponti vxorem Laodicem(qua mor/tua Hipſicrateam duxit) cum ſorore, matre, fratribus, ac liberis interfecit. Autor Herodo.

6 ¶Plinius lib.xiiii. Scribit Egnatii Metentini vxorem ꝙ vinum bibiſſet e dolio, interfectam fuiſſe à marito, eumq; cædis à Romulo abſolutum.

7 M.Cæcilius apud eundem Pliniū Lib.xxvii.accuſat Cal/phurniū Beſtiā, ꝙ dormiētes vxores veneno peremerit.

8 ¶Miraẗ Sabellicus, nec ſane mirum ꝙ mireẗ Periandrum Corinthium inter eos numeratū, quos Græcia ſapientes appellauit, qui Lyſidem vxorē(alii Melitam ſcribunt)in pellicis gratiā interfecerit, ſciens volensq; cū Cratea mr̄e concubuerit, filium relegauerit, & Corcyrentium natos Aliatti excæcandos præbuerit, vt docet Herodotus.

9 Dacianus præſes Alexandriam vxorem à beato Georgio ad fidem conuerſam ſuſpendi fecit & interfici.

¶Alii Parricidæ.

1 Amulius	11 Childebertus	20 Aegyſtus
2 Artabanus	12 Cōſtātinus ma/gnus	21 Perſeus
3 Childebertus		22 Draomitia
4 Sigiſbertus	13 Eduardus	23 Io.Galeatius
5 Egebertus	14 Nuceria	24 Caligula
6 Mamertes	15 Martina	25 N. Ioannes al/ber-ne.
7 Aurelianus	16 Hippodamia	
8 Moſes	17 Pto.Auletes	26 Domitianus
9 Atreus	18 Val.Beſtius	27 Tydeus
01 Pygmalion	19 Polymneſtor	

1 PRoca rex Albanoꝝ duos habuit filios Amulium & Numitorē, quibus regnum alternis annis dimiſit regēdū. Quū aūt prior Amuliꝰ regnaſſet, peracto anno fratri cedere noluit. Quinetiā Lauſum eius filium interemit, & Iliam eius ſororem(ne qua inde manaret proles, quæ fa/cinus vlciſceretur)iter Veſtales incluſit. Ouidius Lib.iiii.

Faſtorum. Quem ſequit̃ duri Numitor Germanus Amuli, Ilia cum Lauſo de Numitore ſati. Enſe cadit patrui Lauſus, placet Ilia Marti.

2 ℭXerxes ob res infœliciter in Græcia geſtas, adeò inter ſuos euiluit, vt Artabanus, ſpem nactus occupādi regni, eum in regia interfecerit. Autor Trogus.

3 ℭChildebertus Clodouei primi filius fratris ſui Clodomyri filios pupillos & clientes ſuos ad ſe venire iuſſos interfecit, vt eoꝝ patrimonio potiretur.

4 ℭSigiſbertus Clotarii filius bellum cum Chilperico geſſit, in quo Theodebertum eius filium poſt alia multa crudelitatis exempla interfecit.

5 ℭEgebertus Sycoberti filius rex Angloꝝ, fratris filios (quos p̃re mortuo educabat) impuberes occidit.

6 Mamertes Corinthius filios t̃ris ſui Siſaphonis regnandi libidine ĩterficit, maximo ſuo malo. Nā vbi Siſapho factū reſciuit, eū mēbratim diſcerpſit. Autor Ouidius in Ibin.

7 ℭSextus Aurelius ſcribit Aurelianū Imperatorē ſæuum fuiſſe & ſanguinariū, vt q ſororis ſuæ filiū interfecerit.

8 ℭOrchanes rex TurcaꝝCelapini fili⁹, à Moſe patruo (cuius fidei ſe pupillū ꝯmiſerat) ĩterfect⁹ eſt, & regno ſpoliat⁹.

9 ℭThyeſtes Pelopis & Hippodamiæ filius, Europam ſeu Aeropen fratris ſui Atrei vxorem ſtuprauit, & ex ea duos ſuſcepit liberos, Tantalū & Plyſthenem, quos Atreus ipſe interfecit, interfectos fratri comedēdos appoſuit. Seneca. Tantalus prima hoſtia eſt. Tunc ille ad aras Plyſthenem ſæuus trahit, Adicitq́ꝫ fratri, colla percuſſa amputat. Item apud eundē Atreus ſic loquit̃. Ferro vulnera impreſſo dedi. Cecidi ad aras, cæde votiua focos. Placaui & artus corpora exanima amputās. In parua carpſi fruſta, & hæc feruentibus Demerſi ahenis, illa lentis ignibus Stillare iuſſi, membra neruosq́ꝫ abſcidi Viuentibus, graciliq́ꝫ traiecto veru Mugire fibras vidi.

10 ℭPygmalion rex Tyri & frater Didonis, quū eſſet auri cupidiſſimus, Sichæū ſororis ſuę maritū agri iter Phœnicas diti ſſimū interfecit: vt mortui diuitias arriperet. Virg.

li. 1. Aene. Ille Sichęũ ipius ante aras, atq; auri cęcus amo-re Clam ferro, incautũ ſuperat, ſecurus amoꝝ Germanæ.

11 ℭ Childebertus Clodouei filius in Almarichũ Gothoꝝ regem ſororis ſuæ Clotildis maritũ bellũ mouit, ac victũ victor obtrũcauit, ꝙ Clotildẽ ipſam iurgiis & verberibus ꝓpter cultum Orthodoxæ fidei quotidie inceſſeret.

12 ℭ Conſtantinus magnus Licinium ſororis ſuæ maritum pugna ſæpius oppreſſum, & tandem apud Nicomediam victum interfici iuſſit.

13 ℭ Eduardus ſecundus rex Anglorum venatu rediens ab Alfrida nouerca venenato poculo interfectus eſt. Vole-bat enim ſcelerata mulier Eceldredum filium ſuum ſeptẽ nem principari,

14 ℭ Nuceria vxor Hebii, quum Firmum Priuignum mali-gno proſequeretur odio, filios ſuos ad inferendã ei mor-tem incendebat. Quod quum illi facere per pietatem ab-nuerent, dormiẽtem gladio adorta eſt. Autor Doſitheus apud Plutarchum.

15 ℭ Conſtantinus Heraclii filius quum annum vnum impe raſſet, Martinæ nouercæ laborantis filium imperare, ve-neno interfectus eſt.

16 ℭ Pelops Tantali filius ex Hippodamia, duos ſuſcepit li-beros Atreum & Thyeſtem. Ex Danide puella Cryſippũ patri cæteris chariorem. Quem quum nouerca Hippoda mia odio proſequeretur, eius cruore manus impias con-taminauit. Doſitheus apud Plutar. teſtis.

17 ℭ Ptolemæus Auletes à Romanis regno Aegypti redo-natus, quo ꝓpter flagitia eiectus fuerat, Archelai Cappa-dociæ regis filium ſororis ſuæ Cleopatræ maritũ (quem Aegyptii regẽ ſibi delegerãt) vnà cũ ſorore interfecit.

18 ℭ Spoliante Campanos Annibale. L. Imbricus filium Ru ſcium cum magno auri pondere Valerio Beſtio genero ſuo ſeruandum commiſit. Quem tamen Valerius auaritia ſtimulante obtruncauit, vt auro potiret.

19 ℭ Eadẽ cauſa Polymeſtor rex Thraciæ Polidoꝝ Priami ſoceri ſui filium iugulauit. Mantuanus Lib. 1. de Cala.

Temporum. Hæc Priami natum cui longa pepercerat ira Martis, & à patria procul obſidione latentem Threicio iuuenem innocuum mucrone peremit. Ah ſcelus, ah dirũ facinus, multoq́ꝫ piandum ſanguine. Primæuæ imberbem ſub flore iuuentæ, Ignarumq́ꝫ doli puerum, nil tale verẽtem Perfidus obtruncat. Virg. Lib. 3. Aen. Hunc Polydorũ auri quondam cum pondere magno Infœlix Priamus furtim mandarat alendum, Threicio regi. Demum ſubiũgit. Fas omne abrumpit, Polydorum obtruncat, & auro vi potitur.

20 Aegyſtus Thyeſtæ filius Atreum patruum ſuum adultus interfecit, mortemq́ꝫ Plyſthenis & Tantali fratrum ſuorũ ab ipſo Atreo interfectorum vltus eſt.

21 ¶ Acriſius Abantis filius quum ab oraculo accepiſſet ſe eius manu periturum, qui ex Danae filia naſceretur, natum poſtea ex ea Perſeum iuſſit exponi & ſubmergi. Cõpertus tamen in litore Perſeus, à piſcatore quodam nutritus eſt. Inde vbi adoleuit, ſuamq́ꝫ reſciuit originem, Acriſium ipſum interfecit.

22 ¶ Draomitia Bohemorum regina Ludimillam ſocrum Religionis obſeruantiſſimam interfici iuſſit. Cuius ſuaſu Boleſlaus filius Vuenceſlaum fratrẽ iam interfecerat. Autor Volater.

23 ¶ Io. Galeatius Barnabam ſocerum Mediolani ducem p proditionem cepit, coniectumq́ꝫ in carcerẽ mori coegit. Vt eo mortuo principatum arriperet.

24 ¶ Tiberius Nero Caligulę nepotis ĩperandi libidine cõflagrãtis, aſtu & dolo periit, anno ætatis. 78. Impii vero. 23.

25 ¶ Albertus Imp. dux Auſtriæ. & filius Rodulphi imperatoris, dum ſuaſu Bonifacii Pont. exercitũ pararet in Gallos, à Ioanne fratris ſui filio interfectus eſt.

26 ¶ Domitianus autore Tranquillo Flauium Clementem patruelem ſuum (cuius filios etiam paruulos ſucceſſores palàm deſtinauerat) interfecit.

27 ¶ Tydeus Oenei filius Alcatum & Lycothæum nepotes apud Calydonem interfecit, ac demũ Argos aufugit.

Submerſi aquis.

1 Hylas
2 Orontes
3 Leucaſpis
4 Palinurus
5 Aeſacus
6 Tyberinus
7 Anna
8 Helle
9 Icarus
10 Læander
11 Cærelia
12 Aegeus
Sappho
13 Pharao
14 Ino
Melicerta
15 Cæſariꝰ Apher
Iulianus preſbyter
16 Eupolis
17 Cl. Marcellus
18 Milo
19 Menander
20 Miſenus
21 Myrtilus
22 Terentius
23 Aeneas
24 Decius
25 Argyropylus.
26 Edimundus
27 Aſtorgius
28 Britona
29 Cæyx
Alcyone
30 Sigiſmundus
31 Sfortia Attēdulꝰ
32 Fedricꝰ çnoba
33 Lycas
34 Iordanes Mona.
35 Phronyma
36 P. Malleolus
Galeatius
Euneus
37 Marullus
38 Pœtus
39 Argynus
40 Quintianus
41 Martyres nonnulli
42 Roxana

1 HYlas Thyodamãtis filius cum Hercule (cuius erat amaſius) reliqſq; Argonautis Colchos nauigans, dum aquam vellet haurire, vrnæ pondere ſubmerſus eſt, multisq; clamoribus ab ipſo Hercule, ſed fruſtra acclamatus. Virg. Aegloga. 6. His adiungit Hylam, nautæ quo fonte relictũ Clamaſſent, quum litus Hyla Hyla omne ſonaret. Iuue. Et multum quæſitus Hylas, vrnamq; ſecutus. Item Mantuanus de fortuna Gonzagæ. Quid fruſtra Alcides, puerũ per litora & vndas. Quæris Hylam, dum te inſano clamore fatigas, Ille inter dulces vitreo ſub gurgite nymphas Dormit, & affectus ridet mens libera noſtros. Fabulantur poetæ eum à Nymphis ob formam excellentem raptum. Propertius Lib. 2.

Tandem haurire parat demiſſis flumina palmis
Innixus dextro plena trahens humero.
Cuius vt accenſæ Dryades candore puellæ,

Miratæ ſolitos deſtituere choros,
Prolapſum leuiter facili traxere liquore.
Tum ſonitum rapto corpore fecit Hylas.
Cui procul Alcides iterat reſponſa, ſed illi
Nomen ab extremis fontibus aura refert. ℣ Auſonius.
Aſpice quam blandæ necis ambitione fruatur.
Lethifera experiens gaudia pulcher Hylas,
Oſcula & infeſtos inter moriturus amores,
Ancipites patiť Nayadas Eumeidas. ℣ Bap. Pi. li. i. Eleg.
Non tantum geminatus Hylas Tyrinthius, vrnam
Thynniacis quondam forte ſecutus aquis.

2 ¶ Orontes Troia diruta cum Aenea in Italiam nauigans, naufragium fecit. Virg. Lib. 1. Aeneidos. Vnã, quæ Lycios, fidumq́ꝫ vehebat Orontem, Ipſius antè oculos ingens à vertice pontus. In puppim ferit, excutiť, pronusq́ꝫ magiſter. Voluitur in caput, Aſt illam ter fluctus ibidẽ Torquet agens circũ, & rapidus vorat æquore vortex.

3 ¶ Leucaſpis quoqꝫ eadem procella obrutus eſt, eodẽ Virgilio teſte, qui Lib. 6. Aene. inquit. Cernit ibi mœſtos, & mortis honore carentes Leucaſpim, & Lyciæ ductorem claſſis Orontem. Quos ſimul à Troia ventoſa p̄ æquora vectos. Obruit Auſter aqua, inuoluens nauemq́ꝫ viroſq́ꝫ.

4 ¶ Palinurus gubernator nauis Aeneæ, dum obrepente ſomno dormitaret, incautus decidit in mare. Neqꝫ tñ tunc primũ ſubmerſus eſt. Sed quũ portui (qui Velinus poſtea dictus eſt) adnaret, ab incolis pro belua marina obrutus eſt. Virgi. in fine quinti Aene. O nimium cœlo & pelago confiſe ſereno, Nudus in ignota Palinure iacebis arena. Idẽ in ſexto, Ecce gubernator ſeſe Palinurus agebat, Qui Lybico nup̄ curſu (dũ ſydera ſeruat.) Exciderat puppi me diis effuſus ĩ vndis. Oui. in Ibin. Aut vbi vẽtoſum ſuparis naufragus ęquor, Cõtacta pareas, vt Palinurus humo.

5 ¶ Aeſacus Priami filius ægreferens Heſperiem puellam (quã fugientẽ inſequebať) morſu colubri in herba latentis fuiſſe interfectam, in aquas ſe demiſit, mutatus poſtea ĩ Mergũ, vt poetæ fabulanť. Ouidius Lib. 12. Meta. Dixit,

Et e ſcopulo (quem rauca ſubederat vnda.) Decidit in pontum.

6 ¶Iam diximus Tyberinum regē ſe in Tyberim præcipitaſſe,& fluuio (qui prius Albula dicebať) nomen impoſuiſſe. Ouidius in Ibin. Vtq; vel Euenus torrenti flumine merſus. Nomina des rapidæ vel Tyberinus aquæ. Idem Lib. 14. Sed Capys ante fuit, Regnum Tyberinus ab illis Cepit,& i Thuſci demerſus fluminis vndis, Nomina fecit aquæ. Idem Lib. 4. Faſto. Accipimus regnum, poſt hunc Tyberinus ab illo. Dicit in Thuſcæ gurgite merſus aquę. Tyberinus (inquit Lactātius) vel Tyberis amni merſus ē.

7 ¶Anna ſoror Didonis ſe in Numitium fluuium demiſit. Cauſam mortis vide in eorum hiſtoria qui ſe occiderunt. Ouidius Lib. 3. Faſtoꝝ. Corniger hanc tumidis rapuiſſe Numitius vndis. Creditur,& ſtagnis occuluiſſe ſuis.

8 ¶Helle filia Athamantis regis Thebarum, inſidias nouercæ cum Phryxo fratre fugiens, arietem aurei velleris conſcendit, vt eo modo Colchos veheretur. Quos quū per mare ferret aries, contigit vt Helle puella perterrita in pontum caderet, & Helleſponto imponeret nomen. Ouidius Lib. 4. Faſt. dicitur infirma cornu tenuiſſe ſiniſtra Fœmina, quum de ſe nomina fecit aquæ. Penè ſimul periit, quum vult ſuccurrere lapſæ Frater, & extentas porrigit vſq; manus. Idem in Epiſtolis Heroidum. Forſitan ad pontum mater pia venerit Helles, Merſaq; turbatis nata fleatur aquis. Aut mare ab inuiſo priuignę nomine dictum. Vexat in æquoream verſa nouerca deam. Item. Hac Helle periit, hac ego lędor aqua. Val. Flaccus Lib. 1. Argo. Quis tibi Phryxe dolor, rapido quum concitus æſtu. Reſpiceres miſeræ clamantia virginis ora, Extremasq; manus, ſparſosq; per æquora crines? Seneca in Troade. Queſtus eſt Hellē cecidiſſe Phryxus, Quum gregis ductor radiante villo Aureo fratrem ſimul & ſororem. Suſtulit tergo, medioq; iactū. Fecit in ponto. Propertius Lib. 2. Qualem purpureis agitatam fluctibus Hellem, Aurea quam molli tergore vexit ouis.

9 ℭIcarus Dædali filius à Creta cũ pr̃e fugiens, fretus alarum (quas fecerat pr̃) fiducia, dum altius in auras euolaret, liquefactis à Sole pẽnis cæreis in mare cecidit, quod ab eiꝰ ruina Icariũ cœpit dici. Seneca in Hercule Oethæo. Sed dum volucres vincere veras Icarus audet, patrias'q; puer deſpicit alas, Phœbo'q; volat proximus ipſi, Dedit ignoto nomina ponto. Ouidius: Lib. 1. Triſtiũ. Dum petit infirmis nimiũ ſublimia pẽnis Icarus, Icareis nomina fecit aquis. Idẽ Lib. 8. Meta. Ora'q; cœrulea patriũ clamantia nomen. Excipiunt aqua, quæ nomen traxit ab illo.

10 ℭLæander ſpecioſus puer ex Abydo, quũ in Seſtõ vrbẽ nõ multũ remotam nauigaret ad amaſiã ſuam. Ero noĩe, tẽpeſtate ſuborta periclitatus eſt. Ouidius Lib. 3. Triſtiũ. Si tibi tale fretum quondã Læandre fuiſſet, Non foret anguſtæ mors tua crimen aquæ. Stroza pr̃ Lib. 1. Eroticon. Iam'q; procelloſo poſiturus in æquore vitã, Hei mihi cõgeminat, Seſta puella vale. Seſta puella vale clamabat, & ecce loquẽtem Præruptus vaſtæ ſupprimit agger aquæ. Mantuanus ad Heliſam. Quis natat inflatũ piceis aquilonibus æquor, Naufragus iratis inter Delphinas in vndis? Eſt Læander. Amor iuuenẽ ſic ire coegit. Martialis Lib. 1. Quum peteret dulces audax Læandrus amores, Et feſſus tumidis iam premeret aquis, Sic miſer inſtãtes affatus dicit vndas, Parcite dum ꝓpero, mergite dum redeo.

11 ℭCerelia mulier dum Baias nauigaret aquis obruta eſt. Martialis Lib. 1. Dum petit à Baulis mater Cærelia Baias, Occidit inſani crimine merſa freti.

12 ℭAegeus Theſei pr̃ ſe ſubmerſit. Cauſam vide in præcedenti capite. ℭSappho quoq; è Leucade Epiri promontorio ſe præcipitauit. Statius Lib. 5. Syl. Saltus'q; ingreſſa viriles. Non formidata temeraria Leucade Sappho.

13 ℭPharao rex Aegypti dum Iſraelitas perſequeret, mare rubrũ virga Moyſis diuiſum ingreſſus, cum toto exercitu periit & ſubmerſus eſt. Policianus in Nutricia, Vt rubra ſicco pede tranſiit vndas, Demerſo inſignem cecinit Pharaone triumphum.

14 ℭIno vxor Athamantis ſe cum Melicerta filio demerſit. Ratio iam poſita Val. Flac. Lib. 8. Argon. Attonito qualis pede proſilit Ino. In freta, nec parui meminit conterrita nati. De Melicerta ſeu Palæmone Statius Lib. 2. Syl. Talis Iſtmiacos ploratus ab æquore portus Naufragus impoſita iacuit ſub matre Palæmon.

15 ℭCæſarius Apher genere, & Iulian⁹ pſbyter apud Terracinā ſub Claudio ī mare pcipitati ſunt Calēdis Nouēbris.

16 ℭEupolis Atheniēſis poeta Comœdiographus nauigās in Helleſpontum, quo tempore Lacedæmones opprimebantur bello, naufragio periit.

17 ℭClaudius Marcellus miſſus ad Maſaniſſam ī Aphricā, periit naufragio paulò ante tertium bellū Punicū. Autor Liuius. Cicero in oratione ad Piſonem. Marcus Marcellus inquit, qui ter fuit conſul, ſumma virtute, pietate, gloria militari periit ín mari.

18 ℭMilo Tyrannus Piſæ quum ſubditos multis afficeret tormentis & cruciatibus, ab eiſdem in mare demerſus eſt. Oui. in Ibin. Vtq; Milo, ſub quo cruciata eſt PiſaTyranno Viuus in occultas præcipiteris aquas.

19 ℭMenander Græcus poeta Comœdiographus, dum in exiguo nataret fluuio, ibidem ſubmerſus eſt. Ouidius in Ibin. Comicus vt liquidis periit (dum nabat) in vndis, Et tua ſic Stygius ſtrangulet ora liquor.

20 ℭMiſenus Aeneæ tubicē, dum Tritonem deum marinū ad Tubæ certamen irritaſſet, ab eodē in mare deturbatus eſt. Virgilius Lib. 6. Aene. Quí tum fortè caua dum perſonat æquora concha, Aemulus exceptum Triton (ſi credere dignū eſt.) Inter ſaxa virū ſpumoſa immerſerat vnda.

21 Oenomaus ab oraculo monitus ſe tunc periturnm: quum Hippodamia nuberet, procis eā petentibus certamen ppoſuit: vt cū puella curſu cōtenderēt, quæ ppter Harpynnæ & Pſyllæ equoꝝ celeritatem videbať inſuperabilis. Conuenerat autē: vt victi interficerenť, victores eam ſibi haberent. Quum ergo Pelops puellam deperiret, eius aurigā Myrtilum, largitione corrupit. Quē ppterea Oenomaus

in mare(quod ab eo Myrtoum dictum eſt)demerſit. Alii volũt Myrtiliũ ab ipſo Pelope prçcipitatũ, dum ſuæ ꝓditionis mercedẽ peteret. Ouidius in Ibin. Proditor vt ſçui perijtq; auriga tyranni, Qui noua Myrtoæ nomina fecit aquç. Seneca in Thyeſte. Proditus occidit. Deceptor dominæ Myrtilus, & fide. Vectus qua tulerat, nobile reddidit. Mutato pelagus nomine.

21 ℭDe publio Terẽtio poeta Comœdiographo & Theoxena muliere, vide Hiſtoriam præcedentem.

23 ℭLicet Virgilius dicat Turnũ ab Aenea interfectum, ſunt tñ argumẽta quç inficiant, immò verò Aeneam à Turno adactũ ad mortẽ infrũt, ſubmerſumq; i Numicio fluuio, dũ inſequentẽ Turnũ fugeret. Quod & apud Virgiliũ fateri videt Venus ꝓ Aſcanio Iouem orans deſperato iam Aenea, vbi ait. Aeneas ſanè ignotis iactet in vndis. Et quãcũq; viam dederit fortuna, ſequat. Incolumen Aſcaniũ liceat ſupereſſe nepotè. Quem mortẽ prius Dido ei ĩprecata fuerat, vbi ait. At bello audacis populi vexatus & armis. Finibus extorris, cõplexu auulſus Iuli Auxiliũ iploret, videatq; ĩdigna ſuoꝝ. Funera, nec quũ ſe ſub leges pacis iniquç Tradiderit, regno, aut optata luce fruat, Sed cadat antè diẽ, mediaq; inhumatus arena. Itẽ Iuuenalis de Romulo fulminato, & Aenea ſubmerſo loquẽs. Alter aqs, alter flammis ad ſydera miſſus. Ouidius quoq; i Meta. ſic ait. Litus adit laurens, vbi tectus arũdine ſerpit. In freta flumineis vicina Numicius vndis. Hũc ſubet Aeneç quçcũq; obnoxia morti. Abluere, & tacito deferre ſub æquora curſu. Corniger exequit Veneris mãdata, ſuiſq;, Quicqd in Aenea fuerat mortale, repurgat. Item Tibullus Lib. 2. Illic ſanctus eris. quum te veneranda Numici, Vnda deum cœlo miſerit indigetem.

24 ℭDecius Imperator à Gothis cum toto exercitu ꝓfligatus fugam arripiens paludis voragine abſorptus eſt, nec poſtea inuentus. Autor Sextus Aurelius.

25 ℭArgyropyl⁹ ĩperator Zoæ vxoris & Michaelis Paphlagonis ei⁹ adulteri dolo, iter Balneas aqs ĩmerſus obiit.

16 ℭAtelſtanus Edimundũ adoleſcētē Anglorum regē ī naui/gio ſine remige fluctib⁹ pdēdũ expoſuit, vno tm̄ comite.
17 ℭAſtorgius filius Galeoti Foroliuiēſium principis, quũ longam obſidionem Cæſaris ab Alexandro pontifice pa/tre miſſi ſuſtinuiſſet, ad extremum victus, & Romam du/ctus in Tyberim noctu præcipitatus eſt.
18 ℭBritona filia Martis, ſe in mare deiecit, vt ſtuprum Mi/nois regis poſſet effugere.
19 ℭCæyx maritus Alcyones ad oraculũ nauigās, naufra/gium fecit in auē poſtea mutatus, vt fabulant poetę. Oui/dius ī Ibin. Nec tibi ſit tumidis melior Neptunus ī vndis, Quā cui ſunt viſæ frater & vxor aues. Seneca in Agamē/none. Licet Alcyones Cæyca ſuum. Fluctu leniter plāgen/te ſonēt. Eo mortuo, Alcyone quoq; ſe ſubmerſit.
30 ℭClodomyrus Frācorum Rex Gũdebaldo Burgũdię rege ſupato Sigiſmũdũ ei⁹ filiũ vnà cũ ſorore ī puteũ demerſit.
31 ℭSfortia Attēdus cũ vni ē miniſtris ī Aterno fluuio peri/clitanti vellet ſuccurrere, cum eo naufragiũ fecit. Fuit is pater Franciſci Sfortiæ.
31 ℭFedericus Aenobarbus imperator ad expeditionē Hie/roſolymitanam profectus, quum aliquot Armeniæ oppi/da iam cepiſſet, in annis tranſitu periit.
33 ℭLycas quũ venenatā Herculi tunicā attuliſſet, ab eo in mare Euboicũ deiect⁹ eſt. Ouid. in Ibin. Quā q dona tulit Neſſeo tincta veneno, Eboicaſq; ſuo ſāguie tinxit aquas.
34 ℭIordanes monachus Theologus Pariſiēſis dum ſepul/chrũ domini viſeret, tēpeſtate ſuborta aqs obrutus eſt.
35 ℭPhronyma puella ab Etearcho patre rege Cretę ſuaſu nouercæ, in aquas præcipitata eſt, Themiſone quodā ſce/leris miniſtro. Autor Herodotus.
36 ℭDe P. Malleolo matricida, Galeatio Mantuano, Eue/no patre Marpiſſæ (qui omnes ſubmerſi ſunt) iam ſumus locuti in præcedente Hiſtoria.
37 ℭMarullus poeta Pontani diſcipulus (qui à Politiano æmulo & hoſte ſuo, Mabilius dicitur, & quem ipſe Ecno/mum vocat) in amne Cecina ſubmerſus eſt.

38 ℭPropertius Lib. 3. ſcribit Pœtũ quendã, in Aegyptum cauſa pecuniæ cõparãdæ nauigãtẽ, fluctibus obrutũ fuiſſe. Sic enim pecuniã alloquẽs ait. Tu Pœtũ ad Pharios tẽdentẽ linthea portus, Obruis inſano, terq; quaterq; mari. Idem. Poſitaq; in gurgite vita Pœtũ ſponte tua vilis atena tegas. Idẽ. Huic fluctus viuo radicitus abſtulit vngues, Et miſer iuiſam traxit hiatus aquã. Hũc paruo ferri inuidit nox iproba ligno, Pœtus vt occideret, tot coiere mala.

39 ℭArgynus puer formoſus (quem Agamẽnon habebat i delicijs) itidem ſubmerſus eſt, Idẽ Properitus Lib. 3. Sunt Agamẽnonias teſtantia litora curas. Quã votat Argyni pœna minantis aquę.

40 ℭQuintianus præſes (ſub quo paſſa eſt beata Agatha) dum flumen cum equis tranſiret, ab eoꝝ vno excuſſus, & in aquas proiectus, miſeram exhalauit animam.

41 ℭMulti quoq; ex martyribus eodẽ mortis genere extincti ſunt, vt Aſcla, Anaſtaſius Aquileienſis, Florianus Heſychius, ſub Diocletiano, Theogenes ſub Licinio, Claudi⁹ Tribunus ſub Numeriano, Calixtus Papa ſub Alexandro Imperatore, Symphoroſa ſub Adriano. Itẽ Appolonius, Philemon, Baſſus, Antoninus, Protolycus apud Alexandriam, Calixtus & Cariſius apud Corinthum, Iocũdianus apud Africam, Palatinus & Maxima virgo & infiniti alii hac morte cœleſtem meruerunt lauream.

41 ℭRoxana & Statyra Darii filia duæ fuerunt Alexandri vxores ſeu concubinæ. Quarum alteram Roxanam prægnantem Statyra in puteum demerſit, ſolo ducta liuore, quod Macedones præcipuis honoribus eam cumularẽt. Autor Plutarchus in Alexandro.

ℭQui ſuis caſibus, aut naufragio noĩa aqs ĩpoſuerũt.
Aegeus Athenienſium rex mari Aegæo.
Erithra rex mari Erithræo ſeu rubro.
Helle ſoror Phryxi Helleſponto.
Icarus Dædali filius Icareo.
Myrtilus auriga Oenomai Myrtoo.
Heſperides puellæ Heſperio.

Tyrrhenus Rex Tyberi fluuio Thuſcorum.
Euenus Eueno.
Marſyas tibicen Marſyæ.
Anius Rex Thuſcorũ Anioni, q̃ & Anienus & Anien dr̃.
Abſyrtus frater Medeæ Abſyrto Colchorum.

¶ Occiſi & diſcerpti ab Equis.

1 Hippolytus
2 S. Hippolytus
3 Glaucus
5 Metius
4 Diomedes
6 Neocles
7 Brunechildis
8 Comminius
9 Taraxippus
10 Limone
11 Licini⁹ Impator
12 Pyrrechmes
Abderus

1 HIppolytus falſò accuſatus & ſuſpectus ſtupri Phedræ nouercæ illati, dum pr̃is Theſei furorem fugeret, arrepta fuga ab equis diſcerptus eſt. Ouidius Lib.5.Meta.

Excutior curru, loriſq; tenentibus artus
Viſcera viua trahi, neruoſq; in ſtirpe teneri,
Membra rapi partim, partimq; reprenſa relinqui,
Oſſa grauem dare fracta ſonum, feſſamq; videres
Exhalare animam, nullaſq; in corpore partes
Noſcere quas poſſes, vnũq; erat oĩa vulnus, Idẽ lib.3.Faſt.
Hic latet Hippolytus loris diſcerptus equorum,
Vnde nemus nullis illud adit̃ equis. Idem lib.5.
Hippolyte infœlix, velles coluiſſe Dionem.
Dum conſternatis diripereris equis. Ibidẽ Lib.6.
Exciderat curru, loriſq; morantibus artus,
Hippolytus lacero corpore raptus erat. Idem in Ibin.

Vel tua (ne pœnæ genus hoc cognouerit vnus) Viſcera diuerſis ſciſſa trahant̃ equis. Sabinus in Epiſtola Demophoontis ad Phyllidẽ. Non fratrem Hippolytum, cecidit miſerabilis ille Præceps attonitis p̃ freta raptus equis. Seneca in Hippolyto. Late cruentat arua, & illiſum caput Scopulis reſultat, Auferũt dumi comas, Et ora durus pulchra populat̃ lapis, Peritq; multo vulnere infœlix decor, Moribunda celeres membra puoluunt rotæ.

2 ¶ Fuit alter Hippolytus martyr Romanus, qui p̃ Chriſti

nomine ſub Decio principe, indomitis idem equis alliga tus & diſcerptus ſpiritum deo reddidit.

3 ¶ Glaucus filius Siſyphi (qui apud Potniam regnauit) dum equas humana carne aleret, ab eiſdẽ poſtremò de/uoratus eſt. Virg. Lib. 3. Geor. Scilicet ante oẽs furor eſt in ſignis equarũ, Et mentem Venus ipſa dedit quo tempore Glauci Potniades malis mẽbra abſumpſere quadrigæ.

4 ¶ Metius Suffetius dux Albanoꝝ, qm̃ in bello Fidenatiũ pactum & fœdus ſocietatis cũ populo Romano perfidè ruperat, captus poſtmodũ viuus quadrigis in diuerſa nitẽtibus laceratus ẽ, iuſſu Tulli Hoſtilii. Autor Liuius, & poſt Liuiũ Gellius Li. 10. Cap. 1. Vnde Virg. Lib. 8. Aene. Haud procul inde citæ Metum in diuerſa quadrigę. Diſtulerãt. At tu dictis Albane maneres. Raptabatq́ꝫ viri mendacis viſcera Tullus, Per ſyluas, ſparſo rorabãt ſanguĩe vepres.

5 Diomedes rex Thraciæ, dum equos ſuos humana carne aleret, ab Hercule illac iter faciente equis ipſis datus eſt in pabulum. Ouidius in Ibin. Vt qui Threicii quondam præ/ſepia regis, Fecerunt dapibus ſanguinolenta ſuis. Seneca. Suiſq́ꝫ regem pabulum armentis datum. Claudianus. Di/raq́ꝫ ſanguinei vertit præſepia regis, Et Diomedæos gra/mine pauit equos.

6 ¶ Neocles Themiſtoclis filius equi morſu interiit. Autor Plutar. in Themiſtocle.

7 ¶ Brunechildis Francoꝝ regina, poſt multa flagitia ſpe/ctante Clothario, indomitis equis alligata, & mẽbratim diſcerpta eſt. Hoc ſcribit in hiſtoria Adonis Viennenſis.

8 ¶ Cõminius à Gidica nouerca ſtupri falſò accuſatus, me/tu Põminii pr̃is currũ cõſcẽdit, & in fuga more Hippolyti ab equis raptim diſtractus eſt. Doſitheus ad Plutarchum.

9 ¶ Cælius Lib. 11. Lectionũ antiquarũ ſcribit Taraxippũ quẽdam fuiſſe in Iſthmo ab equis interemptum.

10 ¶ Limone puella adulterii comperta ab Hippomene p̃re data eſt equo famelico deuorãda. Ouidius in Ibin. Solaq́ꝫ Limone pœnam ne ſenſerit illã, Et tua dente ferox viſce/ra carpat equus. Idem in eodem opere, Vtq́ꝫ nouum paſſa

eſt genus Hippomeneia pœnæ, Tractus in Actæa fertur adulter humo. Sic vbi vita tuos inuiſa reliquerit artus, Vltores rapiant turpe cadauer equi.

11 ¶ Licinius Imperator quum Herinam virginem filiam ſuam (q̄ Chriſtiana eſſet) equis dediſſet conculcandā, ab eoꝝ vno morſu interfectus eſt.

12 ¶ Hercules regem Euboiæ Pyrechmem Bœotiis belliū inferentem, victum equis diſcerpendum expoſuit apud Heraclium fluuium. Autor Plutar. in Parall.

13 ¶ Abderus vnus fuit eoꝝ, qui ab equis Diomedis Thraciæ regis interfecti ſunt & deuorati. Autor Aegidius Maſerius in Valerii Argonautica.

¶ Mortui equorum lapſu.

1	Nipheus	3	Thymœtes.	7	Bellorophon
2	Leucagus		Amycus	8	Seleucus
	Ligeris	4	Autoniꝰvicus	9	Philippus rex
	Clonius,	5	Agenor	10	Falco
	Remulus	6	Bela		

1 Nipheus Virgilius. Lib. 10. Quin Ecce Niphei Quadriiuges in equos, aduerſaq́; pectora tēdit. Atq; illi longæ gradientem & dira fremētem. Vt videre, metu verſi retroq́; ruentes. Effunduntq́; ducē, rapiūtq́; ad litora currus.

2 ¶ Leucagus Virg. Excuſſus curru moribūdꝰ voluit aruis.

¶ Ligeris frater Leucagi eodē quoq; modo excuſſus eſt. Idem Virgilius ibidem. Frater tendebat inermes. Infœlix palmas, curru delapſus eodem.

¶ Clonius. Ibidem. Illum infrenis equi lapſu tellure iacētem. Obtruncat.

¶ Remulus. Idem. Lib. 11. Orſilochus Remuli (quando ipſum horrebat adire) Haſtam intorſit equo, ferrumq́; ſub aure reliquit. Quo ſonipes ictu furit arduus, altaq́; iactat, Vulneris impatiens arrecto pectore crura. Voluitur ille excuſſus humi.

3 ¶ Thymœtes quoq; equo ſuo excuſſus ī bello īterfectꝰ ē. Idē Vir. Lib. 12. Et ſternacis eq lapſum ceruice Thymœtē.

℄Amycus. Idem Vir. in eodem. Turnus equo deiectum Amycum fratremq; Diorem Congreſſus pedes, hunc venientem cuſpide longa. Hunc mucrone ferit.

4 ℄Antonius Vicus. Pamphilus. Saxus. Non equus Antoni ſęua te morte peremit vice, licet corpus preſſerit ille tuũ. frena trahens, ſed tu mortis tibi cauſa fuiſti. Non poteras fato candidiore mori.

5 ℄Agenor lapſu equi inſerta ori manu extinctus eſt. Ouidius in Ibin. Vtq; loquax in equo eſt eliſus gutture Agenor, Sic tibi claudat̃ pollice vocis iter.

6 ℄Bela rex Pannoniorum, frater Andrææ, & filius Vazulis regum deceſſit lapſus equo membris luxatis & dilocatis, anno regni ſui tertio.

7 ℄Stenobæa Prœti vxor quum Bellorophontem ad coitum non poſſet inducere, eum coram marito ſtupri poſtulauit, Stenobææ verbis fidem adhibens Prœtus Bellorophontem periculis obiecit, ac primum ad ſuperandã Chimeram miſit. Quam quum viciſſet, elatus victoria in cœlum Pægaſo equo alato voluit conſcendere. Sed vlciſcẽte Nemeſi decidit. Ouidius in Ibin. Quiq; ab equo pceps alienis decidit aruis, Exitio facies cui ſua pene fuit.

8 ℄Seleucus Calinicus Antiochi cognomento dei filius, & Syriæ rex ex equo lapſus exceſſit.

9 ℄Lego in hiſtoriis Gallorum Philippum Ludouici Craſſi filium, equi lapſu itidem periiſſe.

10 ℄Fulco Andegauẽſiũ comes, qntus rex Hieroſolymarũ, equo i caput verſo occubuit, quũ regnaſſet ãnis vndecim.

℄Occiſi à ſerpentibus.

1 Laocoon	6 Tillo	11 Oreſtes
2 Eurydice	7 Canopus	12 Idmon
3 Heſperie	8 Ampycide	13 Cleopatra
4 Orion	9 Demetri⁹phal.	
5 Opheltes	10 Euryalus.	

1 Laocoon, Troianus percuſſa in vterũ fatali machina, pœnam luiſſe dicit̃ duobus filiis à ſerpentibus occiſis. Quibus dum præſidio eſſe vellet, eadem periit morte.

Vir.

Virg.Lib. 2.Aene.Illi agmine certo Laocoonta petunt,& primum parua duorũ. Corpora natorũ ſerpens amplexus vterq;,Implicat, & miſeros morſu depaſcitur artus. Poſt ipſum auxilio ſubeuntem & tela ferentem. Corripiunt, ſpiriſq; ligant ingentibus & iam Bis medium amplexi, bis collo ſquamea circum Terga dati, ſuperant capite & ceruicibus altis. Ille ſimul manibus tendit diuellere no/dos Perfuſus ſanie vittas,atroq; veneno. Ouidius in Ibin. Quam puer Hyſiphiles, q̃ qui caua primus acuta Cuſpide,ſuſpecti robora fixit equi.

2 ❡Eurydice,Orphei vxor Ariſteum (à quo adamabatur) fugiens morſu colubri in herba latẽtis, interfecta eſt.Or/pheus apud Oui.Lib.10.Cauſa viæ eſt coniunx,in quam calcata venenũ Vipera diffudit,creſcẽteſq; abſtulit annos. Idem. Occidit in talum ſerpentis dente recepto. Idem in Ibin.Neve venenato leuius feriaris ab angue,quàm ſenis Oeagri,Calliopeſq; nurus.Pontanus Lib.3.de Stellis. Si quæras forte Eurydicen per gramina læta Errantem, atq; anguis de vulnere multa gementẽ, Paulatimq; vdo clau/dentem lumina ſomno.Itẽ. Quintianus in Cleopoli. Hic iacet eurydice calcato extincta colubro.

3 ❡Heſperie puella Aeſacum Priami filium (à quo itidem adamabat) fugiens, ſerpẽtis morſu periit.Ouidius Li.11. Meta.Ecce latens herba coluber, fugiẽtis adunco Dente pedem ſtrinxit,vulnuſq; in corpore liquit.

4 ❡Orion cum ſe iactaſſet,nullum à terra monſtrum pro/duci poſſe, quod non conficeret, terra ipſa peperit ſcor/pionem,à quo interfectus eſt.Ouidius Lib.9.Quis fata pu/taret Scorpion aut vires maturæ mortis habere? Ille mi/nax nodis, & tetro verbere ſæuus.Teſte tulit cœlo victi decus Orionis.

5 ❡Opheltes (qui alio nomine Archemorus dicitur) filius Lycurgi regis Nemeæ,dum negligenter ab Hyſiphile nu/trice cuſtodiretur,ſerpentis morſu extinctus eſt.Ouidius in Ibin. Quàm puer Hyſiphiles, q̃ qui caua primus acu/ta Cuſpide,ſuſpecti robora fixit eq. Statius Li.2.Syluar.

Sic & in anguiferæ ludentem gramine Lernæ. Præciſum ſquamis auidus bibit anguis Opheltem. Idē Lib. 5. Theb. Occidis extremę diſtrictus verbere caudę Ignaro ſerpente puer.

6 ℭXanthus Hiſtoriarū autor, tradit apud Pliniū Lib. 25. Tillonem à dracone interfectum, ac demum herba (quā Balim dicunt) reſtitutum ſaluti.

7 ℭSulpitius in Lucanum ait Canopum Gubernatorem nauis Menelai, Aſpidis morſu apud Canopum Aegypti vrbem occiſum.

8 ℭPolitianus in Nutrícia ſcribit Ampycidem in Libya ſerpentis morſu interfectum, vbi ait. Ampycidemq́ꝫ pium, Libycis quem ſtrauit arenis Vipera, fatifero fauces accenſa veneno.

9 ℭDemetrius Phaleræus auditor Theophraſti, & præfectus Bibliothecæ Ptolemæi Soteris, exceſſit ex morſu Aſpidis.

10 ℭOuidius in Ibin ſcribit Euryalum quendam fuiſſe, qui à ſerpentibus ſit comeſtus, vbi ait. Aut velut Euryali, qui ſceptrū cepit ab illo, Sint artus auidis anguibus eſca tui.

11 ℭOreſtes furore liberatus quum Thiſamenem filiū imperio Mycenarum ſuffeciſſet, ſerpentis itidem morſu periit. Ouidius in Ibin. Vtq; Agamenonio vulnus dedit anguis Oreſti, Tu quoq; de morſu virus habente cadas.

12 ℭSeneca in Medea ſcribit Idmona à ſerpente in Libya cæſum, ibiq; ſepultum, vbi ait. Idmonem (quamuis bene fata noſſet.) Conſcidit ſerpens Libycis arenis. Ouidius tū ſcribit ab apro interfectum, vt poſtea docebimus.

13 ℭIam diximus Cleopatram ab Auguſto ſuperatā, mordendum Aſpidi porrexiſſe brachium, ne in triumphum duceretur, Propertius Lib. 3. Brachia ſpectaui ſacris admorſa colubris, Et trahere occultum mēbra ſoporis iter.

ℭOcciſi ab Apris.

1 Adonis 3 Idmon 5 Bruthes
2 Dædalus 4 Anceus

1 ADonis Cynaræ ex Myrrha filius, Veneri ob formam chariſſimus dum venaret, ab apro interfectus eſt. Ouidius Li. 10. Meta. Fixerat obliquo iuuenis Cynaræius ictu, Protinus excuſſit pádo venabula roſtro, Sanguine tincta ſuo, trepidumq́ & tuta petenté Trux aper inſequit, totosq́ ſub inguine dentes. Abdidit, & fulua moribundum ſtrauit arena. Propertius Lib. 1. Teſtis qui niueum quondam percuſſit Adonim, venantem Idalio vertice durus aper. Pamphilus. Quē ferox ſyluis aper in iugoſis Dente peremit. Idē. Non quē ſæuus aper crudeli dente peremit Venantem Paphiæ vulnera ſæua deæ. Auſonius. Cædis Adonææ mala gloria fulmineus ſus.

2 ¶ Martialis Lib. 1. ait Dædalum quēdam feris obiectum ab apro laniatum fuiſſe. Dædale Lucano quū ſic lacereris ab apro, q̄ cuperes pennas nunc habuiſſe tuas.

3 ¶ Idmonē vatem licet Seneca dicat à ſerpēte interfectū, Ouidius tñ in Ibin, & Politianus in Nutricia, ab apro occiſum volunt. Ouidius ſic. Quiq́ Lycurgidē laniauit ab arbore nactum, Idmonaq́ audacem, te quoq; rūpat aper. Sic Politianus. Quid ve loquar te Glauce ſenex, Plenūq́ parente Idmona fulminei proſtratum dentibus apri?

4 ¶ Anceus filius Aſtypaleæ Phœnicis & Neptuni filiæ, rex Sami, dum vellet occidere aprum agros ſuos vaſtantem, ab eodem eſt interfectus.

5 ¶ Bruthem Lycurgi filium ex arbore detractum aper laniauit. Ouidius in Ibin. Quiq́ Lycurgidem laniauit ab arbore nactum, Idmonaq́ audacem, te quoq; rūpat aper. Volaterranus tñ facit Anceum Lycurgi filium, Domitius vero Calderinus hoc ad Bruthem refert.

¶ Occiſi à Leonibus.

1 Hyas
2 Paphages
3 Satyrus
4 Perpetua
5 Ignarus

1 HYas Athlantis ex Aethra filius dum venaret, à leæna interfectus eſt. Ouidius Lib. 5. Faſt. Dumq; petit latebras fœtæ catulóſq; Leenę, Ipſe fuit Lybicæ præda cruenta leæ. Mater Hyan, & Hyan mœſtæ fleuere ſorores, Ceruicemq; polo ſuppoſiturus Athlas.

2 ¶Paphages rex Ambraciæ, dum occurriſſet Leænæ Catulis ſuis ſtipatæ, ab eadem iterfectus eſt. Ouidius in Ibin. Fœta tibi occurrat patrio popularis in aruo. Sitq; Paphageæ cauſa Leæna necis.

3 ¶Satyrus & Perpetua martyres, quum nullis tormentis, nulliſq; cominatióibus ab Orthodoxæ fidei cultu diuerti poſſent, Leonibus deuoti ſunt, & ab eis deuorati. Valeriani & Galeni temporibus ſub præſide Tarnutio.

4 ¶Ignatius Epiſcopus Antiochenus, quum neglectis tormentis conſtans in fide perſiſteret, iuſſu Traiani imperatoris Leonibus deſtinatus eſt, & ab eiſdem præfocatus.

¶Occiſi à canibus.

1 Linus	4 Thraſus	7 Heracletus
2 Neanthus	5 Conſyngis	8 Actæon
3 Euripides	6 Diogenes	9 Lucianus

1 LInus filius Apollinis ex Pſamata Crotopii Argiuorum regis filia, à matre apud Nemeũ fluuium expoſitus, ibidẽ à canibus laniatus eſt. Ouidius in Ibin. Quiq; verecundæ ſpeculantem mẽbra Dianæ, Quiq; Crotopiadem diripuere Linum. Statius Lib. 1. Theb. Viridis nam ceſpite terræ. Proiectum temere & parulo cœlum ore trahẽtem, Dira canum rabies morſu depaſta cruento Diſſecat.

2 ¶Neanthus propter chelyn Apollinis temere affectatã, deo vindice à canibus diſcerptus eſt. Politianus in Nutricia. Improbus hanc ſtulte chelyn affectare Neanthus Auſus, Apollinea pendentem ſuſtulit æde. Quem tamen indocto feriente pollice chordas, Vindice diſcerpſit rictu nocturna canum vis.

3 ¶Euripides poeta noctu rediens à cœna Archelai regis

Macedoniæ canibus à Promero quodam æmulo immiſſis, extinctus eſt. Politianus i Nutricia. Quemq́ꝫ tegit rabidis lacerũ pia Pella moloſſis. Ouidius in Ibin. Vtq́ꝫ cothurnatum vatem tutela Dianæ, Dilaniet vigilum te quoq́ꝫ turba canũ. De eius morte vide Gelliũ. Li. 15. Cap. 20.

4 ¶ Thraſus puer Delius Dianæ chariſſimus, à canibus itidem interfectus eſt. Ouidius in Ibin. Prędaq́ꝫ ſis illis, qbus eſt Latonia Delos Antè diẽ rapto nõ adeunda Thraſo.

5 ¶ Scribit Plinius Lib. 7. Conſyngem reginam propter liberiorẽ cũ marito Nicomede rege Bithyniæ ac laſciuiorem iocum, fuiſſe interfectam à regis cane.

6 ¶ Diogenes philoſophus deceſſit ex morſu canis eodem die, quo Alexander Macedo in Babylone mortuus eſt.

7 ¶ Heracletus philoſophus quum eſſet hydropicus, ad remedium ſæuo bubulo ſe vnxit, atq́ꝫ ſoli ſiccandũ prebuit. Sepultus itaq́ꝫ ſomno à canibus laniatus eſt.

8 ¶ Actæon filius Autonoes, dum inter venãdũ Dianã in fonte nudã cõſpexiſſet, dea vlciſcẽte in Ceruum mutatus eſt, & à canibus ſuis laceratus. Ouidius in Ibin. Quiq́ꝫ verecũdæ ſpeculantẽ mẽbra Dianæ, Quiq́ꝫ Crotopiadẽ diripuere Linum. Idem Lib. 3. Meta. Vndiq́ꝫ circũſtant, merſiſq́ꝫ in corpore roſtris Dilacerant falſi dominũ ſub imagine cerui. Seneca in Thebaide. Qua peragrati celer, Per ſaxa montis iacuit Actæon ſuis noua pda canibus.

9 ¶ Lucianus Sophiſta Samoſateus, qui Traiani tẽporibus floruit à canibus laniatus eſt, non ſine diuinæ vltionis ſuſpicione. Nã cum primum eſſet Chriſtianus, à Catholica fide poſtea deficiens, religionẽ inſectari cœpit.

¶ Occiſi ab aliis feris.

1 Reuocatus	6 Hatto	10 Flocellus
Felicitas	7 Euphemia	11 Germanicus
2 Milo	8 Syluan⁹ preſul	12 Pyrene
3 Saturninus	9 Priſcus	13 Gratis
4 Crathis	Malcus	
5 Baſilius	Alexander	

1 R Euocatus & Fœlicitas martyres, à Leopardis comeſti ſunt, imperantibus apud Romanos Valerio & Galeno, ſub Tarnutio præſide.

2 ℭ Milo Crotoniates, dum nimia roboris cõfidentia, arborem in geminas partes vellet diducere, manibus in medio conatu diſtrictis ibidẽ retentus eſt, & à feris comeſtus. Pauſanias apud Cęliũ ait à lupis fuiſſe deuoratũ, Ouidius in Ibin. Vtq; Milo robur diducere fiſſile tentes, Nec poſſis captas inde referre man⁹.

3 ℭ Saturninus Epiſcopus Toloſanus, dũ acerrimè ꝑ chriſtiana fide pugnaret, ferocis tauri cornibus alligatus, mẽbris cõfractis & illiſo cerebro domino ſpiritũ reddidit.

4 ℭ Legimus apud Sybarim, paſtorem fuiſſe Crathim, qui quum in libidinẽ eſſet procliuior, capellã oĩum formoſiſſimam deperire cœpit. Quumq; veneris incendio acrius titillaret, eam frequenter inibat, ac vti amicã gratè amplexabatur, non ſine multa ſuauiatione, Quinetiã munuſcula ei offerebat, pabulum videlicet lætius ameniuſq;. Molles quoq; ſubſternebat accubitus, quibus velut Nympha decumberet, & mollius quieſceret. Quod contemplatus dux gregis Hircus, Oeſtro Zelotypiæ agitatus dormientem adortus eſt, eiq; ſinciput alliſit. Hoc ex hiſtoriis Grecis aduocant Volater. & Cælius.

5 ℭ Baſilius Macedo imperator, quũ annis. 20. imperaſſet, à ceruo in venatione percuſſus cornu, interiit.

6 ℭ Hatto Archieps Maguntinus, à murib⁹ĩ Rheno fluuio deuoratus ferẽ, nõ ſine maxima diuinę vindictę ſuſpicione, ꝙ multitudinẽ pauperũ (q̃bus ſe eleemoſynã daturũ ſimulabat) tẽpore famis in horreo feciſſet concremari.

7 ℭ Euphemia virgo philophronis ſenatoris filia, ſub Proconſule Priſco vrſis & leonib⁹ obiecta ab eiſdẽ ĩterfecta eſt.

8 ℭ Syluanus Tyri præſul, ſub Diocletiano ĩperatore, amore Chriſtianæ pietatis nõ grauatus eſt feris exponi.

9 ℭ Priſcus, Malcus, Alexander martyres apud Cæſaream Paleſtinę paſſi ſunt, ſub Valeriani perſecutione, & ꝑ Chriſti nomine à beſtiis deuorati.

10 ℭFloceſſus martyr temporibus Antonii Imperatoris paſſus eſt apud Auguſtudunum, & iuſſu Valeriani præſidis feris expoſitus, à quibus deuoratus eſt.

11 ℭGermanicus ſub M. Antonio, & L. Aurelio Smyrnæ paſſus eſt. ac poſt infinita propè tormēta, beſtiis obiectus, à qbus fractim cōminutus vitam cū morte mutauit.

12 ℭPyrene puella Bebrycis filia, in Pyrenæo monte ab Hercule compreſſa, atq; à feris ibidē laniata eſt & ſepulta. A cuius nomine monti quoq; impoſitum nomen.

13 ℭGatis regina Syriæ (quæ poſtea Atergatis vocata eſt) piſcibus data & deuorata dicitur. Autor Antipater Tarſenſis apud Volaterranum.

ℭFulminati, ſeu fulmine percuſſi.

1 Enceladus	9 Autolemus	16 Zoroaſtres
2 Typhœus	10 Salmoneus	17 Adimanthus
3 Gygantes	11 Anaſtaſius	18 Aſopus
4 Aiax	12 Manius	19 Aureli⁹ Carus
5 Phaethon	13 Mertia	20 Chore
6 Remulus	M. Herennius	21 Preſter.
7 Semele	14 Tul. Hoſtilius	Atraxj
8 Capaneus	15 Aeſculapius	22 Porphyrio

1 ENceladus gygas Terræ filius à Ioue fulminatus eſt cum cæteris fratribus, ꝙ Iouem ipſum cœlo detrudere voluiſſet, Autor Aetnę. Gurgite Trinacrio morientem Iuppiter Aetna Obruit Enceladū, vaſti quoq; pondere montis Aeſtuat, & petulans expirat faucibus ignes. Virg. Fama eſt Enceladi ſemuſtum fulmine corpus. Vrgeri mole hac, ingentemq; inſuper Aetnam, Impoſitam. Seneca in Hercule Oethæo. Scindetq; latus montis aperti. Nondum Enceladus fulmine victus.

2 ℭDe Thypœo Gygante. Ouidius Lib. 3. Meta. Nec quo Centimanum deiecerat igne Typhœa, Nunc armat eo. Lucanus. Vndat apex Campana fremens, cui ſaxa vaporat. Conditus Inarimes æterna mole Typhœus.

3 ℭDe cæteris Gygantibus Virg.Li.6.Aen. Hic genus antiquũ terræ Titania pubes Fulmine deiecti fundo voluũtur in imo.Seneca in Agamenone. Quale canebas,quũ Titanas,fulmine miſſo fregere dei.

4 ℭAiax Oileus ab expeditione Troiana rediẽs, à Pallade fulminatus eſt,ꝙ in eius tẽplo Caſſandrã virginẽ ſtupraſſet.Virg. Lib.1.Aene. Ipſa iouis rapidum iaculata è nubibus ignẽ,Diſiecitq́ꝫ rates,euertitq́ꝫ æquora ventis. Illum expirantẽ tranſfixo pectore flãmas Turbie corripuit,ſcopuloq́ꝫ infixit acuto. Syllius.Li.14. Qualis Oilides fulmẽ iaculãte Minerua, Surgẽtes domuit fluctus ardẽtibus vlnis.Val.Flaccus Lib.1.Argon.Et tortum nõ à Ioue fulmẽ Oileus. Ouidius in Ibin. Vtq́ꝫ ferox periit, & fulmine & æquore raptor,Sic te merſuras adiuuet ignis aquas.Politianus ĩ Ambra. Diſiectasq́ꝫ rates,patriũq́ꝫ à Pallade miſſum Fulmẽ,Oilidẽq́ꝫ ignes & ſulphura fixo Pectore Proflantẽ.Seneca ĩ Medea.Fulmine & ponto moriẽs Oileus.

5 ℭPhaethon Solis & Climenes filius,dũ currũ pr̃is temere regendũ ſuccepiſſet,equis inſolitũ aurigã nõ audientibus,fecit vt totus cõflagraret mũdus.Ac ꝑpterea fulmine ꝑcuſſus,ĩ Padũ cecidit,qui ab eo Phaethontæus dicitur. Lucretius Li.5.Ignis enim ſuperauit,& ambiens multa perurſit,Auia quũ Phaethõta rapax vis Solis equoꝝ Aethere raptauit toto,terrasq́ꝫ per oẽs.At pater oipotẽs iratum ꝑcitus acri,Magnanimũ Phaethonta repẽti fulminis ictu Deturbauit equis in terrã. Claudianus in quartum Conſ. Honorii. Seuiretq́ꝫ dies, terrãq́ꝫ & ſtagna ꝑpinqui Haurirẽt radii.Plinius Li.7.Padus à græcis dictus Eridanus, ac pœna Phaethõtis illuſtratꝰ.Idẽ Li.37.Phaethõtis fulmĩe ictì ſorores mutatas ĩ arbores populos poetæ dixere,Ouidius ĩ Ibin.Vt ſoror Autonoes,vt cui matertera Maia eſt, Vt temere optatos qui male rexit equos. Idẽ Li.2. Meta. Intonat & dextra libratũ fulmẽ ab aure, Miſit in aurigã, pariterq́ꝫ animaq́ꝫ rotisq́ꝫ. Exuit,& ſæuis cõpeſcuit ignibus ignes.Varro apud Fabium Lib.1.Quum te flagranti deiectũ fulmine Phaethon.Vbi Phaethon poſuit diſſylla

bum nobis non imitandum.

6 ℭ Remulus filius Tyberini regis fulmine pcuſſus eſt. Ouidius. Lib. 14. Remulus maturior annis, Fulmineo periit imitator fulminis ictu.

7 ℭ Semele Bacchi mr̄ Iouiali fulmine tacta eſt quod Ioue ipſum oraſſet vt ſecū tātus, quātus cū Iunone iaceret. Propertius Li. 3. Eleg. Dicam ego maternos Iouiali fulmine partus. Ouidius Li. 3. Eleg. Tot meruere peti, Semele miſerabilis arſit. Idē in Ibin. Vt ſoror Autonoes, vt cui matertera Maia eſt. Per ſororē Autonoes, Semelē intelligit.

8 ℭ Capaneus maritus Euadnes in bello Thebano fulmīe pcuſſus dicit̄. Quod ideo fingūt poetę, qm̄ quū ſcalis admotis muros vellet conſcendere, iactu lapidū ab inimícis oppreſſus eſt. Ouidius Li. 4. Triſtium. Quū cecidit Capaneus ſubito temerarius ictu. Idē Lib. 3. de Ponto. Notior eſt factus Capaneus fulminis ictu. Idem ad Liuiā. Hoc fuit Euadne, tūc quū ferienda coruſcis Fulminibus Capaneus ĩpauida ora dedit. Propertius Lib. 2. Aut Capanei ſummo grata ruina Ioui. Pontanus Lib. 3. de Stellis. Capaneus vt turrib⁹ altis, Igne Iouis ruít, atq; vſtus deſcēdit ad vmbras.

9 ℭ Marullus in Epigrā. mortem Autolemi fulmine pcuſſi ſic deſcribit. Dixerat Autolemo flāmas cōſultus aruſpex Die cauēdas poſtero. Credidit, & rerum dubius de mane, ſub amnis Delituit Ethruſci vadis. Sed neq; ſic fatum effugit, Nam dum innatat Arno, Ictus crematur fulmine.

10 ℭ Salmoneus rex Elidis quū Iouis fulmē in aere mētiret̄, vt ꝓpterea crederet̄ deus, ab ipſo Ioue fulminat⁹ eſt Virg. Li. 6. Aen. Vidi & crudeles dantē Salmonea pœnas, Dum flāmas Iouis, & ſonitus imitat̄ Olympi. Quatuor hic īuectus equis, & lampada quaſſans, Per Graium populos mediaq; per Elidis vrbē, Ibat ouās diuumq; ſibi poſcebat honores Demens, q nymbos & nō imitabile fulmen Aere & cornipedū curſu ſimularat equoꝝ. At pater oĩpotens denſa inter nubila telum Contorſit, præcipitemq; ĩmani turbine adegit. Val. Flac. Lib. 1. Argon. Salmoneus nōdū ille furens, quū fingeret alti Quadrifida trabe, tela Iouis.

11 ¶ Anaſtaſius Imperator quū iam ſeptimum & vigeſimū imperii annum ageret, ictu fulminis pcuſſus interiit.

12 ¶ Menius Lycaonis filius, quū pre in lupum verſo, & domo cōflagrante Ioue deteſtaret, ab eodē fulmine pcuſſus eſt. Ouidius in Ibin. Vt ferens Aeolides vt ſanguine natus eodē. Quo genita eſt liquidis quæ caret Arctos aquis.

13 ¶ Plinius Li. 2. ait Martiā grauidā partu fulmine exanimato ſuperuixiſſe citra vllū corporis incōmodū. Idē ſcribit. M. Herēniū decurionē, ſereno die, fulmine ictū fuiſſe.

14 ¶ L. Piſo apud eūdem Plinium Autor eſt Tul. hoſtilium fulmine itidem ſuffocatum, φ quædam parum rite feciſſet, & ſacrificio Iouem ipſum cœlo deuocare voluiſſet. Autor etiam plutarchus in Numa Pompilio.

15 ¶ Aeſculapius Apollinis ex Corónide filius, Iouiali fulmine percuſſus eſt, φ Hippolytum mortuum ad vitam reuocaſſet, vt ait Plinius Lib. 29. Cap. 1. Vnde & Virg. Li. 7. Aene. Tum pater omnipotens aliquem indignatus ab vmbris Mortalem infernis ad limina ſurgere vitæ, Ipſe repertorem medicinæ talis, & artis. Fulmine Phœbigenā Stygias detruſit ab vmbras.

16 ¶ Zoroaſtres rex Bactrianorum, Oromaſi filius, & artis magicæ repertor, igne quoq; cœleſti abſumptus credit.

17 ¶ Adimanthus rex Phileſiorum, quum Iouem ſuis indignum ſacrificiis iudicaret, ab eodem fulmine pcuſſus eſt. Ouidius in Ibin. Quæq; in Adimanthum Phileſia regna tenentem. A Ioue venerunt, te quoq; tela petant.

18 ¶ Aſopus Oceani filius, dum pter Aeginam filiā à Ioue ſtupratam bellum ſuis vndis in aſtra vellet gerere, ab ipſo Ioue fulminatus dicit. Statius. Donec vi tonitru ſummotus & igne triſulco. Ceſſit, adhuc ripis animoſus greges anhelis, Fulmineū cinerē, magnæq; inſignia pœnę Gaudet, & Aetnæos in cœlum afflare vapores.

19 ¶ Aureli⁹ Car⁹ quū biēnio īperaſſet, i caſtris ſupra fluuiū Tygridē exanimat⁹ flumine, occubuit. Autor Fl. Vopiſc⁹.

20 ¶ Chore fili⁹ Yſuar, cognat⁹ Moſis ex leuitarū tribu nat⁹. quū de ſacerdotio cū Aarone ɔtēderet, igne cœleſti piit.

21 ¶Preſter filius Hippomenis: quum deos deteſtaret, itidē fulminatus eſt.

22 ¶Atrax quoq; quum Doſithoen violatā à Ioue prodidiſſet, deo vlciſcente ictus eſt fulmine. De vtroq; meminit Ouidius in Ibin. Aut Iouis infeſto telo feriare triſulco, Vt ſatus Hippomene, Deſithoesq; parer.

23 ¶Porphyrio filius Siſyphi paternā in deos imitatus impietatem, itidem cœleſti ſuffocatus eſt igne. Ouidius in Ibin. Vt ferus Aeolides, vt ſanguine natus eodē, Quo genita eſt, liquidis quæ caret Arctos aquis.

¶Mortui ſuſpendio & cruce.

1 Chriſtus	16 Symeon	30 S.Agricola
2 Diſmas	17 Zoe	31 Iulia
3 Achæus	18 Petrus Aulanus	Hemeſius
4 Glumerus	19 Bomilcar	Neſtor
5 Hiſtiæus	20 Hanno	32 Enguerranus
6 Artayctes	21 Bal.Beſtius	33 Lymcabes
7 Amata	22 Polycrates	Biblis
8 Arachne	23 Sataſpes	Phyllis
9 Marſya	24 Leonides	Monyma
10 Arnulphus	25 Symon puer	Calluce
11 Capronia	26 Daphitas	Anaxarete
12 Helena	27 Sindualdus	Auctolia
13 Glaucus	28 Alexander	Bubalus
14 S.Andreas	Epipodius	Silanus
S.Petrus	29 Claudius	Iudas
15 Dorotheus	Aſterius	Erigone
Gorgonius	Menon	

1 OMnium qui cruce perierunt, nemo maiore ludibrio affectus eſt, nemo pluribus tormentis afflictus, nemo frequentioribus plagis mutilatus, q̄ intemeratę virginis innocens filius. Nulla in eo peccati ſcintilla reperta eſt, nihil deliquit vnq̄, mūdus ex mūda matre natus eſt. Munde vixit, iuſtitiam & ęqtatem verbo ſemper & opere docuit.

Neq; tñ puduit verpos illos & recutitos canes, liuore & inuidia tabeſcentes cauſam machinari, qua eũ morti traderent. Quã licet nullã reperiſſent, agnũ tñ primũ flagellis vbiq; mẽbrorũ mutilauerũt, frontẽ corona ſpinea pforauerunt, faciem ĩmundis deformauerũt ſputis, colaphis ĩmanibus totũ caput cõtuderũt, latronis more vinxerũt, vinctũ ad maiorẽ ignominiam traxerũt cõpitatim, & ad extremum inter latrones veluti latronem ſuſpenderunt. Quod quum ad mortem non putarent ſufficere, manus & pedes clauis, latus lancea confoderunt.

Illum ego de Lybica natum iurabo leæna,
 Arcadiaſq; inter delituiſſe lupas,
Cui tua crux lachrymas non mouerit o bone Chriſte,
 Ille erit & ferrò durior & chalybe.

2 ¶ Diſmas Aegyptius natione, vnus fuit eorũ latronũ, qui cum Chriſto patibulati ſunt. Huic aũt dñs in cruce pepercit, & ſtatim poſt mortẽ ſua clemẽtia ad cœlũ euocauit.

3 ¶ Achæus rex Lydiæ, quum noua tributa à populo vellet extorquere, in factione populari ſuſpẽſus eſt, pedibus ſurſum verſum erectis, & capite ĩ aquas Pactoli demiſſo. Ouidius in Ibin. More vel intereas capti ſuſpẽſus Achæi, Qui miſer aurifera teſte pependit aqua.

4 ¶ Hading⁹ rex Danorũ regreſſus è bello Suetico, vbi ærariũ pecunia ſpoliiſq; bellicis furto violatũ ꝑperit, cuſtodẽ eius Glumerũ ſuſpẽdio affecit. Autor Saxo Grãmaticus.

5 ¶ Dario ĩ Græcos bellãte, Hiſtiæus Mileſi⁹ ab Harpago Darii tribuno capt⁹ & cruci affixus eſt. Autor Herodotus.

6 ¶ Artayctes vir Perſa Seſti præfectus ab Athenienſibus Xantippo Antiphronis filio duce captus, ſtipiti ſuffixus eſt. Autor idem Herodotus.

7 ¶ Amata Lauiniæ mater ægreferens filiam Aeneæ copulatam, quam contra votum pr̃is Turno nuptam dari volebat, ſeipſam ſuſpẽdit, & vitam laqueo finiuit. Amabat enĩ Turnum, adeò vt cum exiſtimaret eum mortuũ, ad mortem ipſa cucurrerit. Virgilius Lib. 12.

Infœlix pugnæ iuuenem in certamine credit.

Extinctum,& ſubito mentem turbata dolore,
Se cauſam clamat,crimenq; caputq; malorum,
Multaq; per mœſtum demens effata furorem,
Purpureos moritura manu diſcindit amictus.
Et nodũ informis lethi trabe nectit ab alta. Sages quoq; Turnum apud eũdem ſic alloquit̃. Præterea regina tui fidiſſima,dextra,Occidit ipſa ſua luceq; exterrita fugit.

8 ¶Arachne Lycia puella lanificii peritiſſima,ægreferens opus ſuum à Pallade (qua cum certamen ſuſceperat) confractum,laqueo iuguliu præfocauit. Ouidius Lib.6.Meta. Non tulit infœlix,laqueoq; animoſa ligauit Guttura pẽdentem Pallas miſerata leuauit. Atq; ita vince quidẽ, pende tamen improba dixit.

9 ¶Marſya tibicẽ ab Apolline victus,pepẽdit laqueo. Qđ innuit Pli. Lib.16. Cap.45. Ibi inquit Platanus oſtendit̃, ex qua pependit Marſya victus ab Apolline.

10 ¶Arnulphus ſeptimus Gallorũ imperator,Bergamo capta,Ambroſium eius loci principẽ ſuſpẽdio enecauit.

11 ¶Capronia virgo veſtalis ſtupri comperta, ſuſpẽdio affecta eſt. Oportebat enim eas in virginitate perſiſtere , quæ miniſterio Veſtæ allegabantur.

12 ¶Helena poſt mortem Menelai à Megapentho & Nicoſtrato filiis Oreſtis fugata,In Rhodum ad Polyzo vxorẽ Tlepolemi peruenit.Cui quum ſuſpecta eſſet ob viri Zelotypiam, eiuſdem mandato arbori ſuſpenſa eſt. Autor Pauſanias apud Volaterranum.

13 ¶Alexander Macedo mortuo Epheſtione (quem vnicẽ diligebat) Medicum eius Glaucum cruci ſuffixit. Autor Plutar.in Alexandro.

14 ¶Beatus Andreas & Petrus pro Chriſti noĩe arboribus ſuffixi ſunt. Hic ſub Nerone,ille ſub Aegea ꝓconſule,Hic capite deorſum verſum demiſſo, ille ſurſum verſum erecto. De vtroq; Ioãnes Fran. Mirãdula ſic ſcribit ĩ hymnis. Extẽditq; alacer, figenda quę brachia lętus. Porrigit Andræas, verſaq; ſub arbore pẽdet. Et caput ĩ terrã ſimili ſub ſtipite, Petrus. Prębuit, atq; lubens ꝓtendit ĩ aera plãtas.

15 ❡Dorothæus & Gorgonius martyres pro Chriſtiana pietate vitam ſuſpendio finiuerunt ſub Diocletiano imperatore, mortuorumq́ corpora famelicis canibus obiecta ſunt, quæ illæſa remanſerunt.

16 ❡Symeon filius Cleophe, poſt Iacobum fratrem domini Hieroſolymarum epiſcopus, ſub Traiano imperatore, crucis patibulo ſpiritum emiſit.

17 ❡Zoe Nicoſtrati martyris vxor in furcā erecta, ibidē cum morte vitam mutauit, partim crucis tormēto, partim fumo (quē carnifices ad arboris radicē poſuerāt) ſuffocata.

18 ❡Petrus Aulanus tpe Diocletiani & Maximiani imperatoꝝ, ſupplicio crucis vitam finiuit, Sub Seuero pręſide.

19 ❡Bomilchar Amilcharis filius Pœnoꝝ dux, veniens in ſuſpicionem Carthaginenſium, cum Agathocle conſpiraſſe, in medio foro patibulatus eſt. Ferunt aūt eum cruci iā affixū magnis clamorib⁹, multisq́ cōuiciis, ſubditoꝝ ingratitudinē obiurgaſſe, & iter clamores ſpiritū emiſiſſe.

20 ❡Hanno Carthaginenſis (qui Philippi regis Macedonū floruit ętate) quū ob potentiā tyrānū vellet induere, captus à ciuibus virgis primū cęſus ē, deinde effoſſis oculis, fractisq́ crurib⁹ & manibus, cruci affixus. Autor Trogus.

21 ❡Val. Beſtius à L. Imbrico affixus eſt cruci, quod Ruſciū ipſius Imbrici filium, ſuæ fidei cōmiſſum interfeciſſet, vt eius auro potiret. Autor Ariſtides apud Plutarchum.

22 ❡Polycrates tyrānus Samioꝝ, & frater Siloſontis, quum tota vita fœliciſſimus fuiſſet, ad extremū ab Orœte Perſa cōprehenſus, & in furcā erectus, docuit cum Solone nihil omni ex patre beatū. Autor Herodotus in Thalia & Strabo Lib. 14. Mantuanus de fortuna Gonzagæ.

Inueniens vnum (toto qui vixerit æuo
Liber ab aduerſis) Saminæ telluris alumnum,
Ac dominum, tanq̄ illius fortuna fuiſſet
Immemor. At vitæ ſupremo in margine, totum
Accepit, plenoq́ hauſit cratere venenum.

23 ❡Sataſpes Perſa Teaſpis filius à Xerxe rege cruci affixus eſt, quod Zopyri filii Megabyſi filiam virginē viciaſſet,

quodq; etiam totam Africam non peragraſſet, quod ſe feciſſe ad diluendum ſtupri dixerat. Autor Herodo.

24 ℂIdem Xerxes Leonidem Spartanorum regem ac principem bellica virtute clarum iuſſit abſciſſo capite in crucem tolli. Autor. Idem Herodotus.

25 ℂSimon puer Tridentinus ſedente Sixto quarto Pont. die Veneris (quo Chriſtus pro nobis in cruce immolatus eſt) à Iudæis clam comprehenſus, omnibusq; tormentis prius affectus, demum cruci affixus eſt.

26 ℂDaphitas Grammaticus quum reges conuiciis aſpergeret, & Probris notaret, cõprehenſus in Thorace monte itidem erectus eſt in crucem. Vnde eſt adagium. Caue re Thoracem. Strabo apud Eraſmum.

27 ℂNarſes Rex Italiæ Sindualdum Britannorum regem prius victum, donatumq; venia, quũ iterum rebellaſſet, captum in trabe ſuſpendit. Autor Paulus Diaconus Li. 2. de geſtis Longobardorum.

28 ℂAlexãder & Epipodius martyres paſſi ſũt apud Lugdunũ ſub Antonio Vero, & pro Chri noie patibulo crucis affixi.

29 ℂClaudius quoq;, Aſterius, & Menon, dum Chriſtianã profiterent religionẽ, & gentilem inſectarent hæreſim, poſt multa ſuppliciorum genera, tandem in crucẽ erecti ſunt, eaq; morte ſpiritum domino reddiderunt.

30 ℂS. Agricola Vitalis magiſter, itidem pro fide Orthodoxa ſuffixus eſt patibulo, temporibus Diocletiani & Maximiani imperatorum.

31 ℂIulia virgo carthaginenſis, dum idola & ſimulachra deorum contemneret: Chriſtianamq; profiteret religionem, eodem mortis genere animam efflauit. ℂNemeſius martyr ſententiam Aemiliani iudicis apud Aegyptum inter Latrones patibulatus eſt.

32 ℂNeſtor epiſcopus eandem ſubiit mortem ſub Decio imperatore, & Pollione præſide.

33 ℂLudouicus Hutinus Philippi Pulchri filius rex Gallorum, Enguerrannum quendam inter Gallos autoritate & opibus pollentem crucifigi fecit.

33 ¶Pleriq; alii vitam ſuſpendio & furca clauſerunt, vt Lycambes Biblis, Phillum, Monyma Mithridatis vxor, Calluce, Anaxarete, Auctolia, Bubalus, Silanus. T. Manlii filius, Iudas, Erigone. De quibus quoniam iam ſumus locuti, nihil hic repetemus.

¶Mortui ſiti & fame.

1 Eriſicthon	8 Chœrilus	Felix
2 Pauſanias	9 Richard⁹ ſecũd⁹	Silinus
3 Siſigambis	10 Cleantes	14 Murita
4 Euriſthenes	11 Pomponius	15 Thales
5 Vgolinus	12 Gabinus	16 Bñdictus ſextus
6 Neocles	13 Orator	17 Bonifacius
7 Ariſto	Fortunatus	

1 ERiſicthon, vt iam diximus, ꝑpter neglecta Veneris ſacra ad tantam famem adactus eſt, vt ꝓpria mēbra corroſerit. Ouidius lib. 8. Sic epulas oẽs Eriſicthonis ora profani Accipiũt, poſcuntq; ſimul Cibus omnis in illo Cauſa cibi eſt, ſemperq; locus fit inanis edendo.

2 ¶Pauſanias ab Ageſilao patre inedia conſumptus eſt, ꝙ pecuniam à Xerxe accepiſſet, vt Spartam proderet. Autor Cryſermus apud Plutar.

3 ¶Siſigambis Darii Perſarum regis mater inedia extincta eſt, quum cibo aliquãdiu abſtinuiſſet. Curtius li. 4. de geſtis Alexandri ait eam itineris cõtinui labore, animiq; ægritudine fatigatam, inter manus filiarum cecidiſſe. Demum li. 9. die. quinto extinctam, quo mori ſtatuerat, cibo & luce dedita opera ſibi ſuſtractis.

4 ¶Euriſthenes à matre inedia interfectus eſt, ꝙ male ĩ bello pugnaſſet. Ouidius in Ibin. Obſtrictuſq; famẽ patiaris limine tecti. Vt legẽ pœnę cui dedit ipſa parens.

5 ¶Vgolinus Piſanorum comes, quum à ſuis expulſus patriam bello oppreſſiſſet, tandem captus per proditionẽ, vna cũ liberis fame abſumptus eſt.

6 ¶Neocles Sicyonioꝝ tyrãnus, à ſuis ob crudelitatẽ fame & frigore extinctus eſt. Ouidius in Ibin. Aut vt oliuifera

quondam

quondã Sicyone ꝑfecto, Sit frigus mortis cã, famesq́ꝫ tuę.

7 ¶ Ariſto poeta ab Athenienſibus fame extinctus eſt, ꝙ ſuis carminibus eorum laudes fuiſſet inſectatus. Ouidius in Ibin. Vt veprum ſtabili qui carmine læſit Athenas Inuiſus per eas deficiente cibo.

8 Solẽt luculẽti ſcriptores his multũ gloriæ cõparare, quos ſuis dignant̃ monumẽtis. Cõtrą vero inepti, qui ſuis modulis ſe nõ metiunt̃, & multa ſupra vires audent, tm̃ ꝓbri & ignominiæ afferũt, q̃tum illi honoris & famæ. Propterea nõ verto crimini Alexãdro, quod inſulſum verſificatorẽ Chœrilũ (quẽ pręcõnẽ ſuoꝝ dedignabat̃ facinorũ) inedia ſuffocauerit, dicẽre eodẽ Ouidio. Incluſusq́ꝫ necẽ cauea patiaris, vt ille. Nõ profecturæ conditor hiſtoriæ.

9 ¶ Richardus Secundus Eduardi filius, puer admodũ ab Anglis fame extinctus eſt, ꝙ iñutilis regno videret̃. O duræ ceruicis populum, cui ſemper fuit moris ſecundũ aut tertium quęq́ꝫ regum crudeliter enecare.

10 ¶ Cleantes philoſophus Zenonis diſcipulus dum cibum ſibi ſuſtraheret, vt cuidam morbo (quo laborabat) mederetur, nimia inedia ſe peremit.

11 ¶ Pomponius Atticus Ciceronis amicus, morbo quodã ſenectute corrept⁹, ſeipſum abſtinẽtia cibi itidẽ ſuffocauit.

12 ¶ Gabinus Preſbyter ciuis Romanus iuſſu Diocletiani imperatoris in carcerem cõiectus eſt, ibiq́ꝫ fame extinctus ꝙ Chriſtianam profiteretur religionem.

13 ¶ Orator, Fortunatus, Fœlix, & Silinus martyres apud Alexãdriã pro Chriſti noĩe fame & inedia interfecti ſunt.

14 ¶ Murita martyr ab Elpidephoro quodã Arriano in exilium miſſus, ibidem fame & frigore extinctus vitam cum morte mutauit.

15 ¶ Volaterranus ait Thaleta philoſophum (dũ Gymnicũ certamen proſpiceret) æſtu & ſiti abſumptum fuiſſe.

16 ¶ Benedictus Sextus pontifex à Cincio ciue Romano in carcerem detruſus, ibidem fame enectus eſt, vel (vt alii volunt) ſtrangulatus.

17 ¶ Bonifacius Octauus dũ inimicitias cum Philippo Gal-

lorum rege exerceret, rex Sciarrā Columnienſem in eum miſit, qui captū pontificē in carcere fame extinxit.

¶ Combuſti.

1 Perillus	11 Alcibiades	22 Empedocles
2 Macedon	12 Almericus	Dido
3 Auiola	13 Crominus	Euadne
4 Cęſius Baſſus	14 Creuſa	Hercules
5 Euſtachius	15 Erotho	Sardanapalus
Theophita	16 Phalaris	Catul⁹ Luctati⁹
6 Plini⁹ ſecūdus	17 Nicias	Aſdrubal
7 Pol carpus	18 Pythagoras	Portia
8 Valei s	19 Nigrinus	Dædalion
9 Ioanna puella	20 Laurentius Tyburtius	Brotheus
10 Alexāder Mileſius	21 Emerita	23 Pleriq; martyres

1 PErillus rogatus à Phalaride tyrāno Agrigētino, vt nouū tormēti gen⁹ ad plectēdos reos cōminiſcereť, taurū æneū excogitauit, quo īcluſi flāmis ſuppoſitis perirent, & boū mugitus imitareť. Q uā pœnā primus exptus eſt. Ouidius ī Ibin. Aere Perillæo veros imitere iuuēcos, Ad formā tauri ꝯueniēte ſono. Idē Li. 5. Triſtiū. Ipſe Perillæo Phalaris pmiſit ī ære Edere mugitus, & bouis ore queri.

2 ¶ Macedon mulier (à cuius noīe Macedonia dicta eſt) igne cœleſti vnà cū marito abſumpta eſt. Ouidius ī Ibin. Vt macedon icta eſt rapidis cum coiuge flāmis, Sic precor ætherei vindicis igne cadas.

3 ¶ Scribit Plinius Lib. 7. Natu. Hiſto. Auiolam conſularē in rogo reuixiſſe. Sed quoniā ſubueniri non poterat, præualente flāma viuum fuiſſe crematum.

4 ¶ Fama ē Cęſiū Baſſum poetā lyricū ī ſuis pdiis ardente Veſęuo, lateq; vagātibus flāmis cū villa ſua conflagraſſe.

5 ¶ Euſtachius Traiani aulicus, dum ceruum in venatione ſectaretur, viſo inter eius cornua crucis ſimulachro, auditaq; hac voce, Cur me pſequeris, ſtatim conuerſus eſt vnà cum Theophita vxore. Q uod vbi poſtea reſciuit Traianus, ambos in tauro æneo comburi fecit.

6 ℭPlinius ſecūdus quum nihil in maiore negocio haberet, q̄ rerum naturalium cauſas ſcrutari, periit in Veſæui montis incendio, dum rationem vellet inquirere.

7 ℭPolicarpꝰ Ioānis diſcipulus & Smyrnę pſul, ꝑ Chriana pietate palàm & ſpectāte pplo ī Amphitheatro cōbuſtꝰ ē.

8 ℭValēs Impator fr̄ Valētiniani, ꝑlio ſuperatꝰ à Gothis, in tugurio (quo ſpe ſalutis cōfugerat) ab eiſdē crematus eſt.

9 ℭCarolo ſeptimo Gallis principāte dū barbara Anglorꝫ natio bonā Gallię partē furibūda ꝑuagaret, poſt aliquot calamitates, ſui tādē ppli miſertus dn̄s, puellā ad ſubſidiū miſit, tāto ſpiritu puellā tantaq́ꝫ virtute, vt inſtar Amazonis armata, & copiarum ductrix, inimicos parta elatos victoria, & iā nihil ſibi nō ꝓmittētes iuaſerit, repreſſoq́ꝫ ſupcilio potēter expugnauerit, factū qdē primis inauditū ſæculis. Qđ licet diuina cōtigerit volūtate, neqꝫ tn̄ erubuit Ioānes Lucēburgus, viliſſimū īgratitudinis mancipiū eā inimicis ꝓdere, neqꝫ illi flāmis impiè deuouere. Quod vt ſine odii nota, & liuoris ſuſpiciōe ſeruata æquitate viderent fecisſe, magicę artis fœminā poſtulauerūt, ſubornauerūtq́ꝫ q teſtimoniis & iuramēto veneficā & ſortilegam eſſe cōtenderēt, & palàm faterent. Sed haud dubiè nō eſt mirum gentem illā ſæuiſſe in externos quæ ſuorꝫ quoqꝫ vitam nunq̄ pluris q̄ porcorum æſtimauit.

ℭPARERGON. Quid torpetis Gallorꝫ īgenia? Quid epimenidis ſomnū veſtræ īdormitis ignauię? Nō repēdetis beneficiū puellæ, quæ magno capitis ſui piculo regni veſtri ſalutem procurauit, quæ tandē ſe flāmis expoſuit, vt vos ab hoſtili redimeret incendio? Hāc ei notā pmittetis inuri? Eius nomen à mortalitate non vindicabitis? Carnificum iniquitatem nō inſectabimini? Sepultā relinquetis puellæ innocētiā? Nōne tantū laudis apud vos meruit, quantum apud Romanos Chloelia? Hęc vim Porſenæ fugit, illa furias Anglorꝫ fugauit. Vtram maiore præconio dignā putatis? Erimus nimirum ſomnolētiores gliribus, ſi tm̄ facinus, tantā virginis virtutē in obliuionē cadere permiſerimus. Habeo tibi gratiā Valerāde Varanie vir doctiſ

ſime,tuiq́ꝫ nomē nudo ſemp capite, & multa honoris ꝓfatione reuerebor, ꝙ primus oium puellæ patrociniū deſumpſeris,eiusq́ꝫ manes ab eoꝝ rabie(qui mortuos allatrant,& cū laruis luctant̄)cōſeruans potētiſſime.Nō poteras regno vtilius & aptius tuis muſis moliri negocium.

10 ℂAlexāder Mileſius Polyhiſtor cognominatus libertus Cor. Lētuli grāmaticus apud Laurētes ex incēdio crematus eſt Syllæ tēporibus. Autor Suidas apud Volaterranū.

11 ℂAlcibiades Clyciȩ filius dū ī Phrygia ab Atheniēſibus exularet,pcuſſoꝝ(q īmiſſi fuerāt)decreto viuus in cubiculo crematus eſt.Ouidius in Ibin.Clyciadęq́ꝫ modo circūdat' ignib'atris,Mēbra feras Stygię ſemicremata neci.

12 ℂInnocētius tertius iuſſit Almericū hȩreticū(q dicebat Ideas ī mēte diuia creare,& creari) apud Luteciā cōburi.

13 ℂClotarius rex Galloꝝ,cum Conabro Britonum duce bellū geſſit, victumq́ꝫ interfecit, & Crominū eius filium nothum,vna cum vxore ac liberis cremauit.

14 ℂMedea ægreferens ſe ab Iaſone relictā, ſibiq́ꝫ Creuſam ſeu Glaucā Creontis filiā ſuperinductā fuiſſe,nouę nuptę dona quædā miſit nuptialia,quę eidē & toti domui incēdium attulerūt. Propertius Lib.2. Aſpice quid donis Eriphyla inuenit amaris,Arſerit & quātis nupta Creuſa malis. Nigidius tū apud Maſerium ait Corinthi fontem eſſe Glaucen noīe,in quē ſe illa præcipitauit, quum aduerſus Medeæ veneficia ignesq́ꝫ id ſibi ſperaret profuturum.

15 ℂSaxo Lib.7. hiſtoriarum Danicarum ait Frothonem regem incendio conſumptū fuiſſe, & in antro(quo confugerat flāma & fumo fuiſſe ſuffocatū.

16 ℂPhalaris tyrānus Agrigentinus,dum ciues ſuos multis torqueret ſupplicius,à populo vna cum liberis & coniuge crematus eſt, & in eodē tauro(quo reos puniebat)lege taliōis ſuffocatus.Ouid.ī Ibin. Vtq́ꝫ ferox Phalaris lingua pri'enſe reſecta More bouis Paphio clauſus in ęre gemas.

17 ℂNicias fuit inter venatores quiſpiam venandi ardore cōcitatior,dū feras immiſſis canibus ardentius inſectaret̄, in carbonariam præceps decidit fornacē.Autor Cælius.

18 ℭPlutarchus ſcribit Pythagorã pſm viuũ fuiſſe à Cyloniis exuſtũ. Laertius ait hoc factũ fuiſſe in Nicoclis Crotoniatę domo, à quodã, quẽ i diſciplinã admitter̃ noluiſſet.

19 ℭNigrinum quendã Ammianus Marcellinus fuiſſe ſcribit, qui propter excitatum bellũ viuus ſit exuſtus.

20 ℭLaurentius & Tyburtius martyres pro Chriſti noĩe incendium volentes pertulerunt. Io. Fr. Mirandula Lib. 1. Hymnoꝝ. Iucunda incendia Laurens Suſcipit, Empyrea multũ irroratus ab vnda, Atq; per ardentes prunas illęſus abibat, Maiores in corde ferens Tyburtius ignes.

21 ℭEmerita Lucii angloꝝ regis ſoror, pro chriſtiana itidẽ pietate flãmis extincta, ſpiritum domino reddidit.

22 ℭFuerũt & alii pmulti, qui incendio finiuerũt vitam, vt Empedocles, Dido, Euadne, Hercules, Sardanapalus, Catulus, Luctatius, Aſdrubal, Portia, Dædalion, Protheus. Quoꝝ mortẽ reperies in eoꝝ Hiſtoria qui ſe occiderunt.

23 ℭMartyrũ quoq; plurimi hoc mortis genere vitam reliquerũt, vt cœleſtẽ ſibi cõpararẽt Laureã, vt Tymeon epiſcopus, Chriſta, Calixta, Claudi⁹ Caii papę frater, Chionia Anaſtaſię ancilla, Thedulus, Alexãder, Arſenius, Anaſtaſia, Amonius Aram Tharæ filius, Apolonia, Agathon Baſſiani ſocius, Agape, Antonia virgo, Amãtius, Getuli⁹, Cerealis, Aphra meretrix, Barnabas diſcipul⁹, Creſcẽtianus, Speuſipp⁹, Seuerianus, Symphronius, Soſthenes, Victor, Dioſcorus, Eulogius, Fructuoſus, Aemylius, Petrus Diocleciani cubicularius, Pulio, Potamiena virgo, Poleus, Fauſta, Fauſtinus, Fidentius, Hero, Heleuſippus, Hyreneus, Hylaria Aphræ mater, Nicetius, Nilus, Macarius Libycus, Meleuſippus, Moſceus, Mardonius, Muſon, Macedonius preſbyter, Modeſtia, Machabæi, Marcellianus, Marcus, & alii plus ſexcenti.

ℭPræcipitati.

1	Aſtyanax	5	Lycas	9	Theombrotus
2	M. Manlius	6	Lycurgus		Sappho
3	Theſſalus	7	Aeſopus		Timagoras
4	Tarpeia	8	Nauplius		Meles

1 TRroia diruta, Troianiſq; ꝓfligatis, ne qd ſupeſſet reliquiarũ, quod in poſterũ vrbis & ppli ruinã vlciſceret, Vlyſſes Aſtyanactẽ Hectoris filiũli pręceps dedit mira qdẽ imanitate. Ouidius Lib. xiii. Meta. Mittit Aſtyanax illis de turribus, vnde Pugnantẽ pro ſe, pro auitaq; regna tuentẽ Sæpe videre prẽm monſtratũ à mr̃e ſolebat. Idẽ i Ibin. Vt q Theſęæ fallacia vela carinæ. Vidit, & Iliaca miſſus ab arce puer. Idẽ. Et videas qđ (iá quũ flãmę cũcta tenerẽt) Hectore⁹ pr̃ia vidit ab arce puer. Seneca ĩ Troade. Pręceps vt àltis cecidit è muris puer, fleuit Achiuũ turba qđ fec̃ neſas.

2 ℭ M. Manlius (qui Gallos in obſidione Capitolii obrepentes per ardua depulerat) conuictus de regno occupãdo conſilium iniſſe damnatus è ſaxo Tarpeio præceps datus eſt. Autor apud Gelliũ. M. Varro. Cor. Nepos ſcriptũ reliquit, eum verberando fuiſſe necatum.

3 ℭ Theſſalus (à quo Theſſalia nomẽ ſumpſit) Hæmonis filius, ab Euryalo quodam aduena ex Oſſa monte præcipitatus eſt. Ouidius in Ibin. Vtq; dedit ſaltus è ſummo Theſſalus Oſſa Tu quoq; ſaxoſo præcipitere iugo.

4 ℭ Sabinis Romam obſidentibus, quum Tarpeia virgo Capitolium prodidiſſet, armillarum & anulorꝫ (quos illi gerebant) pactiõe, vbi in arcem introducti ſunt, obſequii immemores puellam præcipitauerunt.

5 ℭ Lycas ab Hercule præcipitatus eſt, ꝙ ei tunicam cruore Neſſi tinctam, & veneno imbutam attuliſſet.

6 ℭ Lycurgus (teſte Lactantio) à ſuis in mare præcipitatus eſt, ꝙ primus mero aquam miſcuiſſet.

7 ℭ Aeſop⁹ fabulator Phrigy⁹ quũ veniſſet Delphos, ibidẽ furti ab ęmulis falſò accuſat⁹ (phialã eni argẽteã iter eius ſarcinulas clàm poſuerát) de rupe inſons ꝓcipitatus eſt.

8 ℭ Nauplius Palamedis pater quũ intellexiſſet Diomedẽ & Vlyſſem naufragio liberatos (quibus tamen hoc malũ per inſidias machinabatur) ſeipſum præcipitauit. Seneca. Igne fallaci moriturus Argis Nauplios præceps cadit in profundum.

9 ¶De Theombroto, Sappho puella, Timagora, & Melete, vide in eoꝝ hiſtoria qui morte͂ ſibi conſciuerunt.

¶Mortui ſcalarum ruina.

1 Elpenor 2 Philoſtratus 3 Aſclepiades

1 ELpenor ſocius Vlyſſis ebrius apud Circem factus, ſcalarum caſu periit. Martialis Lib. xi. Pene imitatus obit ſæuis Elpenora fatis, Præceps p longos dum ruit vſq; gradus. Ouidius Lib. iii. de Triſtibus. At miſer Elpenor tecto delapſus ab alto, Occurrit regi flebilis vmbra ſuo. Idem i Ibin. Ne ve gradus adeas Elpenore cautius altos. Vimq́s feras vini, quo tulit ille modo.

2 ¶Martialis ait Philoſtratum, quũ in balneis Sinueſſanis eſſet, nimio hauſtu vini in ebrietatem lapſum ſcalarum caſu, non tunc primum ſed paulò poſt extinctum.

3 ¶Plinius Lib. vii. ait Aſclepiadem medicum Pruſienſem ſuprema in ſenecta ſcalarum lapſu fuiſſe exanimatum. Sic qui ægrotis mederi conſueuerat, qui e funere retulerat mortuum, fati inſidias vitare non potuit.

¶Abſorpti terra.

1 Amphiaraus	3 Val. Torquatus	Abyron
2 Curtius	4 Chore	
Anchurus	Dathan	

1 AMphiaraus vates dum apud Thebas prælia retur, terræ hiatu cum curru (cui inſidebat) abſorptus eſt. Propertius Lib. ii. Nõ Amphiareæ proſunt tibi fata quadrigæ. Idem Lib. iii. Tu quoq; vt auratos gereres Eriphyla lacertos, Delapſus nuſq̃ eſt Amphiaraus equis. Ouidius Lib. iii. de Ponto. Notus humo merſis Amphiaraus equis. Politianus in Nutricia. Quid quem impia prodidit vxor, Hoſtica q́s hauſit humus? Sabellicus de Inuentoribus rerum. Ignibus Oiclides viſis ventura canebat. Coniugis impulſus fatales viſere Thebas Proditione ſuę, proh triſtia fata, ruentem Curribus & bigis hauſerũt Tartara vatẽ.

2 ¶Quum ingens vorago Romæ paulatim excreſceret &

terrā abſumeret, reſpōſum eſt ab oraculo, hiatū nō poſſe
2 deſinere, niſi quis intrò ſe demitteret. Quo audito Curtius equo inſidens illuc deſilijt. Propertius in Li. 3. Curtius expletis ſtatuit monumēta Lacunis. Ouid. Ibin. Atq; eques i medii mergare voragine cœni, Dū modo ſint facti noīa nulla tui. Idem fecit Anchurus Midę regis filius, vt iam diximus in eoꝝ hiſtoria, qui ſe occiderunt.

3 ¶ Paulo Aemylio in Pyrrhū Epirotarū regē rebellante, quū ab oraculo reſponſum fuiſſet Romanos fore victores, ſi quis eoꝝ in voraginē ſe demitteret, Val. Torquatus. ſpōte ſe obtulit. Autor Critolaus apud Plutarch.

4 ¶ Chore, Dathas, & Abyrus quū īſurrexiſſent ī Moyſen & Aharonē, excitaſſentq; populum ad auferēdū huic ſacerdotium, illi principatum, protinus (vt ſcribit Numerī Cap. 16.) dirupta eſt terra ſub pedibus eorum, & aperiēs os ſuum deuorauit illos cum tabernaculis ſuis & vniuerſa ſubſtantia eorum, deſcēderuntq; viui in infernū, opertī humo, & perierunt de medio multitudinis.

¶ Mortui & extincti veneno.

1 Claudius Cæſar.	14 Annibal	27 L. Tubulus
2 Lotharius	15 Aratus	28 Guill's Veronēſis
Ludouicus	16 Theramenes	
3 Mahometes	17 Alexander	29 Anaxagoras
4 Conſtantinus	19 Ladiſlaus	30 Ariſtobolus
5 Zimiſces	19 L. Vectius	31 Conradus
6 Carolus	20 Roſimunda	32 Clemēs tertius
7 Hēric⁹ Lucēbur	Helmiges	33 Carolus octau⁹
8 Britannicus	21 Antaris	34 Antiochus
9 Diocletianus	22 Coſſinus	35 Themiſtocles
10 Ludouic⁹ balb⁹	23 Demoſthenes	Lucretius
11 Socrates	24 Philopœmen	36 Cleopatra
12 Biliotus	25 Seneca	Boudicea
13 Lucullus	26 Victor	

1 Conuenit Cæſarem Claudium imperatorem veneno ab Aggrippina vxore occiſum. Vbi autē, & per quem dato diſcrepat. Alii ab Haloto ſpadone præminiſtratum,

alii domeſtico per ipſam Agrippinam cõuiuio, quę Bole-
tum medicatũ eidẽ taliũ ciboꝶ auido obtulerat. Quod
cõfirmare videt̃ Martialis Li. 1. Epigrã. dicẽs. Boletũ qua-
lem Claudius edit, edas. Et Auſonius. Claudius ambiguo
concluſit fata veneno. Item Plinius de Boletis loquens.
Optimus inquit eſtis cibus, ſed imenſo exẽplo in crimen
adductus, veneno Tyberio principi p hanc occaſionẽ ab
Agrippina cõiuge dato. Quo facto illa terris venenũ al-
terum, ſibiq́ȝ ante omnes Neronem ſuum dedit. Cor. Ta-
citus Lib. xii. ait infuſum delectabili cibo boletoꝶ vene-
num, nec vim medicaminis ſtatim intellectam.

2 ¶ Lotharius rex Galloꝶ, Ludouici quarti filius deceſſit
ex veneno, ab vxore adultera (vt fertur) præminiſtrato.
Eius quoq; filius Ludouicus quintus Blanchæ coniugis
opera eodem fato periit.

3 ¶ Mahometes ex Arabia ortus vaſtata Syria, expugna-
taq́ȝ Damaſco eius regionis capite, quum Scænitas &
Arabas ſuæ adieciſſet ditioni, anno vitæ. 40. veneno à do
meſticis dato periit.

4 ¶ Conſtantinus imperator Heraclii filius, quum annum
vnicum rebus præfuiſſet, Martinæ nouercæ dolo & inſi-
diis venenum hauſit, quo ſuffocatus eſt.

5 ¶ Ioannes Zimiſces imperator poſt Nicephoꝶ Phocam
Conſtantinopolim profectus, ibidem poſt annum impe-
rii ſextum, & ſex menſes potionatus deceſſit.

6 ¶ Carolus Caluus imperator & Gallorum rex veneno à
Sedechia medico Iudaici ſanguinis dato interiit, quum
Mantuæ in valetudinem incidiſſet.

7 ¶ Henricus ex Lucelburgo iperator poſt Albertũ à Cle-
mente Põtifice deſignatus, dũ ſuperata Hetruria, Florẽti-
nis ſalutẽ iã deſperãtibus imineret, veneno i Euchariſtia
& pcioſo Chriſti ſanguie dato periit, anno iperii quinto.
Illud autẽ venenũ datũ eſt opera Roberti Siciliæ regis.
¶ Iulius Pollio tribunus, & venefica noĩe locuſta. Britã-
8 nico iuſſu Neronis fratris venenum dederunt bibendum.
Quod ita cunctos eius artus peruaſit, vt pariter & ſpiri-

tus eius raperet. Autor Cor. Tacitus Lib. xiii.

9 ℂFerūt Diocletianū è Dalmacia oriundū, poſt annū. 20. īperii ſui veneno extinctū. Cuius aūt opera, nō conſtat.

10 ℂLudouicus Balbus dum biennio cum Carolo Craſſo fratre ſuo imperaſſet, veneno ſublatus eſt relictis Carolo ſimplice, & Carolo magno liberis.

11 ℂSocrates ab Atheniēſibus iniuſta de cauſa morti deuotus, tritū in calice venenū hauſit. Cuius vis dū in pcordia & venas ſerperet, iacuit reſupinus. Ouidius in Ibin. Sollicitoq; bibas, veluti doctiſſimus olim, Imperturbato quod bibit ore reus. Sidonius. Quid nō piget hauſit Lumina cōdēnās, Anyto pallēte venenū. Fauſtus ī Panegyrico. Quē carcere tetro Sorbitio gelidę rapuit porrecta cicutæ.

12 ℂMarullus in Epigrammatis ſcribit Biliotum aſtrologū aſperſis venena boletis inſtar Claudii periiſſe, vbi ait. Dū cauet aſtrologus periturisſydera nautis, Dum ſibi boletis non cauet, ipſe perit.

13 ℂLucillū imperatorē clariſſimū amatorio poculo periiſſe teſtis eſt Plinius Lib. 25. Cap. 3.

14 ℂAnnibal Amilcharis filiꝰ poſt multas clades Romanis illatas tandem victus, quum de Pruſię regis Bithyniæ (ad quem confugerat) fide dubitaret, venenum hauſit, quod in anulo gerebat.

15 ℂAratus dux Sicyonius, quum multos tyrannos ſua virtute ſuſtuliſſet, Philippo iuniori Macedoniæ regi cœpit eſſe formidoloſus. Propterea veneno lento ac ſenſim dato ab eo potionatus eſt.

16 ℂTheramenes Athenienſis philoſophus, iuſſu triginta tyrannoꝝ inſtar Socratis in carcerē detruſus, ibidē venenum hauſit. Quo hauſto, propino (inquit) Critiæ, qui is erat, cuius inſidiis moriebatur.

17 ℂAlexāder Macedo ab Iola pguſtatore Antipatri ad regnū aſpirātis filio veneno potus eſt. Vis aūt veneni, quod in Macedonia gignit, tāta eſt, vt ferrū quoq; exurat, Curtius teſtis eſt venenū illud p Caſſandrā allatū fuiſſe, traditumq; fratri Iolæ. Conuenit inter ſcriptores Ariſtotelis in

fimia & maxima nota excogitatum. Ouidius in Ibin. Nec tibi fida magis miſceri pocula poſſint, Quã q cornigero de Ioue natus erat. Lucanus Li. 10. Illic Pellæi ꝓles veſana Philippi, Fœlix prędo iacet terrarũ vindice fato Raptus.

18 ¶Ladiſlaus rex Appuliæ dum Florentinos bello aggredi, ſuæq; ditioni ſubmittere conſtituiſſet, eorum opera & inſidiis veneno ſuffocatus eſt.

19 ¶L. Vectius à Cæſare ſubornatus, & præmiis inductus, vt ſe de inferenda Põpeio nece, à Bibulo, Curione, Catone, Lucullo, & Cicerone (quos oderat) ſollicitatum profiteret, quum vnum atq; alterum non ſine fraudis ſuſpicione noiaſſet, deſperato conſilii euentu, ab ipſo Cæſare interceptus veneno credit. Autor Suetonius.

20 ¶Roſimunda Cunimũdi Gepidarũ regis filia, interfecto primo marito Alboino rege Longobardoꝝ, ſecundum quoq; Helmigem nomine, Rauennæ principem veneno præſentaneo perdere conata eſt. Cuius partem quũ hauſiſſet, vbi ſenſit contagium per venas ſerpere, euaginato gladio eam coegit reliquam poculi partem bibere. Quo facto ambo ſuffocati ſunt.

21 ¶Antaris Longobardoꝝ rex Theolindę maritus, quum ſex regnaſſet annos, inſidiis domeſticoꝝ apud Ticinũ extinctus ẽ venenato poculo, Nonis ſeptẽbris. Author Paulus diaconus Lib. 4. de geſtis Longobardorum.

22 ¶Coſſius eques Romanus amicitia Neronis notus quũ Lichene laboraret, vocatus Aegypto medicus, vt eius morbo mederetur, quum Cantharidum potum præparaſſet, interemit. Plinius Lib. 29. Cap. 4.

23 ¶Scribit Eratoſthenes apud Cælium, Democritum præſidio vltimorum caſuum conſueſſe venenum geſtare incluſum, quod etiam intrepide hauſerit, ne quid indignũ ſua virtute, à Macedonibus pateret. Nam quum in Antipatri (qui Alexandro ſucceſſit) odium veniſſet, ſanxerat Demades, vt capite plecteretur.

24 ¶Philopœmen ſeu philopœmenes, magnus Gręcię imperator, quũ apud Meſſenios in domiciliũ ſubterraneũ

neq; auras neq; lucem exterius excipiens, fuiſſet ipactus, hauſto ibidē veneno periit. Venenum autem porrexit Dinocrates Meſſeniorū dux, parta de illo victoria.

25 ℭ Seneca à Nerone præceptore coactus, vt quod vellet genus mortis eligeret, venas medico prębuit, veneno demum in balneo hauſto periit.

26 ℭ Victor tertius Pont. Max. quum vnicū annum ſediſſet, mortuus eſt non ſine maxima ſuſpicione dati ab Henrico veneni in calice, dum ſacrificaret.

27 ℭ L. Tubulus ſacrilegus ab exilio (quo ꝓpter multa flagitia miſſus fuerat) reuocatus, ne in carcere necaretur, venenum hauſit. Autor Aſconius Pedianus.

28 ℭ Guillermus dux veronēſium nocte quadam cum Florentinis Veronam ingreſſus, à Carrarienſibus captus, & veneno ſublatus eſt.

29 ℭ Anaxagoras philoſophus, quum annis. 72. vixiſſet, ab Athenienſibus in carcerem coniectus, q; Solem (quem illi reuerebantur) ignitum lapidem vocaſſet. ibidem epoto veneno interiit.

30 ℭ Ariſtobolus rex Iudeæ captus à Gabinio, & Romā ductus, in carcere porrectum hauſit venenum.

31 ℭ Cōrad⁹ īperator Frederici fili⁹ piit veneno, qđ medici à Mãfredo (q īperio ſucceſſit) pecunia corrupti dederūt.

32 ℭ Clemēs tertius quū annis nouē ſediſſet in pontificatu, opera Henrici tertii īperatoris, veneno extinctus eſt.

33 ℭ Conſtans fama eſt, atq; etiam Volaterranus ſcribit Carolum octauum Gallorum regē veneno ſuffocatū. Quod à veritate nō abhorret, quū in Sthæriſterio præter ſpem, ac nihil ſibi timens, exanimatus propè concidiſſe, ac paulo poſt expiraſſe dicatur.

34 ℭ Laodice regina Syriæ Antiochum, Deum cognomento, maritum ſuum veneno extinxit, ob ſuperinductam ſibi Ptolemæi ſororem Berenicē.

35 ℭ Themiſtocles quum annum ætatis quintū & ſexageſimum abſoluiſſet, ſpectantibus amicis epoto ſanguine taurino vitam finiuit. Autor Plutarchus in eius vita. Quod

eum feciſſe dicunt, ne in patriā (qua tamen pulſus fuerat) pugnare ab Artaxerxe cogeretur.

36 ¶ De Cleopatra, Lucretio, Baudicea Britannoꝝ regina, & quibuſdā aliis veneno indē ꝓuocatis iam ſumus locuti.

¶ Mortui morte ſubita.

1 DVo Cęſares	13 Terētius Corax	27 Alphonſus
2 Q.Fabius	14 Iuliꝰ medicus	28 Andebuntus
3 M.Orellius	15 Man.Torqua.	29 Aegeas
4 Vulcatiꝰ Gurges	16 Dutius	30 Micanor
5 Q.Aemyliꝰ Lepidus	17 Saufeius	31 Andragoras
	18 Q.Scapula	32 Cleobis Bithon
6 C.Aufidius	19 D.Saufeius	
7 Legatꝰ Rhodiorum	20 Ofilius	33 Agamedes Trophonius
	21 Caninius	
8 Cn.Bebius,	22 Cn.Carbo	34 Guilmerius
9 A.Pōpeius	23 Sertorius	35 Petrus & calceonus
10 Iuuēciꝰ Thalna	24 Mithridates	
11 Seruilius Panſa	25 Gandericus	
12 Bebius iudex	26 Alaricus	

1 HVmanæ calamitatis argumētum ſatis afferūt tam varii tamq́ȝ incerti hoīum caſus. At in primis miraculo ſunt mortes repētinæ, quas (ſi de futura animę ſalute cōſtaret) non oīno dolendas, imò verò maturæ appetendas, & oium optimas cum Plinio iudicarē. Verū qm̄ nemini noſtrum copertū eſt, quò poſt mortē ſit ꝓfecturus, vbi aīa locum habitura, & alicubi tn̄ habitura, deum frequente voto multisq́ȝ ſacrificiis debemus auertere, ne tā inſperato mortis genere nos icautos perimat, priuſq̄ domui noſtrę cōſuluerimus, habitaq́ȝ ſcelerū pœnitētia, quātulamq́ȝ veniam exorauerimus. Quid enim de his ſperandū, q peccatis obruti, momento & in oculi nictu vita ſpoliantur? Nunqd iacta videt̃ alea? Iacta Hercule nō minus q̄ de his qui nunq̄ reuiſuri portum, in Carybdim & Syrtes neſcii impegerūt. Sed ad hiſtoriā, qm̄ quāuis dolore paſcantur lachrymæ, nullus tn̄ hic polilogiæ locus relinquitur. Eos

primum loco ſpeculi nobis proponamus, quos Pli.Li.7. Cap.53.ſeriatim nominat.Nullus(inquit)euidētibus cauſis obiere(dum calceantur matutino) duo Cæſares, prætor & prætura populi Romani functus dictatoris Cæſaris pater,Hic Piſis exanimatus,ille Romæ.

2 ¶Q.Fabiꝰmaximus ī ꝯſulatu ſuo ꝓdie Calēdas Ianuarii.

3 ¶In cuius locum. M. Orellius pauciſſimarum horarum conſulatum petiit.

4 ¶Item Vulcatius Gurges, omnes adeò ſani atq; tempeſtiui,vt de progrediendo cogitarent.

5 ¶Q.Aemylius Lepidus,incuſſo pollice limini cubiculi.

6 ¶C.Aufidius,quum egreſſus in ſenatum iret,offenſo pede in Comitio.

7 ¶Legatus quoq;(qui Rhodiorum cauſam in ſenatu magna cum admiratiōe orauerat)in limine Curiæ protinus expirauit progredi volens.

8 ¶Cn.Bebius Pamphilus,quum à puero queſiſſet horas.

9 ¶A.Pompeius in Capitolio,quum deos ſalutaſſet.

10 ¶M.Iuuencius Thalna conſul,quum ſacrificaret.

11 ¶Seruilius Panſa,quum ſtaret in foro ad tabernam hora diei ſecunda in P.Panſam fratrem innixus.

12 ¶Bebius iudex,dum vadimonium differri iubet.

13 ¶Terentius Corax,dum tabellas in foro ſcribit.

14 ¶C.Iulius medicꝰ,dū inūgit ſpecillū p oculum trahens.

15 ¶A.Manlius Torquatus conſularis, quum in cœna placentam appeteret.

16 ¶L.Dutius medicus Valla,dum mulſi potionē haurit.

17 ¶Ap.Sauſeius ſcriba,quum à balneo reuerſus, mulſum bibiſſet,ouumq; ſorberet.

18 ¶P.Quintius Scapula,quū apud Agliū Gallū cœnaret.

19 ¶Decimus Sauſenis ſcriba,quū domi ſuæ pranderet.

20 ¶M.O filiꝰ hilarꝰhiſtrio,ſupra poſt cœnā calida potiōe.

21 ¶Caninius quoq; primo die ſui cōſulatus interiit. Vnde exiit Ciceronis Iocus. Vigilantem habuimus Caninium conſulē,qui ſomnum in ſuo cōſulatu non vidit.

22 ¶Fuit & Gn. Carbonis mors multum inſperata, qui dū

ventrē exoneraret in latrina occiſus eſt.

23 ℂ Sertorium inter epulas incautū iugulauit, Perpenna.

24 ℂ Mithridates quoq; ſenior rex Ponti, morte repentina interceptus eſt.

25 ℂ Gandaricus rex Vandalorum dum capta Hiſpali Beticæ vrbe tēplum vellet pfanare, mortuus repente concidit.

26 ℂ Alaric⁹ iperator apud Cōſentiā morte ſubita defūct⁹ ē.

27 ℂ Alphonſus ſeptimus rex Hiſpaniæ in itinere ſub arbore quadam repente exceſſit.

28 ℂ Andebuntus rex Anglorum, in cœna nimio vini hauſtu cecidit extinctus.

29 ℂ Aegeas proconſul poſt affectum martyrio Andræam, à malo ſpiritu correptus, momento expirauit.

30 ℂ Nicanorem Parmenionis filium ſubita correptū morte ſcribit Curtius Lib. 5. de geſtis Alexandri.

31 ℂ Perit & ſubita morte Andragoras, Autore Martiale, qui Lib. 6. ſic inquit. Lotus nobiſcū eſt hilaris cœnauit & idem, Inuentus mane eſt mortuus Andragoras.

32 ℂ Argia ſacerdos à Cleobi & Bithone filiis ad Dianæ tēplum in curru vecta, quum deam oraſſet, vt illis præmiū daret pro pietate, & quod homini videretur optimum, mortuos in lecto mane reperit, Quod fuit argumēto mātura morte nihil eſſe melius. Author Cicero Li. 1, Quæſt. Tuſculanarum.

33 ℂ Trophonius quoq; & Agamedes dum ædificato apud Delphos Apollini templo deum mercedem laboris poſtulaſſent, quodq; homini eſſet vtiliſſimum, paulò poſt itidem mortui inuenti ſunt.

34 ℂ Ioannes Guilmerus Corbinicus (Corbinū oppidū eſt in finibus Eduorum) vir potēs opibus, auguſta maieſtate, & Catoniana propè grauitate, dū in tēplo ad ſacrificiū & orationē ſe reclinaret, incerta cauſa & inexplorato mortis argumento, repente expirauit, iam plenus annis.

35 ℂ Petrus Calceonus vnus eorum, qui Ioannā puellā gallicā Anglorum expultricē flāmis deuouerūt, dū radēdā tonſori barbam cōmitteret, in ipſa Tonſtrina repente deceſſit.

Valerandus Varanius. Sic & Calceonus (qui cenſuit eſſe cremandam) Pendula dum tonſor ſecat excremēta capilli, Expimus cadit, & gelida tellure cadauer Decubat; Vltrices ſic pendent crimina pœnas.

Mortui gaudio & riſu.

1 Chilo	mana	7 Philemon
2 Sophocles	4 Philippides	8 Polycrata
Dioniſius	5 Philiſtion	9 Iuuencius Thal
3 Mulier Ro/	6 Diagoras	na

1 IMmodica periit lætitia Lacedæmonius Chilo, quū filium in complexibus teneret Olympiæ coronatum.

2 Sophocles & Dionyſius Siciliæ tyrānus, vterq; accepto Tragicæ Victoriæ nuncio. Lucianus & Soades apud Crinitum cōtra Plinii ſentētiā dicunt Sophoclem acino vuæ periiſſe. Val. Max. tamē & Volaterra. fouent partes Plinii. Quorum Vexillū ſequitur Politianus ī Nutricia ſcribēs. Queq; ſenē meritę rapuerūt gaudia palmę. niſi fortaſſe de Philippide itelligi malis.

3 Mulier Romana filio poſt cladē Cannarum incolumi viſo poſt falſum nuncium.

4 Philippides Comœdiographus; quum in certamine poetarum pręter ſpē viciſſet, ac propterea lętiſſimè gauderet, inter illud gaudium repente mortuus eſt.

5 Philiſtion Nicæus poeta Comicus (qui Socratis ætate floruit) nimio quoq; riſu mortuꝰ ē. Politianus i Nutricia. Implicitusq; Sophron, riſuq; Philiſtio tādē Perditus.

6 Diagoras Rhodius quū tres filios Athletas eodem die vincere, & victores coronari vidiſſet, populusq; gratulabūdus flores vndiq; ī eū iacerēt, in ſtadio ſpectāte populo ī oculis & manibus filioꝝ aīam efflauit prę lætitia. Autores Cicero Lib. 1. Queſt. Tuſ. & Gellius Lib. 3. noctium Atticarū, qbus in hac re idē ē cōſenſus, ꝑterq̄ quod Cicero duos tm̄ filios Diagoræ coronatos, tres Gellius dicit.

7 Philæmon poeta videns aſinum ficus menſæ paratas comedentem,

comedentem,tanto diffluxit gaudio, vt eo expirauerit. Author Val.Max.

8 ¶Ariſtoteles apud Gellium eſt. Author Polycratã nobilem fœminam Naxo inſula cognito repente inſperato gaudio animam expiraſſe.

9 ¶M.Iuuentius Thalna Conſul,dum ſacra diis exhiberet in Corſica (quam ſuis auſpiciis ſubegerat) acceptis literis decretas ei,à ſenatu ſupplicationes nunciantibus,dum intento illas animo legeret, antè focum præ gaudio collapſus,mortuus humi iacuit. Author Val. Maxi.

¶Mortui in actu Venereo.

1 Cor.Gallus	3 Phaon	6 Beltrandus
Q.Heterius	4 Speuſippus	7 Rodoaldus
2 Alcibiades	5 Tigillinus	8 Ioannes.12

1 COr. Gallus & Q. Heterius eques Romanus i Venere obiere. Author Plinius Lib.7. Quorſum autem (inquit Valerius) attinet eorum cauillari fata,quos non libido ſua,ſed fragilitatis humanæ ratio abſtulit?

2 ¶Alcibiades Atheniẽſis cũ Tinãdra meretrice à Lyſãdro īterfectus ẽ in actu Venereo,vt credibile eſt,incertũ tamẽ.

3 ¶Phaon quũ eſſet hoĩum pulcherrimus,à Mitylenæoꝝ mulieribus ardenter appetebať. Vnde factum,vt in adulterio deprehenſus iugulareť. Author Cælius.

4 ¶Tertullianus in Apologetico cõtra gẽtiles ait Speuſippũ philoſophũ de Platonis ſchola in adulterio periiſſe.

5 ¶Cor.Tacitus ait Tigillinum præfectum vigilum & prętorii inter ſtupra concubinarum & oſcula,ſectis nouacula faucibus inhoneſtam clauſiſſe vitam.

6 ¶Iouianus Pontanus in opuſculo de obedientia ait Beltrandum cognomine Ferrerium,Barcellonæ (vrbs eſt Hiſpanię) in Venere expiraſſe.

7 ¶Rodoaldus Longobardorum rex,in libidine deprehenſus,cum matrona interfectus eſt.

8 ¶Ioannes.12. pontifex in adulterio comprehenſus,itidem īterfectus eſt. Cuius mors eò turpior eſt,quò ſanctiorem eum eſſe oportet,qui dignitate cæteros antecellit.

¶Mortui nimio cibo aut potu.

1 Archeſilaus	4 Valentinianus	7 Childerichus
2 Domitianus	5 Iouinianus	8 Anacreon
3 Septimus	6 Andebuntus	

1 ARcheſilaus prytanæus imodico hauſtu vini periit, anno ſuæ ætatis. 75.

2 ¶Euſebius ſcribit Domitiū Aphrū, cibi ſuperfluitate redūdantē in cœna periiſſe.

3 ¶Septimus Seuerus iperator dū membroꝝ oīum, maxime pedū dolorē pati negret, loco veneni cibū plurimę carnis icoctę auidi⁹ deuorauit. Quē dū ꝯcoquere nō poſſet, cruditatē paſſus expirauit. Author Sext⁹ Aurel.

4 ¶Valentinianus imp. Quādoꝗ legationi reſpondēs, voce impetu ſanguinis amiſſa, ſenſu integer expirauit. Qđ ēx intēperātia cibi ac ſaturitate qua artus diffuderat, acciđiſſe multi detulere. Idem Author.

5 ¶Ferūt & Iouinianū imperatorē ciboꝝ in ſtomacho incoctoꝝ cruditate periiſſe. Teſtis Bap. Egnatius.

6 ¶Iam diximus Angloꝝ regē Andebuntū in cœna qūqꝫ tm̄ vini ſumpſiſſe, vt eo ſuffocatus repente exceſſerit.

7 ¶Gregorius Turonenſis ait Childericū Saxonem, quum aliquando ad ambas vſqꝫ aures cibo ſe ingurgitaſſet, eo ſuffocatum fuiſſe, & repertū in lecto mortuum.

8 ¶Anacreon Teius poeta dū aliquando liberius Baccho indulgeret, acino vuę paſſę ſtrangulatus eſt. Politianus in Nutricia. Tandē acino paſſę cadis interceptus ab vuę.

¶Lapidibus obruti aut murorum ruina.

1 Cebrion	9 Paulina	18 Pyrrhus
2 Cycnus	Candida	19 Henricus rex
3 Pyrander	10 Polydamas	20 Ioānes Pon.
4 Cynna	11 M. Poſthumus	21 Clemeus. 5.
5 Mardonius	12 Vatinius	22 Athenæns
6 Neocles	13 Coes	23 Siluinus
Demopolis	14 Lycidas	Falconius
7 Chryſantus	15 S. Stephanus	24 Alidice
Daria	16 Elphegus	Lycorides
8 Euſebius	17 Marty. nōnulli	25 Theatri ruina

1 CEbrion Priami filius à Patroclo in bello Troiano ſa-
xo obrutus eſt. Author Home.

2 ¶ Cycnus Neptuni filius quũ à p̃re habuiſſet, vt ferro in-
uulnerabilis eẽt, ab Achille apud Troiã lapide extinct⁹ ẽ.

3 ¶ Athenieſibus in Eumolpũ bellãtibus, dum ĩmineret fa-
mes, Pyrander quęſtor à populo ſaxis obrutus eſt, ꝙ triti-
cũ parce ſuppeditaret. Author Caliſthenes apud Plutar.

4 ¶ Romanis in Gallos bellum gerentibus dum annonæ
caritas inualeſceret, Cynna tritici largitionẽ ſurripiens,
regnum affectaſſe creditus eſt, ac ꝓpterea ſaxis obrutus.
Ariſtides apud Plutarchum teſtis.

5 ¶ Mardonius perſa (quẽ Xerxes apud Salaminẽ victus
cum exercitu reliquit, vt belli reliquias confoueret) ab
Arimneſto Spartiata ſaxo obrutus ẽ. Quo fato p̃monue-
rat eũ periturũ Amphiaraus. Author Plutarch⁹ ĩ Ariſtide.

6 ¶ Neocles & Demopolis Temiſtoclis filii, quũ Athenien-
ſiũ memoriã refricuiſſẽt ſup legib⁹, q̃ aduerſus exules fue
rãt ſancitę, à p̃nis inimicis lapidibus obruti ſunt. Cælius.

7 ¶ Chryſantus Alexãdrinus vnà cũ Daria vxore ſub Nu-
meriano ĩperatore ꝓ Catholica pietate ſaxis obrutus eſt.

8 ¶ Euſebius Sardus præſul Vercellenſis à Cõſtantino prin
cipe factus, ab Arrianis lapidibus oppreſſus eſt.

9 ¶ Paulina virgo Romana Artemii p̃fecti filia ſaxis obru-
ta ẽ ſub Diocletiano, cũ Cãdida matre, idq; ꝓ Chr̃i noĩe.

10 ¶ Polydamas Herculani roboris Athleta, dum ſub ſaxo
ruinã minante cũ aliquot cõuiuis cœnaret, omneſq; ſibi
timẽtes diffugerẽt, ſolus virium confidẽtia remanſit, fore
ſperans vt cadentẽ molem manibus ſuſtineret, qua tñ op
preſſus eſt. Author Pauſanias apud Volaterranum.

11 ¶ M. Poſthumus Regilieſis, i. Equos Italię populos bellũ
mouens, dum militibus vrbis prædam ſpopondiſſet, ac
poſtea vrbe capta eoſdẽ eluſiſſet, certatim ab oĩbus ſaxis
obrutus eſt. Author Liuius.

12 ¶ Macrobius Author eſt Vatinium in ludis gladiatoris
fuiſſe lapidatum.

13 ¶ Scribit Herodotus Coe vnum ex Alexãdri ducibus à
Mitylæneis cõprehenſum, & lapidibus interemptum.

14 ¶Lycidas ſenator Athenienſis à ſuis interfectus eſt,ꝙ pe/
cuniam à Mardonio Perſa Athenarum inimico,accepiſſe
crederetur.Author Herodotus.

15 ¶S.Stephanus martyrum primus pro Chriſti noīe lapi/
dibus oppreſſus eſt.Io,Fr.Mirandula, Et lapides Stepha/
no dulces,torrentis amari Mancipiis ſcelerum.

16 ¶Elphegus Cantuarienſis archiepiſcopus,pro Chriſtia/
na pietate eandem ſubiit mortem.

17 ¶Vitalis q̄q; Mediolanēſis,Oneſim⁹, Metran⁹, Mām̄es,
Magn⁹& Cyriac⁹ martyres eodē oppreſſi ſunt tormēto.

18 ¶Pyrrh⁹ Epirato dū aduerſ⁹Antigonū Argos obſideret,
tegula vel (vt mauult Trog⁹) ſaxo à vetula iacto īterfect⁹
ē.Oui.i Ibin.Aut vt Achillidē cognato noīe clarū,Oppri
mat hoſtili tegula iacta manu. Author Plutar.i eius vita.

19 ¶Henricus Alphonſi octaui regis Caſtellæ filius,dū vnà
cū pueris luſitaret,tegulæ caſu periit apud Palantiā vrbē.

10 ¶Ioānes vigeſimuſprimus Pont.ruina cameræ (quā ędi
ficabat) oppreſſus eſt.

21 ¶Clemente quīnto pontifice Lugduni ſolēne ſacrificiū
celebrante,tantus agminatim cōfluxit populus, vt Ioan/
nes Britāniæ dux cū multis aliis muri ruina occubuerit.

22 ¶Athenæus philoſophus,quum Romam veniſſet,ruina
domus, quā habitabat oppreſſus eſt.

23 ¶Siluinus & Falconius famuli Q uintiani Siciliæ præfe/
cti,eadem morte perierunt.

24 ¶Alidice Alebæ Lariſſæi filia vnà cū viro Lycoride rui/
na dom⁹extincta eſt.Ouid.i Ibin.Lapſuráq; domū ſubeas
vt ſanguis Alebę. Stella Lycoridæ cui fuit æqua viro.

25 ¶Trāquillus ait Fidenis Theatri ruina duo & viginti ho/
minum milia periiſſe.

¶Iugulati & ſtrangulati.

1	Galba		Gabinus	9	Caudemus
2	Gandulphus		Ceparius	10	Cor.Lentulus
3	Commodus		Lentulus	11	Amalaſuntha
4	Lucilla	6	Galſonda	12	Gerontius
5	Cethegus	7	Antiſtius	13	Apries
	Statilius	8	Dinarchus	14	Albanus

1 SErgius Galba quum Piſonem in conflatæ in/uidiæ remedium adoptaſſet, i medio foro ab Othone iugulatus eſt.

¶ Gandulphus martyr ſuaſu vxoris adulteræ (cum qua diuortium fecerat) noctu ab adultero iugulatus eſt.

¶ Commodus poſt tertium decimum imperii annū ſtrangulatus eſt Læto Authore & Martia cōcubina. Sex. Aurelius ait Martiam prius tentaſſe, vt eum veneno pderet.

¶ Lucilla Nemeſii tribuni filia, Romæ in via Appia ſub perſecutione Valeriani iugulata eſt.

¶ Cethegus, Statilius. Gabinus, Ceparius & Lentulus Catilinarii, in carcere iuſſu Senatus ſtrangulati ſunt.

¶ Galſonda Athanagildi Gothorum regis filia à Chilperico marito noctu iugulata eſt, ſuaſu Fredegūdæ pellicis.

¶ Antiſtius authore Plutarcho, ī ſenatu iugulantus eſt, ꝙ ob Pompeium Syllanam ſequi factionē videret.

¶ Dinarchus Corynthius iuſſu Polypercontis iugulatus eſt. Plutarchus Author.

¶ Darius Caudemum Athenienſem (quem de apparatu ſui exercitus percontatus fuerat) recta monentem, iugulari fecit. Curtius Lib. 3. de geſtis Alexandri.

¶ P. Cor. Lentulus prætor vrbis cōprehenſus in cōiuratione Catilinę, iuſſu Ciceronis iugulatus eſt in carcere.

¶ Amalaſuntha Gothorum regina, Atalarici mr̄, à Theodato (quem mortuo filio regni ſociū aſciuerat) in balneo iugulata eſt. Paulus diaconus.

¶ Gerontius Comes à militibus ſuis iugulatus eſt, ꝙ Conſtantem Conſtantini filiū feciſſet perimi. Idem Author.

¶ Apries ab Amaſi ſuperatus, datus eſt Aegyptiis iugulādus Autor Herodotus.

¶ Abanus martyr à latronibus hoc mortis genere ſuffocatus eſt.

¶ Sagittis confoſſi.

1 Achilles	4 Anarcharſis	7 Sebaſtianus
2 Lycophron	5 Hyrene	8 Procris
3 Acron	6 Chriſtina	

2 Achillem poetæ fabulant̃ nullibi mẽbrorum præterq̃ in talo fuiſſe vulnerabilem, ꝙ eam partem mr̃ Thetis nõ abluiſſet Stygiis vndis vt cæteras. Huc ergo iaculatus Paris, euerſorem Troiæ peremit. Virg. Li. 6: Aene. Dardana qui Paridis direxti tela manuſq; Corpus in Aeacidæ magnas obeuntia terras. Ouidius Lib. 12. Meta. Dixit, & oſtẽdens perdentem Troica ferro Corpora Peliden arcus obuertit in illũ, Certaq; lethifera direxit ſpicula dextra.

2 ℭLycophrõ poeta iambographus à quodã ęmulo traiectus eſt. Ouidius in Ibin. Vtq; cothurnatum periiſſe Lycophrona narrant, Hæreat in fibris fixa ſagitta tuis.

3 ℭAcron rex Ceninenſium, à Romulo victus & ſagitta confoſſus eſt.

4 ℭAnacharſis Scytha à Sauleo rege eodẽ modo extinct⁹ eſt, ꝙ alienæ gentis ſacrificia imitaretur. Author Herodotus. Sunt tñ qui à fratre interfectum velint,

5 ℭHyrene virgo à Siſinnio pro Chriſti nomine hanc oppetiit mortem.

6 ℭChriſtina virgo ſub Iuliano hoc modo paſſa eſt.

7 ℭBeatus quoq; Sebaſtianus ciuis Mediolanenſis, ſub imperatore Diocletiano.

8 ℭDe Procride ſagittam à Cephalo confoſſa, iam ſumus locuti in parricidis.

ℭMortui morbo pediculari.

1	Honorificus	6	Alcman	10	Plato
2	Arnulphus	7	Acaſtus	11	Maximianus
3	Speuſippus	8	Caliſthenes	12	Herodes
4	Sylla		Mumius	13	Pheretrina
5	Pherecydes	9	Ennius	14	Antiochus

1 Honorificus Vãdalorũ rex cũ octo annis Chriſtianam religionem inſectatus fuiſſet, morbo pediculari miſere periit.

2 ℭArnulphus imperator poſt Carolũ Craſſum, quum ad rapinas & templorũ ſpoliationes animum conuertiſſet, iuſta numinum ira, paulo poſt pediculari morbo interiit.

3 Speuſippum Eurymedõtis filiũ Athenienſem philoſophũ ſunt qui dicant mortem ſibi intuliſſe. Plutarchus tñ efferueſcentibus toto corpore pediculis interiiſſe.

4 ℭPlinius Lib. 7. Natura. Hiſto. ſcribit Syllam erodẽte ſeipſo corpore, & ſupplicia ſibi gignente interfectum. Plutarchus ſcribit cõtractam carnis corruptionẽ in pediculos fuiſſe conuerſam, adeò vt tunicæ oẽs, thermæ, lauachra, dapes illius exundãtis ſordis implerent, tanta vis epullulabat. Quocirca p ſingulos dies ingrediebat aquã, ſed nulla erat vtilitas. Celeriter enim inualeſcebat pmutatio, & pædoris magnitudo oĩa purgamenta ſuperabat.

5 ℭPherecydes quoq; regꝫ diuinarũ ſcriptor, eodem periit morbo, Pherecydes Syrus (inqt Plinius) copia ſerpẽtũ ex corpore eius erũpente expirauit. De hoc extat. Q. Sereni carmen. Sed quis non paueat Pherecydis fata Tragœdiæ Qui nimio ſudore fluens animalia tetra Eduxit, turpi miſerum quæ morte tulerunt.

6 ℭAlcman vnus ex clariſſimis Græciæ poetis hac etiã fœditate periit, Authoribus Plinio. Lib. 11. Et Plutarcho in Sylla, ſcribẽte. Ex poſterioribus autem, Alcmanẽ (qui mirificus cõponẽdis cantilenis artifex fuit) hoc morbo periiſſe ferũt. Politianus in Nutricia. Ipſi etiam patria preſſi breuitate Lacones, Aſcitum largo tamen ore Alcmana recenſent. Quem tulit aurifer os oſtentans Lydia fontes, Nunc gemit heutineis artus & tabe pereſum.

7 ℭFerũt ex antiqſſimis Acaſtũ Peliæ filiũ hoc morbi genere (quẽ Phthiriaſim appellãt) iteriiſſe. Author Plutarchꝰ.

8 ℭCaliſthenes quoq; Olinthiꝰ dũ carceris cuſtodia teneretur, Præter ea & Mumius iuriſconſultus eadẽ tabe paſſim membrorum corroſi ſunt. Idem Author in Sylla.

9 ℭTraditũ eſt (inquit idem Plutarchus) eum qui in Sicilia belli ſeruilis Author fuit, Eunum noĩe, captũ Romãqꝫ perductum, ex Phthiriaſi mortẽ obiiſſe.

10 ℭPlatonẽ Phoꝝ haud dubiè principẽ, ſunt q dicãt in celebrãdis amici nuptiis, quũ quietus decũberet, aĩam de repente exhalaſſe. Nõnulli in morbũ incidiſſe, quẽ à corruptione pediculoꝝ Phthiriaſim vocãt. inqt. Idẽ Author.

11 ¶Maximianus imperator vlcere inguinibus innato,quũ deeſſent remedia, nec medici ob hoĩs imanitatem opem ferre auderent, vermibus vndiq; erũpentibus obiit.

12 ¶Herodes rex iudeæ poſt trucidatos innocentes,quum in apoſtolos domini ſæuiret,ad extremum tantę feritatis luit pœnas. Eruperunt ſiquidẽ in toto corpore vermes,q dũ vniuerſum paſſim corpus eroderẽt, tyrãnũ coegerũt, vt,deſperato remedio gladiũ arriperet,eoq; finiret vitã.

13 ¶Herodotus in Melpomene ſcribit Pheretrinã Barcęorũ reginã imani crudelitate fœminã deorũ vltione,totam vermibus putruiſſe,eoq; morbo miſerã euomuiſſe aĩam.

14 ¶Sunt qui dicãt Antiochum Syriæ regẽ, quũ Hieroſolymas peteret,curru delapſum,in hanc ſordẽ incidiſſe, vermibusq; fuiſſet abſumptum.

¶Mortui in carceribus.

1 Iugurtha
2 Aldegiſius
3 Celeſtin⁹ qntus
4 Syphax
5 Ariſtonicus
6 Hẽricus tertius
7 Agatha
8 Romanus
9 Ioãnes primus
10 Ioannes.14

1 Vgurtha Manaſtabalis fili⁹ nothus, Micipſæ regis Numydarum nepos ꝓpter Adherbalẽ & Hyempſalem fratres regni conſortes occiſos, à Mario bello petit⁹, vict⁹ & ĩ triũphũ duct⁹ poſtremo ĩ carcerẽ ꝓiect⁹ ẽ vbi expirauit.

2 ¶Aldegiſius Deſiderii longobardorũ regis fili⁹ à Garolo magno victus, & in carcerẽ ꝓiectus eſt, vbi & clauſit vitã.

3 ¶Celeſtinus quintus,quũ ſummo pontificatu ſe abdicaſſet,à Bonifacio octauo (cui rei ſummã cõmiſerat) ſucceſſore,in carcerẽ detruſus,& ibidẽ extinctus eſt.

4 ¶Syphax rex Numydarum,quũ à Romanis ad Carthaginenſes defeciſſet, victus à Scipione, & in triumphũ ductus,Tyburi in cuſtodia mortuus eſt.

5 ¶Ariſtonicus ab Aquilio conſule in triumphũ ductus, & in carcere ſuffocatus eſt.

6 ¶Henticus tertius imperator ab Henrico filio captus,Et Leodii cuſtodit⁹,pædore carceris miſerã exhalauit aĩam.

7 ¶Agatha virgo Catanenſis ſub Quintiano conſule in

carcere extincta eſt.

8 ¶Romanus martyr ſub Aſclepiade præfecto in carcere præfocatus eſt.

9 ¶Ioannes primus Pontifex à Iuſtino in carcerẽ cõiectus, ibidem pædore emarcuit,& extinctus eſt.

10 ¶Ioãnes quartuſdecimus à Romanis inedia & pędore, in carcere itidem interfectus eſt.

¶Mortui aut occiſi in latrinis.

1 Heliogabalus	3 Fœlicula	4 Ireneus
2 Cn. Carbo	Abundius	

1 LAmpridius ait Heliogabalum naturę portentum, fato à tali monſtro pœnas repoſcẽte, in latrina occiſum fuiſſe, dũ vẽtrẽ exoneraret. ¶Cn. Carbo dũ in Sicilia vẽtris onus poneret, iuſſu Pompeii in latrina itidẽ occiſus eſt.

2 ¶Fœlicula virgo quũ nullis tormẽtis aut pollicitationibus à Chriſtiana religione diuerti poſſet, iuſſu Flacci comitis in latrinam detruſa eſt,& ibidem mori coacta.

3 ¶Valerianus Ireneum & Abundium martyres in cloacã detrudi, & ibidem emori fecit, ꝙ ſancte concordiæ corpus inde extraxiſſent.

¶Excoriati.

1 Marſyas	2 Manes	3 Bartholomæus

1 MArſyas ab Apolline (quem ad tibiæ certamẽ puocauerat) victus & excoriatus eſt. Ouid. ĩ Ibin. Mens quoq; ſic furiis vecors agiteť, vt illi. Vnũ qui toto corpore vulnus habet. Idẽ. Nuda ve direpta pateãt tua viſcera pelle, vt Phrygii, cuius nomina flumen habet.

2 ¶Manes hæreticus (qui diuinam ſolum in Chriſto naturam ponebat) à rege Perſarum cute direpta intefectus eſt, ꝙ eius filium morbo laborantem interfeciſſet, quem t men ſanaturum ſe promiſerat. Author Suidas apud Volaterranum.

3 ¶Bartholomæus Apoſtolus regis Syriæ filiꝰ iuſſu Aſtyagis excoriatus eſt. Vnde Mirandula in Hymnis. Hinc etiã pellem Ptolemæi filius ardens Depoſuit.

¶Suffocati vaporibus aut fumo.

1 Minos Rex 3 Zoe
2 Luctacius 4 Thurinus

1 MInos rex Cretæ quū Dædalū ad Siciliam vſq; perſe-
queretur, à Cocalo eius loci rege (quem Dædalus
multis obſequiis ſibi demeruerat) per proditionē captus,
& in thermis ſuffocatus eſt. Ouidius in Ibin. Vel tua matu
2 ret, ſicut Minoia fata, Per caput infuſę feruidꝰ humor aquę.
¶Q. Luctatius Catulus orator, collega Marii in cōſula-
tu, ab ipſo Mario mori iuſſus, incluſus in cubiculo candē-
tium carbonū vapore ſuffocatus eſt. Author Val. Max.
3 ¶Zoe Nicoſtrati martyris vxor à beato Stephano ad Ca
tholicam inducta pietatem, crinibus ſuſpenſa, fumo ſub-
ter ſuffocante periit.
4 ¶Thurinum fumi venditorem fumo necatum fuiſſe ſcri
bit Eraſmus ī illiꝰ adagii explanatiōe, Termeria mala.

¶Mulieres mortuæ partus dolore.

1 Tulliola 2 Athena.

1 TVlliola Ciceronis filia Dolobellę primum lo
cata eſt, demum Piſoni Craſſipedi, ſub quo
in partu diem obiit.
2 ¶Author Cathalogi ſanctoꝝ ſcribit Athe-
nam Catadi epī matrē in partu expiraſſe, &
infantē natū ſine alicuius auxilio ſe erexiſſe, ſuoq; ample-
xu ſuſcitaſſe mortuam. Nihil derogo potentiæ diuinæ.
¶PARERGON. At hoc fabulæ propius q̄ veritati mi-
hi videt. Crudelis eſt, q de pietate Chriſtiana pperam ſen
tit. Verū etiā ridiculus, & anxiè nimis ſupſtitioſus, q ſom-
niorū credulitatē induit. Reperies paſſim in eo ope mille
nugamenta, & deliria maiore excipienda riſu, & ſolutio-
re cachino ſuſpendēda, q̄ Demorgonis ortū ex terræ vi-
ſceribus, armatos hoīes ſerpētinis dentibus natos, muta-
tamq; in ſaxum Niobē, aut ſorores Phaethōtis in pplos.
Pium eſt beatoꝝ reuereri ſanctitatē, & miracula ceremo-
niis ꝓſequi. Cōtra verò hiſtrionicū mēdacia quædā cōſue
re, & rerū inauditarū fidē poſteris iculcare. Hoc olet parē
tē fabularū Græciā. Erūpamus in ꝑconia ſanctoꝝ, modo
nihil cōminiſcamur. Volumus eis gratulari nřis Mythō

logiis? Satis erit nobis negocii, eos meritis tenus cōmēdare. Nihil eſt audēdū vltra, Adhuc ſub primo onere fatiſcemus. Quid videnť tibi dicere Turcę, dū legūt tot tāq; ꝓdigioſa in nobis Phantaſmata? Quā in eos tragulā torquemus, eadē nos referiūt. Ridenť à nobis, ꝙ Tripodas cōſulāt, oraculis adhibeāt fidē, locutos ſibi fingāt Dæmogorgonas. Et nos nō pudet dicere deū nr̄is ſanctis dormientibus locutū, angelos organicis inſtr̄is cœleſtis glorię typū exhibuiſſe, delatā à virgine filii crucē, fluuiosq; qn̄q; miraculis exaruiſſe, arbores in media bruma floruiſſe, manſiſſe multos annū ītegrū ſine cibo & potu ieiunos, alios miniſterio ſerpētū vſos, & quoſdā ſerpētibus īperaſſe. Hęc faciūt, vt religionē ſuā nr̄a multo meliorē putēt. Dicet aliquis. Putas ſanctiſſimos eccleſię doctores voluiſſe quicq̄ de ſanctis ſcribere, qđ nō eſſet plane verū? Perfacile eſt reſpōdere. Quēadmodū hoīes ſuapte natura prenimis meticuloſi, dū ꝑ ſyluas trāſeūt, ex foliorum ſtrepitu, apri aut leonis aduētum & inſultū arguūt, ita quoq; ſupſtitioſe nimis religioſi miraculo qn̄q;, & veritati aſcribūt, quod vel imaginoſum eſt & phantaſticū, aut fabuloſum plane. Præterea ſcitū eſt ex phoꝝ libris, ceruicibus vacuis ſomnia facile obrepere. Illi boni p̄res, q clitellas barbariſmis onuſtas habuerūt, dū cerebro multis ieiuniis exhauſto nōctu dormiētes aliqđ ſomniabant, experrecti mane vertebant in hiſtoriam. Si ꝑ ſomnium vidiſſent oēs hortoꝝ lactucas à porcis deuorari, ſenſu ad arbitriū detorto mane dixiſſent ſe vidiſſe oēs aīas à Diabolo abſorberi. Adeò ridicula eſt nimia ſanctitas, adeò puerilis credulitas nimia. Neq; hic error à ſomniis tm̄ ꝑdiit, ſed ab his ēt; q in vnaquaq; re nouum cōminiſcunť ſenſum. Verbi gratia. Sit ſermo de arbore, dicent ꝑ ramos intelligi virtutes, ꝑ radices vitia. Speculo fractim cōminuto, Chriſti corpus ſimile faciēt, Geminos fontes in vnū alueū coeuntes patri & filio, ex quoꝝ vtroq; ꝓcedit ſpiritus ſanctus. Cauſam ꝑcontare, clypeabūt ſe ꝓtinus illo Pſalmicini ꝓphetæ verbo. Extendā cœlū ſicut pellē. Tales ſunt hiſtrionu mcathedraliū ad ꝓplm ſermoēs. Quo fit vt vetulę neq; Tropologicū, neq;

anagogicũ intelligentes ſenſum. hoc oraculi habeant lo-
co. Ego hoc genus nugas, & portentoſa miracula nō plu
ris facio, q̄ meras veneficarum præſtigias. Neq; tamen de-
teriorem mihi puto q̄ illis eſſe opinionem.

¶ Decollati.

1 Alebas	6 Margarita	11 Didius Iulian⁹
2 Cantharus	7 Sp. Melius	12 Macrinus
3 Philipp⁹ Maria	8 Theodora	13 Patricius
4 Sp. Caſſius	9 Timagoras	14 Martyres
5 Iulia	10 Victor	

1 Alebas rex Lariſſę vrbis Theſſaliæ, à ſuis ſatel
litibus ob crudelitatem obtrūcatus eſt. Ouid.
in Ibin, Quoſq; putas fidos, vt Lariſſæus Ale
bas, Vulnere non fidos experiare tuo.

2 ¶ Cantharus fuit quiſpiam Athenienſis cau
po, quē Athenienſes ipſi ob maleficia & impoſturas ſuppli-
cio capitis affecerūt. Author Zenodotus apud Eraſmum.

3 ¶ Philippus Maria dux Mediolanēſis Italianū ſoroliuiē-
ſem vnū ex ſuis ducibus ſecuri pcuſſit, ꝙ cum Florentinis
(in quos bellū gerebat) diceret clam conſentire.

4 ¶ Sp. Caſſius affectatæ dominationis ſuſpectus, ſupplicio
capitali affectus eſt, domo eius diruta.

5 ¶ Iulia comes Eulaliæ ſub præſide Daciano capite trū-
cata eſt.

6 ¶ Margarita virgo Antiochena ſub Olymbrio, eadem
morte affecta eſt.

7 ¶ Sp. Melius ordis equeſtris largitiōe frumēti ex Ethru-
ria aduecti in plebem facta, ad regnum aſpirare creditus
eſt, ac ꝓpterea à Seruilio Hala obtruncatus.

8 ¶ Theodora virgo Antiochena ſub Diocletiano hac ex
tincta eſt morte.

9 ¶ Timagoras Atheniēſis capitali ſupplicio affect⁹ ē, ꝙ Da
riū (ad quē legatus miſſus fuerat) more Perſaꝝ adoraſſet.

10 ¶ Victor præſul Carteiæ vrbis Hiſpanię ſub Maximiano
nō procul Mediolanum hoc ſupplicio vitam finiuit.

11 ¶ Didius Iulianus imperā. à Septimio Seuero ſucceſſore
ſuo in abditas palatij balneas ductus, extenta dānatorum

modo ceruice, decollatus eſt. Author Sextus Aurelius.

12 ¶Opilius Macrinus ab Heliogabalo victus, quinquagenario maior obtruncatus eſt.

13 ¶Patricius Seneſis ĩ factiõe vrbis Romę ſecuri pcuſſus ẽ.

14 ¶Pleríq; martyrũ hoc ſupplicio vitã finiuerũt, vt Anſanus, Agathon, Abundius, Annonaria, Argeus, Audiface, Anaſtaſius monachus, Apronianus, Aquilinus, Aſterius, Apollonius Pergamenus, Antias Eleutherii mater, Apollonius ſenator, Adelbertus ep̃s, Antymus, Andeolus ſubdiaconus, Antonius, Archileus, Anolinus, Anaſtaſi⁹, miles. Abdon, Antonius cuſtos Agathi, Admetus, Antidius ep̃s Turoneſis, Antiochus, Andulphus, Apuleius, Andronicus Epheſius, Aſclepiades ep̃s, Amaranthus, Barbara, Criſpina, Baſilius ep̃s, Barbarus, Baſilides, Bonus, Tarſon, Theodora virgo, Tiburtius, Valerianus, Tertulinus, Timotheus preſbyter, Teretianus, Theoniſtus, Porphyri⁹, Pelagius, Calanicus, Citon, Colũba, Concordius, Clerus Diaconus, Cãti⁹, Cantian⁹, Cãtianilla, Cyrinus, Cyrillus, Chriſtophor⁹, Cucuphans, Carpophorus, Corneli⁹ papa, Capraſius, Criſpinus, Criſpinianus, Chryſogonus Cerberus Adriani præfectus, Saturninus, Siſinnius, Satyrus, Sabinus, Serenus monachus, Sulpitius, Simon archiepiſcopus, Simplicius, Suſanna, Sixtus, Secundus, Secundianus, Symphorianus, Sabina, Seraphia, Darfoſa, Deſyderius ep̃s, Donatus, Dionyſius, Doninus, Eulalia, Eugenia, Emitterius, Eleutherius, Epipodius, Priſca, Patroclus, Phylleas, Phylloronius, Parmenias, Primus, Pancratius, Pontius epiſcopus, Procopius, Piaton, Plato, Prothus, Hyacynthus, Fuſcianus, Felix Preſbyter, Felix epiſcopus, Fabianus papa, Fauſtinus, Fandilla, Flora, Flaccus, Firminus, Fides virgo, Felicianus, Felicitas, Fauſtina regina, Georgius, Gordianus, Geneſius, Gurias, Vincentius, Valentinus epiſcopus, Hermolaus preſbyter, Hermes, Hyacynthus Eunuchus, Iulianus, Iuliana virgo, Iulius, Ianuarius, Iacobus minor, Ioſias, Iuſtus, Nereus, Nazarius, Lucianus, Longinus, Lucilla, Leodegarius, Leonides pater Origenis, Marinus, Martina, Marciſſus, Marius, Martha,

Marinus miles,tres Martiani,Marcellinus,Mutius,Mar/
gareta,Marcellianus,Ruffinus,Romanus, Reparata vir/
go,Quirianus, Largus, Creſcentianus imperator, Iulia/
na,Euthyanus,Diomedes,Chariton, Philadelphus,Aga
pes & alii propè infiniti.

¶Mortui diuerſis morbis.

1 Antipater Sido/nius
Antonius mo/nachus
Guido petra/mala
Colũbanus
Serena
Tacitus impe.
T.Veſpaſianus
Ant.pius.
Leo
Gotfredus rex
Alexāder Pon.
2 ¶Traianus
Henricus ipe.
3 Septimius ipe.
Iuſtinus impe.
4 ¶Heracliꝰ ipe.

Michael Paph/lago
Crantor
5 ¶Domitiꝰ Cal/derinus
Fatius
Zoe
Cōſtantinus
S.Ludouicus
Alphonſus
Antonius imp.
Michael mau/rocenus
Furius Camillus
Oppianꝰ poeta
Hoſtilianus
Paralius
Xantippus
Io.Andræas

Lucius Pont.
Hermolaus
6 ¶Valentianus
Paulus Pont.
L.Annius
Fr.Petrarcha
Gaſpar
7 ¶Grimoaldus
Alexāder imp.
Attila
8 ¶Lycon
Tyrannion
9 ¶Albertus dux
Theophilꝰ imp.
Michael Balbus
Sanſon
Auſtrigildis
10 ¶L.Craſſus
Bonifacius.

¶Mortui febre.

¶Antipater Sidonius die ſuo natali ſemper febre labora
1 bat,eoq; morbo periit vltima ſenectute.
¶Antonius monachus febre itidem correptus quieuit
in domino,ætate beati Gregorii.
¶Guido petramala Vbertinorum princeps, apud Nigrũ
montem hoc itidem morbo expirauit.
¶Columbanus monachus cœnobii Luxouienſis itidẽ.
¶Serena Diocletiani vxor dolore martyrũ à marito in/
terfectorum in febrem incidit,qua extincta eſt.
¶Tacitus imp. Apud Tarſum febri itidem abſumptus eſt.
Author Sex.Aurelius.

❡Titus veſpaſianus in agro Sabino.
❡Antonius Pius duodecim milibus paſſuum ab vrbe, apud Loricos in villa ſua.
❡Leo Cōſtātini Capronymi filius eodē periit morbo.
❡Cotfredus primus rex hieroſolymæ, anno vno poſt ipſam vrbem captam.
❡Alexander Iudęorum pontifex quartana.

❡Ventris profluuio.

2 ❡Traianus dum rediret ex Syria, ex profluuio deceſſit, anno imperii. 20.
❡Henricus ſeptimus imperator itidem.

❡Morbo articulari.

3 ❡Septimius Seuerus imperator deceſſit morbo articulari, ſeptuagenario maior.
❡Iuſtinus iunior graui pedum dolore, anno imperii ſui vndecimo.

❡Morbo intercutis.

4 ❡Heraclius imp. periit intercutis morbo anno iperii. 31.
❡Michael Paphlago eo morbo laborans Michaelem Calaphatem hæredem inſtituit.
❡ Crantor Solēſis, Xenocratis auditor eadē piit morte.

❡Mortui peſte.

5 ❡Domitius calderinus pria Veronenſis, natus annos. 30. deceſſit ex peſtilentia.
❡Fatius quoq; Piſanorum comes vir iuſtiſſimus, eodem periit morbo.
❡Zoe imperatrix, & conſtantinus Monachus, eius maritus eodem ferè tempore peſtilentia interierunt.
❡Volaterranus ait beatum Ludouicum à ſecunda expeditione in Saracenos redeuntem, peſtilentia paſſim caſtra occupante vnà cum Ioanne filio periiſſe.
❡Alphonſus vndecimus rex Hiſpaniæ dum Saraut & Zibatar oppida obſideret, eodem periit morbo.
❡Antonius imperator deceſſit peſtilentia, ſexta quàm ægrotaſſet die.
❡Michael Maurocenus dux Venetoꝝ eodē periit mō.
❡Furius Camillus octogenarius, peſtilētia Romę interiit.

¶Oppianus poeta (qui de piſcibus ſcripſit) Roma in Ciliciam patriam reuerſus ibidem ingruente peſtilentia ſuffocatus eſt, anno ætatis .30.

¶Hoſtilianus Perpenna paulo poſt aſſumptum imperiũ eodem periit fato.

¶Cęliꝰ ſcribit Paraliũ & Xãtippũ eodẽ ſuffocatos exitio.

¶Ioannes Andræas Ioannis Calderini præceptor deceſſit Bononiæ ex peſte.

¶Lucius ſecundus ſum. pont. anno ſui pontificatus vndecimo peſte conſumptus eſt.

¶Hermolaus Barbarus, eodem modo Romæ expirauit, & in fata conceſſit.

¶Mortui Apoplexia.

6 ¶Valẽtinianꝰ imp. cõtra Sarmatas (q Pãnoniã occupauerãt) ꝑfectus, voce aliquãdiu amiſſa Apoplexia mortuꝰ ẽ.

¶Paulus ſecundus pontifex, dum poſt cœnam cum Architecto Ariſtotele ſermonem haberet, obruente crapula repente ex Apoplexia mortuus eſt.

¶L. Annius verus à M. Antonio ad imperii partem accitus, dum inter Altinum atq; Concordiam iter faceret, Apoplexia itidẽ extinctus eſt. Author Sex. Aurelius.

¶Fr. Petrarcha in agro Patauino, Apoplecticus itidem mortuus eſt.

¶Caſpar Theologus, trium Cæſarum cancellarius, mortuus eſt in Bohemia ex Apoplexia.

¶Mortui ſanguinis fluxu.

7 ¶Grimoaldus decimus Longobardorum rex poſt Fleubotomiam in brachio factam, dum ſagittam in colũbam direxiſſet, erũpente cõtinuo ſanguine expirauit.

¶Alexãder imp. Baſilii filiꝰ erũpente naribus ſanguine.

¶Attila rex Pannoniæ multo vino potus, dum quieſceret eruptione ſanguinis (qui ei de naribus ſolitus erat effluere) ſuffocatus eſt. Author Paulus Diaconus.

¶Podagra.

8 ¶Lycon ſeu Glycon philoſophus Socraticus periit podagræ morbo annos natus .74.

¶Tyrannion Grammaticus (qui tria librorum milia fertũ

habuiſſe)

habuiſſe) deceſſit iam ſenex morbo podagræ.

¶Dyſenteria.

9 ¶Albertus Auſtriæ dux, Pannoniæ & Bohemiæ rex, dũ à Turcis in Auſtriã rediret, Dyſenteriæ morbo deceſſit, poſtq̃ biennio imperaſſet.

¶Theophilus imperator poſt Michaelem Balbum, Dyſenteria itidem periit anno.12.imperii ſui.

¶Eodẽ quoq; morbo periit eius pater Michael Balbus, ſeu Thraulus.

¶Sanſonem Chilperici regis filium Dyſenteria expiraſſe teſtis eſt Gregorius Turonenſis.

¶Idem ſcribit Auſtrigildem reginã eodẽ modo periiſſe.

¶Dolore laterum.

10 ¶L.Craſſus orator, quęſtor iteriit ex dolore laterũ, quũ in ſenatu contra Philippũ conſulẽ acerrime declamaſſet.

¶Bonifatius nonus anno.14. & menſe.9. ſui pontificatus, eodem periit fato.

¶Mortui diuerſis aliis caſibus.

1 AEſchylus	12 Amos	23 Attili⁹ Regulus
2 Arrius	13 Anatholia	24 Arcadius
3 Conſtantinus	14 Gregori⁹ pont.	25 Andronicus
4 Orpheus	15 Leucippas	26 Baſſius
5 Pius.3.pont.	16 Ioãnes Scotus	27 Corona
6 Diodorus	17 Pſammenitus	28 Minutia
7 Eupolis	18 Carol⁹ magnus	29 Oppia
8 Lacydes	19 Ibycus poeta	30 Hely
9 Pericles	20 Ioãna regina	31 Adrianus
10 Procopius	21 Alexander	
11 Timagenes	22 Dirce	

AEſchylus poeta in Sicilia mœnibus vrbis (in qua morabat̃) egreſſus aprico in loco reſedit. Super quem Aquila teſtitudinẽ ferens, eluſa ſplẽdore capitis (quod erat capillis vacuum) eandem perinde ac lapidi illiſit, vt fractę teſtudinis carne veſceret̃. Quo ictu mortuus ẽ poeta. Author Val.Maxi. & Policianus in Nutricia. Aeſchylus aeriæ caſu teſtudinis ictus,

2 ℭArrius Alexãdrinus Armodii filius dum ſuam hereſim (qua filiũ ab ęterna pr̃is ſubſtãtia conabaẽ abducere) paſſim diſſeminaſſet, acriusq; ſerperet, & eundo vires acquireret ipſum cõtagiũ, ſuæ tãdẽ ĩpietatis pœnas luit. Etenim dũ Cõſtantinopoli ſeceſſum peteret, vẽtris exonerãdi cã, fluentibus in foricã inteſtinis, miſerã euomuit vitam, eius poſtea iudiciũ experturus de quo pperam ſenſerat.

3 ℭConſtantinus Capronymus periit Elephantiaſi quum annos. 35. imperaſſet.

4 ℭOrpheus Calliopes & Apollinis filius quũ ꝑpter liberalẽ formã à mulieribus adamareẽ, ac nihilominis amore ſui captas auerſareẽ, vel quod eſſet caſtiſſimus, aut (vt aliquibus placet) ꝓcliuiore in mares libidine, à Męnadibus ĩter Bacchi ſacrificia occiſus ẽ. Qui q̃ ſaxa & arbores cãtu duxerat, & leones exarmauerat, duras mulierum ceruíces emollire nõ potuit. Ouid. Li. 11. Inde cruẽtatis vertunẽ in Orphea dextris Cõiciũt thyrſos nõ hęc i munera factos, Hę glebas, illę direptos arbore ramos. Pars torq̃nt ſilices.

5 ℭPius Tertius ponti. Maxi. vlcere cruris (quo diu laborauerat) ad extremum periit.

6 ℭDiodorus Cronus ſapientiæ dialectię ꝓfeſſor pudore expirauit, luſoria quæſtione non ꝓtinus ad interrogationem Stilbonis diſſoluta. Author Pli. Lib. 7.

7 ℭEupolis poeta Niciæ Athenienſis filius primo die nuptiarum ruina lecti vna cũ vxore interfectus eſt. Ouidius in Ibin. Sit tibi coniugii nox prima nouiſſima vitæ Eupolis hoc periit & noua nupta modo.

8 ℭLacydes philoſophus Cyrenæus exceſſit ex paralyſi circa Olympiadem. 134.

9 ℭPerícles Athenienſis Thucídidis æmulus in adminiſtrãda rep. exceſſit morbo lento.

10 ℭProcopius tyrãnus inſurgẽs cõtra Valentẽ principem, apud Natoliam Phrygiæ ciuitatem victus, reflexis p vim arborum truncis alligatus & diſcerptus eſt.

11 ℭThimagenes Alexandrinus ſub Pompeio captiuus Romam ductus, periit ex vomitu poſt cœnam.

12 ℭAmos ꝓpheta ab Oxia filio vectę per tpa trãſfixus eſt.

13 ℭAnatholia virgo iuſſu Fauſtiniani præſidis gladio per latera tranſuerberata eſt.

14 ℭGregorius vndecimus Pontifex Max. dum annis octo ſediſſet, intolerabili veſicæ dolore conceſſit in fata.

15 ℭCæli⁹ ſcribit Minyę cuiuſdã filias eo furore percitas, vt humanis carnib⁹ veſcerent, imò ẽt filios ad eãdẽ ſortiret, ac Leucippã Hippaſũ filiũ (quẽ petierat ſors) laniauerint.

16 ℭIoãnem Scotum Chriſtianæ Theologiæ diſciplina p̃ſtantem (dum erudiẽdis in Britannia pueris operã daret) facta conſpiratione diſcipuli ſui graphiis occiderunt.

17 ℭScribit Herodotus Pſammenitum Aegypti regẽ poto ſanguine taurino ſuffocatum.

18 ℭCarolus magnus Aquiſgrani (vbi templum. S. Martini extruxerat) deceſſit pleureſi.

19 ℭIbycus poeta à latronibus correptus ſpe p̃dæ dum cultros iugulo vidit inſtare, p̃teruolantes grues obteſtatus eſt. Aliquanto poſt tp̃e dum homícidæ ſederent in foro, rurſumq́ꝫ grues ſuperuolarent, per iocum inter ſe ſuſurrabant in aurem. Adſunt Ibici vltores. Quo ſermone audito, homicidii ſuſpectos habuerunt qui audiuerant, correptosq́ꝫ tormentis ad verũ coegerũt, & ex eo quæſtionem exercuerunt. Atqꝫ re comperta ſcelus vlti ſunt. Auſonius. Ibycus vt periit, vindex fuit altiuolans grus.

20 ℭCarolus paruus Roberti Siciliæ regis filius Ioãnã fratris ſui Andreæ vxorem puluillo ori iniecto enecauit, ꝙ illa maritum ſuum interfeciſſet.

21 ℭAlexander Macedo Beſſum Bactrianoꝝ ducem bello victum curuatis per vim arboribus alligauit, quas demum tanto impetu concitatas remiſit, vt laniata paſſim membra diſiecerint. Author Plutarchus.

22 ℭDirce mulier dolens maritum ſuum Lycum Antiopæ amore captũ Antiopam ipſam tauri cornibus alligauit, ad cuius vociferationem protinus acceſſerunt Zethus & Amphion eiuſdem filii, qui ad vlciſcendam iniuriam matri factam, tauro indomito Dircẽ alligauerunt, eaq́ꝫ morte extinxerunt. Propertius Lib. 3. Tu reddis pueris matrẽ, puerióꝫ trahendam Vinxerũt Dircẽ ſub trucis ora bouis.

23 ¶Attilius Regulus Xantippi ducis Lacedæmonioꝝ inſi-
diis ab Aſdrubale captus,miſſuſq; ad pplm̄ Romanum le-
gatus,vt ex ſe vno & ſene Carthaginenſiū captiui penſa-
retur,dato in cōtrariū cōſilio ad inimicos iuxta præſtitam
fidē rediit. A qbus in arcam ligneā coniectus clauis intror-
ſum adactis,efferatam Barbaræ gētis ſæuitiā expertus eſt.
Demū palpebris oculoꝝ inferne & ſurſum verſum conſu-
tis,Soli expoſitus,aliiſq; poſtmodū multis tormētis lēto
peremptus fato. Claudianus, Prorogat æternā feritas tibi
Punica palmam Regule.

24 ¶Arcadio martyri manus primum demum pedes,eoq;
modo cætera mēbra ſeriatim amputata ſunt.

25 ¶Andronicum martyrē Maximus Præſes circa ventrem
papyris inflāmatis fecit exuri, incenſos clauos eius digitis
apponi,ignitū ferrum in os imitti,dentes excuti,cōfractis
maxillis linguā abſcindi,ad extremum capite puniri.

26 ¶Baſſius eps à Perēnio ꝑfide in eculeo primū ſuſpēſus,
demū laminis ardētibꝰ circa latera appoſitis excruciatꝰ,fu-
ſtibꝰ & ſcorpiōibus cęſus,i ignē miſſus duobus poſtremo
verubꝰ à talo ad verticē capitis ꝯfixꝰ,ſpiritū deo reddidit.

27 ¶Corona mulier ſub Antonio Impe. arboris ramis per
vim reflexit alligata,eiſdē in aera remiſſis diſcerpta eſt.

28 ¶Minutia Veſtalis ſuſpecta libidinis ꝓpter elegantē cor-
poris cultū,viua defoſſa eſt.

29 ¶Oppia quoq; veſtalis cōperta ſtupri, obruta eſt terra.
¶Hely ſacerdos quū in filioꝝ Ophni & Phinees delictis
cōniueret,eoſq; relinqueret īpunitos,de ſella cadens fra-
cta ceruice expirauit,dño diſſimulationē vlciſcēte.

30 ¶Aprianus quoq; martyr extinctus eſt crucifragio,ſub
Maximiano imperatore.

¶Mortui qui reuixerunt.

1 Auiola	4 Corfidius	7 Aeſopus
2 L.Lamia	5 Gabienus	8 Palici
3 Cęlius Tubero	6 Glaucus	9 Athena.

1 AViola vir conſularis,authore Plinio in rogo reuixit.
Et qm̄ ſubueniri non poterat, pręualente flāma viuꝰ
crematus eſt. Idem de L.Lamia traditur.

¶ Cælium Tuberonē functum præfectura à rogo relatū idem ait ex teſtimonio Meſſalæ.

4 ¶ Ait & Corfidium funere locato reuixiſſe, & locatorem funeris ab eo elatum.

5 ¶ Gabienus fortiſſimus claſſiū Cęſaris à Sex. Pompeio captus eiuſdē iuſſu inciſa ceruice iacuit in litore tota die. Deinde quū aduesperauiſſet, petiit vt Pompeius ad ſe veniret, teſtatus ſe ab inferis remiſſum habere, quod nūciaret.

6 ¶ Ferūt Glaucum quēpiam mortuum præter oīum expectationem guſtato mellito pharmaco reualuiſſe. Alii multis accurrentibus medicis, herba (quam draconē vocant) vitæ reſtitutum dicunt. Author Eraſmus in explanatione illius adagii. Glaucus poto melle reſurrexit.

7 ¶ Aeſopū ex Phrygia fabulatorē, Tyndareum quoq; & Herculē reuixiſſe, Teſtis ē Cęli⁹ Li. 8. Lectionū antiquarū.

8 ¶ Aeſchylus apud Volaterranum ſcribit Palicos Iouis & Thaliæ filios mortuos vel iterum reuixiſſe.

9 ¶ Athena Cataldi (q poſtea fuit eps) mr̄ i partu mortua, ab ipſo Cataldo primū nato ad vitam ſolo amplexu reuocata eſt. Q d̄ ſi verę ē, mirū i eo futurę ſctitatis fuit oſtētū.

¶ Qui in mortuos ſæuierunt.

1 Septimius Seuerus in Claudium Albinum
2 Achilles in Hectorem
3 C. Rabirius in Apuleiū Saturninum
4 Thomyris in Cyrum
5 Cambyſes in Amaſim
6 Cambyſes in Syſamenē
7 Amathuſii in Oneſilum
8 Parthi in Craſſum
9 Tullia in Seruium tulliū patrem
10 Antonius & Fuluia in Ciceronem
11 Sylla in Marium
12 Ptolemæus in Cleomenem
13 Andebunthus in Aroldū fratrem

1 SEptimius Seuerus Clodio Albino (quē Cæſarem dixerat) tumultuanti caput abſcidit, reliquum'q; eius cadauer equo refugienti dedit conculcandum.

2 Achilles Hectorem Patrocli ſibi chariſſimi interfectorem occidit, occiſum ter circū Troiæ muros ra-

puit curru. Quumq́ inſtar frendentis beluæ immanitatē expleuiſſet, Priamo patri vænale cadauer expoſuit. Propertius lib. ii. At poſtq̄ ſera captiua eſt reddita pœna. Fortem illum Hemoniis Hectora traxit equis. Virgil. Ter circū Iliacos raptauerat Hectora muros. Et alibi. Raptatus bigis vt quondam quaterq́ cruento Puluere, perq́ pedes traiectus lora tumentes.

3 ¶ Apuleius Saturninus Tribunus plebis, quum Græcorꝫ leges Agrarias vellet aſſerere, à C. Mario & L. Valerio cōſulibus in Capitolio obſeſſus, deditionem tandem facere coactus eſt. Captus autem, fuſtibus & ſaxis coopertus ibidem expirauit. Mortui caput C. Rabirius ſenator per conuiuia in ludibrium circūtulit.

4 ¶ Cyrus rex Perſarum, quum Sargapiſem Thomyris Scytharum reginæ filium bello captum ad mortē impuliſſet, irata mulier non prius finem fecit furori, q̄ mortuum vlta ſit. Contractis itaq́ copiis ita conflixit, vt maximā inimicorum partem cum ipſo etiamnum rege occiderit. Nec tamen hoc euentu ꝑpterea emollita eſt animi rabies. Mortui enim caput in vtrē humano cruore plenum demiſit, his verbis inſultans. Filii mei ſanguinē hauſiſti, & meū ſitiuiſti Cyre. At ego tē cruore ſaturabo. Author Herodotus.

5 ¶ Cambyſes rex Perſarum mortuo Pſammenito Aegypti rege (quem victum ad hauſtū cruoris taurini coegerat) ē Memphi in vrbē Sain abiit, ibiq́ Amaſis cadauer è cōditorio reuelli, reuerſum verberibus cædi & vellicari, ſtimulis deniq́ pungi, & cōtumelia infeſtari, ac poſtremò cōburi iuſſit. Herodotus Author.

6 ¶ Idem Cambyſes Siſamenem iudicē (q̄ iniuſte pecunia corruptus iudicaſſet) interemit, īterempto coriū detraxit, detractū in lora concidit, eoq́ tribunal (in quo perperā & inique indicauerat) operuit. Atq́ Otanē eius filium ibidem ſedere iuſſit, & periculo patris, ab iniquo iudicio cauere. Idem Author.

7 ¶ Oneſilus Gorgii Salaminiorꝫ regis frater, qm̄ Cyprios induxerat, vt Dario ſe ſubmitterēt, cōprehenſus ab Amathuſiis (q̄bus id volebat ꝑſuadere) obtruncatus ē. Eiusq́

caput ſupra vrbis portas ſuſpēderūt, Author Herodotus.

8 ℭM.Craſſus facile docet inexplebilem hoīum auiditatē nullis auri cumulis:nulla bonoꝝ myrmecia aut drachmæ grandine expleri,ſed creſcere ſemper & augeri copia. Nā quum eſſet ditiſſimus Romanoꝝ, haberetq; tm̄ agri,q̄tū nec miluus oberret,ſibi tn̄ modum præſcribere,aut tēpe/rare nō potuit,quin Parthos(quoꝝ opes ſitiebat)aggre/deret. A quibus cū toto exercitu fuſus, īmodice libidinis dedit pœnas. Non ſolum enim à Pomaxarte occiſus eſt, verum mortuo quoq; inſultarūt inimici. Cauſam ſi quidē agnoſcentes,qua bellum ſuſceperat,in caput interfecti aurum liquauerūt,hiſq; irriſerunt verbis. Aurū ſitiſti Craſſe, Aurum ad ſaturitatem bibe.

9 ℭTarquinius Superbus Seruiū Tulliū ſextū Romanorum regem(vt regno ſuccederet)morti dedit,cuius filiā noīe Tulliam in vxorem prius duxerat. Scelerata mulier eadē regnandi libidine qua maritus pruriens,vbi intellexit pa/trem interfectū, vehiculo ſe ꝓpere ferri iuſſit,vt interfecto ri gratularet. Quum autē inter eundū, cōperto cadauere, equi & auriga cōſtitiſſent, erubeſcerentq; mortuū cōcul/care,mulier nefaria currū ſuper faciē mortui parētis duci iuſſit. Vnde Seneca ī Octauia. Dedit īfandi Sceleris pœnas cū Tarquinio Tullia cōiunx, quæ ꝑ cæſi mēbra parentis, Egit ſæuos impia curr⁹, Laceroq; ſeni Violēta rogos nata negauit. Ouidius in Ibin. Infamemq; locum ſceleris quæ nōie fecit, Præſſit & inductis mēbra paterna rotis.

10 ℭOdio Ciceronis vſq; adeò exarſit Antonius, vt mortui caput in menſa apponi voluerit,perq; diem illud aſpexe/rit,quouſq; tali ſpectaculo aīum exſatiaſſet. Author Ap/pianus Alexandrinus. Antonii quoq; vxor Fuluia caput ipſum maledictis primum, ac diris execrata eſt. Deinceps īſpuēs,gremio ſuo appoſuit,acriuſq; deſpiciēs, linguam illi faucibus extraxit, eamq; acicula pleriīq; cōfixit. Vnde Quintian⁹ ī Cleopoli, Latiā foderet nec Fuluia linguam.

11 ℭSylla rerū potitus corpus Marii iam defuncti reuellit, atq; diſiecit. Q uapropter talionē formidans corpora cre/mari inſtituit. Authores Pli. & Cice. Lib. 2. de Legibus.

12 ℭClemenes dux Spartanorum fugatus ab Antigono, ad Ptolemęum ſe recepit. A quo benignè primum exceptus, mox Nicagoræ cuiuſdã calũnia inſidiarũ ſuſpectus, ſe interfecit. Interfectũ rex pelle nudauit, cruciq; affixit.

13 ℭAroldus rex Anglorũ Cuntonis filius nothus patri ſucceſſit. Quod ægreferens Andebunthus (q erat legitimus) mortuum Aroldũ refodi iuſſit, refoſſum in mare proiici.

ℭDe vano inhumandi ritu.

ℭInexpiabile quondã ſcelus creditũ eſt ſepulchra violaſſe, adeò vt lex ſacrũ eſſe locũ iuſſerit, vbi corpus hoīs demortui iaceret, diceretuŕq; minxiſſe. ĩ patrios cineres, cui oīa ſiniſtrè cadebãt & inauſpicatè. Apud nos quoq;, Chriſtianis dãnaẽ cæremoniis, q aut lotiũ in ſepulchretis egeſſerit, aut aliquid aliud ibidē fecerit immundum. Neq; hoc ipſum apud nos ſolũ religioſum eſt. Nã nulla prope tam efferata gens eſt, quę nõ ſenſerit habendã ſepulchrorũ rationem præter paucos Barbaros, qui quũ beluino propè ritu inter ſe degant, nihil mirum, ſi aliorum veſtigiis nequaq̃ inſiſtant. Nunc de vtriſq; loquendũ, his ſcilicet quibus nulla eſt funerũ cura, & illis qbus maxima.

ℭLothophagi ſuos in mare defunctos abiiciũt, aſſeuerãtes parũ intereſſe, humõne, an aqua, aut igne abſumanẽ.

ℭAlbani olim nefas putabãt curam mortuorũ agere.

ℭSabæi corpora defunctorũ eodē quo ſtercus modo, ducebãt. Quinetiam reges reiiciebant inter ſterquilinia.

ℭTroglodytæ mortui ceruicem pedibus alligabant, & raptim cum iocis & riſu efferebant, nullaq; habita loci ratione, mandabant terrę.

ℭScytharum verò mos longè melior, qui mortuos inter epulas, votare cauſa honoris conſueuerant.

ℭHyrcani nõ ad aliũ vſum nutriebant canes, q̃ vt eis functos vita vorandos obiicerent. Author Cicero.

ℭAtheníenſibus tanta fuit ſepulchrorũ cura, vt ſi qs dux bello peremptos, ſepulchro honeſtare neglexiſſet, capite plecteretur.

ℭMacedonibus nullũ fuit tam ſolẽne militiæ munus, q̃ ſuos ſepelire.

¶Apud hebræos cautum fuit lege, ne inſepultum hoſtẽ relinquerent.

¶Antiquitus nemini licebat in vrbe Roma ſepeliri, niſi his tñ, qui optime de Rep. meruiſſent. Propterea ferunt Adrianum imperatorem aureorum quadraginta pœnam ſtatuiſſe in eos, qui in ciuitate ſepulchrum feciſſent.

¶Aegyptii in domorũ ędificatione negligẽtes miro ſum ptu, ſuperbaq; magnificẽtia cõſtruere ſepulchra cõſueue rant, operæq; ꝓdigioſæ Pyramides, ꝙ exiſtimarẽt defun ctorũ domos ſempiternas. Viuorũ verò domicilia eẽ velut vitæ momẽto tranſeuntis diuerſoria. Iidem mortuos con diũt, & eos domi ſeruãt. Author Cicero Li. 1. Queſt. Tuſc.

¶Perſæ cæra circunlitos iridem condiunt, vt magis diu turna ſint cadauera. Author Cice.

¶Mos erat Magorũ, non humare corpora ſuorum, niſi prius à feris laniata. Author Cice.

¶Pleraq; Aſſyriorum corpora in locis paluſtribus fuiſſe condita feruntur.

¶Apud Gerros Scytharum populos, quum rex fato con ceſſit corporis auferũt inteſtina, poſitisq; inibi aromaticis herbis ventrẽ demum conſuunt.

¶Perſarum in luctu mos eſt detondere in lugubri veſte coniuges ac liberos.

¶Indi pulchrũ putãt diẽ fati præuenire, imò verò ſe vi uos cremari iubent. Coronatiq; deorũ laudes concinunt. Nullus honos ſolutis ſenectute corporibus exhibetur.

¶Solebant pleriq; Ethnici diebus nouẽ mortuos flere, vnde Nouendalium ſacrorũ manauit conſuetudo.

¶Apud Tauros quum rex morit̃, chariſſimi quiq; ſpon te ſimul commoriuntur.

¶Sindi tot piſces in ſepulchra mortuorum, mittunt, quot hoſtes interfecerunt.

¶Phryges marmoribus pro ſepulchro ſuſpendunt.

¶Maſſagetæ eos q morbo pereũt, tãq̃ ipſos canib⁹ dant i ꝑdam. Bello verò iterfectos honore maximo ꝓſequunt̃.

¶Mos fuit pleriſq; populis mulieres conducticias (præ ficæ vocabantur) comparare, quæ in eorum morte luge

rent,quibus deeſſent parentes.

℄ Mortuo apud Græcos vel principe, aut quouis alio magnæ authoritatis viro, duodecim hoſtes velut victimæ occidebantur, quemadmodum quoſdam Troianorũ Patroclo contumulauit Achilles.

℄ Syli⁹ Italic⁹ li. 13. varios funerãdi rit⁹ deſcribit his verſib⁹.

tumuli, & cinerum ſententia diſcors.
Tellure (vt perhibent) is mos antiquus Ibera,
Exanima obſcœnus cõſumit corpora vultur.
Regia quũ lucem poſuerunt membra, ꝓbatum eſt
Hyrcanis adhibere canes. Aegyptia tellus
Claudit odorato poſt funus ſtantia ſaxo
Corpora, & à menſis exanguem haud ſeparat vmbram.
Exhauſto inſtituit Pontus vacuare cerebro
Ora virum, & longum myrrhata reponit in æuum.
Quid, qui recluſa nudos Garamantes arena
Infodiunt? Quid, qui ſæuo ſepeliri profundo
Exanimes mandat Libycis Naſamones in oris?
At Celtæ, vacui capitis circundare gaudent
Oſſa (nefas) auro, & menſis ea pocula ſeruant.
Cecropidæ ob patriam Mauortis ſorte peremptos,
Decreuere ſimul communibus vrere flammis.
At gente in Scythica ſuffixa cadauera truncis
Lenta dies ſepelit putri liquentia tabo.

℄ Porrò lege fuit olim ſancitũ, ne qs ſepulchrum faceret operoſius, q̃ q decẽ hoĩes triduo poſſent abſoluere.

℄ Demetrius lege ſanxit, vt mortui antè lucẽ efferrent.

℄ Funerare ĩ bello corpora primus docuit Hercules.

℄ In exequiis cupreſſo fores ornare fuit moris, ꝙ hæc arbor ſit Plutoni ſacra.

℄ Solon mortẽ ſuã lugeri iuſſit, ꝯtra verè Ennius vetuit.

℄ Cyrus apud Xenophontem inhibet, ne corpus ſuũ auro aut argento includat̃ ſed terrę mandet̃ ꝓtinus.

℄ Tobias ſepeliendis mortuis vacabat.

℄ Machabe⁹ inimicoꝝ iterfectoꝝ cadauera ſepeliri iuſſit.

℄ Alexãder Darii itẽrfecti corp⁹ mr̃i tumulãdũ præbuit.

℄ Pauli Aemylii cadauer Annibal hoſtis ſepeliuit.

¶Bruta aliaq; aïalia honorata ſepulchris aut ſtatuis.

¶Alexáder equum habuit Bucephalum noïe, qui regio inſtratus ornatu, nullum alium ab Alex. ſeſſorem admiſit, alios paſſim reiiciens. Propterea rex defuncto duxit exequias, vrbemq; muro circũdedit. nomine eius.

¶Cæſaris quoq; dictatoris equus nemině aliũ dorſo recepit. Idem hoïs ſimiles pedes habuiſſe fert, hac effigie locatus ante Veneris genitricis ædem Author Plinius. Statuam eius graphicě deſcribit Statius Lib. 1. Syluarum.

¶Equus Auguſti Cęſaris mortu⁹, tumulo honoratus eſt.

¶Agrigenti complurium equorum tumulis ſuperpoſitę ſunt Pyramides.

¶Cimon Athenienſis equabus (quibus in olympico certamine tertium vicerat) ſepulchra erigi propě ſuum monumentum iuſſit. Author Plutarchus.

¶Romæ fuit Coruus qui humano ſermoni aſſuefactus, omnibus matutinis euolans in roſtra, Tyberium, Germanicum, & Druſum Cæſares noïatim, mox tranſeuntě populum ſalutabat. Quem quũ poſtea neſcio quis ira pcitus occidiſſet à populo factum ægreferente, ſaxis obrutus eſt, Funusq; alitiinnumeris celebratum exequiis.

¶Xantippus dux Lacedęmonioꝝ canes familiares ac domeſticos curauit humãdos. Vnũ pręcipuè in arce, cui loco Cynotaphiũ extitit cognomentũ. Author Plutarchus.

¶Saxo Lib. v. Danicarũ hiſtoriarũ ſcribit Arſuitũ Biornonis filium cũ cane & equo fuiſſe humatum.

¶Ceruus Syluię (qui vulnere violatus, cauſa fuit belli inter Troianos & Latinos) roſis & tumulo ornari meruit.

¶Herodotus ſcribit Feles mortuas magno luctu defleri ab Aegyptiis, demũ ad ſacra tecta deferri, vbi ſalſæ ſepeliũtur in vrbe Bubaſti. Canes quoq; in ſua quiſq; vrbe tumulant ſacris in locis. Vrſos q ſacri ſunt, & luposnõ multò vulpibus grãdiores eo ſepeliunt loco, vbi iacětes inueniunt. Crocodiliũ (vbi mortě obiit) ſale conditum ſacris in vrnis ſepeliunt. Viuenti gěmas & inaures appendunt.

¶Lethargus Hippamonis equus mortuus cum mortuo domino inhumatus eſt.

¶Auram Atalantæ carnem, quum Calidonia ſus pemiſ-ſet, bruto ab indigenis ſepulchrum erectum eſt. Geryonis canis Gargitios Cerberi frater, ab Hercule Cæ-ſus, in Iberia monumentum habuit.

¶Marthes rex Aegypti cornicē habuit impendio mitē, adeoq; cicurem, vt quocunq; fuiſſet imperatum literas deferret, ſciens quò tranſuolandum, vbi ſidendum, quie-ſcendū ve foret. Propter quod obſequiū adeò mite, nul-liuſq; ſtipendii indignū, rex dignā putauit cui erigeretur tumulus. Quod qm apud auditores ægre capit fidem, ſi cui videor hoc finxiſſe, videat Cælium Lib.xiii. Cap.18. qui ex Græcoꝝ monumentis hoc ipſum aduocat.

¶Apud Perſas equi, apud Moloſſos canes ſepulchra & exequias meruerūt. Vnde Statius Lib.ii. Syluarum. Gemit inter bella pereptū Parthus equum, fidoſq; canes fleuere Moloſſi, Et volucres habuere rogum, ceruuſq; Maronis. Item Stroza filius. Suos de more Moloſſa vetuſto Cōdit terra canes, cineres nec lædit opertos.

¶PARERGON. Ingrati qui Colūbarum inſtar parentes roſtris impetūt, & pabulo ſpoliant: quiq; more viperarū ꝓ vita rependūt mortē, hac hiſtoria ſpeculū ſibi faciāt, di-ſcantq; Ciconias imitari, quæ parentibus ſenio confectis, victū miniſtrant inſigni pietate. Proponāt ſuis oculis anti quitatem, quæ nullū obſequii genus incōpenſatū, ac ſine mercede reliquit, nec ipſis qdem brutis aīalibus ſuū vecti gal derogauit. Et ſanè crudelis eſt animi, eū nō agnoſce-re, cuius opera tibi fuerit emolumēto. Propterea Porcius Cato vir alioqui laudatiſſimus, magno crimini ſe fecit ob noxiū, multumq; maculæ in tota poſteritate ſibi contra xit, ꝙ ſeruos ætate & ſenio confectos ablegauerit ꝓnus. Quaſi verò bobus emeritis pabulo ſit interdicendū. Aut nulla ꝓſus eoꝝ ſit habenda ratio, quos fixis ad Herculis poſtē armis iam donatos Rude, inualida ætas & vires iā defectæ cogūt quiſcere. Aut quaſi ſublata ab hoībus vti-litate, nihil amplius humanitatis tribuendū ſit. Atheniēſis populus publica alimēta ꝯſtituit mulis, quoꝝ opera vſus fuerat in ædificio publico, ſolutoſq; vinculis per paſcua

libere errare permiſit, velut libertate donatos. Quinetiã
maximo datũ eſt ꝓbro, ſi quis bouẽ aratro iam ſenii cauſa
inutilem, vel reieciſſet vel expoſuiſſet vænalẽ. Et nos nõ
pudebit deoꝝ imortalium obliuiſci, qbus tamen corpus,
ipſamq́ꝫ adeò vitam & aĩam debemus? Pro nihilo habe-
mus parẽtes aſpernari, qui & nos genuerũt, quibus vagi-
tibus nr̃is (dũ in cunis eſſemus) toties aures obtudimus,
toties interpellauimus ſomnũ, quosq́ꝫ tã frequẽter à cibo
aliisq́ꝫ deliciis auertimus, & ad cõgregãdas nobis diuitias
antè Auroram ſurgere, veſpertinos lectum petere, corpus
ventis, vitã periculis exponere, fraudare geniũ, ac totos
deſyderio habẽdi prurire & inæſtuare fecimus. Quid aũt
de præceptoribus? quos licet extremo memorẽ loco, me-
ritis tñ eoꝝ reſponderi poſſe nõ puto. Cur aũt non puto?
Qui erudiendi munus aliqñ ꝓfeſſi ſunt, nõ inquirũt cau-
ſam, At rerũ imprudentes & imperiti rẽ putant eſſe leuiſſi-
mam, neqꝫ præceptoꝝ vigilias aut labores æſtimant plu-
ris ꝙ edentulas obſtetrices. Qui tñ ſi aures veritati nõ oc-
cluderẽt & ſano iudicio, in tota mortalium vita nullã re-
perirent ꝓfeſſionem pluribus vigiliis, & maiore animi tæ-
dio laborantẽ. Videbor cõminiſci fabulas, niſi verbis am-
plioribus me verũ, & velut ex Tripode loqui probauero.
Primum oĩum vt & maiora taceã, & de leuiſſimis tm̃ lo-
quar, quot inter legendum ſcrupi & inexplicabiles nodi
paſſim occurrũt, qui nõ ſemitarios ludi magiſtros, ſed etiã
præcipiendi peritos, rariſſimæq́ꝫ notæ præceptores, ſuſpẽ-
ſos diem ꝑpetuũ remorant? In quibus ſi nulla pateat ſen-
ſus coniectura, tũc eos rationem oportet cõminiſci, qua
coràm naſutis auditoribus (ſi quos habeãt tales) ſuã diſſi-
mulent ignorantiã, vt neqꝫ reperiſſe nodũ, neqꝫ ſalebram
offendiſſe videant. Sed vt ſint planè docti præceptores.
Credis ꝓpterea nullas habere furias, aut ſemp eſſe pecto-
re curis expedito? Imò vero maniam cæteris grauiorẽ ſu-
ſtinent. Nam quo excellentiore ſunt ingenio, hoc aĩo in
bilẽ ꝓcliuiore. Hoc aũt maiorem còtrahũt bilem, quo cer-
tius exploratam habent diſcipuloꝝ inſcitiam. Hoc demũ
certius habẽt exploratã, quo eminẽtioribus florẽt literis.

Præterea rabiem medullis induunt, dum vident ignaros priore loco haberi. Et tum ea penè emoriunt, dũ ab ignaris ſibi vident iperari. Nec ego inexpertus dico. Vidi enim pleroſq; planè iſulſos, agreſtes, illepidos, gemẽtibus Muſis & inuita Minerua natos, qui nec Aeſopum quidẽ triuerant, qui tñ (q auribus Gymnaſiarcharum ꝓbè ſeruiebãt, ac de eorũdem crumena videbant ſoliciti) aliis egregiè literatis, ſeriaq; doctina hoĩbus, ſed caput domíni cõfricare neſcientibus, habebant chariores, ac amplioribus cumulabant obſequiis. Neq; tñ huiuſmodi imperiti. Didaſcali ſuas non habent furias. Nam præterq̃ q nihil ſciunt (quod eſt tormenti genus inauditum) multò magis torquent in explicandis nodis, q̃ qui ſunt claro ingenio, doctrinaq; non vulgari. Mãdunt, remandũt, ruminãt, adhuc tñ crudum inueniunt, quicquid ſtomacho inculcãt. Vide quomodo cõcoquent rudes adhuc pulli, quod aſini iam ꝑuecti nequeunt. Sunt inſuper tyrãnis ſimiles. qui vt potentiſſimos vrbiũ ſemper habẽt ſuſpectos, Ita quoq; indoctis hoc genus magiſtellis apprimè ſunt ſuſpecti, quibus ĩ ſchola amplior eſt ĩgenii vel doctrinæ theſaurus. Metuũt enim, ſi qñ aliquod verbũ congrue loqui velint, ne tertio quoq; ſolœciſmi ac barbariſmi cõperiant, & accuſent. Et qm̃ ſuæ ignorantiæ ſunt intus ſibi cõſcii, neminẽ eſſe putant, qui de hoc non ſomniet, nedum fabulet. Adeò ſuã ipſi mentẽ reformidant, furiaſq; vltrò ſibi parturiunt. Nec minus cruciant animi, dum in media eruditoꝶ turba ſoli cogunt muſſare, ſoli nihil dicere, ne ſuã barbariẽ amplius euentillent. Sed quod vtriſq;, doctis ſcilicet & indoctis cõmune eſt malum, nõ minorem parit crucẽ. In primis furorem affert & mortem Crambe bis repetita. Lectiones tot verboꝶ cumulis explanatæ, nec dum diſcipulis intellectę torquẽt plus culeo & furca. His accedit varius pedagogorum guſtus, quoꝶ alius vult alũno ſuo Virgilium, hic Horatium, Iuuenalem ille in ſchola prælegi. Oĩbus ſatiſfieri nõ põt. Acquieſcas vni, impinges in odiũ alteri᷑. Des breuem infirmioribus ingeniis lectionẽ, reclamabit à pręclaris. Primis rudimẽtis innitere, aderũt ꝓtinus qui non ſine

conuiitis dolebūt tādiu liberos ſuos humi ſerpere. Sequa-re ſemp ardua, nō deerūt qui calūnient̄ implumes adhuc pullos prouocari ad volatum. Quid in tāta rerū ambiguitate facias? Qua verò fronte ferendæ ſunt parentum querimoniæ? quoꝝ & clamores in finem diuerſum tendunt. Pleriq; patrū volunt acri cenſura in ſuos animaduerti. Matres lachrymis & adulationibus hoc deprecant̄, quarū tñ liberi ea ſortè ſunt natura, vt ſine ſtimulo nihil oīno poſſint ꝓficere. Demum quū toto triēnio nihil aut parū promouerunt, Hic præceptoris furor, atq; vtriuſq; parentis, Hic orit̄ dura grauior q̄rimonia furca. Accidit itē ſæpenumero, vt ſi primoribus digitis ictum (quo nec pereat muſca) puero incuſſeris, accedat ꝓtinus mater, dicatq; te in filii caput colaphis grandinaſſe, aut pedibus cōculcaſſe ad mortem. Hæc tñ auribus ſurdis bibēda ſunt. Neq; alia tuis laboribus aderit merces. Quæ oīa mihi ſtomachum non mouerēt, niſi diſcipulos erudire, ſordidum planè, & velut mēdicitatis quędam ſpecies videretur, adeò vt illiberales quædam matronæ & Proſerpinæ vitam præceptoris ſibi deberi putent, ſi villiſſimo hoſpitis Calabri munere eum donauerint. Abite in malam crucem edētulæ venenatæq; Aſpides, Abite cum veſtris obolis & quadrantibus. Exiſtimatis ꝑpetuum totius anni laborem veſtris pēſari xeniolis, aut nullū propterea liberis veſtris non deberi ſtudiū, quum vnica fortaſſe lecti palęſtra maius præmium iuuenculæ acceperitis, q̄ ad annuam liberorum culturam erogetis? Oppianus poeta ſcripto de piſcibus opere, tot ab Antonio Seueri filio accepit nummos aureos, quot illic erant carmina. Vendidit Iſocrates oratiōnē talētis viginti. Pamphilus pictor neminē minoris talēto docuit. At vos tū egregiè & magnificè vobis videmini feciſſe, ſi vel caprinū caſeolū, aut mellitā dederitis placentā. Mihi tñ propter hoc ipſum nō diſplicet erudiēdi conditio. Doleo tm̄ nullam haberi laboribus gratiā. Neq; aliquid præter Cymices & pediculos ibidem cōparari. Præceptores aſſiduo clamore exhauriūt pulmonē, & ad Raui vſq; vociferant̄, fuſoſq; Parcarū improbo q̄nq; labore ſibi accelerāt & vi-

tam faciunt breuiorē. Apud diſcipulos tñ interim ſtatim gratia. Abſit aūt, vt hæc mihi inurat macula, tantæq; infamiæ carbone, tanta imundicia nigreſcat meū nomē. Ferreus ſim & emoriar, & (vt cū Horatio loquar) merdis caput inquiner albis Coruoꝝ, ſi quis vnq̄ huius ſceleris me conuincat. Si ab eoꝝ recordatione vel vnguē latum receſſero, qui meipſum doctrina excoluerūt. Nec de iis tm̄ loquor, qui ætate iam ꝑuectum docuerunt, Illos etiā includo, ſub quibus ipſa didici elementa, quiq; primis rudimentis (quę ſi ſpreuiſſem, nō fuiſſet maioribus locus) me more nutricis pauerunt. Antē oēs, q̄diu viuam, habebo & reuerebor loco numinis, pueritiæ meæ doctiſſimum Aurigam & impœnitendum præceptorem. HVGONEM VITVRELLVM, cui quicquid eſt in me frugis refero acceptum, Fuit enim artifex fundamentoꝝ meoꝝ in prima ætate, quo tp̄e Corbini (id eſt oppidū non ꝑcul Auguſtuduno) degebam cū Guillermo Laterano hoſpite meo viro honeſtiſſimo, & amantiſſimo literaꝝ. Docebat me q̄ta maxima poterat diligentia, neq; patiebat̄ in ſchola mihi ſomnū obrepere. Negligentiā meam qñq; puniebat ferula, Cuius qm̄ videbat me timidiſſimum, animaduertebat modicē, idq; cum riſu, Verbiſq; frequentius terrebat q̄ verbere. Et quod oīum ꝓbo maximē, nō ſolum mihi ꝓderat eius doctrina, ſed inculpati quoq; mores, honeſtiſſimę vitæ ſpeculum ꝓponebant & exēplum. Nullum vnq̄ verbū ex eius ore ꝓdibat impudicū. Quomodo autē ꝓdiiſſet, quum quid eſſet īpudicitia nunq̄ periculū feciſſet? Quod ego poſito in vadimonium capite affirmare auſim. Nec loquor vt eius ſeruiā auribus, ſed qm̄ ita ſe habet veritas. Nam multis annis (quos erudiēdis iuuenibus īpēdit hactenus) nunq̄ eius maculæ fuit ſuſpectus. Nec ipſe ſuſpicionis malæ præſtitit occaſionem. Nemo vnq̄ ſcintillam Veneris potuit in eo augurari, q̄uis nec vxorem duxerit, nec ſacris ſit initiatus. Inculpata eius vita nullo melius argumento cognoſcit, quam ꝙ ꝓpenſa in deterius hoīum iudicia, & linguæ in mendacia procliues, nihil vnq̄ in eo ſordidum & inhoneſtum potuerint cōminiſci, nedum reperire.

reperire. Nec porrò ſuſpicãdum eſt eum in aliis moribus eſſe deteriorem. Quoquo te verteris, nihil niſi mundum reperies. Eſt in primis honeſta ĩ diſcipulos grauitate, modeſto in omnes colloquio, præcipua in ſacris locis religione. Temperatè viuit. Parcè in conuiuiis loquitur, nec niſi de virtute. Parciſſimus eſt ſomni & epulari, Meſſe tenus viuit. & ſuo ſe pede metitur. Et quum nemini detrahat, detractores odio proſequitur Vatiniano. Cæterum quoniã Authore Plinio, nihil eſt in rerum natura, quod exemplo dierum ac noctium aliquas feriarum vices non poſtulet, fatigatum ſtudiis & labore ſpiritũ, quãdoq; refouet ludo, gaudetq; venandi ſtudio & ſagittandi. Quod mea ſententia non eſt damnandum, quum pleriq; grauiſſimi & multa laude præſignes viri, ludis vel etiam puerilibus qñq; indulſerint. Ferunt Iouis & Alcmenæ filium Herculem puerulis interdũ colluſiſſe. Sed & ab Alcibiade quandoq; deprehẽſus ẽ Socrates cũ Lãprocle infante Iocans. Magnꝰ Ageſilaus cum infantulis nonnunq̃ in arundine longa equitabat. Quare nec vertẽdum eſt crimini, ſi ille feria, & quæ virum decet, recreatione interim oblectetur, & ſe ſibi reddat, quum hi nuces etiam repetiuerint, Vt ſemel finiam, quotieſcũq; Hugonis mei reminiſcor, videre videor tetricum illum cũ ſua maieſtate Quintilianum, virtutis & eloquentiæ præcepta dictantem, diſcipuloſq; moribus paſcẽtem, non minus q̃ doctrina, Reminiſcar tui Hugo doctiſſime, tibiq; aſſurgam vt parenti, Dum memor ipſe mei, dũ ſpiritus hos reget artus. Et ſi quando fortuna melior Copiæ cornu mihi ſuppeditauerit, & me vtraq; mãma lactauerit, tu ambabus (quod aiũt) manibus, pleniſq; calathis ex meo granario (velut Alcmæon ex ærario Crœſi) hauries & demetiere. Quod dico, vt intelligas me nõ eſſe ex eorꝫ numero q nõ agnoſcũt bñficia, quiq; vbi primum nĩdum reliquerunt, euaneſcente ſtatim gratia præceptoribus faciunt, quod calceis & vaſis ſolet, quę vbi vſu fracta ſunt & attrita, abiiciunť ꝓtinus. Non erat animus huc digredi, niſi tuliſſem ægre opas brutorꝫ melius olim fuiſſe compenſatas, q̃ nunc ſtudia literarum.

¶Peſtilentiæ memorabiles.

1 ¶Leone Iſauro iperāte, tāta ī vrbe Roma ſequutū ē clade, vt trecēta & ampli⁹ciuiū milia peſte & fame ꝯſumpta ſint.

2 ¶Anno à virginis partu. 1400. Florētię peſtis triginta hominum milia abſumpſit, Porrò ſcribit Plinius Locris & Crotone peſtilentiam nunq̄ fuiſſe.

¶Damnati Suppliciis apud Inferos, ſecūdū poetas.

1 Tantalus	3 Ixion	5 Belides	7 Theſeus
2 Siſyphus	4 Titius	6 Prometheus	

1 FAbulanť poetę Tantalū diis hoſpitio ſuſceptis, Pelopē filiū appoſuiſſe comedendū, vt eoꝝ experireť diuinitatē, Ac ꝓpterea ad inferos ꝑpetua ſiti ac fame torqueri, aquis & pomis ori iminentibus, quę nō poſſit arripere.

2 ¶Siſyphus Aeoli filius qm̄ ex hoſpitibus alios ſaxo perimebat, alios calce in aquas præcipitabat, hanc apud inferos luit pœnam, vt relabentem ſemper ſcopulum ad verticem montis cogatur voluere.

3 ¶Ixionem Theſſalum rota perpetua volui dicunt, ꝙ ſe Iunoni gloriaretur concubuiſſe.

4 ¶Tityus Iouis filius ꝓpter tētatá ſtupri Latonā, ab Apolline ſagittis cōfoſſus eſt. Hoc aūt ſupplicio nūc torqueri dicit, vt renaſcētes eius fibras iecurq́ꝫ vultur ſemꝑ dilaniet.

5 ¶Filiæ Danai(quæ ab auo Belo dicunť Belides)propter maritos noctu excepto Lino interfectos perforatis vrnis, aquas apud inferos æternum hauriunt.

6 ¶Prometheus Iapeti filius ꝓpter ignē Ioui ſurreptū, formatumq́ꝫ luto hoīem, à vulturibus rodiť ſub Caucaſo.

7 ¶Theſeus Aegei filius ꝑpetuo dānať ocio, ꝙ cū Pirithoo Proſerpinam rapere voluiſſet. Virgilius Lib. 6. Sedet, æternumq́ꝫ ſedebit Infœlix Theſeus.

8 ¶Supereſt vt oīa teſtimoniis poetarū cōfirmemus. Ouidius Lib. 4. Meta. inquit.

Viſcera præbebat Tityus lanianda, nouemq́ꝫ
Iugeribus diſtractus erat. Tibi Tantale nullæ
Deprenduntur aquæ, quæq́ꝫ imminet, effugit arbor.
Aut petis, aut vrges rediturum Siſyphe ſaxum.
Voluitur Ixion, & ſe ſequiturq́ꝫ fugitq́ꝫ.

Moliriq; ſuis lethum patruelibus auſæ
Aſſiduè repetunt, quas perdunt Belides vndas.
Idem Lib.1.de Ponto.
Sic inconſumptum Tityi, ſemperq; renaſcens,
Nõ perit. vt poſſit ſæpe perire iecur. Idem in Ibin.
Siſyphus eſt illic, ſaxum volensq; petensq;,
Quiq; agitur rapidæ vinctus ab orbe rotæ,
Quæq; gerunt humeris perituras Belides vndas,
Exulis Aegyſthi turba cruenta nurus.
Poma pater Pælopis præſentia quærit, & idem
Semper eget liquidis, ſemper abundat aquis.
Iugeribusq; nouem qui ſummus diſtat ab imo,
Viſceraq; aſſiduè debita præbet aui. ¶Tibullus Li.1.
¶Illic Iunonem tentare Ixionis auſi
Verſantur celeri noxia membra rota.
Porrectusq; nouem Tityus per iugera terræ,
Aſſiduas atro viſcere paſcit aues.
Tantalus eſt illic & circum ſtagna, ſed acrem
Iam iam poturi deſerit vnda ſitim.
Et Danai proles (Veneris quæ numina læſit)
In caua Lethęas dolia portat aquas. Proptius Lib.2.
¶Hoc ſi quis vicium potuit mihi demere ſolus,
Tantaleæ poterit tradere poma manu.
Dolia virgineis idem ille repleuerit vrnis,
Ne tenera aſſidua colla grauentur aqua.
Idem Caucaſea ſoluet de rupe Promethei
Brachia, & à medio pectore pellet auem. Idem Li.4.
Siſyphe mole vaces, Taceant Ixionis orbes,
Fallax Tãtaleo corripiare liquor. ¶Horatiꝰ i Epodo.
¶Optat quietem Pelopis infidis pater,
Egens benignæ Tantalus ſemper dapis.
Optat Prometheus obligatus aliti,
Optat ſuperno collocare Siſyphus
In mõte ſaxũ, ſed vetãt leges Iouis. ¶Seneca i Hercule fu(rente.)
¶Rapitur volucri tortus Ixion rota,
Ceruice grande ſaxum Siſyphia ſedet,
In amne medio faucibus ſiccis ſenex

Sectatur vndas,abluit mentum latex,
Fidemq́ quum iam ſæpe decepto dedit,
Perit vnda in ore,poma deſtituunt famem.
Præbet volucri Tityus æternas dapes,
Vrnasq́ fruſtrà Danaides plenas ferũt. Idẽ in Thyeſte.
Stat luſus vacuo gutture Tantalus,
Et pendet capiti plurima noxio
Phinæis auibus præda fugacior. Idem in Hippolyto
His repoſitum degrauet feſſas manus
Saxum,ſenis perennis Aeolii labor.
Me ludat amnis ora vicina abluens,
Vultur relicto tranſuolet Tityo ferus.
Meumq́ pœnæ ſemper accreſcat iecur.
Et tu mei requieſce Pirithoi pater.
Hæc incitatis membra turbinibus ferat
Nunq̃ reſiſtens orbe reuoluto rota.
Dehiſce tellus,recipe me dirũ chaos. ¶Idem in Medea.
¶Rota reſiſtat mẽbra torquens,Tangat Ixion humum,
Tantalus ſecurus vndas hauriat Pyrenidas,
Grauior pœna ſedeat coniugis ſocero mei,
Lubricus per ſaxa retro Siſyphum voluat lapis,
Vosq́ vrnis quas foratis ludit irritus labor,
Danaides abite. ¶Idem in agamẽnone.
¶Vbi ille celeri corpus euinctus rotæ
In ſe refertur.Vbi per aduerſum irritus
Redeunte toties luditur ſaxo labor.
Vbi tondet ales auida fœcundum iecur.
Et inter vndas feruida exuſtus ſiti,
Aquas fugaces ore decepto appetit.
Pœnas daturus cœlitũ dapibus graues. ¶Idẽ in Octauia.
¶Tantali vincat ſitim
Ixionisq́ membra rapientem rotam.

¶Qui ſuis inuentis perierunt.

1 Traſius	5 Diomedes
2 Perillus	6 Scyron
3 Phalaris	7 Icarus
4 Pymalion	8 Aruncius paterculus.

1 THraſius ſeu Thraſillus quũ ad exorãdas à Ioue pluuias Buſyrim docuiſſet hoſpites imolare, ĩterfectus ẽ oium primus. Oui.i Ibin. Vtq́ poſt annos ſacri monſtrator iniqui, Elicuit pluuias victima cęſus aquas. Idẽ Li.1. de arte.

Dicitur Aegyptus caruiſſe iuuantibus arua
Imbribus, atq; annos ſicca fuiſſe nouem.
Quum Thraſius Buſirin adit, monſtratq́; piari
Hoſpitis effuſo ſanguine poſſe Iouem.
Illi Buſyris, fies Iouis hoſtia primus,
Inquit, & Aegypto tu dabis hoſpes aquam. Item Claudianus Lib.1. in Eutropium.
Sic multos fluuio vates arente per annos,
Hoſpite qui cæſo monuit placare tonantem,
Inuentas primus Buſyridis imbuit aras.
Et cecidit ſæui (quod dixerat) hoſtia ſacri.

2 ¶ Perillus quoq; in tauro æneo (quẽ ad reos torquendos excogitauerat) à Phalaride cõbuſtus eſt Ouidius in Ibin. Aere Perillęo veros imitere iuuencos, Ad formã tauri cõueniente ſono. Idem Lib.4. De arte amandi. Et Phalaris tauro violenti mẽbra Perilli Torruit, infœlix imbuit author opus. Idẽ in Triſtibus Perillũ primo, dein phalarim ſic iducit loquẽtes. Vt munus munere pẽſes, Da ꝓcor ingenio munera digna meo. Dixerat, & Phalaris pœnę miranda reptor, Ipſe tuũ ꝑſens ibue dixit opus. Claudian⁹ Li.1. ĩ Eutropion. Sic opifex tauri tormẽtorũq; reptor, Qui funeſta nouo fabricauerat ęra dolori, Primus ĩexpertũ Siculo cogẽte tyrãno. Senſit op⁹, docuitq; ſuũ mugire iuuẽcũ.

3 ¶ Phalaris quoq; tyrãnus eodem poſtea tauro incluſus & crematus eſt, quo alios prius ſuffocauerat. Oui. in Ibin. vtq; ferox Phalaris lingua prius enſe reſecta. More bouis Paphio clauſus in ære gemas.

4 ¶ Pygmalion frater Anthęi quũ ĩmolationem hoſpitum docuiſſet. deoꝝ aras ſuo ſanguine inſtar cæteroꝝ imbuit. Ouid. in Ibin. Frater vt Anthæi quo ſanguine debuit, aras Tinxit, & exemplis occidit ipſe ſuis.

5 ¶ Diomedes ab Hercule datus eſt in pabulum ſuis equis,

quos humano prius ſanguine ipſe pauerat. Oui. in Ibin. Vt qui terribiles programen habentibus herbis, Impius humano viſcere pauit equos.

6 ¶Sciron latro in Attica à Theſeo in mare præcipitatus eſt, quo prius hoſpites ipſe deturbabat. Cuius oſſa mutata dicuntur in ſcopulos.

7 ¶Icarus pater Erigones, quum Atticos vſum vini docuiſſet, ab eis in ebrietatē lapſis īterfectus eſt. Ouidius in Ibin. Muneribuſq; tuis lædaris, vt Icarus, in quem Intulit armatas ebria turba manus.

8 ¶Aegeſta Siciliæ fuit oppidū, ī quo principatus ē Aemylius Ceſorinus, q noui tormēti inuētores munerib⁹ cumulabat. Cui quū Arūtius Patercul⁹, equū ex ęre factū ad ſontes pimēdos excogitaſſet, eiuſdē iuſſu prim⁹ eo cōiect⁹ ē, & ibidē enecat⁹. Author Ariſtides Mileſi⁹ apud Plutar.

¶PARERGON. Vtinā ætate nr̄a pari lege in eos aiaduerteret, q nouoꝝ ſcelerum ſunt rimatores. Nullū eſt mihi frequentius votū, q̄ vt latrones illos pecuniæ publicæ quæſtores, nouercāte aliqn̄ fortuna, & vlciſcente Nemeſi ſuis inuentis perire videā, culeoq; & furca luere aut mutato pſperitatis Fauonio bonis oībus ſpoliari, manū ad ſtipem porrigere, & hoſtiatim victū emēdicare, q credulis & iperitis rerū principibus rodēdæ plebeculæ exigēdorūq; nouoꝝ ſemp vectigaliū artē demonſtrāt, Quos iā hactenus edocuerūt, vt exhauſtis ingeniis, vltro pgredi nō poſſint, nec ſi iponat̄ nouū ſtipēdii nomen, ppl's ſit ſoluendo. Quod enim extorquēdi æris cōmētū dari queat, quo regum aures nō calleāt, quod nō teneant tanq̄ ſuos vngues ſceleratiſſimo hoꝝ latronū cōſilio, qbus nō eſt horrori ciues vrbiū, & ruris incolas quouis nō ad cutem vſq; radere, & ad medullas exſugere, vt priuę ſtudeant crumenæ, domeſticumq; theſauri ſemper adaugeant? Putas ne eos inopum viduarū, aut pupilloꝝ rationem habere, quos vident laceros, nudos tanq̄ ex matre, ſiti & inedia macros, humectari pluuia, frigore totos tremere, & nullas nō ſentire miſerias, nullo nō languere tormēto? Vident rapaciſſimi hoc genus vultures, quāta ſit agricolarū paupertas, q̄

flebilis vita,q̃ modica facultas. Sunt enim quorũ integer theſaurus eſt caſa ſtraminea,fictilis hydria,Abacus longo vſu tineis foraminatus,duo aut tres vrceoli,faginus Can/tharus,biniq́ nec amplius porculi. In quos ſæuit non minus,q̃ in eos qui drachmæ grandine operti ſunt,& bonorum habent ſpacioſum mare. Qui ſi non habeant vnde ſoluant,prægnantibus etiam vxoribus auferetur culcitra lecti. Videret hoc Cicero,& non exclamaret in tyrannidẽ regum? Viderent Gracchi,& ad aſſerendam libertatẽ non excitarent populum? Videret Lycurgus, & ĩmoderatum hoc rapinæ genus lege non comprimeret? Nihilominus oportet pati,neq́ eſt q præ metu hiſcere aut mouere linguam audeat. Et quò liberius hominũ furor ac libido ſibi indulgeret,veritati oĩbus locis atq́ etiã theatris & tẽplis interdictum eſt. Nemo eſt qui potentiorũ rapinas & adulteria audeat obiurgare. Nemo qui ſpoliatę eccleſiæ patrocinari, Nemo qui de populi paupertate verba facere, Nemo qui exulatem cleri nutricẽ Leoni eripere. Et iã Theologi noſtri,quorũ refert ad rauim vſq́ verbis fulminare, muſſant, relictoq́ Theoſophiæ ſtudio ad grammaticorũ nugas redeunt. Omnes enim ad vnum veritatem declinare diſcunt,ne iugulum inclinent. Propterea q̃m leges cõprimendorũ ſcelerum funditus perierunt,non eſt mirũ ſi durius iugum quotidie incũbat populo,ſi noſtri quæſtores,ærariiq́ publici cuſtodes infideliſſimi nouos rapinæ modos annuatim cõminiſcant,& ex aliena miſeria ad arbitrium ſibi ſuiſq́ oĩbus fortunam fabricent. Sed iam tacẽdum eſt,ne quis diẽ perduellionis mihi dicat, & in ius me vocet,aut veritas ipſa profeſſori ſuo detrimentũ afferat.

¶ Morbi diuerſi.

1 Albugo	8 Arquatus	15 Anchuriſma
2 Alopecia	9 Alphon	16 Anorexia
3 Angina	10 Arthritis	17 Atrophia
4 Amphimerinon	11 Apopthoſis	18 Acrocordona
5 Apoplexia	12 Amauroſis	19 Apoſthema
6 Argema	13 Amplyopia	20 Branchus
7 Aurigo	14 Aphthæ	21 Bubonocele

21 Batrachus
23 Bulimus
24 Cærium
25 Cancer
26 Carbunculus
27 Carcinoma
28 Cephalæa
29 Condyloma
30 Cordapſus
31 Coriago
32 Coriza
33 Cy ianche
34 Chiragra
35 Chemoſis
36 Crethe
37 Chalazia
38 Cophoſis
39 Cion
40 Calculus
41 Cardiacus
42 Cœliachus
43 Cirſocele
44 Catoche
45 Caros
46 Cachexia
47 Comitialis
48 Dyſentería
49 Dyſuria
50 Dypſnæa
51 Diſcoia
52 Dracontium
53 Diabetes
54 Elephantus
55 Enchantis
56 Epialos
57 Epiphora
58 Epinyctis
59 Ectropia
60 Emphiſma
61 Epicauma
62 Epulis
63 Empyema
64 Enterocelæ
65 Epneumatoſis
66 Emphyſima
67 Erotes
68 Ephialtes
69 Febris
70 Ficus
71 Furunculus
72 Gangilion
73 Gemurſa
74 Glaucoma
75 Gomiorrhæa
76 Gangrena
77 Hecterocranea
78 Hydron
79 Hydrocephalæa
80 Hydrops
81 Herculanus
82 Hydrocelæ
83 Hypiſphaſma
84 Hyptaimus
85 Harpe
86 Hemorrhois
87 Icterus
88 Ileos
89 Impetigo
90 Intetrigo
91 Ignis ſacer
92 Lepra
93 Lichenes
94 Lithiaſis
95 Lyenteria
96 Lippitudo
97 Lagophthalmia
98 Leucomata
99 Lycantropia
100 Lethargus
101 Leontiaſis
102 Mentagra
103 Melathea
104 Nephritis
105 Nauſea
106 Narce
107 Ozena
108 Otalgia
109 Pernio
110 Petigo
111 Phrenetis
112 Phthiriaſis
113 Pituita
114 Pleuretis
115 Podagra
116 Porrigo
117 Priapiſmus
118 Puſtula
119 Pterigium
120 Ptiloſis
121 Pſorophthalmia
122 Phthiſis
123 Polypus
124 Parotides
125 Parulis
126 Pariſthmia
127 Pneumonia
128 Phymoſis
129 Pſora

130 Paralyſis
131 Recluuium
132 Ramex
133 Regius
134 Stranguria
135 Sacer
136 Sotrophos
137 Sycoſis
138 Synanche
139 Sonticus
140 Syriaſis (mia
141 Soleropthal-
142 Synchiſis
143 Sympyſis
144 Spſamus
145 Synthexis
146 Scotoma
147 Satyriaſis
148 Sphacelus
149 Struma
150 Scitrum
151 Therioma
152 Tormina
153 Tuſſis

QVoniã morbi ſunt famuli mortis (de qua hu/
cuſq; ſumus locuti) optimo iure fiet vt domi
nã velut ancillarioli à tergo ſubſequanť. De
qbus ꝑpter ea ſi qd dixero mihi quęſo nõ irā
ſcanť medici, ꝙ falcẽ in alienã meſſem iniece
ro,ꝙq; vltrà crepida ſutor, vltra telã Textor iudicauero.
Sola ſubiícia fragmenta ex peritiſſimo naturalium rerum
Plinio,aliquotq; aliis non pœnitendis ſcriptoribus,ne qs
calũnietur me priuata opinione aliquid cõmentũ fuiſſe.
Sed rem aggrediamur ex ordine lrãrum.

1 ℭ Albugo eſt macula quædam in oculo,à colore ſubalbi
do,qui ex glutinoſa pituita ꝓcedit. Plinius. Qua alligata
oculo,albugines tolli dicunť.

2 ℭ Alopecia morbus eſt in capite humano ex vicio hu/
morum ꝓueniens,dictus à vulpe,quã Græci Alopeca di/
cunt,ꝙ crebro hoc genus morbi patiať, vel ex ꝓprietate
vrinæ eius animalis qua vt aſpſæ herbæ areſcunt,neq; re
naſcunť nouæ,ita quoq; pilos decutit hic morbus, q po/
ſtea non ſuccreſcunt. Vocať aliter Alopeciaſis.Et Alope/
cades vafer ſeu vulpio diciť. Plinius ait hunc morbũ lin/
guæ ſcribæ radice combuſta & trita,emendari.

3 ℭ Angina morbus eſt acutiſſimus fauces occupans & ſtrã
gulans,qui aliter Tonſę ſeu tonſillæ diciť, ab Hippocrate
& Galeno Synanche. Tracto Ethymo ab ango verbo, ꝙ
hoiem angat. Plautus. Vellem me in anginã verti, vt huic
aniculæ fauces præoccuparem. Fit autem qñ nec tumor,
nec rubor vllus apparet,ſed corpus aridum & vix ſpiritus
trahiť. Arethæus medicus dixit morbum hunc ex frigore
frigidiſq; ꝓotionibus generari. Anginæ genera tria ſunt,

Synāche, Cynanche, Paraſynāche. Iulius modeſtus apud Macrobium teſtis eſt Angeronæ deæ olim ſacrificatū, q̄ populus Romanus hoc morbo, p̄miſſis votis liberat⁹ ſit.

¶ Amphimerinon febris eſt quotidiana, quæ ex humoribus corruptis, ac præſertim pituita coaleſcit.

5 ¶ Apoplexia ſeu Apoplexis dicit̃ ſubita pcuſſio, & velut quædam cōſternatio, quā qui patiunt̃, dicunt̃ Apoplectici. Hoc morbo periit Valentinus ſubiti ſanguinis eruptione. Si fiat in parte corporis tm̄, Hemiplagia dicit̃, hūc morbum latini ſtuprorē vocāt. Galenus ait in Apoplexiis totū corpus ſenſu priuari ac motu, ſolūq; ſupeſſe anhelitū, qui
3 ſi phibeat̃, maxima eſt & acutiſſima Apoplexia. Fit autē
1 hic morbus interdū fulminis ictu, interdum morbo.

6 ¶ Argema eſt morbus oculoꝝ, quū vlcus circulum oculi infeſtat. Irim Græci & Leucoma à candore noiant, Latini albuginem. Fit autem qñ ex plaga tenui venis fractis ſanguis ſuffundit̃ toti oculo, deinde nigreſcit.

7 ¶ Aurigo morbus eſt, qui aliter Regius dicit̃, nomen habet à colore auri, quem bilis per totum corpus diffuſa repręſentat. Quo qui laborant, auriginoſi vocantur.

8 ¶ Arquatus morbus dicit̃ à varietate colorum arcus cœleſtis, quos affectoꝝ facies reddit. Plinius ſcribit hūc morbum & Ictericū eundē eſſe cum regio morbo, ab Icterone aue, quā nos galgulum dicimus. De hoc Lucretius Li. 4. Lurida præterea fiunt quæcūq; tuent̃ Arquati, quia luroris de corpore eoꝝ Semina multa fluunt, ſimulachris obuia rerū, Multaq; ſunt oculis in eoꝝ deniq; mixta, Quæ contage ſua palloribus omnia pingunt.

9 ¶ Plutarchus ſcribit Alphon morbum eē quendam, quo q̄uis laboraret Atoſſa Artaxerxis filia, nihilominus à patre in vxorem ducta eſt.

10 ¶ Arthritis dicitur articulorum affectio, ſicut Pleuritis, & coſtarum & Nephritis renum.

11 ¶ Apophtoſis dr̄ pruritus palpebrarū, quū pili earū decidūt, quaꝝ Diabroſis, Diſtochiaſis, Phthiriaſis ēt ſunt vitia.

12 ¶ Amauroſis morbus eſt viſum impediens incolumi pupilla, ferè citra vllum dolorem.

13 ℭAmblyopia idem prope eſt cum amauroſi, quando ita premuntur oculi, vt exerti perſeuerent,& plus iuſtò patẽtes ſunt, vt contingit athletis in certamine compreſſis.

14 ℭApthæ vlcera ſunt in ore ſummo, Infantibus plerũq; peculiaria vicio lactis(quo nutriunt̃)calido humore corrupti. Oriuntur & in prouectis ætate, quando humoribus calidis concurrentibus rumeſcunt ora aſpectu ſanguineo.

15 ℭAncuryſma tumor eſt arteriæ præcluſæ è ſanguine, & ſpiritu cauſam trahens. Fit autem quum vulnerata arteria pellis nequaq̃ ſuperinducitur.

16 ℭAnorexia eſt morbus quidã, quo affecti cibũ reſpuũt & faſtidiũt, pelliturq; olfactu aceti & aliis odoribus acutis.

17 ℭAtrophia morbus eſt maciem cõtrahens, qñ corpus nõ alit̃, continuò aliq̃bus decedẽtibus & nullis ſuccedẽtibus.

18 ℭAcrocordona vlcera ſunt verrucis ſimilia, vbi ſub cute coit aliquid durius,& interdum paulo aſperius.

19 ℭApoſthemata dicuntur corruptiões carnium, muſculorum, venarum,& arteriarũ, quæ initio rubra & dura ſunt, demum quũ maturuerunt, multam emittunt ſaniem.

20 ℭBranchus ſpecies eſt Catarrhi, guttur arripiens, quãdo fauces arteriarum aſperitate læſe ſunt.

21 ℭBubonocele morbus dicitur, quando inteſtinum vſq; ad inguen dũtaxat eruperit, aut decubuerit.

22 ℭBatrachus eſt tumor ſub lingua maxĩe pueros ĩfeſtans.

23 ℭBulimus dicitur morbus, quum ob famẽ ſtomachus deficit, paulatimq; adeò frigeſcit, vt extremę partes deſtituãtur. Curatur autem aceti aut panis calidi olfactu, aut ſi extrema membrorum calida aqua abluantur.

24 ℭCærium genus eſt vlceris, dictum à faui ſimilitudine, quam habet. Plinius. Ramorum fici teneri cauliculi cum melle vlceribus(quæ cæria vocantur)illinuntur.

25 ℭCancer canceris, morbꝰ eſt naſcẽs in oĩbus ferè corpis partibus, ſed maximè in mãmis mulierũ, quę naturali mẽſtruo nõ purgant̃. Ouidius. Vt malũ latè ſolet imedicabile Cãcer Serpere, & illæſas viciatis addere ptes. Cato de Re ruſtica Cãcer cancri ponit ĩ maſculino. Eadẽ(inq̃t) braſſica vulnera putrida Cãcroſq; purgabit. Aliter Carcinoma

ſeu carcinus dicit. Crinitus ait Cancrũ differre ab Elephãtiaſi, ꝙ cancer vnicũ dũtaxat mẽbroꝝ occupet, Elephãtiaſis verò vniuerſum corp⁹ ſuo paſſim ꝯtagio depaſcat.

26 ¶ Carbũculus eſt tuber ſeu viciũ ꝓueniẽs ex inflãmatiõe, Diciturq́ʒ ab igneo carbone ꝓpter inflãmationem. Super eũ puſtulæ eminent maximè nigræ. Interdum ſubliuidæ aut pallidæ. In quibus ſanies eſſe videt. Hunc morbũ Græci Anthracem vocant. Plinius Lib. 26. ait Carbũculum in Italiam primũ veniſſe L. Paulo & Q. Martio cenſoribus, ac eſſe peculiare Narbonẽſis prouinciæ malum.

27 ¶ Carcinoma ſunt qui idẽ eſſe putent cum cancro, niſi ꝙ maximè in ſuperioribus partibus circa faciẽ, nares, & aures ꝓuenit. Cato ait hunc morbum ſanari braſſica trita.

28 ¶ Cephalæa morbus eſt acutus & peſtilens, qui totum caput infeſtat. Qui dimidia ſolũ capitis parte laborant, hemicranici dicuntur. Cephale caput ſignificat.

29 ¶ Condyloma tuberculũ eſt inſanabile, naſcens circa coronam podicis, proueniens ex inflãmatione. In quo ſunt eminentes tumores, figura, rotunda, nunc molles, nunc duri. Tres autem præcipui podicis morbi ſunt Rhagadia, Hæmorrhois, Condyloma.

30 ¶ Cordapſus morbus tenuioris inteſtini, quem iuniores Iliacum nominant.

31 ¶ Coriago morbus eſt pecoris bubuli, quum pellis ita tergori adhæret, vt apprehenſa manibus à coſtis deduci nequeat. Prouenit hic morbus, ſi bos ex aliquo languore maciem contraxerit, aut ſudãs in ope, poſtea refrixerit.

32 ¶ Coriza morb⁹ humore naſum obturãs, latine grauedo.

33 ¶ Cynanche dicit pituita craſſa in fauces & ceruicẽ delata, qua maxime laborant canes. Vnde etiam tractũ Ethymum. Tum vox nihil poteſt exprimere.

34 ¶ Chiragra dicit manuũ morb⁹, quo q laborãt, Chiragrici dicunt. Horatius. Nodoſa corp⁹ nolis ꝓhibere chiragra.

35 ¶ Chemoſis morbus eſt oculoꝝ, qñ ex tumore vehemẽti, vtræq́ʒ palpebræ connectunt, vt vix liceat cõniuere.

36 ¶ Crethe eſt tuberculũ, quod naſcit in palpebra, hordei ſimilitudine, Vnde & Hordeolum vocatur.

37 ℭChalazia,morbus eſt pręcedenti ſimilis, qn̄ tuberculū album modo grandinis innaſcitur.

38 ℭCophoſis aurium morbus ſurditatem afferens.

39 ℭCion ſeu Cionida tumor eſt in gutture, qn̄ ſcilicet ex/creſcens caro in faucibus ex Rheumate impedit vocem.

40 ℭCalculus morbus eſt in renibus,proueniens ex defectu cōcoctionis.Fit ēt in veſica,tunc appellatur Lithiaſis.

41 ℭCardiacus morbꝰ ē ī ore vētris,q accidit cū febre acuta & motu arteriaꝝ frequēti,Recreaturq́ꝫ flabelli vētilatiōe.

42 ℭCæliacus vētris morbus, quum emollita aluo, liquida egerunť cauſa debilitatis. Cauſa morbi eſt ſupfluus & fri/gidus cibus.continua frigora,aut calores vehementes.

43 ℭCircocele morbus eſt coleoꝝ, quum tumeſcētes venæ ſcrotū implent,fitq́ꝫ teſticuloꝝ alter maior altero.

44 ℭCatoche & Cathalepſis morbus eſt inter Lethargū & Phreneſim medius, melancholico humore cum febre ve niens,quum affectus oculos quandoq́ꝫ apertos, quādoq́ꝫ concretos & immobiles habet ſine ſenſu.

45 ℭCaros ſpecies eſt Lethargi vehemētē ſomnū inducēs,

46 ℭCachexia ē malus corpis habitꝰ oē alimētū corrūpēs, qn̄ corpus longo morbo extenuatū refectionē ob debili/tatē nō accipit. Prouenit ēt qnq́ꝫ à retentione excremēti.

47 ℭComitialis,morbus eſt tantā animi cōſternationē affe/rens,affectumq́ꝫ adeò mente alienatū & attonitū reddēs, vt tremētibus mēbris, veniſq́ꝫ palpitantibus in terrā deci/dat.Vnde & caducus dicit.Vocatur ēt Herculeus,ꝙ eo la/borauerit Hercules.Item morbus ſacer,ꝙ in eam maxime partem ſæuiat, quæ ſit ſanctiſſima. Comitiales autem,ꝙ primus Romanorum(qui eo laborauit)affectus ſit in co/mitiis. Huic morbo præcipuè ſunt obnoxii viri qui atra bile vexantur,& ingenio clatent.

48 ℭDyſenteria eſt inteſtinoꝝ exulceratio, qua q laborant, vocanť Dyſenterici. Latine tormina dicuntur. Prouenit qnq́ꝫ ex cibo,aut acuto,aut minime concocto.

49 ℭDyſuria vocať vrinæ difficultas,dum veſicæ paſſiones vrinam ipſam ſupprimunt.

50 ℭDyſpnæea eſt difficultas ſpirandi.

51 ❡Diſcoia appellatur difficultas auditus.

52 ❡Dracōtiū morbꝰ ē apud Indos & Aegyptios, ꝓueniēs i mēbris muſculoſis, vt gutture, brachiis, coxis, cruribus.

53 ❡Diabetes eſt morbus renum, qui inueteratus ex paruo humore congeſto maximam inducit ſitim. Curatur ſuperflui humoris euacuatione.

54 ❡Elephātus, elephātia, ſeu Elephātiaſis, morbꝰ eſt ſilis lepre crebras in ſumma corporis parte gignens maculas, ac tumores rubore paulatim ſeſe in atrū vertēte. Hoc affectis morbo oēs corporis partes nęuulis qbuſdā rubris inflant. Nomē tractū ab elephāto aīali, cuius cutis vlceroſis vallibus exarat. Scribit Plinius morbum hūc in Italia nō fuiſſe ante Cn. Pōpeii tēpora, De hoc Lucretius Li. 6. ſic inquit. Eſt elephas morbus, q̄pter flumina Nili Gignit Aegypti ī medio, neq; pręterea vſq̄. Galenus Elephātiaſim inter infantiles morbos numerat. Differt à lepra, qm̄ lepra habet cutis impetiginē quandā & velut ſcabiem. Elephantiaſis verò nō cutem ſolum, ſed neruos & oſſa viciat.

55 ❡Encāthis morbꝰ ē oculoꝝ, quū i ipſoꝝ angulo tuberculū ē, qđ palpebras paꝝ diduci patit. Eſt aūt nautis freq̄ns.

56 ❡Epialos ſpēs eſt febris ex pituita frigida ꝓcedens.

57 ❡Epiphora morbus ē oculoꝝ, quū humoris deſcenſu angunt oculi. Plinius ait carnem peponum Epiphoris oculorum prodeſſe. Columella Magudarim contuſam conſperſa polenta ipſum morbum ſupprimere.

58 ❡Epinyctis vlcus eſt aciem hebetans, & in cingulo oculi perpetim humor emanans, quem morbum ait ſanari illitis porri ſectiui foliis.

59 ❡Ectropia morbus eſt oculoꝝ Lagophthalmiæ contrarius, dum palpebræ deorſum conuertuntur.

60 ❡Emphyſma ſeu Sympyſis, dicitur tumor & inflatio palpebrarum.

61 ❡Epicauma vlcus eſt ſordidum, ex cuius purgatione humida, quæ ſunt intus effluunt.

62 ❡Epulis tumor eſt iuxta dentē genuinū, qnq; cū febre & dolore vehemēte, adeò vt hiſcere hoiem prohibeat.

63 ❡Empyema morbus eſt Thoracis, ꝓcedēs vel ex ſangui-

ne cõmaculato, vel alicuius viſceris vlcere.

64 ℂEnterocelæ morb⁹ eſt īteſtinorꝫ diffluentiū ī teſticulos. Martialis Lib. 10. Enterocelarū fert̃ Podalyrius Hermes.

65 ℂEpneumatoſis dicit̃ ventris inflatio humoribus pitui toſis in vapores reſolutis ex medіocri calore.

66 ℂEmphyſima eſt ſpiritus inflatio ſub cute. Fit quandoqꝫ in ventre & in interaneis.

67 ℂErotes morb⁹ ē melācholiæ, ex nimia amoris ægritudi ne puenieſ, q curat̃ vini potatione, balneis, ſpectaculis, & alіis rebus iucundis mentē ab eo tormēto auocantibus.

68 ℂEphialtes morbus eſt, quo affecti noctu ſe ſtrangulari putant, aut membris aliquibus detineri, aut ex alto cade re, aut voce & parata venere prohiberi. Hic ſi inueterauerit, Apoplexiam, aut Epilepſiam afferet. Prouenit ex atra bile, & craſſis humoribus ad cerebrū tendentibus.

69 ℂFebres ſunt variꝫ. Quotidiana, quæ accidit pituitoſis, qñqꝫ pueris hyemali tpe, & ſenibus ob nimium cibū, vel in vita maxime ocioſa. Hæc certū habet periodū, & aliqñ deſinit. Hanc Græci vocāt Ephemerinā. Putris febris co gnoſcit̃ ex pulſu arteriarū inæquali, calore magno & fu moſo. Hæc ſanat̃ miſſione ſanguinis & humoris euacua tiōe. Cōtinua nō habet remiſſionē. Febris acuta cognoſci tur lingua affecti nigra, ſiccis excrementis, lutea & vehe mente ſiti, ingēte nocturna, & mētis alienatiōe. Tertiana vno die pſtat, tertio poſtea redit. Habet originem à flaua bile, horroremqꝫ ac ſitim infert ab initio, ac ꝑpterea tpe æſtiuo pleruqꝫ venit. Curat̃ alui decoctione, vrinæ ꝓuo catione, & potiōe apii. Quartana orit̃ è frigido humore & atra bili. Calore tertiana iferior ē. Propterea plerūqꝫ ſo let eē autūnalis. Sanat̃ diæta, vino tenui & albo, ac tribus piperis granis quotidie ex aqua ſumptis. Dicit̃ āt febris à feritate. Ea affecti dicunt̃ febrire, febricitare, & febricitari.

70 ℂFicus vicium eſt oculis adnaſcens, quod non facile poſt auelli. Naſciturqꝫ ex nimio prurітu in his maxime parti bus quæ pilis conteguntur.

71 ℂFurunculus tuberculum eſt cum inflammatione & do lore, quod in pus veniat.

71 ℭGangilium eſt morbus in capite, quum humor quidã includit. Eſt etiam nerui alicuius contorſio.

73 ℭGemurſam. Plinius lib. 26. ait morbum eẽ inter digitos pedum naſcentem.

74 ℭGlaucoma genus eſt morbi Criſtallini humoris mutati in colorem glaucum.

75 ℭGomiorrhea eſt emiſſio vrinę minime volũtaria, ex debilitate ꝓficiſcẽs, cui occurrit abſtinẽtia rerũ inflantium.

76 ℭGangrena eſt quædam ſcabies curatu difficilis, qũ itidem tumor ingens afficit aliquod membrum.

77 ℭHeterocranea morb⁹ ẽ capitis, quũ caput ipm̃ ĩęqualit̃ dolet tumetq́;, & ĩter pilos rotũda & tũida ſurgũt vlcera.

78 ℭHydron ſeu hyderon genus eſt morbi, quum diſtenditur aqua cutis.

79 ℭHydrocephalęa ẽ capitis morb⁹, vbi humor cutẽ ĩflat.

80 ℭHydrops ſeu hydropiſis eſt morbus aqueus ſubcutaneus, qñ ſcilicet ſub cute eſt aqua, quæ facit vẽtrem turgeſcere & inflari. Quo morbo qui laborant, explere ſitim nequeũt. Horatius. Creſcit indulgens ſibi dyrus hydrops. Nec ſitim pellit, niſi cauſa morbi. Fugerit venis, & aquoſus albo Corpore languor.

81 ℭHerculanus morb⁹ eſt ex eoꝝ numero, qbus nulla medicoꝝ ope ſuccurri põt. Naſciturq́; quoties caro ĩ humorẽ craſſum & ſpumidũ colliqueſcit. vocat̃ aliter diuin⁹ ſeu ſacer, ꝙ diuinã i. rationalẽ animi partem violet.

82 ℭHydrocelæ morb⁹ ẽ, quũ ĩteſtina defluũt ac colligunt̃. Martialis Lib. 12. Omnes quem modo colei timebant. Dicentem tumidas in hydrocellas.

83 ℭHypiſphaſma dicitur ruptio venæ ex ictu & vena plerũq; procedens.

84 ℭHyptaſmus ẽ cõuerſio ſtomachi ex humore ĩperante.

85 ℭHarpe eſt humor ex flaua bile proueniens, qui totum corpus late corripit.

86 ℭHæmorrhois genus morbi, quo affecti ſanguinis fluxũ patiunt̃. Plini⁹ ait. Allium potu, vel cibo, vel illitu priuatim contra hæmorrhoidas prodeſſe.

87 ℭIcterus eſt diffuſio bilis ꝑ totum corpus, quę interdum

nigra,

nigra,interdū flaua ē.Diciturq́ʒ ab ícͭero aue, cui⁹ aſpectu ſanať. Cognoſciť hic morb⁹ ex colore oculoꝝ, qñ quod album eſt fit luteū. Procedit tā ex ſplene affecto, ꝙ̄ ex hepate.Eo laborans nulla ſibi appetētia moueť, alba egerit excremēta.Vocať aliter Regius,arquatus,& aurigo. Martialis Lib.11.Dicet & ıcͭericā ſi forſitan altera mœcha.

88 ℭIleos morb⁹ graciliorıs inteſtini,ꝗ affecti dicunť Ileoſi.

89 ℭImpetigo eſt fœdatio cutis cū prurıtu. Affert aūt morbū ſquamoſum ſcabiei ſimilē totū corpus dehoneſtantē. Seren⁹. Si verò viciū eſt qđ ducit ab ípete nomē,Hoc matutina poteris cohibere ſaliua. Aliter Petix & Petigo dr̄,

90 ℭIntetrigo fit quando nerui ın aliqua corporis parte cō trahuntur.Cato ait morbum hunc ſanarı poſſe ſi ſurculus abſinthii pontici,feratur ſub anulo.

91 ℭIgnis ſacer numerať íter mala vlcera.Cuius duo genera. Alterū ſubrubicundū, quod fit in pectore,laterib⁹,aut plantis.Alterū in ſumma cutis exulceratione,ſed ſine latitudine diciť ſacer,ꝑpter admirationē,ꝙ nihıl habeat cum aliis morbis ſimile,vel ab Hercule,qui eo laborauit.

92 ℭLepra morbus eſt idem cū Elephantia,aut nō multum diſſimilis. De quo intellexiſſe videť Horatius,dicens. Vt mala quem ſcabies, aut morbus regius vrget. Hunc allio exulcerari,ſanariq́ʒ cum origano teſtis eſt Plinius Lib.20. Similitudinem habet cum Pſora, ſed altius aliquanto penetrat,pulmonemq́ʒ adeo corrūpit & putrefacit,vt eo affectı rauceſcant,ægreq́ʒ loquanť & reſpirent.

93 ℭLychenes maſculini gñis dicunť oris vlcera,furfurē cutis excitātia, latine Mētagra dr̄. Martialis Li.11.Nō vlcus acre,puſtulæve lucētes. Nec triſte mētū ſordidiq́ʒ Lychenes.Fuit hic morb⁹ Romanís ignot⁹ vſqʒ ad principatū Tyberii,Authore Plinio Li.26.Cap.1. Alr̄ ēt vocať Lychen.

94 ℭLithiaſis vocatur morbus calcularis. Alii ocularem faciunt in conuerſis palpebris. Si in renibus accidat,aut veſica,procedit ex defectu concoctionis.

95 ℭLyēteria vocať ıteſtinoꝝ diſſolutio,quū cib⁹ nō ꝑficiť, ſed egeriť icoctus. Lyenteriā q patiunť,dicunť lyenoſi.

96 ℭLippitudo vicium eſt oculorum,humorē,& lachrymas

emittentium, quo Horatius fatet̃ ſe laboraſſe, vbi ait. Hic oculis ego nigra meis collyria lippus Illinere.

97 ¶ Lagophthalmia morbus eſt oculoꝝ, qñ contractis ſuperne palpebris apertis dormitur oculis inſtar leporis.

98 ¶ Leucomata maculæ ſunt profundæ in oculis.

99 ¶ Lycáthropia ſpecies eſt melancholiæ, quũ more luporũ affectus noctu in ſomnis vlulat.

100 ¶ Lethargus morbus eſt Phreneſi cõtrarius, dormitãs, & ex atrabile ꝓueniẽs. Cui ꝯſanguineus veternus, alter obliuione, alter ſomno ſemiſepultus. In lethargo ꝑter ſomni appetentiã, eſt q̃dã mẽtis alienatio, & rerũ ꝑpe oĩum obliuio. Boetius. Lethargũ patit̃ cõem illuſarũ mẽtiũ morbũ, ſui pauliſper oblitus eſt. Hoc affecti dicunt̃ Lethargici.

101 ¶ Leontiaſis capit̃ pro Elephantiaſi, ꝙ hoc mordo affecti frontem Leonis modo corrugatam habeant.

102 ¶ Mentagra eſt faciei morbus, nomẽ ſortitus à mento, à quo orit̃. Occupatq; interdũ totos vultus, oculis tñ immunibus. Deſcẽdit nonnunq̃ in colla, pectuſq; ac manus fœdo cutis furfure. Vocabulo grçco Lychen ſeu Lychenis dicit̃. Mẽtigo vero morbus eſt pecorum.

103 ¶ Melatheã Plutarch⁹ i Phociõe ait eẽ morbũ, q̃ laborauerit Dimarch⁹ Corinthi⁹. Morbi tñ nõ exprimit q̃litatẽ.

104 ¶ Nephritis eſt renum morbus, qui inter acutos numeratur, de quo forte intellexit Horatius, dicens, Si latus, aut renes morbo tentantur acuto. Nephritici dicũtur omnes, qui hoc morbo laborant.

105 ¶ Nauſea vocat̃ ſtomachi faſtidiũ, ob circũſtantẽ prauum humorẽ. Cui ꝑpe ſimilis Anorexia .i. ciboꝝ inappetẽtia.

106 ¶ Narce eſt alicui⁹ mẽbri torpedo, ſeu labore, ſeu frigore ſtupeſcentis. Narcodes dicit̃ qui hoc patit̃. A narco piſce hoc malum inferẽnte, qui & torpedo appellatur.

107 ¶ Ozenia morbus eſt, quũ multa vlcera ac cruſtę ſunt circa nares, quæ fœtidũ reddunt odorẽ, & olfactũ ĩpediunt.

108 ¶ Otalgia eſt aurũ morbus, quũ intus fiũt quidã ſoni.

109 ¶ Permo morbus eſt pedũ ex frigore proueniens, & maxime calcaneũ infeſtans, quem rapo domeſtico, ſi feruens imponatur, ſanari teſtis eſt Plinius.

110 ¶ Petigo maculoſus eſt morb⁹, totũ plerũq; vultũ pręter occulos occupans. Aliter vocat impetigo ab impetendo.

111 ¶ Phrenesis morbus eſt cõturbás mētē, & inſaniā plerũq; excitans. Fit autem quũ quis vanas imagines accipit. Poſſidonius ſcripſit Phrenesim tumorem eſſe mēbranaꝝ circa caput cum febri acuta, qui mentem alienat. Prouenit autē ex flaua bile. Si humida eſt, ſommos facit ꝓfundos. Si ſicca, vigilias. Si humida cum paruo frigore, ſtultitiam.

112 ¶ Phthiriaſis appellatur morbus pedicularis, quo Sylla, Pherecydes & alii pleriq;(vt iam diximus) perierunt.

113 ¶ Pituita eſt morbus capitis ꝓueniens ex Catarrho. Grœce Phlegma dicitur. Eſt autem origo omnium languorũ, qui ex diſtillatione fiunt. Quum expirat extrinſecus, varios tumores producit. Intrinſecus verò cohibita, vrentes edacesq; morbos parit. Horatius in ep̄lis. Pręcipuè ſanus, niſi quũ pituita moleſta eſt. Pituitoſi hoc morbo affecti.

114 ¶ Pleuritis ſeu Pleureſis eſt dolor Laterum, quo affecti dicuntur pleuretici. Quo morbo periit L. Craſſus eloquentium iuriſperitiſſimus, Affert plerunq; febrem, tuſſim, & anhelitus difficultatem.

115 ¶ Podagra eſt dolor pedum, quo affecti dicuntur podagrici. Martialis. Litigat & podagra Diodorus Flacce laborat. Plinius ait hunc morbum rarum fuiſſe in Italia patrũ, auorumq; memoria, ſuaq; etiam ætate. Nec eſſe incurabilem. Nam in multis ſponte deſinit, & in pluribus curatur. Vide remedia. lib. 20. Cap. 11. Quāuis Ouidius lib. 1. de Ponto dicat, Soluere nodoſam neſcit medicina podagrā. Si eſt in genu, vocatur Gonagra ab Hippocrate.

116 ¶ Porrigo genus eſt morbi, q creſcēdo porrigit & extenditur, Vnde nomen traxit. Naſcitur in capillo, barba, & ſupercilio. Lucilius. Triſtē & corruptũ ſcabie & porrigine plenum. Qui hoc infeſtantur, dicuntur porriginoſi.

117 ¶ Priapiſmus morbus eſt, quo genitale membrũ citra rei venereæ cupiditatem extendit. Cui rebus frigidis occurritur, quo periit Michael Verinus poeta Hiſpanus.

118 ¶ Puſtula, eſt tuberculum naſcens in ſummitate cutis. Plinius Puſtulas vocat eruptiones pituitæ. Quādoq; tamen

puſtula ſignificat bracteam argenti. Martialis. Lib. 8. Et niueum fœlix puſtula vincit ebur.

119 ¶ Pterygium mẽbranula ẽ neruoſa, oriẽs ſub angulo ocu li, quæ interdũ ita augeſcit, vt pupillã operiat. Si inueterata ſit, Chirurgi manu indiget. Si mediocris tm̃, collyriis.

120 ¶ Ptiloſis oculorum morbus, quum pili ſuperioris palpebræ connectuntur, vel quum decidunt, aut ordine duplici ſupernaſcuntur ex craſſitudine palpebrarum.

121 ¶ Pſorophthalmia dicit᷑ pruritus palpebrarum.

122 ¶ Phthiſis morbus itidem oculoꝝ, quando pupilla anguſtior fit, aut larior ex aliquo capitis morbo, ex quo obiecta apparent eſſe maiora quã ſint. In hoc morbo fit exulceratio pulmonis, ex pituita diſtillante à capite.

123 ¶ Polypus eſt nariũ morbus, ita dictus à ſimilitudine Polypi aĩalis. Qui vt acetabulis venãtes ĩuadit, ita quoq; nares iſte occupat vſq; ad ſermonis & anhelitus ĩpedimẽtũ. Ponit᷑ inter Carcinomata penè incurabilia. Polypoſi ſunt quoꝝ naſus polypo morbo in fœdam magnitudinẽ excreſcit. Martialis. Naſutum volo, nolo Polypoſum.

124 ¶ Parotides morbi ſunt nariũ, qui naſcunt᷑ ex capitis humore huc deſcẽdẽte & aggeſto. Sũt & qñq; ſine tumore.

¶ Parulis, dicitur tumor gingiuarũ cui niſi per pharmaca occurratur, in pus veniunt.

126 ¶ Pariſthmia morbus eſt gutturis & faucium, qñ loca gulæ anguſta prę̃cludunt᷑, aut nimia vini potiõe, aut hauſtu ſubito alicuius rei acorem habentis.

127 ¶ Pneumonia morbus eſt pulmonis, quando tumeſcit, ꝓueniens interdũ ex vehementi Catharro, vel pleuritide.

128 ¶ Phymoſis vicium eſt mẽbri genitalis, quando nudum eſt, aut contectum nudari non poteſt.

129 ¶ Pſora ſpẽs ẽ leprę, q̃ ĩ ſũma pelle verſat᷑. Hac q laborãt, vlcera ſiue puſtulas ſupramodũ ꝯtingere & ſcalpe cupiũt.

130 ¶ Paralyſis dicitur neruorum diſſolutio & viriũ defectus, aliter pareſis. Hoc morbo qui laborant, vocant᷑ Paralytici. Arguitur autẽ in hoĩbus, quum rectũ ſeruare inceſſum nõ valent, & crura velut ardua conſcendentes attrahũt, & in ſiniſtrum qñq; dextra circũferũt, qñq; ẽ diuerſo.

131 ¶Recluuium morbus, quum circa vngues cutis ſe ſoluit. Huic ſilis ē Rediuia, quā lana ſuccida ſanat ex aq̄ frigida.
132 ¶Ramex ſpēs ē herniç. Hoc affecti morbo vocant̄ Ramicoſi. Sanat̄ ſyluestri ruta cū Axūgia, authore Plinio li. 10.
133 ¶Regius morbus idem eſt cum Arquato, Aurigine, & Ictерico, vide in præcedentibus. Appellat̄ autem Regius, q̄ eo morbo affecti, apparatu regio, vt conclaui cultiore, ludiſq; & laſciuia ſanentur.
134 ¶Stranguria vocat̄ vrinę difficultas, qn̄ guttatim egerit̄. Latine dicitur ſubſtillum. Author Cato de re Ruſtica.
135 ¶Sacer morbus vocatur comitialis ſeu caducus, q̄ eo laborauerit Hercules.
136 ¶Strophos appellatur inteſtinorum dolor.
137 ¶Sycoſis morbus eſt, qui aliter ficus ſeu Mariſca dicitur. Vide in dictione ficus. Fit qn̄ caro excreſcit.
138 ¶Synāche morbus eſt ſpiritū, & fauces occupās, & ſtrangulans Angina latine dr̄. Demoſthenes pecunia à Mileſiis corruptus, cū poſtridie à cōcione flagitaret̄, vt in eos orationē hr̄et, excuſauit Synanchē. Vnus aūt ē turba ſuſpicatus, id quod erat, exclamauit nō ſynanchen eum pati, ſed Argyrāchen, quaſi dicas argētanginā. Quib⁹ verbis ſignificauit ſilētiū Demoſthenis pecunia à Mileſiis emptum.
139 ¶Sonticum morbum veteres p̄ vehemēti, ac grauiſſima ægritudine acceperunt, quam Plinius ait ſuffitu lapidis (qui vocatur Gagates) deprehendi. Habet autem vim nocendi grauiſſimē. Nam Sontire verbum, eſt vehementer nocere. Hinc & Sontes rei appellantur.
140 ¶Syriaſis morb⁹ eſt pueroꝝ, & iflāmatio circa cerebrum, vnde ſequit̄ ſyncipitis & oculoꝝ incuruitas, cū pallore & ſiccitate corporis. Plinius lib. 22. ſcribit Heliotropii folia, īfantiū diſtillationibus, qd̄ Syriaſim vocāt, īlita mederi.
141 ¶Soleropthalmia eſt oculoꝝ morbus, qn̄ præ duricie palpebræ vix ē ſomno aperiuntur, & ſordes in oculis ſiccę remanent, oculiq; propterea fiunt ſubruffi.
142 ¶Synchyſis eſt oculi confuſio, ob plagam aliquā, ex qua pupilla turbatur.
143 ¶Sympyſis tumor eſt & inflatio palpebrum.

¶ Spaſmus morbus eſt, q concreto ferè toto corpore, naſcitur è frigido humore maximè circa ſpinam muſculoꝝ. Ex anteriore corporis parte Hemeproſtoton & poſteriore Epiſtoton. Signa morbi ſunt, difficultas anhelitus, motus arteriarũ paruus, ac tenuis, Rubor i vultu, oculi tumidi, vrina ferè aquea, vel ſanguinea. Spaſtici dicunt, qb⁹ aliquid intus cõuulſum eſt. Et Spaſmus nihil eſt aliud, q̃ neruorum diſtentio ſiue rigor procedens è ſiccitate nimia in euacuato corpore.

145 ¶ Syntexis morb⁹ eſt vētris, qñ humorib⁹ eo deſcēdētib⁹, ſi le qddã flauæ bilis excreat. Generat à febre, vrente oēm intrinſecus humorē. Hoc qui laborāt, dicunt Syntectici.

146 ¶ Scotoma eſt morbus, quē nos vertiginē appellamus, quum tenebræ ob oculos voluuntur. Procedit autem ex vaporibus ad cerebrum delatis. Affectis ſolet eſſe oculoꝝ hebetudo, aurium ſonitus, ſemiſurditas. Accidit plerũq;, quum ſurgitur è ſomno, vel quum fit circumactio corporis, aut ex ebrietate nimia, & ſaturitate.

147 ¶ Satyriaſis morbus eſt de ſpecie Elephantiaſis. Quo affecti, vlceribus ſcatēt, tetro ſunt aſpectu, ore ſqualēti nõ ſine dolore & pigritia. Neq; vlla cibi aut potus voluptate mouent. Sic aut dicit, vel ꝙ laſciuis hoibus (quales ſunt ſatyri) eueniat, vel ꝙ ora ſatyroꝝ pictorum referant.

148 ¶ Sphacelus morbi genus eſt, quod ex ĩmodica, defatigatione ſolet accidere. Quidam putant eſſe tormina articulorum, quidã oſſium tabē, quũ ſcilicet mēbrum aliquod vſq; adeò ſcabie corruptum eſt, vt ſine ſenſu maneat.

149 ¶ Struma eſt tumor, ſub quo concretæ quædam ex ſanie & ſanguine quaſi glandulæ naſcuntur, maximè in ceruice, ſub alis, & vnguibus manus.

150 ¶ Scitrum tumor eſt ꝑdurus in ſenſibilis, vixq; curabilis.

151 ¶ Therioma vlcus ē viriliũ, iterdũ ēt aliaꝝ partiũ, dũ multo ac nigro ſanguīe mali odoris, atra fit caro & corrodit.

152 ¶ Tormina morbus à torquēdo ſumpſit nomen, quũ dolore torquent inteſtina, exulceratione. Ex his cruor manat, frequens deiiciendi cupiditas, dolor eſt in ano. Signũ tunc eſt mortiferũ, ſi carnes egerant. Nonius Tormines di

xit in maſculino. Medici dicunt Tormina nõ eſſe aliud, q̃ guum permordeť aluus in inteſtinoꝝ anfractibus. Si circa vmbilicum affigit & lumbos, neſcit medicinam.
153 ℂTuſſis morb⁹ eſt arteriarum, q gigniť vel ex frigore, vel ex pituita in pulmonẽ deſcendẽte. Prouenit qñq; ex vehemẽti conatu vocis. Interdũ & ex calore febris. Inueterata difficile tolliť. Sanať herba, q̃ ꝓpterea vocať tuſſilago.
154 ℂTrichiaſis eſt eruptio piloꝝ præter naturam in ordine palpebrę ex Reumate procedens.
155 ℂTrachoma vocatur palpebrarum aſperitas.
156 ℂTonſillæ morb⁹ eſt fauciũ, carne durata circa guttur. Dicunť tonſillę. In hoie, in ſue glãdulæ. Authore Plinio.
157 ℂTympanites morbus eſt de genere Hydropiſis, quo affectus tumet, & tympani modo inflatur.
158 ℂVeternus morb⁹ eſt, ſomnũ & marcorẽ ĩducẽs ex nimio ocio & torpore. Hic ꝓ pigritia & ſomno pleruq; poniť.
159 ℂVnguis morbus ẽ oculoꝝ, q à Græcis pterygiũ diciť.
160 ℂVomica tumor eſt excreſcẽs in corpore, ſaniem plerũq; emittẽs. Vomicã Plautus crumenã vocauit plenã pecunia.
161 ℂVredo morbus herbarũ, arboꝝ, fruticũ, q in vitibus diciť carbunculus, in cæteris rubigo. Plinius. Adurit lacteſcẽtes germinũ oculos, quod in flore carbunculũ vocant.
162 ℂVermina ſunt dolores corporis, qui quodã minuto motu, & qbuſdã veluti ſtimulis vermiũ inſtar ſcindere & pungere videnť. Verminare eſt vermib⁹ ſcatere. Celſus. Nihil pernicioſius pueris, dum verminant.
163 ℂVerrucæ ſunt tumores in vultu, quos Gręci myrmecias vocant. Feſtus Coſſos appellat. Serpunt vſq; ad ceruicem, quandoq; dolorem afferentes & pruritum.
164 ℂXerophthalmia eſt oculorum pruritus, tracto nomine à ſiccitate. Eſt enim arida lippitudo, quũ nec tument, nec fluunt oculi, ſed graueſcunt.

ℂAuctarium.

ℂAlii ſunt morbi numero ꝓpe infiniti, q non doctrinam tm̃ & elegãtiã in ſcriptore poſtulãt, ſed experiẽtiã quoq;. Nã pleriq; oẽs qui de his loqmur, fumũ ſolũ attingimus, & nebulas pingimus in pariete. Nõ eſt hęc noſtra meſſis.

Et dum hoc ſcribēdi argumētū ſumimus, nihil aliud aſſe/qmur, quā qđ peritoꝝ linguas ī nos ipſos acuimus. Multi dū ſuæ doctrinæ ac famæ dilatere volunt pomœria, min⁹ multò merenť laudis, q̄ ſi quos nouerūt, remos ipellerent. Quo fit, vt his relictis ad mea licia redire velim. Neq; hoc ipſum de morbis (q̄tulumcūq; eſt) delibaſſem, niſi fuiſſet aius his quadā tenus ſatiſfacere, q ex oi dolio aliq̄d ſtudēt pitiſſare, quiq; nihil idiſcuſſum relinqui ſibi volūt. Perga/mus ergo, & finē facturi, breue auctarium conſuamus.

Morbis indunť noīa quandoq; ab affecto membro, vt pleuritis à latere. Peripneumonia à pulmone. A cauſis, vt maniæ, melancholię. A ſimilitudine, vt elephas, Leo, Cancer. Ictericus. Polipus. Ab artifice, vt Chironiū Vlcus Ab his qui laborarunt, vt Tyloſis, Herculanus.

Appellationes eoꝝ, qui variis laborāt morbis.

Apoplectici Aurigīnoſi, Anorectici, Apoſtematici, Aſmatici, Alſioſi, Aluini, Carbunculoſi, Carcinomatici, Chiragrici, Chalaziaci, Calculoſi, Cardiaci, Cœliaci, Comitiales, Colici. Dyſenterici, Elephantiaci, Epiphoretici, Ectropici, Emphyſmatici, Entheroceli, Erotici, Elioſi, Febriculoſi, Glaucomatici, Hydropici, Hydrocephali, Ictérici, Impetiginoſi, Iſchidiaci, Iſchiaci, Leproſi, Lyenterici, Lippi, Lagophthalmi, Leucomatici, Lycātropyci, Lethargici, Lymphatici, Mentagrici, Melancholici, Narcodes, Opiſtonici, Orthopnoici, Phrenetici, Pthiſici, Pituitoſi, Pleuretici, Pedicoſi, Podagrici, Porriginoſi, Puſtuloſi, Pſorophthalmi, Polypoſi, Pneumonici, Paralytici, Peripneumonici, Suſpirioſi Splenetici, Stomachici, Stranguarioſi, Sontici, Spaſtici, Syntectici, Scotomatici, Strumoſi, Torminoſi, Tetanici, Veternoſi, Verminoſi, Verrucoſi, Xerophthalmi.

Qui morbis aliquibus infecti & affecti fuerunt.

1 Eunomi⁹ p̄ſul	6 Andragaſina	11 Pto. phiadelphus
2 Galla	7 Maria	
3 Plotinus	8 Iulius viator	12 C. Mecœnas
4 Froila	9 Medeius	13 Antipater
5 Ariſtarchus	10 Metrodorus	14 Manili⁹ Cornu.

15 Seruiꝰ Clodius
16 Ennius
17 Coſmus
18 M.Craſſus
19 Vatinius
20 Cambyſes
21 Hercules
22 Cęſar
23 Liuius Druſus
24 Io.Venetus
25 Theopompus
26 Diodorus
27 Amedeus
28 Carolus rex
29 S.Genoueſa
30 Beniamin anachor.
31 Heracletus
32 Matthæus Aquilanus.

1 EVnomius præſul Cyzicenus Arrianæ hæreſeos ſectator (qui ſub Valēte iperatore floruit) lepra & morbo regio laborauit.

2 ℭGalla vidua Romana Symmachi viri patricii filia, laborauit ex Carcinomate in mamilla.

3 ℭPlotinus philoſophus Platonicus, natione Aegyptius, morbo ſacro fuit obnoxius.

4 ℭFroila ſecūdus, Alphonſi magni filius, Lepra correptꝰ, ærunnoſa morte vitam clauſit.

5 ℭAriſtarchus grāmaticus Alexandrinus (qui floruit ſub Ptolemæo Philometore) Hydropiſi laborauit.

6 ℭAndragaſina virgo vxor Auſberti cuiuſdā, qui fuerat domeſticus Vandeginſilli comitis palatini, Lepra laborans, Cœnobio ſe incluſit.

7 ℭMaria filia Amedei Sabaudie ducis vomica laborauit, ac propter ea Philippo Mariæ vice comiti marito ſuo nunquàm congreſſa eſt.

8 ℭIulius viator eques Romanus coętaneus Volaterrani, laborauit morbo intercutis.

9 ℭMedeius vnus ex his, q Ioānam puellā Gallicā anglorū domitricē flāmis adiudicauerāt, Lepra infectus miſere expirauit. Valerādus Varanius. lib. 4. Medeius ſiqdē lōgo ſermone ꝓfatus Aſtruit eē ſcelꝰ flāmis & morte piādū, Multaq; adulādi ſtudio eōfingit, vt Anglos ſic ſibi cōciliet, ſed paucis inde diebꝰ Corpus tabifico reſpergit̄ vlcere lepræ.

10 ℭMetrodorus Phs, Epicuri ſociꝰ, laborauit Tympanite. Eſt aūt Tympanites ſpecies Hydropiſeos, vt iā diximus.

11 ℭPtolemęꝰ Philadelphꝰ rex Aegypti podagrico morbo fuit obnoxiꝰ. Pliniꝰ li. 7. ait & vomica laboraſſe vulneratoq; pectore, (quū mortē i acie q̄reret) medicinā iueniſſe.

11 ℭ Idem Plinius ſcribit perpetuam fuiſſe febrem. C. Mecenati, cui etiam triennio ſupremo, nullo horæ momento contigerit ſomnus.

13 ℭ Antipater Sidonius poeta oĩbus annis vnõ die Natali tm̃ corripiebať febre, & ea ꝯſumptus ẽ ſatis lõga ſenecta.

14 ℭ Manilius Cornutus Mentagra laborauit. Ad cuius remedium inueniendũ ducenta ſeſtercia elocauit.

15 ℭ Seruius Clodius eques Romanus Podagra laborauit, cuius dolore coactus eſt veneno crura perungere: Quo facto ſenſu protinus caruit.

16 ℭ Ennius poeta itidẽ fuit Podagricus, neq̧ tñ propterea abſtinebat à muſis.

17 ℭ Coſmus florentinus morbo podagræ coactus eſt domi ſe continere.

18 ℭ Ferunt. M. Craſſum ſurdaſtrum fuiſſe. Author Cicero lib. 5. quæſtio. Tuſcula.

19 ℭ Vatinius authore Macrobio, quãuis podagra laboraret, volebat tamen videri vicium diſcuſſiſſe, & mille paſſus ambulare ſe gloriabatur.

20 ℭ Cambyſes ab ineunte ætate morbo ſacro afflictatus, nunq̃ poſtea ſatis conualuit. Nam pleroſq̧ ſibi familiares per inſaniam occidit.

21 ℭ In eundẽ morbũ (qui ꝑpterea dictus eſt Herculanus) incidit Hercules vel ꝑpter imenſos labores, aut imittente Iunone, adeò vt in ipſa animi demẽtia filios ĩterficeret.

22 ℭ Iulius Cæſar extrema ętate, animo linqui cõſueuit, atq̧ etiam per ſomnium exterreri. Comitiali quoq̧ morbo bis inter res gerendas correptus eſt. Authore Tranquillo.

23 ℭ Liuius Druſus Tribunuſple. quum eo morbo laboraret, Anticyram profectus, ſumpto ibidem Helleboro conualuit. Author Gelli.

24 ℭ Ioannes Venetus diſcipulus Theodori Gazæ Podagra plerũq̧ laborabat.

25 ℭ Theopompus Phthiſi morbo laborans, ab Aſclepiade medico ſanatus eſt.

26 ℭ Diodorum podagricum fuiſſe docet Martialis dicens. Litigat, & podagra Diodorus Flacce laborat.

27 ℭAmedeus ſecundus filius Ludouici Sabaudiæ ducis, morbo Comitiali ad mortem vſq; laborauit.

28 ℭCarol⁹ rex Pānoniȩ articl'ari morbo plerūq; afficiebat.

29 ℭVolaterranus ait Beatam Genoueſam, ob vitȩ abſtinentiam multis annis ex lepra laboraſſe. Quod ego impium & fabuloſum puto.

30 ℭBeniamin Anachoreta (q annis.80.durauit in Eremo) fuit hydropicus.

31 ℭHeracletus Philoſophus hydropiſi quoq; laborauit. neq; tamen vti voluit medicis.

32 ℭPontanus ſcribit Matthæum Aquilanum pedibus & manibus captum fuiſſe, Neq; tamen à Theologiæ & Philoſophiæ profeſſione deſtitiſſe.

ℭMuti.

1 Q.Pedius	3 Zoe.
2 Atys	4 Aegles.

1 Q.Pedius nepos Q. Pedii conſularis fuit natura mutus. Quem propterea Meſſala orator pictura docēdum cenſuit. Author Plinius lib.35.Cap.4.

2 ℭAtys, Crœſi filius à principio mutus, vbi vidit irruentē in iugulum patris ſui Cyrum, O homo inquit, ne interficias patrem, Author Herodotus & Gellius lib.5.Cap.9.

3 ℭZoe vxor Nicoſtrati martyris ſeptem annis muta fuit ex morbo. Demum à Beato Sebaſtiano curata.

4 ℭAegles Athleta, quū ſortitiōe iter pugiles facta vidiſſet fucū ſibi fieri, ac dari verba, repentè in eū qui id faciebat, ſeſe videre qd faceret, magnū iclamauit. Author Gellius.

ℭHomines malè Olentes.

1 Euripides	2 Gorgonius	3 Ruffinus

1 Euripides poeta oris graueolentia laborauit, Quod quū ei obiectū fuiſſet à Dechānico Archelai aulico, excanduit poeta grauius, q̄ opinaretur quiſpiam.

2 ℭDe Gorgonio & Ruffino, Martialis. Paſtillos Ruffin⁹ olet, Gorgonius hyrcum.

ℭLippi.

1 Eurytus Ariſtodemus	2 Horatius

1 Herodot⁹ ī Polyhymnia ſcribit Euritū & Ariſtodemū ob extremā lippitudinē è caſtris à Leonida remiſſos.

1 ¶Horatius Flaccus variis in locis lippū ſe fuiſſe docet, vt Satyra.5.Hic oculis ego nigra meis collyria lippus Illinere.Item.Luſum it Mecœnas, dormitum ego, Virgiliuſq;. Nāq; pila lippis inimicum & ludere crudis.

¶Quatuor cōplexiones(vt dicūt)humani corporis.

¶Phlegma, Cholera ſeu Bilis, Sanguis, Melencholia.

¶Strabones luſci & monoculi.

1 Polyphemus	3 Phylenis	5 Philippus macedo.
2 Cocles	4 Acatius	

1 POlyphemus Neptuni ex Thoſa filius, quū duos Vlyſſis comites deuoraſſet, ab ipſo Vlyſſe ſimulata amícitia inebriatus eſt vino, & altero (quia prius erat monoculus) priuatus oculo. Tibullus. Lib.4. Ceſſit & ætneæ Neptunius icola rupis, Victa Maronæo fœdatus lumina Baccho. Virgilius. Lib.3. Aen. Et telo lumē terebramus acuto, Ingens quod torua ſolū ſub fronte gerebat. Idem. Monſtrum horrēdū, informe, ingens, cui lumen ademptū. Sidonius. Atq; Ithaci ingenio fraudatum luce Cyclopam.

2 ¶Cocles Romanus alterum in bello oculum amiſit, nomen propterea inde ſortitus.

3 ¶De Phileni luſca, Martialis Li.1. ſic iqt. Oculo Philenis ſemp alero plorat. Quo fiat iſtud qritis mō? Luſca eſt.

4 ¶Acacius orator ſocius Lybani ſophiſtæ vnico tantum vidit oculo.

5 ¶Philippus macedo ab Aſtere milite ſagitta pcuſſus, alterū amiſit oculum. Vnde & Ariſtides Philippum ipſum hoc ridebat ſcommate. Arimaſpis cognatus es. Arimaſpi enim populi ſunt monoculi.

¶Cæci & excæcati.

1 Tyreſias.	9 Hypſeas	16 Homerus.
2 Antipater	10 Thamyras	17 Cedonius.
3 Appi⁹ Claudi⁹	11 Steſichorus	18 Xenarchus.
4 C. Druſus	12 Aſconius pedianus.	19 Seſoſtris.
5 Gn. Aufidius		20 Pheron.
6 Diodorus	13 Daphnis.	21 Amiſis.
7 Aſclepiades.	14 Didymus.	22 Anchiſes.
8 Democritus	15 Lucilla.	23 Salaberga.

24 Phœnix
25 Oedipus
26 Phineus
27 Phinidæ
28 Polymneſtor
29 Polyphemus.
30 Iſacius imp.
31 Polirelus.
32 L.Metellus.
33 P.Cornelius.
34 Phanus
35 Timoleon.
36 Ophioneus
37 Callinicus
38 Conſtantinus.
39 Cōſtātinus alter
40 Irene
41 Haraldus
„ Gormo.
42 Ariberthus
43 Nautulphus
44 Beliſarius.
45 Lippus florentinus.
46 Ilus
47 Metellus
48 Val.Beſtius.
49 Epizelus.
50 Keilla.
51 Endra.
52 Bela.
53 Colomanus.
54 Fara virgo.
55 Maiolus.
56 Lycurgus.

1 ORta inter Iouem & Iunonē ludicra quæſtione, vtri ſcilicet maior eſſet libido, viro ne an fœminæ, Tyreſias Thebanus iudex electus, quum pro Ioue ſententiam tuliſſet dixiſſetq́ mulierem eſſe laſciuiorem ab Irata Iunone excæcatus eſt. Indignatus Iupiter cæcitatē vaticinio pēſauit. Ouidius in Ibin. Qualis erat, poſtq̄ iudex de lite iocoſa, Sumptus Apollinea clarus in arte ſenex. Idē li. 3. Meta. Arbiter hic igitur ſumptus de lite Iocoſa, Dicta Iouis firmat, Grauius Saturnia iuſto, Nec pro materia ferť doluiſſe, ſuiq́ Iudicis æterna dānauit lumina nocte. Politianus ſcribit eū ideò excæcatū fuiſſe, ꝙ nudā vidiſſet Mineruā, vbi in Ambra ait. Baculū dat deinde potentē Tyreſię magni qui quondā Pallada nudā, Vidit & hoc raptā pēſauit munere lucē. Seneca in Oedipode. Tyreſias tremulo ardus accelerat gradu, Comeſq́ Māto, luce viduatū trahēs.

2 ¶Antipater Cyrenaicus fuit pariter deſioculus. Cuius cæcitatem quum mulierculæ lamentarentur, Quid agitis inquit? An vobis nulla videtur voluptas eſſe nocturna. Author Cicero lib. 5. Quæſt. Tuſ.

3 ¶Appius Claudius q̄uis cæcus eſſet, tñ ī illo ſuo caſu, nec priuato nec publico muneri defuit. Author Cicero.

4 ¶Cæcus fuit C. Druſus. Tñ domus eius īplebať cōſultoribus, q in ſuis cauſis, cæcū adhibebant ducē. Idē Author.

6 ¶Gn. Aufidius prætorius in cæcitate, ſententiā in ſenatu

dicebat, nec amicis deliberantibus deerat, & græcam ſcri/bebat hiſtoriam, & videbat in literis.

6 ❡Diodorus Stoicus, itidem viſu priuatus eſt. Verſabatur tñ in philoſophia, & fidibus Pytagoræorum more vtebatur, munusq́ tuebat Geometrię, diſcentibus præcipiens, vnde, quo, quáq́ lineam ſcriberent.

7 ❡Aſclepiades nobilis pĥs interroganti cuidam, qd ei cæ/citas attuliſſet, reſpõdit, vt puero vno eſſem comitatior,

8 ❡Democritus quum exiſtimaret animi aciem impediri aſpectu oculoꝝ, oculos ipſos ſibi eruit, vt Philoſophię & rerum naturaliũ cauſas ꝓfundius meditaretur. Lucretius Lib. 3. Deniq́ Democritũ poſtq̃ matura vetuſtas. Admo/nuit memores motus langueſcere mentis, Sponte ſua Le/tho caput obuius obtulit ipſe. Tertulianus ait ideo democritum ſe excæcaſſe, ꝙ mulieres ſine concupiſcentia aſpi/cere non poſſet. Gellius lib. 10. De cæcitate Democriti ex Laberio Mimographo citat hos verſus.

Democritus Abderites Phyſicus philoſophus, Clypeum
Conſtituit contra exortum Hyperionis, oculos
Effodere vt poſſet ſplendore æreo, ita radiis
Solis aciem effodit luminis, malis bene eſſe
Ne videret ciuibus.

9 ❡Hypſea mulier fuit notę cæcitatis. Vnde Horatius li. 1. Sermonum. Ne corporis optima Linceis Contemplere oculi, Hypſea cæcior illa.

10 ❡Thamyras Philamonis filius excæcatus ẽ à muſis, quas ad certamẽ cantus ꝓuocauerat. Propertius lib. 2. Me licet & Thamyræ cantoris fata ſequanť, Nunq̃ ad formoſas in/uide cæcus ero. Politianus in Nutricia. Iã Thamyrã cantu doctas anteire ſorores. Fretũ mox citharę dãnatũ & luminis orbũ. Quis neſcit? Pontanus li. 3. de Stellis. Capti ocu/lis lucem in tenebris ſine lumine ducens, Vt Thamyræ in/uideant. Pauſanias apud Cælium teſtis eſt, Thamyræ oculos morbo fuiſſe corruptos.

11 ❡Steſichorus Poeta quũ Helenã ſuis carminibus ĩfamaſ/ſet, excæcatus eſt. Vbi tñ Palinodiã cecinit, recepit viſum. Politianus ĩ Nutricia. Et dãnans Helenã, laudansq́ vicis/

ſim. Amittit recipitq́ꝫ oculos, tuus Imera ciuis Steſichor⁹.

12 ℭ Aſconius Pedianus anno ſuæ ætatis.73.captus eſt ocu-lis, Duodecim tamen poſtea vixit annis.

13 ℭ Daphnis paſtor (qui carmē Buccolicum inuenit) luminibus captus eſt, ꝙ ebrius cū quādam fœmina concubuiſ-ſet, Author Suidas apud Volater.

14 ℭ Dydimus Alexandrinus, præſul Cæſarienſis, cæcus fuit à puero: Nihilominus dialecticā & Geometriam didicit, ſcripſitq́ꝫ commentarios in Pſalmos.

15 ℭ Lucilla virgo filia Nemeſii tribuni, cęca fuit ꝓ, Demū à Stephano pōtifice recepit viſū. Hęc ſub Valeriano paſſa ē.

16 ℭ Homerū cęcū fuiſſe fatenť oēs. Vñ aūt cæcitatē illā contraxerit, nō ſatis cōuenit. Sunt q dicāt hoc ei ex morbo cōtigiſſe, Alii ex lōga ſenectute. Ouidius ī Ibin, apū aculeis excæcatum ſcribit dicēs. Inqꝫ tuis opifex (vati quod fecit Achęo) Noxia luminib⁹ ſpicula cōdat apis. Vtcūqꝫ accide rit, varii de hoc ſcripſerūt. Pōtan⁹ li.5.de Stellis. Muſarum ne qs ꝓlē putet, Author Apollo. Eripuit puero lucē, & caua lumina cōdit, Vñ oculis capto nomē ꝑmāſit Homero.

17 ℭ Cedonius vnus ex diſcipulis Chriſti cæcus natus eſt.

18 ℭ Xenarchus Philoſophus ꝑipateticus, paulò ante mor-tem viſu orbatus eſt.

19 ℭ Seſoſtris rex Aegypti in extrema ſenectute oculis capt⁹ mortē ſibi cōſciuit. Michael Anglicus. Niliaca tali cæcus regione Seſoſtris, Vltus adulterii eſt facta nephāda grauis.

20 ℭ Herodotus in Euterpe ſcribit Pheronem huius Seſo-ſtris filium, caſu fortuito excæcatum fuiſſe.

21 ℭ Herodotus itidē ſcribit Anyſim regē fuiſſe ægypti oculis captum. Pro quo Tortelius Amaſim legit.

22 ℭ Anchiſam Boccatius cæcū fuiſſe ſcribit ex Seruii teſti-monio, ac ꝓpterea Troianoꝝ cōſiliis nō iterfuiſſe. Cęcitatē aūt cōtigiſſe ait, ꝙ gloriareť ſe Veneri concubuiſſe.

23 ℭ Salaberga puella ex agro Lugdunenſi, (quæ temporibus Dagoberti Francorum regis vita & ſanctitate floruit) cæcitatem ab vtero matris attulit.

24 ℭ Phœnix Amyntoris filius, oculis caruit. Vnde Ouidius ī Ibin. Id quod Amyntorides videas, trepidusq́ꝫ miniſter.

Prætentes baculo luminis orbus iter.

25 ¶Oedipus vbi agnouit ſe Iocaſtæ matri ꝓcubuiſſe, & patrem Laium dediſſe morti, ſceleris horrore, oculos ſibi eruit. Ouidius in Ibin. Nec plus aſpicias, ꝙ quem ſua filia rexit, Expertus ſcelus eſt cuius vterq; parens. Seneca in Oedipode. Scrutatur auidus, manibus vncis lumina Radice ab ima funditus vulſos ſimul Euoluit orbes.

26 ¶Phineus ira numinũ excæcatus eſt, ꝙ filios ſuaſu Harpalices excæcaſſet. Sunt qui dicant Phineũ Idæ filię Dardani, Scytharũ regis amore vſq; adeò captũ fuiſſe, vt eius ſuaſu filiis ex Cleopatra ſuſceptis oculos euulſerit. Ouidius in Ibin. Qualis & ipſe fuit, quo præcipiẽte columbá. Eſt data Palladiæ præuia, dux'q; rati. Martialis lib. 9. Phineas inuites, affer & Oedipodas.

27 ¶De Phinidis à Phineo patre excæcatis. Idem Ouidius inquit. Vt duo Phinidæ, qbus idẽ lumẽ ademit.

28 ¶Polymneſtor rex Traciæ quũ Polydoꝝ Priami & Hecubæ filiũ, fidei ſuæ tẽpore belli Troiani creditũ auri (qđ ille habebat) cupiditate occidiſſet, indignata mater Hecuba eidẽ per ſimulatam amicitiá conuocato oculos eruit. Ouidius in Ibin. Quiq; oculis caruit, per quos malè viderat aurum. Inferias natos quos dedit orba parens.

29 ¶Polyphemus quum prius eſſet monoculus, ab Vlyſſe prorſus excæcatus eſt. Cauſam iam diximus. Ouidius in Ibin. Paſtor vt ætnæus, cui caſus antè futuros Telemus Eurimedes vaticinatus erat.

30 ¶Iſacius Angelus imperator ab Alexio fratre (quẽ prius magna pecunia à Turcis redemerat) execatus eſt & in carcerem coniectus.

31 ¶Polirellus Athenieñſis ī bello cõtra Dachũ ducẽ Perſarũ, īcerto caſu cæcus factus eſt. Author Plutarch. ī Parall.

32 ¶L. Metellus orbá luminibꝰ exegit ſenectutẽ, amiſſis incẽdio, quũ veſtẽ raperet ex æde Veſtæ. Author Pliniꝰ li. 7,

33 ¶P. Cornelius Ruffus, Manii Curii in conſulatu collega dormiens oculorum viſum amiſit, quum id ſibi accidere ſomniaret. Author Plinius.

34 ¶Phanus fuit vſurarius quiſpiá cæcus, De quo Eraſmus meminit

meminit in illo adagio. Phani oſtium.

35 ℭTimoleon Corinthius (qui expulſo Dionyſio Syracu/ſas redemit ſeruitute) ætate iam prouectus, morbo cœpit laborare, q̃ cęcus factus eſt. Author Plutarchus in ei^9 vita.

36 ℭOphioneum Meſſenio℞ vatẽ Pauſanias apud Cęlium ſcribit ſemp à natali ſtatim die luminibus captũ, & priua/tim & publicè vaticinia pegiſſe, & poſt vehemẽtẽ capitis dolorẽ videre cœpiſſe, ac mox relapſũ ad cęcitatẽ denuo.

37 ℭIuſtinus imperator antè Leontiũ Callinico Patriarchæ (cuius dolo prius iperio fuerat detruſus) oculos eruit.

38 ℭCõſtantinus Copronymos iperator Artabaſdũ primæ nobilitatis hoiem imperatorẽ ab Orthodoxis creatum, biẽnio poſt captum, oculo℞ viſu cum liberis priuauit.

39 ℭCõſtantinus iperator Leonis & Irenes filius, Nicepho/rũ imperatorii ſtemmatis hominẽ (in quẽ ſuffragia mul/torum inclinabant) oculo℞ & linguę vſu priuauit.

40 ℭIrene poſtea imperatrix rerum potita filiũ Conſtãtinũ in poteſtatem redactum excæcauit.

41 ℭHaraldũ quẽdã principẽ fuiſſe ſcribit Saxo q̃ præ ſenio amiſerit viſum. Quod ẽt de Gormone teſtatur lib. 9.

42 ℭAriberthus rex Franco℞ Sigibrãdũ Aſprandi filiũ ocu/lis priuauit, oẽsq; eius ꝓpinquos variis tormẽtis affecit.

43 ℭNautulphus puer natura cæcus precibus Sãcti Senoch viſum recipit. Author Gregorius Turonenſis.

44 ℭBeliſarius p̃fectus copiarũ Iuſtiniani iperatoris, deletis vãdalis, acto de Perſis triũpho, Italia à Barbaris non ſemel liberata pp ꝓſperos ſucceſſus ipſi iperatori formidoloſus & ſuſpectus factus eſt, ac ꝓpterea ab eodẽ oculis priuatus. Quo facto tuguriolũ in via frequẽti ſibi ſtatuit, vbi victũ à ꝑtereũtibus mẽdicabat his verbis. Viator da obolũ Beli/ſario, quẽ virt^9 extulit, cęcauit iuidia. Author Procopius.

45 ℭPontanus de fortitudine bellica ait Lippum florentinũ oculis captum fuiſſe, ac nihilominus in cæcitate Rhetho℞ ac philoſophorum auditoria frequentaſſe,

46 ℭQuum in Troia Mineruæ templum arderet, Ilus de/miſſum cœlo Palladiũ eripuit, ſtatimq; oculis captus eſt. Poſtmodum placata ira deæ, priſtinũ recuperauit viſum.

Author Decyllus apud Plutarchum.

47 ℂMetellus quoq; templum Veſtæ incenſum conſpicatus Palladium eripuit, ſtatimq; oculis captus eſt. Poſtmodū dea placata viſum recepit. Idem Author.

48 ℂValerius Beſtius dū Ruſciū. L. Imbrici ſoceri ſui filium fidei ſuę creditū, cupiditate auri iterfeciſſet, ab ipſo poſtea Imbrico correptus & excæcatus ē. Author idē Plutarch⁹.

49 Herodotus in Erato ait Epizelum Athenienſem, in bello incerta cauſa luminibus captum fuiſſe, neq; ſaucium vlla corporis parte, neq; ictum.

50 ℂKeilla Pānoniæ regina maritū ſuū Vazulē exoculauit.

51 ℂEndra filius Bazulis Pannoniæ regis Petro itidē Pannoniæ regi oculos eruit. Author Volaterranus.

52 ℂBela ſecūdus Almi filius, rex Pannoniæ à Boricho filio notho Colomani itidē Pannoniæ regis, excæcatus eſt.

53 ℂColomanus rex Pannoniæ poſt Ladiſlaum, Almo fratri oculos eruit, & eundem occidit.

54 ℂFara virgo (quæ ſub Heraclio imperatore floruit) dum ab Hagerrico patre ad nuptias cōpelleretur, in tantas prorupit lachrymas, vt inde cæcitatem contraxerit.

55 ℂMaiolus patria Aruernenſis, Archidiaconus Maticenſis, ex morbo luminibus orbatus eſt: viſum tamen cōpluribus prodigioſe reſtituit.

56 ℂLycurgus à Thracibus (quibus principabatur) excæcatus eſt ꝙ fœminas quaſdam ſequentes Bacchum ſimulata cum deo amicitia interfeciſſet. Author Diodorus.

ℂClaudi.

1 Epictetus	5 Cocles	9 Perdix
2 Colomanus	6 Philipp⁹ macedo	10 Artemon
3 Damon	7 Nicomedes	11 Lambda
4 Androclides	8 Ariſtogiton	12 Vulcanus

1 Epictetus phs Hierapolitanus, claudus fuit. Vnde apud Macrobium hoc modo induciť loquens. Seruus Epictetus genitus ſum corpore claudus, Paupertate Irus, diis & amicus ego.

2 ℂColomanus rex Pānonię dicitur fuiſſe luſcus, claudus, gibboſus, lingua bleſus, & ore improbo.

3 ℭDamon Pędotriba fuit quiſpiā claudicās, q cū crepidas furto amiſiſſet, īprecatus eſt, vt furis pedibus maxime cōgruerent, Erant aūt hæ nō rectæ nec accōmodæ. Illi tñ ꝑ pedū deprauatorꝫ ratione in primis aptę. Author Cęlius.

4 ℭIdem Cælius ait Androclidem Laconem debilem crure & mutilem fuiſſe.

5 ℭCocles accepto vulnere claudus factus eſt. Cui quum cruris vicium obiectaretur, per ſingulos inquit gradus admoneor triumphi mei.

6 ℭPhilippꝰ Macedo, accepto in coxa lanceę ictu, īcidit ī claudıtatē, qđ laudi ſibi vertebat aduerſus calūniatores.

7 ℭNicomedem Cælius ait fuiſſe quendam claudum, aliū à rege Bithiniæ.

8 ℭAriſtogiton Atheniēſis fuit ſycophāta, cuius cōciones nihil nō martiū ſpirabāt, adeò vt vētoſa ſua lígua populū in diſcrimina plerīqꝫ conıiceret. Proinde quū die quadā exercitū parari, & milites deligi ītellexiſſet, innixus baculo claudıtatē ſimulauit, ne ad bellū vocaret. Vnde adagiū fluxit in vulgus, Ariſtogiton claudicat. De his qui morbū ſimulant, ne militiā aut aliud oneris genus ſubeant.

9 ℭPerdix caupo fuit quiſpiam claudus, cuius claudıtas ꝓuerbio locum fecit. Perdicis crura, in loripedes & diſtortos. Ariſtophanes apud Eraſmum.

10 ℭArtemon faber fuit machinarius tempore Periclis, qui quū claudus eſſet, ſuas paſſim machinas circunferebat.

11 ℭLambda mulier Corinthia, Amphionis cuiuſdā filia & Eetionis vxor fuit etiam clauda. Author Herodotus.

12 ℭVulcanus à Ioue præcipitatus ob deformitatem, vel ꝙ matri opē ferre vellet, incidit in claudıtatē. Ad qđ alluſit Vale. Flaccus li. 2. Argon. Accliuē ſcopulo inueniunt, miſerentq; fouentqꝫ Alternos ęgro cūctantē poplite greſſus. Ponta. in lib. Meteo. Vulcanū fama eſt cœlo quū pulſus ab alto, Sub terris ſine honore diu, ſine munere claudum Vixiſſe, & Sicula exiliū traxiſſe ſub ætna. Item Martianus Capella. Quidā ēt claudus faber venit. Lactā. Tum faber claudus Mineruæ nuptias poſtulauit. Germanus Brixius, Deumqꝫ loripedē ſimul arma ad coniurata vocaſſe.

¶Balbi.

1 Battus	3 Pogius Florētin⁹	5 Michael Thraul⁹
2 M Fundus	4 Alcibiades	

1 Herodotus in Melpomene ait Battū Polymneſti inter Theræos opulenti & Phronimæ filiū balbū fuiſſe,ac propterea conſuluiſſe Apollinē,qui hoc modo reſpōderit.Batte venis vocis cauſa.Dux te iubet ire Lanigerā in Lybiē habitatū.Phœbus Apollo.

2 ¶Cicero tertia Philippica ſcribit.M.Fundum neſcio quē cognominatum Bambalionem ab hæſitantia linguæ.

3 ¶Eodem nomine Fr. Philelphus Pogium Florentinum ob vicium linguæ inſectatus eſt.

4 ¶Euripides apud Cælium ſcribit Alcibiadi in dicendo Balbutiem fuiſſe,quæ voci illius ſplendorem & ſermoni gratiam afferre videbatur.

5 ¶Michael imperator(qui Leoni Armenio ſucceſſit)lingua fuit balbus,dictus propterea Thraulus à Græcis.

¶Furioſi & Maniaci.

1 Oreſtes	10 Aiax	19 Filiæ Minyæ
2 Pentheus	11 Cleomedes	20 Thimantes
3 Milo	12 Cleomenes	21 Acco
4 Athamas	13 Prœtides	22 Piſander
5 Agaue	14 Chares	23 Cambyſes
6 Lycurgus	15 Gallus Vibius	24 Aio
7 Marſias	16 Euagoras	25 Harthbenus
8 Hercules	17 Lucretius	
9 Alcmæon	18 Sparſus	

1 Oreſtes Agamēnonis & Clytemneſtræ filius, propter interfectam matrem furioſus factus eſt,donec ad aram Dianæ Tauricæ expiauerit ſcelus.Virgil.Lib.iii.Aene.Et ſcelerum furiis agitatus Oreſtes. Ouidius Lib.i.de Triſtibus. Vt foret exemplum veri Phocæus amoris, Fecerunt Furiæ triſtis Oreſte tuæ. Item Lib.4. Quo poſtq̄ dubiū eſt pius an ſceler at⁹ Oreſtes,Exactus Furiis venerat ipſe ſuis. Lucanus Lib. 7. Haud alios nondum Scyhica purgatus in ara,Eumenidum vidit vultus Pelopeius Oreſtes.Horati⁹.

Lib. 1.Sermonum.Nec ferro vt demens genitricē occidit Oreſtes,An tu reris eū occiſa inſaniſſe parente.Stroza pa/ter Li.1.Eroticon.Arſit ī Aegyſtho furioſi mr̄ Oreſtis.Statius Lib.1.Theb. Vel inanem mentis Oreſtē,Oppoſito ra/pidam Pylade vitaſſe Megærā.Cælius ſcribit Oreſtem vi furoris,ſibi digitū arroſiſſe & voraſſe.Eoq; facto,Eumenidas illi albas ſe ingeſſiſſe,quū prius nigro colore occurre/rent formidoloſæ.Adagium eſt apud Eraſmū. Oreſti pal/liū texere,In eū q parat munus abuſuro, Nā Oreſtes p īſa/niā veſtes dilacerabat. Virg.Li.4.Aen. Aut Agamēnonius ſcenis agitatus Oreſtes Armatā facibus matrē & ſerpentibus atris,Quū fugit,vltricesq; ſedent ī lumine diræ.

2 ¶Pentheus dū ſacra Bacchi deſpicaret̄,vlciſcēte numine ī furorē rapt⁹ ē.Virg.Li.4.Aen.Eumenidū veluti demēs videt Agmina Pentheus, Et ſolē geminū,& duplices ſe oſtēdere Thebas.Lucanus Li.7. Nec magis attonitos aī ſenſe/re tumult⁹,Quū fureret Pēthe⁹,aut quū deſciſſet Agaue.

3 ¶Milo Epirota quū haſtā in Laodomiā filiā pyrrhi cōie/ciſſet,q̄ ad arā Dianę velut ad Aſylū cōfugerat,dea vindicāte,in furorē raptus eſt, quo intra duodecimū diē periit.

4 ¶Athamas Aeoli filius furiis à Iunone īmiſſis, vſq; adeò correptus eſt & agitatus,vt Learchū filiū interfecerit.Ouidius Lib.6.Faſtoꝝ.Hinc agit̄ furiis Athamas ſub imagine falſa,Tuq; cadis patria parue Learche manu.

5 ¶Agaue Cadmi & Hermiones filia,Bacchico furore correpta,Pētheū filiū iterfecit.Lucanus Li.1.Ingens vrbē cingebat Erymnis,Excutiēs pronā flagrāti vertice Pinū,Stri/dentesq; comas,Thebanā qualis Agauē.Impulit,aut ſçui cōtorſit tela Lycurgi Eumenis.Idē Li.7.Nec magis attonitos aī ſenſere tumult⁹, Quū fureret Pētheus, vel quū de/ſciſſet Agaue,Horati⁹ Li.2.Ser.Quid?caput abſciſſum demens quum portat Agaue Nati infœlicis,ſibi tum furioſa. videtur. Seneca in Oedipode . Peior hac genitrix adeſt, Furibunda Agaue.

6 ¶Lycurgus Dryantis filius rex Thraciæ à Baccho(cuius numē aſpernabat̄)in furorē verſus, crura ſibi amputauit. Lucanus. Thebanā q̄lis Agauen Impulit,aut ſçui cōtorſit

tela Lycurgi Eumenis. Oui. i Ibin. Vtq; Dryātidę Rhodo/pedia regna tenēti, Ingenio diſpar, cui pede claud⁹ erat.

7 ¶ Marſyas dū Apollinē ad tibię certamē ꝑuocaſſet, i furo rē verſus, & ab ipo deo excoriat⁹ ē. Ouid. i Ibin. Mens q̄q; ſic furiis vecors agitet, vt illi. Vnū q toto corpe vuln⁹ hēt.

8 ¶ Hercules viſa apud iferos Megera, i furorē verſus ē, vñ regreſſus filios iprudēs occidit. Lucan⁹ li. 1. Aut qualē iuſ/ſu Iunonis iniquę Horruit Alcides viſo iā Dite Megærā.

9 ¶ Alcmæon Amphiarai & Eryphiles filius, ꝑpter interfe/ctam matrē furiis itidē agitatus eſt. Propertius Lib. 3. Aut Alcmæoniæ furiæ, aut ieiunia Phinei. Politianus in Nutricia. Oenidæq; facē, furiis Alcmæona pulſum.

10 ¶ Aiax Telamonis filius, pp arma Achillis mortui, data Vlyſſi in virtutis præmiū, dolore animi & inuidia i furorē verſus, armēta loro cædebat, exiſtimās ſe interficere Græ/cos, Apuleius Lib. 3. Meta. In inſani modū Aiacis armat⁹, nō vt ille viuis pecoribus infeſtus tota laniauit armēta.

11 ¶ Cleomedes Aſtypalēſis, ꝓdigioſis homo viribus, dum Lachū Epidēmniū athletā ictu pugni interfeciſſet, iterfe/cti aperuiſſet latera ac ꝓpterea iudices tantā peroſi ferita/tem, in eū vellēt animaduertere, indignatus & in furorem verſus colūnam (qua ludi literarii domus fulciebat) diſie cit, eaq; ruina pueros oēs adobruit. Sunt q dicāt hūc furo/rem eidē irrepſiſſe, ꝙ victorię ꝑmio fuiſſet fraudatus.

12 ¶ Fuit alter Cleomedes ſeu Cleomenes, quē Herodotus in Erato ſcribit à Lacedæmoniis (qbus imperabat) primò expulſum, demū priſtinæ dignitati reſtitutum fuiſſe. Nec multo poſt i tātam inſaniā incidiſſe, vt vnicuiq; obuio ſce ptrum in faciē impingeret. Quod eū faciente propinqui ſoleis ligneis illigauerunt, & in carcerem coniecerūt. Vbi arrepto cuſtodis & Ergaſtularii gladio ab ima corporis parte ad verticem capitis ſeſe diſſecuit.

13 ¶ Prœtides ſeu filiæ Præti Argiuoꝶ regis, dū Iunoni ſe ꝑ ferrēt, i furias verſę, ac poſtmodū mutatę i vaccas fingunt à Poetis. Vir. Prœtides iplerunt falſis mugitibus agros.

14 ¶ Plutarchus in vita Artoxerxis ſcribit, Charē fuiſſe quē/dam, qui in bello Cyrum vulnerauerit ſucciſa poplitis ve/

na,quem ait inſania poſtmodum fuiſſe correptum, nimia illati Cyro vulneris arrogantia.

15 ℭGallus Vibius vir fuit magnæ eloquentiæ, qui dũ inſaniam mentiret̃,quod aſſimulabat ad verum redegit.

16 ℭCælius ſcribit Euagoram regẽ Cypriorum repentino furore correptum fuiſſe.

17 ℭT.Lucretius poeta Phyſicus,ſumpto amatorio poculo in furiam lapſus eſt,qua impellente mortem ſibi cõſciuit. Statius.Et docti furor arduus Lucreti.

18 ℭSparſus fuit quiſpiã,quem Seneca ſcribit inter ſcholaſticos inſanum,inter inſanos ſcholaſticũ fuiſſe.

19 ℭTimanthes Cleonę⁹athleta,quũ ſenio cõfectus arcũ nõ poſſet cõplicare,quẽ intendebat iuuenis,dolore animi in furorẽ lapſus eſt,ac ꝓpterea ſe iterfecit. Author.Idẽ Cęli⁹.

20 ℭAcco mulier iã decrepita, quũ faciẽ(quã ad ſpeculũ explorabat)ſenio deformatã cõſpiceret,aĩ ęgritudine in inſaniã lapſa ẽ. Alii aliter ſentiũt. Aiũt enim ipſam cõſueſſe alloq ſuã imaginẽ ĩ ſpeculo,eiq́ꝫ ſubridere,cõminari,ꝓmittere,ſublandiri,& quicquid confabulantes ſolent dicere. Idem Author.

21 ℭPiſander eõ veſaniæ lapſus eſt, vt timeret necubi animę ſuæ occurreret,à qua viuus eſſet deſtitutus.

22 ℭCambyſes quũ Apim(quẽ Aegyptii ꝓ deo colebant) violaſſet, vlciſcente numine, lapſus eſt in furias. Quibus agitatus,vniuerſam ꝓpè familiã deleuit. Author Herodotus in Thalia.Poſtremo furore victus ſeipſum interfecit.

23 ℭAio filius Arichis ducis Beneuenti miſſus à patre ad Rhotharem Longobardorum regẽ, in Italia veneno potus eſt,cuius virtute cœpit inſanire. Author Paulus diaconus de geſtis Longobardorum.

24 ℭHarthbenus fuit athleta quiſpiam ex Helſyngia,nouẽ cubitis procerus,quẽ Saxo grãmaticus in tantas furias teſtat̃ cecidiſſe, vt ſummas Clypeí partes corroſerit, igneos carbones ventri mandauerit, Raptas ore prunas in viſcerum ima transfuderit,crepitantia flãmarum pericula percurrerit,& ad extremum in ſex Athletarum ſuorum præcordia furente manu ferrum conuerterit.

12 ¶Idem Plinius ſcribit perpetuam fuiſſe febrem C. Mecenati, cui etiam triennio ſupremo, nullo horæ momento contigerit ſomnus.

13 ¶Antipater Sidonius poeta oībus annis vnó die Natali tm̄ corripiebat̃ febre, & ea ꝯſumptus ē ſatis lōga ſenecta.

14 ¶Manilius Cornutus Mentagra laborauit. Ad cuius remedium inueniendū ducenta ſeſtercia elocauit.

15 ¶Seruius Clodius eques Romanus Podagra laborauit, cuius dolore coactus eſt veneno crura perungere: Quo facto ſenſu protinus caruit.

16 ¶Ennius poeta itidē fuit Podagricus, neq; tñ propterea abſtinebat à muſis.

17 ¶Coſmus florentinus morbo podagræ coactus eſt domi ſe continere.

18 ¶Ferunt. M. Craſſum ſurdaſtrum fuiſſe. Author Cicero lib. 5. quæſtio. Tuſcula.

19 ¶Vatinius authore Macrobio., quāuis podagra laboraret, volebat tamen videri vicium diſcuſſiſſe, & mille paſſus ambulare ſe gloriabatur.

20 ¶Cambyſes ab ineunte ætate morbo ſacro afflictatus, nunq̄ poſtea ſatis conualuit. Nam pleroſq; ſibi familiares per inſaniam occidit.

21 ¶In eundē morbū(qui ꝓpterea dictus eſt Herculanus) incidit Hercules vel ꝓpter imenſos labores, aut imittente Iunone, adeò vt in ipſa animi demētia filios īterficeret.

22 ¶Iulius Cæſar extrema ętate, animo linqui cōſueuit, atq; etiam per ſomnium exterreri. Comitiali quoq; morbo bis inter res gerendas correptus eſt. Authore Tranquillo.

23 ¶Liuius Druſus Tribunuſple. quum eo morbo laboraret, Anticyram profectus, ſumpto ibidem Helleboro conualuit. Author Gelli.

24 ¶Ioannes Venetus diſcipulus Theodori Gazæ Podagra plerūq; laborabat.

25 ¶Theopompus Phthiſi morbo laborans, ab Aſclepiade medico ſanatus eſt.

26 ¶Diodorum podagricum fuiſſe docet Martialis dicens. Litigat, & podagra Diodorus Flacce laborat.

27 ¶Amedeus ſecundus filius Ludouici Sabaudiæ ducis, morbo Comitiali ad mortem vſq; laborauit.

28 ¶Carol⁹ rex Pānonię articl'ari morbo plerūq; afficiebat.

29 ¶Volaterranus ait Beatam Genouefam, ob vitę abſtinentiam multis annis ex lepra laboraſſe. Quod ego impium & fabuloſum puto.

30 ¶Beniamin Anachoreta (q annis.80.durauit in Eremo) fuit hydropicus.

31 ¶Heracletus Philoſophus hydropiſi quoq; laborauit neq; tamen vti voluit medicis.

32 ¶Pontanus ſcribit Matthæum Aquilanum pedibus & manibus captum fuiſſe, Neq; tamen à Theologiæ & Philoſophiæ profeſſione deſtitiſſe.

¶Muti.

1 Q. Pedius	3 Zoe.
2 Atys	4 Aegles.

1 Q.Pedius nepos Q. Pedii conſularis fuit natura mutus. Quem propterea Meſſala orator pictura docēdum cenſuit. Author Plinius lib.35. Cap.4.

2 ¶Atys, Crœſi filius à principio mutus, vbi vidit irruentē in iugulum patris ſui Cyrum, O homo inquit, ne interficias patrem, Author Herodotus & Gellius lib.5. Cap.9.

3 ¶Zoe vxor Nicoſtrati martyris ſeptem annis muta fuit ex morbo. Demum à Beato Sebaſtiano curata.

4 ¶Aegles Athleta, quū ſortitiōe īter pugiles facta vidiſſet fucū ſibi fieri, ac dari verba, repentè in eū qui id faciebat, ſeſe videre qd faceret, magnū iclamauit. Author Gellius.

¶Homines malè Olentes.

1 Euripides 2 Gorgonius 3 Ruffinus

1 Euripides poeta oris graueolentia laborauit, Quod quū ei obiectū fuiſſet à Dechānico Archelai aulico, excanduit poeta grauius, ꝙ opinaretur quiſpiam.

2 ¶De Gorgonio & Ruffino, Martialis. Paſtillos Ruffin⁹ olet, Gorgonius hyrcum.

¶Lippi.

1 Eurytus Ariſtodemus 2 Horatius

1 Herodot⁹ ī Polyhymnia ſcribit Euritū & Ariſtodemū ob extremā lippitudinē è caſtris à Leonida remiſſos.

2 ¶Horatius Flaccus variis in locis lippū ſe fuiſſe docet, vt Satyra.5. Hic oculis ego nigra meis collyria lippus Illine/re. Item. Luſum it Mecœnas, dormitum ego, Virgiliuſq;. Nāq; pila lippis inimicum & ludere crudis.

¶Quatuor cōplexiones (vt dicit) humani corporis.

¶Phlegma, Cholera ſeu Bilis, Sanguis, Melencholia.

¶Strabones luſci & monoculi.

1 Polyphemus	3 Phylenis	5 Philippus macedo.
2 Cocles	4 Acatius	

1 POlyphemus Neptuni ex Thoſa filius, quū duos Vlyſ/ſis comites deuoraſſet, ab ipſo Vlyſſe ſimulata amici/tia inebriatus eſt vino, & altero (quia prius erat monocu/lus) priuatus oculo. Tibullus. Lib.4. Ceſſit & ætneæ Ne/ptunius icola rupis, Victa Maronæo fœdatus lumina Bac/cho. Virgilius. Lib.3. Aen. Et telo lumē terebramus acuto, Ingens quod torua ſolū ſub fronte gerebat. Idem. Mon/ſtrum horrēdū, informe, ingens, cui lumen ademptū. Sido/nius. Atq; Ithaci ingenio fraudatum luce Cyclopam.

2 ¶Cocles Romanus alterum in bello oculum amiſit, no/men propterea inde ſortitus.

3 ¶De Phileni luſca, Martialis Li.1. ſic iqt. Oculo Philenis ſemp alero plorat. Quo fiat iſtud qritis mō? Luſca eſt.

4 ¶Acacius orator ſocius Lybani ſophiſtæ vnico tantum vidit oculo.

5 ¶Philippus macedo ab Aſtere milite ſagitta pcuſſus, al/terū amiſit oculum. Vnde & Ariſtides Philippum ipſum hoc ridebat ſcommate. Arimaſpis cognatus es. Arimaſpi enim populi ſunt monoculi.

¶Cæci & excæcati.

1 Tyreſias.	9 Hypſeas	16 Homerus.
2 Antipater	10 Thamyras	17 Cedonius.
3 Appi⁹ Claudi⁹	11 Steſichorus	18 Xenarchus.
4 C. Druſus	12 Aſconius pedia/nus.	19 Seſoſtris.
5 Gn. Aufidius		20 Pheron.
6 Diodorus	13 Daphnis.	21 Amiſis.
7 Aſclepiades.	14 Didymus.	22 Anchiſes.
8 Democritus	15 Lucilla.	23 Salaberga.

24 Phœnix
25 Oedipus
26 Phineus
27 Phinidæ
28 Polymneſtor
29 Polyphemus.
30 Iſacius imp.
31 Polirelus.
32 L.Metellus.
33 P.Cornelius.
34 Phanus
35 Timoleon.
36 Ophioneus
37 Callinicus
38 Conſtantinus.
39 Cōſtātinus alter
40 Irene
41 Haraldus
.. Gormo.
42 Ariberthus
43 Nautulphus
44 Beliſarius.
45 Lippus floren/tinus.
46 Ilus
47 Metellus
48 Val.Beſtius.
49 Epizelus.
50 Keilla.
51 Endra.
52 Bela.
53 Colomanus.
54 Fara virgo.
55 Maiolus.
56 Lycurgus.

1 ORta inter Iouem & Iunonē ludicra quæſtio/ne, vtri ſcilicet maior eſſet libido, Viro ne an fœminæ, Tyreſias Thebanus iudex electus, quum pro Ioue ſententiam tuliſſet dixiſſetq́ mulierem eſſe laſciuiorem ab Irata Iunone excæcatus eſt. Indignatus Iupiter cæcitatē vaticinio pēſa/uit. Ouidius in Ibin. Qualis erat, poſtq̄ iudex de lite ioco/ſa, Sumptus Apollinea clarus in arte ſenex. Idē li. 3. Meta. Arbiter hic igitur ſumptus de lite Iocoſa, Dicta Iouis fir/mat, Grauius Saturnia iuſto, Nec pro materia ferſ doluiſ/ſe, ſuiq́ Iudicis æterna dānauit lumina nocte. Politianus ſcribit eū ideò excæcatū fuiſſe, ꝙ nudā vidiſſet Mineruā, vbi in Ambra ait. Baculū dat deinde potentē Tyreſię ma/gni qui quondā Pallada nudā, Vidit & hoc raptā pēſauit munere lucē. Seneca in Oedipode. Tyreſias tremulo ar/dus accelerat gradu, Comeſq́ Māto, luce viduatū trahēs.

2 ¶Antipater Cyrenaicus fuit pariter deſioculus. Cuius cæcitatem quum mulierculæ lamentarentur, Quid agitis inquit? An vobis nulla videtur voluptas eſſe nocturna. Author Cicero lib. 5. Quæſt. Tuſ.

3 ¶Appius Claudius q̄uis cæcus eſſet, tñ ī illo ſuo caſu, nec priuato nec publico muneri defuit. Author Cicero.

4 ¶Cæcus fuit C.Druſus. Tñ domus eius īplebaſ cōſulto/ribus, q in ſuis cauſis, cæcū adhibebant ducē. Idē Author.

6 ¶Gn. Aufidius prætorius in cæcitate, ſententiā in ſenatu

dicebat,nec amicis deliberantibus deerat,& græcam ſcri/bebat hiſtoriam,& videbat in literis.

6 ℭDiodorus Stoicus,itidem viſu priuatus eſt. Verſabatur tñ in philoſophia, & fidibus Pytagoræorum more vtebatur,munusq́; tuebat Geometriç, diſcentibus præcipiens, vnde,quo,quáq; lineam ſcriberent.

7 ℭAſclepiades nobilis pl'is interroganti cuidam,qd ei cæcitas attuliſſet, reſpõdit, vt puero vno eſſem comitatior,

8 ℭDemocritus quum exiſtimaret animi aciem impediri aſpectu oculorũ,oculos ipſos ſibi eruit, vt Philoſophiç & rerum naturaliũ cauſas ꝓfundius meditaretur. Lucretius Lib.3. Deniq; Democritũ poſtq̃ matura vetuſtas.Admo/nuit memores motus langueſcere mentis,Sponte ſua Le/tho caput obuius obtulit ipſe.Tertulianus ait ideo demo critum ſe excæcaſſe,ꝙ mulieres ſine concupiſcentia aſpicere non poſſet.Gellius lib.10.De cæcitate Democriti ex Laberio Mimographo citat hos verſus.

Democritus Abderites Phyſicus philoſophus, Clypeum Conſtituit contra exortum Hyperionis,oculos Effodere vt poſſet ſplendore æreo, ita radiis Solis aciem effodit luminis,malis bene eſſe Ne videret ciuibus.

9 ℭHypſea mulier fuit notç cæcitatis. Vnde Horatius li.1. Sermonum. Ne corporis optima Linceis Contemplere oculi,Hypſea cæcior illa.

10 ℭThamyras Philamonis filius excæcatus ẽ à muſis,quas ad certamẽ cantus ꝓuocauerat.Propertius lib.2.Me licet & Thamyræ cantoris fata ſequanť, Nunq̃ ad formoſas in/uide cæcus ero.Politianus in Nutricia.Iã Thamyrã cantu doctas anteire ſorores. Fretũ mox citharç dãnatũ & lumi nis orbũ.Quis neſcit?Pontanus li.3.de Stellis.Capti ocu/lis lucem in tenebris ſine lumine ducens, Vt Thamyræ in/uideant.Pauſanias apud Cælium teſtis eſt, Thamyræ oculos morbo fuiſſe corruptos.

11 ℭSteſichorus Poeta quũ Helenã ſuis carminibus ĩfamaſ/ſet,excæcatus eſt. Vbi tñ Palinodiã cecinit,recepit viſum. Politianus ĩ Nutricia.Et dãnans Helenã, laudansq; viciſ/

ſim. Amittit recipitq́ʒ oculos, tuus Imera ciuis Steſichor⁹.

12 ¶Aſconius Pedianus anno ſuæ ætatis. 73. captus eſt ocu-lis, Duodecim tamen poſtea vixit annis.

13 ¶Daphnis paſtor (qui carmẽ Buccolicum inuenit) lumi-nibus captus eſt, ꝗ ebrius cũ quãdam fœmina concubuiſ-ſet, Author Suidas apud Volater.

14 ¶Dydimus Alexandrinus, præſul Cæſarienſis, cæcus fuit à puero: Nihilominus dialecticã & Geometriam didicit, ſcripſitq́ʒ commentarios in Pſalmos.

15 ¶Lucilla virgo filia Nemeſii tribuni, cęca fuit ꝓ, Demũ à Stephano põtifice recepit viſũ. Hęc ſub Valeriano paſſa ẽ.

16 ¶Homerũ cęcũ fuiſſe fatent̃ oẽs. Vñ aũt cæcitatẽ illã con-traxerit, nõ ſatis cõuenit. Sunt q dicãt hoc ei ex morbo cõ-tigiſſe, Alii ex lõga ſenectute. Ouidius ĩ Ibin, apũ aculeis excæcatum ſcribit dicẽs. Inqʒ tuis opifex (vati quod fecit Achęo) Noxia luminib⁹ ſpicula cõdat apis. Vtcũqʒ accide rit, varii de hoc ſcripſerũt. Põtan⁹ li. 5. de Stellis. Muſarum ne qs plẽ putet, Author Apollo. Eripuit puero lucẽ, & ca ua lumina cõdit, Vñ oculis capto nomẽ ꝑmãſit Homero.

17 ¶Cedonius vnus ex diſcipulis Chriſti cæcus natus eſt.

18 ¶Xenarchus Philoſophus ꝑipateticus, paulò ante mor-tem viſu orbatus eſt.

19 ¶Seſoſtris rex Aegypti in extrema ſenectute oculis capt⁹ mortẽ ſibi cõſciuit. Michael Anglicus. Niliaca tali cæcus regione Seſoſtris, Vltus adulterii eſt facta nephãda grauis.

20 ¶Herodotus in Euterpe ſcribit Pheronem huius Seſo-ſtris filium, caſu fortuito excæcatum fuiſſe.

21 ¶Herodotus itidẽ ſcribit Anyſim regẽ fuiſſe ægypti ocu-lis captum. Pro quo Tortelius Amaſim legit.

22 ¶Anchiſam Boccatius cæcũ fuiſſe ſcribit ex Seruii teſti-monio, ac ꝓpterea Troianoꝝ cõſiliis nõ iterfuiſſe. Cęcita-tẽ aũt cõtigiſſe ait, ꝗ gloriaret̃ ſe Veneri concubuiſſe.

23 ¶Salaberga puella ex agro Lugdunenſi, (quæ tempori bus Dagoberti Francorum regis vita & ſanctitate floruit) cæcitatem ab vtero matris attulit.

24 ¶Phœnix Amyntoris filius, oculis caruit. Vnde Ouidius ĩ Ibin. Id quod Amyntorides videas, trepidusq́ʒ miniſter.

meminit in illo adagio. Phani oſtium.

35 ¶Timoleon Corinthius (qui expulſo Dionyſio Syracu-
ſas redemit ſeruitute) ætate iam prouectus, morbo cœpit
laborare, q̃ cęcus factus eſt. Author Plutarchus in ei⁹ vita.

36 ¶Ophioneum Meſſenioꝝ vatē Pauſanias apud Cęlium
ſcribit ſemp à natali ſtatim die luminibus captū, & priua-
tim & publicè vaticinia pegiſſe, & poſt vehemētē capitis
dolorē videre cœpiſſe, ac mox relapſū ad cęcitatē denuo.

37 ¶Iuſtinus imperator antè Leontiū Callinico Patriarchæ
(cuius dolo prius īperio fuerat detruſus) oculos eruit.

38 ¶Cōſtantinus Copronymos īperator Artabaſdū primæ
nobilitatis hoīem imperatorē ab Orthodoxis creatum,
biēnio poſt captum, oculoꝝ viſu cum liberis priuauit.

39 ¶Cōſtantinus īperator Leonis & Irenes filius, Nicepho-
rū imperatorii ſtemmatis hominē (in quē ſuffragia mul-
torum inclinabant) oculoꝝ & linguę vſu priuauit.

40 ¶Irene poſtea imperatrix rerum potita filiū Conſtātinū
in poteſtatem redactum excæcauit.

41 ¶Haraldū quēdā principē fuiſſe ſcribit Saxo q̃ præ ſenio
amiſerit viſum. Quod ēt de Gormone teſtatur lib. 9.

42 ¶Ariberthus rex Francoꝝ Sigibrādū Aſprandi filiū ocu-
lis priuauit, oēſq; eius ꝓpinquos variis tormētis affecit.

43 ¶Nautulphus puer natura cæcus precibus Sācti Senoch
viſum recipit. Author Gregorius Turonenſis.

44 ¶Beliſarius ꝑfectus copiarū Iuſtiniani īperatoris, deletis
vādalis, acto de Perſis triūpho, Italia à Barbaris nō ſemel
liberata pp ꝓſperos ſucceſſus ipſi īperatori formidoloſus
& ſuſpectus factus eſt, ac ꝓpterea ab eodē oculis priuatus.
Quo facto tuguriolū in via frequēti ſibi ſtatuit, vbi victū
à ꝑtereūtibus mēdicabat his verbis. Viator da obolū Beli-
ſario, quē virt⁹ extulit, cęcauit īuidia. Author Procopius.

45 ¶Pontanus de fortitudine bellica ait Lippum florentinū
oculis captum fuiſſe, ac nihilominus in cæcitate Rethoꝝ
ac philoſophorum auditoria frequentaſſe.

46 ¶Quum in Troia Mineruæ templum arderet, Ilus de-
miſſum cœlo Palladiū eripuit, ſtatimq; oculis captus eſt.
Poſtmodum placata ira deæ, priſtinū recuperauit viſum.

Author Decyllus apud Plutarchum.

47 ℭ Metellus quoq; templum Veſtæ incenſum conſpicatus Palladium eripuit, ſtatimq́; oculis captus eſt. Poſtmodũ dea placata viſum recepit. Idem Author.

48 ℭ Valerius Beſtius dũ Ruſciũ. L. Imbrici ſoceri ſui filium fidei ſuę creditũ, cupiditate auri iterfeciſſet, ab ipſo poſtea Imbrico correptus & excæcatus ẽ. Author idẽ Plutarch⁹.

49 Herodotus in Erato ait Epizelum Athenienſem, in bello incerta cauſa luminibus captum fuiſſe, neq; ſaucium vlla corporis parte, neq; ictum.

50 ℭ Keilla Pãnoniæ regina maritũ ſuũ Vazulẽ exoculauit.

51 ℭ Endra filius Bazulis Pannoniæ regis Petro itidẽ Pannoniæ regi oculos eruit. Author Volaterranus.

52 ℭ Bela ſecũdus Almi filius, rex Pannoniæ à Boricho filio notho Colomani itidẽ Pannoniæ regis, excæcatus eſt.

53 ℭ Colomanus rex Pannoniæ poſt Ladiſlaum, Almo fratri oculos eruit, & eundem occidit.

54 ℭ Fara virgo (quæ ſub Heraclio imperatore floruit) dum ab Hagerrico patre ad nuptias cõpelleretur, in tantas prorupit lachrymas, vt inde cæcitatem contraxerit.

55 ℭ Maiolus patria Aruernenſis, Archidiaconus Maticenſis, ex morbo luminibus orbatus eſt: viſum tamen cõpluribus prodigioſe reſtituit.

56 ℭ Lycurgus à Thracibus (quibus principabatur) excæcatus eſt ꝙ fœminas quaſdam ſequentes Bacchum ſimulata cum deo amicitia interfeciſſet. Author Diodorus.

ℭ Claudi.

1 Epictetus	5 Cocles	9 Perdix
2 Colomanus	6 Philipp⁹ macedo	10 Artemon
3 Damon	7 Nicomedes	11 Lambda
4 Androclides	8 Ariſtogiton	12 Vulcanus

1 Epictetus phs Hierapolitanus, claudus fuit. Vnde apud Macrobium hoc modo induciť loquens. Seruus Epictetus genitus ſum corpore claudus, Paupertate Irus, diis & amicus ego.

2 ℭ Colomanus rex Pãnonię dicitur fuiſſe luſcus, claudus, gibboſus, lingua bleſus, & ore improbo.

3 ℂDamon Pędotriba fuit quiſpiá claudicás, q cũ crepidas furto amiſiſſet, ĩprecatus eſt, vt furis pedibus maximè cógruerent, Erant aũt hæ nó rectæ nec accõmodæ. Illi tñ ꝓ pedũ deprauatoꝝ ratione in primis aptę. Author Cęlius.

4 ℂIdem Cælius ait Androclidem Laconem debilem crure & inutilem fuiſſe.

5 ℂCocles accepto vulnere claudus factus eſt. Cui quum cruris vicium obiectaretur, per ſingulos inquit gradus admoneor triumphi mei.

6 ℂPhilippꝰ Macedo, accepto in coxa lanceę ictu, ĩcidit ĩn claudıtatẽ, qđ laudi ſibi vertebat aduerſus calũniatores.

7 ℂNicomedem Cælius ait fuiſſe quendam claudum, aliũ à rege Bithiniæ.

8 ℂAriſtogiton Atheniẽſis fuit ſycophãta, cuius cõciones nihil nõ martiũ ſpirabãt, adeò vt vẽtoſa ſua lĩgua populũ in diſcrimina plerũq; coniiceret. Proinde quũ die quadã exercitũ parari, & milites deligi ĩtellexiſſet, innixus baculo claudıtatẽ ſimulauit, ne ad bellũ vocaret. Vnde adagiũ fluxit in vulgus, Ariſtogiton claudicat. De his qui morbũ ſimulant, ne militiã aut aliud oneris genus ſubeant.

9 ℂPerdix caupo fuit quiſpiam claudus, cuius claudıtas ꝓuerbio locum fecit. Perdicis crura, in loripedes & diſtortos. Ariſtophanes apud Eraſmum.

10 ℂArtemon faber fuit machinarius tempore Periclis, qui quũ claudus eſſet, ſuas paſſim machinas circunferebat.

11 ℂLambda mulier Corinthia, Amphionis cuiuſdã filia & Eetionis vxor fuit etiam clauda. Author Herodotus.

12 ℂVulcanus à Ioue præcipitatus ob deformitatem, vel ꝙ matri opẽ ferre vellet, incidit in claudıtatẽ. Ad qđ alluſit Vale. Flaccus li. 2. Argon. Accliuẽ ſcopulo inueniunt, miſerentq; fouentq; Alternos ęgro cũctantẽ poplite greſſus. Ponta. in lib. Meteo. Vulcanũ fama eſt cœlo quũ pulſus ab alto, Sub terris ſine honore diu, ſine munere claudum Vixiſſe, & Sicula exiliũ traxiſſe ſub ætna. Item Martianus Capella. Quidã ẽt claudus faber venit. Lactã. Tum faber claudus Mineruæ nuptias poſtulauit. Germanus Brixius, Deumq; loripedẽ ſimul arma ad coniurata vocaſſe.

¶Balbi.

1 Battus	3 Pogius Floretin⁹	5 Michael Thraul⁹
2 M Fundus	4 Alcibiades	

1 HErodotus in Melpomene ait Battū Polymneſtī inter Theræos opulenti & Phronimæ filiū balbū fuiſſe,ac propterea conſuluiſſe Apollinē,qui hoc modo reſpōderit.Batte venis vocis cauſa.Dux te iubet ire Lanigerā in Lybiē habitatū.Phœbus Apollo.

2 ¶Cicero tertia Philippica ſcribit.M.Fundum neſcio quē cognominatum Bambalionem ab hæſitantia linguæ.

3 ¶Eodem nomine Fr. Philelphus Pogium Florentinum ob vicium linguæ inſectatus eſt.

4 ¶Euripides apud Cælium ſcribit Alcibiadi in dicendo Balbutiem fuiſſe,quæ voci illius ſplendorem & ſermoni gratiam afferre videbatur.

5 ¶Michael imperator(qui Leoni Armenio ſucceſſit)lingua fuit balbus,dictus propterea Thraulus à Græcis.

¶Furioſi & Maniaci.

1 Oreſtes	10 Aiax	19 Filiæ Minyæ
2 Pentheus	11 Cleomedes	20 Thimantes
3 Milo	12 Cleomenes	21 Acco
4 Athamas	13 Prœtides	22 Piſander
5 Agaue	14 Chares	23 Cambyſes
6 Lycurgus	15 Gallus Vibius	24 Aio
7 Marſias	16 Euagoras	25 Harthbenus
8 Hercules	17 Lucretius	
9 Alcmæon	18 Sparſus	

1 ORestes Agamēnonis & Clytemneſtræ filius, propter interfectam matrem furioſus factus eſt,donec ad aram Dianæ Tauricæ expiauerit ſcelus.Virgil.Lib.iii.Aene.Et ſcelerum furiis agitatus Oreſtes.Ouidius Lib.i.de Triſtibus.Vt foret exemplum veri Phocæus amoris,Fecerunt Furiæ triſtis Oreſte tuæ.Item Lib.4.Quo poſtq̄ dubiū eſt pius an ſceler at⁹ Oreſtes,Exactus Furiis venerat ipſe ſuis. Lucanus Lib.7.Haud alios nondum Scyhica purgatus in ara,Eumenidum vidit vultus Pelopeius Oreſtes.Horati⁹.

Lib. 2.Sermonum.Nec ferro vt demens genitricẽ occidit
Oreſtes,An tu reris eũ occiſa inſaniſſe parente.Stroza pa/
ter.Li.1.Eroticon.Arſit ĩ Aegyſtho furioſi mr̃ Oreſtis.Sta
tius Lib.1.Theb. Vel inanem mentis Oreſtẽ,Oppoſito ra/
pidam Pylade vitaſſe Megærã.Cælius ſcribit Oreſtem vi
furoris,ſibi digitũ arroſiſſe & voraſſe.Eoq́ȝ facto,Eumeni
das illi albas ſe ingeſſiſſe,quũ prius nigro colore occurre/
rent formidoloſæ.Adagium eſt apud Eraſmũ. Oreſti pal/
liũ texere,In eũ q parat munus abuſuro, Nã Oreſtes p̃ iſa/
niã veſtes dilacerabat. Virg.Li.4.Aen. Aut Agamẽnonius
ſcenis agitatus Oreſtes Armatã facibus matrẽ & ſerpenti
bus atris,Quũ fugit, vltricesq́ȝ ſedent ĩ lumine diræ.

2 ℭPentheus dũ ſacra Bacchi deſpicaret̃, vlciſcẽte numine
ĩ furorẽ rapt⁹ ẽ.Virg.Li.4.Aen.Eumenidũ veluti demẽs vi
det Agmina Pentheus, Et ſolẽ geminũ,& duplices ſe oſtẽ
dere Thebas.Lucanus Li.7. Nec magis attonitos aĩ ſenſe/
re tumult⁹,Quũ fureret Pẽthe⁹,aut quũ deſciſſet Agaue.

3 ℭMilo Epirota quũ haſtã in Laodomiã filiã pyrrhi cõie/
ciſſet,q̃ ad arã Dianę velut ad Aſylũ cõfugerat,dea vindi
cãte,in furorẽ raptus eſt, quo intra duodecimũ diẽ periit.

4 ℭAthamas Aeoli filius furiis à Iunone ĩmiſſis, vſq; adeò
correptus eſt & agitatus, vt Learchũ filiũ interfecerit.Oui
dius Lib.6.Faſtoꝝ.Hinc agit̃ furiis Athamas ſub imagine
falſa, Tuq́ȝ cadis patria parue Learche manu.

5 ℭAgaue Cadmi & Hermiones filia,Bacchico furore cor
repta,Pẽtheũ filiũ iterfecit.Lucanus Li.1.Ingens vrbẽ cin
gebat Erymnis,Excutiẽs pronã flagrãti vertice Pinũ,Stri/
dentesq́ȝ comas,Thebanã qualis Agauẽ.Impulit,aut ſęui
cõtorſit tela Lycurgi Eumenis.Idẽ Li.7.Nec magis attoni
tos aĩ ſenſere tumult⁹, Quũ fureret Pẽtheus, vel quũ de/
ſciſſet Agaue,Horati⁹ Li.2.Ser.Quid? caput abſciſſum de
mens quum portat Agaue Natiinfœlicis,ſibi tum furioſa.
videtur. Seneca in Oedipode .Peior hac genitrix adeſt,
Furibunda Agaue.

6 ℭLycurgus Dryantis filius rex Thraciæ à Baccho (cuius
numẽ aſpernabat̃) in furorẽ verſus, crura ſibi amputauit.
Lucanus. Thebanã q̃lis Agauen Impulit,aut ſęui cõtorſit

tela Lycurgi Eumenis. Oui. i Ibin. Vtq; Dryatidę Rhodó/pedia regna teneti, Ingenio diſpar, cui pede claud⁹ erat.

7 ℭ Marſyas dũ Apollinẽ ad tibię certamẽ ꝓuocaſſet, i furorẽ verſus, & ab ipo deo excoriat⁹ ẽ. Ouid. i Ibin. Mens q̃q; ſic furiis vecors agitet, vt illi. Vnũ q toto corpe vuln⁹ hẽt.

8 ℭ Hercules viſa apud iferos Megera, i furorẽ verſus ẽ, vñ regreſſus filios iprudẽs occidit. Lucan⁹ li. 1. Aut qualẽ iuſ/ſu Iunonis iniquę Horruit Alcides viſo iã Dire Megærã.

9 ℭ Alcmæon Amphiarai & Eryphiles filius, ꝓpter interfe/ctam matrẽ furiis itidẽ agitatus eſt. Propertius Lib. 3. Aut Alcmæoniæ furiæ, aut ieiunia Phinei. Politianus in Nutricia. Oenidæq; facẽ, furiis Alcmæona pulſum.

10 ℭ Aiax Telamonis filius, pp arma Achillis mortui, data Vlyſſi in virtutis præmiũ, dolore animi & inuidia i furorẽ verſus, armẽta loro cædebat, exiſtimãs ſe interficere Græ/cos, Apuleius Lib. 3. Meta. In inſani modũ Aiacis armat⁹, nõ vt ille viuis pecoribus infeſtus tota laniauit armẽta.

11 ℭ Cleomedes Aſtypalẽſis, ꝓdigioſis homo viribus, dum Lachũ Epidẽmniũ athletã ictu pugni interfeciſſet, iterfe/cti aperuiſſet latera ac ꝓpterea iudices tantã perofi ferita/tem, in eũ vellẽt animaduertere, indignatus & in furorem verſus colũnam (qua ludi literarii domus fulciebat) diſiecit, eaq; ruina pueros oẽs adobruit. Sunt q dicãt hũc furo/rem eidẽ irrepſiſſe, ꝙ victorię ꝑmio fuiſſet fraudatus.

12 ℭ Fuit alter Cleomedes ſeu Cleomenes, quẽ Herodotus in Erato ſcribit à Lacedæmoniis (qbus imperabat) primò expulſum, demũ priſtinæ dignitati reſtitutum fuiſſe. Nec multo poſt i tãtam inſaniã incidiſſe, vt vnicuiq; obuio ſceptrum in faciẽ impingeret. Quod eũ facientẽ propinqui ſoleis ligneis illigauerunt, & in carcerem coniecerũt. Vbi arrepto cuſtodis & Ergaſtularii gladio ab ima corporis parte ad verticem capitis ſeſe diſſecuit.

13 ℭ Prœtides ſeu filiæ Præti Argiuoꝝ regis, dũ Iunoni ſe ꝑferrẽt, i furias verſę, ac poſtmodũ mutatę i vaccas fingunt à Poetis. Vir. Prœtides iplerunt falſis mugitibus agros.

14 ℭ Plutarchus in vita Artoxerxis ſcribit, Charẽ fuiſſe quẽ/dam, qui in bello Cyrum vulnerauerit ſucciſa poplitis ve/

na,quem ait inſania poſtmodum fuiſſe correptum, nimia illati Cyro vulneris arrogantia.

15 ℭGallus Vibius vir fuit magnæ eloquentiæ, qui dũ inſaníam mentiret,quod aſſimulabat ad verum redegit.

16 ℭCælius ſcribit Euagoram regẽ Cypriorum repentino furore correptum fuiſſe.

17 ℭT.Lucretius poeta Phyſicus,ſumpto amatorio poculo in furiam lapſus eſt,qua impellente mortem ſibi cõſciuit. Statius.Et docti furor arduus Lucreti.

18 ℭSparſus fuit quiſpiã,quem Seneca ſcribit inter ſcholaſticos inſanum,inter inſanos ſcholaſticũ fuiſſe.

19 ℭTimanthes Cleonę⁹athleta,quũ ſenio cõfectus arcũ nõ poſſet cõplicare,quẽ intendebat iuuenis,dolore animi in furorẽ lapſus eſt,ac ꝑpterea ſe ĩterfecit.Author.Idẽ Cęli⁹.

20 ℭAcco mulier iã decrepita, quũ faciẽ(quã ad ſpeculũ explorabat)ſenio deformatã cõſpiceret,aĩ ęgritudine in inſaniã lapſa ẽ.Alii aliter ſentiũt. Aiũt enim ipſam cõſueſſe alloq̃ ſuã imaginẽ ĩ ſpeculo,eiq́ꝫ ſubridere,cõminari,ꝓmittere,ſublandiri,& quicquid confabulantes ſolent dicere. Idem Author.

21 ℭPiſander eõ veſaniæ lapſus eſt,vt timeret necubi animę ſuæ occurreret,à qua viuus eſſet deſtitutus.

22 ℭCambyſes quũ Apim(quẽ Aegyptii ꝓ deo colebant) violaſſet, vlciſcente numine, lapſus eſt in furias. Quibus agitatus,vniuerſam ꝓpe familiã deleuit.Author Herodotus in Thalia.Poſtremo furore victus ſeipſum interfecit.

23 ℭAio filius Arichis ducis Beneuenti miſſus à patre ad Rhotharem Longobardorum regẽ, in Italia veneno potus eſt,cuius virtute cœpit inſanire.Author Paulus diaconus de geſtis Longobardorum.

24 ℭHarthbenus fuit athleta quiſpíam ex Helſyngia,nouẽ cubitis procerus,quẽ Saxo grãmaticus in tantas furias teſtatᷣ cecidiſſe,vt ſummas Clypei partes corroſerit, igneos carbones ventri mandauerit, Raptas ore prunas in viſcerum ima transfuderit,crepitantia flãmarum pericula percurrerit,& ad extremum in ſex Athletarum ſuorum præcordia furente manu ferrum conuerterit.

25 ¶ Vlyſſes quũ eẽt Græcoꝝ prudẽtiſſimus, inſaniã tñ ſimulauit, ne ad bellũ Troianũ ꝓficiſceret. Vt aũt pſuaderet ſe eẽ verè iſanũ, ſalẽ ſeminabat, variisq; aialib⁹ aratra iungebat. Aſtũ hoîs explorauit Palamedes, q arãti Telemachũ filiũ obiecit. Quẽ ne lęderet ipe Vlyſſes pr̃, aratrũ ſuſpendit.

¶ Furiæ tres.

1 Alecto, 2 Theſiphone. 3 Megera.

1 FVrias poetę Acherontis ex nocte filias vocãt. Virgili⁹. Dicunt geminæ peſtes, cognomine diræ, Quas & tartaream nox intẽpeſta Megærã. Vno eodemq; tulit partu. Propterea Galterus in Alexãdreide, decenti Epitheto eas vocat Noctigenas, libro decimo, vbi ait, Hoc ego ſi dea ſum, qua nulla potẽtior inter Noctigenas, ſi me veſtrã bene noſtis alũnam. Eadẽ ratiõe Mãtuanus eas vocat Acherontigenas. Apud iferos dicunt Canes. Lucanus, Iam vos ego noîe vero Eliciã, Stygiasq; canes in luce ſuperna Deſtituam. Apud mortales vocant furiæ, ꝙ furoris ſtimulos hoîum pręcordiis indulgẽt, Propterea ẽt fingunt iis colubros imittere, quos ad Maniã trahũt. Vnde Virg. Cęruleis vnum de crinibus anguẽ Coniicit, inq; ſinu præcordia ad intima ſubdit, Quo furibũda domum monſtro pmiſceat oẽm. Dicunt & Eumenides ſenſu cõtrario & p Antiphraſim. Eumenis enim Beneuolẽs dr̃. Ouidius. Eumenides tenuere faces de funere raptas. Ferunt & capilloꝝ loco, redimitæ ſerpẽtibus & colubris. Catullus. Quare facta virũ mulctãtes vindice pœna, Eumenides, qbus ſanguineo redimita capillo Frons expirantes præportat pectoris iras. Huc huc aduentate, meas ãudite querelas. Statius li. 12. Et Anguicomæ ducẽt vexilla ſorores Mãtuanus in Apolonia. Exibãt de ſede Erebi teterrima mõſtra Teſiphone, furiæq; aliæ multo angue comãtes, Quippe qbus dñabant Plutonides vmbræ. Appellantur ẽt diræ. Vir. At procul vt diræ ſtridorem agnouit et alas, Infœlix crines ſcindit Iuturna ſolutos. Idem lib. 4. Aen. Vltricesq; ſedent in limine Diræ, Item in eodẽ. Et diræ vltrices & dii moriẽtis Eliſæ. Claudian⁹ li. 2. de Raptu. Sunt tibi deformes Dirę, ſunt altera Lethes. Flumia. Earũ aũt officiũ Vir. his verbis aperit.

Hæ Iouis ad ſolium, ſæuiq; in limine regis
Apparent, acuuntq; metum mortalibus ægris.
Si quando Lethum horrificum, morbosq; deum rex
Molit meritis, aut bello territat vrbes. Lactãtius lib. 6. de vero cultu de his in hũc modũ ſcribit. Tres ſunt affectus, q hoĩes in oĩa facinora præcipites agunt. Propterea poetæ tres furias eſſe dixerũt, quæ mentes hoĩum exagitent, Ira vltionẽ deſyderat, Cupiditas opes, Libido voluptates.

1 ¶Furiarum prima eſt Alecto, quam Virgilius hoc modo depingit libro ſeptimo Aenei.

Luctificam Alecto dirarum à ſede ſororum
Infernisq; ciet tenebris, cui triſtia bella,
Iræq;, inſidięq;, & crimina noxia cordi.
Odit & ipſe pater Pluton, odere ſorores
Tartareæ, Monſtrum tot ſeſe vertit in ora,
Tam ſæuæ facies, tot pullulat atra colubris.

¶Item paulòpoſt ſubiungit.

Tu potes vnanimes armare in prælia fratres,
Atq; odiis verſare domos, Tu verbera tectis
Funereasq; inferre faces, Tibi numina mille,
Mille nocendi artes.

¶Q͛d autem ſit Noctis filia, teſtis eſt apud eundem Virg. Iuno hoc modo loquens. Hunc mihi da proprium virgo ſata nocte laborem. Item Mantuanus in Lucia. Surge & qcqd ſata nocte ꝓfunda Conſuluit Alecto vome.

2 ¶Theſiphone ſeu Thyſiphone ſecunda Acherontis filia, hoc modo ab Ouid. deſcribit. Nec mora Theſiphone madefactam ſanguine ſumit Importuna facẽ, fluidoq; cruore rubẽtẽ Induit Pallã, tortoq; incingit angue, Egrediturq; domo, Luctus comitatur euntẽ, Et pauor, & terror, trepidoq; inſania vultu. Item Claudianus. Centũ illi ſtabãt vibrantes ora Ceraſtæ, Turba minor diri capitis, Sedet ĩtus abactis Ferrea lux oculis, qualis ꝑ nubila Phœbes Atracia rubet arte color ſuffuſa veneno. Itẽ Statius. Suffuſa veneno. Tendit, ac ſanie gliſcit cutis, igneus atro Ore vapor, quo longa ſitis, morbiq; fameſq;, Et populis mors vna venit. Ouid. li. 4. Triſtium, fecit inde adiectiuũ Theſiponeus,

vbi ait. Cupiasq́; eradere vitæ, Tempora (ſi poſſis) Theſiphonæa tuæ, Hanc filiã eſſe noctis docet Syllius lib. 2. dicens. Et palmas tendens, hos inquit noctis alũna, Hos muros impelle manu, Populumq́; ferocẽ. Dextris ſterne tuis, Iuno iubet. Colubris inſtar cæterarũ armatam eſſe docet Mantuanus lib. 4. Agelariorũ dicens. Ite, canes adſunt Herebi, Crinita colubris Theſiphone, ſpirãsq́; venenũ ignẽq́;

3 Megæra, Et ſoror, atq; mali manes & Cerberus ipſe.

❡ Megærã tertiã Acherontis & Noctis filiã, Claudianus de laudibus Stiliconis deſcribit, Improba mox ſurgit triſti de ſede Megęra, Quã penes iſani fremitus, animiq́; pfanus Error, & vndãtes ſpumis furialib9 iræ. Non niſi qſitũ cognata cęde cruorẽ, Illicitumq́; bibit patri9 quem fuderit enſis, Quẽ dederint frẽs, Hęc terruit Herculis ora. Hęc defenſorũ terrarũ polluit art9, Hęc Athamãthe ę direxit ſpicula dextrę, Hęc Agamẽnonios iter bacchata penates Alternis luſit iugulis, Hac auſpice tęde Oedipodẽ mr̃i natę iunxere Thyeſtẽ. Serpẽtib9 eẽ redimitã docet Mãtuan9 li. 2. de Gala. Tẽporũ. Per medias vrbes colubris crinita Megęra, ſanguineisq́; caput vittis intorta, flagello. In ſcelera & culpas hoĩes vrgere laborat, Criminis & pœnę dux, hortatrixq́; malorũ.

❡ Stulti & inſipientes.

1 Corœbus	5 Amphiſtides	9 Mydas
2 Bagas	6 Accon	10 Pſylli
3 Melitides	7 Cippius	11 Claudius princeps
4 Mãmachutus	8 Zenophantus	

1 Corœbi filii Mygdonis Phrypii ſtultitia vulgi fabulis celebrata eſt, qui maris vndas numerare conabatur, quum non poſſet vltra quinq; numerare. Authores Euſtachius & Lucianus apud Eraſmum.

2 ❡ Bagas fuit quiſpiã ſtupidæ mentis & attonitæ. Author Plutarchus in Collectaneis. Vnde ortum adagium. Vt Bagas conſtitiſti.

3 ❡ Melitides fuit ſtultus ab Homero celebratus, qui euerſa iã Troia veniſſe legit̃ auxiliũ laturus Priamo. Lucianus apud Eraſmũ. Melitidẽ aut Corœbũ me putas p deos?

4 ❡ Enthuſiaſmus ẽ qdã mẽtis ſtupor, q̃ laborauit Mãma-

chutus qſpiã ſola inſignis fatuitate. Vnde Mãmachuti dicunt hiãtes & ſtupidi. Author Ariſtophanes apud Cęliũ.

5 ¶ Amphiſtides tantæ fuit ſtultitiæ, vt ignoraret, vtro ex parente prognatus eſſet,

6 ¶ Accon vetula eo laborauit delirio (ſicuti iam diximus) vt ſolita ſit ad ſpeculum cum imagine ſua, perinde ac cũ alia muliere confabulari. Authores Cælius & Eraſmus ex aduocatis Græcorum teſtimoniis.

7 ¶ Cippius ſimulabat ſe dormire & ſtertere, quo facilius eius vxor mœcharetur. Quod arguit eum à Zelotypia longè fuiſſe alienum. Vnde natum videtur Adagium Ciceroni in quadam ad Fabium Gallum epiſtola poſitum. Nõ oĩbus dormio. Author Lucilius apud Beroaldum.

8 ¶ Zenophantus fuit quiſpiam ſtultus qui quò magis riſum cohibere nitebatur, hoc ridebat profuſius.

9 ¶ Mydas Gorgii filius, quum agreſtem Panos dei Cantilenam Apollinis carminibus prætuliſſet, indignatus Apollo aſininas auriculas eidem indidit, quibus poſtea abiit in riſum. Vide Ouidium lib. 11.

10 ¶ Pſylli populi dum Auſtrum ventum plus nimio haberent inuiſum, vt ſibi & ſuæ terræ noxium, ſumptis armis in eum hoſtiliter profecti ſunt, cèu viuum aliquem hominem, & non rem incorpoream peterent.

11 ¶ Inter ſtultos numeratur Claudius princeps, quod Domitium Neronem adoptauerit, quum Britannicum legitimo thoro natum haberet.

¶ Medici pharmacopolæ & Chirurgi.

1 Apollo	11 Amythaon	21 Cleophantus
2 Aeſculapius	12 Apollodorus	22 Chryſippus
3 Acron	13 Artemon	23 Crinas
4 Ariſtogenes	14 Attalus	24 Charmis
5 Ariſtogenes	15 Alcon	25 Caſtor,
6 Aſclepiades	16 Agron	26 Cherias
7 Aceſias	17 Baſilius	27 Chryſermus
8 Arabs	18 Chiron	28 Cleomporus
9 Anto.muſa	19 Cor.Celſus	29 Democides
10 Caſſius	20 Chriſtobolus	30 Dexipus

31 Dioclides
32 Democrates
33 Democritus
34 Daſius
35 Epicharmus
36 Eraſiſtratus
37 Euphorbus
Eribotes
Galenus
38 Glaucias
39 Hippocrates
40 Hermogenes
41 Iulianus
42 Lucas
43 Lycus
44 Menecrates
45 Martion
46 Mycon
47 Machaon
48 Melampus
49 Meges
50 Nicias
51 Nicomachus
53 Nicerotes
53 Oribaſius
54 O cularius
55 Philippus
56 Peon
57 Petriclius
58 Prodicus
59 Philiſtion
60 Philon
61 Podalyrius
62 Sinalus
63 Themiſon
64 Theombrotus
65 Theſſalus
66 Vectius valens
67 Alii pleriq;.

1 APollo Aeſculapii pater medicinæ vſum primus dr̃ attuliſſe, ac ꝓpterea meruiſſe deitatẽ. Ouidius. li. 1. Meta. Inuentum medicina meũ eſt, opifexq́; per orbẽ dicor, & herbarũ ſubiecta potentia nobis. Idẽ lib. 1. de remedio. Te precor o vates, adſit tua laurea nobis, Carminis & medicæ Phœbe repertor opis. Calentius. Phœbe cõpertor medicæ ſalutis. Macrobius Virgines (inquit) veſtales ira indigitant, Apollo medice, Apollo Pæan, Nec aliã ob cauſam Alexicacus. i. malorum expulſor dictus eſt.

2 ¶ Aeſculapio Apollinis filio pleriq; ẽt inuentũ medicinę referũt acceptũ. In qua adeo excelluit, vt mortuũ Hippolytum fingat ad vitã reuocaſſe, & Androgeũ Minois filiũ ab Atheniẽſibꝰ ĩterfectũ. Proptius li. 2. Et deꝰ extinctũ Creſſis Epidaurius herbis Reſtituit patriis Androgeona focis.

3 ¶ Acron Agrigentinus medicus, Athenis philoſophatus eſt cum Empedocle. Fuit antiquior Hippocrate, Scripſit de medicina librum vnum.

4 ¶ Ariſtogenes Thaſiꝰ medicꝰ floruit tpibꝰ Antigoni Macedonię regis ad quẽ libros plurimos ſcripſit de medicĩa.

5 ¶ Ariſtogenes alter Cnydius Chryſippi philoſophi ſeruus fuit itidem medicus, qui magnam adeptus eſt famam ex curatione Antigoni Gonatæ cognomento.

6 ¶ Aſclepiades Pruſienſis, Cn. Pompei familiaris, rationẽ

primus reperit,quã vinum ægris mederet,relato è funere hoĩe & cõſeruato. Dicebat ſalutẽ cõſtare cibi potusq́ʒ abſtinẽtia,ꝑterea geſtatiõe,ambulatiõe,& fricatiõe.Scripſit ad Mithridatẽ volumina Authore Plinio. Mortuus ẽ ſcalarũ lapſu ĩ extrema ſenectute.Idẽ blãdimẽta & lenocinia cõmentus eſt ad ægroꝝ gratiam & iucunditatem. Si quidem & balneorum conſuetudinem fecit, primusq́ʒ lectulos excogitauit ſuſpenſiles,quorum molli iactatione irritaretur & obreperet ſomnus. Author Plinius.

7 ℭAceſias fuit imperitus medicus, qui dum cuidam podagrico mederi vellet, morbum & dolorem auxit. Vnde natũ adagiũ. Aceſias medicatus eſt, vbi res ĩ deterius vergit.

8 ℭArabs Apollinis fuit filius & Babylonis,quem Plinius lib.7.medicæ artis apud Aegyptios repertorẽ dicit.

9 ℭAntonius Muſa medicus fuit Auguſti,de quo Horati[9] meminit lib.1.Epiſ.dicens. Nam mihi Baias Muſa ſuperuacuas Antonius.

10 ℭCaſſius hemina apud eũdẽ Pliniũ teſtis ẽ Archagathiũ Lyſaniæ filiũ Peloponẽſem, primũ è medicis veniſſe Romã.L.Aemylio.&.M.Liuio cõſulib[9].Eiq́ʒ ius qritiũ datũ, & tabernã ĩ cõpito Acilio emptã. Ob id publicè vulneraiiũ fuiſſe eũ tradũt vocatũ,mireq́ʒ gratũ aduẽtũ ei[9] ab initio,Mox à ſeuitia ſecãdi vrẽdiq́ʒ nomẽ carnificis meruiſſe.

11 ℭAmythaõ Melãpodis pr̃ iter claros medicos olĩ hit[9] ẽ.

12 ℭApollodori duo fuerunt Scyllæus & Tarẽtinus ambo medici.De qbus Plinius lib.20.Cap.4.loquitur.

13 ℭArtemon fuit medicus qui calua interfecti igneq́ʒ cremati propinauit aquam è fonte noctu comitialibus morbis,Authore Plinio.

14 ℭAttalus medicus apud Plinium affirmat ſcorpione viſo ſi quis dicat duo cohiberi nec vibrare ictus.

15 ℭAlcon ſeu Alcontius medicus fuit vulnerũ.centũ ſeſtertiis à Claudio condẽnatus, & exul miſſus in Galliã,demũ reſtitutus. Neſcio an is ſit, de quo loquit̃ Martialis lib.6. Oſtẽdit digitũ ſed impudicum Alconi, Daſioq́ʒ,Symmachoq́ʒ.Auſonius de alio Alcone itidem medico loquitur, qui Diodorum aruſpicem vaniloquum fecit.

16 ℭAgron medicus fuit, qui peſtilentia Athenas paſſim oc cupante, affectorum pleriſq; opē intulit ſalutarem accen/ ſis in proximo ignibus.

17 ℭBaſilius Ancyranus profeſſione fuit medicus, Floruitq; imperante Conſtantino.

18 ℭChiron Saturni filius ex Phillyra herbarū naturas pri/ mus inueniſſe, Achillemq; & Aeſculapium docuiſſe fert, Phoenici Amyntoris filio oculis capto viſum reſtituit. Pro pertius lib. 2. Tarda Phyloctetæ ſanauit crura Machaon, Phoenicis Chiron lumina Phillyrides. Virgilius libro. 3. Georgico. Quæſitæq; nocent artes, ceſſere magiſtri Phil lyrides Chiron, Amythaoniusq; Melampus. Ab eo nomē ſumpſit herba quæ Centaurea dicitur.

19 ℭCorne. Celſus libros de medicina ſcripſit oratorio mo/ re. Floruit paulò antè Fabium Quintilianum.

20 ℭChriſtobolus medicus fuit, cui ſingularem peperit lau/ dem ſagitta ex oculo Philippi Macedonis, citrà oris defor mitatem euulſa. De quo abunde Curtius meminit, lib. 8. de geſtis Alexandri.

21 ℭCleophantus Authore Plinio medicus fuit, qui vini ra tionem illuſtrauit. Hic apud Plinium ait ſemen paſtinacæ erraticę Dyſentericis prodeſſe.

22 ℭIdem Author ſcribit Chryſippum Eraſiſtrati præcepto rem medicū fuiſſe, qui Hippocratis, Aeſculapii & Prodici medicoꝝ placita ingenti garrulitate mutauerit.

23 ℭCrinas Maſſilienſis fuit medicus, qui ad ſyderum mo/ tus ex Ephemeride Mathematica cibos dabat, horaſq; obſeruabat. Plinius ſcribit hunc centum ſeſtercia reliquiſ/ ſe, muris patriæ non minore ſumma extructis.

24 ℭCharmis ex eadē Maſſilia fuit medicus: qui priores me dicos & balnea dānauit. Frigidaq; hibernis algoribus la/ uari perſuaſit, Merſit ęgros in lacus, adeò vt Plinius dicat ſe vidiſſe capulares ſenes vſq; in oſtentationē rigentes.

25 ℭCaſtor medicus docuit Piperitim herbam (quam alii Siliquaſtrum vocant) bibi contra morbos comitiales. Au thor Plinius lib. 20. Idem ſcripſit ſuccum radicis ferularū, oculorum claritati multum conferre.

26 ¶Cherias Atheniẽſis fuit medicꝰ,q apud Pliniũ teſtis eſt radicẽ cardui ex aq̃ decocta potatoribꝰ ſitim facere, ſtomachũ corroborare, & vuluis aliqd ꝓferre, vt mares gignãt.

27 ¶Chryſermus fuit medicus, qui Bulbi radice in vino decocta Parotidas curabat.

28 ¶Cleempum Plinius ſcribit fuiſſe medicum, cui Pythagoræ librũ de magicis herbis nonnulli aſcripſerunt.

29 ¶Democides medicus Polycratẽ Samiorũ tyrãnum curauit talentis duobus, ſcripſitq́ librũ de medicina. Herodotus in Thalia ſcribit Democidem Taliphontis Crotonienſium principis medicum fuiſſe, atq; duobus aurearũ compedum paribus à Dario donatum.

30 ¶Dexippus Cous. Hippocratis fuit diſcipulus, q ſcripſit librum vnum de medicina.

31 ¶Diocles Caryſtius floruit temporibus Darii Hiſtaſpis. Reliquit commentarios.

32 ¶Democrates Seruiliꝰ citat̃ à Plinio Li.25. Primusq́ medentiũ herbã dr̃ inueniſſe, quã appellauit Hyberidam.

33 ¶Idem li.24. ait Democritũ fuiſſe medicũ, qui in valetudine Cõſidiæ. M. Seruilii, Cõſularis filiæ oẽm curationẽ auſterã recuſantis, diu efficaciter vſus ſit lacte caprarũ.

34 ¶Daſiꝰ medici nomẽ ẽ, cuiꝰ meminit Martialis li.6. dicẽs. Oſtẽdit digitũ, ſed ipudicũ, Alcõi, Daſioq́, Symmachoq́;

35 ¶Epicharmus Cous fuit auditor Pythagoræ, Scripſit de rerũ natura ac medicina cõmentarios, quos adhuc extare in Bibliotheca Vaticana ſcribit Volaterranus.

36 ¶Eraſiſtratus medicus fuit, qui primus cognouit morbũ Antiochi ob amorem Stratonices nouercæ. Plinius ſcribit hunc fuiſſe diſcipulũ Chryſippi, ex Ariſtotelis filia genitum, cui Antiocho rege ſanato, centum talenta donauerit filius eius Ptolemæus. Hunc citat Gellius lib.16.

37 ¶Euphorbꝰ medicꝰ, Euphorbię herbę nomẽ ipoſuit Authore Plinio li.25. Eribotes Teleõtis fuit filiꝰ medicine piiſſimꝰ, vt q Oilei vulnꝰ à Stymphalidibꝰ illatũ ſanauerit. Teſtis Orpheus apud Aegidiũ maſeriũ in Argonauticis, ¶Galenus medicus ẽ Pergamo ciuitate Aſiatica floruit Traiani temporibus. Hũc Auicẽna cæteriq; oẽs medicorũ

principem fatentur. Scripſit de medicina libros complu/res,& in opera Hippocratis.

38 ¶ Glaucias medicus fuit in cognoſcenda cadauerum na/tura diligentiſſimus. Author Plinius.

39 ¶ Hippocrates Cous Democratis fuit auditor, vixit in ſumma familiaritate apud Perdicam Macedonū regem: Suſcepit filios Theſſalum & Draconē. Hunc Artaxerxes magna mercede ſummisq́ honoribus in familiā ſuā inui/tauit Authore Valerio. Familiaris fuit Democrito, quē vt inſania curaret, pleriq́ ad eū ſcripſit. Amauit Græciā, ex qua nūq̄ egreſſus eſt. Mortuus ē Lariſſę natus annos. 104.

40 ¶ Hermogenes fuit medicus, qui Adriano imperatori ſe interficere voléti circūſcripſit locū ſub mamilla, quo le/thaliter pcuſſo, celerius expiraret. Author Dion Caſſius.

41 ¶ Iulianus fuit quiſpiam Pharmacopola herbariæ artis peritiſſimus, quē Volaterranus ætate ſua floruiſſe ſcribit.

42 ¶ Lucas Antiochenſis medicus fuit Pauli Apoſtoli ſecta/tor, à quo edoctus, ſcripſit Euangelium & actus apoſtolo rum. Exceſſit natus annos. 84.

43 ¶ Lycus Neapolitanus Atriplicem (nomen eſt herbæ) contra Cantharidas bibendum cenſet, apud Plinium.

44 ¶ Menecrates Syracuſanus medicus, nullā ab his merce/dem accipiebat, qbus medebat̄. Curabat in primis morbū ſacrum hac lege, vt liberati ſe eſſe ipſius ſeruos faterentur, eūq́ Iouem appellarēt. Feruntq́ in id tumoris fuiſſe eue/ctum, vt qnq́ ad Ageſilaū Spartæ regē hoc modo ſcribe/ret. Menecrates Iupiter Ageſilao regi ſalutem. Subridens Ageſilaus reſpondit. Ageſilaus Menecrati ſanitatē.

45 ¶ Martion Mitylenæus de ſimplicibus effectibus ſcripſit. Item apud Plinium rumpi Scolopendras marinas ſputo, Rubetas item aliasq́ Ranas ſcribit.

46 ¶ Mycon apud eundem teſtis eſt aduerſus ſerpētes nihil eſſe efficacius Hippomarathro.

47 ¶ Machaon Aeſculapii filius & frater Podalyrii, medic⁹ fuit clariſſimus. Baptiſta Pius Lib. 4. Eleg. Cura Machao/nia maior & iſta manu eſt. Hic Philoctetē Pæantis filium Herculis ſagitta Hydrę veneno tincta, vulneratū ſanauit.

Propertius

Proptius Li. 1. Tarda Philoctetæ ſanauit crura Machaon.

48 ℭMelampus Amythaonis filius, filias Prœti Argiuorum regis ab inſania purgauit. De hoc Virg. Li. 3. Georgico. Ceſſere magiſtri, Phillyrides Chiron, Amythaoniuſq; Melãpus. Meminit & Herodotus in Euterpe. Et Plinius Lib. 25.

49 ℭMeges fuit Chirurgus quiſpiam, quem Volaterranus citat in philologia.

50 ℭNicias Pyrrhi medicus fuit, qui ad Fabricium veniens, promiſit ſe domino mortẽ illaturũ, Quod flagitiũ auerſatus Fabricius, Pyrrhũ quis inimicũ literis monuit, vt à Nicia caueret. Gellius videt̃ hoc aſcribere Timochari, apud Gellium Quadrigarius Niciæ. Vter vter fuerit parũ refert de noĩe. Claudianus Lib. 3. in Ruffinum ſic inquit.

Romani ſcelerum ſemper ſpreuere miniſtros.
Noxia pollicitum domino miſcere venena;
Fabricius regi nudata fraude remiſit.
Infeſto quem marte petit, bellumq; negauit.
Per famuli patrare nefas.

51 ℭNicomachus Stragyrites Machaonis fuit filius & Aeſculapii nepos. Scripſit de medicina libros ſex. Fuerunt eius nominis duo alii pater & filius ambo medici, Quorum filius ſcripſit Commentarios in Phyſicam patris & octo libros Ethicorum ad Eudemum.

52 ℭNicerotes vnguentarius fuit Syrius, à cuius noĩe Martialis vnguenta vocat Nicerotiana Li. 6. dicẽs. Quod ſemper Caſia, Cynnamoq;. Et nido niger alitis ſupbæ, Fragras plumbea Nicerotiana. Idem Li. 10. Felix lectulus & lucerna vidit, Nymbis ebria Nicerotianis. Laberius. Et quęcũq; Syrus Nicerotes ſolet, Quicquid Croci, Caſiæq;, Cynnami, quod vdus Cæſarie ſpirat delicatus Arabs. Hoc totũ vobis nunc ad ſcænam affero.

53 ℭOribaſius Sardianus Iuliani principis familiaris ſcripſit libros medicinæ. 72. ad ipſum Iulianum,

54 ℭOcularius medicus fuit in Aegypto prçſtãtiſſimus, qui floruit ſub Amaſi rege. Author Herodotus in Thalia.

55 ℭPhilippus medicus fuit Alexandri, eiq; ſumma familiaritate & amicitia iunctus. Nam quum Parmenio literas ad

Alexādrum dediſſet, quibus eum monebat, vt ab inſidiis Philippi velut ab hoſte Dario corrupti ſibi in ægritudine caueret, Alexander exploratam habens medici fidem, poculum ab ipſo Philippo datum hauſit, demum literas Parmenionis eidem legendas conceſſit.

56 ¶ Pæon vir fuit medicinæ artis peritiſſimus, à cuius nomine Pæonia herba nomen ſumpſit. Architrenius Lib. 1. Pæoniis animo medicina potentior herbis.

57 ¶ Plinius ait lib. 20. Petriciū fuiſſe medicum, qui Ophiaca ſcripſerit.

58 ¶ Eodem authore Prodicus fuit medicus, Aeſculapii diſcipulus, Selymbriæ natus, qui medicinam inſtituit, quam Iatralepticen vocant.

59 ¶ Philiſtion Locrenſis fuit medicus: quem Gellius Li. 17. Capi. 11. citat.

60 ¶ Philon medicus fuit nobilis, qui quum medicamenta quædam ad medendi viſum exquiſitiſſima concinnaret, & regias quaſdam Alexipharmacas poteſtates, eas deorum manus appellabat, velut diuinas & ſalutares.

61 ¶ Podalyrius filius fuit Aeſculapii & frater Machaonis, medicæ artis peritiſſimus, qui cum Græcis ad Troiam profectus dicitur. Baptiſta Pius lib. 4. Elegi. Depoſito nõ prę ſtat opem Podalyrius ægro.

62 ¶ Sinalus fuit medicus quiſpiã, De quo Syllius Italicus lib. 5. ſic inquit.

Ipſe olim antiquo primum Garamanticus Ammon
Scire pater dederat Sinalo morſusq; ferarum,
Telorumq; graues ictus ſedare medendo.
Atq; is deinde ſuo moriẽs cœleſtia dona, Mõſtrarat nato.

63 ¶ Themiſon medicus fuit magni nominis, Aſclepiadis diſcipulus Authore Plinio, quem pleriſq; in locis citat Plinius ipſe. Iuuenalis. Quot Themiſon ægros Autumno occiderit vno. Baptiſta Pius Lib. 4. Elegiar. Omnibus hoc anno morbis, noxaq; carebis, Contemnesq; piam ſic Themiſonis opem. Fuit eius nominis alter, quem Martialis ſcribit conſuetudinem Veneris habuiſſe cum ſorore, vbi Lib. 12. ait. Quare non habeat Fabulle quæris vxorem

Themiſon,habet ſororem.

64 ¶Theombrotus fuit medicus,quem Ptolemæus rex Megalenſibus ſacris donauit centum talentis ſeruato Antiocho rege.Author Plinius.Lib.7.

65 ¶Theſſalus eodem authore, medicus fuit Neronis temporibus,qui cuncta maiorum placita tranſiliuit, & rabie quadam in omnes æui medicos perorauit.

66 ¶Vectius Valens adulterio Meſſalinæ Claudii Cæſaris nobilitatus,pariterq́; eloquentiæ affectator,ſuo tempore nouam medicorum inſtituit ſectam.

67 ¶Sunt & pleriq; alii,quoꝝ nomina & Placita, quandoq; aduocantur à Plinio, vt Ariſtogiton, Athamas, Callimachus, Cleopolemus, Damion,Diuces, Diodorus, Petronius, Dorotheus, Dionyſius,Salluſtius,Heſius, Hiceſius, Herophilus,Icethidas,Iollas,Lais,Leneus,Metrodorus, Nymphodorus,Opion, Praxagoras,Pliſtonices, Seſtius, Simus,Soſimenes,Sotacus.Q.Stertinius. Quorum nuda nomina ad nos peruenerunt.Porrò multiplex eſt medicina. Pharmaceutice, quæ medicamentis curat. Emperice, quæ ſolum experimẽtis conſtat. Iatraleptice, quę vnguẽtis,Clinice,quæ victu & venenis corporibus medetur.

¶Vnguenta quędam & Pharmaca.

1 Elaterium	15 Pardalium	30 Cæroma
2 Crocinum	16 Balanus	31 Panchreſtum
Crocomagma	17 Melinum	32 Collyrium
3 Epilima	18 Suſinum	33 Apyron
4 Malobathrum	19 Cyprinum	34 Atharis
5 Mendeſium	20 Telinum	35 Botryon
6 Mithridaticum	21 Megalium	36 Irium
7 Nardinum	22 Cynnamomũ	37 Euhęmon
8 Narciſſinum	23 Cynnamum	38 Oporice
9 Nicerotianum	24 Myrrha	39 Stomachice
10 Odontoſtimma	25 Balſamum	40 Diapaſma
11 Oenanthinum	26 Amomum	41 Magma
12 Panatheniacum	27 Pſilothrum	42 Regale vnguentum
13 Amaracinum	28 Thalaſſomeli	
14 Metopium.	29 Dropax	

1 ELaterium Plinius ait eſſe medicamētū, qđ fit ex Cucumere ſylueſtri, ſucco expſſo ē ſemine.

2 ¶ Crocinū ſpecies eſt vnguenti, quod efficit Croci cōmixtione. Propertius. Sit menſæ ratio, voxq; iter pocula currat. Et Crocino nares murrheus vngat Onyx. Alio noīe Crocomagma dicitur. Fiebat autem ex croco trito & vino dulci. Hoc Romani non ſolum corpora delibuebant, ſed & ſpargebant pulpita. Vnde idem Propertius. Pulpita ſolēnes non oluere crocos. Crocinum Authore Plinio in ſola Cilicia diu maxime fuit laudatum, mox Rhodi.

3 ¶ Epilima vnguētū ē viliſſimū, q̄ paſſim vtebant veteres.

4 ¶ Malobathrū vnguētū ē odoris fragrantiſſimi, qđ afferebat ex Aſſyria. Eo Romani ſuos capillos vngebāt ī deliciis, vt videt innuere Horatius Li. 2. Car. Ode. 7. ſcribens. Cum quo morantē ſæpe diē mero Fregi, coronatus nitētes Malobathro Syrio capillos. Malobathrus à Sidonio vocat, qui hoc vnguento delibutus eſt. Malobathrū teſte Plinio vrinā cit, Oculo℞ Epiphoris vino expreſſum vtiliſſime imponit. Itē frontibus dormire volentibus.

5 ¶ Medeſiū ē vnguētū, qđ fiebat ī Medeſo Aegypti vrbe.

6 ¶ Mithridaticū ſeu Mithridatios vocat Antidotum, quo Mithridates rex Ponti aduerſus inſidias venenorum conſueuerat ſe tutari. Eius cōpoſitio fit ē duabus nucibus ſiccis, Item ficis totidem & Rutæ foliis viginti ſimul tritis. Addito ſalis grano. Quod qui ieiunus ſumet eū veneno ſecurum fore toto die pmittit Plinius Lib. 23. Cap. 8. Antidoti nomen adhuc noſtra manet ætate.

7 ¶ Nardinū dicit vnguētū, qđ fit ex Nardo, qđ alio noīe vocat Foliatū. Eſt aūt Nardus ſeu Nardum frutex odoris optimi. Tibullus. Illius puro diſtillēt tpa Nardo. Frequens eſt iñ Perſide. Vnde ab Horatio in Epodo vocat Achæmeniū, vbi ait. Nūc & Achæmenio Perfundi nardo iuuat Indicum. Plinius Li. 12. vocat. Inuēta inqt nuper in Thracia herba eſt, cuius folia nihil ab Indico Nardo diſtāt. Pontanus Arabū vocat, Hieronymus Balbus Aſſyriū. Lucretius Lib. 2. Et nardi florē nectar qui naribus halat, Aliter folia-

tum & ſpicatũ dicit̃. Conſtat Omphacio, Iunco, Balano, Coſto, Nardo, Amomo, Myrrha, Balſamo.

8 ℭNarciſſinum vocat̃ vnguentũ, quod cõponit̃ ex Narciſſo flore delicatiſſimo, Conſtat generibus odorum, Sed iam componi deſiit Authore Plinio Lib. 13.

9 ℭNicerotianum vocatur vnguētum odoratiſſimũ, cuius Author fuit Nicerotes Pharmacopola. Martialis Lib. 6. Fragras plumbea Nicerotiana. Idem lib. 10. Felix lectulus & lucerna vidit, Nymbis ebria Nicerotianis. Item alibi. Laudas ebria Nicerotiana.

10 ℭOdontoſtimma eſt, vnguentum, quo confricantur dentes, vt albeſcant, & exuant rubiginem.

11 ℭOenanthinũ eſt vnguentũ, quod fit ex Oenanthe .i. Labruſcæ flore. Laudabile fuit i Cypro, Deinde in Aegypto præpoſitum. Author Plinius.

12 ℭPanatheniacum fuit vnguentũ Athenienſibus peculiare à quibus nomen ſumpſit Plinius lib. 13. Panatheniacũ ſuum Athenæ perſeueranter obtinuerunt.

13 ℭAmaracinũ, Amaraco flore odoratiſſimo cõficit̃. Vnde adagiũ natũ. Nihil cũ Amaracino ſui. Lucretius. Poſteſq; ſuperbos Iungit Amaracino & floribus miſer oſcula figit. Idē Lib. 2. Sicut Amaracini blandũ, Stactæq; liquorē. Idē lib. 6. Deniq; Amaracinũ fugitat ſus, & timet oē Vnguētũ. Porrò Sampſucinũ aliter vocat̃, q̃m Sampſucus eadem eſt herba, q̃ & Amaracus, De qua Virg. li. 1. Aenei. Vbi mollis Amaracus illũ Floribus, & dulci aſpirãs cõplectit̃ vmbra. Amaracus fuit puer regius Vnguētarius, q caſu lapſus dũ ferret vnguēta, maiorē ex cõfuſione odoꝝ creauit odorē, inq̄t Seruius. Vnde optima vnguenta dicunt̃ Amaracina. Laudabile fuit hoc vnguentũ in Co Inſula. Poſtea eodē loco prelatũ eſt Melinum. Optimũ eſt & Mytilenis & in Cypro, vbi plurima eſt ſampſucus, Authore Plinio.

14 ℭMetopium fuit vnguentum, cuius præcipuam laudem meruit Aegyptus. Mox abſtulit Phœnicia.

15 ℭPardaliũ laudabile in Tharſo, cuiꝰ cõpoſitio & mixtura obliterata ē. Dicit̃ aũt à Pardali aĩali, cuius odorē reddit.

16 ℭBalanus herba eſt vnguētaria, cuius ſucco vnguentum

cōponit̄ Balaniū, quod expeditiſſimū olim fuiſſe, ſcribit Plinius, Reſinaq́ſolitū miſceri. Balanatus à Perſio dicitur hoc oleo delibutus, vbi ait. Tum cū maxillis Balanatum Cauſape pectis. Mixobalanum vocat Martialis, vbi ait. Quod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus. Hoc ex vnguēto cōſtat & ex Balano. Glans aūt qua cōficit̄, pręcipuæ bonitatis eſt in Troglodytis, Thebaide, & Arabia.

17 ℭ Melinū vnguētū fit è malis Cotoneis, & ſtruteis admixtis. Omphacio Cyprino, Samio, Iūco, Caſia, Ambrotono,

18 ℭ Suſinū cōſtat ex Liliis, Balano, Calamo, Mello, Cynnamomo, Croco, Myrrha, & eſt oīum tenuiſſimum.

19 ℭ Cyprinum vnguentum ex Cypro fiebat Omphacio, Cardamomo, Calamo, Aſpalatho, Ambrotano. Fuit optimum in Sidone, mox in Aegypto.

20 ℭ Telinum fit ex oleo recenti. Cypro Calamo, Meliloto, Fœnogræco, melle, mello, oraro, amaraco. Fuit ætate menandri poetæ celeberrimum.

21 ℭ Megalium ſucceſſit ex oleo Balanino. Balſamo, Calamo, Iunco, Xylobalſamo, Caſia, Reſina.

22 ℭ Cynnamomum vnguentoꝝ omnium eſt craſſiſſimum. Vocatur ab eiuſdē noīs frutice, qui in Aethiopia, Sabæis, & Auſtrali India frequens eſt. Huic vnguento adiiciunt Balanium oleum, Xylobalſamum, Calamus, Iuncus, Balſami ſemina, Myrrha, mel odoratum.

23 ℭ Cynnamū eadē eſt arbuſcula quę & Cynnamomū, qua ēt conficit̄ vnguentum eiuſdē noīs. Hoc vident̄ habuiſſe Thraces, qm̄ Claudianus de Nuptiis Honorii & Mariæ Cynnama vocat Pāgæa à Pangeo Thracię mōte, vbi ait.

In medio glebis redolentibus alea diues
Præbet odoratas meſſes. Hic mitis Amomi,
Hic Caſiæ matura ſeges, Pangeaq́ſurgunt
Cynamma, nec ſicco frondeſcunt vimina coſto,
Tardaq́ſudanti prorepūt Balſama ſucco.

A Cynnamo fit adiectiuum Cynnameus, quo vſus eſt Baptiſta Pius. Cynnameos nimium lacerate pharetriger artus.

24 ℭ Myrrha per ſe vnguētū facit ſine oleo. Stacte dūtaxat. i. diſtillatione. Nā Stacto verbū gręcū. i. diſtillo. Vnde Cata

ſtagmos morbus à Græcis dr̃,quem nos diſtillationẽ dici/mus.Et Lucretius li.2.Myrrhã appellat Stactã.i.diſtillati/ciã,vbi ait.Sicut.Amaracini blãdũ Stactæq́ʒ liquorem. Eſt aũt Myrrha genus arboris odoriferæ, de qua ſucus ema/nat fragrãtiſſimus.Ouid.li.10.Eſt honor & lachrymis,ſtil lataq́ʒ cortice Myrrha Nomẽ herile tenet,nulloq́ʒ tacebit̃ æuo.Idẽ li.1.Faſto. Nondũ pertulerat lachrymatas corti/ce Myrrhas. Hac abundãt Arabia,Achaia,Orontes,Aſſy/ria Propterea Virg.Myrrhã vocat Arabã, Achaiam Colu mella,Orontidẽ Sidonius,Orontеã Bap.Pius.A Myrrha fit adiectiuũ Myrrheus Horatius lib.3.Car,Dic & argute ꝑperet Neæræ Myrrheũ nodo cohibere crinem.

15 ℭBalſamũ arbuſcula eſt ſoli Iudeæ cõceſſa,frequẽs ĩ col/libus vt vinea. Suſtinet ſe ſine adminiculis.Tima iã fructi/fera eſt.Proceritatẽ habet duoꝝ cubitoꝝ.Eius lignũ voca tur Xilobalſamũ,ſuccus(q habet̃ vnguẽti loco) Opobal/ſamum,lac coagulãs,& ĩ veſte nullas faciẽs maculas. Car/pobalſamũ vocat̃ eius arboris fructus. Hoc vnguẽtũ viris cõuenire ſcribit Martialis,quũ Aſſyria vnguẽta magis de ceant mulieres.Sic aũt ait.Balſama me capiũt.Hęc ſunt vn guenta viroꝝ,Delicias Nini vos redolete nurus.A Balſa/mo fit adiectiuũ Balſameus,quo vſus eſt Sidonius.

16 ℭAmomũ ẽt arbuſcula eſt venoſo frutice,Palmi altitudi ne,cuius quoq́ʒ ſuccus ĩter magni ꝑcii vnguẽta numerat̃. Frequẽs eſt in Aſſyria.Vnde Virgiliꝰ Aſſyriũ vulgò naſcet̃ Amomũ.Syllius Li.11.Nec crimen Aſſyrio ꝑfundere pu/gnet Amomo.Habet & Armenia.Mãtuanus ĩ Catharina. Circũfluꝰ aer Fragrat,& Armenio carcer luſtrat̃ Amomo.

17 ℭPſilothrum vnguẽtũ erat ad depilãdũ corpus.Fiebatq́ʒ ex variis rebus modo ex Thini ſanguine, felle & iecore. Modo ex ſanguiſugis coctis in vaſe fictili & aceto illitis. Prius tñ euellebãtur pili,Authore Plinio.poſt adhibebat̃ Pſilothrum,ne renaſcerent̃, ac repullularẽt. Martialis ad Gargilianũ. Pſilothro faciemq́ʒ lauas, & Dropace caluã. Nunquid tonſorem Gargiliane times?

18 ℭThalaſſomeli vnguentum,quod fit æquis portionibus Maris,mellis,Imbris. Fictiliq́ʒ vaſe & depicato conditur.

29 ¶Dropax vnguentum depilatorium, ſeu euellẽdis pilis idoneũ. Martialis lib. 3. Pſilothro faciemq́ʒ lauas, & Dropace caluam.

30 ¶Cæroma erat vnguẽtũ, ex oleo & cœno, quo vtebant̃ iuuenes ad robur lacertoꝝ. Hinc Cęromatici eo delibuti vocant̃. Martialis li. 4. Seu lẽtũ Cęromateris, tepidiſq́ʒ Trigona. Idẽ li. 7. Vara nec iniecto Cęromate brachia tendis.

31 ¶Panchreſtũ genus ẽ medicamẽti. De quo Cicero actione quarta in Verrẽ, Quũ (inquit) oẽs eius comites iſte ſibi ſuo ille Panchreſto medicamẽto amicos redemiſſet.

32 ¶Collyriũ dicitur oculoꝝ medicamẽtum. Horatius. Hic oculis ego nigra meis Collyria Lippus Illinere.

33 ¶Apyron vocat̃ vnguẽtũ ex auro. Author Plinius li. 21.

34 ¶Atharis medicamentum eſt vtiliſſimũ infantibus, quod fit Olyra herba decocta. Idem Lib. 22.

35 ¶Botryon erat medicamentum cõpoſitum ex cinere excrementorum, quo Aeſchynes Athenienſis Anginis medebatur & Tonſillis. Author Plinius Lib. 28.

36 ¶Irium Plinius vnguentum fuiſſe ſcribit, quod diu Corinthi placuerit, poſtea Cyzici.

37 ¶Idẽ lib. 12. ait medicamẽtũ eſſe, q̃d à Grȩcis Enhȩmon dicit̃, ſingulari effectu cõtrahẽdis vulnerũ cicatricibus.

38 ¶Oporice medicamentũ eſt, quod fit ad Dyſentericos, ſtomachiq́ʒ vicia in cõgio muſti albi, lento vapore, decoctis malis Cotoneis quinqʒ cũ ſuis ſeminibus. Punicis cum totidẽ & Sorboꝝ ſextario. Author Plinius lib. 24.

39 ¶Stomachice medicamẽtũ ẽ vtiliſſimũ oris viciis, nariũ, auriũ, oculoꝝ caligini. Pterygiis & genitalibꝰ. Pliniꝰ li. 23.

40 ¶Diapaſmata dicunt̃ vnguẽta ex ſiccis odoribꝰ. Martialis Lib. 1. Quid ꝙ olet grauius mixtũ Diapaſmate virus?

41 ¶Magmata verò dicuntur fȩces vnguentorum, vt ſcoria ferri, Amurca olei.

42 ¶Regale vnguentum vocat Plinius, quo Parthorum reges vtebantur. Fiebat aũt Myrobalano, Coſto, Amomo, Cynnamomo, Comaco, Nardi ſpica, Maro, Myrrha, caſia, Styrace, Ladano, Opobalſamo, Galamo, Iunco, Syrico, Oenanthe, Malobathro, Sericato, Cypro, aſpalatho,

Panace, Croco Cyprio, Amaraco, collato melle, vino.

Auctarium.

PORrò vnguenta quãq; fiunt ex floribus, vt Roſaceum, Leucoium, Suſinũ. Aut ex foliis, vt Myrrhinũ, Oenanthinũ, Aut ex radicibus, vt Nardinũ, Amaracinũ. Vnguẽtis veteres multis modis vſi ſunt. Ad ſalubritatẽ, vt natãtes & lauantes, Ad neceſſitatem, vt certãtes Ceromate vngebãtur. Ad luxuriã, vt delicati, cauſa Veneris & menſarũ. Græci mixtum vnguẽto vinũ bibere nõ erubeſcebãt, quod dicebãt Myrites. Bathilli populi vnguẽtis madent. Huius luxuriæ inuentũ Perſis referũt acceptũ. Vnde Horatius. Perſicos odi puer apparatus. Eius rei fidẽ facit ſcriniũ vnguentorũ laudatiſſimorũ, quod expugnatis Darii caſtris reperit Alexander. Cyprii quoq; Cyziceni, & Corinthii, eadem mollicie effœminati ſunt. Conſtat vſum vnguentorũ aliarumq; rerũ ad delicias repertarũ vſq; ad Iulii Cæſaris tempora Belgis fuiſſe ignotũ, quũ imperator ipſe Belgas fortiſſimos dicat, quòd ad eos non cõmeẽt mercatores, qui quæ ad effœminãdos aĩos pertinẽt illuc cõportẽt. Inuaſit hic luxus totam paulatim Italiam, adeò vt. M. Otho Neroni monſtrauerit veſtigia pedũ vnguentis tingi, hiſq; balnearum parietes quãq; aſperſi ſint. Caium quoq; principẽ ferũt vnguẽto ſolitũ lauari. Anno poſt vrbẽ cõditam. 565. P. Licinius Craſſus & Iulius. Cæſar cenſores edixerunt, ne quis venderet vnguẽta exotica. L. Plotius, Plotii bis Conſulis frater, proſcriptus à Triũuiris, in Salernitana latebra vnguẽti odore proditus eſt. Incõfeſſo eſt Heliogabalũ imperatorem triclinia quãq; lectos & porticus oĩ florũ genere ſtrauiſſe, vt Liliis, Violis, Hyacinthis, & Narciſſis, ac per eos ambulaſſe, ſeq; vnguẽtis oĩum fragrãtiſſimis nudũ ſæpenumero perunxiſſe. Quem ſecuti imperatores propè nullã molliciem ſibi nõ permiſerunt, nullũ voluptatis poculũ reliquerunt inguſtatũ Quod ego in Romanis principibus, quis dãnẽ plurimũ, nõ tñ admodum miror, quum etiam apud eos abiectiſſimi homunculi, idem ſibi indulſerint.

PARERGON. Rideo magis, & cũ lachrymis interim maximè deploro hoc vanitatis cõtagium ab Alpibus ad

noſtrates deſcendiſſe,non ad abiectos qdē, ſed principes ipſos,qui nunc toti ferè vnguētis madent,nec aliā(vt credibile eſt)ob cauſam, q̄ vt trāſeuntes fœminas odor inuitet.Hoc ab Italis accepimus lucri,Nec hoc ſolum,ſed alia per multa, quæ regno noſtro maximū diſpēdiū & incolis ꝓbrum attulerūt.Vnde & à qbus didicimus,ꝑmiſſas hircorum barbas nutrire, quas odoribus, vt ſuauiora videātur oſcula,frequenter delinimus? Quis docuit noſtros Aulicos,laruas quas Momos vocāt oppidatim ferre,vt ſtuprorum culpā,& adulterioꝝ ludi noīe prætexāt? Quis nitorem cutis fuco & ceruſſa ꝓuocare? Quis venena miſcere poculis?Sed forte falſum eſt venena apud nos pręminiſtrari.Qui fit ergo,vt tot epiſcopi quotidie moriantur aliis(q prædā expectāt)inſidiātibus?Nunc paucis diuitibus ſecuris eſſe licet.Parum fuerat nos Carolo Octauo Italiā peruagāte,cācroſam neſcio quā leprā ab illis hirqtallis cōtraxiſſe,niſi nouum quotidie infortuniū, noſtro capiti affueremus, nouāq; vanitatem regno noſtro pararemus. Atq; illi quū tot vlceribus nos deformauerint,tātumq; ex grauеolentibus ſuis excremētis & latrinis ſterqlinium nobis iniecerint, nō erubeſcūt tū morbum vocare Gallicū, quē à Neapoli & Capua, antiquiſſima luxuriæ parente ipſo etiānum Plinio teſte cōtraximus. Non ſufficeret mihi totus Archilocus,non Iambographoꝝ conuicia,ad deteſtādam dirisq; imprecatiōibus deuouendā horā illā,ac diē, qua ſuperādarum Alpiū, viſendæq; Italiæ nobis inceſſit libido & cupiditas. Hinc fluxere nobis mille peſtes. Nec toto decēnio tm̄ illinc aſportamus lucri, q̄tum iacturæ facimus vno momēto. Illic eſt noſtroꝝ militū ſepulchretū. Illic ara noſtra.Nec quiſq̄ ibidē ſecurè pōt qeſcere. Nunq̄ enim machinari deſinent.Q đ ſi victi q̄nq; arrideāt noſtratibus, ſimulatior eſt ille riſus lachrymis & clamoribus pręficarum. Eorum verba labiorum tenus ſunt humana, videntur pellace vulpe benigniores,nec oculis tm̄ & vultu applaudūt, ſed ēt erectis humeris adhinniunt illi beniuoli trucidatores.Prudēter faceremus,ſi hāc exueremus ambitionē contentiq; noſtris pomœriis viueremus.Nam vt ad

inſtitutum redeā, nihil ibidem aliud ꝓficimus, q̄ ꝙ nouæ luxuriæ inbibimus doctrinam, & obbruteſcere diſcimus.

¶De oleo.

REperit & portentoſa hoīum luxuries in Oleo voluptatem, quo pleriq; ad nitorem cutis, ad confirmandas corporis vires ſe perunxerunt. Fuit autem multiplex. Amygdalinum quod ex amaris nucibus arefactis & in offam contuſis aſperſum aqua, & iterum tuſis exprimebať. Mollit corpora, cutem erugat, nitorem cōmendat. Varos cum melle tollit à facie. Prodeſt auribus cum Roſaceo & melle, & punici mali germine decoctū. Author Pli. Vide alias virtutes apud eundem lib. 23. Cap. 4. ¶Oenāthinum fiebat ex Oenāthe herba. ¶Cicinum bibebať ad purgationes ventris cum pari Caldæ menſura. ¶Laurinum vtilius eſt, quo recentius & viridius colore, Illinitur Paralyticis, Spaticis, Iſchidiacis, & pleriſq; aliis morbis ¶Cupreſſinū à Cupreſſo arbore, vt Myrteum à Myrto. Citreum à Citro. ¶Balaninum ex Balano glande, De quam iam diximus. Repurgat Varos, furūculos, Lentigines, Gingiuas. ¶Omphacium prodeſt Gingiuis. Si contineať in ore, colorem dentium cuſtodit, magiſq̄ aliud, & ſudores cohibet. ¶Narciſſinum dicitur à Narciſſo flore. ¶Raphaninū à Raphano. Phthiriaſes tollit, ſcabricias cutis in facie emendat. ¶Seſaminū auriū dolores ſanat & vlcera, q̄ ſerpūt. ¶Balſaminū cōtra oēs ſerpētes eſt eff. cax. ¶Lilinū renibus vtiliſſimū eſt ſudoribuſq; euocādis. ¶Seleucicū neruis vtile eſt. ¶Picenū ꝓdeſt ad quadrupedū ſcabiē. Hæc oīa & multo plura his docet Plinius.

¶Potiones diuerſæ.

1	Amyſtis	5	Pyratium		Cærea
2	Oxyhalme	6	Bua		Ceruiſia
3	Oxyſacaron	7	Zythum	8	Ptyſana
4	Promulſis		Celia	9	Sabaia

1 ¶Amyſtis erat quædam potio apud Thraces, quę clauſis oculis bibebatur. Horatius Lib. 1. Car. Nec multi Damalis meri Baſſum Threicia vincat Amyſtide.

2 ¶Oxyhalme erat potio, quæ fiebat ex ſale & aceto recenti aduerſus ſerpentes

3 ¶ Oxyſacaron potio ex ſacaro & aceto. Sacarũ aũt ẽ mel in arundinibus collectũ, gũmi inſtar candidũ, ac fragile.

4 ¶ Promulſis potio ex mulſo condita Cicero. Non eum quem tu es ſolitus Promulſide conficere. Hinc Promulſidaria vaſa, quibus mulſum continetur.

5 ¶ Pyratium fiebat ex Pyris, & loco vini ſumebatur. Hieronymus contra Iouinianum. Timotheo dolenti ſtomachum vinum ſuadet bibere, non Pyratium.

6 ¶ Bua infantulorum potio, à ſono fictum vocabulum. Cato. Quum cibum ac potionem papas & Buas vocent, & matrẽ mãmam, & patrẽ tatã, ex frugibus inqt Plini⁹ li. 22.

7 fiũt potus Zithũ in Aegypto, Celia & Cęrea in Hiſpania, Ceruiſia & plura gña i Gallia, quo℞ oĩum ſpuma cutem fœminarũ i facie nutrit. Idẽ li. 14. Aegyptus iqt ẽ fruge ſibi potus ſiſes excogitauit. Nullaq; in parte mũdi ceſſat ebrietas. Bibit Ceruiſia mera nõ diluta inebriat inſtar vini.

8 ¶ Ptyſana eſt itidem potio à Græcis inuenta, quę ex Hordeo fieri ſolet Martialis lib. 12. Frumentũ, milium, Ptyſanamq; Fabamq; ſolebas vendere.

9 ¶ Sabaia ẽ pot⁹ in Illirico pauptin⁹, ex Hordeo & Frumẽto i liquorẽ cõuerſus. Author Ammian⁹ Marcellin⁹ lib. 26.

¶ Denoĩationes à variis artiũ ꝓfeſſiõib⁹ ordine lrarũ.

1 Abietarii	9 Agaſones	16 Arcarii
2 Acupictores	10 Auiarii	17 Aquarii
3 Acupedii	11 Aurarii	18 Aurigæ
4 Alutarii	12 Aurifices	19 Aucupes
5 Amphorarii	13 Architecti	20 Arcularii
6 Apiarii	14 Atrienſes	21 Aliptæ
7 Argẽtarii	15 Argyrognomones	
8 Aſinarii		

1 ABietarii dicunt fabri lignarii, ab Abiete arbore, Abiegnæ trabes abiete factæ.

2 ¶ Acupictores vocant phrygiones, q aurũ & colores veſtibus intertexunt.·. à qbus natæ triũphales veſtes, & opus auro pictum, dardanum aurũ vocat. Pli. lib. 10.

3 Acupedarii optimi curſores à pedum acumine.

4 Alutarii ſutores coriarii, ab aluta.i.pelle, quæ à luteo colore dicitur.

5 ℂAmphorarii pincernæ, ſeu pocillatores, ab amphora vaſe vinario.

6 ℂApiarii q curant apes. Aliter vocantur mellatores.

7 ℂArgẽtarii dicunt cãpſores, ſeu nũmularii. Budę⁹. Argẽtarii Romę tabernas i foro publico pductas hẽbãt. Alr vocant mẽſarii, mẽſularii, Trapezytę, Colybiſtę, monetarii.

8 ℂAſinarii qui aſinos paſcunt. Hoc vocabulo vtitur Cato de re ruſtica.

9 ℂAgaſones equorum ductores. Hora. Si patinam pede lapſus frangat agaſo.

10 ℂAuiarii qui auium curam gerunt. Colu. Sic tamen vt illuſtria, ſint loca quæ cõmodius habitet Auiarius.

11 ℂAurarii qui aliquid inaurant.

12 ℂAurifices dicunt aurarii. Aurificina aurificis taberna.

13 ℂArchitectus primarius faber.

14 ℂAtrienſes cuſtodes atriorum, ſeu veſtibularii.

15 ℂArgyrognomones minutuli nummularii, quaſi pecuniæ ſpectatores. (larii.

16 ℂArcarii arcaꝝ fabri. Author Cęli⁹. Appellant & Scrinio

17 ℂAquarii q aquam circũferunt vænalem. Idẽ Author.

18 ℂAurigæ curruũ & vehiculorum ductores.

19 ℂAucupes qui aues capiunt.

20 ℂArcularii arcularum & ſcriniorum fabri.

21 ℂAliptes, corporum vnctor. Idem ferè ſignificant Veſpilo, Sandapilarius, Libitinarius.

1 Bractearii	13 Cæroplaſtæ	25 Cæmentarii
2 Bubulci	14 Ciniflones	26 Calceolarii
3 Balneatores	15 Coſmetæ	27 Capſarii
4 Cellarii	16 Condi	28 Carnarii
5 Copiarii	17 Carnicoctores	29 Carpentarii
6 Coronarii	18 Crepidarii	30 Caupones
7 Celeuſtes	19 Calones	31 Ciſtiferi
8 Conchyliarii	20 Clitellarii	32 Dulciarii
9 Codonophori	21 Cupedinarii	33 Decupa
10 Colybiſtæ	22 Cubicularii	34 Dardanarii
11 Chirurgi	23 Cinerarii	
12 Cinclidarii	24 Crocatarii	

1 BRacterarii, qui Bracteas faciunt, quiq; aurum malleis tuſum, & ad quáuis tenuitatem ductile rebus inaurandis reducunt.

2 ¶ Bubulci, & Bubſequæ boum cuſtodes.

3 ¶ Balneatores balneorum miniſtratores. Vnde & apud Eraſmum eſt adagium. Aſinus balneatoris.

4 ¶ Cellarii qui aſſeruando penu præſunt.

5 ¶ Copiarii, qui legatis foras profecturis pecuniam ſuppeditant neceſſariam.

6 ¶ Coronarii qui coronas conficiunt. Pli. lib. 21. Coronarii quidem & ſpinæ flore vtuntur.

7 ¶ Celeuſtes, qui remiges hortatur, quaſi nauigationis moderator. Et Celeuma nauticus clamor dicit. Budæus.

8 ¶ Conchyliarii, qui conchylia in mari conquirunt.

9 ¶ Codonophori. i. atrati anteambulones, & ferales precones tintinabula geſtantes. Budæus.

10 ¶ Colibyſtæ dicunt nũmularii, Nã colibus dicit nũmus.

11 ¶ Chirurgi medici vulnerarii.

12 ¶ Cinclidarii, quibus & veſtibuli committitur cuſtodia: Cinclidas enim Græci appellant valuas duplices aut foramen quo immittitur clauis.

13 ¶ Ceroplaſtæ, cærearum imaginum artifices.

14 ¶ Ciniflones, qui modum docent criſpandorum capillorum calamiſtris.

15 ¶ Coſmetæ dicuntur vnguentarii à Coſmo medico, vt opinor ſicut Coſmiani.

16 ¶ Condi, q recõdũt in cellã penuariã bona domeſtica.

17 ¶ Carnicoctores, q coctas carnes exponũt vænales.

18 ¶ Crepidarii, qui crepidas conficiunt. Aliter vocant Calceolarii ſutores.

19 ¶ Calones militum ſerui, qui clauas ligneas, haſtas & ſuſtes ferunt à tergo dominorum. Horatius. Hunc perminxerunt calones atq; caballi.

20 ¶ Clitellarii, qui ſarcinas ferunt clitellis. Aliter vocantur muli mariani.

21 ¶ Cupedinarii, venditores ciborum lautiorum, qui vocantur Cupediæ.

12 ¶Cubicularii cubiculorum famuli. Sueto. in Iulio. Manſitq; apud eos nō ſine ſumma indignatione propè. 40. dies cum vno medico & cubiculariis duobus.

13 ¶Cinerari & Cinifliones dicuntur tonſores, A conflandis calamiſtrorum cineribus, In quibus calamiſtra ad iuuenē puellarumq; capillos vibrandos calefaciebant. Catullus. Nunc tuum Cinerarius tondet os.

14 ¶Crocatarii, qui Crocino colore veſtes inficiunt. Plautus. Qui incedunt infectores Crocatarii.

15 ¶Cæmentarii dicunẗ Cęmentoꝝ.i.ędificioꝝ(q̄ ex lapidibus fiūt)ſtructores. Hieronymus vocat fabros murarios.

16 ¶Calceolarii, qui calceos conſuunt & cōficiunt. Vocanẗ aliter Alutarii, Coriarii, Crepidarii, Sandaliarii.

17 ¶Capſarii, capſarū & crumenarū cuſtodes vel artifices.

18 ¶Carnarii, carnium venditores.·. à græcis creopolę dicuntur & creurgi.

19 ¶Carpentarii, fabri lignarii, q carpenta conficiunt.

30 ¶Caupones, eſculentoꝝ, poculentorumq; venditores.

31 ¶Ciſtiferi, vaſculorum, aut capſoꝝ vectores.

32 ¶Dulciarii dicuntur piſtores placentarii, quos paſtillarios dicimus.

33 ¶Decupa, qui vinū quotidie minutatim vendit, Cicero. Vinum à decupa & propola quotidie ſumit.

34 ¶Dardanarii, dicunẗ ꝓpolę, q oīa p̄emūt, vt cari⁹ poſtea vēdāt, à Dardanio quodā magno, q hoc facere ꝯſueuerat.

1 Epibatę	7 Ferramētarii	13 Herbarii
2 Eſſedarii	8 Flamearii	14 Helciarii
3 Fœniſecæ	9 Furnarii	15 Hamiothæ
4 Ferales p̄cones	10 Gamgabæ	16 Horrearii
5 Fullones	11 Gemmarii	17 Inſtitores
6 Fartores	12 Hoſtiarii	18 Inſularii

1 EPibatæ dicuntur, qui ob hoc tantum ſunt in nauī, vt vehantur. Author Budęus.

2 ¶Eſſedarii dicunẗ fabri eſſedoꝝ vehiculorū. Suetonius in Auguſto. Quū eſſedario (pro quo quatuor filii deprecabātur) magno oīum fauore indulſiſſet rudē.

3 ¶Fœniſecæ, qui ſecant fœnum. Columella vtitur.

4 ℭFerales prçcones, dicunt atrati illi anteambulones, qui cadauera (quç efferunt) cum tintinabulis præcedunt.

5 ℭFullones, dicunt q maculas è pānis derergunt. Eorum ars vocat fullonica. Martialis lib. 7. Tam male Thais olet, q̃ non fullonis auari Teſta vetus.

6 ℭFartores, q farcimina, faciunt ex inſecta carne & adipe. Terētius. Cupedinarii oēs, cetarii, lanii, coci, fartores.

7 ℭFerramētari⁹ ferramētoꝝ cōfector. Iulius Firmicus vtit.

8 ℭFlamearii dicunt īfectores flamei coloris violç luteæ, q̃ flameola appellat. Hinc flamea coloris lutei veſtimenta.

9 ℭFurnarii, qui ex furno panisq́ꝫ coctura quæſtum faciūt. Vocantur etiam fornacarii.

10 ℭGamgabæ à Perſis dicuntur, q humeris onera portant. Author Curtius lib. 3. de geſtis Alexand.

11 ℭGemmarii gemmarum vēditores. Cælius. Gemmarius qdam vitreas gemmas, vt legitimas verasq́ꝫ, Imperatoris vxori magno precio vendiderat.

12 ℭHoſtiarii cuſtodes hoſtiorum. Plini lib. 12. Natura. Hi-ſtorie. Cap. 15. Sed prçter has & cuſtodes ſatellitesq́ꝫ & hoſtiarii & miniſtri populantur.

13 ℭHerbarii, q vires herbarū noſcūt, aut ex his cōficiūt vn-guēta. Idē Pli. li. 13. Herbarii ī vtraq́ꝫ pauca his & alia aliis miſcēt, Itē li. 21. Scelus herbarioꝝ aperit in hac mētione.

14 ℭHelciarii q naues deducunt, ſubducunt vè ad officia in uicem adhortantes, & rudentibus corpori ſuo inuolutis trahunt inſtar equorum. Martialis lib. 4. Quem nec erūpere nauticum, nec clamor valet Helciariorum.

15 ℭHamiotæ dicuntur piſcatores, ab hamis quibus vtunt ad capiendos piſces.

16 ℭHorrearii appellantur horreorum cuſtodes

17 ℭInſtitores ꝓpriè dicunt rerū delicatarum vēditores, & negociatores ꝙ gerendis inſtēt negocijs. Propertius li. 4. Mundus demiſſis inſtitor in tunicis. Ouid. Inſtitor ad dominam veniet diſtinctus emace.

18 ℭInſularii inqt Budç⁹ dicunt ab īſula, q lingua vernacula Cōciergi vocant. Eiuſmodi hoīes eē ſolēt, ī domib⁹ prīcipū, q̃ inſulç plerūq́ꝫ ſunt. i. à priuatoꝝ domib⁹ diſtinctæ.

La ctarii

1 Lactarii
2 Lachanopoles
3 Lanarii
4 Lixæ
5 Libitinarii
6 Lintheones
7 Lathomi
8 Lenones
9 Librarii
10 Libratores
11 Lanii
12 Lecticarii
13 Lenobates
14 Limborarii
15 Linthearii
16 Lucernarii
17 Metallici
18 Meſonâutæ
19 Mediaſtini
20 Menſarii
21 Muliones
22 Manſuetarii
23 Mangones
24 Molitores
25 Mellatores
26 Macheropii
27 Machærophori
28 Margaritarii
29 Medicamẽtarii
30 Melliſones
31 Mercenarii
32 Myropolæ

1 LActarii qui cibos ex lacte conficiunt. Spartianus in Heliogabalo. Dulciaros & lactarios tales habuit.
2 ¶Lachanopoles olerum vẽditor, qui & olitor & olerarius dicitur.
3 ¶Lanarii qui lanas curant. Plautus. Stat fullo, Phrygio, aurifex, lanarius.
4 ¶Lixę dicũtur, qui aquas hauriunt. Seneca in Thebaide. Humiliſq; ſocerum lixa dominantem ſequar. Syllius. Et inutile Marti Lixarum vulgus.
5 ¶Libitinarii dicunt, qui ex rebus funeralibus & exequiis q̃ſtũ faciũt. à Libitina dea ſepulchrorum, aut ſepulchro ipſo.
6 ¶Lintheones, q linthea cõficiunt. Vocabulũ eſt Vegetii.
7 ¶Lathomi dñr lapicidę, & Lathomię dñr lapidicinę, vbi eruũt & cędunt lapides. Tomos enĩ gręcè ſectio dr latinè.
8 ¶Lenones dicunt illectatores & pductores meretricũ, ab alliciendo. Et eſt cõmunis generis, q̃uis ẽt dicamus lena.
9 ¶Librarii qui libros vẽdunt. Aliter bibliopolę. Catullus. Nam ſi luſerit ad librariorum. Curam ſcrinia.
10 ¶Libratores, q aurũ, aut aliqd aliud ad librã expendunt. Theoderitus p zenobiũ Acciaolum. Ille (inquit) qui ſcire amet, quot pondo cẽſenda ſunt, vel aurea vaſa, vel argẽtea, vel numiſmata quępiã pendẽda ea libratoribus defert.
11 ¶Lanius ſeu lanio, qui carnes vendit in carnario. Aliter dici poteſt bouicida.
12 ¶Lecticarii, lecticarũ curatores. Seruius Sulpici⁹. Meiſq;

lecticariis eum in vrbem referre.

13 ¶ Lenobates appellatur vuæ calcator.

14 ¶ Limborarii, q limbos cōſuūt, Plaut. Textores limborarii. Eſt aūt limbꝰ veſtimētū purpurā inferne cōſutā habēs.

15 ¶ Linthearii, q linthea vēdūt & cōficiunt, vt Lintheones.

16 ¶ Lucenarii anteambulones & tediferi. Appellant & luciferi, & à græcis Daduchi, & Dadurgi, Tedifices.

17 ¶ Metallici, q metalla eruūt aut cōficiūt. Pli. Li. 13. Ca. 16.

18 ¶ Meſonauta nomen eſt vilis mancipii in naui, diciturq; is, qui iubēte Nauarcho quæq; munia ſubire cogitur.

19 ¶ Mediaſtinus eſt mancipium abiectum, quod viliſſima, & ſordidiſſima miniſteria obire domi cogitur, vt domum verrere, purgamenta efferre, ligna congerere, & huiuſmodi alia facere. Ita autem dicitur, ꝙ in media domo ad imperia omnium nutuſq; excubare ſoleat. Horatius in Epiſtolis. Tu mediaſtinus tacitus prece rura petebas.

20 ¶ Menſarii, & menſularii dicuntur colybiſtæ, ſeu monetarii & trapezitæ.

21 ¶ Muliones, qui mulorum habent curam. Apud Martialem mulio capitur pro eſſedario, vbi Lib. 9. ait. Nec pigri rota quaſſa mulionis.

22 ¶ Māſuetarii, q ſylueſtria aīalia māſuefaciūt & cicurāt, & ex feris domeſticos reddūt. Aliter exarmatores dici pñt.

23 ¶ Mangones dicebantur magiſtri & comptores formæ puerorum & puellarum, quos exponebant venales. Solebant enim artificio colorem corporis pulchrificare, quo facilꝰ vēderēt quos volebant. Hinc mangonizare eſt aliquid ornare ad alliciendos emptores.

24 ¶ Molitores vulgo molendinarii qui frumenta molunt in piſtrino. Aliter piſtrinarii dici poſſunt.

25 ¶ Mellatores, qui curam mellis & apū gerunt. Aliter vocantur Apiarii. Volaterranus. Ad hæc propellenda diligēs mellator remediis inſtabit.

26 ¶ Machæropii dicūtur fabri gladiorum quo noīe dictus eſt Demoſthenis pater, ꝙ cultellos factitaret. Machæra Græce latinę dicitur ſica, ſeu gladius.

27 ¶ Machærophori dicuntur haſtuliferi. Cuiuſmodi ſunt re

gii ſtipatores. Cicero ad Q. fratrem. Machærophoris centum ſequentibus miros riſus nobis edidere.

28 Margaritarii margaritarum aliarumq; gemmarum venditores, & negociatores. Dicuntur & gemmarii.

29 Medicamentarii & medici à medendo dicuntur, qui morbis afferunt remedia. Plinius. Herbarias & medicamẽtarias artes dixit.

30 Melliſones, ſeu mellarii qui mella & apes curant. Aliter mellatores & Apiarii, vt iam diximus.

31 Mercennarii, qui cauſa mercedis operam nobis præſtant à mercede hoſtimento.

32 Myropola vnguentorũ venditor. & Miropoli officia vnguentorum & pharmacorum.

1 Nautæ
2 Nouacularii
3 Organici
4 Oeconomi
5 Obſtetrices
6 Odorarii
7 Oenopolæ
8 Olitores
9 Oſtiarii
10 Oxyporopoli
11 Oenopolæ
12 Putearii
13 Proretæ.
14 Pægaſarii
15 Purpurarii
16 Pollinctores
17 Piſcinarii
18 Piſcatores
19 Piſcarii
20 Propolæ
21 Pigmentarii
22 Promi
23 Pocillatores
Propinatores
24 Piſtores
25 Pharmacopolæ
26 Præcones
27 Plumarii
28 Panifices
29 Pecuarii
30 Pelliones
31 Phrygiones
32 Popinones
33 Porcarii
34 Portitores
35 Placentarii
✠ Proxeneta
36 Quadrigarii
37 Quæſtores
38 Ratiarii

1 NAuta ſeu nauita magiſter & ductor nauis. Eodem ethymo vocatur nauclerus.

2 Nouacularii, q nouaculas ſeu cultros Raſorios conficiunt.

3 Organici & Organarii dicuntur organorum artifices Lucretius Lib. 2. Organici quæ Nobilibus digitis expergefacta figurant.

4 Oeconomi dicuntur cuſtodes & diſpenſatores frugũ, pecuniæ, & omnium rerum, quas dominus poſſidet. Vnde Oeconomia rei domeſticæ adminiſtratio.

5 ℭObſtretices & obſtetriculæ, q̄ parturiētiū curā habēt, q̄ ſua pitia dolori obſtēt. Vñ obſtetricare, eſt partū adiuuare.

6 ℭOdorarii, qui odores conficiunt & vendunt. à Græcis vocantur Aromatopolæ.

7 ℭOenopola vini venditor. Oenopoliū taberna vinaria. Plautus Q uū à piſtore panē petim⁹, vinū ex Oenopolio.

8 ℭOlitores, q hortū olerib⁹ cōſitū exercēt & curāt. Aliter vocant̄ Hortulani, Olitor ēt dici pōt qui vendit olera.

9 ℭOſtiarii cuſtodes oſtiorum. Vocant̄ aliter Atrienſes, ęditui, æditųētes, æditimi, clauſtrarii, clauſtritimi, ianitores, liminarii, liminiarchæ, veſtibularii.

10 ℭOxyporopoli, qui cibos vendunt aceto confectos. Plinius. In eo vſus eſt & Oxyporopoli ſeruant addito dulci acrementum aceti temperantes. Et oxypora dici poſſunt eſculenta aceto condita. Vnde Idē Plinius Li. 20. Cap. 13. Idipſum condimentis prope omnibus inſeritur. Oxyporis etiam aptiſſimè.

11 ℭOenopolæ dicunt̄, q taberna vinū exponūt venale.

12 ℭPutearii qui puteos excauant. Pli. Lib. 31. Cap. 3. Depreſſis puteis ſulphurata, vel aluminoſa occurrētia puteários necat. Puteorū excauatores Græci Phreorychos vocant. Eorum inſtrumentum dicitur Teureſis. Organū quo ex puteo hauritur aqua, Celonium vel Ciconia. Puteos aperire apud iureconſultos eſt excauare.

13 ℭProreta dicit̄, qui proræ præfectus eſt, queadmodū gubernator, qui puppi. Plautus in Ruden. Si tu proreta iſti naui es, ego gubernator ero. Refero acceptum Budæo.

14 ℭPægaſarii dicuntur curſores, qui ſtatis locis manſiones ſuas poſitas habent, quorum diuerſoria Stathmi vocant̄. Debeo Budæo.

15 ℭPurpurarii purpurarū piſciū piſcatores, qui & conchyliarii dicunt̄. Poſſunt ēt dici infectores purpuræ.

16 ℭPollinctores dicuntur funerum curatores. Pollincere enim eſt mortuum curare. Plautus in prologo Pœnuli. Eorum alter viuit, alter eſt mortuus. Propterea apud vos dico confidentius, quia mihi pollinctor dixit, qui eū pollinxerit, Et in Sthico, Hodie pollinctura eſt.

17 ¶Piſcinarii qui piſcinas curant. Cuiuſmodi fuerunt Ser/gius Aurata, & Licinius Murena, qui captorum piſcium lætabantur vocabulis. L. quoq; Philippus, & Hortenſius piſcinas habuerunt precioſiſſimis piſcibus refertas, quos propterea Cicero piſcinarios appellat.

18 ¶Piſcatores qui piſces inquirunt. Aliter vocant̃ Hamio/tæ, ab Hamis quibus eſca operti piſces decipiuntur.

19 ¶Piſcarii qui piſces vendunt. Varro. Inter piſcarios nemo vendebat.

20 ¶Propolæ à Græcis dicunt̃, qui à nobis reuenditores, q̃ aliquid præemunt, vt carius poſtea vendant. Lampridius. Imitatus propolas circunforaneos, equos curules ſibi cõ/parauit. Vocant̃ aliter dardanarii, vt iam docuimus.

21 ¶Pigmentarii, qui pigmenta vendũt aut conficiũt. Hiero nymus in Exo. Compoſuit & oleum & ſanctificatiõis vn/guentum, & Thymiamata de mundiſſimis Aromatibus opere pigmẽtarii. Cælius inter eos q corporis curã agunt, recẽſet, tonſores, balneatores, pilicrepos, Alipilos, Media ſtinos, Mãgones, Coronarios, Coſmetas, & id genꝰ alios.

22 ¶Promi dicunt̃, qui proſunt promẽdis cibariis, aliiſq; re/bus domeſticis. Auſonius. Promus q̃ condus magis.

23 ¶Pocillatores, dicuntur pincernę & prægustatores, qua/lem poetæ fabulantur eſſe Ganymedem aſſiſtentem Ioui. Aliter propinatores dicũtur. Nam q̃uis propinare pleruq; ſignificet præbibere, aliquãdo tamen eſt dare bibere. Pli. lib. xxi. Cap. 20. Medici in vino dequoquũt recens vel ari dum, illinuntq;, vel Spleneticis propinant ex aceto. Idem lib. xxviii. Artenion propinauit aquam è fonte noctu Co/mitialibus morbis. Vbi (vt in pleriſq; aliis locis) propina/re pro dare bibere ponitur. Sunt tamen neſcio qui ridicu/li, qui nihil probant, niſi quod in putidis quibuſdam au/thoribus legerit, quaſi vero linguæ Latinę copiã debeant aut poſſint circũſcribere pomœriis ſuæ ignorantiæ.

24 ¶Piſtores ſeu piſores dicunt̃ furnarii panifices, à pinſen/do, qui ꝓprio & decẽti epitheto vocant̃ farinulenti.

25 ¶Pharmacopolæ medicamentorum venditores. Et phar macopolium amuletorum officina.

76 ℭPræcones, enunciatores publici, qui iuſſu magiſtratus publice aliquid enunciant. Hora. Vt præco ad merces tur/bam qui cogit emẽdas. Domeſticus præco dicitur, qui ſeipſum laudat.

77 ℭPlumarii qui acu pingunt. Aliter vocantur Polymita/rii. Opus plumarium acu factum. Vitruuius li. vii. de Archi tectura. Cap. 6. Non minus inquit pinacotheca & pluma/riorum textrinæ, pictorumq́ꝫ officinæ vti colores eorum in ope pp conſtantiá luminis ĩmutata maneant qualitate.

78 ℭPanifices ſeu panifici, qui panem conficiunt. Panificiũ panis confectio dicitur.

79 ℭPecuarii, pecorum cuſtodes, qui & armentarii vocanť. Pecuariam rem facere, eſt armenta gregeſq́ꝫ alere.

80 ℭPelliones qui veſtes pelliceas, aut alia queuis opera pel libus conficiunt.

81 ℭPhrygiones dicunť, qui acu pingũt, aut veſtes auro in/texũt. Phryges enim primi inuenerũt aurũ telę ĩtertexere.

82 ℭPopinones, ſunt quos tabernarios dicim⁹, vel luxurio/ſi, qui popinas amãt, qualem Horatius villicũ ſuũ arguit, ꝙ rure velit redire Romam, deſyderio popinæ. Budæus decenti epitheto delicias vocat popinales.

83 ℭPorcarii dicunť porcoꝝ cuſtodes. Alio noĩe dicunť ſua rii. Porculatio porcoꝝ nutritio, & porculeria merces ipſi⁹.

84 ℭPortitores dicuntur tranſfretatores, à portu. Virg. li. vi. Portitor has horrendus aquas, & flumina ſeruat Terribili ſqualore Charon. Vocantur aliter Telonarii. Portorium merces & ſtips, quam merentur.

85 ℭPlacentarii, qui placentas & cibos dulciarios cõficiunt. vocantur etiam officinarii.

✠ ℭProxenetę, licitatores vendendarum comparandarũq́ꝫ mercium mediatores.

86 ℭQuadrigarii, qui quadrigas agunt. Aliter vocantur au rigæ & eſſedarii.

87 ℭQuæſtores, pecuniæ publicæ collectores, & qui curam habent ærarii. Magiſtratus vocatur quæſtura.

88 ℭRatiarii à rate, vt nauicularii à naue, dicuntur negotia/tores, qui ex ipſa rate quæſtum faciunt.

1 Salſamentarii	11 Solearii	21 Viſceratores
2 Sandapilarii	12 Statuarii	22 Vulnerarii
3 Scribæ	13 Suffarranei	23 Vaſtularii
4 Suarii	14 Sutores	24 Vinarii
5 Sagarii	15 Sphæriſtici	25 Vinitores
6 Salarii	16 Thermularii	26 Vehicularii
7 Scoparii	17 Tonſores	27 Vexillarii
8 Segmentarii	18 Telonarii	28 Veſtiſpici
9 Sellularii	19 Veſpillones	29 Veteramentarii
10 Sericarii	20 Vnguentarii	

1 SAlſamentarii dicuntur venditores ciborum ſale conditorum: Alio noĩe Salarii.

2 ℭ Sandapilarii dicunt rerũ funebriũ & exequiarũ curatores. Aliter vocant veſpillones libitinarii, necrophori, & funerarii. Eſt enim Sandapila Authore Fulgẽtio, feretrũ ſeu loculus mortuorũ, quo nõ corpora nobiliũ, ſed plebeiorum atq; dãnatorum cadauera portabant. Sidonius. Hanc non veſpillonũ ſandapilariorumq; miniſteria ominoſa ſimulauere. Suetoni⁹ ſcribit cadauer Domitiani populari ſandapila per veſpillones exportatum.

3 ℭ Scribę dñr tabelliões, q̃s cleritos & cõmiſſarios vocãt.

4 ℭ Suarii, q ſues paſcũt. Alĩ vocant porcarii, vt iã diximus.

5 ℭ Sagarii dicuntur, qui vendunt Saga. Eſt autem ſagum, veſtis militaris, vt poſtea docebimus.

6 ℭ Salarius, qui cibos ſalſos vendit. Martialis. Quod viles pueri ſalariorum.

7 ℭ Scoparii dicuntur miniſtri, quorum intereſt paulmẽta ſcopis deuerrere, & mundare domum. Propterea Hiero. Aquilonem viarum ſcopam appellauit, ꝙ difflando ꝑpurget quicquid in viapuluerulentum obiacet.

8 ℭ Segmentarii, qui aurum veſtibus intertexunt, à ſegmẽtis i. bracteolis orbiculisq; variegãtibus. Oui. lib. iii. de arte. Quid de veſte loquar? non iam ſegmenta requiro: Nec quæ de Tyrio murice lana rubet.

9 ℭ Sellularii dicuntur qui opus aliquod ſedendo cõficiũt, qui & ſedentarii.

10 ℭSericarii textores Sericorum. Sericati homines, pannis Sericis induti.

11 ℭSolearii ſolearum ſutores, qui & Crepidarii dicuntur, Plautus in Aul. Solearii aſtant.

12 ℭStatuarii q̄ ſtatuas fingunt. Græcè Idoloplaſtæ vocant, Quales fuerunt Lyſippus, Praxiteles, Myron, Polycletus.

13 ℭSuffarranei dicunt, qui farra & frumenta in caſtra conuehunt, crebris & vilibus inſtitorum vecturis,

14 ℭSutores dicuntur calceolarii, aut veſtimẽtoꝝ artifices, qui melius Sarcinatores appellantur.

15 ℭSphæriſterici & ſphæriſtæ dicunt ſtudioſi ludi pilæ & periti. Sphærizo. i. ludo pila. Sphæriſteriũ ludus pilæ. Lampridius in Alex. Poſt lectionem operã paleſtræ, aut Sphæriſterio, aut curſui, aut luctaminibus mollioribus dabat.

16 ℭThermularii dicuntur qui thermis præſunt, & ex his quæſtum faciunt.

17 ℭTonſores, lanæ aut capilloꝝ dicunt inciſores. Hora. in Epiſto. Si curtatus inæquali tonſore capillos, Occurri rides. Hinc culter tonſorius dicitur.

18 ℭTelonarii dici poſſunt tributorum collectores qui & telones vocantur.

19 ℭVeſpillones dicuntur funeratores & curatores cadauerũ: Suetonius in Domitiano. Cadauer eius populari Sandapila per veſpillones exportatum.

20 ℭVnguẽtarii, q̄ vnguẽta exponũt venalia aut conficiunt. Plin. li. xu. Ipſiq; vnguẽtarii digerũt, haud difficulter. Idẽ li. xxxi. Et vnguẽtarii pp colorem eo maxime vtuntur.

21 ℭViſceratores dicuntur carniũm diſtributores. Et viſceratio ipſa diſtributio.

22 ℭVulnerarii, qui vulneribus medent, vt Chirurgi.

23 ℭVaſcularii, qui vaſa conficiunt & vendunt aurea & argentea. Nam inter aurifices numerantur vaſcularii. Celatores, Inauratores, & Bractearii.

24 ℭVinarii vini vẽditores, à Græcis Oenopolę dicunt. Suetoni⁹. Quũ de viariis, aut laniis ageret, exclamauit, i curia.

25 ℭVinitores ruſtici vinearum cultores. Virgi. Aut cuſtos gregis, aut maturæ vinitor vuæ.

26 ¶Vehicularii vehiculorum ductores, Carrucarii carrucę. Eſſedarii eſſedorum.

27 ¶Vexillarii qui in exercitu ferunt vexillū, dicuntur etiā anteſignani, primipili, & vexilligeri.

28 ¶Veſtiſpici famuli, quorum intereſt mundare veſtes do/minorum. Et veſtiſpicæ ancillæ eodem modo dicuntur.

29 ¶Veteramentarii dicunt ſutores Crepidarii, qui veteres calceos reficiunt. Plautinus Euclio multa eiuſmodi cōmemorat i Aulu. vbi ait. Stat fullo Phrygio, aurifex, lanariꝰ,
Caupones, Pataginarii, Induſiarii, Flamearii,
Violarii, Cariſiarii, Manulearii, Myrobrecharii,
Propolæ, Lintheones, Calceolarii,
Sedentarii, Sutores, Diabathrarii,
Solearii aſtant, aſtant molochinarii,
Petunt fullones, Sarcinatores petunt.
Strophiarii aſtant, aſtant ſemizonarii,
Terceni quum ſtant Phylaciſtæ in atriis.
Textores, Lymborarii, Arcularii ducuntur.

¶Denoīationes à Naturalibꝰ, ſeu accidētariis caſibus.

1 Agrippæ	19 Plauti	34 Luſci
2 Vopiſci	20 Pilunmi	35 Cæci
3 Planci	21 Piſones	36 Balbi
4 Panſæ	Fabii	37 Blæſi
5 Syllæ	Lentuli	38 Atypi
6 Burri Galbæ	Cicerones	39 Ancylogloſſi
7 Scauri	22 Bubulci	40 Vacii
8 Opiter	23 Coclites	41 Tragomaſchali
9 Cordus	24 Lucini	42 Ventrioſi
10 Poſthumi	25 Petauri	43 Cæſares
11 Cottæ	26 Labeones	44 Androgyni
12 Scipiones	27 Ectapeli	45 Achili
13 Lænates	28 Chiliones	46 Anci
14 Marcipores	29 Cylones	47 Bronci
15 Vari	30 Simi	48 Buccones
16 Vaciæ	31 Aquili	49 Epigryphi
17 Valgi	32 Bene naſati	50 Lanii
18 Varicoſi	33 Luſcioſi	51 Gibboſi.

52 Gutturoſi 57 Nictilopes Capella
53 Hoſſimi 58 Obſtipi Feneſtella
54 Mactici 59 Spatici Columella
55 Monogrammi 60 Netuæ Naſicæ
56 Myopes Hala Statii

1 Agrippæ dicuntur ab ægro partu, qui naſcuntur in pedes, quod eſt cõtra naturam. Authore Plinio. Quomodo genitum ferunt M. Agrippam.

2 ℭ Vopiſcum dixerunt vnum ex geminis, qui recenti vtero naſceretur alio interempto abortu.

3 ℭ Planci, qui ſupramodum pedes planos habent. Et plancæ tabulæ dicuntur planæ.

4 ℭ Panſę à latis pedibus & apertis. Panſum enim apertum ſignificat.

5 ℭ Syllæ vnde originem ſumpſerint, Macrobius lib. 1. Satur. ſic refert. Bello punico hi ludi primum ex Sybillinis Libris ſunt inſtituti ſuadente Cor. Ruffo, qui propterea ſybilla cognominatus eſt. Et poſtea corrupto nomine primus cepit Sylla vocari.

6 ℭ Burri à colore Ruffo, Pyrrhi Græce dicuntur.
ℭ Galbæ à colore auis quæ galbula dicitur.

7 ℭ Scauri qui eminentibus ſunt talis.

8 ℭ Opiter appellať, q patre mortuo & auo viuo gigniť.

9 ℭ Cordus q ſerò naſciť. Vnde Corda frumenta quæ ſerò naſcunť, Et autũnale fœnum Cordum dicitur.

10 ℭ Poſthumi, qui naſcuntur patre humato.

11 ℭ Cottæ ab iracũdia & oris toruitate dicti ſunt.

12 ℭ Scipiones à baculo, q Scipio dr̃. Quoniam qui primus hoc meruit nomen innitebatur baculo.

13 ℭ Lenates à frequenti vſu Lænæ veſtis.

14 ℭ Marcipor puer ſeu famul⁹ marci, vt publipor Publii.

15 ℭ Vari dicunť, q crura habent obtorta quiq; ſunt pedibus incuruis, & in ſe contractis: Vnde ẽt varæ manus. Oui. li. 9. Tenuiq; à pectore varas. In ſtatiõe manus. i. decuruas. Horatius li. 1. Ser. Hunc varũ diſtortis cruribus. Martialis li. 7. Vara vocat brachia paleſtritarũ, quũ aduerſariũ amplectũtur, vbi ait. Vara nec iniecto Ceromate brachia tendis.

16 ¶ Vaciæ dicunt̃, q̃bus pedes & crura in exteriorẽ partem flectuntur; Cuiuſmodi fuiſſe legitur Seruilius Vacia viri prætorius Senecæ temporibus. Varro lib. 1. de re Ruſtica. Cruribus rectis, ac potius varis q̃ vaciis. Hinc ẽt Vacienno rum cognomina fluxerunt.

17 ¶ Valgi dicuntur, q diuerſas ſuras habent, hoc eſt in diuer ſum actas; vt ſunt Lacertorum pedes, quorum pars intrà conditur, pars extra ꝓcedit. Valgi contrarii ſunt varis. Hã bent enim ſuras altrinſecus prominentes, & in diuerſum actas, vt cæteri & lacertæ ipſæ; Authore Ariſtotele.

18 ¶ Varicoſi, q venas habent plus æquo intumeſcentes in tẽporibus, ventre, teſtibus, inguine, ſed maxime in cruri bus. Quod ex nimio labore ſolet naſci.

19 ¶ Plauti & ploti dicuntur à planis pedibus.

20 ¶ Piluni q pilum piſtrinis inuenerunt.

21 ¶ Piſones à piſis Leguminibus, quæ optimè ſerebant, vt Fabii à fabis, Lentuli à Lente, Cicerones à cicere.

22 ¶ Bubulci, q Bubus optimè vtebantur Authore Plinio.

23 ¶ Coclites vocant̃, qui altero lumine orbi naſcuntur, vt ille Horatius Cocles.

24 ¶ Lucini, ſeu Lucinii, q paruos vtrinq; habent oculos.

25 ¶ Petauri dicuntur hoīes agiles, q per circulos ſe īmittũt, naſcunturq; ſub Delphine. Huiuſmodi ſunt Hiſtriones, fu nambuli, funerepi, & ſaltatriculi. Vocant̃ & petauriſtæ.

26 ¶ Labeones, Labieni, & labroſi à ꝓminentioribus labris. Lucreti9 li. 4. Simula Silene, At ſatura eſt labioſa Philœne.

27 ¶ Ectapeli dicunt̃, q̃bus aliquid accidit præter cõmunem naturæ modũ. Cuiuſmodi fuit Eutimenis filius, quem Pli nius ſcribit ī tria cubita triẽnio adoleuiſſe, īceſſu tardum, ſenſu hebetem; & iam puberẽ factũ voce robuſta abſum ptũ cõtractione mẽbroꝝ ſubita, triennio circũacto.

28 ¶ Chilones dicuntur, qui ſunt maioribus labris. Aliter la beones dicuntur.

29 ¶ Cylones q ſunt fronte prominentiore, & quaſi extante. Synonymicè frontones apellantur.

30 ¶ Simi & Simones, qui habent nares introrſum reflexas. Quod genus hoīes facilius cæteris ſunt polypoſi.

31 ¶His cõtrarii ſunt Aquili, q ſunt naſo forinſecus extento.

32 ¶Bene naſati hoies à Lampridio dicuntur mutoniati, ac bene mentulati.

33 ¶Luſcioſi, qui pp viciũ oculoꝝ parũ vident. Plautus in milite. Aedepol tu quidẽ cæcus es, non Luſcioſus.

34 ¶Luſcus, qui altero captus eſt oculo, qualis fuit Annibal, vnde Iuuenalis. Quũ Getula ducẽ portaret belua luſcũ.

35 ¶Cæcus qui vtroq;. Aliter deſioculus. Hinc cæcare & cæcutire verba deſcendunt.

36 ¶Balbi qui linguam hăbẽt impeditam, nec verba debitè enunciãt, vt qui laborãt Labdaciſmo, & Iotaciſmo.

37 ¶Blæſi itidẽ dicunt, q lingua hærẽt, quũ ſyllabã ſyllabæ iũgere ꝑpere nõ poſſunt. Dicunt à Græcis Thrauli. Porrò Blæſitas nõ ſolũ viciũ eſt linguę; ſed ẽt eoꝝ, qui oblæſum greſſum habẽt, vnde & Blæſi pro Valgis poſſunt accipi.

38 ¶Atypi, q non ſatis expedito plectro linguę vtunt, quaſi aerẽ nõ ferientes, vel quaſi verba nõ exprimentes.

39 ¶Ancylogloſſi, q linguã hñt aſtrictã mẽbranulis qbuſdã duriuſculis, & breuioribus, quod viciũ. Ancylogloſſũ dicit, tũcq; naturale eſt. eſt & accidentariũ, quum vlcus ſub lingua cicatricẽ duriorẽ obduxit. Author Budæus. Eſt aũt vinculũ neruoſum, quod filũ vulgariter nuncupat.

40 ¶Vacii q pedes extrorſus obtortos hăbẽt. Dicũt & Vatię.

41 ¶Tragomaſchali, qui virus alarum olent. Aliter Hircoſi. Eſt enim Hircus fœtor alarum, quẽ Plinius alarũ grauedolentiam appellauit, & aliquando virus alarum, à Græcis dicitur tragos. vnde Tragizontes pueri.

42 ¶Ventrioſi dicuntur, qui ſunt ventre propenſo & extãte, dicuntur etiam ventroſi, & ventricoſi.

43 ¶Cęſares hoc nomen traxerunt ab Africano Scipione, q primus Cæſar à Cæſo matris vtero dictus eſt. Deſiſtant allucinari, qui dicunt Iulium Cæſarem à Cæſo matris vtero nuncupatum. Nam quo tempore ſubigebat Gallias, matrẽ ipſam amiſit Aureliã noie, quæ ſuperuiuere nequiuiſſet, ſi cæſo eiuſdem vtero natus fuiſſet.

44 ¶Androgyni dicuntur vtriuſq; ſexus homines. Aliter vocantur Hermaphroditi.

45 ℭAchili dicunť,q fūt ſine labris.His cōtrarii fūt labeones.
47 ℭAncus,q aduncū habet brachiū,nec exporrigi poteſt.
47 ℭBronci,qui ſunt ore producto, & dentibus prominen/tibus.Author Nonius.
48 ℭBuccones,qui ſunt tumidioribus buccis.Plautus. Stul/ti,Stolidi,Fatui,Fūgi,Bardi,Blemi, Buccones. Solus ego omnes anteeo ſtulticia.
49 ℭEpigryphi dicunť,qui habent naſum aduncum.
50 ℭFlauii à flauo colore capillorum nomen traxerunt.
51 ℭGibboſi,ſeu Gibberoſi,qui tuber & tumorē habent in dorſo.Tumor autem gibbus & gibber dici poteſt.
52 ℭGutturoſi,quoꝝ guttur tanq̄ ſpongia quædā intume/ſcit,aquarum(quę potantur)pleriq; vicio.
53 ℭHoſſimi,qui naſcuntur ſine naribus, quarū loco habēt foramina.Aliter Simones.
54 ℭMactici,qui habent magnas malas & os patens.
55 ℭMonogrāmi vocanť tenues,macri, & decolores. A pi/ctura,quæ priuſq̄ coloribus corporetur,lineis fingiť. Mo/nogrāmos enim pictura dicitur Linearis.
56 ℭMyopes,qui in luce parū vident,Latinè luſcioſi.Myo/pia dicitur huiuſmodi vicium.
57 ℭNyctilopes,qui vident interdiu, Sole occidente parū, Occaſo nihil.
58 ℭObſtipi qui ſunt breui collo, quibuſq; colla in hume/rum inclinata ſunt.
59 ℭSpatici,qui maligno ſpiritu ſunt correpti, quiq; eodem in loco nequeunt ſubſiſtere.
60 ℭNeruæ à fortitudine neruorum & væſtigiorum dicti ſunt.Hala à fœdo oris halitu. Capella à capillorum hirſu/tie.Feneſtella à caluicie. Columella à proceritate.Naſicæ ab obuncis naribus.Statius nomen eſt ſeruile.

ℭDenominationes à genere.

ℭAuus pater patris, proauus aui pater, Abauus pr̄ paui, Auia patris vel matris mater,Proauia,abauia,Tritauia,vt proauus,abauus,triauus ſe habēt.Pater qui genuit,mater quæ peperit, Patruus frater patris, patrueles fratres filii duorum patruoꝝ,Sorores patrueles filiæ duoꝝ patruoꝝ.

Matertera ſoror matris. Fratria vxor fratris, Fratrueles duoꝶ fratrũ filii, q & fratres patrueles vocant̃. Socer vxoris meæ pater. Socrus vxoris meæ mater. Gener filię meæ maritus. Nurus filii mei vxor. Nepos natus ex filio meo, vel filia mea. Neptis filia filii mei vel filiæ. Nouerca ſecunda vxor, quam pr̃ ducit mortua prima ex qua liberos habuerat. Priuigni nati ex prima pr̃is vxore, vt Hippolytus Phædræ nouercę priuignus. Amita pr̃is ſoror. Cõſobrini geniti ex duabus ſororibus, quaſi cõſororini. Leuir leuiri frater mariti mei. Marit⁹ vir vxoris Marita vxor viri. Opiter cui⁹ pr̃ mortuus eſt auo adhuc viuente. Pappus .i. auus. Auſoni⁹, Pappos auiaſq; tremẽtes Patrici⁹ ſenatoris filius.

¶Officinæ artificum.

¶Sutrina dicitur Sutoris officina. ¶Tonſtrina tonſoris. ¶Textrina textoris. Plinius. Ipſa p ſe tenax ratio textrinæ. ¶Vſtrina metallici. Plinius Lib. 36. Cap. 21. In vſtrina terſiccant̃, ita vt torreant̃ carbone puro. ¶Oenopoliũ officina vinarii. ¶Laniena lanioꝶ & bouicidarũ. ¶Myropoliũ vnguentarioꝶ, & pharmacopolarum. ¶Thermopolium officina, in qua eſculẽta, & poculẽta calida vendunt̃. Plautus. Semper videas bibẽtes in thermopolio. ¶Pinotheca, ſeu pinacotheca pictoꝶ eſt tabula, in qua pictæ tabulæ reponunt̃. Vitruuius Lib. 6. Non minus pinacothecæ & plumarioꝶ textrinæ, pictorumq; officinæ, vti colores eoꝶ in opere ꝑpter cõſtãtiã luminis imutata maneant qualitate.

¶Repoſitaria diuerſarum rerum.

¶Veſtiarium dr̃ veſtimentoꝶ repoſitoriũ. Plinius Li. 15. Veſtiariũ cõtrà teredines, ac noxia aĩalia amurca aſpergi. ¶Dactylotheca gẽmarum repoſitorium. Plinius Lib. 37. Dactylothecã inqt primus habuit Romę, priuign⁹ Scyllæ Scaurus. ¶Panariũ panis repoſitoriũ. Statius Li. 1. Syl. Hi panaria cãdidaſq; mappas. Subuectãt, epulaſq; lautiores. ¶Granarium .i. horreum, ſeu repoſitoriũ granoꝶ. Varro de lingua latina. Panarium vbi panẽ ſeruabant. Granariũ vbi granum, in quo aliqua condunt̃ horreum. ¶Armamẽtorium repoſitorium armorum. ¶Bibliotheca librorum. ¶Atramẽtoriũ atramẽti. ¶Calamariũ calamoꝶ. ¶Caſteria

Inſtrumentorũ nauticorũ. ¶ Graphiarium theca in qua ſtyli reponuntur. ¶ Myrothecium vbi vnguẽta conduntur.

¶ Homines & populi re aliqua inſignes & clari.

SCythæ equitatus & equorum gloria ſtrepunt, inquit Plinius. Equo inſidere primi docuerunt Theſſali. Vnde nata apud eos de Centauris fabula.

¶ Seres Oriẽtales populi nobiles ſunt vellere, vt iam docuimus.

¶ Ithuræi, Mœdi, & Parthi ſagittis. Lucanus lib. 7. Tũc & Ithuręi Mœdiq́ꝫ, Arabesq́ꝫ ſoluto Arcu turba minax nuſq̃ texere ſagittas. Catullus. Seu Sacas ſagittiferosq́ꝫ Parthos.

¶ Thuſci Aruſpicio. Tibullus lib. 3. Vera monent Thuſcis exta probata viris. Vnde Ethruſcum aruſpicem Vitruuius, Tuſcum Sidonius vocant.

¶ Gens Phœnicũ fuit in magna gloria lr̃arũ inuẽtionis, ſyderũ, naualiumq́ꝫ ac bellicarũ artiũ. Plinius lib. 5.

¶ Hylas ceſtu, Phegeus paleſtra, Lycus ſtadiis & curſu clari fuerũt. Auſonius. Clarus Hylas ceſtu, Phegeus catus arte paleſtræ, Clarus Olympiacis eſt lycus in ſtadiis.

¶ Pollux paleſtra. Statius lib. 1. Syl. Siue catenatis curuatus mẽbra paleſtris Staret, Amyclęa cõceptũ mr̃e putares.

¶ Caſtor equis. Idem Statius lib. 5. Syl. Non toties victorem Caſtora gyro, Nec fratrẽ ceſtu virides plauſere Therapnæ. Ouidius. Tyndaridæ fratres hic eques, ille pugil.

¶ Clari quoq́ꝫ fuerũt Marſi, Vmbri, Pſylli venenis, Aegyptii & Babylonii aſtrologia. Lacones breuitate, Scythæ, Cretenſes, & Geloni ſagittis, Curetes ære, Aegyptii ſiſtro, Tyſſagetæ, & Lyrcæ venatibus, quibus viuunt, Bœotii paleſtra, & gymnicis exercitationibus, Athenienſes naualibus, Lacedæmones legibus, Græci ingenio, Alexandrini dolis, Beroſus Aſtrologia, Grammatica Apollodorus, Hippocrates medicina, Archimedes geometria, Euclides numeris, Lynceus viſu, Chiron & Alcon arcu, Cicero eloquio, Cyrce venenis, Crœſus diuitiis, Nireus forma, Execeſtides peregrinatione, Amphion & Orpheus lyra, Ariſteus melle, Alcinous hortis, Amazones peltis & ſecuri, Argus viſu, Annibal ſtratagemate, Alexander,

magnanimitate, Plato & Ariſtoteles phīa, Arachne lanificio, Archilochus iambis, Typhis arte nautica, Cato grauitate, Numa religione, Regulus fide, Scæuola conſtantia, Rhadamantus iudicio, Apelles pictura, Praxiteles ſculptura, Traianus bonitate, Apollonius temperātia, Cyneas memoria, Labore Cleātes, Zoroaſtres magia, Hippolyt⁹ pudicitia, Manzus florētinus Sphæriſterio, Mangiolinus latrunculis, Scæuola pila. Arte Citharœdica Mitylenæi, Tibiarū modulis Thebani, Alexādrini grāmatica, Geometria, & Phīa, arte ſtatuaria Athenieſes, Crotoniatæ medicina, Aeginitæ Athletica. Sidonius de qbuſdā ſic meminit.

Pollux tum ceſtu laudatus, Caſtor habenis,
Pallas tum chriſtis, Delia tum pharetris,
Alcides claua, Mauors tum luſit in haſta,
Arcas tum virga, Nebride tum Bromius. Item.
Axepelops, Curſu Hippomenes luctaq; Achelous,
Aeneas bellis, ſpectatus Gorgone Perſeus.

¶ Propria gentium Epitheta.

¶ Apuleius eruditos appellat Aegyptios, ſicuti Iudæos ſuperſtitioſos, Nabathæos mercatores, Fluxos veſtiū Arſacidas, Fru gum pauperes Scythas, odorū diuites Arabas. Legimus Alexādrinos eſſe fallaces. Vopiſcus ſcribit Aegyptios eſſe ventoſos, furibundos, iactantes, iniurioſos, auidosq; nouarū rerum. ¶ T. Liuius perfidiam pœnis, Cicero calliditatem, vt numerū hiſpanis, robur Gallis, artes Græcis, Italis ſenſum, Romanis pietatē aſcribunt. Ioan. Picus Mirandula ponebat in Hebræorum doctrina myſteria & prodigia, in Græcorum diſciplinis ingenium, In Romana academia politiam. ¶ Horatius vocat Britānos hoſpitibus feros, Perſas infidos. ¶ Iulius Maternus ad Mauortium Lollianum ſcribens, Quędā (inquit) gentes ita à cœlo formatæ ſunt, vt ꝓpria ſint morum vnitate perſpicuæ. Scythæ immanis feritatis crudelitate graſſant. Itali fiunt regali ſemper nobilitate pręfulgidi, Galli ſtolidi, acuti Siculi, Luxurioſi ſemper Aſiatici, & voluptatibus occupati, Hiſpani elata iactantiæ animoſitate ꝓpoſiti. ¶ Blondus vocāt Afros fraudulētos, Ligures duros, Canpanos ſupbos.

Chriſtophorus

¶Chriſtophorus Longolius Parrhiſienſis in oratione de laudibus diui Ludouici & Francorum, vocat Britones duros, vafros Normanos, Religioſos francos, induſtrios Flandros, mites Lothoringos, faciles Andegauos, bellicoſos Vaſcones, Burgundos feroces. Picardos alacres, frugi Santones, atq; Pictauos, Narbonẽſes fideles, fortes Aruernos, Hannonios pertinaces, magnanimos Senones, verſutos Cenomanos, militares Bituriges.

¶Gentium inſignia.

¶Inſignia Scytharum fulmen, Gallorum olim Buffones, nunc lilia. Romanorum Aquilæ, Sus phrygium, geminæ rotæ Corallorum, Thraciæ Mars, arcus & pharetræ Perſarum, Anglorum leones & roſæ.

¶Deorum inſignia.

¶Fulmen Iouis, Tridens Neptuni, framea Martis, Herculis claua, Bacchi Thyrſus.

¶Reges diuerſarũ gẽtiũ q̃bus noĩbus appellentur.

¶Argiuoꝝ reges dicũt Abãtiadæ, Perſarũ Achæmenidę, Aegyptioꝝ Ptolemęi & Pharaones, Latinoꝝ Murrhani, Albanoꝝ Syluii, Syriæ Antiochi, Arabum Arabarchę, Lybicorum Lybiarchæ, Thebanorũ Labdacidæ, Parthorũ Arſacidæ, Romanoꝝ ĩperatores, Auguſti & Cęſares.

¶Vota hominum diuerſa.

1	Votum L. Metelli	6	Martialis
2	Pyrrhi Epyrotarum regis	7	Horatii
3	Auguſti	8	Auguſtini
4	Caligulæ imperatoris	9	Tibulli
5	Darii Perſarum regis	10	Criciæ.

1 SCribit Plinius lib. 7. L. Metellum decem maximas res optaſſe, vt pote voluiſſe primariũ bellatorẽ eẽ, optimũ oratorẽ, Fortiſſimum ĩperatorem, auſpicio ſuo maximas res geri, maximo honore vti. Summa ſapientia eſſe, ſummum ſenatorem haberi, pecuniam magnam bono modo inuenire, multos liberos relinquere & clariſſimum in ciuitate eſſe. Quæ omnia illi contigerunt.

2 ¶Pyrrhum Epirotarum regem ferunt (vbi immolaturus templa inuiſeret) non regni ampliorem modum, non de

hoſte victoriam, non gloriam illuſtrẽ aut diuitias, ſed ſa-
nitatem modo à diis cõprecari ſolitum, ceu parte hac be-
ne cõſtituta ꝓſperius ceſſura viderentur omnia.

3 ¶ Auguſtus Cęſar (quũ. 54. annũ ageret) ꝓcatꝰ ẽ à diis Sci-
pionis fortitudinẽ, beniuolẽtiã Põpeii & Cęſaris fortunã.

4 ¶ Optabat Caligula vnicam eſſe populo Romano ceruĩ
cem, quo facilius vno ictu abſcindi poſſet. Votum homi-
nis carnificis & ſanguinarii.

5 ¶ Darius oblato ſibi malo punico, tot optaſſe fertur zo-
pyros, quot illic eſſent granorum. Idem dicebat ſe malle
zopyrum vnum incolumen habere, q̃ viginti Babylones
occidere. Herodotus author.

6 ¶ Martialis libro primo ad Frontonem ſcribens votum
ſuum his exprimit verbis.

Vota tui breuiter ſi vis cognoſcere Marci,
Clarum militiæ Fronto, togęq́ decus.
Hoc petit, eſſe ſui nec magni ruris arator,
Sordidaq́ in paruis ocia rebus amat.
Quiſq̃ picta colit Spartani frigora ſaxi,
Et matutinum portat ineptus aue.
Cui licet exigui nemoris, ruriſq́ beati,
Ante focum plenas explicuiſſe plagas.
Et piſcem tremula ſalientem ducere ſeta,
Flauaq́ de rubro promere mella cado.
Pinguis inæqualis onerat cui villica menſas,
Et ſua non emptus præparat oua cinis.
Non amet hanc vitam, quiſquis me non amat, opto.
Viuat & vrbanis albus in officiis.

7 ¶ Optabat Horatius Tyburi, aut ꝓpè Galeſum Calabriæ
fluuium conſeneſcere, his verbis. Tybur Argęo poſitum
colono, Sit meæ ſedes vtinam ſenectæ, Sit modus laſſo
maris & viarum, Militiæq́. Idem Lib. 1. Car. Optat men-
tem ſanam in corpore ſano.

8 ¶ Beatus Auguſtinus tria habebat in votis, vidiſſe Chri-
ſtum in humana natura, Paulum de pulpito fulminantẽ,
& ſpectabiles vrbis Romæ triumphos.

9 ¶ Votum ſuum Tibullus ſic exprimit. Me mea paupertas

vitæ traducat inerti, Dũ meus aſſiduo luceat igne focus.
10 ℭCricias tyrãnus imprecabatur ſibi Scopadum diuitias, Liberalitatem Gimonis, & Ageſilai Lacedæmonii victo-rias, Author Plutarchus.

ℭQui diu vixerunt.

ℭVixit Adã annis. 930. Eua totidẽ. ¶ Seth. 912. ¶ Enos filiꝰ Seth. 905. ¶ Caynã filiꝰ Enos. 910. ¶ Malalehel filiꝰ Caynã 895. ¶ Iared filiꝰ Malalehel. 962. ¶ Enoch filius Iared. 365. ¶ Mathuſalem filius Enoch. 969. Vnde Mantu. Neſtoreos annos & Mathuſalemia ſæcla. ¶ Lamech filius Mathuſa-lẽ. 777. ¶ Noe. 905. ¶ Arphaxat filiꝰ Sem. 338. ¶ Salo filius Arphaxat. 433. ¶ Heber filiꝰ Sale. 467. ¶ Phaleg filiꝰ Iectan 239. ¶ Reu ſeu Ragau filius Phaleg. 302. ¶ Saruch filius Ragau. 230. ¶ Nachor filiꝰ Saruch. 148. ¶ Thare filius Na-chor. 205. ¶ Arã pater Loth. 205. ¶ Iſaach abrahæ filiꝰ. 185. ¶ Iacob filiꝰ Iſaach. 175. ¶ Aaron frater Moyſi. 123. ¶ Ioſue 110. ¶ Heli Iudex. 98. ¶ Salomon. 94. ¶ Iob. 183. ¶ Abrahã 175. ¶ Thobias. 112. ¶ Sara. 127. ¶ Iudich. 105. ¶ Moyſes 120. ¶ Ex Plinio, Arganton Tarteſſiorum rex. 150. Syllius lib. 3. ait eũ vixiſſe. 300. Ita ſcribẽs. Argantoniacos armat Carteia nepotes. Rex proauis fuit humani ditiſſimus æui, Terdenos decies emẽſus belliger annos. Mãtuanus in Al-phonſo. Et vetus ille auri diues, ditiſſimus æue. Heſperiis quondã rex Argãtonius oris. ¶ Cyniras rex Cyprioꝝ. 160. ¶ Aegimius. 200. ¶ Epimenides Gnoſius. 157. ¶ Pictoreus ętolus. 300. ¶ Reges Arcadum. 300. ¶ Dando Illyricꝰ. 590. ¶ Impetris Pulutinioꝝ inſulę rex. 800. Eius filiꝰ. 600. ¶ Per-pẽna. 98. ¶ M. Val. Coruinus. 100. ¶ Metellus Põtifex. 100. ¶ Liuia Rutilii. 97. ¶ Statilia. 99. ¶ Terẽtia Cicer. 107. ¶ Clo-dia Ofeli. 115. ¶ Luceia Mima centũ annis in ſcena ꝓnun-ciauit. ¶ Emoliaria vixit. 104. ¶ Sãmulla. 110. ¶ Stephanio vltra centũ. ¶ Hiero rector Sicilię. 80. ¶ Maſaniſſa rex Nu-mydię ſupra. 100. Gorgias Leontinus. 107. ¶ Xenophilus Chalcidẽſis. 105. ¶ Herodotꝰ ſcribit Aethiopes. 130. annos tranſgredi. ¶ Hippocrates Cous. 104. vel. 169. ¶ Iſocrates 100. ¶ Orbilius Beneuẽtanus. 100. ¶ Sybillæ Cumanę diu-turnã vitã aſcribit Ouidius. Li. 14. his verbis. Nã iam mihi

ſæculâ ſeptem Acta vides, ſupereſt numeros, vt pulueris æquē. Tercentū meſſes, tercentū muſta videre. Tēpus erit, quū de tanto me corpore paruam, Longa dies faciet, cōn/ſumptaq; membra ſenecta. De ea Statius Lib. 1. Tu Troica dignus Sæcula, & Euboici tranſcendere pulueris annos. Fert enim annos ab Apölline petiiſſe pro numero puluе/ris, quem manu prehenderat. Vnde idem Statius alibi. Vel quātos ego Deliū popoſci. ¶ Ouidius patrē ſuū. 90. annos vixiſſe ait Lib. 4. Triſti. dicens. Et iam cōplerat genitor ſua fata, nouemq; Addiderat luſtris, altera luſtra nouē. ¶ Nar/ciſſus præſul Hieroſolymitanus. 116. ¶ Neſtor. 300. Iuuena lis Satyra. 10. Rex Pylius (magno ſi quicq̄ credis Home/ro.) Exemplū vitæ fuit à cornice ſecūdæ. Felix heu nimiū, q per tot ſæcula mortē Diſtulit, atq; ſuos iam dextra cōpu tat annos. Tibullus Lib. 4. Vixerit ille ſenex quis dū terna per orbē Sęcula fertilibus Titan decurrerit horis. Idē. Ter/na minus Pyliæ miret ſæcula vitæ. Propertius Lib. 2. Ne/ſtoris eſt viſus poſt tria ſæcla cinis. Idem. At me ab amore tuo deducet nulla ſenectus, Siue ego Titonus, ſiue ego Neſtor ero. Ouidius in Meta. Et ſi quē potuit ſpacioſa ſe/nectus Spectatorem operū multorꝫ reddere, vixi Annos bis centum, nunc tertia viuit ætas. ¶ Antonius abbas. 105. ¶ Alexāder cp̄s Alexandrinus. 98. ¶ Alexander epiſcopus Conſt. 94. ¶ Agilus abbas. 100. ¶ Titus Pauli diſcipulꝰ. 101. ¶ Democritus. 109 ¶ Paulus primus heremita. 113. ¶ Paco nius abbas. 110 ¶ Proſdocimus ep̄s. 114. ¶ Vandegiſillus comes Palatinus. 93. ¶ Florētinus p̄ſbyter. 123. ¶ Guarinus præſul Bononiēſis. 110. ¶ Viuentius cōfeſſor. 120. ¶ Home rus poeta. 108. ¶ Hieronymꝰ. 98. ¶ Helias abbas. 110. ¶ Hor abbas. 90. ¶ Heroinus. 304. ¶ Ioānes de tēporibus. 361. De hoc Ioanne intelligit Mantuanus in Alphonſo, dicens. Et quem fama refert hyemes vidiſſe trecentas. ¶ Naurus ab/bas. 90. ¶ Maurilius ep̄s. 90. ¶ Romualdus eremita. 120. ¶ Antonius caſtor. 100. ¶ Syrus ep̄s. 112. ¶ Zancles Samo/thracenus. 104. ¶ Pollio Romulus. 100. ¶ Saturninus Vo/luſius. 136. ¶ T. Fulloniꝰ. 157. ¶ Artaxerxes. 94. ¶ Plato. 81. ¶ Cælius ſcribit Marin quendam vixiſſe annos. 123. cuius

Antica corporis humana fuerint,poſtica equina. ❡Hiperborei populi mille annis viuunt. ❡Galenus vixit.140. ❡Tithonus (vt fabulanť poetę)ab aurora adamatus,& in cœlum relatus, illiuſq; ſucco perfuſus ad tantam peruenit ſenectutē,vt tandē optauerit verti in Cicadam. Lucianus. Atq; vltra Tithonū viuebat ſenex. Statius li.4.Syl. Annos perpetua geres iuuēta,Quos ferť placidos obiſſe Neſtor, Quos Tithonia cōputat ſenectus. Propertius lib.2. At nō Tithoni ſpernens aurora ſenectā. ❡Dorotheus pręſul Antiochenus.119.❡Tyrotullius Ciceronis libert⁹.100. ❡Theremon hemita.100.❡Carneades phs.100. ❡Cirnæ indoge viuunt.140. ❡Terentius Bononienſis.100. ❡L. Tertuleia Ariminenſis. 137.❡Symon Cleophe eps Hieroſolymarum.120.❡Cronius Anachoretá.155.❡Apollonius Thyanæus.100. ❡Seneca Cordubenſis.114. ❡Patricius ſecūdus Niuernenſis eps.121.❡Gartius Aretinus.104. ❡Ricardus quidam tēporibus Caroli magni.400.❡Helias Anachoreta.120. ❡Hugo ſucceſſor.S. Bernardi. 117.❡Porrò pleraq; ſunt animalia, vitam hominis longe ſuperantia, vt Cornices, Cerui, Corui, Phœnices. De quibus ſic apud Eraſmum ſcribit Heſiodus.

Tertia ſæcla hominis tranſmittit garrula cornix.
Quattuor at peragit Cornicis ſæcula Ceruus.
Ceruinam ætatem coruus ter præterit ater,
Coruinos annos nouies agit indica Phœnix.
Atqui Criſpicomæ ſoboles Iouis alma tonantis,
Egredimur decies Phœnicia ſæcula nymphæ,Item.
Ter binos deciesq; nouem perrexit in annos
Iuſta ſeneſcentum quos implet vita dierum.
Hos nouies ſuperat viuendo garrula cornix.
Et quater egreditur Cornicis ſæcula ceruus.
Alipedem ceruum ter vincit coruus,at illum
Multiplicat nouies Phœnix reparabilis ales.
Quam nos perpetuo decies præuertimus æuo
Nymphæ Amadryades,quarum longiſſima vita eſt.

❡De tempore,annis & diebus.

❡Quoniam autem de longis vitæ ſpatiis locuti ſumus,

cõmodum videť, vt variam annoꝝ,& dierũ obſeruationẽ ſubiiciamus. Annus triplex eſt, Magnus ſeu Platonicus, Solaris duodecim mẽſiũ, Lunaris,ſeu menſtruꝰ vnius menſis Annum alii æſtate vnũ terminabant, Alterum hyeme, alii quadripartitis tẽporibꝰ ſicut Arcades, quoꝝ anni trimeſtres fuerũt. Quidã Lunæ ſenio, vt Aegyptii, quorum anni fuerũt mẽſtrui. Hinc fit vt apud eos aliqui ſingula annorũ milia dícanť vixiſſe. Sed hic oriť ſcrupus, fuerint ne anni primi ſeculi nr̄is ſimiles. Nã fabuloſum videť pleriſq; Mathuſalem,& alios prius enumeratos, vixiſſe tot annos Cõſtat in primis, neq; menſtruos fuiſſe, neq; timeſtres, vel hoc vno argumẽto, ꝙ legamꝰ Salomonẽ anno. 12. ætatis filiũ ſuſcepiſſe. Quare credibile eſt, aut pares nr̄is, aut nõ multo minores extitiſſe. Nec minꝰ varia extitit dieꝝ, q̃ annorũ obſeruatio. Babylonii inter duos ſolis exortꝰ diẽ faciũt. Athenięſes ĩter duos occaſus, Vmbri à meridie ĩ meridiẽ. Vulgus oẽ à luce ad tenebras. Sacerdotes Romani. Itẽ Aegyptii,& Hipparchꝰ à media nocte ĩ mediã. Author Plinius.

¶ Qui multos habuerũt liberos.

¶ Adã pręter Seth, Abel,& Cain habuit. 30. liberos. ⁋ Iayr ſeptimꝰ iudex Iſrael. 30. filios. ⁋ Theſpis Athenienſis. 50. filias, à quarũ noĩe muſæ Theſpiades appellate ſunt. ⁋ Roboam habuit vxores. 10. Cõcubinas. 30. filios. 28. filias. 40. ⁋ Artaxerxes Xerxis filius habuit ex pellicibus. 110. liberos, ex iuſto matrimonio. 3. ⁋ Athila rex hũnorum. 60. liberos. Dãnaus. 50. filias. ⁋ Aegyſthus totidẽ filios. ⁋ Eutyce mulier. 20. filios. ⁋ Cõbe mulier heroina, cui cognomẽ fuit Chalcidi, viro cõiuncta centum libros enixa eſt. Vnde Adagium apud Eraſmum. Tanq̃ Chalcidice peperit nobis vxor. ⁋ Niobe Tantali filia habuit. 14. ⁋ Maſaniſſa rex Numydiæ. 44. Authore Eutropio. Puella quædam longobarda. 7. pueros vno partu peperit ſub Agelmũdo rege, quos oẽs in piſcinã coniecit. Author Paulus Diaconus. ⁋ Gilippus Arcadius nouem liberos habuit, quos (vt inquit Virgilius libro duodecimo) Fida crearat vna tot Arcadio coniunx Tyrrhena Gilippo ⁋ Vix quiſq̃ crederet Herotymum ſexcentos ex diuerſis pellicibꝰ habuiſſe liberos, niſi Iuſti

nus ex Trogo ſcriptum reliquiſſet, in epitome libri.39. ¶Priamus ex Hecuba coniuge habuit.19.liberos. Ex aliis pellicibus.31.¶Gedeon iudex Hebræorum.70.quos omnes Abimelech filius nothus Gedeonis occidi fecit. ¶Achab 70.vt habet capite.10.quarti regum.Barnabas vicecomes in Italia.30.liberos ſuſcepit. ¶Cōradus Moſcuiæ dux.80. ex quibus quatuor tm̄ legitimi fuerunt.

¶Qui ſenes genuerunt.

¶Adam filiū Seth anno.130. Abrahā anno.100. Sara.90. Seth genuit Enos anno.105.Enos Caynā anno.90.Caynā Malalehel.70.Malalehel genuit Iared anno.65.Iared genuit Enoch anno.162.Enoch Mathuſalem.65.Mathuſalē Lamech anno.187. Lamech Noe filium anno.180.Noe, Sem,Cham,& Iaphet,quum eſſet.500.annorum. Scribit Plinius Maſaniſſam poſt.86. annos generaſſe filium Methymathmum.Catonem Cenſorium octogeſimo exacto è filia Salonii clientis ſui Corneliam è Scipionum gente, Voluſium Saturninum poſt annum.62.

¶Fratres Vterini.

¶Hercules,Iphiclus,Apollo,Diana, Vterini fuerunt.

¶Spurii,& Nothi.

¶Antiphates filius fuit Nothus Sarpedonis. Virg.lib.9. Aene.Et primum Antiphaten (is enim ſe primus agebat) Thebana de matre Nothum Sarpedonis alti.

¶Plutarchus ſcribit Homerum natum ex adulterio Criteidis matris. ¶Aeneas ex adulterio Anchiſæ cum Venere apud Simoentē.Vir.Tu ne ille Aeneas, quē Dardanio Anchiſæ Alma Venus Phrygii genuit Simoentis ad vndam?

¶Ariſtonicus rex Pergami filius fuit Eumenis ex pellice

¶Ariſte⁹ Apollinis ex nympha,Cyrē è Penei flumīs filia.

¶Hercules Iouis ex Alcmena Amphitryonis vxore.

¶Democoon,& Doryclus Priami itidem ex pellicibus

¶Lithyerſes nothus fuit Mydæ regis. ¶Theſeus, & Romulus (inquit Plutarchus) ambo quum ſpurii forent,exiſtimati ſunt à diis immortalibus procreati. ¶Iugurtha nothus fuit Manaſtabalis fratris Micipſæ regis Numydarum. ¶Manfredus Federici imperatoris. ¶Ioannes

Andręas p̄re Andręą p̄ſbytero,& matre cōcubína natꝰ eſt. ℾPetrus cōmeſtor, Gratianus, & Petrus lombardus itidē fuiſſe dicūt Nothi. Albanus Martyr inceſtu p̄ris cū filia.

℃Hiſtoria de præmiis virtutū, & doctrinæ.

℃Qui ſtatuas meruerunt.

1	Seſoſtris	16 Pauſanias	31 Lucullus
2	Ariſtogiton	17 Horatiꝰ Cocles	32 Demoſthenes
	Armodius	18 Phryne	33 Conon
3	Aſtylus	19 Claudius imp.	Euagoras
4	Autolicus	20 Epicurus	34 Mercurius
5	M.Porciꝰ Cato	21 Ioſephus	35 Polydamas
6	T.Corruncanus	22 Minutius Au-	36 Cylon
7	Demetrius Pha-	gurinus	37 Octauiꝰ orator
	lereus	23 Trebius	38 Veſtritius
8	Eunomius	24 L.Actius	39 Nerua imp.
9	Fauorinus	25 Numa	40 Archias
10	Verrius flaccus	Seruius	41 Claudianus
11	Iſocrates	26 Gorgias Leon-	42 Iunius ruſticus
12	M.Cl. Marcellꝰ	tinus	43 Virgilius
13	Mutius Scęuola	27 Plato	44 Beroſus
14	Ptolemæus Phi	28 Chœlia	45 Antoniꝰ muſa
	lopator	29 Porſena	46 Tanaquil
15	Oppianus	30 Phocion	

1 SEſoſtris rex Aegypti,ſtatuā pręclaris facinoribus, & bellica virtute apud ſuos adeptus eſt.

2 ℃Ariſtogitoní, & Armodio ſtatuæ ab Atheníēſibus erectæ ſunt, ꝙ Athenas ipſas tyrannide Piſiſtrati liberaſſent.

3 ℃Aſtylo Crotoniate (quum tribus continuis Olympicis viciſſet ſtadio) poſita eſt ſtatua.

4 ℃Autolycus Pancratiaſtes ſtatuam habuit in Prytaneo. Teſtis apud Volater. Pauſanias.

5 ℃M.Porcius Cato fuit Romanis adeò gratus, vt ſenatus ſtatuam ei conſularē in templo collocauerit, cū inſcriptione reſtitutos ab eo mores teſtante.

6 ℃Titum Corrūcanum quū Tenſa Illiricoꝝ regina liberiꝰ locutū occidiſſet, mortuum ſenatus ſtatua decorauit.

7 ¶Demetrius Phalereus auditor Theophraſti, ab Athẽnienſibus (quoq; Remp. ſumma virtute, ac prudentia decem annos adminiſtrauerat) trecẽtis ſtatuis honoratus eſt. Quas quũ poſtea inuidia diſieciſſent ſatis habuit hæc dicere. At virtutes nõ euerterunt, quarũ gratia eas erexerãt.

8 ¶Eunomio Locrenſi artis Citharœdicæ præſtãtia ſtatuã peperit, quã Volateranus adhuc in Italia Locris oſtẽdi teſtis eſt. Euthymius apud Plinium legitur.

9 ¶Meruit & ſtatuam Athenis Fauorinus phs, quæ (quum in odium Hadriani veniſſet) diſiecta eſt.

10 ¶Verrius flaccus grammaticus nepotum Auguſti pręceptor, ſtatuam habuit in Præneſte oppido.

11 ¶Iſocrates orator Athenienſis ſua eloquentia ſtatuam in Olypia meruit.

12 ¶M. Claudius Marcellus, quũ pp Gallos iuxta Padũ, & Annibalẽ apud Nolã ſuparos, oppugnatas itẽ Syracuſas, ĩ pmiũ virtutis ſtatuã habuít ĩ ęde Palladis cũ Epigrãmate.

13 ¶Mutio Scęuolę (q corã Porſena Ethruſcoꝝ rege Romã obſidente dextram flãmis admouerat, Vrbemq; obſidione liberauerat) Romani ſtatuam erexerunt, eiq; prata derunt trans Tyberim.

14 ¶Ptolemæus philopator Homero poetarum maximo templum cum ſtatua dicauit.

15 ¶Oppianus poeta ex Anazarbo Cilicię ciuitate (q de piſcibus ſcripſit) à ſuis ciuibus magnifica ſtatua honoratus eſt, cum hoc Elogio. Oppianus ſum ſuauiloquens vates, quem crudelis, atq; inhumani inuidia fati ante diem eripuit ꝙ ſi longius in luce moras dediſſet, nullus mihi par gloria mortalium in terris foret.

16 ¶Horatio Cocliti ſtatua poſita eſt, ꝙ Ethruſcorum aciẽ in Sublicio ponte ſolus ſuſtinuiſſet, donec pons à tergo interrumperetur, quo cum in Tyberim decidit, Plutarchus ait fuiſſe poſitam in æde Vulcani.

17 ¶Pauſanias Cleombroti filius quũ pclaris facinorib⁹ Lacedæmones ſibi demeruiſſet, ſtatua ab eiſdẽ honorat⁹ eſt, quam tñ poſtea euerterũt, ꝙ arripere tyrãnidẽ voluiſſet.

18 ¶Phrine meretrix ſtatua donata eſt ob formã & pulchri-

tudinem,cuiꝰ cauſa prius in iudicio fuerat abſoluta,quum tunicam à pectore deduxiſſet.

19 ¶ Claudio ſecundo Romanorum imperatori ſtatua cum aureo Clypeo erecta eſt,ꝙ Gothos Macedoniam Vaſtantes magna attriuiſſet clade.

20 ¶ Epicurũ Athenienſem philoſophum ob doctrinam ſtatuis æreis patria decorauit.

21 ¶ Ioſephus iudæus propter libros de captiuitate iudaica ſcriptos ſtatuam Romæ obtinuit.

22 ¶ Minutio Augurino ſtatua extra portam trigeminam erecta eſt à populo ſtipe collata, ꝙ farris precium in trinis nundinis ad aſſem redegiſſet.

23 ¶ Trebius in Aedilitate aſſibꝰ pplo frumẽtũ pſtitit. Quam ob cauſam & ei ſtatuæ in Capitolio & palatio dicatę ſunt.

24 ¶ Notatũ ẽ ab authoribꝰ L. Actiũ poetã ĩ Camœnarũ ęde maxia forma ſtatuã ſibi poſuiſſe,quũ breuis admodũ eẽt.

25 ¶ Numa quoq;,& Seruiꝰ ſtatuas apud Romanos ſua virtute meruerunt. Author Plinius.

26 ¶ Hominum prímꝰ & auream ſtatuam,& ſolidã Gorgias Leontinꝰ Delphis in templo ſibi poſuit.

27 ¶ Mithridates Platonis gloria motꝰ eidem ſtatuam dicauit egregium Sylonis opꝰ,quam hoc modo inſcripſit. Mithridates Rhodoatæ filiꝰ hanc Platonis imaginem muſis dicatam erexit. Author Plutarchus.

28 ¶ Chœliæ virgini Romanæ equeſtris ſtatua poſita eſt, ꝙ armata & equo inſidens Tyberim traieciſſet,ad declinandam vim Porſenæ Ethruſcorum regis.

28 ¶ Plutarchus in vita Publicolæ ait poſitam fuiſſe Porſenæ ſtatuam iuxta curiam.

30 ¶ Athenienſes Phocioni ſuo principi mortuo æream ſtatuam dicauerũt,ob plurima in Remp. beneficia,inuẽtaſq; eiꝰ reliquias publicis ſumptibꝰ tumulo mandauerunt.

31 ¶ Cheroneſes ſtatuã lapideã in foro ꝓpe liberũ patrẽ publice Lucullo cõſtituerunt. Author Plutarchꝰ in Cimone.

32 ¶ Mortuo Demoſtheni Atheniẽſis populꝰ erexit ſtatuã, cui hoc inſcripſerũt. Si pares ingenio vires Demoſthenes habuiſſes,nunꝗ grecię dominatus fuiſſet Macedo.

33 ¶ Cononi Athenieſiũ duci & Euagorę, poſitę ſunt ſtatuę ꝓpe Iouis ſeruatoris ſimulachrũ Plutarch⁹ in Euagora.

34 ¶ Idem in Alcibiade ait multas Athenis ſtatuas Mercu/rio fuiſſe erectas.

35 ¶ Polydamas Herculani roboris athleta, qui leonem in Olympia inermis iugulauit, & correptum inuſitatæ ma/gnitudinis taurum, q̃uis præ rabido impetu proſilientem retinuit, quadrigaſq́ꝫ tota vi concitatas altera manu remo rat⁹ eſt, ſtatuam meruit in Olympia.

36 ¶ Cylon q̃uis tyrannidem affectaſſet Athenis. nihilomi/nus tamen ob excellentem formam (quæ nullum nõ alli/cit) ſtatua antea ænea honeſtat⁹ eſt. Cælius.

37 ¶ Octauio oratori Romano Sen. P. Q. R. ſtatuam erexit, ꝙ legatus ad Anthiochum miſſus regem ipſum reſponde re ſine cunctatione & mora compuliſſet. Plinius hoc aſcri bit Cn. Popilio.

38 ¶ Veſtritius Spurina Lyricus poeta in Breueterum regẽ imperator conſtitutus, parta victoria triumphalem me/ruit ſtatuam.

39 ¶ Nerua Cocceius imperator ſtatuas, & imagines, Soſiæ, Palmæ, & Celſo conſtituit, quos viros præ ceteris coluit, & ſummo in honore habuit, Author Dion Caſſius.

40 ¶ Archias hyblæus, quũ tres ordine Olympia ſimul, & pi thia viciſſet, ſtatuam cũ Epigrãmatis inſcriptione meruit.

41 ¶ ¶ Arcadius, & Honorius petẽte ſenatu ſtatuã Claudia/no poetæ Alexãdrino in foro Traiani collocari iuſſerunt.

42 ¶ Iunio Ruſtico phõ ſtatuã erexit M. Antonius iperator.

43 ¶ Mantuani, mortuo Virgilio multis poſt ſæculis ſtatuã in celebriore ſuæ vrbis loco erexerũt, tanti adhuc viri me mores, quem multis ante diebus ſuffocauerãt parcæ, Pon tanus de Obedientia.

44 ¶ Beroſo ob veriſſimas rerum prædictiones ſtatuam po/ſuere Athenienſes inaurata lingua.

45 ¶ Antonio Muſæ medico Romana ciuitas ſtatuã Aeſcu/lapio ꝓximam locauit ob Auguſtum morbo ſanatum.

46 ¶ Caia, ſeu Tanaquil mulier laudatiſſima, & Tarquinii vxor ſtatuam in templo meruit.

Viri docti habiti in magno precio & honore.

1 Ennius	24 Theombrotꝰ	47 Auſonius
2 Homerus	25 Gorgias	48 Aur.Prudētius
3 Pindarus	26 Demetrius phalereus	49 Themiſtocles
4 Ariſtoteles	27 Zeuſis	50 Steſichorus
5 Archilochus	28 Pāphilꝰ pictor	51 Democedes
6 Sophocles	29 Apelles	52 Io.Monteregiꝰ
7 Plato	30 Ariſtides	53 Hermolaus
8 Iſocrates	31 Cyclias	54 Petrarcha
9 Demoſthenes	32 Zeno	55 Interpretes bibliorum
10 Thucydides	33 Pliniꝰ Iunior	56 Io.Campegius
11 Menander	34 Ariſtoteles	57 Sabellicus
12 Poſſidonius	35 Leneus	58 Timomachus
13 Virgilius	36 Ouidius	59 Bularchus
14 Ablabius	37 Roſcius	60 Quintilianus
15 Fronto	38 Deciꝰ Laberius	61 Tadeus
16 Anaxenor	39 Alcibiades	62 Protogenes
17 Arrius phs	40 Euripides	63 Popilius Andronicus
18 Claudianus	41 Iuliꝰ Calidius	64 Arrianus
19 Dion ſophiſta	42 Cor.Gallus	65 Varro
20 Hippocrates	43 Saleius Baſſus	66 Cyrus poeta
21 Iulius Ruſticus	44 Statius	67 Diagoras
22 Oppianus	45 Syllius	
Cicero	46 Stertinius	
23 Daniel		

1 QVanti olim æſtimatæ ſint bonæ literæ, q̃tū́q; doctis ſit conceſſum, nullo certius argumento, q̃ ſequentibus patet exemplis. Scipio Africanus ſtatuam Ennii poetæ (quem in ſuis expeditionibus comitē ſemper habuerat) ſepulchro ſuo imponi iuſſit, cui viuēti hortos ſuis ꝓximos donauerat. Ouidius lib.3.de arte. Ennius emeruit Calabris in montibus hortos Contiguos penè Scipio magne tuis. Politianus in Nutricia. Longè gratiſſimus olím Scipio magne tibi, & Calabris vicínus in hortis Virtute emeritis, cuius gentile ſepulchrum Mox tenuit. Eundem & fuluius nobilior ciuitate donauit.

2 ¶Alexander magnus capto inter ſpolia Darii Perſarum regis vnguentorum ſcrinio (quod erat auro gēmiſq́, ac margaritis p̄cioſum) libros Homeri (quos tanto dignos loculo exiſtimabat) incluſit.

3 ¶Idem quum Thebas euerteret, & in oēs ſine diſcrimine ſæuiret, Pindari vatis penatibus parci iuſſit.

4 ¶Idē Ariſtotelis p̄ceptoris ſui nomini patriā ꝯdidit, eiq́ multa hominum milia parere iuſſit, ad ſcribendos rerum naturalium libros.

5 ¶Archilochi poetæ īterfectores Apollo arguit Delphis.

6 ¶Sophoclē tragicū poetā defunctū ſepeliri Liber p̄r iuſſit, obſidētibus mœnia Lacedæmoniis, & Lyſandro eorū rege in quiete ſæpius admonito, vt pateretur humari delicias ſuas. Lyſander vbi intellexit Sophoclem mortuū, pacem funeri dedit.

7 ¶Platoni Siciliā venienti Dionyſius tyrānus q̄uis ad ſupbiam ſæuitiamq́ natus vittatā nauem miſit obuiā, & egredientem in litore quadrigis albis excepit. Annicetus Cyrenæus eundem ab Aeginetis captū, & inter mancipia venalem expoſitum, ne quid indignū pateref, Minis aliquot mercatus eſt, & honeſto comitatu Athenas ad ſuos remiſit. Quam pecuniam, quum à Platone ſibi remiſſam intellexiſſet, profectò (inquit) peccatum videri poteſt, ꝙ maiore ſumma non iuuerim tantum Virum.

¶Platonem ipſum tāti fecit Ariſtoteles diſcipulus, vt noī eius arā in tēplo conſtruxerit, ſtatuamq́ cōſecrarit, in qua ſcriptum erat hunc eſſe illum, quem probi oēs merito debeant, & imitari, & cōmendare. Vnde extant Criniti verſus in Parthenicis. Hæc illa eſt ara floribus redimita ſuaue olentibus. Quam gratus bene merenti ſtatuit diſcipulus ſeni. Tituloq́ hoc teſtatus animum ſuum, atq́ officium, Platonem probandum probè à probis.

8 ¶Viginti talentis vnā orationē vendidit Iſocrates.

9 ¶Aeſchines Demoſthenis orationem (qua tū in exilium pulſus fuerat) coràm amicis laudauit in ſua calamitate.

10 ¶Athenieſes Thucydidē rerū ſuarū ſcriptorē ab exilio reuocauere, eloquētiā mirati, cuius virtutē dānauerant.

11 ℭMenãder Comœdiographus ab Aegypti regibus per legatos magnis præmiis inuitatus eſt.

12 ℭCn. Pompeius Poſidonii ſapiẽtię pſeſſoris domũ intraturus fores percuti de more à lictore vetuit, & faſces lictorios ianuę ſubmiſit is, cui ſe oriẽs occidenſq; ſubmiſerat.

13 ℭAuguſtus carmina Virgilii cremari cõtra teſtamẽti eius verecundiã vetuit. Eidẽ in Theatro recitãti vniuerſus populus Ro. pinde ac iperatori aſſurrexit. Hactenus Plinius Li. 7. Eiuſdẽ Virgilii diẽ natalẽ (qui fuit Octobris idibus) quotãnis celebrabat, & qbuſdam velut Cæremoniis venerabatur Syllius. Vnde Martialis Maiæ Mercurium creaſtis Idus, Auguſtis redit Idibus Diana, Octobris Maro conſecrauit Idus, Qui magni celebras Maronis Idus.

14 ℭCõſtãtinus iperator Ablabiũ Aegyptiũ pℏm ꝓtorii ſui pfectũ, & vnà cũ Conſtantio filio iperii rectorẽ cõſtituit.

15 ℭFrontoni philoſopho. M. Antonius princeps ſtatuam erigi fecit, Authore Capitolino, quem Auguſtus quoq; conſulari ornauit dignitate.

16 ℭAnaxenori Cytharœdo è Tyana ciuitate. M. Antonius tributa quatuor ciuitatum legenda prebuit.

17 ℭAuguſtus Alexandrinis (in quos bellũ gerebat) tribus de cauſis faſſus eſt ſe pepercıſſe, Ob Alexandri memoriã, Vrbis pulchritudinem, & amorẽ Arrii philoſophi.

18 ℭIam diximus erectam Claudiano ſtatuam Arcadii, & Honorii imperatorum patrocinio.

19 ℭDionẽ Pruſiæũ ſophiſtam, & pℏm Traianus curru ſuo plerũq; dignatus eſt. Romã ẽt ingreſſus cum triumpho.

20 ℭArtaxerxes rex Perſarũ Hiſcani præfecto Helleſponti literis ſcripſit, vt Hippocratẽ medicũ qbuſcũq; fieri poſſet præmiis in familiã ſuam inuitaret. Epiſtola ad hũc fere modum ſe habebat. Rex regũ magnus Artaxerxes Hiſcani. S. Hippocratis medici Aeſculapio prognati ad me fama puenit. Da igitur operã, vt aurũ illi tribuas, quantũ cupit, aliaq; item quorum indiget, & ad me mitte. Erit enim par honore ſummis in Perſide viris. Et ſi quis alius fuerit in Europa vir clarus, hũc amicũ nrę domui redde, nec parce pecuniis. Eidẽ Hippocrati ab Illyriis redeũti eoſdẽ hono

res(quos Herculi) decreuit Grecia ob p̄dictam peſtilētiā.

21 ℂ Iunio ruſtico philoſopho.M.Antonius imper.Publica omnia,priuataq́ꝫ conſilia ſolebat credere,quē poſtea conſulatu,& mortuum ſtatua decorauit.

ℂ Ciceronem ab vrbe pulſum Pomponius Atticus ſeſtertiis ducētis,& quadraginta millibus iuuit,& p̄ſecutus eſt.

22 ℂ Oppianus poeta,quū Antonio imperatori Seueri principis filio poema de piſcibus nuncupaſſet, ab eo totidem aureis donatus eſt nūmis,quot illi erant Verſus.

23 ℂ Daniel propheta Cyro rege(quem theologię myſteria perdocuit)familiariſſimè vtebatur, Author Theoderitus Cyrenenſis.

24 ℂ Theombrotum medicum Ptolemæus rex centum donauit talentis , ſeruato Antiocho rege patre ſuo. Habeo codicem Plinianum in alterutro libro mendoſum. Nam Lib.7. & Cap.37. hoc de Theombroto ſcribit. Libro vero.19.& Cap.1.de Eraſiſtrato.

25 ℂ Olim tātus erat artis oratoriæ q̄ſtus,vt Gorgias Leontinus aureā ſtatuam & ſolidam ſibi poſuerit Delphis.

26 ℂ Athenieſes(vt iam diximus) Demetrio Phalereo.360. ſtatuas erexerunt.

27 ℂ Zeuſis tātas opes arte picturę ſibi cōparauit,vt in oſtētatione earū Olympiæ aureis literis in palliorꝫ teſſeris intextum nomen ſuū oſtentaret.Plinius Lib.35.

28 ℂ Pamphilus pictor neminem docuit minoris talēto annis decē.Quam mercedē Apelles,& Melātius ei dedere.

29 ℂ Apelles Alexandro magno adeò charus extitit, vt rex Cāpaſpen amaſiā ſuā liberali forma puellā eidē dederit.

30 ℂ Attalus rex vnicā tabulam Ariſtarchi pictoris centum talentis emiſſe dicitur.

31 ℂ Argonautas Cycliæ Pictoris tabulā talentis. 144. mercatus eſt.Hortēſius orator.

32 ℂ Zenonem Philoſophum Athenienſes tanto honore p̄ſecuti ſunt,vt apud eū claues vrbis deponerent, ipſumq́ꝫ ornarent aurea corona,& imagine ærea.

33 ℂ Plinius iunior referebat potuiſſe ſe(quum p̄curaret in Hiſpania)vendere ſuos cōmētarios Largio Licinio qua-

dringentis milibus nũmum. Quis nunc regum (inquit noſter Budæus) emere bibliothecam confertiſſimã decẽ aureorum milibus velit, q̃ri à Plinio ciuis vnus priuatus re/geſta quædam extemporanea licitari auſus eſt?

34 ¶Philippus Macedo Amyntæ filius q̃uis omni ferme tpe negociis belli eſſet iplicitus, nunq̃ tñ à liberali muſa, ſtudiisq; humanitatis receſſit. Propterea ſcribẽs ad Ariſtote/lem, gloriabat natũ ſibi Alexãdrum tãti phi tpe, à quo doctrinam inbiberet cũ virtute. Epiſtola aũt ad hunc modũ ſe habebat, vt prodit Gellius Lib. 9. Philippus Ariſtoteli. S.D. Filium mihi genitũ ſcito, quod eq̃dẽ diis habeo gra/tiam, nõ perinde, qa natus eſt, q̃ pro eo ꝙ eum naſci cõtigit tpibus vitæ tuæ. Spero enim fore, vt edoct⁹ eruditusq; abs te, dign⁹ exiſtat, & nobis, & rerũ iſtarum ſucceſſione.

35 ¶Lenæus Ludi magiſter in vrbe Roma à Pompeio ob ingenium manumiſſus eſt.

36 ¶Ouidius quum .7. annis apud Getas in exilio duraſſet, diis iubentibus in fata cõceſſit Cal. Ian. Cui mortuo gens illa quãuis barbara & inelegãs & à manſuetioribus muſis prorſus aliena, ſolẽnes tamen exequias celebrauit, & ſe/pulchrum erexit magnificum.

37 ¶Quid nõne mirũ eſt hiſtriones maiore quondã in p̃cio habitos, q̃ nunc habeãtur vel egregiè literati, quũ Roſcio actori Theatrico anulum aureum cum cenſu equeſtri do/nauerit Sylla? Quem etiam ferunt mercedem diurnam de publico mille denarios ſine gregalibus accepiſſe. Tullius quoq; elegãtiſſima oratione populum Romanum obiur gauit, ꝙ Roſcio geſtũ agente tumultum mouiſſet.

38 ¶Decius Laberius quũ in ſpectaculis mimos ſuos egiſſet palàm, donatus eſt quingẽtis ſeſtertiis, cum anulo aureo, q erat inſigne cenſus equeſtris, Authore tranquillo.

39 ¶Alcibiades ambitiõe quadã munera in Socratẽ cõgere bat, dignã viri doctrinã multò amplioribus exiſtimans.

40 ¶Euripides Tragœdiographus Archelao Macedonum regi ſola virtutis admiratione fuit familiaris, adeò, vt fre/quentibus conuiuiis ab eo exceptus fuerit, & aureo dona tus poculo. In eius quoq; gratiam Syracuſani pleroſq; Atheniẽſium

Athenienſium(qui apud ſe ſeruitutem ſeruiebat)libertate donatos domum incolumes remiſere.

41 ℭIulius Calidius poeta quum à P.Voluſio in proſcriptorum numerum relatus eſſet, ab Attico propter ingenium & elegantem eruditionem abſolutus eſt.

42 ℭCor.Gallus Elegiographus fauore Auguſti ad pfecturę gradum conſcendit,tribunuſq; cohortium effectus eſt.

43 ℭVeſpaſianus tantum conceſſit Saleio Baſſo poetę Lyrico, vt propter ingenium ſingularemq; eruditionẽ auri plurimum eidem ſit elargitus.

44 ℭStatiũ Domitian⁹ magnifico atq; apparatiſſimo donauit cõuiuio,coronaq; iſigni,& aliis murierib⁹honeſtauit.

45 ℭEiuſdem iperatoris bñficio Syllius ad tertiũ conſulatũ puectus eſt.Vnde Martialis Auguſto pia thura victimaſq; Pro noſtro date Syllio Camœnę.Biſſenos Iubet en redire faſces, Noto cõſule nobiliq; virga.Vatis Caſtaliã domum ſonare,Rerum prima ſalus & vna Cæſar, Gaudenti ſupereſt adhuc quod optet,Felix purpura tertiuſq; conſul.

46 ℭStertinius vir clariſſimus tñ conceſſit Martialis igenio & doctrinæ,vt ei adhuc viuenti imaginem more veterum in ſua bibliotheca poſuerit.

47 ℭAuſonius Cæſaris Gratiani (cuius filium Gratianum iuniorem erudierat) beneficio & honeſtiſſimis ſuffragiis dignitatem adeptus eſt conſularem.

48 ℭAurelius prudentius beneficio Theodoſii imperatoris ad præfecturam militiæ perductus eſt.

49 ℭLampſaco vrbi Helleſponti propter Themiſtoclem pepercit rex Perſarum.

50 ℭPhalaris Agrigẽtinus tyrãnus alias ſęuiſſim⁹, tẽplũ Steſichoro ędificãdũ curauit, ſuaſitq; diuinos illi honores in vrbe pria habẽdos,quẽ tñ olĩ capitalẽ inimicũ habuerat.

51 ℭDemocedes medicus à Dario(quẽ ſanitati reſtituerat) duob⁹aurearũ cõpedũ paribus & ab vxoribus ipſi⁹ Darii aureis phialis donatus eſt. Author Herodotus in Thalia.

52 ℭMatthias rex Pãnonię,Io. Monteregiũ hoiem Germanum & Ephemeridum ſcriptorem, multis auxit honoribus & diuitiis.

53 ¶Quum Hermolaus Barbarus Venetorum Legationes obiret in Italia & ad vrbē Florentiā accederet, Laurētius Medices tanto viro cū multis amicis obuiam ꝓceſſit, q̄uis podagricus, eumq́ in Caiana villa honorificētiſſime excepit, quā cum inſtructiſſima bibliotheca eidē obtulit.

54 ¶Robertus Siciliæ rex Fr. Petrarcham omneſq́ eruditos viros in pretio habuit.

55 ¶Ptolemæus Philadelphus ſenes.70. Bibliacæ hiſtoriæ ſcientiſſimos ab Iudæa vſq́ in Aegyptū vocauit, quos regia vrbe acceptos hoſpitaliter & benignè aluit, magniſq́ muneribus donatos dimiſit.

56 ¶Ioanni Campegio Bononienſi in Patauinū Gymnaſiū (quo ad publicam literarum profeſſionem fuerat inuitatus) proficiſcēti, ab vrbis magiſtratibus Gymnaſiarchiſq́ magna hominum frequentia obuiam itum eſt.

58 ¶Vicentina ciuitas Sabellicū argentea patera magni ponderis donauit.

58 ¶Cęſar Dictator duas Timomachi tabulas.800.talentis emit in templo Veneris genitricis dicaturus.

59 ¶Candaules rex Bularchi picturā Magnetem haud mediocris ſpacii rependit auro.

60 ¶Quintilianus ex Hiſpania veniens ſtipendium à fiſco accepit ab Euſebio ſub Domitiano.

61 ¶Tadeus florentinus medicus, tanta fuit nominis celebritate, vt ad curam ægrotorum extra vrbem vocatus, non vilius q̄.50.aureorum mercede in ſingulos dies peregrinaretur, vocatuſq́ ab Honorio quarto centum ſibi ſtatui, voluit, à quo curato decē milia reportauit.

62 ¶Propter Ialiſii imaginē à Prothogene pictā Demetrius Rhodon non ſuccendit, ne ſimul tabula cōflagraret.

63 ¶M.Popilius Andronicus opuſculum quoddam annalium.16.milibus nūmum vendidit.

64 ¶Arrianum hiſtoricum (qui hiſtoriam magni Alexandri octo libris ſcripſit) Adrianus & Antonius propter literas ad honorem conſularem euexerunt.

65 ¶Aſini⁹ Pollio Varrōis imaginē collocauit ī bibliotheca.

66 ¶Cyrus Panapolyta poeta beneficio Theodoſii iunioris

& Eudoxiæ eius vxoris præſul factus eſt.

67 ℭDemocritus Diagoram Mileſium pſim ſeruum mille Drachmis emit, vt eundem erudiret.

ℭAlii q Literarũ, & literatoꝝ fuerũt amãtiſſimi.

1 Anaxagoras	16 Hieronymus	31 Sophocles
2 Democritus	17 Auguſtus	32 Simonides
3 Cyprianus	18 Carol⁹ magn⁹	33 Carolus ſeptim⁹
4 Scipio	19 Carol⁹ Craſſus	34 Antonius Pius
5 Gordianus	20 Sigiſmundus	35 Alexãder Seuer⁹
6 Monymus	21 Scipio	36 Iuli⁹ maſſanẽſis
7 Pythagoras	22 Borſus	37 Ptolemęus
8 Alexander	23 Beſſarion	38 Nicola⁹ quíntus
9 Euclides	24 Liuius Druſus	39 Dionyſi⁹ Syracu
10 Plato	25 Publ. Craſſus	40 Lyſander (ſan⁹
11 Ariſtoteles	26 Carneades	41 Ferdinandus
12 Hippocrates	27 Marcellus	42 Terẽtius Varro
13 Adrianus,	28 Socrates	43 Cato Cẽſorinus
14 Cato	29 Chriſippus	44 Iulius Cęſar
15 Tacitus Imp.	30 Cleanthes	45 Veſpaſianus

1 ANaxagoras oẽ patrimoniũ ſuis conceſſit, remq́ʒ oẽm publicã & priuatã neglexit, vt liberi⁹ vacaret phiæ.

2 ℭNauigauit in Aegyptum Democritus in Perſidem vſq; ad rubrũ mare, vt & Chaldæos conſuleret, & melius philoſopharetᷣ. Idem quoq; oculos ſibi eruit, q rerum naturalium & diuinarum contemplationi impedimẽto eſſe viderentur, Exiſtimabat enim cogitationes cõmẽtationeſq; animi ſui contemplandis naturæ rationibus vegetiores & exactiores fore, ſi eas videndi illecebris & oculorum impedimentis liberaſſet. Vt autem cõmodius amplecteretᷣ ſtudia, diuitias omnes reliquit, q̃ tñ tantę fuerãt, vt pater eius Xerxis exercitui epulum dare potuerit.

3 ℭCyprianus diẽ nullũ ſine Tertulliani lectiõe pmittebat effluere, cui⁹ libros quũ peteret, diceᷣ ſolebat, Da magiſtrũ.

4 ℭScipio Aphican⁹ Pædiã Cyri de manibus nõ ponebat.

5 ℭGordiano imperatori bonę literæ adeò placuerunt, vt pluris fecerit libroꝝ q̃ auri vel argenti, ſibi Theſaurũ cõparare. Habuit enim in bibliotheca. 62. milia librorum.

6 ¶Monymus Corinthii cuiuſdã trapezitę filius, quũ phiæ amore raperet̃, cuperetq́ʒ magnopere dare operã Dioge/ni, neq́ʒ tñ hoc ipſum à domino poſſet impetrare, ſimula/ta inſania monetã cœpit ſpargere, eoq́ʒ modo dimiſſus, ad philoſophiam ſe conuertit, Diogenemq́ʒ ſecutus eſt.

7 ¶Pythagoras ad perdiſcendã phiam, ſolũ vertit exilio ſu ſceptro verius q̃ pegrinatione. Profect⁹ ad Perſas magorũ prudētię ſe formãdũ tradidit, à qbus ſyderũ mot⁹ curſuſq́ʒ ſtellarũ didicit. Cretã deinde & Lacedæmona nauigauit, quarũ morib⁹ & legib⁹ iſpectis ad Olympicũ certamē de/ſcēdit, Quod & de Empedocle ſcribit Plinius lib. 30.

8 ¶Alexander quum eſſet legendi & diſcendi percupidus. Iliadem Homeri (quam rei militaris viaticum ſolebat ap/pellare) Ariſtotele exponente perdidicit, eam ſemper vnà cum pugione ſub puluino iacentem tenere ſolitus.

9 ¶Euclides Megarenſis quũ diſciplinę Socraticę pcupiēs eſſet, neq́ʒ tñ Athenas (vbi pfitebat̃ Socrates) auderet ire, q̄ capitale foret, ſi qs Megarēſiũ Athenis aut Athenienſiũ Megaris pp mutuũ vtriuſq́ʒ vrbis odium dephēderet̃, ſub noctē tunica lõga muliebri īdut⁹ ad ipm phm cōmeabat, vt vel noctis aliq̃ tpe ꝯſilioꝝ ſermonũq́ʒ ei⁹ fieret pticeps. Rurſus ſb lucē eadē īdut⁹ veſte redibat. Autor Gelli⁹ lib. 6.

10 ¶Ferunt Platonē quum renui admodũ eſſet pecunia, tres tñ Philolai Pythagorici libros Decem milibus denarium mercatũ, quod pretium à Dione quodã Syracuſano acce/perat. Idem Octogenario maior moriens ſub capite So/phronis numeros habuiſſe fert̃. Sic ne extrema qdem eius hora agitatione ſtudii vacua fuit, inquit Val. Maxi.

11 ¶Ariſtotelem quoq́ʒ traditum eſt pauculos Speuſippi li/bros poſt mortē eius emiſſe talētis tribus Atticis.

12 ¶Fuit Hippocrates diſcendæ medicinæ adeò ſtudioſus, vt eum non puduerit vel retrimenta guſtare, vt inde mor/bi naturam perſentiſceret. Quod tamē aliqui Aeſculapio aſcribunt, Author Cælius.

13 ¶Adrianus imperator impenſe adeò græcæ doctrinę in/uigilabat, vt à pleriſq́ʒ Græculus vocaretur.

14 ¶Cato vticēſis neq̃ tpis abſq́ʒ aliqua exercitii pte effluc

ret,i curia grecè lectitabat,tantiſp dũ cogeret ſenatus.

15 ¶Tacitus iperator Cor.Taciti viri cõſularis hiſtoriam de Romanis imperatoribus, nõ modo in oibus bibliothecis iuſſit collocari,ſed ẽt edicto cauit, vt decies quotannis ad vſum publicũ trãſcriberet,atq; in bibliothecis poneret.

16 ¶Beatus Hieronymus Romę primũ,mox in Bizantio & Antiochia,demũ apud Solymos,diſcẽdi ſtudio variis præceptoribus operã dedit.Habuit in literis hebræis Barbanũ & Nicodemũ Iudæos,in humanioribus literis Donatum & Victorinum,in ſacris Gregoriũ Nazianzenum, Apollinarem Antiochenum,& Didymũ Alexandrinum.

17 ¶Auguſtus liberalibus ſtudiis præſertim eloquẽtię in tm̃ incubuit, vt nullus ne in procinctu quidẽ laberet dies,qn legeret,ſcriberet,declamaret.

18 ¶Nemo ſtudia bonarũ artium fouit indulgentius, q̃ Carolus magnus, vt qui parrhiſienſe gymnaſium,& papienſe accerſitis vndecũq; doctiſſimis viris inſtituerit.

19 ¶Fuit & Carolo Craſſo ſingularis beniuolentia in literatos hoies,quos ad ſcribendũ ſolebat adhortari.

20 ¶Sigiſmundus iperator doctos hoies ẽt fouit, & magnis honeſtauit dignitatibus. Accuſauit etiam plerũq; Germanos principes,qui latinas odiſſent literas.Reprehenſus à quibuſdam,ꝗ viros humiles,ſed literatos foueret,ego(inqt) eos amo,quos virtutibus & doctrina (ex quibus nobilitatem metior)cæteris antecellere video.

21 ¶Scipio in mediis difficillimi belli apparatibus bonarum artiũ ſtudia non prætermiſit, phoꝝ ſcholas crepidatus frequentans.Et ne poſt tot inſignes victorias animũ ſibi inſoleſcere proſperis ſucceſſibus rerũ permitteret, cũ literis & literatis frequens verſabatur.

22 ¶Borſus ferrarienſium princeps, Ingeniis magnopere fauit,quæ vndecũq; accerſita domi alebat,& in his T. Strotium poetam florentinum,Ioannem Auriſpam, Hugonẽ medicum,& Petrum Bonum Lyriſtem egregium.

23 ¶Beſſarionis p̄sbyteri cardinalis(q ſub Eugenio.4.floruit)domus fuit liberalium artium officina,doctiſſimoſq; viros ſemper aluit atq; fouit.Nec minus ipſe in literis ver

ſtabat. Platonē in primis obſeruabat, in cuius defenſionem cōmentarios ędidit cōtra Trapezuntiū peripateticum.

24 ¶ Liuius Druſus ætatis viribus & acie oculorum iam defe/ctus, ius ciuile tū populo interpretatus eſt, quod cupienti bus diſcere vtiliſſima cōpoſuit monumenta.

25 ¶ Publius Craſſus quum in aſiam ad Ariſtonicum regem debellandum conſul veniſſet, tantum gręcę linguę ſtudiū impendit, vt eam in quinq; diuiſam genera per omnes partes ac numeros didicerit.

26 ¶ Carneades phs quū cibi capiendi cauſa recubuiſſet philoſophicis cogitationibus interdū vſq; adeo inhærebat, vt manū ad menſam porrigere obliuiſceret. Idē cū Chry/ſyppo diſputaturus helleboro ſe ante purgabat ad expri/mendū ingenium ſuū attentius, & illius refellendū acrius.

27 ¶ Captis Syracuſis Marcellus Archimedis philoſophi ꝑ cibus parci iuſſit, cuius tamen machinationibus victoriā ſuam multum ac diu inhibitam ſenſerat.

28 ¶ Cōfectus ſenio Socrates fidibꝰ tractādis operā dedit, vt tātis doctrinę ſuę diuitiis muſicę rōnis adderet elemētum.

29 ¶ Chryſippus octogeſimum. Iſocrates quartum & octo/geſimum nati annos opera ſcripſerūt, hic Panathenicon, ille Logicon acutiſſimæ ſubtilitatis volumen.

30 ¶ Cleanthes quæſtu extrahendæ aquæ nocturno tēpore inopiam ſuam ſuſtentabat, diurno Chriſyppi præceptis percipiendis operam dabat. Idem quum centeſimum atti/giſſet annum, auditores tamen erudiebat.

31 ¶ Sophocles centum propè natus annos Oedipodem tragœdiam cōſcripſit. Cicero in Catone maiore. Sophocles (inquit) ad ſummam ſenectutem tragœdias fecit.

32 ¶ Simonides poeta octogeſimo anno & carmina docuit, & in eorum certamen deſcendit.

33 ¶ Carolus ſeptimus ſexti filius Gallorū rex ſolēni epiſco/porum conſilio Pragmaticam inſtituit ſanctionem, vt qui magna olei impenſa euaſiſſent literati, ad ſacerdotia pro/ueherentur. Prius enim curæ animarum (quas vocant be/neficia) mulionibus aut etiam lenonibus præſulum dabā/tur, ita vt vtilius multò videret, in aulica vita eius rei gra/

tia paraſytari & ſcurram agere; q̄ ſtudium literis imperti-
ri. Aſini enim portabant myſteria. Doctos oportebat ſua
fama cõtentos viuere, nec aliud ſperare quicquam.
❡PARERGON. Sed me miſerum. Quoniam ea ipſa cru-
menæ ſummorum pontificum nonnihil detrahere vide-
batur, ad eius excidum & ruinam totis ſemper viribus à
Romanis itum eſt, ægrè ſcilicet ferentibus, ſuas bullas &
appenſum plumbum nobis vileſcere, atq; amplius vænale
nõ exponi. Nec prius ceſſatum eſt machinari, q̄ Leoni da-
ta ſit prædæ, fruſtra renitente clero. O ſtolidiſſima Gallo-
rum ingenia, qui non percipiunt dari ſibi verba ab Italis,
ſuiq; regni viſcera corrodi & ſuccum hauriri. Sed adeò
periculoſum eſt hac in re quicquã dicere, vt extra fores pe-
ctoris nemo auſit prodere dolorem, quem intus patitur.
Veh illis, qui tantam nobis, non nobis ſed toti Reip. cala-
mitatẽ attulerunt. Et certe ſiquid eſt cœlo clementiæ, ſpe
ro vota mea exauditũ iri. Neq; ꝓpicia Gallis numia ſcele
ris tãti (ꝙ illis malè vertat) authores relinquẽt ĩpunitos.
34 ❡Antonius cognomẽto pius Rhetorib⁹ ac pliis nõ ſala-
ria modo, veriietiã honores ac ꝓuincias decreuit.
35 ❡Alexãder Seuer⁹ non mõ literatoꝝ genus oẽ, verũ aru-
ſpices & architectos (in quo qſq; eluceſceret) ꝓſecutus eſt.
36 ❡Iulius Maſſanẽſis Alphonſi regis cẽſui rationibus præ-
poſitus ita Iouianum Pontanum poetam elegantiſſimum
iuuit, vt Pontanus ipſe oĩa ſua eidẽ referat accepta.
37 ❡Ptolemæus rex Alexãdrinus doctiſſimos quoſq; ad ſe
vocatos ſalariis doniſq; ꝓſecutus eſt.
38 ❡Abundauit viris doctis Nicolai quinti Pontificis maxi
mi & Alphonſi regis aula, quorum hic Antonium Panor
mitam ob ſcriptum de dictis ac factis ſuis librum mile au-
reis donauit, Poggium Florentinum quingentis ob con-
uerſum è Græco in Latinũ Xenophontis librum, qui Cy-
ri pædia inſcribitur.
39 ❡Dionyſus Syracuſanus Heliconem Cyzicenum talento
donauit ꝙ ſolis deliquium prædixiſſet.
40 ❡Liſander ob pauculos verſiculos Antilochi, poetæ pi-
leum argento impleuit.

41 ℭFerdinandus rex grandem pecuniæ ſummam quotãnis ex ærario pendendã ſtatuit Rhetoribus, medicis, Phis, & Theologis, q publicè Neapoli docerent. Egregium ſanè fa ctum (inquit Pontanus) ingenia ꝓſequi, virtutes ornare, & ad excolẽdos animos excitare iuuentutem.

42 ℭTerẽtius varro annos ſeculi ſupgreſſus iterũ ſcribẽdo.

43 ℭCato Cenſorinus anno. 86. ætatis cauſam pro ſe egit ad uerſus temerariam iuuentutẽ. Literas græcas didicit & iuſ ciuile, Defendit Galbã oratorẽ accuſatum.

44 ℭIuliꝰ Cęſar (vt ẽ apud Suetoniũ) oẽs medicinę & libera liũ artiũ ꝓfeſſores ciuitate donauit, vt libẽtiꝰ vrbẽ īcolerẽt.

45 ℭVeſpaſius imperator ingenia & artes maximè fouit, pri muſq; è fiſco latinis græciſq; rhetoribus annua centena conſtituit, præſtantes poetas muneribus ornauit, & biblio thecas incendio abſumptas reparauit.

ℭIndocti, & qui literas oderunt.

1 Licinius Imp. 3 Heraclides. 5 Britannion,
2 Valẽtinianꝰ Imp. 4 Philonides. 6 Herodis attici filiꝰ.

1 Licinius imperator fuit literis adeò infeſtus, vt virus ac pe ſtem publicã eas appellaret, Sed cur inquit Baptiſta Egna tius eas non odiſſet, quarum adeò expers erat, vt ne decre tis quidem ſubſcribere poſſet?

2 ℭValentinianus quoq; imperator Gratiani filius magno literarum odio conflagrauit.

3 ℭCælius ſcribit Heraclidem Lyciũ hebeti fuiſſe ingenio, & ad literas, politioremq; cultum ineptiſſimo.

4 ℭPhilonides fuit Melitẽſis quiſpiã prægrandi corpore, cæterum in ſulſus & indoctus. Vnde adagiũ fluxit Eraſmo poſitum. Indoctior Philonide.

5 ℭBritãniõ (cui victo Cõſtãtius ĩperator pepcit) adeò ex pers literarũ eſt habitus, vt ne prima qdẽ elemẽta calleret.

6 ℭHerodes Atticus quũ ĩgenio & eloquẽtia nulli ſecũdus haberet, filiũ hũc adeò hebetẽ, vt ne pria pcipet elemẽta.

ℭBibliothecæ memorabiles.

ℭTyrannion grãmaticus (qui floruit ætate magni Pom peii) ſupra tria librorum milia poſſedit.

ℭGordianus impera, coaceruauit in bibliotheca. 61. mi

lia voluminum.

¶Plutarchus in Antonio ſcribit Pergamenas bibliothe-cas habuiſſe ducenta librorum milia.

¶Porro ex antiquis Bibliopolis vnicus ferè Triphon ce-lebratur. Martialis lib. 4. Non habeo, ſed habet bibliopo-la Triphon. Hic ille eſt, ad quem ſcribit Fabius in liminari inſtitutionum oratoriarum epiſtola.

¶Qui multa ſcripſerunt.

¶Scripſit Theophraſtus trecēta libroꝝ volumina. ¶Cry-ſippus ſeptingēta. ¶Seruius Sulpitiꝰ. 180. Libros de iure ci uili. ¶Atteius Capi. 60. ¶Empedocles tria & quadraginta. ¶Galenꝰ 130. ¶Beda. 36. ¶Ariſtarchꝰ grāmaticꝰ Ariſtopha-nis grāmatici diſcipulus ſcripſit cōmētarios ſupra mille.

¶Laborioſi & variarū artiū periti.

1 Cleantes	7 Porcius latro	13 Diodorꝰ Siculus
2 Plautus	8 Sophocles & alii	14 Nicaula
3 Turanius	9 Helius hippias	15 Apolloniꝰ Tya-næus
4 Iulis Cæſar	10 Adrianus	
5 Alexāder mag.	11 Aurelius alex.	16 Antiſthenes
6 Iulianus im e.	12 Plinius.	17 Alphonſus

1 ¶Cleantes p̄ſis inopia mercennariū ſe fecit, ac noctu qdē in hauriendis aquis victum ſibi cōparauit. interdiu libera-libus ſtudiis dedit operam, Pinſebat quoq; farinas ſępenu mero, vt peniā illā neceſſariū pleriſq; malū excuteret.

2 ¶Pugnabat Plautus in paupertatem dies & noctes, Scri-bebat enim fabulas ſuas interdiu, noctu vero operam lo-cabat piſtori, & in agendis molis (quas truſatiles vocant) qualemcūq; faciebat quæſtum.

3 ¶Turanius fuit quiſpiam exactæ diligētiæ ſenex, cui quū Cæſar poſt nonageſimum annum procurationis vacatio-nem vltro indulſiſſet, id ægreferens, cōponi ſe in lecto, & velut exanimē à circūſtante familia plangi iuſſit. Nec ante triſtitię finē fecit, q̄ priſtino labori ſit reſtitutus.

4 ¶Iulius Cęſar ꝯſumptis ī re bellica diebus, noctes tū ad tri partita diuidebat officia, qetis .ſ. publicę rei, & muſarū.

5 ¶Legimus Alexandrū magnū (quū dormitaret) brachio extra cubile ꝓtēto pilā tenuiſſe argēteā ſuppoſita pelui, vt

quū neruoꝝ rigorē ſopor laxaſſet iſuſus, geſtaminis lapſu tinnit⁹ obrūperet ſomnnū. Author Ammian⁹ Marcellin⁹.

6 ℭIulianus Imperator dimidiata nocte ſemp exurgebat, nō e plumis perdicū ſub alarib⁹, vt Heliogabalus, aut ſtragulis ſericis ambiguo nitore fulgētibus, ſed ex aſperis ſtratis, in quibus vix decūberent abiectiſſimi vernæ.

7 ℭPorci⁹ Latro īcœpta ſemel ſtudia ñ poterat iterrūpere, vbi ſe ad ſcribēdū cōcitaſſet, iūgebanť noctib⁹ dies, & ſine iteruallo ſibi īſtabat, nec deſinebat niſi deficiebat. Quū ſe ſyluis & mōtib⁹ tradiderat, oēs illos agreſtes ī ſyluis & mōtib⁹ natos laboris patiētia ac venādi ſolertia ꝓuocabat.

8 ℭSophocles, Plato, Iſocrates, Hieronymus, & alii cōpluresad extremam ſenectutem ſcribentes, labores ſubierūt, finemq; dicendi cum vita fecerunt.

9 ℭHelius Hippias Sophiſta præter literarum ſtudia (in quibus ætate ſua nulli fuit ſecundus) Olympicis ludis Zonā, veſtem, calceos, ampullam, anulum, gemmam (in qua ſignum inſculpſerat) ſibi fecit, habuitq; artem multarum rerum, quæ mortales plurimos ornare potuiſſet.

10 ℭAdrianus Imperator fuit Arithmeticæ peritiſſimus & Geometriæ, Pinxit egregiè, Muſicem tenuit, Aſtronomię ſcientia oēs ætatis ſuæ facilè ſuperauit.

11 ℭFuit Aurelius Alexāder optimus aruſpex, excellēs augur, muſicus inſignis, & vtrāq; orationē eruditiſſimè ſcripſit. Quibus rebus tantā impendit operā, vt conſueuerit ī cōuiuiis vel legētes audire, vel aliis veſcētibus legere.

12 ℭNihil vnq̄ legit Plinius, quin excerperet, nec in bibliotheca tm̄, ſed in menſa, ſed in lectica, ſed equitās quoq; vel ſcribebat, vel ſcribendū aliquid dictabat.

13 ℭDiodorus Siculus ne in deſcriptione vrbis (vt alii pleriq;) erraret, bonam Aſiæ & Europæ partem magno ſuo incommodo peragrauit.

14 ℭVirtuti maximæ tribuendum eſt Nicaulæ Aegypti & Aethiopum reginæ, ꝙ audita Salomonis ſapientia ab extremo Arabiæ in Iudęam iuerit vt eū audiret.

15 ℭAppollonius Tyranæus vt Bragmanum ſciētiā hurire poſſet, Perſas, Caucaſum, Albāos, Scythas, & Maſſagetas

prætergreſſus in Indiam penetrauit. Quibus auditis p Elamitas, Babylonios, Chaldæos Medos, Parthos Aſſyrios, Phœnicas, Arabes, Paleſtinos, in Aegyptū rediit, vt quaq̃ trāſiret, ibidē à doctis (ſi q eēnt) pficeret & aliqd decerperet. Trāſiuit & in Aethiopiā ad Gymnoſophiſtas.

16 ℭ Antiſthenes audito Socrate ſtatim cōuerſus ad diſcipulos monuit, vt aliū quęrerēt pceptorē, ſibi ſe inueniſſe dictās. Quo facto relictis oībus fortunis Socratē ſecutus eſt.

17 ℭ Alphoſus Aragonius Siciliæ rex iam quinquagenarius, præceptori tū ſe ſubmiſit, ne loquendi vſu careret.

ℭ Ocioſi.

ℭ Attal⁹ Eumenis fr̄ ocio adeò ſolutus ē, vt ſagine traditᵘ, ſperū onus in Philopomenē è familiaribus vnū reiecerit.

ℭ Vatia Seruilius vir prætorius nulla alia re q̃ ocio notus conſenuit. Propterea à tranſeūtibus dici ſolebat, Vatia hic ſitus eſt.

ℭ Coronæ diuerſæ.

ℭ Variæ fuerunt olim coronæ, qbus penſabat hoīum virtus, vt & ignauis torpor excuteretur, & in generoſis virtus creſceret. Plinius lib. 22. numerat Gemmatas, Aureas, Vallares, Murales, Roſtrales, ciuicas, triumphales, quibus nobiliorē fuiſſe Gramineā dicit. Coronę triūphales erant aureæ, mittebanturq; imperatoribus ob honorē triūphi. Id vulgo dr̄ aurum coronarium, inquit Gellius. Aureis poſtmodū ſucceſſerūt laureæ. Erantq; eiuſdē & virtutis & honoris præmia. ℞ Obſidionalē coronā dabāt obſidione liberati, ei q liberauerat, ea fiebat gramine, vnde & graminea dicta eſt. Hāc. S.P.Q.R. Fabio maximo dedit ſecundo bello punico, ꝙ vrbē Romā obſidiōe liberaſſet. Ciuica dabatur ei q ciuē à morte liberaſſet, fiebat fronde quena aut ilignea. Cæcilius. Aduehūtur inquit, cū ilignea corona & Chlamyde. L. Gel. vir Cēſorius cēſuit Ciceronē ꝯſulē hac coronādum corona, ꝙ eius opa atrociſſima illa Catilinæ cōiuratio deleta vindicataq; fuiſſet. ℞ Muralis dabatur ab īperatore, ei q primus murū ſubiiſſet, & in oppidū hoſtiū p vim aſcēdiſſet. ℞ Caſtrēſem donabat īperator ei q prim⁹ hoſtiū caſtra pugnās itroiuiſſet, habebat aūt īſigne valli-

¶Naualem merebať, qui in maritimo prælio primus hoſtium nauē vi armatus trāſiliuiſſet, Ea roſtris nauiū erat inſignita. ¶Muralis aūt, Caſtrēſis & naualis fiebant ex auro. Oualis corona erat Myrtea. Ea vtebanť īperatores, qouātes vrbē introibāt. Ouatio minor erat triūpho. Ouationis cauſa eſt nō triūphi, quum aut bella nō recte indicta ſunt, nec cū iuſto hoſte geſta, aut quū hoſtiū nomē humile eſt, vt ſeruoꝝ aut pyratarū, Aut quū deditione facta incruēta parta eſt victoria. Hæc fiebat ex Myrto. ¶Dabať Oleagina ob conuerſum hoſtem, De coronis vide Gellium lib. 5. Capi. 5. Blondum foroliuienſem de Roma Triumphante. Lib. 6. Volaterranum lib. 16. Philologiæ, Pliniū lib. 16.

¶Ttriumphatores ſeu qui de diuerſis regibus & populis Triumphauerunt.

¶L. Attilius Calatinus triūphauit de Sardis. ¶Cn. Domitius de Aruernis & Bathuloeorū duce. ¶Liuius Salinator de Illiriis. ¶M. Attilius regulꝰ de Salētinis. ¶Paulus Aemylius iunior de liguribus & Perſeo. ¶Meneuius Agrippa lanatus de Sabinis. ¶M. Antonius triūuir de Armeniæ rege. ¶M. Aquilius conſul de Ariſtonico rege. ¶Iunius Bubulcus Brutus dictator Equos ſubegit, ac die octaua de eiſdē triumphauit. ¶Furius Camillus Veios decēnali obſidione domuit, ac de eiſdem triumphauit. ¶Spo. Caſſio duo triūphi contigerunt.

¶M. Curius de Samnitibꝰ & Sabinis. ¶P. Decius iunior de Samnitibus.

¶Cn. Duilius primus de nauali victoria triūphauit. ¶Fabius Rullianus de Appulis, Nucerinis, Samnitibꝰ Vmbris, Marſis, ac Thuſcis triumphauit.

¶Fabius Gurges de Samnitibus. ¶Q. Fab. Max. de liguribus. ¶Cn. Fuluius flaccus de Samnitibus. ¶M. Fuluius nobilior ouauit de Aetolis, triumphauit de Ambracienſibꝰ. ¶L. Lucretius Tricipitinus de Volſcis. ¶Marius de Teutonibus & Iugurtha. Propertius lib. 4. Dii melius q̄tus mulier foret vna triūphus. Ductus erat ꝑ quas ante Iugurtha vias. ¶Q. Ce. Metellus de Iugurtha & Numydis. ¶L. Mumius de Achæis. ¶M. Horatius conſul de ſabinis, ſine au

thoritate Senatus. ¶L. Papyrius Curſor de Samnitibus. ¶L. Papyrius Craſſus eius filius de priuernatibꝰ. ¶Cn. Pō-
peius magni Pōpeii pater de picentibus. ¶Pompeius Ma-
gnus de Iarba Mithridate, Ariſtobolo rege iudæorum. ¶Aul. poſthumius Tubero de volſcis. ¶L. Aemylius Pau-
lus de liguribus. ¶Q. Capitolinus quinquies cōſul de vol
ſcis. ¶Scipio Aphricanus de Annibale & Scyphace. ¶Sul-
pitius de reliquiis Brenni. ¶L. Valeri Valeſius filius de Veiē
tibus & Sabinis. ¶Valerius Coruinus (q ſexies fuit cōſul)
de Samnitibus. ¶L. Valerius potitus de volſcis & Eqs ſine
authoritate ſenatus. ¶M. Attilius Glabrio de Antiocho &
Aetolis. ¶Aurelianus īperator de Zenobia Palmyrenoꝝ
regina. ¶Septimius Seuerꝰ imp. de Arabibꝰ & Adiabenis.
¶Dagobertus rex Francorum de Saxonibus. ¶Papyrius
Naſo de Corſis. ¶Iulius Cæſar confectis bellis quinquies
triumphauit primū trīuphum egit gallicū, Sequētē Alexā-
drinum, Deinde ponticum, huic ꝓximum Aphricanū, no-
uiſſimum hiſpanienſem. ¶Triūphauit Bacchus de Indis.
¶Tatius de Sabinis. ¶Gordianus de Perſis. ¶Auguſtus cur
rules triumphos tres egit, Dalmaticum Actiacum, Alexā-
drinum, continuo triduo. ¶Antonius Cōmodus triūpha-
uit de Germanis. ¶Domitianus de Dacis & Catis. ¶Papy-
rius curſor de Corſis in monte Albano. Porro autem lege
fuit cautum ne quis triumpharet, qui minus q̄ quinq; mi-
lia vna acie ſuperaſſet. Nulli item licuit triūphare, qui nec
dictator, neq; prætor, nec conſul res geſſiſſet, Itē nemini
prius decernebatˀ triumphus, q̄ regionem (de qua triūpha
turus erat) ſucceſſori pacatam reliquiſſet. ¶Triumphantes
auratis curribus vehebantˀ, quos albi trahebant equi. Pō-
peii tñ currum in triumpho Aphrico traxerunt Elephan-
tes, Quem imitatus Cæſar, vectus eſt Elephantis quadra-
ginta dextra leuaq; Lichnos geſtantibus Authore Tran-
quillo, Et Gordiano quadrigæ Elephantorum decretæ
ſunt triumpho Perſico. Habuit & Aurelianus currū qua-
tuor ceruis iunctum. Moris quoq; fuit, vt in triumphantiū
curru ſederent eorūdē filii, Vnde & Aemylius Paulus ſpe-
cioſiſſimo triumpho filium duxit quē triduo poſt amiſit.

Triumphantem ſequebãtur laureati miles, Moris itē fuit, Imperatores belli ciuilis victoria q̃tũuis magna non triũphare, quia ciues nõ hoſtes occidiſſent Item, vt milites & abiecti miſſi quiq; diuerſis conuiciis triumphantes inceſſerent, ne pſpera illa fortuna plus æquo ſuperbirent & inſolescerent. Sic triũphante Cæſare milites dixerunt. Gallias ſubegit Cæſar, Nicomedes Cæſarem, Item. Romani ſeruate vxores, Mœchũ caluũ vobis adducimus. Ventidium quoq; Baſſum in Parthico triũpho ſecuti milites decantarũt. Qui mulos fricabat, factus eſt cõſul. Porrò lege cautũ erat, ne dux ante triũphi initiũ vrbem ingrederet. Paulus Oroſius & cũ eo Blondus ſcribũt Romanos triũphos numero fuiſſe. 320. Oĩum vltimus triũphauit Probus Imperator. Hęc de triumphis, de qbus qui plura ſcire cupiet, videat Blondiũ foroliuienſem Li. 10. de Roma triũphante.

Præceptores & Pædagogi.

Chriſipp⁹ Eraſiſtrati, Aſclepiades Temiſonis, Prothagoras Euathli, Agonas Zoroaſtris, Callimach⁹ Eratoſthenis, Eratoſthenes Ariſtophanis, Volcati⁹ Ceſelii, Anaxagoras & Damon Periclis, Molo Ciceronis, Socion Senecæ. Seneca Neronis, Cebes Phedonis, Philetas Cous Ptolemęi, Pãphil⁹ Amphipolyta Apellis, Empedocles Gorgię, Plutarchus Traiani. Donatus & Victorinus Hieronymi. Palemon & Flauius Virgini⁹ Perſii, Architas Empedoclis, Saccas ammonius Plotini, Serbidius Scęuola Papiniani, Arnobius Lactãtii, Linus Herculis, Lyſias Epaminũdę, Policetus Argii, Aſopodori, Alexis & Ariſtidis pictoꝝ, Agelades Myronis, Soſtratus Lyſippi, Phydias Alcamanis & colotis, Myron Lycii, Lyſippus Phœnicis, Euxinidas Ariſtidis, Eupompus Pãphili, Theophraſt⁹ Demetrii Phalerei, Chiron & Phœnis Achillis, Lynus Orphei, Thamyræ, & Herculis, Pherecides Pythagoræ, Marianus Matheus. Fran. Puteolanus Beroaldi, Lyſimachus & Leonides Alexandri, Connidas Theſei, Sarpedon Catonis, Zopyrus Alcibiadis, Achillas Ptolemæi, Sadrageſillus Dagoberti, Sicinus liberoꝝ Themiſtoclis, Hopleus Tydei, Acetes Palleñtis, Hyagnes tibicen Martiæ, Põtanus Marulli, Silen⁹ Bac

chi, Rainerius foroliuiēſis Bartoli, Bartolus Baldi, Baldus
docebat Ticini, Paulus Caſtrenſis & Antonius Roſellus
Paduæ, Benedictus Capra Peruſii, Barbatia Siculus Bono-
niæ, Fuit & Victorinus Ferrinus Gonzagarū pædagogus.
An. Panormita Alphonſi Aragonis Siciliæ regis p̄ceptor,
Andronicus Theſſalonicēſis Politiani, Chalcidias Ioui-
niani grāmatici, Andalus Genuenſis Boccacii, Amonius
Origenis, Anacreon Smerdis filii Polycratis Samiorum
regis, Thales Mileſius Anaxímandri Anaximenis, Anaxi-
menes Anaxagorę, Philoxenus Antigenidis muſici, So-
crates Antiſthenis, Antiſthenes Diogenis, Euphranor Ap-
pionis grammatici, Aſclepiades Apollodori grammatici,
Apollodorus pergameus Cæſaris Auguſti, Menecrates
Arati poetæ, Anaxagoras Archelai Mileſii, Plato Ariſto-
telis, Socrates Ariſtippi, Ariſtophanes grāmaticus Ariſtar-
chi, Crates bionis, Hermocrates Callimachi, Ariſtoteles
Caliſthenis, Anaxagoras Carneadis, Socrates Cherephō-
tis, Herodotus Chœrili, Diogenes Cratis Thebani, Pau-
lus Dionyſii Areopagitę, Prodicus & Socrates Euripidis.
¶ Docuit Ariſtoteles annis. 30. Quintilianus. 20. Pōponi⁹
letus Romæ. 10. Cāpanus Peruſiæ, Chriſtophorus Lādi-
nus Florētiæ, bonas artes ꝓfeſſi ſunt. Poſſem infinitos hu-
iuſmodi congerere, quos p̄termitto, ꝙ hoc ipſum modicī
videat̄ momēti, tñ etiā ꝙ nō putem poſſe fieri, vt quis ex
maiori cōgerſe fructū ſibi faciat, cui hęc nihil profuerint.

¶ Patria & locus natalis multoꝝ illuſtriū virorum.

¶ Rudiæ vrbs Apuliæ Ennii, Saſſina vmbriæ Plauti,
Campania Næuii, Brunduſiū Calabriæ Pacuuii, Mediola-
nū Statii Cæcilii, Piſaurus Accii, Carthago Terētii, Arīca
Lucilii, Roma, Lucretii, Bononia L. Pōponii, Roma De-
cii Laberii & Q. Catuli epigrammatiſtæ, Syria Publii Sy-
rii, Roma Porcii Licinii, Verona Valerii Catulli, Roma
Q. Cornificii, Cremona Furii bibaculi. Atax vicus ꝓuincię
Narbonēſis P. Terētii Varronis, Roma Iulii Calidii, Man-
tua Virgilii, Venuſium Apuliæ Ouidii, Parma Caſſii Se-
ueri, Roma Cæſaris Germanici, Verona Aemylii Macri,

Corduba Hiſpaniæ, Lucani, Sextilii & Senecæ, Roma Aſinii Galli, Volaterræ Ethruriæ Perſii, Neapolis Statii Papinii, Hiſpania Syllii Italici, Setia Cāpaniæ Valerii flacci, Aquinum Iuuenalis, Bilbilis Hiſpaniæ Valerii Martialis, Italica Hiſpaniæ Voconii victoris, Carthago Alphii auiti, Aphrica Septimii & Aurelii Olympii Nemeſiani & Mauri Terentiani, Sicilia Calphurnii, Alexandria Claudiani, Burdegala Auſonii Galli, Hiſpania Damaſi, Iuuenci, & Prudentii, Aphrica Licentii Hipponenſis, Gallia Sidonii Apollinaris, Roma Pomponii ſecundi, Pedonis Albinouani, Aruncii Stellæ, Sentii Auguris Veſtritii Spurinæ & Pauli Baſſieni, Salamin Solonis, Lacedæmon Chilonis Mitylene Pittaci, Priene Biantis, Lyndus Cleoboli, Corinthus Periandri, Scythia Anacharſis, Gnoſos vrbs Cretæ Epimenidis, Syria Pherecidis, Miletus Anaximenis, Clazomene, Anaxagoræ, Athenæ Socratis, Xenophontis, Aeſchinis, Critonis & Glauconis, Syrene Ariſtippi, Elis Phdonis, Megara Euclidis & Stilponis, Thebę Cebetis & Cratis, Athenæ Platonis, Polemonis, Antiſthenis & Speuſippi, Chalcedon Xenocratis, Soli Crantoris, Cyrene Lacydis & Carneadis, Carthago Clitomachi, Stagyra Ariſtotelis, Lampſacus Stratonis, Troas Lyconis, Pontus Heraclidis, Synope Diogenis, Syracuſæ Monymi, Aegina Oneſicriti, Phœnicia Menippi, Cyprus Zenonis, Samos Pythagoræ & Meliſſi, Agrigentum Empedoclis, Tarentum Architæ, Croton Alcmæonis, Metapontus Hippaſi, Gnydos Eudoxi, Epheſus Heracliti, Colophon Xenophanis, abdera Democriti, Protagorę Anaxarchi, Elis Pytrhonis, Nicæa Timonis, Athenæ Eupicuri, Calagurium Hiſpaniæ Quintiliani, Chraſtus vrbs Siciliæ Epicarmi, Pella Macedoniæ Alexandri, Meliboea Philoctetæ, Panope Epei authoris machinæ troianæ, Aſcra Heſiodi, Cheronea Plutarchi, Megara Theognis, Mitylene Alcei, Leſbos Sapphus puellæ, Rhodos Panętii, Stratoclis Andronici, Pylos Neſtoris, Croton Alcmanis, Miletus vel phœnicia Thaletis, Imera, Steſichori, Ithaca Vlyſſis, Thebæ Amphionis & Pindari, Cos Appellis, Thracia Orphei,

Alexādria

Alexandria Appiani, Ariſtarchi, & Arrii, Arpinum Ciceronis, Tyana Græciæ Apollonii, Medaura Apuleii, Caros Archilochi, Athenæ Ariſtidis, Rhodos Ariſtophanis, Nicomedia Arriani hiſtorici, Methymna Arionis, Seleucia Siciliæ Athenęi Philoſophi, Chaldæa Beroſi, Agrigentū Carcini, Aphrica Cipriani, Carthago Clitomachi, Athenę Cratini, Eupolidis & Demadis & Demoſthenis, Syracuſę Dionis, Thebæ Epaminūde, Hierapolis Phrygię Epicteti, Cyrene Eratoſthenis, Athenę Hermippi, Arelate Fauorini, Chalcis Syriæ Iamblyci phi, Antiochia Ioannis Chryſoſtomi, Iudęa Ioſeph, Elis Hippiæ, Cos Hippocratis, Athenæ Iſocratis, Syracuſæ Lyciæ, Athenæ Menandri & Periclis, Thebæ Muſei, Smyrna Homeri, Anazarbum Ciliciæ Oppiani, Roma Q. Hortenſii, Cæſarea Cappadocię Prohæreſii, Aegyptus Ptolomæi Ariſtologi, Syracuſæ Philemonis, Cos philetæ, Roma Salluſtii, & Suetonii, Patauiū T. Liuii, Athenæ Sophoclis & Thucydidis, Thracia Thamyræ; Ereſſus vrbs Leſbi Theophraſti, Leſbos Terpandri, Carthago Tertulliani.

¶Formoſi & formoſę ex hiſtoricis Oratoribus & poetis

1 Amaryllis	18 Aſterius	34 Calypſo
2 Alexis	19 Auguſtus	35 Cydippe
3 Aegle	20 Alſus	36 Ceſtus
4 Adonis	21 Amphimedon	37 Catulla
5 Auentinus	22 Agariſta	38 Cynthia
6 Aſtur	23 Baryne	39 Candaules
7 Atys	24 Briſeis	40 Daphnis
8 Atalanta	25 Berſabea	41 Deiopeia
9 Ariadna	26 Bellorophon	43 Dido
10 Achillas	27 Bathyllus	44 Deianira
11 Antiopa	28 Caſtor Pollux	45 Deiphile
12 Argia		46 Diadumenus
13 Antinous	29 Chione	47 Democles
14 Acanthus	30 Cænis	48 Demetrius
15 Aegina	31 Cyllarus	49 Euryalus
16 Alchibiades	32 Caliſto	50 Endymion
17 Amaracus	33 Celeno	51 Epheſtio

52 Eurydice
53 Fabulla
54 Filiꝰ maximini
55 Galathæa
56 Ganymedes
57 Glycera
58 Galates
59 Gyges
60 Gorgon
61 Hippolytus
62 Helena
63 Hylas
64 Hyas
65 Hermione
66 Hippodamia
67 Hiera
68 Herodice
69 Hippoclides
70 Hypſiphile
71 Iulus
72 Iuuencius
73 Iaſon
74 Ioſeph
75 Lauſus
76 Lauinia
77 Leſbia
78 Lygdus
79 Laodomia
80 Lais
81 Lycoris
82 Muſeus
83 Lucretia
84 Lycaſte
85 Lamia
86 Ligurinus
87 Lęda
88 Maia
89 Marathus
90 Magnes
91 Narciſſus
92 Niſus
93 Nireus
94 Nearchus
95 Omphale
96 Pyramus
97 Paris
98 Phaon
99 Phędus
100 Præcia
101 Parthenopęus
102 Panthea
103 Rhodope
104 Rhoxana
105 Roſcius
106 Serranus
107 Sulpitia
108 Semiramis
109 Spurina
110 Siſigambis
111 Scipio
112 Suauilda
113 Turnus
114 Thyſbe
115 Tibullus
116 Thetis
117 Theodotes
118 Tyro
119 Violantilla
120 Xerxes
121 Alii pleriqꝫ
122 Damiſella Texto.

1 AMaryllis puella. Vir. Formoſam reſonare doces Amaryllida ſyluas.
2 Alexis, Idē egl. 2. Formoſū paſtor Coridō ardebat Alexi.
3 ¶ Aegle nympha. Idē egl. 6. Aegle Naiadū pulcherrima.
4 ¶ Adonis Mirrhæ fuit filiꝰ. Veneri ob ſpecioſam formam dilectus. Virgi. egl. 10. Et formoſus oues ad flumina pauit Adonis. Ouidius li. 10. Laudaret faciē liuor, quoqꝫ, qualia namqꝫ Corpora nudorum tabula pingunt amorum, Talis erat. Propertius lib. 2. Teſtis qui niueum quondā percuſſit Adonim Venāte Idalio vertice durus aper, Illis formoſū fleuiſſe paludibꝰ, illuc Diceris effuſa tu Venus iſſe coma.
5 ¶ Auentinus. Virg. Victoreſqꝫ oſtentat equos ſatus Hercule pulchro Pulcher Auentinus.

6 ¶Aſtur. Virg. Sequitur pulcherrimus Aſtur, Aſtur equo fidens & verſicoloribus armis.

7 ¶Atys puer phrygius à Cybele (vt fabulantur poetę) ob formam adamatus eſt. Ouidius li. 5. Meta. Erat Indꝰ Atys, quē flumine Gange Editta, limniace vitreis peperiſſe ſub vndis Credit. egregius forma. Catullus ſic inducit loquentem Ego adoleſcens, ego ephebus, ego puer, Ego gymnaſii fui flos, ego erā decꝰ olei, Mihi ianuę freqntes, mihi Lumina tepida, Mihi floridis corollis redimita domus erat, Palladiꝰ Soranus. Chare puer puero lōge formoſior Aty.

8 ¶Atalāta puella fuit in arcadia venatrix & Iaſii filia, liberalí admodum forma. Ouidius lib. 8. Venit Atalante Schenei pulcherrima virgo. Raſilis huic ſummā mordebat fibula veſtem, Crinis erat ſimplex nodum collectus in vnū. Talís erat cultu facies, quā dicere verè Virgineā in puero, puerilem in virgine poſſes.

9 ¶Ariadne filia Minois forma fuit elegāte, quā propterea Bacchus duxit in vxorē, eiuſq; coronam ſtellis ornatā in aſtra retulit, Catullus de ea & Theſeo loquēs ſic inqt. Hūc ſimulac cupido cōſpexit lumine virgo, Regia quā ſuaues expirans caſtus odores Lectulus in molli cōplexu matris alebat, Quales Auroræ ppingunt flumina Myrtos, Aura vē diſtinctos educit verna colores, Nō prius ex illo flagrātia declinauit Lumina, q̄ cūcto cōcepit corpore flāmam.

10 ¶Achillas puer. Martialis lib. 3. Huic comes hærebat domini fugitiuus Achillas. Inſignis forma nequitiaq; puer.

11 ¶Antiopa filia Nectei & vxor Lyci regis Thebarū ſpecioſiſſimā ꝓpter formā à Ioue adamata eſt, ex quo Zetum & Amphionē ſuſcepit, Propertius. Tu licet Antiopæ formā Nycteidos, & tu Spartanā referas laudibus Hermonē.

12 ¶Argia Adraſti argiuorum regis filia & vxor Polynicis, fuit itidē mirū in modū ſpecioſa. Statius lib. 2. Theb. Egregiam Argiam, nec formæ laude ſecundam Deyphilem.

13 ¶Antinoo Bithynico mira pulchritudine adoleſcēti tātam tamq; elegans fuit forma, vt Adrianus imp. (à quo adamabat) tēplū ei apud Mantineā conſtituerit, & ciuitatē apud Nilū, eiuſq; imaginem fecerit inſculpi nūmis. Propterea

Hieronymus Adriani concubinum eum vocat.
14 ¶Fuit Acanthus puer ſpecioſus, quē poetę fingūt in florem ſui noīs conuerſum fuiſſe.
15 ¶Aeginā Aſopi regis Bœotię filiā ob excellētē pulchritudinem adamauit Iupiter, iacuitq́ cū ea in ſpecie ignis. Ouidius Aureus vt Danaē, Aſopida luſerit ignis.
16 ¶Forma īprimis viſenda & amabili fuiſſe ferūt inter Grę cos Alcibiadē, ſicut inter Romanos Scipionē Demetriū cognomēto. Plutarch⁹ in eius vita. Hoc inqt Alcibiadi cōceſſit natura ſibiq́ cū paucis cōmune, vt nō mō in pueritia aut adoleſcētia ſed ēt in omni ætatis gradu maximū ſemp decorē ac formaſam hoīs ſpeciem prætulerit.
17 ¶Amaracum poetæ fingunt in herbam odoriferā mutatum, idq́ ꝓpter elegantem formam.
18 ¶Aſterius fili⁹ fuit Veneris forma ſingulari, oīum tñ amores reſpuens. Vnde Ouidius in Ibin. Filius vt Cereris fruſtra tibi ſemper ametur, Deſtituatq́ tuas vſq́ petit⁹ opes.
19 ¶Sex. Aurelius ſcribit Auguſtū fuiſſe mitē, gratū, ciuilis animi, toto corpore pulchrū, ſed oculis magis, quoq́ acies clariſſimorum ſyderum modo promicabat.
20 ¶Alſus filius fuit Gygari Danorum regis, quē tā excellēti forma, ac cæſarie extitiſſe ſcribit ſaxo Grammaticus, vt argēteis nitere crinibus putaretur.
21 ¶Amphimedon. Caleti⁹ Formoſum Phiale prius arſerat Amphimedontē. Amphimedon Phiales maxīa cura fuit.
22 ¶Herodotus ſcribit Agariſtam Cliſthenis filiam adeò formoſam extitiſſe vt ad habendas ei⁹ nuptias celebrata ſint procorum ſpectacula & certamina, quo ſpecioſiſſimi qq́ Græciæ adoleſcentes confluxerunt.
23 ¶Barynes meretricis formam cōmendat Horatius lib. 2. Car. dicens, Vlla ſi iuris tibi peierati Pœna Baryne nocuiſſet vnq̄, Dente ſi nigro fieres, vel vno Turpior vngui, Crederem, ſed tu ſimul obligaſti Perfidum potis caput, eniteſcis Pulchrior multo, Iuuenūq́ ꝓdis Publica cura.
24 ¶Bryſeis fuit adeò formoſa, vt Achilles eius amore cōflagrauerit, eamq́ q̄uis ancillā pluſq̄ puellas oēs adamauerit. Horatius. Prius inſolētem Serua Bryſeis niueo colore

Mouit Achillem. Propertius lib. 2. Omnia formoſam pp Bryſeida paſſus,tantus in erepto ſæuit amore dolor.

25 ¶Credibile eſt Berſabeam Vriæ vxorē elegāti fuiſſe forma,q̃ ſapientiſſimũ illũ regē & ꝓphetā ſāctiſſimũ Dauidē vſq; adeo titillauerit, vt ſolitæ religiōis oblitus,adulterio & homicidio(Vriā enim deuouit morti)ſuā cōtaminauerit ſanctitatē.Vnde Stroza pater.Ille ſacri vates opis Ieſſeia ꝓles,Præfecit populo quē deꝰ ipſe ſuo Berſabeæ captꝰ forma,tibi magne Cupido Ceſſit,nec Salomō tutior ipſe fuit.

26 ¶Bellorophon à Sthenobæa Prœti Argiuoꝝ regis vxore propter formam adamatus , & ad venerem(cui tamen aſſentiri noluit)poſtulatus eſt.

27 ¶Fuit & Batyllus Anacreontis poetę amaſius liberali forma.Vnde Pontanus de Stellis.Nirea ſic ꝑhibent,& amatũ à vate Batyllũ,Pictũ oclis,fuſumq; coma,roſeũq; labellis.

28 ¶De Caſtore & Polluce Oui.Li.8. Me. At gemini nōdũ cœleſtia ſydera fratres,Ambo cōſpicui,niue candidoribus ambo.Vectabantur equis.

29 ¶De Chione Dædalionis filia.Idē Oui.Li.11.Meta.Nata erat huic Chione, quæ dotatiſſima forma Mille procis placuit bis ſeptem nubilis annis.

30 ¶Cænis puella Theſſala à Neptuno compreſſa.Idē Oui. Lib.12.Meta.Clara decore fuit proles Elatea Cænis Theſſalidum virgo pulcherrima.

31 ¶Cyllarus.Idem Lib.12. Nec te pugnantem tua Cyllare forma redemit.

32 ¶Caliſto, Idem Oui. Lib.1.Faſto. Fœdera ſeruaſſet ſi nō formoſa fuiſſet.

33 ¶Celeno.Idem lib.4.Faſto. Neptuno Alcionem & te formoſa Celeno.

34 ¶Calypſo Oceani & Tethyos filia. Ouidius de Ponto. An graue ſex annis pulchram fouiſſe Calypſon Aequoreęq; fuit concubuiſſe deæ?Idem lib.2.de Art.Litore conſtiterant illic quoq; pulchra Calypſo.

35 ¶Cydippe ab Acontio ob formam adamata eſt, Oui.in Epiſ.Aut eſſes formoſa minus,peterere modeſte,Audaces facie cogimur eſſe tua. Tu facis hoc, oculiq; tui, quibus

ignea cedunt Sydera, qui flãmę cauſa fuere meæ, Hoc faciũt flaui crines,& eburnea ceruix. Quaſq; precor veniãt in mea colla manus,Et decor & vultus ſine ruſticitate pudẽtes,Et Thetidis quales vix reor eẽ pedes.Cætera ſi poſſem laudare,beatior eſſem, Nec dubito, totum quin tua pars ſit opus,Hac ego complexus,non eſt mirabile,forma Si pignus volui vocis habere tuæ.

36 ℭCeſtum puerum cõmendat à forma Martia. Quãta tua eſt ꝓbitas: quãta eſt ꝑſtantia formæ Ceſte puer, puero caſtior Hippolyto. Te ſecũ diana velit doceatq; natare, Te cybele ſecũ vellet habere Phryga. Tu ganymedæo poteras ſuccedere lecto,ſecurus dño baſia ſola dares. Felix q̃ te nerũ vexabit ſpõſa maritũ.Et q̃ te faciet pria puella virũ.

37 ℭCatulla.Idẽ Mar.li.8.Formoſiſſima q̃ fuere vel ſunt,O q̃ te fieri Catulla vellẽ,Formoſam minꝰ,aut magis pudicã.

38 ℭPꝓptius formã ſuæ Cynthiæ ſic cõmẽdat. Et quaſcũq; tulit formoſi tpis ętas.Cynthia nõn illas nomen hr̃e ſinat. Idẽ.Illic formoſæ veniãt chorus heroinæ, Quas dedit Argiuis dardana ꝑda viris. Quarum nulla tua, fuerit mihi Cinthia forma Gratior. Idẽ. Fulua coma eſt, longeq; manus,& maxima toto Corpore, & incedit vel Ioue digna ſoror.Idẽ.Lilia nõ dña ſunt magis alba mea.Idẽ. Poſt helenã hęc terris forma ſecũda redit,Hac ego nõ mirer ſi flagret nr̃a iuuẽtꝰ,Pulchriꝰ hęc fuerat Troia pire tibi,Digna qdẽ facies,ꝑ qua vel obiret Achilles.Si qs vult fama tabulas anteire vetuſtas,Hic dñam exẽplo ponat ĩ ante meam.

39 ℭHerodotus ait Candaulis Sardium Tyranni vxorem feminarum omnium fuiſſe pulcherrimam.

40 ℭDe Daphnide Vir.in Buc.Formoſi pecoris cuſtos,Formoſior ipſe.

41 ℭDeiopeia Nympha.Virg.Aen.Sunt mihi bis ſeptẽ ꝑſtãti corpore Nymphæ.Quarũ q̃ forma pulcherrima, Deiopeiam Connubio iungam ſtabili,propriamq; dicabo.

42 ℭDido.Idem lib.1.Aen. Regina ad templum forma pulcherrima Dido.Inceſſit.

43 ℭDeianyra Herculis vxor.Oui.Lib.9.Nomine ſi qua ſuo tandem peruenit ad aures Deianyra tuas, quodã pulcher

rima virgo, Multorumqꝫ fuit ſpes inuidioſa procorum.

44 ℭDeiphyle vxor Tydei, Adraſti filia. Statius Li. 2. Theb. Egregiã argiam nec formæ laude ſecundã Deiphilem.

45 Diadumenꝰ Auguſti fuit ꝑguſtator, puer adeò ſpecioſus, vt in formæ certamine (qđ fiebat Elidi) meruerit palmã.

46 ℭDemocles puer Athenienſis fuit adeò ſpecioſus, vt ex pulchritudine ſua pulcher Democles ab oĩbus vocaret̃. Cui (quod paucis admodũ formoſis contigit) tãta quoqꝫ extitit pudicitiæ cura, vt ad declinandã vini Demetrii (ã quo petebat̃ ad ſtuprũ) ſe in plenũ feruentis aquę Lebetẽ (quũ aliter effugere nõ poſſet) cõiecerit. Plutarchus.

47 ℭCælius ſcribit Demetrium cognomento Poliorcetem forma fuiſſe imprimis amabili.

48 ℭEuryalus Niſi amicus. Virg. Li. 5. Aen. Euryalꝰ forma inſignis, viridiqꝫ iuuẽta. Idẽ Li. 9. Et iuxta comes Euryalꝰ, q̃ pulchrior alter Nõ fuit Aeneadũ, Troiana nec iduit arma.

49 ℭEndymion Lunæ amaſius fuit admodũ ſpecioſus. Val. flac. li. 8. Tũ quoqꝫ ſyderea clarꝰ ꝓcul ora iuuẽta Lathmiꝰ æſtiua reſidet venator in vmbra, Dignus amore deę. Stroza pater. Abſtulit Endymion tenera Latoida forma.

50 ℭFuit in Epheſtione Auguſta adeò facies, vt victi Darii vxor eum pro Alexandro ſalutauerit, Ob quam formam ipſi quoqꝫ Alexandro fuit chariſſimus.

51 ℭEurydice Orphei vxor, Quin. libro ſecũdo Orpheos. Hæc ſata Mercurio Eurydice formoſa, puellas Tam viſa eſt ſuperare pares cœleſtibus aulis Quàm iucunda Venus dominas ſupereminet omnes. Idẽ Venerat Eurydice ſparſis formoſa capillis, Cui teretes digiti, cui flaua monilia, vultus Syderei, inſerto rubris candore papillis.

52 ℭDe Fabulla Martialis Li. 1. Bella es nouimus & puella; verum eſt, Et diues: quis enim poteſt negare?

53 ℭScribit Aeliꝰ Sabinus tãtam pulchritudinẽ oris fuiſſe in filio maximini, vt ẽt caput eius iã morte nigrũ, iam maceratum defluenti tabo, pulcherrimũ tamen videretur.

54 ℭGalathea Nympha. Oui. Lib. 13. Candidior folio niuei Galathea Liguſtri, Floridior prato, Lõga procerior alno. Splẽdidior vitro tenero laſciuior hœdo, Leuior aſſiduo

detritis æquore conchis, Solibus Hibernis, æſtiua gratior vmbra, Nobilior pomis, platano cõſpectior alta, Lucidior glacie, matura dulcior vua, Mollior & cycni plumis, & la cte coacto, Et (ſi nõ fugias) riguo formoſior horto.

55 ¶Nõ aliam ob cauſam poetæ fabulanẽ Ganymedẽ ioui miſcere pocula q̃ ob elegantẽ ſpeciẽ. Ouidius. Li. 4. Faſto. Phryx puer in ſyluis facie ſpectabilis altis. Turrigerã caſto iunxit amore deam. Horatius Li. 3. Car. qualis aut Nireus fuit, aut aquoſa Raptus ab Ida.

56 ¶Glycera, Horatius Li. 1. Car. Vrit me Glyceræ nitor Splẽ dentis Pario marmore purius Vrit, grata proteruitas, Et vultus nimium lubricus aſpici.

57 ¶Galtees fuit adoleſcens forma ſpecioſus, decenſq; i pri/ mis. Reg. Ptolemæo ꝓpterea vſq; adeò charus, vt Ptole/ mæus ipſe qbuſdam (qui ad ſupplicium trahebantur) eiuſ dem patrocinio pepercerit. Author Cælius.

58 ¶Gygis pueri formã deſcribit Horatius Li. 2. Car. dicens. Vt pura nocturno renidet Luna mari Gnydiuſq; Gyges. Quẽ ſi puellarũ inſereres choro, Mire ſagaces falleret ho/ ſpites, Diſcrimẽ obſcurũ ſolutis Crinib⁹, ãbiguoq; vultu.

59 ¶Veteres fabuloſo cõfinxerũt inuolucro Gorgonẽ ꝓpter eximiũ venuſtatis decus, mentis inopes & ſtupidos reddẽ/ tem ſpectatores in ſaxa deformaſſe. Cælius.

60 ¶Hippolytus Theſei filius fuit etiam pulcherrimus. Virg. Ibat & Hippolyti proles pulcherrima bello Virbius. Pam/ philus. Hippolytum ſuperat formoſo candidiore.

63 ¶Hylam Thyodamantis filium ob formã adamauit Her/ cules, & Nymphæ rapuerunt, Mar. Pulcher Hylas tenerã merſit in ora manum, Propertius. Cuius vt accenſæ drya/ des candore puellæ, Miratæ ſolitos deſtituere choros, Prolapſum leuiter facili traxere liquore. Tum ſonitum ra/ pto corpore fecit Hylas. Cui procul Alcides iterat reſpon ſa, ſed illi Nomẽ ab extremis fluctibus aura refert. Idẽ For/ moſum nymphis credere viſus Hylam.

64 ¶Hyas Athlantis ex Aethra filius. Ouid. lib. 5. Faſt. Non/ dum ſtabat Athlas humeros oneratus Olympo, Quum fa ctus eſt forma conſpiciendus Hyas.

65 ¶ Celebrat̃ et Hermiones Menelai filiæ pulchritudo. Vñ Propertius li. 1. Tu licet Antiopæ formam Nicteidos, & tu Spartanam referas laudibus Hermionem.

66 ¶ Fuit tam elegãs & cõcinna Hippodamiæ pulchritudo, vt ad impetrandas eius nuptias celebrata ſint certamina ꝑ corum. In quibus quum victor euaſiſſet Pelops, puellam duxit vxorẽ. Propertius. Nec phrygiũ falſo traxit candore maritum. Adue&cta externis Hippodamia rotis, Sed facies aderat nullis obnoxia gẽmis. Qualis Apellæis eſt color in tabulis. Idẽ li. 2. Hippodamiã vocat Iſchomachẽ, ꝗ ꝓpter eã ortũ ſit bellũ Centauroꝝ. Qualis & Iſchomache Lapithæ genus heroinæ Cẽtauris media grata rapina mero.

67 ¶ Hiera fuit vxor Telephi mulier oĩum (quos Protheſilaus vidit) maxima & pulcherrima.

68 ¶ Propoſita de muliebri pulchritudine certamia pleriſq; in locis legimus, ſicuti in Cereris Eleuſinæ feſto prope Alpheum. vbi victrix herodice meruit palmam. Cælius.

69 ¶ Herodotus ſcribit Hippoclidem Tiſandri filiũ diuitiis & forma inter Athenienſes præcipuum fuiſſe.

70 ¶ Hypſiphile. Statius Lib. 4. Theb. Errãtes ſubito pulchrã in mœrore tuentur Hypſiphilẽ. Fuit Thoantis filia, à quo Thoantias appellatur.

71 ¶ Iulus filius Aeneæ ex Creuſa. Virgi. Lib. 5. Aen. Extremus, formaq; ante omnes pulcher Iulus. Idem Lib. 7. Aen. primiq; duces & pulcher Iulus. Item. Quo litore pulcher Inſidiis curſuq; feras agitabat Iulus. Ouid. in Epi. Si quæras vbi ſit formoſi mater Iuli.

72 ¶ Iuuencius Catulli amaſius, Idem Cat. Mellitos oculos tuos Iuuẽci. Si qs me ſinat vſq; baſiare, Vſq; ad milia baſiẽ trecẽta, Nec vnq̃ ſaturũ idecor futurũ eſt. Idẽ. Surripui tibi (dũ ludis) mellite Iuuẽci Suauiolũ dulci dulcius Ambroſia.

73 ¶ Iaſon. Medea apud Ouidiũ Iaſoni loquẽs, Et formoſus eras, & me mea fata trahebant, Abſtulerant oculi lumina noſtra tui.

74 ¶ Ioſeph. Mantuanus ĩ maria. Sic alacer Sanſon ſic, & formoſus Ioſeph.

75 ¶ De Lauſo Mezentii filio Virgi. Lib. 7. Aen. Filius huic

Iuxta Lauſus,quo pulchrior alter.Non fuit,excepto Lau/
rentis corpore Turni.

76 ℭLauiniȩ forma fuit origo belli inter Aeneã & Turnum, quorũ vterq; eam ſibi vxorẽ dari volebat.Virg.Lib.12.flauos eius crines & roſeas appellat genas, vbi ait. Filia prima manu flauos Lauinia crines,& roſeas laniata genas.

77 ℭCatull⁹ de ſua Leſbia ſic inqt, Leſbia formoſa eſt,q̃ quũ pulcherrima tota eſt, Tũ oĩbus vna oẽs ſurripuit veneres.

78 ℭLygdi pueri formam cõmẽdat Pamphilus his verſibus Sapphicis.Lygde,q forma ſuperas Cynœdũ,Nobilẽ, pulchrũ,tenerũ,pteruũ,Qui ſacro p̃bet mãib⁹ tonãti Nectar eburnis.Lygde,q vincis nitidis ocellis,Qui miſer diſco cecidit cruẽto, Quẽ ferox ſyluis aper ĩ iugoſis Dẽte pemit.

79 ℭLaodomia. Catullus. Quo tibi cum caſu pulcherrima Laodomia.

80 ℭLais Corinthia meretrix fuit ſpecioſiſſima.Ouid. Li.1. Eleg.Qualiter in thalamos formoſa Semiramis iſſe. Dicitur,& multis Lais amata viris.

81 ℭLycoris Cor.Galli amaſia.Martia.Li.6. Fœmina p̃ferri potuit tibi nulla Lycori. Propertius Lib.1. Et mõ formoſa q̃ multa Lycoride Gall⁹ Mortu⁹ inferna vulnera lauit aqua.

82 ℭMuſȩ⁹ poeta formã Lȩãdri pueri ex Abydo(q Heroẽ puellã adamauit,& ab ea redamat⁹ ẽ)multis laudib⁹ cõmẽdat.

83 ℭLucretiæ formam tanti fecerunt Romani,vt eã ſuis monumentis vbiq; celebrauerint,& vindicauerint à mortalitate,nec ſolum ob eximiam pulchritudinem, verũ etiam ob caſtitatem,ꝑ vim tarquinii gladio ſit vlta.

84 ℭLycaſte Priami filia tantȩ fuit pulchritudinis, vt Polydamas Antenoris ex Theano Hecubæ ſorore filius, illam ex concubina vxorẽ ſibi copulauerit,Fuit & alia Lycaſte, quæ ob pulchritudinem Venus vocabatur.

85 ℭLamia authore Plutarcho puella fuit ſpecioſiſſima à Demetrio adamata,q̃ & tibiis optimè ceciniſſe dr̃. Hæc p̃ canẽdi modulãdiq; ſuauitate gratiã ſibi apud oẽs ꝑpauit.

86 ℭLigurinus Horatii fuit amaſius forma itidẽ excellẽte, vt ipſius poetæ teſtimonio cõſtat.Idẽ quoq; Lycum celebrat dicens.Et Lycũ nigris oculis nigroq; Crine decorum.

87 ℭLæda. Stroza filius Formoſę meruit quo Iuppiter oſcu la Lædæ.

88 ℭMaia Atlãtis filia. Ouid. lib. 5. Faſt. Quarum Maia ſuas forma ſupaſſe ſorores Tradit, & ſummo cõcubuiſſe Ioui.

89 ℭTibullus Marathi amaſii ſui formã verſibus cõmẽdat.

90 ℭMagnes Smyrneus fuit adoleſcens oĩum ſui ſęculi pul cherrimus, cũctiſq; ꝑpterea gratiſſimus, ſed maxime Gy- gi Lydorum regi. Quod ferentes ægre parentes, capillos ei totonderunt, vt aliqd de pulchritudine minueret. Indi gnatus verò Gyges, bellum mouit in Magneſios.

91 ℭNarciſſus filius fuit Cephiſi, & Lyriopes, à multis Nym phis ob pulchritudinẽ amat⁹, cui⁹ deſiderio quũ Nymphę ipſæ intabeſcerẽt, mutat⁹ eſt in florẽ ſui nois. Virg. in Bata rũ. Nõ illinc Narciſſus abeſt, cui gloria formæ Igne cupi- dineo ꝑprios exarſit in artus. Ouid. lib. 3. Meta. Multi illũ iuuenes, multæ cupiere puellæ. Sed fuit in tenera tã dura ſupbia forma. Nulli illum iuuenes, nullæ tetigere puellæ. Stroza pater. Qđ ſi me facies, qualẽ Narciſſus habebat.

92 ℭNiſus Megarẽſiũ rex ob pulchritudinẽ capillos aureos fert habuiſſe Tibull⁹ li. 1. Carmine purpurea ẽ Niſi coma.

93 ℭNireus fili⁹ Caropi & Alagiæ, puer fuit è Naxo admo- dũ ſpecioſus, cuius formã Homerus ſuis carminib⁹ digna- tus eſt. Horatius li. 3. Car. Qualis aut nireus fuit, aut aquo- ſa Rapt⁹ ab Ida. Idẽ in Epodo. Formaq; vincas Nirea. Oui dius li. 4. de Ponto. Tam mala Therſitẽ ꝓhibebat forma la tere, Quàm pulchra Nireus cõſpiciẽdus erat. Propertius lib. 3. Nirea nõ facies, nõ vis exemit Achillem. Pontanus lib. 3. de Stellis. Nirea ſic perhibent, & amatum à vate Ba- thillum Pactum oculis, fuſumq; coma, roſeumq; labellis. Bapt. Pius. Nirea diuinũ facit immortalis Homerus.

94 ℭNearchi formã cõmendat Horatius lib. 3. Car. Ode. 30. vbi ait Fert & leui recreare vẽto Sparſum odoratis hume ris capillũ. Qualis aut Nire⁹ fuit, aut aquoſa Rapt⁹ Ab Ida.

95 ℭOmphale regina Lydorum fuit facie adeò pſtanti, vt ei ſe ſubmiſerit Hercules. Propertius lib. 3. Omphale in tantum formæ proceſſit honorem, Lydia Gygæo tincta puella lacu, Vt qui pacato ſtatuiſſet in orbe columnas,

Tam dura traheret mollia penſa manu.

96 ¶De Pyramo & Thyſbe Ouid.lib.4. Meta. Pyramus & Thyſbe iuuenum pulcherrimus alter, Altera(quas Oriēs habuit)prelata puellis Cōtiguas habuere domos.

97 ¶Fuit & formoſus Paris dicente Ouidio Dux pari Priamide damno formoſe tuorum.

98 ¶Hoīum pulcherrimū fuiſſe p̄dicāt Phaona,quē inter lactucas occultarit Ven⁹. Dicūtq̄ʒ oblatū eidē ab ipſa Venere alabaſtrū vnguēti, quo quū ſe obliuiſſet,factus eſt omniū formoſiſſimus,ꝓpterea q̄ʒ adamat⁹ à Mytilenæoꝝ mulieribus ſed maxime à Sappho poetria Scamandronymi filia. Eius formā Ouidius ſic deſcribit.Hūc ne ꝓ Cephalo raperes aurora timebam, Et faceres, ſed te prima rapina tenet. Hūc ſi cōſpiciat,q̄ cōſpicit oīa Phoebe, Iuſſus erit ſomnos ꝯtinuare Phaon. Hūc ven⁹ in coelū curru vexiſſet eburno, Sed videt & Marti poſſe placere ſuo. Huc ades, inq̄ ſinus formoſe relabere nr̄os, Nō vt ames oro,ſed ꝗ amare ſinas.

99 ¶Phoedrus Elienſis Socrati Platoniq̄ʒ familiaris, à dn̄o Lænone(dictu infandū) ob excellētē formā coactus eſt ſe proſtituere ſuoq̄ʒ corpore quæſtum facere.

100 ¶Plutachus in Lucullo ſcribit Preciam quandā fuiſſe in vrbe Roma foeminam venuſtate formæ nulli ſecundam, quæ ſua pulchritudine Cethegum ſibi deuinxerit adeò, vt nihil probaret Cethego,quod Precia nō iuſſiſſet,

101 ¶Partenopæum Meleagri & Atalantæ filiū, ſeu(vt aliis placet) Martis & menalippes, forma fuiſſe liberali ſcribit Statius. Pulchrior haud illi triſte ad diſcrimē ituro Frons fuit in ſyluis,qualis iam Caſſide miſſa Partenopæus erat. Bap.Pius.Nirea diuinum facit immortalis Homerus.Arcadaq̄ʒ impubem Partenopæa Lyra.

102 ¶Pāthea vxor fuit Abradate viri nobilis apud Perſas,quā Cyrus expugnatis aſſyrioꝝ caſtris duxerat captiuā. Abradata aūt abſente,& apud Bactrianos legatū agēte Araſpæ Moedo ſeruāda tradita eſt,q apud Cyrū affirmauit nondū eſſe ortā,aut oīno inuentam tota Aſia pulchriorem,

103 ¶Pſamniticus rex Aegypti Rhodopē meretricē ob pulchritudinem matrimonio ſibi iunxit.

104 ℭ Magnus Alexãder totius ꝓpè Orientis victor & ĩperator, Rhoxanam Satrapís barbari filiã mr̃imonio ſibi iunxit ob ſolã eius pulchritudinẽ. Vnde Curtius. Barbara ingt opulẽtia côuiuiũ (quo regem accipiebat) inſtruxerat, Id quũ multa comitate celebraret, introduci triginta nobiles virgines iuſſit. Inter quas erat filia ipſi⁹ Roxane noĩe eximia corporis ſpecie, & decore. Quæ q̃q̃ inter electas ꝓceſſerat, oĩum tñ oculos côuertit in ſe, maximè Regis, minus iã cupiditatibus ĩperãtis ĩter obſeq̃a fortunæ, côtra quã nõ ſatis cauta mortalitas eſt. Itaq; ille q vxorẽ Darii, q duas filias virgines, q̃bus forma p̃ter Rhoxanẽ côparari nulla poterat, aut alio aĩo q̃ parẽtes aſpexerat, tũc ĩ amore virgũculæ ita effuſus eſt, vt diceret ad ſtabiliẽdũ regnũ ꝑtinere Perſas, & Macedones cõnubio iungi. Hactenus Curtius.

105 ℭ Q. Catullus poeta Epigrãmaticus formã Roſcii pueri Amaſii ſui his verſibus celebrat. Côſtiterã exoriẽtẽ Auroram fortè ſalutans, Quum ſubito à leua Roſcius exoritur. Pace mihi liceat cœleſtes dicere veſtra, Mortalis viſus pulchrior eſſe deo.

106 ℭ Serranus. Virg. lib. ix. Et iuuenem Serranũ, illa qui plurima nocte Luſerat inſignis facie.

107 ℭ Sulpitię formã cõmendat Tibullus lib. iiii. dicens.

Illius ex oculis quum vult exurere diuos,
  Accendit geminas lampadas acer amor.
Illam quicquid agit, quoquo veſtigia mouit,
  Componit furtim, ſubſequiturq; decor.
Seu ſoluit crines, fuſis decet eſſe capillis.
  Seu compſit, comptis eſt veneranda comis.
Vrit, ſeu Tyria voluit procedere palla,
  Vrit, ſeu niuea candida veſte venit.

108 ℭ Fuit ẽt in Semiramide eximia pulchritudo, & facies imperio digna. Vnde & mortuo marito Perſis ĩperauit vſq; ad prouectam filii ætatem. Ouidius lib. i. Eleg. Qualiter in thalamos formoſa Semiramis iſſe Dicitur.

109 ℭ Spurina fuit egregius adoleſcẽs, qui quũ fœminas viroſq; ad libidinẽ ſolo decoro aſpectu prouocaret, pulchritudinẽ oris ſponte vulneribus deformauit. Val. Max.

110 ¶Siſigambis vxor Darii nulli ſuæ ætatis fœminę pulchritudine ceſſit teſte Curtio. Quam tamen victo Dario Alexander non ſolum non violauit, ſed & ſummam adhibuit curam, ne quis captiuo corpori illuderet.

111 ¶Scribit Gellius Scipionē cognomento Demetriū apud Romanos forma fuiſſe amabili & elegante.

112 ¶Saxo Grāmaticus li.8.Danicæ Hiſtorię ſcribit Suauildā reginā tantę fuiſſe pulchritudinis, vt quum vincta liris expoſita eēt eqnis calcib⁹ obterēda, ipſis q̄q; iumētis horrori fuerit art⁹ eximio decore ꝑditos ſordidis lacerare veſtigiis.

113 ¶Turnum à forma pleriſq; in locis cōmēdat Virgilius. vt lib. vii. Petit ante alios pulcherrimus omnes Turnus auis, atauiſq; potens. Item, Ipſe inter primos pręſtanti corpore Turnus Vertit arma tenens, & toto vertice ſupra eſt.

114 ¶Tyſbe amaſia Priami. Oui. li.4. Me. Pyramus & Tyſbe iuuenum pulcherrimus alter, Altera (quas Oriēs habuit) prælata puellis.

115 ¶Ferunt Albium Tibullum poetam Elegiographum corporis forma admodum præſtanti fuiſſe. Vnde Horatius de eo loquens. Non tu corpus eras ſine pectore, Dii tibi formam, Dii tibi diuitias dederant.

116 ¶Thetidem deam maris poetæ niueam & formoſam faciunt, ꝙ perpetuis aquis abluatur. Catullus. Te ne Thetis tenuit pulcherrima Neptunine.

117 ¶Paulus Diaconus ſcribit Theodotē puellā genere Romanam forma fuiſſe cōſpicua & mirabili, flauis ꝓmiſſiſq; capillis ad pedes vſq; pendentibus, eaq; pulchritudine inescatum Cunibertum regē amore puellæ exarſiſſe.

118 ¶Tyro puella Salmonei filia ob formā Neptuno adamata eſt. De hac Proper. lib. ii. Vobiſcū eſt Ioppe, vobiſcum cādida Tyro. Bap. Pius. Carmine cōſpicua eſt Tyro pegaſæa puella. Idē. Eſt Helene formoſa illic, eſt cādida Tyro.

119 ¶Violātillam Stellæ poetæ vxorē multis verbis cōmēdat Statius li.i.Syl. Sed maximè vbi Venerē ſic inducit loquētem. Hāc ego formę Egregiū mirata decus, cui gloria patrum. Et generis certabat honos, tellure cadentē. Excepi, fouiq; ſinu, nec colla genaſq; Comere, nec pingui crinem

deducere amomo Ceſſauit mea nate manus, mihi dulcís imago Proſiluit.celſç procul aſpice frontis honores, Suggeſtumq́ꝫ comç, Latias metire quid vltra emineat matres, quãtũ Latonia Nymphas Virgo pręit, quãtumq́ꝫ egomet Nereidas exto. Idem pauloꝑoſt. At tu pulcherrima forma Italidum tandē merito poſſeſſa marito.

120 ¶Habuit Xerſes in exercitu. 68. Myriades, quæ ratio habet bis & quinquagies centũ octoginta tria milia hoīum. Herodotus tñ ſcribit in tanto mortaliũ numero neminem fuiſſe pulchriorem rege ipſo, aut proceriore ſtatura.

121 ¶Sunt alii per multi pueri, & puellæ, in quibus elegans fuiſſe pulchritudo memoratur, vt Pyramus, Pelops, Idas, Caſtor, Pollux, Iaſon, Artaxerxes, Cyrus, Troilus, Patroclus, Hymen. Ex fœminis Paſiphae, Ariadne, Berenice, Hermione, Briſeis, Penelope, Deidamia, Erſilia vxor Romuli, Hero, Virginia, Anaxerete, Antigone, Arachne, Arethuſa, Arſinoe, Polixena, Pelagia, Lycaſte, Iocaſta, Hecuba Caſſandra, Heſperie, Cleopatra, Chœlia, Ilia, Sibyllæ, Veſtales, Heroinæ, & aliæ propē infinitæ. Quas qui ſcire volet, Authores reuoluat. Stroza pater Libro Sexto Eroticon de quibuſdam ſic meminit.

Talis erat virgo Ceneia, talis & altum
  Per mare dictæo vecta puella boue.
Talis erat fului decepta cupidine nimbi.
  Et quam ſub falſo luſit olore deus.
Talis erat vatum Omphale celeberrima cantu,
  Talis & idæo rapta Lacæna proco.

¶Item Pamphilus.

Oebalides, Cypariſſus, Hylas, Dyadumenus, Atys.
  Phryx puer, & ficto Parthenopæus equo.
Cuius & in gremio poſuit miſerabilis ora,
  Quum Stygiæ vates iret ad antra domus.

122 ¶Helenæ forma poetis oībus cantatiſſima laudem meruiſſet maximam, niſi ea Troiæ ruinam belliq́ꝫ decennalis cauſam attuliſſet. At nemo eſt, cui non ſit odio, quũ tantæ cladis & calamitatis venit in mentem. Paris apud Ouidium formam illam Veneri comparat. dicens. His ſimiles

vultus(quãtũ reminiſcor) habebat, Venit in arbitriũ, quũ Citheræa meum. Si tu veniſſes pariter certamẽ in illud, In dubium Veneris palma futura fuit, Magna qdem de te ru/mor præconia fecit, Nullaq́; de facie neſcia terra tua eſt. Nec tibi p totã Phrygiam nec Solis ab ortu Inter formo/ſas altera nomẽ habet. Credis & hoc nobis, minor eſt tua gloria vero, Famaq́; de forma penè maligna tua eſt. Propertius Lib. ii. Poſt Helenã hęc terris forma ſecunda redit, Digna qdem facies, ꝓ qua vel obiret Achilles, vel Priam' Belli cauſa ꝓbãda fuit. Pamphilus Cui modo cedebat for moſo Tyndaris ore. Baptiſt. Pius. Carmine formoſa eſt Cycno generata lacæna, Qua quondam in cineres Troia ſuperba ruit. Iſocrates orationem ſcripſit de laudibus Hel/lenæ, vbi cumulatiſſimè formam eius cõmendat.

¶Damiſella Textoris.

Floricomo qd adhuc Damiſella quieſcis in horto?
Et roſeum pubens occulit herba caput?
Egredere, atq; animos populoſi paſce theatri,
Vt Phrygias taceat publica fama deas.
Fatiloquis aufer palmam preciumq́; Sibyllis.
Liuor erit formæ buccina magna tuæ.
Nec timeas, quòd ſis in agro generata nucoſo,
Terra vbi fructifero ſurgit aprica iugo,
Namq; tibi ſimilem nullus parit angulus orbis,
Pulchrior & nulla viuit in vrbe Venus,
Præterea nunquid Dryades in montibus altis,
Nunquid in herbifero viuit Oreas agro?
Quid fuit Hippolyto, quid Apolline pulchrius? aut quid
Candidius nato Myrrha decora tuo?
His placuere tamen ſyluæ, monteſq; ſupini,
Et placuit violis luxurioſus ager.
Vrbanas alii mirentur, amentq; puellas,
Tu mihi præ cunctis o Damiſella places.
Sic inquam Damiſella places, vt ſordeat illa,
Quam pepererit gelido lucida concha mari,
Et iaculatricis cultuſq; decorq; Dianæ.
Atq; cerebrigenæ forma venuſta deæ.

His

Hís oculis ſi quando tuos contemplor ocellos,
Has mihi qui venas acrius igne coquunt.
Cycnigenam præ te iuro nihil eſſe puellam,
Qua Danais cecidit Troia ſuperba rogis.
Vror,& in modicas ſoluit me flamma fauillas,
Atq; animo vires deficiente cadunt.
Nec ſolum tantus vigilem me concremat æſtus,
Lampade ſopitum me quoq; torret amor.
Nam mihi dum thalamo comes eſſe videris eodem,
Aethereo nollem proximus eſſe Ioui.
Multa quidem in tenero ſurgunt tunc gaudia ſomno,
Felicemq́; malus me facit eſſe ſopor.
Verum ego quum falſa deluſus imagine ſurgo,
Et ſomni video ſpem cecidiſſe mei,
Quas ego tunc lachrimas,& quæ ſuſpiria mitto,
Maximus ex oculo riuus vtroq; fluit.
Vis dicam Damiſella,thimo mihi dulcior Hyblæ,
Suauior atq; tuo terra Ciliſſa croco.
Non ita flammifera Briareus torretur in Aetna,
Vt tua me facies, vt tua forma coquit.
Tu ſiquidem Graiæ ſpecioſior anſere Lædæ
Pulchrior es prima candidorq́; niue,
Blanda tibí ceruix fragat,quod & Attica cæra,
Et quod virginea lilia ſecta manu.
Leuior eſt tibi frons detrita in littore concha,
Pulchrior & cycnis vnda Cayſtra tuis.
Si talem in vinclis Venerem Gradiue teneres,
Plus tibi q̃ cœlum vincula grata forent,
Sed quem non faciunt gemipomæ ardere papillæ,
Rugoſa q̃uis fronte Catonis eat?
Quas ego quum video,(libitinam afferte miniſtri)
Mammarum intuitus me facit exanimem.
Ergo breuem exangui ſi fudero corpore vitam,
Hoc habeat carmen,qui teget oſſa,lapis.
Non iaculis,nec aquis periit,bibitoq́; veneno,
Quem breuis anguſto contegit vrna loco,
Hunc tu pomaſa feciſti ardere papilla

Acrior Oetheis o Damiſella rogis.
Cætera quid memorem venerandæ inſignia formæ?
Sunt tibi quos crines vellet habere Venus,
Inq; genis ardet rubri tibi flamma pyropi,
Mollior Hyblæis eſt tua lingua roſis.
Quis tam formoſo nollet ſub corpore fulcrum,
Aut(per quem incedit pes tuus)eſſe lapis?
O quoties volui mutato vt corpore pulex
In thalamo fierem te recubante tuo.
Ipſe tuis oculis(quum vult exurere diuos)
Accendit faculas delicioſus amor.
Dum loqueris,ſedet in tenero tibi ſuada labello
Cecropiis vngens omnia verba fauis.
Dum rides,lepido tanta eſt tibi gratia riſu,
Iratum vt facias ponere tela Iouem.
Dum varias lepidis imples concentibus auras,
Auriti veniunt ad tua verba dei.
Eſt in fœmineo virtus tibi maſcula ſexu.
Quid ſibi Saturni filia maius habet?
Nec minor eſt forma morum præſignis honeſtas,
Qua potes Argolicam vincere Penelopen.
Tota deo incumbens,mitis,ſimplex,ſine faſtu,
Sermone atq; ipſo tota pudica thoro.
Tam tua te virtus,quàm regia forma venuſtat.
Quicquid agis,cœlum totaq; terra probant.
Ah caueas,ne(dum Nucerino ludis in agro)
Te premat ignoti ſubdola forma dei.
Fecit olorinæ Lædam ſuccumbere pennæ,
Quem timet aſtriferi machina tota poli.
Et Danaen luſit fictum mutatus in aurum,
In taurum Europen,in Satyrum Aſterien.
Te quoq;(ni caueas)eludet Imagine falſa,
Vrit enim ſummos hæc tua forma deos.
Vrit,& ipſe ſuo Neptunus in æquore feruet,
Teq; cupit Nymphis præpoſuiſſe ſuis.
Nomine cur ficto Damiſellam te voco?fallor,
Verus amor nomen diſſimulare nequit.

Nyſia nomen habes, ꝙ Nyſum & Nirea vincas,
Quódq; tibi flaua cedat vterq; coma.
Nulla tulit ſimilem, ventura nec afferet ætas,
Quam tibi præponat, non habet aula Iouis.

¶ Deformes.

1 Brotheus	7 Galba	13 Philenis
2 Hipponax	8 Epictetus	14 Vetuſtina.
3 Corytheus	9 Hermippus	15 Gellia.
4 Therſites	10 Colomanus	16 Zoil9 Martialis.
5 Damon	11 Polyphemus	17 Socrates
6 Aeſopus	12 Vulcanus	18 Alii plerię;

1 PRotheus Vulcani & Mineruæ filius deformi facie dicit̃ fuiſſe, Ob quã dũ pleriſq; eſſet ridiculus, ai dolore ſe i rogũ cõiecit, teſte Ouidio in Ibin, Quódq; ferũt Brotheũ fecilſe cupidie mortis, Des tua ſuccẽſæ mẽbra cremãda pyrę.

2 ¶ Hipponactis poetæ iambographi deformitatem ſuis tabulis expreſſerunt Bubalus & Anterinus pictores, eámq; imaginem, ꝙ notabili eſſet vultus fœditate, ꝓpoſuere in ridentiũ circulis magno ſuo malo. Indignatus enim Hipponax vtrúq; ſuis Satyris tanto retalliauit fœnore, vt ãbo laqueo ſe præfocauerint.

3 ¶ Aiunt & Corytheũ quẽpiã fuiſſe hoĩem notiſſimæ deformitatis, quíq; liberos ſuſceperit patrẽ infeliciſſima forma referẽtes. Vnde fluxit adagiũ. Corytheo deformior.

4 ¶ Homerus ſcribit Therſiten omnium (qui ad Troiam venerunt) fœdiſſimum fuiſſe, totúmq; hominem à capite ad pedes ita graphice depingit, & corporis vicia & animi morbos, vt dicas peſſimum ingenium in domicilio ſe digno habitaſſe, inquit Eraſmus. Vnde adagium. Therſitæ facies. Ouidius Lib, 4. de Ponto. Tam mala Therſiten prohibebat forma latere, Quàm pulchra Nireus conſpiciendus erat.

5 ¶ Damon fuit pędotriba quiſpiam inſigni claudítate deformis, q quum crepidas retortis ſuis pedibus congruentes furto amiſiſſet, imprecatus eſt, vt eius pedibus conuenirent, qui ſurripuiſſet. Author Cælius.

6 ¶ Ferunt Aeſopum è Phrygia fabulatorem oĩum quoq; turpiſſimum extitiſſe. Fuit enim nigerrimus, vnde illi datum nomen. Nam Aeſopus & Aethiops idem ferè ſignificant. Corpore præterea gibboſus, verũ ingenio (quo deformitatem illam penſauit natura) clariſſimus.

7 ¶ Galbæ imperatori corpus fuit gibbo deforme, Authore Macrobio.

8 ¶ Epictetus verò philoſophus fuit claudus. Vnde & hoc diſtichon à Macrobio poſitum. Seruus Epictetus genitus ſum, corpore claudus, Pauptate Irus, diis & amicus ego.

9 ¶ Hermippus poeta fuit Athenięſis, Altero capt⁹ oculo.

10 ¶ Colomanus rex Pãnoniorũ poſt Ladiſlaũ dr̃ fuiſſe ore improbo, luſcus, claudus, gibboſus & lingua bleſus.

11 ¶ Virgilius ſcribit Polyphemũ Cyclopẽ Siculũ fuiſſe monoculum, vbi ait. Et telo lumẽ terebramus acuto, Ingens quod torua ſolum ſub fronte gerebat. Idem. Monſtrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ademptum.

12 ¶ Poetæ quoq; fabulantur Vulcanũ claudũ fuiſſe, ac toto deformẽ corpore, dicuntq; ꝓpterea parẽtes infanti nõ riſiſſe, ſuoq; cubili admiſiſſe. Virg. Incipe parue puer cui nõ riſere parentes, Nec deus hunc menſa, dea nec dignata cubili eſt. Ouidius Lib. 1. Eleg. Vulcano Venerẽ, q̃uis incude relicta Turpiter obliquo claudicet ille pede.

13 ¶ Martialis Philenem puellã luſcã fuiſſe & altero lippã oculo videt̃ innuere Lib. 1. vbi ait. Oculo Philenis ſemp altero plorat, Quo fiat iſtud quæritis modo? Luſca eſt. Itẽ Lib. 2. Cur non baſio te Phileni? calua es. Cur non baſio te Phileni? ruffa es. Cur nõ baſio te Phileni? Luſca es.

14 ¶ Idẽ Author Lib. 3. ait Vetuſtinam tres habere dẽtes, tres capillos, pectus Cicadæ, crus formicę, Rugoſam frontem, mãmas araneariũ caſſibus pares, os rictibus crocodili ſimile, cantum Ranarũ & culicum, noctuæ viſum, hirci fœtorem, & pleraſq; alias deformitatis inhoneſtas notas.

15 ¶ Olim creditũ eſt eos ſeptẽ diebus formoſos fore, qui leporem eſitaſſent, Propterea Idẽ Martialis Gellię deformitati illudẽs, ait eã nunq̃ eſitaſſe leporẽ, his verbis.

Quum leporem mittis, ſemper mihi Gellia mandas,

Septem formoſus Marce diebus eris,
Si verum dicis,ſi verum Gellia mandas,
Ediſti nunq̃ Gellia tu leporem.

16 ¶Idē Martialis Li.12. Zoili ſui deformitatē ſic depingit.
Crine ruber,niger ore,breuis pede,lumine læſus,
Rē magnam præſtas zoile ſi bonus es.

17 ¶Aiunt Socratē p̄ſim fuiſſe ſimis naribus,recalua fronte piloſis hūeris & repādis crurib⁹. Propterea quū duę vxores Xantippe & Myrtho zelotypia quadā ī cōtentiões venirēt,illis ītet ſe iurgantibus dicebat. Quid pp me iurgia ſimul exercetis,quē adeò deformē peperit natura?

18 ¶Afferunt & alia de forma p̄hoꝝ. Zeuſipp⁹ dr̄ fuiſſe ceruice curua,Arat⁹ pāda,Zeno fronte cōtracta,Epicur⁹ cute diſtēta,Diogenes barba comāte, Socrates cadēte,Ariſtoteles brachio exerto,Xenocrates crure collecto,Heraclit⁹ oculis fletu clauſis,Democrit⁹ labris riſu aptis,Criſipp⁹ digitis pp numeroꝝ īdicia ꝯſtrictis,Euclides pp mēſurarum ſpacia laxatis, Cleāthes pp vtrūq; corroſis. Author Sidonius Li.9. ¶Amaſii deoꝝ & hominum.

1 Ganymedes Iouis
2 Endymion Lunæ
3 Hylas,& Abderus Herculis
4 Hyacinthus Apollinis
5 Branchus Apollinis
6 Ampelos Bacchi
7 Adonis Veneris
8 Cephal⁹ & Tithon⁹ Auroræ
9 Atys Cybeles
10 Hippolytus Dianæ
11 Pindarus Panos
12 Amazonicus Val.
13 Cherinthus Tibulli
14 Lygdus Pāphili Saxi
15 Bathyllus Anacreontis
16 Lycus Alcæi
17 Myſtes Valgii
18 Hippolytus aſinii Galli
19 Teſtylus voconii
20 Ligurin⁹,& Lyciſt⁹ Hora.
21 Roſcius,& Theotimus Q.Catuli
22 Agathon Euripidis
23 Philinus Arati
24 Iuuencius Catulli
25 Antinous Adriani
26 Argilius Pauſaniæ
27 Agathon Platonis
28 Theſeus Minois
29 Chriſippus Laii
30 Magnes Smyrnę⁹ Gygis
31 Armodi⁹ Ariſtogitonis
32 Philocles Epicuri
33 Aufilen⁹ Cœlii Veronēſis
34 Alii nonnulli.

detritis æquore conchis, Solibus Hibernis, æſtiua gratior vmbra, Nobilior pomis, platano cõſpectior alta, Lucidior glacie, matura dulcior vua, Mollior & cycni plumis, & lacte coacto, Et (ſi nõ fugias) riguo formoſior horto.

55 ℭ Nõ aliam ob cauſam poetæ fabulant̃ Ganymedẽ ioui miſcere pocula q̃ ob elegantẽ ſpeciẽ. Ouidius. Li. 4. Faſto. Phryx puer in ſyluis facie ſpectabilis altis. Turrigerã caſto iunxit amore deam. Horatius Li. 3. Car. qualis aut Nireus fuit, aut aquoſa Raptus ab Ida.

56 ℭ Glycera, Horatius Li. 1. Car. Vrit me Glyceræ nitor Splẽdentis Pario marmore purius Vrit, grata proteruitas, Et vultus nimium lubricus aſpici.

57 ℭ Galtees fuit adoleſcens forma ſpecioſus, decenſq; i primis. Reg. Ptolemæo ꝓpterea vſq; adeò charus, vt Ptolemæus ipſe q̃buſdam (qui ad ſupplicium trahebantur) eiuſdem patrocinio pepercerit. Author Cælius.

58 ℭ Gygis pueri formã deſcribit Horatius Li. 2. Car. dicens. Vt pura nocturno renidet Luna mari Gnydiuſq; Gyges. Quẽ ſi puellarũ inſereres choro, Mire ſagaces falleret hoſpites, Diſcrimẽ obſcurũ ſolutis Crinib⁹, ãbiguoq; vultu.

59 ℭ Veteres fabuloſo cõfinxerũt inuolucro Gorgonẽ, ꝓpter eximiũ venuſtatis decus, mentis inopes & ſtupidos reddẽtem ſpectatores in ſaxa deformaſſe. Cælius.

60 ℭ Hippolytus Theſei filius fuit etiam pulcherrimus. Virg. Ibat & Hippolyti proles pulcherrima bello Virbius. Panphilus. Hippolytum ſuperat formoſo candidiore.

63 ℭ Hylam Thyodamantis filium ob formã adamauit Hercules, & Nymphæ rapuerunt, Mar. Pulcher Hylas tenerã merſit in ora manum, Propertius. Cuius vt accenſæ dryades candore puellæ, Miratæ ſolitos deſtituere choros, Prolapſum leuiter facili traxere liquore. Tum ſonitum rapto corpore fecit Hylas. Cui procul Alcides iterat reſponſa, ſed illi Nomẽ ab extremis fluctibus aura refert. Idẽ Formoſum nymphis credere viſus Hylam.

64 ℭ Hyas Athlantis ex Aethra filius. Ouid. lib. 5. Faſt. Nondum ſtabat Athlas humeros oneratus Olympo, Quum ſatus eſt forma conſpiciendus Hyas.

65 ¶Celebrat̃ ẽt Hermiones Menelai filiæ pulchritudo. Vñ Propertius li. 1. Tu licet Antiopæ formam Nicteidos, & tu Spartanam referas laudibus Hermionem.

66 ¶Fuit tam elegãs & cõcinna Hippodamiæ pulchritudo, vt ad impetrandas eius nuptias celebrata ſint certamina ꝑ corum. In quibus quum victor euaſiſſet Pelops, puellam duxit vxorẽ. Propertius. Nec phrygiũ falſo traxit candore maritum. Aduecta externis Hippodamia rotis, Sed facies aderat nullis obnoxia gẽmis. Qualis Apellæis eſt color in tabulis. Idẽ li. 2. Hippodamiã vocat Iſchomachẽ, ꝙ ꝑpter eã ortũ ſit bellũ Centaurorũ. Qualis & Iſchomache Lapithæ genus heroinæ Cẽtauris media grata rapina mero.

67 ¶Hiera fuit vxor Telephi mulier oĩum (quos Protheſilaus vidit) maxima & pulcherrima.

68 ¶Propoſita de muliebri pulchritudine certamĩa pleriſq; in locis legimus, ſicuti in Cereris Eleuſinæ feſto prope Alpheum. vbi victrix herodice meruit palmam. Cælius.

69 ¶Herodotus ſcribit Hippoclidem Tiſandri filiũ diuitiis & forma inter Athenienſes præcipuum fuiſſe.

70 ¶Hypſiphile. Statius Lib. 4. Theb. Errãtes ſubito pulchrã in mœrore tuentur Hypſiphilẽ. Fuit Thoantis filia, à quo Thoantias appellatur.

71 ¶Iulus filius Aeneæ ex Creuſa. Virgi. Lib. 5. Aen. Extremus, formaq; ante omnes pulcher Iulus. Idem Lib. 7. Aen. primiq; duces & pulcher Iulus. Item. Quo litore pulcher Inſidiis curſuq; feras agitabat Iulus. Ouid. in Epi. Si quæras vbi ſit formoſi mater Iuli.

72 ¶Iuuencius Catulli amaſius, Idem Cat. Mellitos oculos tuos Iuueci. Si qs me ſinat vſq; baſiare, vſq; ad milia baſiẽ trecẽta, Nec vnq̃ ſaturũ idecor futurũ eſt. Idẽ. Surripui tibi (dũ ludis) mellite Iuuẽci Suauiolũ dulci dulcius Ambroſia.

73 ¶Iaſon. Medea apud Ouidiũ Iaſoni loquẽs, Et formoſus eras, & me mea fata trahebant, Abſtulerant oculi lumina noſtra tui.

74 ¶Ioſeph. Mantuanus ĩ maria. Sic alacer Sanſon ſic, & formoſus Ioſeph.

75 ¶De Lauſo Mezentii filio Virgi. Lib. 7. Aen. Filius huic

Iuxta Lauſus,quo pulchrior alter.Non fuit,excepto Lau/
rentis corpore Turni.

76 ¶Lauinię forma fuit origo belli inter Aeneã & Turnum,
quoꝝ vterq; eam ſibi vxorẽ dari volebat.Virg.Lib.12.fla/
uos eius crines & roſeas appellat genas, vbi ait. Filia pri/
ma manu flauos Lauinia crines,& roſeas laniata genas.

77 ¶Catull⁹ de ſua Leſbia ſic inqt, Leſbia formoſa eſt,q̃ quũ
pulcherrima tota eſt, Tũ oĩbus vna oẽs ſurripuit veneres.

78 ¶Lygdi pueri formam cõmẽdat Pamphilus his verſibus
Sapphicis.Lygde,q forma ſuperas Cynœdũ,Nobilẽ, pul/
chrũ,tenerũ,ꝓteruũ,'Qui ſacro ꝑbet mãib⁹ tonãti Nectar
eburnis.Lygde,q vincis nitidis ocellis,Qui miſer diſco ce
cidit cruẽto, Quẽ ferox ſyluis aper ĩ iugoſis Dẽte pemit.

79 ¶Laodomia. Catullus. Quo tibi cum caſu pulcherrima
Laodomia.

80 ¶Lais Corinthia meretrix fuit ſpecioſiſſima.Ouid. Li.1.
Eleg.Qualiter in thalamos formoſa Semiramis iſſe.Dici/
tur,& multis Lais amata viris.

81 ¶Lycoris Cor.Galli amaſia.Martia.Li.6. Fœmina ꝑferri
potuit tibi nulla Lycori. Proptius Lib.1. Et mõ formoſa q̃
multa Lycoride Gall⁹ Mortu⁹ inferna vulnera lauit aqua.

82 ¶Muſę⁹ poeta formã Lęãdri pueri ex Abydo(q Hero ꝑuel
lã adamauit,& ab ea redamat⁹ ẽ)multis laudib⁹ cõmẽdat.

83 ¶Lucretiæ formam tanti fecerunt Romani,vt eã ſuis mo
numentis vbiq; celebrauerint,& vindicauerint à mortali/
tate,nec ſolum ob eximiam pulchritudinem, verũ etiam
ob caſtitatem,ꝓ vim tarquinii gladio ſit vlta.

84 ¶Lycaſte Priami filia tantę fuit pulchritudinis, vt Poly
damas Antenoris ex Theano Hecubæ ſorore filius, illam
ex concubina vxorẽ ſibi copulauerit,Fuit & alia Lycaſte,
quæ ob pulchritudinem Venus vocabatur.

85 ¶Lamia authore Plutarcho puella fuit ſpecioſiſſima à
Demetrio adamata,q̃ & tibiis optimẽ ceciniſſe dr̃. Hæc ꝑ
canẽdi modulãdiq; ſuauitate gratiã ſibi apud oẽs ꝓpauit.

86 ¶Ligurinus Horatii fuit amaſius forma itidẽ excellẽte,vt
ipſius poetæ teſtimonio cõſtat.Idẽ quoq; Lycum celebrat
dicens.Et Lycũ nigris oculis nigroq; Crine decorum.

87 ¶Læda. Stroza filius Formoſę meruit quo Iuppiter oſcu la Lædæ.

88 ¶Maia Atlãtis filia. Ouid. lib. 5. Faſt. Quarum Maia ſuas forma ſupaſſe ſorores Tradit, & ſummo cõcubuiſſe Ioui.

89 ¶Tibullus Marathi amaſii ſui formã verſibus cõmẽdat.

90 ¶Magnes Smyrneus fuit adoleſcens oĩum ſui ſęculi pul cherrimus, cũctiſq; ꝓpterea gratiſſimus, ſed maxime Gy/ gi Lydorum regi. Quod ferentes ægre parentes, capillos ei totonderunt, vt aliqd de pulchritudine minueret. Indĩ gnatus verò Gyges, bellum mouit in Magneſios.

91 ¶Narciſſus filius fuit Cephiſi, & Lyriopes, à multis Nym phis ob pulchritudinẽ amat^9, cui^9 deſiderio quũ Nymphę ipſæ intabeſcerẽt, mutat^9 eſt in florẽ ſui nois. Virg. in Bata rũ. Nõ illinc Narciſſus abeſt, cui gloria formæ Igne cupi/ dineo ꝓprios exarſit in artus. Ouid. lib. 3. Meta. Multi illũ iuuenes, multæ cupiere puellæ. Sed fuit in tenera tã dura ſupbia forma. Nulli illum iuuenes, nullæ tetigere puellæ. Stroza pater. Q d' ſi me facies, qualẽ Narciſſus habebat.

92 ¶Niſus Megarẽſiũ rex ob pulchritudinẽ capillos aureos ferẽ habuiſſe Tibull^9 li. 1. Carmine purpurea ẽ Niſi coma.

93 ¶Nireus fili^9 Caropi & Alagiæ, puer fuit è Naxo admo/ dũ ſpecioſus, cuius formã Homerus ſuis carminib^9 digna/ tus eſt. Horatius li. 3. Car. Qualis aut nireus fuit, aut aquo/ ſa Rapt^9 ab Ida. Idẽ in Epodo. Formaq; vincas Nirea. Ouĩ dius li. 4. de Ponto. Tam mala Therſitẽ ꝓhibebat forma la tere, Quàm pulchra Nireus cõſpiciẽdus erat. Propertius lib. 3. Nirea nõ facies, nõ vis exemit Achillem. Pontanus lib. 3. de Stellis. Nirea ſic perhibent, & amatum à vate Ba/ thillum Pactum oculis, fuſumq; coma, roſeumq; labellis. Bapt. Pius. Nirea diuinũ facit immortalis Homerus.

94 ¶Nearchi formã cõmendat Horatius lib. 3. Car. Ode. 30. vbi ait Ferẽ & leui recreare vẽto Sparſum odoratis hume ris capillũ. Qualis aut Nire^9 fuit, aut aquoſa Rapt^9 Ab Ida.

95 ¶Omphale regina Lydorum fuit facie adeò pſtanti, vt ei ſe ſubmiſerit Hercules. Propertius lib. 3. Omphale in tantum formæ proceſſit honorem, Lydia Gygæo tincta puella lacu, Vt qui pacato ſtatuiſſet in orbe columnas,

104 ¶Magnus Alexāder totius ꝓpè Orientis victor & ĩperator, Rhoxanam Satrapis barbari filiã mr̃imonio ſibi iunxit ob ſolã eius pulchritudinẽ. Vnde Curtius. Barbara inq̃t opulẽtia cõuiuiũ (quo regem accipiebat) inſtruxerat, Id quũ multa comitate celebraret, introduci triginta nobiles virgines iuſſit. Inter quas erat filia ipſi⁹ Roxane noĩe eximia corporis ſpecie, & decore. Quæ q̃q̃ inter electas ꝓceſſerat, oĩum tñ oculos cõuertit in ſe, maximè Regis, minus iã cupiditatibus ĩperãtis ĩter obſeq̃a fortunæ, cõtra quã nõ ſatis cauta mortalitas eſt. Itaq; ille q vxorẽ Darii, q duas filias virgines, q̃bus forma ꝑter Rhoxanẽ cõparari nulla poterat, aut alio aĩo q̃ parẽtes aſpexerat, tũc ĩ amore virgũculæ ita effuſus eſt, vt diceret ad ſtabiliẽdũ regnũ ꝑtinere Perſas, & Macedones cõnubio iungi. Hactenus Curtius.

105 ¶Q. Catullus poeta Epigrãmaticus formã Roſcii pueri Amaſii ſui his verſibus celebrat. Cõſtiterã exoriẽtẽ Auroram fortè ſalutans, Quum ſubito à leua Roſcius exoritur. Pace mihi liceat cœleſtes dicere veſtra, Mortalis viſus pulchrior eſſe deo.

106 ¶Serranus. Virg. lib. ix. Et iuuenem Serranũ, illa qui plurima nocte Luſerat inſignis facie.

107 ¶Sulpitię formã cõmendat Tibullus lib. iiii. dicens.

Illius ex oculis quum vult exurere diuos,
Accendit geminas lampadas acer amor.
Illam quicquid agit, quoquo veſtigia mouit,
Componit furtim, ſubſequiturq; decor.
Seu ſoluit crines, fuſis decet eſſe capillis.
Seu compſit, comptis eſt veneranda comis.
Vrit, ſeu Tyria voluit procedere palla,
Vrit, ſeu niuea candida veſte venit.

108 ¶Fuit ẽt in Semiramide eximia pulchritudo, & facies imperio digna. Vnde & mortuo marito Perſis ĩperauit vſq; ad prouectam filii ætatem. Ouidius lib. i. Eleg. Qualiter in thalamos formoſa Semiramis iſſe Dicitur.

109 ¶Spurina fuit egregius adoleſcẽs, qui quũ fœminas viroſq; ad libidinẽ ſolo decoro aſpectu prouocaret, pulchritudinẽ oris ſponte vulneribus deformauit. Val. Max.

deducere amomo Ceſſauit mea nate manus, mihi dulcis imago Proſiluit.celſę procul aſpice frontis honores, Sug geſtumq́ꝫ comę, Latias metire quid vltra emineat matres, quātū Latonia Nymphas Virgo pręit, quātumq́ꝫ egomet Nereidas exto. Idem pauloſ poſt. At tu pulcherrima forma Italidum tandē merito poſſeſſa marito.

110 ℂHabuit Xerſes in exercitu.68. Myriades, quæ ratio habet bis & quinquagies centū octoginta tria milia hoīum. Herodotus tñ ſcribit in tanto mortaliū numero neminem fuiſſe pulchriorem rege ipſo, aut proceriore ſtatura.

111 ℂSunt alii per multi pueri, & puellæ, in quibus elegans fuiſſe pulchritudo memoratur, vt Pyramus, Pelops, Idas, Caſtor, Pollux, Iaſon, Artaxerxes, Cyrus, Troilus, Patroclus, Hymen. Ex fœminis Paſiphae, Ariadne, Berenice, Hermione, Briſeis, Penelope, Deidamia, Erſilia vxor Romuli, Hero, Virginia, Anaxerete, Antigone, Arachne, Arethuſa, Arſinoe, Polixena, Pelagia, Lycaſte, Iocaſta, Hecuba Caſſandra, Heſperie, Cleopatra, Chœlia, Ilia, Sibyllæ, Veſtales, Heroinæ, & aliæ propè infinitæ. Quas qui ſcire volet, Authores reuoluat. Stroza patet Libro Sexto Eroticon de quibuſdam ſic meminit.

Talis erat virgo Ceneia, talis & altum
　Per mare dictæo vecta puella boue.
Talis erat fului decepta cupidine nimbi.
　Et quam ſub falſo luſit olore deus.
Talis erat vatum Omphale celeberrima cantu,
　Talis & idæo rapta Lacæna proco.

ℂItem Pamphilus.

Oebalides, Cypariſſus, Hylas, Dyadumenus, Atys.
　Phryx puer, & ficto Parthenopæus equo.
Cuius & in gremio poſuit miſerabilis ora,
　Quum Stygiæ vates iret ad antra domus.

112 ℂHelenæ forma poetis oībus cantatiſſima laudem meruiſſet maximam, niſi ea Troiæ ruinam belliq́ꝫ decennalis cauſam attuliſſet. At nemo eſt, cui non ſit odio, quū tantæ cladis & calamitatis venit in mentem. Paris apud Ouidium formam illam Veneri comparat. dicens. His ſimiles

vultus(quãtũ reminiſcor) habebat, Venit in arbitriũ, quũ Citheræa meum. Si tu veniſſes pariter certamẽ in illud, In dubium Veneris palma futura fuit, Magna qdem de te rumor præconia fecit, Nullaq́ʒ de facie neſcia terra tua eſt. Nec tibi p totã Phrygiam nec Solis ab ortu Inter formoſas altera nomẽ habet. Credis & hoc nobis, minor eſt tua gloria vero, Famaq́ʒ de forma penè maligna tua eſt. Propertius Lib.ii. Poſt Helenã hęc terris forma ſecunda redit, Digna qdem facies, ꝓ qua vel obiret Achilles, vel Priam⁹ Belli cauſa ꝓbãda fuit. Pamphilus Cui modo cedebat formoſo Tyndaris ore. Baptiſt. Pius. Carmine formoſa eſt Cycno generata lacæna, Qua quondam in cineres Troia ſuperba ruit. Iſocrates orationem ſcripſit de laudibus Helenæ, vbi cumulatiſſimè formam eius cõmendat.

¶Damiſella Textoris.

Floricomo qd adhuc Damiſella quieſcis in horto?
 Et roſeum pubens occulit herba caput?
Egredere, atq; animos populoſi paſce theatri,
 Vt Phrygias taceat publica fama deas.
Fatiloquis aufer palmam preciumq́ʒ Sibyllis.
 Liuor erit formæ buccina magna tuæ.
Nec timeas, quòd ſis in agro generata nucoſo,
 Terra vbi fructifero ſurgit aprica iugo,
Namq; tibi ſimilem nullus parit angulus orbis,
 Pulchrior & nulla viuit in vrbe Venus,
Præterea nunquid Dryades in montibus altis,
 Nunquid in herbifero viuit Oreas agro?
Quid fuit Hippolyto, quid Apolline pulchrius? aut quid
 Candidius nato Myrrha decora tuo?
His placuere tamen ſyluæ, monteſq; ſupini,
 Et placuit violis luxurioſus ager.
Vrbanas alii mirentur, amentq́ʒ puellas,
 Tu mihi præ cunctis o Damiſella places.
Sic inquam Damiſella places, vt ſordeat illa,
 Quam pepererit gelido lucida concha mari.
Et iaculatricis cultuſq; decorq́ʒ Dianæ.
 Atq; cerebrigenæ forma venuſta deæ.

His

His oculis ſi quando tuos contemplor ocellos,
Has mihi qui venas acrius igne coquunt.
Cycnigenam præ te iuro nihil eſſe puellam,
Qua Danais cecidit Troia ſuperba rogis.
Vror, & inmodicas ſoluit me flamma fauillas,
Atq; animo vires deficiente cadunt.
Nec ſolum tantus vigilem me concremat æſtus,
Lampade ſopitum me quoq; torret amor.
Nam mihi dum thalamo comes eſſe videris eodem,
Aethereo nollem proximus eſſe Ioui.
Multa quidem in tenero ſurgunt tunc gaudia ſomno,
Felicemq́; malus me facit eſſe ſopor.
Verum ego quum falſa deluſus imagine ſurgo,
Et ſomni video ſpem cecidiſſe mei,
Quas ego tunc lachrimas, & quæ ſuſpiria mitto,
Maximus ex oculo riuus vtroq; fluit.
Vis dicam Damiſella, thimo mihi dulcior Hyblæ,
Suauior atq; tuo terra Ciliſſa croco.
Non ita flammifera Briareus torretur in Aetna,
Vt tua me facies, vt tua forma coquit.
Tu ſiquidem Graiæ ſpecioſior anſere Lædæ
Pulchrior es prima candidorq́; niue,
Blanda tibi ceruix fragat, quod & Attica cæra,
Et quod virginea lilia ſecta manu.
Leuior eſt tibi frons detrita in littore concha,
Pulchrior & cycnis vnda Cayſtra tuis.
Si talem in vinclis Venerem Gradiue teneres,
Plus tibi q̃ cœlum vincula grata forent,
Sed quem non faciunt gemipomæ ardere papillæ,
Rugoſa q̃uis fronte Catonis eat?
Quas ego quum video, (libitinam afferte miniſtri)
Mammarum intuitus me facit exanimem.
Ergo breuem exangui ſi fudero corpore vitam,
Hoc habeat carmen, qui teget oſſa, lapis.
Non iaculis, nec aquis periit, bibitoq́; veneno,
Quem breuis anguſto contegit vrna loco,
Hunc tu pomaſa feciſti ardere papilla

Acrior Oetheis o Damiſella rogis.
Cætera quid memorem venerandæ inſignia formæ?
Sunt tibi quos crines vellet habere Venus,
Inq; genis ardet rubri tibi flamma pyropi,
Mollior Hyblæis eſt tua lingua roſis.
Quis tam formoſo nollet ſub corpore fulcrum,
Aut(per quem incedit pes tuus)eſſe lapis?
O quoties volui mutato vt corpore pulex
In thalamo fierem te recubante tuo.
Ipſe tuis oculis(quum vult exurere diuos)
Accendit faculas delicioſus amor.
Dum loqueris,ſedet in tenero tibi ſuada labello
Cecropiis vngens omnia verba fauis.
Dum rides,lepido tanta eſt tibi gratia riſu,
Iratum vt facias ponere tela Iouem.
Dum varias lepidis imples concentibus auras,
Auriti veniunt ad tua verba dei.
Eſt in fœmineo virtus tibi maſcula ſexu.
Quid ſibi Saturni filia maius habet?
Nec minor eſt forma morum præſignis honeſtas,
Qua potes Argolicam vincere Penelopen.
Tota deo incumbens,mitis,ſimplex,ſine faſtu,
Sermone atq; ipſo tota pudica thoro.
Tam tua te virtus,quàm regia forma venuſtat.
Quicquid agis,cœlum totaq; terra probant.
Ah caueas,ne(dum Nucerino ludis in agro)
Te premat ignoti ſubdola forma dei.
Fecit olorinæ Lædam ſuccumbere pennæ,
Quem timet aſtriferi machina tota poli.
Et Danaen luſit fictum mutatus in aurum,
In taurum Europen,in Satyrum Aſterien.
Te quoq;(ni caueas)eludet Imagine falſa,
Vrit enim ſummos hæc tua forma deos.
Vrit,& ipſe ſuo Neptunus in æquore feruet,
Teq; cupit Nymphis præpoſuiſſe ſuis.
Nomine cur ficto Damiſellam te voco?fallor,
Verus amor nomen diſſimulare nequit.

Nyſia nomen habes,ꝙ Nyſum & Nirea vincas,
Qd'q; tibi flaua cedat vterq; coma.
Nulla tulit ſimilem, ventura nec afferet ætas,
Quam tibi præponat,non habet aula Iouis.

¶Deformes.

1 Brotheus	7 Galba	13 Philenis
2 Hipponax	8 Epicteus	14 Vetuſtina.
3 Corytheus	9 Hermippus	15 Gellia.
4 Therſites	10 Colomanus	16 Zoil⁹ Martialis.
5 Damon	11 Polyphemus	17 Socrates
6 Aeſopus	12 Vulcanus	18 Alii pleriq;.

1 BRotheus Vulcani & Mineruæ filius deformi facie dicit̃ fuiſſe,Ob quā dū pleriſq; eſſet ridiculus,ai dolore ſe i rogū cõiecit,teſte Ouidio in Ibin,Quodq; ferūt Brotheū feciſſe cupidie mortis,Des tua ſuccēſæ mēbra cremāda pyrę.

2 ¶Hipponactis poetæ iambographi deformitatem ſuis tabulis expreſſerunt Bubalus & Anterinus pictores, eamq; imaginem,ꝙ notabili eſſet vultus fœditate, ꝓpoſuere in ridentiū circulis magno ſuo malo. Indignatus enim Hipponax vtrūq; ſuis Satyris tanto retallíauit fœnore, vt ābo laqueo ſe præfocauerint.

3 ¶Aiunt & Corytheū quēpiā fuiſſe hoīem notiſſimæ deformitatis, quiq; liberos ſuſceperit patrē infeliciſſima forma referētes. Vnde fluxit adagiū. Corytheo deformior.

4 ¶Homerus ſcribit Therſiten omnium (qui ad Troiam venerunt) fœdiſſimum fuiſſe, totumq; hominem à capite ad pedes ita graphice depingit, & corporis vicia & animi morbos, vt dicas peſſimum ingenium in domicilio ſe digno habitaſſe, inquit Eraſmus. Vnde adagium. Therſitæ facies. Ouidius Lib,4. de Ponto. Tam mala Therſiten prohibebat forma latere, Quàm pulchra Nireus conſpiciendus erat.

5 ¶Damon fuit pędotriba quiſpiam inſigni claudıtate deformis, q quum crepidas retortis ſuis pedibus congruentes furto amiſiſſet, imprecatus eſt, vt eius pedibus conuenirent, qui ſurripuiſſet. Author Cælius.

6 ¶Ferunt Aeſopum è Phrygia fabulatorem oĩum quoq; turpiſſimum extitiſſe. Fuit enim nigerrimus, vnde illi datum nomen. Nam Aeſopus & Aethiops idem ferè ſignificant. Corpore præterea gibboſus, verũ ingenio (quo deformitatem illam penſauit natura) clariſſimus.

7 ¶Galbæ imperatori corpus fuit gibbo deforme, Authore Macrobio.

8 ¶Epictetus verò philoſophus fuit claudus. Vnde & hoc diſtichon à Macrobio poſitum. Seruus Epictetus genitus ſum, corpore claudus, Pauptate Irus, diis & amicus ego.

9 ¶Hermippus poeta fuit Athenięſis, Altero captꝰ oculo.

10 ¶Colomanus rex Pãnonioꝝ poſt Ladiſlaũ dr̃ fuiſſe ore improbo, luſcus, claudus, gibboſus & lingua bleſus.

11 ¶Virgilius ſcribit Polyphemũ Cyclopẽ Siculũ fuiſſe monoculum, vbi ait. Et telo lumẽ terebramus acuto, Ingens quod torua ſolum ſub fronte gerebat. Idem. Monſtrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ademptum.

12 ¶Poetæ quoq; fabulantur Vulcanũ claudũ fuiſſe, ac toto deformẽ corpore, dicuntq; ꝓpterea parẽtes infanti nõ riſiſſe, ſuoq; cubili admiſiſſe. Virg. Incipe parue puer cui nõ riſere parentes, Nec deus hunc menſa, dea nec dignata cubili eſt. Ouidius Lib. 2. Eleg. Vulcano Venerẽ, q̃uis incude relicta Turpiter obliquo claudicet ille pede.

13 ¶Martialis Philenem puellã luſcã fuiſſe & altero lippã oculo videt innuere Lib. 1. vbi ait. Oculo Philenis ſemp altero plorat, Quo fiat iſtud quæritis modo? Luſca eſt. Itẽ Lib. 2. Cur non baſio te Phileni? calua es. Cur non baſio te Phileni? ruffa es. Cur nõ baſio te Phileni? Luſca es.

14 ¶Idẽ Author Lib. 3. ait Vetuſtinam tres habere dẽtes, tres capillos, pectus Cicadæ, crus formicę, Rugoſam frontem, mãmas aranearũ caſſibus pares, os rictibus crocodili ſimile, cantum Ranarũ & culicum, noctuæ viſum, hirci fœtorem, & pleraſq; alias deformitatis inhoneſtas notas.

15 ¶Olim creditũ eſt eos ſeptẽ diebus formoſos fore, qui leporem eſitaſſent, Propterea Idẽ Martialis Gellię deformitati illudẽs, ait eã nunq̃ eſitaſſe leporẽ, his verbis.

Quum leporem mittis, ſemper mihi Gellia mandas,

Septem formoſus Marce diebus eris,
Si verum dicis,ſi verum Gellia mandas,
Ediſti nunq̃ Gellia tu leporem.

16 ℂIdē Martialis Li.12. Zoili ſui deformitatē ſic depingit.
Crine ruber,niger ore,breuis pede,lumine læſus,
Rē magnam præſtas zoile ſi bonus es.

17 ℂAiunt Socratē phm fuiſſe ſimis naribus,recalua fronte piloſis hūeris & repādis cruribꝰ. Propterea quū duę vxores Xantippe & Myrrho zelotypia quadā ī cōtentiōes venirēt, illis īter ſe iurgantibus dicebat. Quid pp me iurgia ſimul exercetis,quē adeò deformē peperit natura?

18 ℂAfferunt & alia de forma phoꝶ.Zeuſippꝰ dr̄ fuiſſe ceruíce curua,Aratꝰ pāda,Zeno fronte cōtracta,Epicurꝰ cute diſtēta,Diogenes barba comāte, Socrates cadēte,Ariſtoteles brachio exerto,Xenocrates crure collecto,Heraclitꝰ oculis fletu clauſis,Democritꝰ labris riſu aptis,Criſippꝰ digitis pp numeroꝶ īdicia ꝯſtrictis,Euclídes pp mēſurarum ſpacia laxatis, Cleāthes pp vtrūqꝫ corroſis. Author Sidonius Li.9.

ℂAmaſii deoꝶ & hominum.

1	Ganymedes Iouis	18	Hippolytus aſinii Galli
2	Endymion Lunæ	19	Teſtylus voconii
3	Hylas,& Abderus Herculis	20	Ligurinꝰ,& Lyciſtꝰ Hora.
4	Hyacinthus Apollinis	21	Roſcius,& Theotimus Q.Catuli
5	Branchus Apollinis	22	Agathon Euripidis
6	Ampelos Bacchi	23	Philinus Arati
7	Adonis Veneris	24	Iuuencius Catulli
8	Cephalꝰ& Tithonꝰ Auroræ	25	Antinous Adriani
9	Atys Cybeles	26	Argilius Pauſaniæ
10	Hippolytus Dianæ	27	Agathon Platonis
11	Pindarus Panos	28	Theſeus Minois
12	Amazonicus Val.	29	Chriſippus Laii
13	Cherinthus Tibulli	30	Magnes Smyrnęꝰ Gygis
14	Lygdus Pāphili Saxi	31	Armodiꝰ Ariſtogitonis
15	Bathyllus Anacreontis	32	Philocles Epicuri
16	Lycus Alcæi	33	Aufilenꝰ Cœlii Veronēſis
17	Myſtes Valgii	34	Alii nonnulli.

ſ iii

FOrma eſt quoddam amoris illectamentum, quo nullũ aliud magis efficax venenum ad irritandam venerem dari queat. Vrit enim nõ ſolũ tactu, ſed ipſo quoq; intuitu, & venas incendio quodã populat. Quo qui laborant, ſic miſeri pereunt, vt oẽs alias recuſent, & auerſent volupta/tes. Nunc ergo (qm̃ prius locutus ſum de formoſis) ſubiũ/gam liberalis formæ pueros, quorum pulchritudo deos ipſos nedum homines irretiuit.

¶ Ganymedem in primis fabulant poetæ Iouis eſſe ama ſium, quẽ ob formã Aquila pedibus in Ida corripuerit, & in cœlũ euexerit. Virg. Quẽ præpes ab Ida ſublimẽ pedi/bus rapuit Iouis armiger vncis. Ouidius lib. 10. Rex ſupe/rum quondã Phrygii Ganymedis amore Arſit. Et paulo poſt loquens de Aquila. Arripit Iliadem, qui nunc quoq; pocula miſcet Inuitaq; Ioui nectar Iunone miniſtrat.

¶ Endymionem formoſum paſtorem Lunã fert adamaſ/ſe, adeò vt cœlo relicto in monte Lathmium eius oſculan di grã plerũq; deſcenderit. Ouidius li. 3. de Arte. Lathmi⁹ Endymion nõ eſt tibi Luna pudori. Propertius lib. 2. Nu/dus & Endymion Phœbi cepiſſe ſororẽ Dicitur, & nudæ concubuiſſe deæ. Stroza. Abſtulit Endymion tenera La/toida forma, Dũ patrio niueas monte reducit oues. Pon/tanus lib. 1. de Stellis. Sed qq̃ properare viam timet, Ipſa relicto Aethere (cogit amor) per amici deuia Lathmi Fur tim ſaxa petit complexus inter amatos Attrectare ſuis te/nerum Endymiona Lacertis.

¶ Hylam Thiodamantis filiũ adamauit Hercules, ſecũq; duxit cũ Argonautis. Vbi quum aquas hauriens puer vrnę pondere fuiſſet demerſus multis clamoribus ab ipſo Her/cule cõuocatus eſt. Hinc narũ adagiũ. Hylam vocare. Val. Flac. li. 3. Arg. Rurſus Hylã & rurſus Hylã ꝑ lõga reclamat auia, reſponſant ſyluæ, & vaga certat imago. Propertius li. 2. Tãdẽ haurire parat demiſſis flumina palmis, Innixus dextro colla trahẽs humero, Cui⁹ vt accenſę Dryades can dore puellæ Miratę ſolitos deſtituere choros, Prolapſum leuiter facili traxere liquore, Tũ ſonitũ rapto corpe fecit Hylas, Cui ꝓcul Alcides iterat reſponſa, ſed illi Nomẽ ab

extremis fontibus aura refert. Bapt. Pius. Pyritoum Theſeus,iuuenis Phocæus Oreſtem,Falſiparens genitũ Thyodamante deus. Politianus. Sed ſuus Alcidæ pocula miſcet Hylas. Euriſtheum item Herculis delitias fuiſſe teſtis eſt Diotimus apud Cælium.

4 ℭ Adamauit etiam Hercules Abderum puerulum,nõ minori,q̃ Hylam affectu.

5 ℭ Hyacinthus Apollinis fuit amaſius. Ouidius lib. 10. Te quoq; Amyclide poſuiſſet in æthere Phœbus, Triſtia ponendi tempus ſi fata dediſſent. Pamphilus. Hãc premis,& veluti tenerum formoſus Apollo Oebalidẽ puerũ Iuppiter Iliacũ. Plinius li. 2. Hyacinthũ comitat fabula duplex, Luctum præferens eius,quem Apollo dilexerat.

6 ℭ Adamauit ẽt Apollo Branchũ puerũ Theſſalum,quem mortuũ ſuis tẽplis ſacrũ hri voluit. Itẽ Daphnẽ puellã,Penei fluminis filiã,quã fugiãtẽ in laurũ ꝯuertit, Mantuan⁹. Quot ſtuduit verbis Daphnẽ facundus Apollo Flectere.

7 ℭ Ampelos puer ſpecioſus Baccho adamatus eſt. Ouidi⁹ lib. 3. Faſt. Ampelon intonſum Satyro Nymphaq; creatũ Fertur in Iſmariis Bacchus amaſſe iugis.

8 ℭ Adonis Cynaræ ex Myrrha filius Veneri fuit chariſſimus. Oui. lib. 1. de Arte. Necte prætereat veneri ploratus Adonis. Propertius lib. 2. Teſtis qui niueũ quondã pcuſſit Adonim, Venantẽ Idalio vertice durus aper. Illis formoſum fleuiſſe paludib⁹,illuc Diceris effuſa tu Venus iſſe coma. Pontan⁹ li. 1. de Stellis. Nec deploratũ Veneri linquamus Adonim. Venantẽ quẽ durus aper ſub dente peredit.

9 ℭ Cephalus & Tithonus clariſſimi fuerũt Auroræ. De Cephalo, Ouidius lib. 3. de Arte. Lathmius Endymion non eſt tibi Luna pudori, Nec Cephalus roſeæ prẽda pudenda deæ. Stroza filius, Supprime lora precor,ſic à ſeniore marito In tenero Cephali ſuſcipiare ſinu. Ouidius in Epiſto. Sapphus ad Phaonem. Huncne pro Cephalo raperes Aurora timebam. De Tithono. Stroza pater. Inuidiſſe deos perhibent, quum mollia cano Oſcula Tithono culta puella daret. Propertius libro ſecundo. At non Tithoni ſpernens Aurora ſenectam Deſertum Eoa paſſa

iacere domo eſt. Illũ ſępe ſuis decedẽs fouit ĩ vlnis, Quàm prius adiũctos ſedula lauit equos. Itẽ. Cũ ſene non puduit talẽ dormire puellam, Et canæ toties oſcula ferre comæ.

10 ℭ Athys puer Phrygius Cybeles fuit amaſius. Catullus. Tenerum vidit Athyn prope marmor pelagi, Facit ipetũ ille demens fugit in marmora fera. Ibi ſemper oẽ vitę ſpaciũ famula fuit. Ouidius lib. 10. Hirſuto vertice pinus Grata deum matri, ſiquidem Cybeleius Athys Exuit hac hominem, truncoq́ȝ induruit illo.

11 ℭ Amauit Hippolytum Diana quum ob formam, tum raram in forma caſtitatem.

ℭ Pindari poetę eiuſq́ȝ carminum amatorem fuiſſe Pana fabulant. Author Plutarchus in Numa Pompilio. Syrinx quoqȝ Arcadica fuit Nympha, quam à Pane deo mire adamatam ſcribit Ouidius.

ℭ Amaſii hominum.

12 ℭ Habuit in primis Val. Flaccus poeta Setinum in delitiis Amazonicũ puerũ, cuius formam cõmẽdat Martialis.

13 ℭ Tibullus ſuum Cherinthum, de quo lib. 4. ait. Eſt qui te Cherinthe dies dedit hic mihi ſanctus, Atqȝ inter ſanctos ſemper habẽdus erit. Idem. Inuiſus natalis adeſt. qui rure moleſto, Et ſine Cherintho triſtis agendus erit. Idẽ quoqȝ magnopere dilexit Marathũ puerum, De quo li. 1. ſic ait. Heu heu quã Marathus lento me torquet amore.

14 ℭ Lygdum adamauit Pamphilus Saxus. Vnde lib. 4. ait. Sed peterem Lygdum, Lygdus mea vita, meum cor, Lux mea qui facie vulnera mille gerit. Eius quoqȝ formã multis locis magnopere extollit.

15 ℭ Bathyllus fuit Anacreontis poetę delitiũ. Vñ Horatius in Epodo. Nõ aliť Samio dicũt arſiſſe Bathyllo Anacreonta Teiũ. Ab eodẽ quoqȝ adamat⁹ eſt Megiſtheus puer. De vtroqȝ Politianus in Ruſtico. Nunc Samiũ celebras (iubet Adraſtęa) Bathyllũ, Nũc tenerã Eurypilẽ, tenerũq́ȝ Megiſthea laudas, Tandẽ acino paſſæ cadit intercept⁹ ab vuæ.

16 ℭ Lycũ puerũ adamauit Alcęus poeta Lyric⁹, de quo Horati⁹ Li. 1. Carminũ. Liberũ & muſas, Venerẽq́ȝ, & illi ſemp hærẽtẽ puerũ canebat. Et Lycũ nigris oculis, nigroq́ȝ Cri-

ne decorę Politianus ĩ Nutricia, Ipſe Lyci nigros oculos, nigrũq; capillũ, Exactoſq; canis pugnax Alcee tyrános.

17 ℭAmauit Valgius poeta elegiographus Myſten, cuius mortẽ multis lachrymis defleuit, dicẽte Horatio. Tu ſemp vrges flebilibus modis Myſten ademptũ, nec tibi veſpero Surgente decedũt amores, Nec rapidũ fugiente Solem.

18 ℭAſini⁹ Gall⁹ poeta fili⁹ Aſinii Pollióis viri ꝯſularis, pari q̃q; affectu dilexit Hippolytũ liberali forma adoleſcentẽ.

19 ℭVoconius victor poeta habuit in deliciis Teſtylũ puerũ elegante forma. Vnde Martialis. Teſtyle Victoris tormentum dulce Voconi. Quo nemo eſt toto notio orbe puer, Sic etiam poſitis formoſus amere capillis, Et placeat vati nulla puella tuo.

20 ℭLigurinus Horatii fuit delitium. Vnde li. 4. Car. ſcribit, Sed cur heu Ligurine, cur Manat rara meas lachryma per genas? Cur facunda parum decoro inter verba cadit lingua ſilentio? Nocturnis ego ſomniis Iam captum teneo, iam volucrem ſequor. Amauit & Lyciſtum, de quo ſic ſcribit in Epodo. Nunc gloriantis quãlibet mulierculã Vincere mollicia amor Lyciſti me tenet.

21 ℭAmauit Roſcium adoleſcentem. Q. Catullus Epigrammatiſta, de cuius forma hunc in modum ſcripſit. Cõſtiterã exorientẽ auroram forte ſalutans. Quũ ſubito à læua Roſcius exorit̃. Pace mihi liceat cœleſtes dicere veſtra, Mortalis viſus pulchrior eſſe deo. Amauit & Theotimum, de quo ſic ſcribit. Aufugit mi animus, credo vt ſolet, ad Theotimum deuenit, ſic eſt, perfugium illud habet.

22 ℭArſit Euripides Tragœdiographus Agathonem puerulum, quem adultiorẽ quoq; amplexabat̃ arctius, ſuauiabaturq; etiam ſpectante populo & in conuiuiis.

23 ℭPari affectu Aratus poeta Cilix Philinum adoleſcẽtulũ deperiit, ꝓ cui⁹ reditu è Chio ĩſula, deos multa p̃catus eſt.

24 ℭCatullus ſuos amores in Iuuenciũ his exprimit verbis. Surripui tibi (dũ ludis) mellite iuuẽci, Suauiolũ dulci dulcius Ambroſia. Verũ id non ĩpune tuli, nãq; amplius horã Suffixum in ſumma me memini eſſe cruce. Quę carmina plena ſunt pruritus, multamq; præſeferunt laſciuiam.

25 ¶Antonius puer fuit elegantiſſimæ formæ ex Claudio poli Bithyniæ ciuitate, quem Adrianus imperator ad infa miam vſq; adamauit, vt etiam mortuo ciuitatem conſtru/xerit, templumq́; erexerit cum ara & eius effigiem curaue rit imprimendam. Spartianus ait puerum illum ab impe/ratore muliebriter defectum.

26 ¶Pauſanias Lacedęmonius authore Cælio, Argiliũ ſpe/cioſa pulchritudine adoleſcentẽ amore Venereo dilexit.

27 ¶Gelli⁹ li. 19. ca. 11. citat hos Platonis verſus amatorios de ſuo Agathone, quem vti meritoriũ dilexit. Suauia dãs Agathoni animam ipſe in labra tenebã, ægra etenim ꝓpe rans tãq̃ abitura fuit. Amauit quoq; Stellã ob ingenii ſua/uitatem, & elegantiã, de qua authore Plutar. ſequẽtes ver ſus luſit. Ardentes ſtellas, lucens mea ſtella tueris, Cœlum vtinam fierẽ, te vt multo lumine cernã. Itẽ. Stella prius ſu peris fulgebas Lucifer, at nunc Heſperus ah fulges mani/bus occiduus. Hæc nouiſſima ſcripſit poſt eius mortem.

28 ¶Minos rex Cretenſiũ ſuſceptas cum Athenienſibus ini/micitias, ob mortem filii ſui Androgei, lubens depoſuit amore Theſei (quem deperibat) ineſcatus.

29 ¶Laius à Pelope hoſpitio ſuſceptus filiũ eius Chryſippũ ita adamauit, vt ſecum Thebas rapuerit. Praxilla tñ apud Cælium teſtis eſt hoc à Ioue perpetratum.

30 ¶Gyges rex Lydoꝝ Magnetẽ Smyrnæũ eximia pulchri tudine clarũ vſq; adeò dilexit, vt bellũ i Magneſios moue rit, ꝙ puero capillos totõdiſſent, quo videreť deformior.

31 ¶Ariſtogiton Atheniẽſis Armodiũ iſigni forma adoleſcẽ tẽ ẽt deperiit. Author apud Volaterranũ Thucydides.

32 ¶Amauit Epicurus Philoclem eximium adoleſcentẽ ad quẽ ſolitus erat hoc modo ſcribere. Conſumor ac deficio amabilẽ tuum ac diuinum ingreſſum ſuſtinens.

33 ¶Catullus facit Auſilenum Cælii cuiuſdam Veronenſis amaſium, vbi ait. Cælius Auſilenum, & Quintius Auſile/nam Flos Veronenſium depereunt iuuenum.

34 ¶Inter meritos pueros ẽt ponunť Euryalus Virgilianus, Parthenopæus Statianus, Cottallus Siculus Anacreontis, Harmodius Hippiæ, Aſter Platonis, Piſo Galbæ.

¶Amaſiæ deorum & hominum.

¶Iam diximus Daphnen Penei fluminis filiam adamatam Apollini. Sappho ad Phaonē. Et Phœbus Daphnen, & Gnoſida Bacchus amauit.

¶Tyro Salmonei filia adamata eſt à Neptuno, & ab eodem cōpreſſa. Propertius Lib. 1. Non ſic Aemonio Salmonida miſſus Enipeo Tænarius facili preſſit amore deus.

¶Heben deam iuuentutis amauit Hercules. Idem Propertius Lib. 1. Nec ſic cœleſtem flagrans amor Herculis Heben Senſit in Othæis gaudia prima iugis. Amauit q̄q; Iolen, & Omphalem reginam Lydorum. Idem Propertius Lib. 3. Omphale in tantum formæ proceſſit honorem Lydia Gygæo tincta puella lacu, Vt qui pacato ſtatuiſſet in orbe colūnas, Tam dura traheret mollia penſa manu.

¶Aliæ deorum & hominum amaſiæ fuerunt, Ariadne Minois filia, Bacchi, Syrinx Nympha Panos, Hero Læandri, Phyllis filia Lycurgi regis Thracū, Demophoontis, Ariadne Theſei, Atalanta Meleagri, Cydippe Acontii. Iphis Patrocli, Similax Croci. Author Plinius Lib. 16. Cap. 36. ¶Clycera Pauſiæ Sicyonii pictoris. Plinius Li. 21. Cap. 2. & Lib. 35. Cap. 10. ¶Sappho Phaonis.

¶Campſape Alexandri, quā Alexander ipſe muneri dedit Apelli pictori. Pli. Lib. 35. Cap. 10. ¶Philace Stratoclis, Authore Plutarcho. ¶Rhoxane Alexādri. Plutarchus, & Curti⁹. ¶Echo Narciſſi. Auſoni⁹. Cōmorit Narciſſe tibi reſonabilis Echo. Galēti⁹. Riſit Liriopes flagrātē filius Echo.

¶Thyſbe Pyrami. Stroza pater. Nō magis ifelix Thyſbe dilexit amantem.

¶Tyro Salmonei filia, Enipei. Propertius lib. 3. Teſtis Theſſalico flagrans Salmonis Enipeo.

¶Phœbe Caſtoris, Ilaira Pollucis, quę fuerūt Leucipi filiæ. Propertius lib. 1. Non ſic Leucippis ſuccendit Caſtora Phæbe, Pollucem cultu non Ilaira ſoror.

¶Chloris, ſeu Flora dea florū Zephyri, à cuius nomine dicitur Zephyritis.

¶Galathæa Nympha Polyphemum. Propertius Lib. 3. Quinetiā Polypheme fera Galathæa ſub Aetna, Ad tua

rotātes carmina flexit equos. Stroza Pater. Nil magis horrendum Polyphemo ſenſerat Aetna. Sæuior indomito fratribus ille fuit. Dum tū æquorea ficcas in rupe capillos, Exarſit viſa te Galathæa Cyclops.

℄Berſabea Dauidis. Idem Stroza. Ille ſacri vates operis Ieſſeia proles Præfecit populo quem deus ipſe ſuo, Berſabeæ captus forma tibi magne cupido Ceſſit.

℄Helena Paridis. Propertius Lib. 2. Ipſe Paris nuda fertur periiſſe lacæna, Quum Menelao ſurgeret è thalamo.

℄Acme Septimii. Catullus. Acmem Septimi⁹, ſuos amores, Tenēs in gremio, mea inquit Acme, Ni te pdite amo, atq; amare porrò oēs ſum aſſiduè paratus annos, Solus in lybia, indiaq; toſta Cæſio veniā obuius leoni. Idē. Vnam Septimi⁹ miſellus Acmen Mauult, q̄ Syrias, Britanniaſq;. Vno in Septimio fidelis Acme Facit delicias libidineſq;.

℄Aufilena Quintii. Catullus. Coelius Aufilenū, & Quintius Aufilenam flos Veronenſum depereunt iuuenum.

℄Atalanta Mimalionis Arcadici. Propertius. Mimalion nullos fugiendo Tulle labores Sæuitiam duræ contudit Iaſidos. Nam mō Partheniis amens errabat in antris, Ibat & hirſutas ille videre feras. Ergo veloce potuit domuiſſe puellam, Tantum in amore preces, & bene facta valent.

℄Antigone Hæmonis Bœotii, quam quum iugulari feciſſet Creon, Hæmon ad mortuæ tumulum ſe interfecit. Propertius Lib. 2. Quid? non antigones tumulo Bœotius Hæmon, Saucius ipſe ſuo corruit enſe latus?

℄Briſeis Achillis. Horatius. Prius inſolētem Serua Briſeis niueo colore Mouit Achillem. Propertius libro ſecundo. Omnia formoſam propter Briſeida paſſus, Tantus in erepto ſæuit amore dolor. Item. Necnon exanimē amplectēs Briſeis Achillem, Candida veſana verberat ora manu.

℄Rhodope Charaxi friis Sapphus. Sappho ad Phaonē. Arſit inops frater victus meretricis amore, Mixtaq; cum turpi damna pudore tulit.

℄Andromeda Perſei. Sappho ad Phaonem. Candida ſi non ſum, placuit Cepheia Perſeo Andromedē, patriæ fuſca colore ſuæ.

¶Heſperie Nympha Aeſaci. ¶Leſbia Catulli. Catullus. Nulla poteſt mulier tantum ſe dicere amatam. Verè q̃tum à me Leſbia amata mea eſt. Hæc vero nomine vocabatur Claudia. Amauit etiam Ipſithillam.

¶Quintilia Calui licinii. Catullus. Certe non tanto mors immatura dolori eſt Quintilię, q̃tum gaudet amore tuo. Propertius li. 2. Hoc etiã docti confeſſa eſt pagina Calui. Quum caneret miſeræ funera Quintiliæ.

¶Lyde Callimachi, Batthis Philetæ. Ouidius lib. 1. de Triſtibus. Nec tantum Clario Lyde eſt dilecta poetę. Nec tantum Coo Bathis amata ſuo.

¶Beatrix Dantis Aligerii. ¶Aureta Patrarchæ. Lycinia Horatii. Horat. li. 2. Car. Me dulcis domine muſa Lyciniæ Cantus, me voluit dicere lucidũ Fulgẽtes oculos, & bene mutuis fidum pectus amoribus. Amauit & Glyceram. De qua lib. 3. Car. Me lentus Glyceræ torret amor meæ.

¶Stella Platonis. Author Plutarchus.

¶Violãtilla Stellæ poetæ, Hæc Græcè hiantis dicit̃. Martialis lib. 6. Perpetuam Stellæ dum iungit hiantida vati Læta Venus. dixit, plus dare non potui. Aliter vocatur Aſteris. Vide Statium in Syluis.

¶Leucadia Terentii Varronis Atacini. Hinc fluxit illud Diſtichon. Hæc quoq; perfecto ludebat Iaſone Varro, Varro Leucadię maxima flamma ſuæ.

¶Dælia, Sulpitia, Nemeſis, Neæra Tibulli. De Nemeſi notum eſt illud, Vrit amatorem Nemeſis laſciua Tibullũ, In tota iuuit quem nihil eſſe domo.

¶Hoſtia, ſeu Cynthia Propertii. Propertius ipſe li. 1. Illa vel anguſto mecum requieſcere lecto, Et quocũq; modo maluit eſſe mea, Quàm ſibi dotatæ regnum vetus Hippodamiæ, Et quas Elis opes antè pararat equis. Idem lib. 1. Cynthia prima ſuis miſerum me cepit ocellis. Contactum nullis antè cupidinibus. Martia. Cynthia facundi carmen iuuenile Properti Accepit famã, ne minus ipſa dedit.

¶Melenis domitii Marſi. Mar. Nota tñ Marſi fuſca Me-
¶Ceſennia Cn. Getulici Epigrãmatiſtæ. lenis erit.
¶Biſſula Auſonii Galli.

¶ Metella Ticidæ Epigrãmatiſtæ. ¶ Cytheris, ſeu Lycoris Cornelii Galli. Hinc illud manauit. Gallus & Heſperiis & Gallus notus Eois, Et ſua cum Gallo nota Lycoris erit. ¶ Pãphila Valerii Aeditui, De qua ſic apud Gelliũ ſcribit. Dicere quum conor curam tibi Pãphila cordis, Quid mi abs te quęrã? mẽbra labris abeũt. Per pectus miſerũ manat ſubito mihi ſudor, Síc tacitus, ſubítus, duplo ideo pereo.

¶ Chriſis Q. Trabeę Comœdiographi de qua ſic ſcripſit. De improuiſo Chriſis vbi me aſpexerit, Alacris obuiam mihi veniet, complexum exoptans meum. Mihi ſe dedet, Fortunam ipſam anteibo fortunis meis.

¶ Neæra Lycinii imbricis itidẽ Comœdiographi, de qua afferunt hi verſus. Nolo ego Neęrã te vocẽt, ſed Nerienẽ. Quum quidem Marti es in connubium data.

¶ Propertius Lib. 2. de pleriſq; poetarũ amaſiis ſic ſcribit.

Hæc quoq; perfecto ludebat Iaſone Varro,
Varro Leucadiæ maxima flamma ſuæ.
Hæc quoq; laſciui cantarunt ſcripta Catulli,
Leſbia queis ipſa notior eſt Helena.
Hoc etiam docti confeſſa eſt pagina Calui,
Quum caneret miſeræ funera Quintiliæ.
Et modo formoſa qui multa Lycoride Gallus.
Mortuus inferna vulnera lauit aqua.
Cynthia quinetiam verſu laudata Properti,
Hos inter ſi me ponere fama volet.

¶ Item Sidonius Apoll. Lib. 2. de aliis ſic meminit. Siſq; opido meminens, ꝙ olim Martia Hortẽſio, Terentia Tullio, Calphurnia Plinio, Pudentilla Apuleio, Ruſticana Symmacho, legentibus meditantibuſq; candelas & cãdelabra tenuere. Reminiſcere ꝙ ſæpe verſum Corinna cum ſuo Naſone compleuit, Leſbia cum Catullo, Ceſennia cũ Getulico, Argentaria cum Lucano, Cynthia cum Propertio, Delia cum Tibullo. Item Stroza pater Li. 1. Eroticon. Abſtulit ardentem Gallum formoſa Lycoris, Carmine amatoris Cynthia clara ſui eſt. Viuit ab inſigni Nemeſis celebrata Tibullo, Viuit pelignis nota Corinna ſonis. His addi poſſunt Lamia Demetrii, Phryne Timothei, Flora

Pompeii, Aſpaſia Periclis, Rhodope Pſamnitici, & Antonii Cleopatra.

¶Cynædi, Pædicones, & Pathici.

1 Aemylius	8 Ibycus	15 Cleocritus
2 Naſo	9 Hipparchus	16 Thallus
3 Phædon	10 Libanius	Portius
4 Gargilianus	11 L. Papyrius	Socratio
5 Armodius	12 Theophraſtus	Piſo
Ariſtogiton	13 Ale. Abonotichites	17 Mamurra
6 Cratinus		Cæſar
7 L. Quintius Flaminius	14 Pauſanias Argilius	18 Pindarus

1 AEmylii cuiuſdã Cynædi obſcœnos amores molleſq; delicias, poſtremò infinitas libidines notat Catullus.

2 ¶Idem in Naſonẽ quẽdã pathicũ his inuehitur verbis. Multus homo es Naſo, neq; tecũ multus hõ, ſed Deſcendis Naſo, multus es & pathicus.

3 ¶Phœdon philoſophus quum adoleſcentulus Athenis eſſet in ſeruitute, à domino in lupanari conſtitutus eſt, vt proſtaret, & corpo faceret quæſtum.

4 ¶Martialis Li. 3. arguit Gargilianũ quẽdã, vt Cynœdũ & mollẽ, quẽ depilatoriis vnguẽtis faciẽ lauare ꝯſueſſe dicit,

5 ¶Armodio & Ariſtogitoni apud Atheniẽſes mutua erat Veneris conſuetudo.

6 ¶Cratinus Atheniẽſis Comœdiographus notatus eſt ẽt Pędareſtię, ſeu obſcœni in pueros amoris.

7 ¶L. Quintius Flaminius vir ꝯſularis puerũ ardebat, à cuiꝰ latere nũq̃ diſcedebat. Quĩetiã ad eius votũ hoĩem quẽdã ſecuri ꝑcuſſit, dũ ille corãm ſe aliquẽ optaſſet interfici.

8 ¶Ferunt Ibycum hiſtoricum patria Rheginum, inſano puerorum amore exarſiſſe.

9 ¶Hipparchus Piſiſtrati filius ſtuprato Armodio Ariſtogitonis puero, vtriuſq; coniurationẽ in ſe concitauit.

10 ¶Libanius Sophiſta Antiochenus Conſtantinopoli ob ĩpudicos amores puerorũ pulſus eſt. Demum Nicomedia (quo ſe receperat) eandem ob cauſam detruſus.

11 ℭL. Papyrius Publium adoleſcentē in vinculis tenuiſſe, plagiſq; & contumeliis (ꝙ ſtuprū ꝑati noluiſſet) affeciſſe dr̄. Qua re ad Senatum delata, dānatus eſt lege lata, ne qs in corpora libera ob æs alienū ius haberet. Volebat enim hoc ſibi licere Papyrius, ꝙ Publius eidē eſſet debitor.

12 ℭTheophraſtus philoſophus Nicomachum Ariſtotelis filium ad præpoſteram vſq; venerem adamauit.

13 ℭAlexander Abonotichites copiam ſui corporis mercede faciebat. Author Lucianus.

14 ℭHabuit Pauſanias Lacedæmonius ſtupri conſuetudinē cum Argilio adoleſcente.

15 ℭEraſmus in adagiis ait Cleocritum veteris Comœdiæ ſcriptorem maledictis proſciſſum, ꝙ Cynœdus eſſet. Quā notam Argyrrhio cuidam inurit.

16 ℭCatullus iThallū adoleſcētē īpudicū his verbis īuehit. Cynœde Thalle, mollior cuniculi capillo, Vel anſeris medullula, vel hinula mollicella. Idē qq; Portiū, & Socrationē ſuis verſib⁹ īfamat, ꝙ ſtupri meritis à Piſone ꝑtore ꝑpoſiti ſint duob⁹ aliis adoleſcētulis. ſ. Veraniolo, & Fabullo.

17 ℭIdē Mamurrā, Phormianū, & Cęſarē notat vt Cynœdos & Pathicos, dū ait. Pulchrè cōuenit improbis Cynœdis, Mamurræ Pathicoq;, Cæſariq;. Nec mirum maculæ pares vtriſq;. Sed & Suetoni⁹ ait nihil famā pudicitię Cęſaris lęſiſſe, ꝑter Nicomedis regis Bithynię cōtubernium.

18 ℭLaborauit hac infamia Pindarus poeta, qui in gremio pueri adamati obdormiſcens vitā efflauit, teſte Valerio.

ℭMolles, effœminati, & Elegantes.

1 Straton	11 Nitarus	21 Sardanapalus
2 Mecœnas	12 Ariſtodemus	22 Attidius
3 Artemon	13 Andramytis	23 Diadumenus
4 Abron	14 Ariſtoteles	24 Miraces
5 Cliſthenes	15 Ariſtophanes	25 Bacchus
6 Syri	16 Demoſthenes	26 Cæſar
7 Lyſicrates	17 Hortenſius	27 L. Sylla
8 Maſſylienſes	18 Heliogabalus	28 C. Duillius
9 Argyrrhius	19 Ariſtagoras	29 Clodi⁹ pulcher
10 Battalus	20 Agathon	

Theopompus

1 THeopompus ſcripſit Stratonem Sidonium mortales omnes ſupaſſe delicijs, & molliciẽ. Ad quod alluſit Mirãdula in hymnis. Quàm quę Sidonium valebat purpura regem.

2 ¶ Auguſtus ad Mecœnatem ſcribens eiuſdẽ molliciem, & delicias multis expreſſit locis, ſed hoc maxime. Vale Mecœnas mel gentium, ebur Ethrurię, laſar Arretinum, Tyberinum margaritum, Cilneorũ Smaragde. Iaſpi figulorum, Berille & carbunculũ Porſenæ. Annæus quoq; Seneca Mecœnatẽ vocat diſcinctũ, molliſſimaſq; eius delicias, & portentoſam orationem. Idem. Magnum inquit Romanæ eloquentiæ daturus exemplum, niſi illũ eneruaſſet felicitas.

3 ¶ Aiunt Artemonem quendã fuiſſe mollẽ adeò & ſolutũ delicijs, vt nunq̃ pedibus itaret, ſed ſemper lectica circũferretur, haberetq; duos vtrinq; famulos peluim æreã ſupra caput ferẽtes, ne quid ſupernè noxium excideret. Propterea factus eſt ꝓuerbio locus, Artemon verſatilis.

4 ¶ Fuit & Abron quiſpiã vitæ adeò corruptæ, & effœminatæ, vt locũ parœmię ſequenti reliquerit. Abronis vitam agens. De molliter, ac delitioſe viuentibus.

5 ¶ Cliſthenes Comicoꝝ conuicijs laceratus eſt, ꝙ parũ vir haberetur, ſeq; cultu indecoro velut in mulierem transfiguraret. Quod feciſſe dicitur Aſſyriorum rex Sardanapalus, vt liberius inter fœminas laſciuiret.

6 ¶ Syri olim malè audierunt ob morum molliciem. Vnde adagium. Syrus quum non ſis, ne Syriſſa.

7 ¶ Lyſicrates abiit in vulgi fabulam, ꝙ iam ſenio confectus capillos fucaret, vt ſpecioſus videretur & iuuenis. Cuiuſmodi ridentur apud Martialem Ollus, apud Horatium vxor pauperis Ibyci.

8 ¶ Maſſylienſes luxu perditi muliebrẽ in modũ ornabantur, comis vnguẽto delibutis, capilliſq; religatis. Hinc ortum adagium. E Maſſylia veniſti, in molles.

9 ¶ Argyrrhius fuit dux quiſpiã effœminatus, nihil habens viri præter barbam.

10 ¶ Battalus fuit neſcio quis tibicen, qui laſciua, & vinolẽta

carmine cōplexus eſt fecitq́ adagio locū. Battali ſimilis. Cælius ait hunc primum oium calceis fœmineis in ſcena vſum fuiſſe, artéq́ tibiarum oīno remolliuiſſe. A quo fluxos, exolutos, & parum viros Battalos vocant.

11 ¶ Cælius ſcribit Nitarum quendam fuiſſe, mollicie pluſq̄ muliebri infamem.

12 ¶ Dionyſius apud eundem Cælium teſtis eſt Ariſtodemū tyrannum apud Cumas in Romanis antiquitatibus mollē fuiſſet cognominatum, quod parum vir eſſet, ac pudicitiā ſubſtrauiſſet.

13 ¶ Ferunt Andramytem Lydoꝝ regem oīum primū fœminas Eunuchas feciſſe, eiſq́ Eunuchorum vice vſum.

14 ¶ Gaudebat Ariſtoteles mūdo cultu, & elegāte, comáq́ delicatius contondebat. Anulis præterea digitos onerabat, & in hoc placebat ſibi nimiū. Quo factum eſt, vt molliciei ſuſpectus haberetur.

15 ¶ Ariſtophanes Philoſtratum quendam laſciuiuſculè ſe ornantem Cynalopeca vocabat, vocabulo ex cane, & vulpe concinnato.

16 ¶ Demoſthenem tradunt cultu corporis nitido nimis, & accurato fuiſſe, adeò, vt molles (quibus laſciuiebat) tuniculæ ab æmulis probro datę ſint. Quinetiam notatus eſt, vt parum vir, q́q́ polluto eſſet ore.

17 ¶ Eodem quoq; modo Hortenſius orator probroſis laceratus eſt Satyris, quod circunſpecte & moroſe indutus eſſet, q́q́ manus eius inter agendum eſſent argutæ & geſtuoſæ. Sed & L. Torquatus eum Dionyſiæ ſaltatriculę nomine appellabat. Author Gellius.

18 ¶ Traditum eſt Heliogabalum (qui ſupra oīa ꝓdigia fuit molliſſimus) verſatilia triclinia habuiſſe in qbus amicos qnq; ponere cōſueuit, eoſq́ violis & floribus opprimere, ſic vt aliqui animam efflauerint. Author Lampridius. Idē quoq; quaternos canes ad currū iunxit, proceſſit & in publicum iunctis quattuor ceruis, cōiunxit etiam Leones, & Tygres, Cybelē ſe & Liberū patrē vocans, habuit vehicula gēmata, & aurata. Atq; vt inſaniā libidini adderet, iūxit etiam quaternas mulieres, nuduſq́ à nudis vectus eſt.

19 ¶Ariſtagoras quidam mileſius quũ in concionẽ ꝓdiiſſet, inſolita apud Lacedæmonios veſtitus mollicie, quidam ex Ephoris hoc eum dicto ſubmonuit. Domi Mileſia.

20 ¶Agathon fuit quiſpiã tibicen, catilenarum ſuauitate aures maiorem in modum deliniens, quem infamia mollitiei laboraſſe, teſtis eſt apud, Eraſmum Zenodotus.

21 ¶Sardanapalus ob inſignem molliciem puerbio locum fecit. Fuit enim deliciis vſq; adeò effœminatus, vt inter Eunuchos, & puellas ipſe puellari cultu deliteſceret.

22 ¶Attidius melior Domitiani tẽporibus tantæ fuit mollitiei, vt nitidus appellari meruerit, Vnde Statius. Stat quæ perſpicuas nitidi melioris opacet Arbor aquas.

23 ¶Diadumenus fuit quiſpiã elegans iuuenis, cuius effigiẽ Polycletus expreſſit iuuenta molliore.

24 ¶Fuit Miraces neſcio qs cõcinnatulus, qui vnguentatos, auratoſq; capillos ferẽ habuiſſe. De hoc Val. Flaccus lib. 1. Argon. Simul armiger ibat Semiuir, impubemq; gerẽs ſterilemq; iuuentã. Idẽ. Et grauidæ maduere comæ, quas flore Sabæo Nutrierat liquidoq; parens ſignauerat auro.

25 ¶Bacchi molliciẽ Seneca in Hercule furẽte his exprimit verbis. Non erubeſcit Bacchus effuſos tener Sparſiſſe crines, nec manu molli leuẽ Vibraſſe thyrſum, quũ parũ forti gradu Auro decorum Syrma Barbaricum trahit.

26 ¶Fuit Iulius Cæſar adeò effœminatus, vt Curio pater quadam eum oratione omnium mulierum virum, & omniũ virorum mulierem appellauerit.

27 ¶L. Sylla imperator chlamydato ſibi, & crepidato Neapoli ambulare deforme non duxit.

28 ¶C. Duellius (q de Pœnis triũphauit) quotieſcũq; epulaturus erat, ad funalẽ cæreum præeũte tibicine & fidicine à cœna domũ reuerti ſolitus eſt. Author Val. Maxi.

29 ¶Clodius pulcher eneruem & frigidã iuuentã egit, perditoq; amore vulgatiſſimæ meretricis infamis fuit.

¶Viri muliebrem habitum mentiti.

1	Achilles	4	Cliſthenes		
2	Hercules	5	Cleocritus	7	Sardanapalus
3	P. Clodius	6	Euclides		

GRæcis ad expeditionē Troianam proficiſcentibus, quum Thetis dea præuideret Achillē filium ibidem interfectum iri, eum ex antro chironis dormientē rapuit, & puellaribus tunicis indutum, pręmonitumq́ ne ſe maſculū cuipiā ꝓderet, inter filias Lycomedis regis occuluit. Quarum vnam Deidamiam grauidam fecit, Pyrrhumq́ ex ea ſuſcepit. Verum quū Græci oraculo didiciſſent Troiā ſine Achille capi nō poſſe, miſſus eſt Vlyſſes vt Græcoꝝ oīum aſtutiſſimus ad explorandam rei veritatem. Qm̄ iam facti ſuſpicio & rumor ferebať. Vt ergo ꝓderet Achillem, ciſtiferum ſe finxit, attulitq́ mercatoris inſtar fuſos, acus, monilia, & cætera id genus quę puellā decent, cum arcu & ſagittis. Quum ergo Achilles relictis puellaribus inſtrumentis arcū intendiſſet, vires ſuas & ſexum ꝓdidit, & eo cōmēto repertus eſt. Ouidius li. 1. de arte, Turpe niſi hoc matri precibus tribuiſſet Achilles, Veſte virū longa diſſimulatus erat. Quid facis Aecide, nō ſunt tua munera lanæ, Ha titulos alia Palladis arte pete. Quid tibi cum calathis? clypeo manus apta ferendo Penſa quid in dextra (qua cadet Hector) habes? Reiice ſuccinctos opoſo ſtamine fuſos. Quaſſanda eſt iſta Pelias haſta manu, Statius li. 4. Achil. Stat medius trepidante domo, Peleia virgo Quæritur. Per virginem Peleiam intelligit Achillem.

❡ Sicubi vnq̄ amor vires ſuas aut in mortaliū vllo docuerit maxime ꝓbauit in Hercule, quem tot alioqui monſtrorū domitorē coegit relicta (quæ virū decet) virtute ad muliebres tranſire delicias, ſeq́ in puellā tranſformare, & fœminam mentiri, vt liberius cū Omphale regína Lydorum laſciuiret, qua ēt iubente fuſos & lanas rudibus illis manibus (qb⁹ porteta ſubegerat) attrectauit. Quod ei magno dat ꝓbro Deianyra apud Ouidiū loquens, Craſſaq́ robuſto deducis pollice fila, Aequaq́ formoſæ penſa rependis heræ. Itē apud Propertiū ſic loquť. Idē ego Sidonia feci ſeruilia palla Officia, & Lyda pēſa diurna collo. Mollis & hirſutum cepit mihi faſcia pectus, Et manibus duris apta puella fui. Statius lib. 1. Achil. Si Lydia dura penſa manu

molleſq́; tulit Tyrinthius haſtas. Lactātius. Nā illud (inqt) nemo negauit, Herculē non tm̄ Euriſtheo ſeruiſſe, ſed etiā impudicæ mulieri Omphale, quæ illum veſtibus ſuis indutum ſedere ad pedes ſuos iubebat penſa facientem.

3 ℂTranquillus in Iulio ſcribit P. Clodium inter publicas bonæ deæ cæremonias penetraſſe ad Pompeiam Q. Pompeii filiam & Syllæ neptem muliebri veſte & ꝓpterea Cæſarem cum ipſa Pompeia diuortium feciſſe. Propterea Cicero quadam ad Lentulum epiſtola ſcribit Clodiū ipſum non pluris feciſſe bonam deam, q̄ tres ſorores.

4 ℂCliſthenes malè audiit, & Comicorum laceratus eſt ſatyris, ꝙ parum vir haberetur, ſeq́; cultu indecoro in fœminam transfiguraret. Vnde adagia nata, Cliſthenem video, & Cliſthene intemperantior.

5 ℂEadem nota inuritur Cleocrito ꝙ ad maiorem laſciuiā tunicis & veſtibus fœminam mentiretur.

6 ℂEuclides Megaricus quū Socraticæ diſciplinæ cupientiſſimus eſſet, neq; tñ auderet Athenas ire (vbi profitebat Socrates) ꝙ capitale foret, ſi quis Athenienſium Megaris aut Megarenſium Athenis propter mutuū vtriuſq; vrbis odium deprehenderetur, muliebri veſte indutus ad audiēdum philoſophum ſub ipſam noctem itabat, ac demum ipſo auroræ diluculo reuertebatur. Author Gellius.

7 ℂOmnium (quos eneruauit mollicies & delicię corruperunt) principē locū maiorēq́; apud poſteros ignominiam meruit Aſſyrioꝝ rex Sardanapalus, qui eò illecebrarū ſe demiſit, vt relicta maieſtate (qua princeps tantò debet excellere, quantò ſublimior eſt cæteris) poſitis maſculi ſexus indumētis mētit⁹ ſit fœminā, interq́; puellas & Eunuchos euiratior ſpadōe delituerit. Quæ fuit cauſa vt ab Arbacto ꝑfecto, laſciuiā tā corruptā ꝑ eroſo ad incendiū domus (in quā victus ſe receperat) & volūtariā mortē ſit coactus.

ℂMulieres habitum virilem mentitæ.

1 Semiramis	5 Pelagia	Axiothea
2 Theodora	6 Ioanna Gallica	Phliaſia
3 Marina	7 Ioanna Anglica	9 Eugenia
4 Euphroſina	8 Leſthenia	

1 LOngè vero aliter fecit Semiramis Aſſyriorũ regina, quę quum certò intelligeret, graue eſſe populo fœminam pati principantē, mortuo marito virũ mentita eſt, vt tantiſper īperaret, dũ filius Ninus (q̃ p̄ īpuberē adhuc ætatē regnare nō poterat) adoleſceret, regnóq; foret idone⁹.

2 ℂLaudabile fuit nec minus aſtutum Theodoræ virginis Antiochenæ cōmentum, quæ militis ad ſe ſtuprandã miſſi libidinem & furorem adeò verbis emolliuit, vt non ſolũ à flagitio deterruerit hominem, verũ etiam mutatis cũ eo veſtimentis exitum à carcere (quo per Dioclerianũ fuerat intruſa) & impunitatem meruerit.

3 ℂMarina virgo natione Græca ſexum quoq; diſſimulauit, ſed honeſta de cauſa, vt ſcilicet admitteretur in Cœnobium quoddam, in quo ſoli viri recipiebant̄, vbi ad mortē vſq; ſanctiſſimè vixit nomine Marini.

4 ℂEuphroſina virgo Alexandrina quũ aīæ tenus curioſa, corporis cultũ nihili faceret, virũ mētita, p̄fecta ē ī cœnobiũ, ī quo p̄r degebat, vbi durauit. 36. annos nemini nota.

5 ℂPelagia mulier fuit Antiochena voluptatibus & illecebris primũ deditiſſima, vt quę nulli rei attentius vacaret, q̃ corpori comēdo, Tādē tñ meliore ducta ſpiritu, vbi aſpernari cœpit, quod pridē amabat maximè, virum ſe finxit. Et ne rediuiuus aliq̃s priſtinæ vanitatis fomes denuo repullularet, relictis hoīum colloquiis ſeceſſit ī ſolitarias nemorum latebras, vbi ad mortē p̄ſeuerauit conſtantiſſimè.

6 ℂNihil grauiore ſtomacho aut maiore animi īdignatione excipiunt Angli, q̃ quum audiunt verba fieri de Ioāna virgine Gallicana & bellatrice. Medii crepant & apud ſe non ſunt præ furore, exiſtimantq; ſuam imbellē & turpiſſimam fugam redargui, quotieſcũq; tam generoſæ tātiq; ſpiritus puellæ aliquis incidit ſermo. Habēt pro rediuiuo vlcere, q̄ ab ea veſtimentis armiſq; virilibus induta inſtar leporum galeatorum fugati ſint & extruſi Gallia, principāte apud Gallos Carolo ſeptimo.

7 ℂScitum eſt ex Chronicis & à maioribus ſcriptum Ioannam Anglicam ab Ephebis ſexũ virilem ſimulaſſe, & tādē fato neſcio quo aut fortuna volente ad pontificatum pue

hiſſe, in quo annis circiter duob⁹ ſederit poſt Leonẽ quartum, neqꝫ prius innotuerit facti veritas q̃ à quodam ex domeſticis imprægnata, tandem emiſerit partum.

8 ℭDicæarchus apud Cęlium teſtis eſt Laſtheniã Mãtineã & Axiotheam Phliaſiam Platone vſas præceptore, & ornatu virili auditorium nonnunq̃ intraſſe.

9 ℭEugenia filia cuiuſdam Philippi inter Romanos potẽtiſſimi, virum quoqꝫ mentita eſt in cœnobio, quo ſe incluſit, vt domino commodius ſeruiret,

ℭMeretrices quædam.

1	Rhodope		Eumenia	29	Manulia
2	Baryne		Eutropia	30	Stagonion
3	Spatale	15	Maria Aegyptia		Anthis
4	Lais	16	Maria magdale.	31	Sappho
5	Thais	17	Campaſpe	32	Mintha
6	Phryne	18	Leæna	33	Pandemus
7	Faucula	19	Lyde	34	Cynna
8	Flora	20	Cyrene		Salauaccha
9	Glycerium	21	Aſpaſia		Caſaurium
10	Leontium	22	Pythonica	35	Abrotonum
11	Sinope	23	Timandra	36	Anticyra
12	Metra	24	Chione	37	Hermia
13	Niceta	25	Lyciſca	38	Archidice
	Aquilina	26	Philenis	39	Pyrrhine
14	Aphra	27	Faula	40	Cælia
	Digna	28	Alce		

1 RHodope meretrix fuit Aegyptia, quæ tãtas opes meretricio quæſtu ſibi comparauit, vt ſuperbam & magnificam in Aegypto Pyramidem cõſtruxerit. Eã Sappho doricam vocat, & fratris ſui Charaxi amicam his verbis, Arſit inops frater victus meretricis amore. Mixtaq́ꝫ cũ turpi damna pudore tulit. Sunt qui putẽt alteram fuiſſe Rhodopem Thraciam genere, quam Xantus Samius in Aegyptum detulerit, itidem meretricẽ Pyramidis illius Authorem, & Aeſopi fabulatoris Phrygii cõſeruam. Cui opinioni aſtipulatur Plinius Lib. 36. Nat. hiſto. De hac ẽt meminit Plutarchus in Nicia, & Herodotus in Euterpe.

2 ¶Baryne Romana fuit meretrix,quam Horatius ſuis carminibus illuſtrauit dicens. Vlla ſi iuris tibi peierati Pœna Baryne nocuiſſet vnq̃.

3 ¶Simili modo Martialis de Spatale ſcribit. Nouit Loturos Daſius numerare, popoſcit Mãmoſam Spatalem pro tribus,illa dedit.

4 ¶Lais meretrix fuit Corinthia,ad quã propter formę elegantiam Græci oẽs turmatim cõuolabant. Claudianus in Eutropium. Haud aliter iuuenũ flãmis Ephyreia Lais, Et gemino ditata mari,Ariſtippo Cyrenaico cũ ea fuit cõſuetudo, quod tũ flagitiũ Philoſophus ſic defendebat, vt diceret multũ inter ſe & cæteros Laidis amatores intereſſe, ꝙ ipſe haberet Laidẽ,Alii vero haberent̃ à Laide,Author Lactãtius,qui etiam hoc ait.Quid ergo interfuit,quo aio philoſophus ad meretricẽ famoſiſſimã cõmearet, quum eũ popl'us & riuales ſui viderent oĩbus perditis nequiorẽ? Ab hac meretrice quũ Demoſthenes petiiſſet,vt ſui copiã faceret,& illa decẽ Drachmarum milia pro cõcubitu popoſciſſet, pecuniæ magnitudine deterritus & expauidus Philoſophus,pœnitere,inquit,tanti nõ emo.Author Gellius,& poſt hũc Macrobius. Quã hiſtoriam Architrenius quoq; verſibus mãdauit.Nõ patit̃ Lais dubio Demoſthene,nec quẽ Mouerat euellit, ꝑdendo ꝑdigus auro. Non emit amplexus, thalamos quæ vendit, ementem Fallit & emptorem, mox pœnitet empta voluptas. De hac meretrice meminit Propertius. Non ita complebant Ephyrææ Laidos ædes, Ad cuius iacuit Græcia tota fores. Ouidius, Multis Lais amata viris.

5 ¶Thais fuit itidẽ meretrix,quæ Atticam iuuentutẽ in ſui amorẽ pellexit. Hãc ſuis carminibus celebrauit Menãder, poeta gręcus,Vnde & menãdræa dicta ẽ. Ꝓptius Turba menandrææ fuerat nec Thaidos olim Tanta,in qua ppl'us luſit Erichthonius.Martialis.Tale lẽma ẽ Menãdri Thais. Idẽ.Thaida nocte volo. Fuit & altera Thais, q̃ ſuaſu beati Panutii,ab ĩpudica vita ad honeſtatẽ motũ ſe conuertit.

6 ¶Phryne meretrix Theſpienſis(quæ ciuitas eſt Bœotię) olim in iudicium vocata, dũ ſibi timeret à ſentẽtia iudicũ

ſublatis tunicis corpus denudauit, Cuius pulchritudine pmoti iudices, liberam abire permiſerunt. Neq; tam profuit puellæ Hyperidis actio & patrocinium, q̃ venuſtas formę, Authore Quintiliano. Eidem quũ Apelles dediſſet optionem eligẽdę imaginis oĩum (quas haberet) pulcherrimæ, nec tñ ipſe prodere voluiſſet, quę nam eſſet pulcherrima, hoc fabricauit cõmentũ. Subornauit enim q Apelli nũciaret officinã cũ ſignis & tabulis cõflagrare. Quo triſti nuncio permotus Apelles, pcontari cœpit eſſet ne ſaluus ſuus Cupido. Hoc itaq; dolo explorauit meretrix, quæ nam eſſet tabula omnium ditiſſima. De hac meminit Propertius lib. 1. Nec quæ deletas potuit componere Thebas Phryne, tam multis facta beata viris.

7 ℂFaucula clunia meretrix fuit alioqui tñ pientiſſima. Nã Annibale Capuã tenente alimẽta captiuis egẽtibus furtim ſuppeditabat.

8 ℂFlora meretrix fuit, q̃ populum Romanũ cõſtituít hęredem. Vnde floralia ſacra eidẽ conſecrata ſunt, alio nomine Larentia vocat̃. De hac vide Gelliũ lib. 6. Ca. 7.

9 ℂGlicerium Theſpienſis fuit meretrix, quæ tabulam Cupidinis (quam à Praxitele gratis acceperat) Theſpiẽſibus quoq; dono dedit.

10 ℂLeontíum Gellius ſcribit fuiſſe meretricem, quę Theophraſti libris doctiſſimè reſponderít.

11 ℂSinope ſcortum fuit nobile celebratę́q; laſciuiæ, hinc Sinopiſſare, verbum eſt libidinari & laſciuire.

12 ℂEriſichthõ quidã Theſſalus quũ abſumptis facultatibus ad extremã deueniſſet inopíam, coactus eſt filiã (quã habebat liberali forma) Metrã noie pſtituere. Ad quã q cõmeabãt adoleſcẽtes, corporis copiã non aſſequebant, niſi equos, boues, ampliſſimaq; deferrẽt munera, quia nondũ id tẽporis repertus fuerat gẽmarum vſus. Porrò Theſſali per iocũ dicebãt Metram Eriſichthonis verti in ea omnia quæ illi ab amatoribus donabantur. Vnde fluxit puerbiũ. Mutabilior Metra Eriſichthonis.

13 ℂNiceta & Aquilina ſorores, quum corporis quæſtu mererent, miſſæ ſunt à rege Dagnæ ad corrũpendum beatũ

Chriſtophorum, inculcãdum ꝙ ei falſę religionis cultum. Verum aliter res ſe habuit, Nam & ipſæ ad fidem cõuerſæ ſunt, & iuſſu regis interfectæ.

14 ¶ Aphra fuit meretrix in Creta, quæ vnà cũ tribus ancillis Digna, Eumenia, & Eutropia, cũctis ſe ꝓſtituebat. Tandem tñ à Narciſſo Hieroſolymarũ epiſcopo, ad bonã frugem reuocata, voluptati repudiũ miſit, & chriſtianã ſecuta eſt religionẽ, pro qua ẽt martyrium paſſa eſt.

15 ¶ Maria Aegyptia annos nata duodecim relictis parẽtib⁹ Alexãdriam ſe cõtulit, vbi. 17. annos corporis ſui copiã fecit cuicũꝗ petẽti, adeò vt quũ nõ haberet ſtipẽ quã nautis exolueret, corpus ſuũ obtulerit ꝓ naulo. Tãdẽ aũt quũ ad adorãdã crucẽ (in qua pepẽderat Chriſtus) vna cũ aliis ꝓfecta, ab oĩbus ob impudicã repelleret vitam, cœpit protinus moueri pœnitentia, & corpus conterere, qđ prius voluptati deuouerat. Profecta ergo trans Iordanẽ ſeceſſit in latebras nemoꝝ, vbi tribus (quos ſecum tulerat) panibus annos. 17. vixit, Perſtititꝗ adeò feruẽter & durauit, vt veſtimentis putrefactis remanſerit nuda, membris oĩbus æſtu denigratis. Peractis illis. 17. annis, durauit aliis. 30. mãſitꝗ ſine cibo, gratia ſpirituali abunde paſta.

16 ¶ Eodẽ modo Maria Magdalene Syri & Eucharię filia Lazariꝗ & Marthæ ſoror, aliquot annis voluptatibus indulſit, adeò vt peccatricis meruerit nomen. Demum tamẽ vbi ad Chriſti in Simonis leproſi domo recũbentis pedes ſe ꝓuolniſſet, ſuiſꝗ rigaſſet lachrymis, capilliſꝗ abſterſiſſet, & delibuiſſet vnguento, veniam impetrauit.

17 ¶ Plinius ſcribit Campaſpen meretricem fuiſſe forma admodum liberali, ꝙ̃ Alexander Apelli pictori eã depereuntis dono dederit.

18 ¶ Authorum monumẽtis celebrat̃ Leæna meretrix, quæ nullis tormentis cogi potuit, vt Armodium & Ariſtogitonem tyrannicidas ꝓderet, In hoc Anaxarchum imitata, ꝗ quũ ſimili de cauſa torqueret̃, præciſam dentibus linguã in tortores expuit. Authores Plinius & Lactantius.

19 ¶ Lyde ſcortũ celebratur Horatio lib. 2. carminum dicenti. Quis deuium ſcortum Eliciet domo Lyden.

20 ¶Ferunt ſcortũ quoddã fuiſſe noĩe Cyrenem,quę in peragenda venere duodecim figuris vſa ſit, Author Eraſmus in explanatione illius adagii. Duodecim artium homo.

21 ¶Aſpaſia meretrix fuit, cuius gratia & ſuaſu Pericles Samios expugnauit,Author Plutarchus.

22 ¶Idẽ in Phocione,ſcribit Pythonicã fuiſſe meretricẽ,quã Harpalus Alexandri domeſticus ſupra modũ adamauerit.

23 ¶Eodem teſte Alcibiades Athenienſis meretricẽ habuit chariſſimã Timandram nomine,quæ mortuo tumulũ pro facultatibus ſuis magnificũ erexit. Cum hac oppreſſus eſt Alcibiades ipſe à Lyſandro.

24 ¶Chione nomen eſt ſcorti apud Martialem lib.1.dicẽtẽ. A Chione ſaltem, vel Laide diſce pudorem, Abſcondunt ſpurcas hæc monumenta lupas.

25 ¶Apud eundem notatur Lyciſca , vt fellatrix & lupa,his verbis.Facere in Lyciſcã, Paule me iubes verſus, Quibus illa lectis rubeat , & ſit irata. O Paule malus es, irrumare vis ſolus.Itẽ apud Iuuenalem ,Nomen mentita Lyciſcæ.

26 ¶Philenis meretrix fuit,quã Philochrates poeta Græcus ſuis carminibꝰ lacerauit, De hac ẽt meminit Martialis li.7.

27 ¶Verrius apud Lactantiũ teſtis eſt Faulam Herculis ſcortum fuiſſet.

28 ¶Alcen quandã fuiſſe meretricẽ palã eſt ex verbis Gellii li.4.ſcribentis.Dicebat Pythagoras ſe Euphorbum primò fuiſſe,deinde Pyrandrum,deinde Callidenã , deinde fœminam pulchra facie meretricẽ,cui nomen fuerit Alce.

29 ¶Manulia fuit meretrix,cui Hoſtilius Mancinus diem dixit ad populum,ꝙ de ambulachro eius noctu lapide ictus eſſet.Author Gellius.

30 ¶Apollodorus ꝓdit meretriculas quaſdã fuiſſe Aphias, ideſt,Apuas cognominatas,qđ minutulę forẽt,albęq; oculis grãdioribus.Noĩa eis fuere Stagonion & Anthis.

31 ¶Scribit Cæliꝰ Sapphon è Leſbo meretricẽ fuiſſe, ſed nõ poetriã,qm̃ Lyrica Scandronymi fuit filia altera à ſcorto.

32 ¶Fingunt fabulæ Minthã Plutonis fuiſſe pellicẽ,quam Proſerpina dolis circumuenerit & in hortenſem mentam commutauerit.

33 ¶Pãdem⁹meretriculę cuiuſdã fuit nomẽ. Authore Cęlio.

34 ¶Ariſtophanes in Gomœdiis ſcripſit Cynnã, Salauachã, & Caſaurinum fuiſſe Athenis celebres & forma exuperanti meretriculas.

35 ¶Abrotonum meretricis nomen eſt, quam Themiſtoclis fuiſſe matrem Amphicrates apud Cælium prodit in libro de viris illuſtribus.

36 ¶Fuit Anticyra meretrix, quã inde nuncupatã ferũt, ꝙ cũ mẽtis emotę hoibus furentibuſq; diſcũberet, vel ꝙ Nicoſtratus medic⁹ moriẽs hellebori vim ei magnã reliquerit.

37 ¶Hermia fuit meretrix, cui præ nimio amore ſacra fecit Ariſtoteles, eiuſq; laudibus hymnos dicauit. Vnde ab Eurimedõte ſeu Demophilo accuſat⁹ relictis Athenis (vbi. 30. annos docuerat) Chalciden ſe recepit. Author Origenes.

38 ¶Herodotus in Euterpe ſcribit Archidicẽ Græcam fuiſſe meretriculã, cuius amore iſaniẽs Charaxus frater Sapph⁹ Mitylenem redierit.

39 ¶Inter Corinthias meretrices nominantur Lais, Cyrene, Leæna, Sinope, Pyrrhine, Sicyone.

40 ¶Martialis li. 7. Epigrã. notat Cæliã. ꝙ cuicũq; petẽti corporis ſui copiã faceret. Vide verſus ĩ hiſtoria de libidinoſis.

¶Lenones & Lenæ.

1 Dipſas	3 Cinnarus	5 Hylaria
2 Crobylus	4 Silo	

1 Dipſas nomẽ eſt Lenæ, quã Oui. li. 1. Eleg. ſuis carminibus inſectat, ꝙ puellã, ſuã meretricia arte inſtrueret. Sic aũt ſcribit. Eſt quædã (quicũq; volet cognoſcere Lenã Audiat) eſt quædam noĩe Dipſas anus &c.

2 ¶Crobylus Leno fuit ſceleſtiſſimus. Is duo ſcorta domi alebat, quorũ lenociniis quã plurimos adoleſcentes in perniciem alliciebat, allectos compilabat furto. Vnde natum adagium. Crobyli iugum, quod de conuentu & ſocietate duorum hominum (qui pari ſunt improbitate) dici conſueuit. Eraſmus in Chiliadibus.

3 ¶Timeus apud Eraſmum teſtis eſt Cinnarum quempiam fuiſſe, patria Selinuſium, arte Lenonem, qui quo ad viuebat, pollicebatur ſe facultates omnes veneri conſecraturũ,

Cęterum moriens populo diripiendas expoſuit.

4 ¶ Catullus iuehit in quēdā Silonē, quē vt lenonē arguit.

5 ¶ Aphra meretrix) quā diximus à Narciſſo Hieroſclyma rum epiſcopo à turpi & īmundo quæſtu reuocatā fuiſſe) matrem habuit Hylariam, quæ ſolis Lenociniis victum ſibi comparabat.

6 ¶ Claudianus Eutropiū inceſſit vt peritiſſimum lenonē, eiuſq; hac in re aſtutiam deſcribit his verbis. Acutū aggreditur lenonis opus, nec ſegnis ad artē Mens erat, officiiq; capax, oēſq; pudoris Hauſerat inſidias, cuſtodia nulla tuēda Fida toro; nulli poterant excludere vectes. Ille vel ęrata Danaen ſub turre latentē Eliceret, fletus domini fingebat amantis, Indomitaſq; mora, precio lenibat amatas, Laſciuaſq; iocis, nec blandior vllus emitis Ancillæ tetigiſſe latus, leuiterq; reductis Veſtibus, occulto crimen mandare ſuſurro. Idem paulopoſt. Quis enim committere vellet lenoni Thalamum?

7 ¶ Latinus mimus Domitiani adeo īdulſit vxori ſuę Thymelę, vt eā velut impuriſſim⁹ leno, aliis proſtitueret, & à mœchis nonnunq̄ cæderet. Huic ex notiſſimis Thymelles adulteris, & opprobrio Latini, nouā pſonam in ſcena fecerunt mimographi. Martialis. Qua Thymellen ſpectas, deriſoremq; Latinum, Illa fronte precor carmina noſtra legas. Idem ad Marianum. O quam dignus eras alapis Mariani Latini.

¶ Placet in medium afferre verba ſcitu digniſſima, qbus Aegidius Maſerius familiaris meus doctiſſimus, lenarum dolos & perniciē ad vnguē exprimit. Turpiſſimū (inquit in Valerium Flaccum) lenarū ſtudium, quę virgineas mentes melle perungunt, vt fel infūdāt. Promiſſis euerberāt, molliunt dulciloquiis, honeſtatis ſpecie & vtilitatis dāna ingerunt & inhoneſta, oportunū tempus aucupantes laqueos tendunt, quos vix Lucretia vitaret, Eſcam parant, quam vel ſatur Hippolytus ſumeret, Arma mouent, quæ virginitatis dea Aegide non ꝓpulſaret. Munera oſtendūt (Danaen omitto) inconcuſſum Penelopes animum euerſura. Minas obiiciunt, quas Suſanna expaueret. Quot

quæ ſo Proſerpinas his harpagonibus Pluto corripit? Hæc & alia multo plura, Maſerius.

Proci diuerſarum mulierum.

Hippoclides Tiſandri fuit filius, q quũ multis aliis iuuenibus Cliſthenis Sicyonii filiã ambiuit. Author Herodotus, qui filiam illam Agariſtam vocat, alioſq; eius procos enumerat Smyndridem, Sybaritẽ, Syritanum, Damaſum, quos ab Italia ad certamen veniſſet ſcribit. Venerunt eodẽ teſte ex Ionio ſinu Amphimneſtus Epidamnius, Aetolus, Meges. E Peloponneſo Leocides Phidonis Argiuorũ tyrãni filius Amianthus, Archas, Laphanes, Heleus. Ex Attica Megacles Alcmeonis filius. Ex Ethruria Lyſanias. E Theſſalia Diactorides, Crannonius. Ex Moloſſis Alcon. Conuenerant aũt in Græciam, vt in Olympico certamine vires ſuas oſtentarent, quoniam pater puellæ Cliſthenes Ariſtonymi filius ꝓclamauerat, ei ſe daturum filiam, quẽ in certamine præſtantiſſimum reperiſſet.

Proci Hippodamię Oenomai filię numerant Marmax, Alcathus Parthaonis filius, Euryalus, Eurymachus, Crotalus, Acrias Lacedæmonius, Capetus, Lycurgus, Laſius, Chalcodus, Tricolonus, Ariſtomach⁹, Prias, Pelagus Aeolius, Cromius, Erythrus Leuconis filius. Alii tñ enumerantur Merinnes, Hippotous, Pelops, Opontius, Acarnan, Eurymachus, Eurylochus, Automedon, Laſius, Chalcon, Tricoronus, Alcathus, Ariſtomachus, Crocalus. Cælius ſcribit Marmaca omnium primum veniſſe Hippodamiæ procum, & ante alios ab Oenomao necatum. Equaſq; eius tradunt vocatas Partheniam & Eripham, quas quum iugulaſſet Oenomaus, iuſſit ſepeliri.

Abſente Vlyſſe proci ex diuerſis locis conuenerunt, vt caſtitati Penelopes inſidiarentur, fueruntq; Dulichii. 52. Samii. 24. Zacynthii. 20. Ithaceſes. 12. ex quibus hi ab Homero nominantur. Antinous, Eurynous, Eurymachus, Leocritus, Neſo, Pyſander, Heſippus, Agalus, Leocles, Ampinomus, Demotholomeus, Medon præco, Euphemus Cytharœdus. Quos oẽs reuerſus Vlyſſes occidit. Qui

diana Penelope nõnullos his verbis enumerat. Dulichiĩ, Samiiq;, & quos tulit alta Zacynthos Turba ruunt in me luxurioſa proci. Quid tibi Piſandrum, Polybon, Medontaq; dirum Eurymachiq; auidas, Antinoiq;, manus Atq; alios referam? quos oẽs turpiter abſens Ipſe tuo partis ſanguine rebus alis. Irus egens, pecoriſq; Melanthius author edendi Vltimus accedunt in tua dãna pudor. De Antinoo Propertius libro quarto meminit Penelopem quoq; neglecto rumore mariti, Nubere laſciuo cogeret Antinoo.

Fuit Hippomenes vnus ex procis Atalantæ virginis Arcadicæ, quæ cum amatoribus certabat curſu. Vnde Statius libro primo Syluarum. Vidi ego & immiti cupidum decurrere campo Hippomenem.

Claudianus libro primo de raptu facit Martẽ & Apollinem Proſerpinæ (priuſq̃ a Plutone rapta fuiſſet) procos, vbi ait. Perſonat aula procis, pariter pro virgine certant. Mars donat Rhodopen, Phœbus largit Amyclas, Mars clypeo melior, Phœbus præſtantior arcu. Virgilius, Ouidius, & Auſonius inter procos Didonis numerant Hiarbã Getulorum regem. Propterea Dido ipſa apud Auſonium ſic loquitur. Sed furias fugiens, atq; arma procacis Hiarbę Seruaui fateor, morte pudicitiam. Saxo grammaticus facit Otharum quendam fortiſſimum, procum Syritæ virginis pudiciſſimæ, Hildigiſleum vero Theutonicum Sygnis puellæ, Sigari cuiuſdam filiæ.

Riuales, ſeu eiuſdem puellæ amatores,

Anauſis (de quo meminit Vale. Flaccus li. 6. Argon.) riualis fuit Stiri Albani.

Excandeſcit Catullus in Raudum riualem, vt puellæ ſuæ furem, vbi ait, Quæ nam te mala mens miſelle Raude Egit præcipitem in meos iambos?

Idem Catullus ægreſert Leſbium riualem ſibi ob pulchritudinem a Leſbia prępoſitum, abi ait. Leſbius eſt pulcher, quid ni, quem Leſbia malit, Quam te cum tota gente Catulle tua. Idem Catullus vocat Mamurram Phormianum & Cæſarem ſocios riuales, Quam durũ ſit autem

& intolerabile riualẽ pati, Propertius docet illis verſibus.
Te ſocium vitæ, te corporis eſſe licebit.
Te dominum admitto rebus amice meis.
Lecto te ſolum, Lecto te, deprecor vno,
Riualem poſſum non ego ferre Iouem.

¶ Raptores diuerſarum puellarum.

1 Pluto rapuit proſerpi.
2 Eurytus Hippodamẽ
3 Theſeus Ariadnen
4 Paris Helenam
5 Tarquinius Lucre.
6 Telamon Heſionen
Achilles Briſeidam.
& Diomedam
7 Boreas Orithyiam
8 Romulus Herſiliã
& Sabinas
9 Pyrrhus Androma.
10 A iax Caſſandram
11 Neſſus Deianyram.
12 Apharetus marpiſſam
13 Catheus Siliam
14 Tlepolemus Aſtio.
15 Aiax Telamonius
Tecmeſſam
16 Iaſon Medeam
17 Hercules Pyrenen
18 Iupiter Aeginam
19 Caſtor Phœben
Pollux Ilairam
20 Apollo Marpiſſam
21 Axus perhibiam
Iupiter Europen
Hercules Augen
Dryope Hylam
22 Cephiſus Liriopen

1 RApuit Pluto Proſerpinam, Cereris filiã, vnde à Claudiano ĩfernus raptor dicitur. Ouidius. Raptor agit currus, & noĩe quẽq; vocando Exhortatur equos. Syllius li. 14. Hac Stygius quondam ſtimulãte cupidine raptor Auſus adire diem, mœſtoq; Acheronte relicto, Illicitas egit currum per inania terras. Tum rapta præceps Ennæa virgine ceſſit. Pontanus de ſtellis. Hinc ẽt Graii vates, Aetneia furta, Et raptus Siculæ toties fleuere puellæ.

2 ¶ Eurytus Cẽtaurus Hippodamen rapuit. Ouidius li. 12. Eurytus Hippodamen, alii quam quiſq; probabat, Aut poterat rapiunt.

3 ¶ Theſeus Ariadnen Minois regis filiã, & Helenã ipſam, priuſq̃ Paris non offenſa tñ eius virginitate. Ouidius. Te quoq; qui rapuit, rapuit Minoida Theſeus. Idẽ. li. 1. de arte. Forma viros neglecta decet. Minoida Theſeus Abſtulit

à nulla

ra nulla tempora comptus acu. Rapuit & Anaxonam Trœzeniam fœminam.

4 ¶ Paris Helenã, vnde fax belli Troiani ſecuta eſt. Ouidius lib. 13. Victus es a timido Graię raptore maritæ. Idẽ in Epiſtola Hermiones. Tyndaris ideo trans æquora ab hoſpite rapta Argolicas ꝑ ſe vertit in arma man⁹. Sidonius. Raptor depopulat⁹ ẽ Amyclas Prędã trans pelagus petẽs ſequacẽ.

5 ¶ Tarquinius ſext⁹ Lucretię virginis Romanę pudicitiã ꝑ vim expugnauit Cuius rei dolore manũ ſibi intulit puella. Hũc raptũ graphice deſcribit Ouidius li. 2. Faſto. Seneca in Octauia. Nata Lucreti ſtuprũ ſęui paſſa tyranni.

6 ¶ Telamon Græcus Heſionẽ puellã Troianã & Achilles Briſeida. Ouidius in Epiſtola Acontii. Aeſionẽ Telamon, Briſeida cepit Achilles, Vtraq; victorẽ nẽpe ſecuta ſuũ. Idẽ Achilles rapuit Diomedã Phorbantis filiã e Leſbo.

7 ¶ Boreas Orithyã filiam Erichthei Athenarũ regis. Ouidius lib. 1. Eleg. Si ſatis es raptæ Borea memor Orithiæ. Propertius lib. 3. Infelix Aquilo raptæ timor Orithiæ.

8 ¶ Romulus Sabinas & Herſiliã. Ouidius de arte. Primus ſollicitos feciſti Romulę ludos. Quum iuuit viduos rapta Sabina viros. Pamphilus. Romani ſi forte duces rapuere Sabinas.

9 ¶ Pyrrhus Achillides Lanaſſam Herculis neptem, & Andromachen.

10 ¶ Aiax Oilei filius Caſſandrã. Ouidius in Ibin. Vtq; ferox periit, & fulmine, & ęquore raptor.

11 ¶ Neſſus Cẽtaurus Deianyram Herculis vxorem, vt ſcite docet idem Ouidius lib. 9.

12 ¶ Euenus Martis & Stropæ filius ex Alcippa Oenomai filia Marpiſſam ſuſcepit, quam Apharetus viſam ex chorea rapuit. Author Plutarchus in Paralellis.

13 ¶ Simili modo Catheus nobiliſſimus adoleſcens Saliam virginem Anii Tuſcorum regis filiam adamauit vſq; ad raptum. Idem teſtis ibidem.

Tlepolem⁹ Aſtyochiã ex Ephyra Peloponeſi vrbe rapuit.

14 ¶ Aiax Telamonis filius Tecmeſſam. Horatius. Mouit Aiacẽ Telamone natũ Forma captiuę dominũ Tecmeſſæ.

16 ¶ Iaſon Medeam Aeetæ Colchorum regis filiam, quam poſtea reliquit ſuperinducta Creuſa.

17 ¶ Hercules Pyrenem virginem Bebryciam, a cuius nomine montes Pyrenęi nomen ſumpſerunt. Sylius. Nomē Bebrycia duxere a virgine colles, Hoſpitis Alcidę crimē, qui forte laborum Geryonis peteret quum longa tricorporis arua, Poſſeſſus Baccho ſæua Bebrycis in aula Lugēdam famæ ſine virginitate reliquit Pyrenen.

18 ¶ Iupiter Aeginem rapuit prope Acrocorinthum.

19 ¶ Caſtor Phœben, Pollux Ilairam ſorores Leucippi filias. Propertius lib. 1. Non ſic Leucippis ſuccēdit Caſtora Phœbe, Pollucem cultu non Ilaira ſoror.

20 ¶ Apollo Marpiſſam Eueni filiam & Idæ vxorem. Idem Propertius. Non Idæ & cupido quondam diſcordia Phœbo Aucta externis Hippodamia rotis.

21 ¶ Axus Oceani filius rapuit Perhibiam. ¶ Iupiter Europam. Seneca. Modo per fluctus raptam Europam, Taurū tergo portaſſe trucem.

22 ¶ Hercules Augen. Idem Seneca. Arcadia nempe virgo Palladios choros Dū nectit Auge, vi ſtupri paſſa excidit. Dryope Nympha Hylam.

23 ¶ Rapuit Cephiſus fluuius Liriopem nympham, vt fabulantur poetæ, & ex ea ſuſcepit Narciſſum. Ouidius lib. 3. Meta. Cærulo Liriope, quam quondam flumine curuo Implicuit, clauſæq; ſuis Cephiſus in vndis Vim tulit.

¶ Nutrices diuerſorum hominum.

1	Philix Domitiani	12	Eupheme muſarum
2	Policha Oedipi	13	Amalthea Iouis
3	Barce Sichei		Meliſta
4	Charme Scyllæ		Adraſtea
5	Caieta Aeneæ		Ida
6	Beroe Semēles	14	Ino Bacchi
7	Aceſte filiarum adra.	15	Hypſiphile arſinoes
8	Acca laurētia romu.	16	Caphyrna Neptuni
9	Nyſa Bacchi	17	Spaco Cyri
10	Amycla alcibiadis	18	Euryclia Vlyſſis
11	Hellanice Alexandri	19	Coryna Ariadnæ.

1 PHilix nutrix fuit Domitiani, quæ domini cadauer populari Sandapila per veſpillones exportatū in ſuburbano ſuo latina via funerauit. Author Suetonius.

2 ¶Policha nutrix fuit Oedipi, quem pater Laius deuouerat, quod eius manu periturū ſe ab oraculo didiciſſet.

3 ¶Barce nutrix Sichei Phœnicū ditiſſimi & mariti Didonis. Virg. li. 4. Aene. Tum breuiter Barcen nutrícem affata Sichei, Annam chara mihi nutrix huc ſiſte ſororem.

4 ¶Charme Scyllæ puellæ. Vnde Virgilius in Cyri. Illa aūt quid nunc me inquit nutricula torques.

5 ¶Caieta Aeneæ. Virg. lib. 7. Aen. Tu quoq; littoribus noſtris Aeneia nutrix Aeternam moriens famam Caieta dediſti. Martialis. Seu placet Aeneæ nutrix, ſeu filia Solis.

6 ¶Beroe Semeles, quæ fuit mater Bacchi. Ouidius lib. 3. Meta. Ipſaq; erat Beroe Semeles Epidauria nutrix.

7 ¶Aceſte nutrix fuit filiarum Adraſti. Statius lib. 1. Theb. Tunc rex longæuus Aceſten (Natarum hæc altrix, eadem & fidiſſima cuſtos) Imperat acciri.

8 ¶Accā Laurentiā Romuli fuiſſe nutricē teſtis eſt Plinius li. 18. Cap. 2. Itē Statius li. 1. Syl. Iā ſecura parēs Thuſcis regnabat in vndis Ilia, portantē laſſabat Romulus Accam.

9 ¶Nyſa Bacchi fuit nutrix, quam Plinius ait ſepultam fuiſſe prope Scythopolin.

10 ¶Habuit Alcibiades nutricem nomine Amyclam. vel (vt alii legunt) Amydam, Pædagogum vero zopirum. Teſtis Plutarchus in Lycurgo & Alcibiade.

11 ¶Fuit & Hellanice nutrix Alexandri, teſte Curtio.

12 ¶Eupheme nutrix fuit muſarū, quę filium noſe Erotum ſuſcepit Parnaſi incolam, & venationi deditum.

13 ¶Amalthea & meliſſa iouem infantulum caprino lacte fouerunt, hinc orta fabula, qua poetæ nutritum à capra fabulati ſunt. Pontanus. Poſt hinc & pecus Olenium, & Iouis inclyta nutrix. Alii tamen dicunt Iouem ab Adraſtea & Ida Meliſſei filiabus nutritum, vt docet Eraſmus in illo adagio. Copiæ cornu. De Meliſſa Pontanus lib. 1. de amore Coniugali. Qualem quum teneris lac inſtillaret alūnis, Spirabat niueo dia Meliſſa ſinu,

14 ❡Ino fuit nutrix Bacchi. Ouidius i Ibin. Vt teneri nutrix, eadem matertera Bacchi. Statius lib. 1. Syl. Quid te poſt cineres deceptaq; funera matris Tutius Inoo reptantem pectore Bacche? Ammonius grāmaticus ponit Eeſulā vnā e Bacchi nutricibus.

15 ❡Archemorus filius Lycurgi regis Thracum nutricē habuit Hypſiphilem, quæ quum infantem in herba reliquiſſet, depaſtus eſt a ſerpente, Statio authore.

16 ❡Caphyrna ſeu Calphurnia Oceani filia Neptunum educauit vna cum Rhodiis. Teſtes Annius in Beroſum, & Calderinus in Statium.

17 ❡Spaco nutrix fuit Cyri, quæ dictio quoniam mædorū lingua canem ſignificat, factum eſt, vt Cyrus creditus ſit nutritus a cane. Teſtis Herodotus in Clio.

18 ❡Eryclea ſeu Euryclia nutrix fuit Vlyſſis, de qua Ouidius in Epiſtola Penelopes intelligit, dicens, Hoc faciunt cuſtoſq; boum, longæuaq; nutrix.

19 ❡Coryna nutrix fuit Ariadnæ, quam rapuit Theſeus, author Plutarchus.

❡Plinius lib. 28. Cap. 7. Sotyram & Salpem obſtetrices facit, quarum etiam placita in quibuſdam morborum remediis citat. Idem lib. 32. Cap. 6. de Salpe meminit.

❡Ancillæ quædam.

1 Cibale Simili	10 Gyge paryſatis
2 Lathris Cinchiæ	11 Treſſa Thaletis
3 Cypaſſis	12 Rhodope Iadmonis
4 Phyllis phocei	13 Elos athamantis
Bryſeis Achillis	14 Chionia Anaſtaſiæ
5 Galantis Alcmenæ	15 Lardana
6 Ocryſia Tanaquilis	16 Titula
7 Tecmeſſa aiacis	17 Plecuſa Dianæ
8 Naæra Cleopatræ	18 Meliſſa
Charmione	Lagopice
9 Agar Abrahæ	Proconneſia

1 Cybale ancilla fuit pauperis cuiuſdam Simili, cuius paupertatem Virgilius deſcribit in Moreto, Idem ibidē. Exuit interea Cybale quoq; ſedula panem.

2 ¶Lathris ancilla fuit Cynthiæ Propertianæ. Idem lib.4. Deliciæq́; meæ Lathris, cui nomen ab vſu eſt.

3 ¶Cypaſſis ancilla fuit Corinnæ. Ouidius lib.2. Eleg. Commendis in mille modis perfecta capillis, Comere ſed ſolas digna Cypaſſi deas.

4 ¶Phyllis Troiana Phocei, Bryſeis Achillis. Horatius, Ne ſit ancillæ tibi amor pudori Xanthiæ Phoceu, prius inſolentem Serua Bryſeis niueo colore Mouit Achillem.

5 ¶Galantis ponitur ab Ouidio ancilla Alcmenæ matris Herculis lib.9. vbi ait. Vna miniſtrarum media de plebe Galantis Flaua comas aderat faciendis ſtrenua iuſſis.

6 ¶Plinius lib.36. Cap.27. facit Ocriſiam Tanaquilis reginæ ancillam. Huius vultum obſcurare, nec mores fortuna potuit, Plutarcho teſte de Romanorum Fortuna.

7 ¶Tegmeſſa Aiacis Telamonii. Caſſandra Agamenonis. Horati⁹. Mouit Aiacē Telamonē natū forma captiuę dñm Tecmeſſę, Arſit Atrides medio ī triūpho virginę rapta.

8 ¶Naæra & Charmione duæ fuerunt Cleopatræ ancillæ, quæ ſpontaneam dominæ mortem ſecutę ſunt, ac ſuis gladiis ſe confoderunt. Author Plutarchus.

9 ¶Agar ancilla fuit Abrahæ, a cuius nomine Agareni dicti ſunt, qui & Sarraceni a Sarra eiuſdem Abrahæ vxore nominantur. Ioſephus lib.1. Antiquitatum.

10 ¶Gyge ancilla fuit Paryſatis reginæ Perſarum & matris Cyri. Author Plutarchus.

11 ¶Threſſa Thaletis fuit ancilla, quę Thaletem ipſum in foueā collapſum obiurgaſſe dicitur, quod cœleſtia ſcire cuperet, quum ne proſpicere quidem potuiſſet, quæ ad pedes eſſent. Author Theodoricus Cyrenſis.

12 ¶Herodotus in Euterpe ſcribit Rhodopen Thraciā ancillam fuiſſe Iadmonis Samii.

13 ¶Elos ancilla fuit Athamantis, a cuius nomine dicta eſt vrbs Achaiæ Alos.

14 ¶Chiona beatæ Anaſtaſiæ fuit ancilla.

15 ¶Lardana apud Herodotum nomen eſt ancillæ, a qua fluxerunt Heraclidæ.

16 ¶Titula ſeu Philotis nomen eſt ancillæ Romanæ apud

Plutarchũ in Camillo, & apud Macrobiũ li. 1. Saturnaliũ.

17 ℭPlecuſa fuit ancilla Dianę, de qua Martialis li. 2. Et ceci dit ſectis icta Plecuſa comis. Ancillas Dianæ ponit Ouidi⁹ li. 3. Meta. dicẽs. Iſmenis, Crocale ſparſos p colla capillos Colligit i nodũ, quis erat ipſa ſolutis. Excipiũt laticẽ nymphęq;, hyalęq;, rhaniſq;, Et pſecas, & Phiale, fundũtq; capacib⁹ vrnis. Apud eũdẽ lib. 7. Lagopice nomẽ ẽ ancillæ.

18 ℭChryſippus phs adeo fertur intentus fuiſſe argutiis logicis, vt ad menſam etiam fame periturus fuerit, niſi ancilla Melliſſa cibum in os ingeſſiſſet.

ℭProconneſia ancilla eſt apud Pliniũ, q̃ eiuſdẽ diei coitu alterũ dño ſimilem alterũ procuratori eius peperit.

ℭEunuchi & Spadones.

ℭAriſtonicus fuit Eunuchus Ptolemęi. Phileterus Lyſymachi. Dorotheus pſul Antiochen⁹ natura fuit Eunuch⁹.

ℭFauorinus quoq; phs Arelate oriundus fuit Eunuchus Hadriano principi maxime infenſus. Propterea tria de ſe mira pdicabat, ſe Gallũ Græciſſare, Eunuchũ mœchũ putari, inimicũ imperatori viuere. Hyacinthus & Proth⁹ Eunuchi fuerũt Eugenię filię pręfecti ſub Maximiano.

ℭNarſes fuit Eunuchus. Iuſtiniani principis cubicularius, è Cartulario & Bibliopola princeps copiarum factus poſt Beliſariũ, q multis rebus prȩclare geſtis tãdẽ ſiue inuidia ſiue fortuna, ſiue populi accuſatiõe in odium Iuſtiniani & eius vxoris deuenit, adeò vt imperator lr̃as ad eũ dederit plenas ignominię, qbus eũ monebat, vt ad colũ, penſum, & lanas rediret. Tũ ille iratus, ducam (inquit) tale pẽſum, talemq; ordiar telam, quam non facile ſit vobis explicare. Itaq; vt iniuriam vlciſceret, Longobardos Romam iãdiu inuadere cupientes cõuocauit. Paulus Diaconus.

ℭParthenius & Calocerus Eunuchi Tryphonię vxoris Decii, martyres facti ſunt ſub eodem principe. ℭAnanias, Azarias & Miſael pueri nobiles, natiõe iudęi fuerũt, quos Nabuchodonoſor captos duxit Babylonẽ, & ibidẽ caſtrauit, deditq; Aphanã Eunuchorum pfecto. ℭParonetenus fuit Spado, quem Plinius ait ingẽti precio fuiſſe emptum.

ℭArpaces Eunuchus fuit, quem Themiſtocles accepit in

deditionē. Plutarchus in Ariſtide. ¶ Tyreus Eunuchus fuit & cubicularius vxoris darii. ¶ Didymus fuit quiſpiam Eunuchus, qui vxoris ſuę copiā oībus faciebat, vt eo diteſceret mō. ¶ Photinus fuit Eunuchus Ptolemęi q in gratiam Cæſaris victoris, Pompeium ſuaſit interimendū, Lucanus. Auſus Pompeium Letho dānare Photinus. ¶ Ganymedes fuit Eunuchus & nutricius Arſinoes, de quo Lucanus lib. 10. A famulo Ganymede dolis peruenit ad hoſtes Cæſaris Arſinoe. ¶ Bagoas fuit ſpado, qui Alexandrum obſequio corporis ſibi deuinxit. Author Cælius.

¶ Cor. Tacit⁹ ſcribit Pelagonē fuiſſe Spadonē, quē Nero Cēturioni & manipulo miniſtrū regiū pposuerit. ¶ Poſſidius fuit Eunuchus Meſſalínæ vxoris Claudii Tiberii, cui īperatrix ipſa, poſt triūphum Britannicum inter militariū fortiſſimos arma inſignia tanquā participi victoriæ dono dedit. Author Sex. Aureli⁹. Hic a Iuuenale dicit̄ Poſides, ſaty. 14. vbi ait. Vt ſpado vincebat capitolia nr̄a Poſides. ¶ Sporus fuit Spado Neronis, quem Nero ipſe exectū formare in mulierem tentauerat. Hic dominum iuuit ad inferendam ſibi mortem. Sextus Aurelius. ¶ Fuit Menophilus Mithridatis Pontici regis Eunuchus. Author Ammianus Marcellinus. ¶ Amantius fuit Eunuchus Iuſtini Imperatoris. ¶ Hermotimus Xerxis. Author Herodotus.

¶ Candaces Aethiops natione fuit Eunuchus & Chriſti diſcipulus ¶ Sylla & Cotta cum vnico teſticulo nati ſunt. Author Blondus. ¶ Halotus fuit Eunuchus Agrippinæ, & pręguſtator Cæſaris Claudii, qui ſuaſu imperatricis, boleto medicato dūm interfecit. Author Suetonius. ¶ Bochis Eunuchus fuit Statyræ & Rhoxanæ ſororū Mithridatis.

¶ Bagous à Perſis dicitur ſpado, hinc Ouidius. Quem penes eſt dominam ſeruandi cura Bagoe.

¶ Hermias Eunuchus fuit trapezitæ cuiuſdam, qui Athenas pfectus, Platonē, Ariſtotelemq; audiuit. Strabo li. 13.

¶ Inceſtuoſi.

1 Anchemolus	2 Artaxerxes	3 Tereus
Caſperia	Atoſſa	Philomela

4	Menephron		Berenice	34	Papyrius
5	Caunus	20	Theodoricus		Canuſia
	Biblis	21	Capronia	35	Gidica
6	Myrrha	22	C.Caligula		Phædra
	Cynara	23	Commodus	36	Tucia
7	Macareus	24	Aufilena	37	Syſimibritas
	Canace	25	Nereus	38	Agrippina
8	Cleopatra		Doris	39	Perdix
9	Themiſon	26	Phœnix		Polycaſte
10	Oedipus	27	Phinidæ	40	Claudius Cæſar
	Iocaſta		Cleopatra		Agrippina
11	Cydon	28	Pto.Philadel.	41	Io.Armeniaceſis
12	Thyeſtes		Arſinoe	42	Cambyſes
	Enropa	29	Hypermeſtra	43	Scythes
13	P.Clodius	30	Hæmon		Opœa
14	Secundus p̄ſis		Rhodope	44	Philippus
15	Antiochus	31	Leucon		Chriſtiana
16	Stratonice	32	Armitus	45	Nycteus
17	M.Antonius		Medulina		Nyctimene
	Fauſtina		Cyanippus	46	Domitianus
18	Ant.Caracalla		Cyane		Iulia
	Iulia	33	Valeria	47	Criſpinus
19	Ptolemæus		Valerius		

EXPLANATIO.

1 ANchemolus filius Rheti Marrhubiorum regis nouercam ſuam Caſperiam ſtuprauit. Virgilius lib. 10. Hinc Sthelenum petit, & Rheti de gente vetuſta Anchemolum thalamos auſum inceſtare nouercæ.

2 ℂ Artaxerxes puellā Atoſſam pditiſſime adamauit, Quo factū eſt, vt poſt frequentē veneris cōſuetudinē, eā in matrimoniū duxerit, cōtēptis Græcoꝶ legib⁹, author Plut.

3 ℂ Tereus rex Thraciū Martis filius ex Biſtonide Nympha, Philomelam filiam Pandionis regis Athenarum, vxoris ſuæ Prognes ſororē ſtuprauit. Ouidius li. 6. Meta. Falſuſq; nefas & virginem & vnam Vi ſuperat, fruſtra clamato ſæpe

parente. Auſonius, Intulit inceſtam tibi vim Philomelā ferus Trax.

4 ℭ Menephron iacuit cum matre. Ouidius li. 7. Metamor. Dextera Cyllene eſt, in qua cum matre Menephron Concubiturus erat ſæuarum more ferarū. Quintianus in Cleopol. Flagret ſi matris amore Menephron.

5 ℭ Caunus Mileti ex Cyane filius, quū eſſe forma liberali, adamatus eſt a ſorore Biblide ad inceſtū vſq;, cuius pœnitētia poſtea ſe interfecit. Ouidius lib. 9. Biblis Apollinei correpta cupidine fratris Nō ſoror vt fratrem, nec qua debebat, amauit. Idem lib. 1. de Arte Biblida quid referam, vetito quæ fratris amore Arſit, & eſt laqueo fortiter vlta nefas? Architrenius. Bibliſq; ſororia fratri. Alii dicunt Biblidem ab ipſo Cauno repulſam ſibi mortem intuliſſe. Petrarcha. Biblida qui vetito cantaret amore furentē. Calentius. Quas non per terras, quæ non per littora Biblis, Teq; tuamq; gemēs Caune ſecuta necem eſt?

6 ℭ Myrrha Cynaræ Cypriorum regis filia, rem habuit cū patre, & ex eo cōcubitu ſuſcepit Adonidem. Ouidius lib. 10. Accipit obſcœno genitor ſua viſcera lecto Virgineoſq; metus leuat, hortaturq; timentem. Plena patris thalamis excedit, & impia diro Semina fert vtero, conceptaq; crimina portat. Stroza pater, Et ignaro ſubdita Myrrha patri. Architrenius. Hic patris amplexus vſurpat Myrtha. Calentius. Myrrha patris vetitum potuit temerare cubile. Propertius lib. 3. Crimen & illa fuit patria ſucceſa ſenecta, Arboris in frondes condita myrrha nouæ.

7 ℭ Macareus filius Aeoli rē habuit cū ſorore Canace. Ouidius li. 3. Triſt. Nobilis eſt Canace fratris amore ſui. Idem in Epiſtolis. Canaces. Cur vnq̄ plus me frater quam frater amaſti? Et tibi non debet quod ſoror eſſe, fui? Idē in Ibin. Vtq; ſua Macareus, ſic potiare tua. Idem. Biblidos & Canaces ſicut facis ardeat igne, Nec niſi per crimē ſit tibi fida ſoror, Calentius. Tentauit Canacę fratria fulchra ſoror.

8 ℭ Cleopatra à fratre (quem pro marito habebat) polluta eſt. Vnde Lucanus lib. 8. Degener inceſtæ ſcœptris ceſſure ſororis. Et lib. 10. Miſcuit inceſtam ducibus Ptolemæida

noſtris, Idem. Nupſit ſoror impia fratri, id eſt Ptolemæo. Sidonius. Profugiſq; bibax Antonius armis inceſtam vacuat patrio Ptolemaida regno.

9 ℂ Martialis ſcribens ad Fabullum lib. 12. arguit Themiſonem quendã inceſtus cum ſorore, vbi ait. Quare non habeat Fabulle quæris Vxorem Themiſon: habet ſororem.

10 ℂ Oedipus mortuo patre Laio (quem ignotum occiderat) neſcius & imprudens duxit Iocaſtam matrem ſuam, ex qua ſuſcepit Etheoclem & Polynicem. Statius lib. 1. Theba. Scandere quinetiam thalamos hic impius hæres Patris, & immeritæ gremium inceſtare parentis Appetiit, ꝓprios monſtro reuolutus in ortus. Ouidius in Ibin. Nec plus aſpicias, quam quem ſua filia rexit, Expertus ſcelus eſt cuius vterq; parens. Claudianus in Eutropium. Oedipodes matrem natam duxiſſe Thyeſtes Cantatur. Idem in Ruffinum. Hac auſpice tædæ Oedipodem matri, natæ iunxere Thyeſten. Idem apud Senecam ſic inducitur loqui. Occidi patrem, ſed matrem amaui, proh loqui hymenæum pudet. Idem quoq; ſcribit. Egit in ortus ſemet, & matri impios fœtus regeſſit, quiq; neq; mos eſt feris fratres ipſe ſibi genuit.

11 ℂ Statius lib. 9. Theb. ait Cydonẽ quendã adamatũ a ſorore, Eius verba ſunt hęc. Et male dilectum miſere Cydona ſorori.

12 ℂ Thyeſtes rem habuit cum Europa fratris vxore, & cum Pelopeia filia. Ouidius. Filia ſi fuerit, ſit quod Pelopeia Thyeſti, Myrrha ſuo patri, Nyctimeneq; ſuo.

13 ℂ M. Tullius Cicero poſtulauit P. Clodium inimicũ inceſtus cum ſororibus. Ait enim eum non pluris feciſſe bonã deam, quam tres ſorores. Plutarchus & Valerius de Luxuria authores. Cicero quoq; lib. 1. Epiſtolarum ad Atticũ, multis in locis de hoc Clodii inceſtu meminit.

14 ℂ Secũdus philoſophus quum matri neſcienti eſſe filiũ, ſe cõmiſcuiſſet, & illa facto cognito ſceleris horrore intuliſſet ſibi mortem, ipſe quoq; quum inceſtus pœnitẽtia, tum dolore maternę mortis æternũ tacuit, vt vlciſceret vocẽ, quã in cõcubitu matri innotuerat. Author Diogenes.

15 ¶Antiochus Sother rex Syriæ, quum Stratonicē nouercam impatienter deperiret, indulgentia patris obtinuit. Author Volaterra. in Geogra.

16 ¶M. Antonius imp. conſuetudinem veneris habuiſſe dicitur cũ Fauſtina ſorore, ex qua & Lucillam genuit, quã L. Antonio fratri copulauit.

17 ¶Antonius Caracalla imp. quum Iuliam nouercã impotenti amore deperiret, Vellē inquit ſi liceret. Quibus verbis oſtendebat ſe eius concubitũ appetere. Tũ illa, ſi libet, licet, reſpondit, Leges dat imperator, non accipit. Quibus verbis audacior factus Caracalla, nouercam ipſam ſibi copulauit, cuius filium Getam paulo ante interfecerat. Authores Sextus Aurelius, & Aelius Spartianus.

18 ¶Ptolemæus Euergetes Berenicem ſororem adamatam in matrimonium duxit.

19 ¶Theodoricus Francorum rex fratris a ſe interfecti filiam duxit in vxorem.

20 ¶Fuit & Ioui deorum maximo ſtupri frequens conſuetudo cum Cerere & iunone ſororibus, vt volunt poetæ, q̃ quum deorũ furta carminibus ſuis detegunt, nihil aliud faciunt quam quod indicant non eſſe iis credendũ, quos ſtupris, inceſtibus, & adulteriis contaminatos docent.

21 ¶Capronia virgo Veſtalis cõpta ĩceſtꝰ, laq̃o ſuffocata eſt.

22 ¶Caligula tres ſorores ſuas ſtupro contaminauit, ob quē inceſtũ Iouem ſe vocabat. Authores Sex. Aurelius & Tranquillus, cuius verba ſunt hæc. Cum oĩbus ſororibus ſuis ſtupri conſuetudinē fecit, plenoq; conuiuio ſingulas ĩfra ſe viciſſim collocabat, vxore ſupra cubante. Ex his Druſillam viciaſſe virginem prætextatus adhuc creditur.

23 ¶Commodus quoq; ĩperator (qui natus eſt eo die, quo Caligula) ſorores conſtuprauit, concubinaſq; ſub oculis ſuis conſtuprari ab amicis iubebat. Lampridius.

24 ¶Aufilena quædam proſcindit a Catullo, quod patruo ſe proſtituiſſet, & ex eo genuiſſet liberos. Hæc ſunt eius verba. Aufilena viro contenta eſt viuere ſolo Nuptarum laus eſt laudibus eximiis, Sed cuiuis quãuis potius ſuccũbere fas eſt. Quam matrem fratres efficere ex patruo.

25 ¶Fabulãtᷣ poetę Nereũ maris deum, iacuiſſe cũ Doride ſorore,& ex ea ſuſcepiſſe Nymphas,quas Nereides vocãt.

26 ¶Phœnix Amyntoris filius rẽ habuit cum patris pellice, Author Domitius Calderinus in Ibin Ouidii.

27 ¶Phineus duos habuit filios, qui nouercam Cleopatrã Dardani Scytharum regis filiam violarunt. Vnde & à patre excæcati ſunt.Ouidius in Ibin.

28 ¶Ptolemęus Philadelphus ſtupri cõſuetudinẽ fecit cum Arſinoe ſorore,vt Herodes Antipas cũ Philippi frĩs vxorẽ.

29 ¶Hypermeſtra cõcubitũ fratris(quẽ deperibat) nocturno tpe aſſecuta eſt.Ouidius ĩ Ibin.Q uæq; ſui Venerẽ iunxit cũ fratre mariti Locris in ancillę diſſimulata necem.

30 ¶Hæmon Rhodopen filiã ꝑ vxore habuit, Diis inceſtũ vindicãtib⁹ambo ĩ montes ꝯuerſi ſunt.Ad qđ alluſit Ouidi⁹in Ibin dicẽs.Nec tibi ſi qd amas,felici⁹Hęmone cedat.

31 ¶Leucon interfecit Oxilochum regem Ponti fratrẽ ſuũ, vt eius vxore frueretur.

32 ¶Arũtius quũ Bacchi ſacra deſpicaret,vlciſcẽte numine ĩ ebrietatẽ lapſus,filiã Medullinã corrupit.Q uod ægre ferens puella,patrẽ ipſum ĩterfecit.Plutarchus in Parallelis.
¶Idẽ quoq; ꝯtigit Cyanippo,q vlciſcẽte Baccho(cuĩ ſacrificia itidẽ ſpnebat)lapſus ĩ ebrietatẽ, Cyanen filiã ſtuprauit,à qua poſtea ĩterfect⁹eſt.Author Plutarch⁹ĩ Paral.

33 ¶Valeria Tuſculana Valerio patri(quem deperibat)fraude ancillę concubuit.Q uod vbi reſciuit Valerius, intulit ſibi mortem.Idem Author.

34 ¶Papyrius Romanus noĩe, Papyrii volucris filius,ſororẽ noĩe Canuſiã grauidã fecit. Rei certior factus pr̃, vtriq; gladiũ miſit,quo ſe interfecerũt.Author Idẽ Plutarchus.

35 ¶Gidica Pomminii Laurentini vxor,Cõminiũ priuignũ adamauit vſq; ad inceſtũ.A quo repulſam paſſa,laqueo ſe ſuſpendit,Quo mortis genere periit Phœdra, ab Hippolyto priuigno itidẽ ſpreta.Teſtis idẽ Plutarchus in Paral.

36 ¶Luciam virginem Veſtalem inceſtã fuiſſe teſtis eſt Plinius lib.28.Capite.2.

37 ¶Syſimithritas Perſarum ſatrapes duos ex matre liberos ſuſcepit. Nam Authore Curtio, apud Perſas parentibus

ſtupro coire cum liberis fas eſt.

38 ¶ Scribit Cor. Tacitus Agrippinam ſe plerunq; ad inceſtū obtuliſſe Neroni filio, quū p vinū & epulas incaleſceret.

39 ¶ Perdix venator fuit infando matris Polycaſtes amore correptus, quam & contaminauit, Vnde perdicis libido abiit in prouerbium, pro efferata, turpi, atq; infami. Author Cælius.

40 ¶ Claudius Cæſar Agrippinam Germanici fratris filiam nouercam duobus liberis ſuperinduxit, cuius inſidiis & venenis poſtea interfectus eſt. Sextus Aurelius

41 ¶ Ioannes Armeniacenſis ſororem ſuam duxit vxorem. Author Pontanus de Obedientia.

42 ¶ Herodotus ſcribit Cambyſem regem Perſarum, vni ex ſororibus ſtuprū intuliſſe, eaq; mortua, alterā iuniorē itidē violaſſe & vxorē duxiſſe, quam poſtea interfecerit.

43 ¶ Scythes rex Scytharum Opœam nouercam duxit in matrimonium. Athor idem Hero.

44 ¶ Philippus frater Alfonſi decimi Hiſpaniæ regis, Chriſtianam Daciæ regis filiam & fratris ſui vxorem ſibi per vim copulauit, ſpreta religione, ac ſacerdotio, quum eſſet abbas & præſul Hiſpalenſis.

45 ¶ Nycteus rex Aethiopiæ cum Nyctimene filia concubuit. Ouidius lib. 2. Meta. An quæ per totam res eſt notiſſima Leſbon Non audita tibi eſt patrium temeraſſe cubile Nyctimenen, auis, illa quidem, ſed conſcia culpæ Conſpectū lucemq; fugit tenebriſq; pudorem Celat & a cunctis expellitur æthere toto.

46 ¶ Domitianus Iuliam Titi fratris filiā adamauit, coegitq; ad abigendum conceptum, vt culpam tegeret. Vnde Iuuenalis ſatyra ſecunda. Qualis erit nuper tragico pollutus adulter Cōcubitu, q tunc leges reuocarat amaras, Omnibus atq; ipſis Marti, Venerīq; timendas, Quum tot abortiuis fœcundam Iulia vuluam Solueret.

47 ¶ Iuuenalis Satyra quarta, Accuſat Criſpinum quod virginem veſtalem ſtuprauerit. Hæc autem eius verba. Corruptor & idem Inceſtus, cum quo nuper vittata iacebat, Sanguine adhuc viuo terram ſubitura ſacerdos.

¶Adulteri & adulteræ.

1 Paris
Helena
2 Aegyſtus
Clytemneſtra
3 Leuina
4 Thelcſina
Proculina
Lectoria
Aufilena
5 Hippia
6 Pompeia
7 Agrippina
8 Domitianus
Chritheis
9 Dauid
Berſabea
10 Conradinus
11 Egica
12 Limone

13 Ioãnes duodeci/mus
14 Vgolinus
Iſabella
15 Lug. Gonzaga
Meſſalina
16 Fabia
Petronius
17 Vectius valens
18 Eudemus
Liuia
19 Alcibiades
Thimea
20 Salluſtius
21 Phaon
22 Molurus
23 Phauorinus
24 Phocas
25 Zoe
Michael paphla/go

26 Conſtantinus
27 Cæſar
Poſthumia
Lolia
Tertulla
Mutia
Seruilia
Iunia
28 Auguſtus
Terentilla
Druſilla
Saluia
Citiſcenia
29 Frigga
30 Deuteria
31 Dagulphus
32 Aeſcpus
33 Gyges
34 Aripertus

EXPLANATIO.

1 Paris, quod Helenam Menelai vxorem rapue/rit, & Helena quod maritum reliquerit, inter adulteros numerantur. Ouidius in Epiſtolis, Sit facie quamuis inſignis, adultera certe eſt, Deſeruit ſocios hoſpite capta deos. Idem. Quid petitur tanto niſi turpis adultera bello? Hora. Iam nec lacenæ ſplendet adulteræ Famoſus hoſpes.

2 ¶Clytemneſtra amore Aegyſthi, quo cum mœchari cõ/ſueuerat maritum Agamẽnona Troia redeuntem interfe/cit, Propertius lib. 3. Quid ve Clytemneſtre, propter quã tota Mycenis Infamis ſtupro ſtat Pelopęa domus. Ouidi[us] lib. 1. de remedio. Quærit Aegyſtus, quare ſit factus adul/ter, In promptu cauſa eſt, deſidioſus erat. Stroza pater. At ſit in Aegyſtho furioſi mater Oreſtis.

3 ¶Martialis arguit Leuinam mulierem, quod caſta gene/

vt Baias, & adultera redierit. Hęc eius verba. Incidit in flãmas veneremq́ꝫ ſecuta relicto Coniuge, Penelope venit, abitq́ꝫ Helene. Idem quoq́ꝫ arguit adulterii Paulam aliam fœminam.

4 ¶ Idem lib. 2. de Theleſina, ſcribit. Vxorem nolo Theleſinam ducere, quare? Mœcha eſt. Sed pueris dat Theleſina, volo. Idẽ lib. 6. Et nubit decimo iam Theleſina viro. Quæ nubit toties non nubit, adultera lege eſt.

¶ Proculina quoq́ꝫ, Lectoria, & Gellia ab eodẽ notantur vt adulteræ, vt à Catullo notatur Aufilena.

5 ¶ Hippia, Iuuenalis. Promptius expediam, quot amauerit Hippia mœchos.

6 ¶ Suetonius ſcribit Iulium Cęſarem diuortiũ feciſſe cum Pompeia vxore Q. Pompeii filia & Syllę nepte, q̃ fama ferret, eã à P. Clodio inter ſacra bonæ deæ adulteratam.

7 ¶ Iulia Agrippina mater Neronis adulterii conſuetudinẽ fertur habuiſſe cum Domitiano. Iuuenalis. Quũ tot abortiuis fœcundam Iulia vuluam Solueret.

8 ¶ Homerus poetarũ maximus natus eſt ex adulterio matris Critheidis, virginis Cumanę. Author Plutarchus.

9 ¶ Dauid lumen ſapientiæ & religionis ſpeculum cũ Berſabea vxore Vriæ adulterium commiſit, cui ſceleri adiecit ipſius Vriæ mortem, quem bello perdendum expoſuit.

10 ¶ Conradinus ĩperator Cõradi filiꝰ, vt vxore comitis Caſertani potiret̃, virũ honoris ſpẽ ablegauit. Volaterranus.

11 ¶ Egica rex Hiſpaniæ Fafillam ducem Tudenſem (vt eius vxore potiretur) interfecit.

12 ¶ Hippomenes filiam Limonem in adulterio deprehenſam equo famelico deuorandã expoſuit. Ouidius in Ibin. Solaq́ꝫ Limone pœnam ne ſenſerit illam, Et tua dente ferox viſcera carpat equus. Idem. Vtq́ꝫ nouum paſſa eſt genus Hippomenia pœnæ.

13 ¶ Quũ turpiſſimũ ſit ab his virtute nos ſuperari, quos ante cellimꝰ dignitate, nihilominꝰ Ioãnes duodecimꝰ Põt. max. exuta moꝝ hõeſtate relegataq́ꝫ verecũdia greges meretricũ aluit. Quibꝰ flagitiis nõ defuit vltio. Ad extremũ eni de ꝓheñſus in adulterio ibidẽ iterfectꝰ eſt. Platina, & Sabellicꝰ.

14 ¶ Vgolinus Gonzaga princeps Mantuę cũ Iſabella vxo/ re Luchini Vicecomitis Italię mœchatus eſt. Volaterran⁹.

15 ¶ Ludouicũ Gonzagã in adulterio deprehenſum Man/ tuani capite punierunt.

¶ Meſſalina vxor Claudii Tiberii primo clam, mox paſ/ ſim quaſi iure adulteriis vtebatur. Ex quo facto plures me tu abſtinentes extincti ſunt. De hinc atrocius accenſa no/ biliſſimas quaſq; nuptas & virgines turpitudinis ſuæ co/ mites delegit, coegitq; mares vt adeſſent. Quod ſi quis re cuſaret, ficto crimine in ipſum omnemq; eius familiam iu bebat ſæuiri. Quinetiam (quod turpius eſt, multo) prouo cauit ad lecti palęſtram vnam ex ancillis, quæ meretricio quæſtu victum ſibi quæritabat. Sextus Aurelius. De hac Iuuenalis Satyra ſexta. Claudius audi. Quæ tulerit, dor/ mire virũ quum ſenſerat vxor, Auſa Palatino tegetẽ præ/ ferre cubili Sumere nocturnos meretrix Auguſta cucul/ los Linquebat, comite ancilla non amplius vna, Et nigrũ flauo crinen abſcondente galero Intrauit calidum veteri centone lupanar. Et cellam vacuam atq; ſuam, tunc nuda papillis Excepit blanda intrantes, atq; æra popoſcit. Mox lenone ſuas iam dimittente puellas Triſtis abit, ſed quod potuit tantum vltima cellam Clauſit adhuc ardens rigidæ tentigine vuluæ, Et laſſata viris nondũ ſatiata receſſit.

16 ¶ Fabia Fabii Fabricani vxor dum Petronium Valentinũ liberali forma adoleſcentẽ (quo cum adulterii conſuetu/ dinem habebat) maxime deperiret, maritum interfecit, vt adultero frueretur ſecurius. Plutarchus in Paral.

17 ¶ Plinius lib. 29. ait Vectiũ valentem medicũ fuiſſe adul/ terio Meſſalinæ imperatricis nobilitatum.

18 ¶ Idem ait adulteria fuiſſe in domibus principiũ, vt Eude/ mi in Liuio, Druſi Cęſaris, & Valentis medici i Meſſalina.

19 ¶ Alcibiades Athenienſis cum Thimea Agidis regis vxo re libidinari ſolitus eſt. Author Plutarchus. Erat ei ingẽ/ nium ad ea omnia quę voluptatem pariunt maxime pro/ cliue, Luxuriæq; & incontinentiæ deditiſſimum.

20 ¶ M. Varro apud Gellium teſtis eſt C. Salluſtium hiſtoria rũ ſcriptorẽ deprehenſum in adulterio ab Annio Milone, & loris

& loris cęſum, dataq; pecunia dimiſſum. Cicero improperat ipſi Salluſtio, quod paternam domum vendiderit, vt adulterii pœnam declinaret.

21 ℭCælius ſcribit Phaonem ſpectabili forma adoleſcentē à Mitylenæorum mulieribus ardenter adamatum. Vnde factum, vt in adulterio deprehenſus, iugularetur.

22 ℭHyettus vir qdā Argiuus, Molurū quendā in adulterio cū vxore deprehenſum interfecit. Author Idē Cælius.

23 ℭPhauorinꝰ phs quū Eunuchꝰ foret, & Androgynꝰ, adulteraſſe tū viri cōſularis vxorē creditus eſt. Idem Teſtis.

24 ℭQui imperatorum vitas ſcripſerūt, teſtant̄ Phocā imperatorē diuerſis adulteriis infamem fuiſſe.

25 ℭZoe imperatrix Romanum Argyropylum maritū interfecit, quo liberiꝰ mœcharetur cum Michaele Paphlagone, qui imperio ſucceſſit. Bap. Egnatius.

26 ℭConſtantinus Monomachus imperator, concubinam egregia admodum forma loco legitimæ vxoris habuit, quam efflictim deperiit. Idem Egnatius.

27 ℭCorrupit Iulius Cæſar plurimas illuſtres fœminas, vt Poſthumiā Seruii Sulpitii, Loliā Auli Gabini, Tertuliam M. Craſſi, & Cn. Pompeii Mutiam. Sed ante alias dilexit M. Bruti matrem Seruiliam, cui & ſexagies ſeſtertiū gemmam mercatus eſt. Corrupit quoq; Seruiliæ filiā Iuniam Tertiam M. Craſſi vxorem. Dilexit & reginas, vt Eunoem mauram Bogudis vxorem, ſed maxime Cleopatram, cum qua & conuiuia in primam lucem ſæpe protraxit, & eadē naue thalamoq; pene Aethiopia tenus Aegyptum penetrauit. Author Suetonius.

28 ℭExercuit & Auguſtus adulteria, vt cum Liuia, quam quum grauidam reddidiſſet tegēdi ſceleris cauſa, nuptias feſtinauit, vt obiecit Antonius. Abduxit & fœminam conſularē è triclinio, viro coram, quam rurſus ad conuiuium rubentibus oculis, & incomptiore capillo reduxit. Rem quoq; habuit cum Tertulia, Terentilla, Druſilla, Saluia, & Citiſcenia. Author Suetonius.

29 ℭSaxo Grāmaticus ait Friggam Othimi Danorum regis vxorem cuidam familiarū ſe ſtupro ſubieciſſe.

30 ¶ Gregorius Turonẽſis ſcribit Deuteriam quãdã fœminam à Theodeberto Francoꝝ rege adulteratam.

31 ¶ Idem ait Dagulphum abbatem in adulteria admodum procliuem fuiſſe.

32 ¶ Scribit Macrobius Aeſopũ libertũ Demoſthenis, ꝑſciũ adulterii (quod cũ Iulia patronus cõmiſerat) tortũ diutiſſime perſeueraſſe non ꝓdere patronum, donec aliis cõſciis coarguentibus Demoſthenes ipſe fateretur.

33 ¶ Plato in ſecundo de Rep. ſcribit Gygen ſtupraſſe Candaulis Lydoꝝ regis vxorẽ, quod & cõfirmat Herodotus.

34 ¶ Aupertus Clotarii filius Francorum rex, ob amorem in ancillas, cum vxore diuortium fecit.

¶ Solon ſuis legibus voluit fas eſſe deprehẽdenti mœchũ interficere in ipſo adulterio. Zalencus legẽ tulit, vt qſquis mœchus aut adulter deprehenſus fuerit, erutis oculis pœnas lueret. Adulterii pœnam apud Romanos ex Catonis oratione refert Gellius lib. 10. Cap. 23.

¶ Alii Libidinoſi, & Laſciui.

1	Paſiphae				
2	Aiax	20	Childericus.	39	L.Torius.
3	Cælia	21	Gordianus.	40	Sardanapalus.
4	Alexander	22	Agutius.	41	Pygmalion.
5	Hipparchus	23	Xerxes.	42	Adoleſcẽs athẽ.
6	P.Clodius	24	Meſſalina.	43	Ant.Caracalla.
7	Q.Flaminius	25	Arellius.	44	Diony.iunior.
8	Iuliæ	26	Craſſus.	45	Orpheus.
9	Palemon	27	Surinas	46	Rufus.
10	L.Papyrius.	28	App. Claudius.		Gallus.
	C.Plotius.	29	Tigillinus.	47	Cæſar.
11	Philip.Macedo.	30	Papilus.	48	Thamyras.
12	Semiramis.	31	Hoſtiꝰ princeps.		Thalo.
13	Victorinus.	32	Agrippina.	49	Cretenſes.
14	Ariſto.	33	Eunus.		Chalcidenſes.
15	Tullus Stellus.	34	Sotades.	50	Sophocles.
16	Demetrius.	35	Socrates.		Aeſchylus.
17	Theodegoſillꝰ.	36	Nero.	51	Luſius.
18	Caligula,	37	Galuia.	52	Bagoas.
19	Commodus.	38	Timarchus.	53	Cicero.

54 Pindarus.	62 Tiberius Cæſar.	66 Ariſtoteles.
55 Agathocles.	63 Domitianus.	67 Hercules.
56 Crathis.	64 Nicomedes.	68 Periander.
57 Pauſanias.	65 Amythone.	69 Alchidas
58 Proculus.	Theleſippa.	70 Anthia.
59 Heliogabalus.	Megara.	71 Gemellus.
60 Auguſtus.	Athis.	72 Catilina.
61 Celmis.	Cidno.	73 Aufidius.

E X P L A N A T I O.

1 Paſiphae ſolis filia & vxor Minois regis Cretæ, taurum ad coitũ vſq; fertur adamaſſe, ex quo & biforme illud monſtrum Minotaurum ſuſceperit. Propertius. Vxorem quondam magni Minois (vt aiunt) Corrupit toruí candida forma bouis. Idem lib.3. Teſtis Cretæi faſtus quæ paſſa iuuenci Induit abiegnæ cornua falſa bouis. Virgil. Et fortunatam ſi nunquam armenta fuiſſent, Paſiphaen, niuei ſolatur amore iuuenci.

2 ¶Fuit in Aiace Oilei filio tantus libidinis feruor, vt temperare ſibi nequiuerit, quin Caſſandram Priami filiam in templo Palladis oppreſſerit. Quo factum eſt, vt dea iniuriam vlciſcente fulminatus ſit in mari cũ aliquot aliis Græcis, vt docet Virg. lib. 1. Aened.

3 ¶Immoderatam Cæliæ libidinem notat Martialis lib. 7. Epigram. ſcribens.

Das Cattis, das Germanis, das Cælia Dacis,
Nec Cilicum ſpernis, Cappadocumq; toros.
Et tibi de Pharia Memphiticus vrbe fututor,
Nauigat, à rubris & niger Indus aquis.
Nec recutitorum fugis inguina Iudæorum,
Nec te Sarmatico tranſit Alanus equo.
Qua ratione facis, quum ſis Romana puella?
Quod Romana tibi mentula nulla placet.

¶Herodotus apud Cæliũ teſtis ẽ Perſas à Grçcis didiciſſe pueris abuti. In quos debacchari ſolitũ Alexãdrũ ſcripſit Athenæus, quum ẽt Bagoan inſpectante theatro vniuer

ſo ſuauiari plerũq; non erubuerit. Contra tamen plerique ſentiunt, feruntq; tanta caſtitate præditum fuiſſe, vt præter vxorem, & Berſanen e Damaſco viduam mulierem nullã aliam complexus fuerit.

5 ℭHipparchus Piſiſtrati filius, quum Armodium, & Ariſtogitonem excellenti forma pueros per vim pædicaſſet, coniurationem in ſe cõcitauit. Iuuenes enim probrũ ægre ferentes non prius finem inſidiis fecerunt, quã eum de medio ſuſtulerint, libidinem, hominis, magis quam tyrãnidẽ pertæſi. Author apud Volaterranum Thucydides.

6 ℭIam docuimus quomodo P. Clodius præter ſtupratas ſorores, mulierem mentitus inter publicas bonæ deæ cerimonias ad Pompeiam Q. Pompeii filiam furtim penetrauerit, eãq; adulterauerit, Plutarchus in vita Cice.

7 ℭQ. Flaminius vir cõſularis puerũ ĩpudice deperiit, adeò vt quocũq; proficiſceretur, nunquã ab eius latere diſcederet. Quoq; magis iſeruiret amaſio, quẽdã in cõuiuio ſecuri percuſſit, quũ puer aliquẽ ſe pñſente optaſſet ĩterfici, licet hoc in fœminæ gratiã factum dicant nõnulli. Volaterranus.

8 ℭCoactus eſt Auguſtus Iulias filiam, & neptẽ omnibus libidinum probris contaminatas relegare. Conſtat filiam infamem fuiſſe vulgatis per vrbem adulteriis.

9 ℭFerũt Palemonẽ Grãmaticũ flagraſſe libidinibus ĩ mulieres vſq; ad oris infamiam, Trãquillus de illuſtribus grammaticis.

10 ℭL. Papyrius Publiũ adoleſcẽtem in vinculis tenebat & afficiebat plagis, qđ eius ſtuprũ pati nollet. Re ad Senatũ delata dãnatus eſt Papyrius, lata lege, ne qs in corpora libera ob æs alienũ ius haberet. Liuius li. 8. Idẽ in T. Veturiũ adoleſcentẽ feciſſe dicit C. Plotius, authore Valerio.

11 ℭHabuit Philippus Macedo Alexandrum adoleſcẽtem Olympiadis vxoris ſuæ fratrem non ad alium vſum, quã ad ſtupri cõſuetudinẽ. Trogus libro octauo.

12 ℭSemiramis Aſſyriorum regina, quæ maſculam virtutem ſemper fere præ ſe tulit, & oĩum calculis laudata eſt, ad extremum tantis deliciis tantoq; pruritu libidinis incaluit, vt mortuo marito non admiſerit ſolum, at ẽt prouocauerit

pleroſq; ex ſuis militibus, q̄ forma eſſent elegãtiore, quos poſtea crudeliter necabat. Diodorus lib. 3. Produnt & nōnulli eam à Nino filio interemptam, quū eius cōgreſſum appeteret. Trogus lib. 1. Et (quod omnium longe turpiſſimum eſt) equum ab ea adamatum vſq; ad coitum, Iuba teſtis eſt apud Plinium lib. 8.

13 ¶Victorinus tyrãnus (qui Galeni temporibus Gallias rexit) cauſa libidinū in matronas interfectus eſt apud Agrippinam. Trebellius Pollio.

14 ¶Ariſto Epheſius genus fœmineum peroſus cum aſina cōcubuit, ex eoq; cōcubitu genita eſt puella, cui à cruribꝰ aſininis nomē iditū Onoſceli. Author Plutarchꝰ in Paral.

15 ¶Idem ait Publium Stellum (quem Fuluium alii vocāt) mulierem odio equæ ſe cōmiſcuiſſe, ex qua formoſam ſuſceperit puellam, Hipponam nomine.

16 ¶Demetrius Poliorcetes Antigoni filius Democli laudabilis formæ adoleſcentulo ſtuprum inferre voluit. Quod quum per inualidas ætatis vires puer non poſſet aliter effugere, in proximum feruentis aquæ lebetem ſe coniecit, ibiq; mortuus eſt. Idem Demetrius Lamiæ aliiſq; ſcortis talenta. 250. erogauit. Author Plutarchus.

17 ¶Non erubuit ipator Caligula ſororibus ſuis cōgredi, quarū ambas exoletis ſuis pſtrauit, quo facilius eas in cauſa Aemylii condēnaret, tanq̄ adulteras. Liuiā Horeſtillam C. Piſoni nuptam, ſibi iunxit, & intra bienniū repudiauit, repudiatam relegauit. Loliam Paulinam C. Mēmio ablatam cōiunxit ſibi, breuiq; miſſam fecit, interdicto cuiuſq; in perpetuum coitu. Ceſoniam adamauit, quā amicis plerunq; oſtendit nudam. M. Lepidum & M. Neſtorem Pantomimū dilexiſſe fert cōmercio mutui ſtupri. Valerius Catullus cōſulari familia iuuenis, ſtupratum ſe ab eo & latera ſibi cōtubernio eiꝰ defeſſa vociferatus ē. Author Suetoniꝰ.

18 ¶Cōmodus imperator ſorores cōſtuprauit, ſuaſq; cōcubinas vidēs, ac volens ab amicis cōſtuprari paſſus eſt. Adoleſcens infamauit omne genus hoīum, quod erat ſecum, & ab oībus eſt infamatus. Habuit in deliciis hoīes appellatos nominibus verendorum vtriuſq; ſexus, quos libentius

19 oculis ſuis applicabat. Author Lampridius.
ℭ Idē Cōmodus cū. 300. cōcubinis, quas ex matronarum meretriciūq; delectu ad formę ſpeciē cōſtituerat, ac trecētis aliis puberibus exoletis (quos ex plebe & nobilitate collegerat i palatio) bacchabat & laſciuiebat. Idē Lampridius.
20 ℭ Childericus Francorū rex ob libidinem in matronas regno pulſus eſt, demum tñ reſtitutus. Volaterranus.
21 ℭ Gordianus Iunior (q cū pře iperauit) totus fuit mulieroſus, ac libidini deditus. cōcubinas habuit. 22. & ex oībus ternos & quaternos liberos, Vñ & Priamus ſui ſęculi vocatus ē, & à nōnullis p cauillū Priapus. Author Capitolinus.
22 ℭ Vgutius princeps Florentinus interfectus eſt à ciuib⁹, ob procliuem in fœminas libidinem, Volaterranus.
23 ℭ Xerxes rex Perſarum eo laſciuiæ ſe demiſit, vt Spintriis nouarumq; voluptatum repertoribus præmia cōſtituerit. Author Val. Max. & Cicero lib. 5. Quęſt. Tuſcula.
24 ℭ Meſſalina Claudii Cæſaris coniunx ad certamen veneris elegit nobiliſſimā ex pſtitutis ancillā mercenarię ſtipis, eāq; die, ac nocte ſupauit, qnto, ac viceſimo cōcubitu. Author Plini⁹ li. 10. Ca. 62. Prius citauim⁹ Iuuenalis carmē, de hac inſatiata ei⁹ libidine. Vide i adulteris. De hui⁹ Libidine inexplebili meminit ēt Corneli⁹ Tacitus libro vndecimo.
25 ℭ Idem Plinius ſcribit Arellium celebrem fuiſſe Romæ pictorem paulo ante diuum Auguſtum, qui ſemper alicuius amore fœminę flagrauerit.
26 ℭ Craſſus Romanorū ditiſſimus vni è fratribus mortuo illius vxori cōgreſſus eſt, & ex ea filios aliquot procreauit. Author Plutarchus.
27 ℭ Surinas Parthorū ditiſſimus & ſecūdus à rege, ducentas pellices habebat in caſtris. Idē Author in vita Craſſi.
28 ℭ Appius Claudius decēuir Virginiam puellam plebeiā, ſed forma excellentem (quam Virginius pater L. Icilio Tribunicio viro & expertæ virtutis homini deſponderat) per vim ſtuprauit, quū nec precio, nec ſpe poſſet allicere. Quę fuit cauſa abrogandi magiſtratus decemuirorum, quēadmodum reges prius ob ſtupratam Lucretiā eiecti fuerant. Author Liuius, & Cicero lib. 2. de finibus.

29 ¶ Tigillinus fuit quiſpiam inter Romanos vitę corruptiſſimæ, qui per impudicitiam multa à Nerone conſecutus eſt, quem ad omne corruperat. Cor. Tacitus lib. 17.

30 ¶ Martialis lib. 7. taxat Papillum quendam velut cunnilingum, & irrumatorem.

31 ¶ Hoſtius princeps quidam fuit obſcœnitatis perditiſſimæ, præferuidęq; libidinis Auguſti temporibus, vtriq; veneri maſculę ſcilicet & muliebri deditiſſimus, qui fecit ſpecula eius notę, vt imagines multo redderẽt maiores. Quũ ergo veneri ſe daret, ea ita diſponebat, vt quum virum pateretur, oẽs admiſſarii ſui motus in ſpeculo videret, ac deinde falſa ipſius membri magnitudine tanquã vera gauderet. Author Seneca lib. 1. quæſtionum naturalium.

32 ¶ Agrippina filii Neronis cõcubitum deſyderaſſe fertur. Author Cli. apud Tacitum lib. 14.

33 ¶ Auſonius inuehit̃ ſuis carminibus in quendã Eunum, quem vt liguritorem & irrumatorem taxat.

34 ¶ Sotades poeta fuit iambographus impuriſſimus, qui verſus adeo Pathicos, Cynædicamq; Venerem ſpirantes cõſcripſit, vt ab eiꝰ lectiõe caſti abhorrerẽt oculi. Quo fctũ ẽ, vt Sotadica poemata puerbio locũ fecerit. Politianus i Nutricia. Pars quoq; Sotadicos ceu deſtituere Cynædos.

35 ¶ Conuenit inter multos Socratem (qui tamen Apollinis oraculo mortalium ſapientiſſimus eſt habitus) Athenis in ius fuiſſe vocatum, & ab Anyto accuſatum, quod puerorum mores corrumperet. Theodoritus Cyrenſis author. Quod etiam Tertullianus confirmat.

36 ¶ Quum multa ſint exẽpla crudelitatis in Nerone, libidinis quoq; non pauciora turpiſſimam eius vitam infamant. Quorũ hæc præcipua. Rubriæ veſtali virgini vim intulit. Puerũ Sporum exectis teſtibus in muliebrem naturã trãſfigurare conatus eſt, quẽ & ſolẽni nuptiarum officio ad ſe cũ dote perductum pro vxore habuit. Propterea emanarat iocus, bene agi potuiſſe cum rebus humanis, ſi Domitius eius pater talẽ habuiſſet vxorem. Præterea matris cõcubitum appetiit, cũ qua (dum in lectica vna veheretur) libidinatus eſt, Viros & fœminas ad ſtipites qñq; deligauit,

vt eorum inguina & inuaderet & delamberet. Doryphoro liberto (ſicut ipſi Sporus fecerat) denupſit, voces, & eiulatus, vim patientium virginum imitatus. Hæc Tranquillus. De hac eius portentoſa libidine Cornelius Tacitus abunde ſcribit.

37 ¶ Fuit Galuia Criſpillina magiſtra libidinum Neronis, digna diſcipulo magiſtra. Author idē Tacitus lib. 17.

38 ¶ Aeſchines crimînoſa & virulēta oratione Timarchū de ipudicitia accuſauit. Apud Athenienſes. Gellius Ca. 3. libri 18.

39 ¶ Cicero lib. 2. de finibus ait L. Toriū Balbū ita vixiſſe, vt nulla tā exquiſita poſſet iueniri voluptas, qua nō abūdaret.

40 ¶ Omnes libidinum voluptates experiri voluit Aſſyriorum rex Sardanapalus, dum viriles peroſus tunicas, in mulierē ſe trāsformauit, relictaq; regni cura, laſciuiæ ſe totum deuouit, ac perdendum commiſit. De eo Trogus lib. 1. & Cice. lib. 5. Quæſt. Tuſcul.

41 ¶ Quid iam mirum debet videri, ſi concinna & elegans puellarum forma viros torreat, & ad venerem titillet, quū ēt reperiunt, q inanimatarū rerū amore, & deſyderio intabuerint? Aiunt enim Pygmalionē quendā fuiſſe, q ſtatuā formoſam dilexerit, eamq; ceu egregiā aliquā Nymphā, & frequentibus oſculis ſuauiatus ſit, & lecto dignatus. Vn Quintianus in Cleopoli. Concedat honori Pygmalion, licuit cui eburnea membra puellæ Complecti, & pulchro componere corpora lecto.

42 ¶ Adoleſcēs quoq; Athenienſis ſpecioſum fortunæ ſimulachrum, ad tantam adamauit inſaniam, vt ipſum & arctiſſime complecteretur, & ſuauiaretur blandiſſime. Quo deſyderio quum indies acrius itabeſceret, impatiēs amoris perrexit ad ſenatum, extentiſq; precibus rogauit fieri ſibi ſtatuæ poteſtatem, largum auri cumulum paratus erogare. Qua in re quum repulſam paſſus eſſet, ad ſtatuam ipſam corpus confodit. Cælius Cap. 32. libri ſeptimi.

¶ Eſt & aliud ſimile exēplum apud Pliniū de puero, qui Praxitelis ſimulachro cōgreſſus ſit, Cuius cōcubitus relictæ maculę fuerūt indices. De hoc Quintianus. Cedat Praxiteles, cui muliebris imago pcacē ipulit ad coitū iuuenē.

43 ℭAntonius cognomento Caracalla Iuliā Nouercā ī matrimonium duxit. Author Aelius Spartianus.

44 ℭDionyſius iunior quū ſe in locrenſiū vrbē cōtuliſſet, ꝑ ſummā lętitiā virgines ei⁹ loci ꝯſtuprabat, quas pulſo paulopoſt ī exiliū tyrāno ciues peremere ipactis ſub vngues acubus, oſſibuſq; in mortario attritis. Author Cælius.

45 ℭFerunt Orpheum Thraca deteſtandę in mares libidinis principē & repertorē fuiſſe, quum tñ aſpernaretur fœminas. Cælius Cap. 30. lib. 8. Vnde Ouidius lib. 10. Meta.
Ille etiam Thracum populis fuit author, amorem
In teneros transferre mares, citraq; iuuentam
Aetatis breue ver, primos decerpere flores.

46 ℭCatullus Rufi cuiuſdam Bononienſis libidinē amarulente lacerat, quod mulieris magę os irrumaret. ℭSatyr⁹ felle aſpergit quendā Gellium patrui ſui irrumatorē, matriſq; & ſororis ſtupratorem. ℭConuiciis quoq; ꝑſcindit Gallum quendā, qui vt faciliꝰ poſſet fratrum ſuoꝝ liberos & vxorem in ſuā libidinē allicere, ipſe leno eos ſtupra cōmittere docuit. Hæc autē Catulli verba. Gallus homo eſt bellus, nam dulces iungit amores Cum puero, vt bello bella puella cubet, Gallus homo eſt bellus, nec ſe videt eē maritum, Qui patruus patrui monſtret adulterium.

47 ℭNihil prope (quod virū perfectum deceat) Cæſari defuiſſet, ſi pudicitiæ famam ſeruaſſet tenacius. Verum, ſeu malis artibus, ſiue natura hoc Cacoethes peſtilenſq; virus ei vſq; adeo inhæſit, vt Curio pater quadā eum oratione omnium mulierum virum & omnium virorum mulierē appellauerit. Quod (vt cætera taceamus exempla) portētoſam eius libidinem ſatis arguit. Suetonius.

48 ℭSunt q dicāt Thamyrā primū flagitioſis pueroꝝ amoribus, ac prępoſteri cōcubitus fœditate pollutū, quū cœpiſſet effrictim deperire Hymenęū Calliopes, & Magnetis filiū. Alii tñ Thaloni Cretēſi rei tā ꝓbroſę initia cōtribuūt, q Rhadamentum adamarit. Cælius lib. 8. Cap. 30.

49 ℭAriſtoteles prodit permiſſam fuiſſe in Creta maſculam Venerem, lata quoq; de hoc lege. Traditum eſt, & Chalcidenſes in Euboia ꝓ pueriles amplexari amores ad ſtuporē

vſq;.Idem Cælius ibidem,

50 ℭSophocles & Aeſchylus hac peſte famam ſuam corru/perunt,non tacentibus theatris.

51 ℭLuſius Marii ex ſorore nepos,quum Trebonio pudicæ ſanctitatis militi vim & ſtuprum vellet inferre, ab eodem interfectus eſt.Vide caput de Caſtitate.

52 ℭDeuinxit ſibi Alexādrum Bagoas ſpado,nec alio obſe quio,quā ipudica ſui corporis copia.Propterea quū Orſi/nes Perſa nobiliſſimus Alexādrū eiuſq; amicos munerib⁹ cumularet,ſoli Bagoę nihil honoris detulit. Rogatus cau ſam, reſpondit ſe amicos regis non ſcorta colere. Cælius Cap.30.libri octaui.

53 ℭSalluſtius impingit Ciceroni, quod filiam habuerit pel licem matris,Sed inimici verba fidem non capiunt.

54 ℭTeſtatū eſt Græcorum monumētis Pindarum nouē ly/ricorum principem in gremio dilecti pueri mortuum in gymnaſio repertū.Valerius de mortibus nō vulgaribus.

55 ℭFerunt & Agathoclē Siciliæ tyrānū forma & venuſtate corporis prę eminentē diu vitam ſtupri patietia exegiſſe. Propterea Timęus dixit illū primęuo ętatis flore ſcortū ꝓ miſcuū,ipudētiſſimo cuiq; expoſitū.Iuſtinus lib.22.

56 ℭCrathis paſtor quū in venerem eſſet ꝓcliuior, Capram oīum formoſiſſimam deperire cœpit,cui cōgrediebat̃ fre/quenter,demumq; vti amicā grate amplexabat̃ cū multa ſuauiatione. Quod cōtemplatus Hyrcus zelotypię œſtro cōcitatus,dormiētē Crathim cornibus inuaſit & iterfecit. Hoc ex Gręcis aduocāt.Cælius & Volaterranus.

57 ℭPauſanias dux Lacedęmonius Argillum forma conſpi/cuum adoleſcentem mire dilexit,ſed amore Venereo.Ha/bebat enim puerū pro ſcorto.Cælius Cap.62.lib.16.

58 ℭProculus iperator cētū Sarmatas virgines bello captas itra dies.15.(vt ipſe gloriabat̃) grauidas reddidit, magno libidinis argumēto.Flaui⁹ Vopiſcus,& Sabellic⁹ i exēplis.

59 ℭCollegit Heliogabalus naturæ monſtrū lenones,mere/trices,exoletos,& ſubactores ꝑpe innumeros, qbus adie/cit naſatos hoīes.i.mutoniatos, quoniā his ad libidinē & flagicium vtebat̃ ſceleſtiſſime. Quocirca Lampridius ad

Conſtãtinum imperatorem, de ꝓdigioſa eius venere ſcri/ bens ait. Quis ferre poſſet principem per cũcta caua cor/ poris libidinẽ recipientem, quum ne beluam quidẽ talem quiſquã ferat Romæ? Habuit inſuper emiſſarios, qbus ni/ hil aliud erat negocii, niſi vt bene naſatos perquirerent, eoſq; ad aulã perducerẽt, vt illis ſe compollueret.

60 ℭ Ferunt Auguſtũ inter duodecim Catamitos, totidemq́; puellas accubare ſolitum. Idem abiecta vxore Scribonia, amore alienæ coniugis poſſeſſus, Liuiã quaſi marito con/ cedẽte ſibi coniunxit. Quumq; eſſet luxuriæ mancipium, eius tñ vicii ſeueriſſimus fuit vltor. Teſtis Sex. Aurelius, M. Antonius dicebat eũ adoptionẽ auũculi ſtupro meruiſ ſe. Fert & Aulo Hircio in Hiſpania trecẽtis milibus nũmũ ſe ſubſtrauiſſe. Idem ſolitus eſt ſuburere crura nuce ardẽti, quo mollior pilus ſugeret. Suetonius.

61 ℭ Celmis vnus fuit ex Idæis Dactylis, qui matrem deorũ Rheam violauit ſtupro. Suetonius apud Eraſmum.

62 ℭ Tiberius Cæſar authore Trãquillo ſellariã excogitauit ſedem arcanarum libidinũ, In quam accerſiti puellarum, & exoletoꝝ greges, monſtruoſiq; concubitus repertores triplici ſerie cõnexi inceſtarent ſe corã ip ſo. In ſyluis quoq; Venereos locos cõmentus eſt, quibus impenetrabat ꝓſtan tes. Inſtituit & pueros primæ teneritudinis (quos piſcicu/ los vocabat) vt natãti ſibi inter fœmina verſarent, ac lude rent, lingua morſuq; ſenſim appetentes, Eoſq; quaſi infan tes firmiores, nec dum tñ lacte depulſos inguini ceu papil/ læ admouebat. Fert & in ſacrificando, quondã facie mini/ ſtri Acerram præferentis nequiuiſſe abſtinere, quin pene vix dum re diuina peracta ibidem ſtatim ſeductum cõſtu/ praret, fratremq; eius tibicinem, quibus tñ poſtea crura in/ fregit, quod flagitium mutuo exprobrabant.

63 ℭ Exercuit imperator Domitianus aſſiduitatẽ nimiæ libi/ dinis, quã Clinopalen .i. lecti palęſtrã vocabat. Inter vulga tiſſimas meretrices quãdoq; nataſſe dicit. Fratris filiã ad/ huc viginẽ alteri collocatã vltro corripuit. Suetonius.

64 ℭ Nicomedes rex Bithiniæ ſtuprũ Cęſari intulit, non ſine maxima vtriuſq; nota, theatriciſq; conuiciis. Extant enim

C.Licinii verſus. Bithynia quicquid & pedicator Cæſar vnq̃ habuit. Dolobella quoq; Cæſarem ipſum pellicem reginæ vocabat. Curio ſtabulum Nicomedis, & Bithynicã fornicem. Et Bibulus proſcripſit collegã ſuum Bithynicã reginam, cui dicebat regem antea fuiſſe cordi, nunc eſſe regnum. Et C. Memmius obiecit ad ciathum & vinũ Nicomedis ſtetiſſe, cũ reliquis exoletis pleno cõuiuio accubantibus. Gallico deniq; triumpho milites eius inter cætera carmina illud pronunciauerunt. Gallias Cæſar ſubegit, Nicomedes Cæſarem. Author idem Suetonius.

65 ❡Amythone, Theleſippa, Megara, Atthys, Cidno, ancillæ fuerunt Sapphus, quibus Sappho ipſa ad libidinẽ vtebat. Eas enim ſubagitabat, & mutuo ab eis patiebat. Vnde in eius epiſtola ad Phaonẽ legit. Vilis Amythone, vilis mihi candida Cidno, Nõ oculis grata eſt Atthys, vt añ meis.

66 ❡Fuit Ariſtoteles in amore tam infelix, vt pellici ſacra faceret. Author Mirandula in ſuis ſuper hymnos ſuos Annotationibus.

67 ❡Hercules tanta in fœminas licentia fuiſſe fertur, vt quinquaginta virgines vna nocte dicatur ſtupraſſe. Author Io. fr. Mirandula, & Theodoritus Cyrenſis.

68 ❡Periander Corinthius (qui tamẽ inter ſeptem ſapientes Græciæ numeratus eſt) rẽ habuit cũ Meliſſa vxore, vel (vt aliis placet) meretrice mortua. Author Herodotus lib. 5.

69 ❡Alchidas Rhodius formoſo cuidam ſimulachro ſe commiſcuit, reliquitq; indices tam immoderatæ libidinis maculas. Author Plinius.

70 ❡Anthia vxor Prœti regis Argiuorum Bellerophontẽ ad ſtuprum voluit inducere.

71 ❡Gemellus Tribunitius lupanar domi ſuæ inſtituit, in quo Mutiam, & Fuluiam fœminas illuſtres, nobilemq; puerum Saturninum proſtituit.

72 ❡Fecit Catilina multa ſtupra, cum virgine nobili, & cum ſacerdote Veſtæ. Poſtremo vt Aurelia Oreſtilla frueretur filium ſuum pro certo interemiſſe creditur, quod ea nubere illi dubitaret, timẽs priuignum iam adultum. Salluſtius & Valerius authores.

73 ¶ Aufidius crebis fuit adulteriis famoſus, & matronarum freqntiſſim⁹ corruptor apud Romanos. Iuuenalis Saty. 9. Notior Aufidio mœchus celebrare ſolebas. Martia. Procu ratorē vultu q̃ pferat ipſo, Acrior hoc cui⁹ nō erit Aufidi⁹.

¶ Amatores quorundam aīaliū. & aliarū rerū.

¶ Semiramis adamauit equū, vt diximus. Paſiphæ taurū. Ariſto Epheſius aſinæ ſe cōmiſcuit. Fuluius equę. Horten ſius orator amauit Murenam, quā atratus multos dies fle uit. Ariſtomachus ſolenſis tāto apum amore captus eſt, vt duo de ſexaginta annis nihil aliud fecerit. Hyliſcus quoq; Thaſius apes coluit in deſertis. Morum arborem ætate Pli nii adamauit Paſſienus Criſpus, bis conſul, oſculari, cōple ctiq; eā ſolit⁹, atq; ēt cubare ſub ea, vinumq; illi effundere.

¶ Multorum quoq; literis pditū eſt amatā à Xerxe plata num; Iam diximus Crathidem paſtorē amore Caprę exar ſiſſe, Puerū Athenienſem, & Pygmalionē ſtatuas adamaſ ſe, Alchidam Rhodiū ad ſtatuā ſe pſtituiſſe. Iunius Piſci culus ſimulachrū vnius è Theſpiadibus pari feruore cōple xus eſt. Antonia Druſi Murenā adeo dilexit, vt ei inaures & monilia addiderit. Cypariſſo tātus fuit in Ceruā amor, vt ea mortua, præ dolore quoq; expirauerit. Pontius Py latus legatus Caii principiis, imagines Atalantę & Helenę nudas à Cleophanto Corinthio pictas earum libidine ca ptus, rapere conatus eſt.

¶ Amati à diuerſis animalibus.

¶ Egeſidemus apud Plinium teſtis eſt Hermiā puerū ada matum à Delphino vectumq; per maria. Quumq; tēpeſta te ſuborta periiſſet Hermias amaſii perditi dolore Piſcem in ſicco expiraſſe. Varia ſunt ibidem exempla, de pueris ab huiuſmodi piſcibus adamatis. Argis puer Olenus nomi ne adamatus eſt ab anſere. Glauce, quędam cythariſtria ab Ariete. Lacydi philoſopho anſer adhæſit ppetuus comes, nuſq̃ ab eo nō in publico, non in balneis, nō noctu, nō in terdiu digreſſus. Plinius Cap. 22. lib. 10. Apud Ciliciæ So los, Xenophontis puerum forma præcellentem dilexit ca nis. Cælius lib. 7. Spartæ quoq; adoleſcentem Graculus. Nicander apud Cęliū teſtis eſt gallogallinaceo eē amoris

intellectum in hominem. Quod ne cui videatur fabuloſum, ait ſecundum (qui pincerna regius fuit in Bithynia) à Gallo amatum eximie, cui nomen foret Centaurus. Pueri nomen fuit Amphiocus, genere Olenius. In Leucadia virginem in tm̄ adamauit Pauo, vt ea mortua cōmoreretur. Educata à virgine apud Seſton vrbem Aquila retulit gratiam, aues primo, mox deinde venatus aggerens. Quin dū mortuæ virginis cremarentur oſſa, in defunctæ rogum ſe cōiecit volucris, ſimulq; conflagrauit. Author Pli. lib. 10. Cap. 5. Vrſus filiā cuiuſdā patriſfamilias ī agro Suetico, cū ancillulis luſum egreſſam, deturbatis comitib⁹ rapuit, exceptāq; vnguibus præ ſe leniter ferens, ad notā nemoris latebram deportauit. Cuius egregios artus nouo genere cupiditatis aggreſſus, petitam laniatam prædam in vſum nefariæ libidinis vertit. Effectus enim ex raptore amator, famē concubitu ſoluit, ardoremq; gulæ Veneris ſatietate penſauit. Author Saxo Grammaticus lib. 10. Hiſtoriæ Danicæ.

ℭ Zelotypi.

Cyrce filia ſolis Venefica ęgreferens Scyllam Nymphā amatam à Glauco deo marino, fontē (quo illa ſe lauare conſueuerat) infecit venenis. Quo factum eſt, vt Scylla in monſtrum marinum ſit conuerſa.

ℭ Phanus quū Vxorem haberet adulterii ſuſpectam, atrii fores ſic occluſit, vt non niſi cum ſtridore ſonituq; poſſent aperiri, Verum quū illa per tegulas adulterum intromitteret, vicini per iocum dicebant. Phani hoſtiū. Quo prouerbio innuebāt aliquid ſeruatū fruſtra. Eraſmus ī Chiliadibus.

ℭ Procris ſuſpicata maritum Cephalum alterius fœminæ amore captum, eundem in ſyluas ſecuta eſt, delituitq; in dumis, vt obſeruaret clanculū, quid maritus faceret, Quū autem vepres (in quibus latebat) aliquantum mouiſſet, Cephalus arbitratus eſſe feram, eam iaculo confodit. Plutarchus in Paral. idē memorat de vxore Cyniappi, & vxore Aemylii adoleſcentis.

ℭ Dirce vbi ſenſit maritum ſuum Lycum amore Antiopę captum, puellam raptam tauri ceruicibus alligauit. Quo tormento cruciata Antiope, tantiſper vociferata eſt, dum

à vicinis ſit concurſum. Eraſmus in Adagiis.

¶ Memmius Romanus quum ageret Tarracinæ, deperibat in quãdam muliercula non ſine Largio quodã riuali. Cum hoc igitur quum aliquando rixa incidiſſet eo iracũdiæ prouectus eſt Memmius, vt ipſi Largio brachiũ mordicus arripuerit. Vnde fluxit adagium in vulgus. Lacerat lacertum Largi mordax Memmius, Eraſmus.

¶ Helena poſt mortem Menelaià Megapentho, & Nicoſtrato filiis Oreſtis fugata in Rhodum, ad Polyzo vxorẽ Tlipolemi peruenit, quæ iuſſit eam arbori ſuſpendi ob viri Zelotypiam. Pauſanias apud Volaterranum.

¶ Caſtiſſimi.

1 Penelope	24 Alfonſus.	48 C.Gracchus.
2 Daphne	25 Etelfrida.	49 Chię mulieres.
3 Biblia	26 Bellerophon.	50 Trebonius.
4 Aſbylus	27 Baldraca.	51 Euripides
5 Cæſtus.	28 Xenocrates.	52 Iulianus imp.
6 Lucretia	29 Dula.	53 Syritha.
7 Alexander.	30 Euphroſina.	54 Dryas.
8 Democles.	31 Edeltrudis.	55 Patauinæ.
9 Amœbeas.	32 Eduardꝰ tertius.	56 Diogenes.
10 Apollonius.	33 Petrus Vrſeolꝰ.	57 Põtiꝰ Aufidianꝰ
11 Clitomachus.	34 Vandegiſillus.	58 Pub.Meuius.
12 Chryſanthus	35 Fara.	59 Q.Fab.Serui.
Daria	36 Vuenceſlaus.	60 Pub.Attilius.
13 Ictus	37 Cazinitus.	61 Hippo.
14 Hippolytus.	38 Hẽricus primꝰ.	62 Theutõicę mu.
15 Origenes.	39 Iulianꝰ martyr.	63 Amator.
16 Publius.	40 Iſacius.	64 Leo Pont.
17 Pauſanias.	41 Ludouicꝰ eps	65 Bñdictꝰ abbas.
18 Sophronia.	42 Triptolemus.	66 Auguſtinus.
19 Spurina.	43 Sulpitia.	67 Io.Anachoreta.
20 Veturius.	44 Melanio.	68 Arſenius.
21 Zenobia.	45 Rhodogune.	69 Pion.
22 Amos.	46 Pontia.	70 Vrſinus.
23 Anianus.	47 Scipio.	71 Hilario.

72 Euagrius.	78 Cyane.	87 Fr. Gonzaga
Bernard⁹ abbas.	79 Medulina	88 Rhodul. Góza.
Aniumarus.	80 Abſalon.	89 Paſtor.
Frãciſc⁹ Aſiſias.	81 Cõſtantin⁹ imp.	90 Hugo Carthu/ ſiẽſis.
73 Iudich,	82 Hieron Syrac.	91 Fuſca.
74 Anna.	83 Marcia.	92 Lyſidice.
75 Eſſenii.	84 Eugenia.	93 Philotera.
76 Timoclia.	85 Ioã. Malateſta.	94 Theano.
77 Damon.	86 Ludo. Seneſcha.	95 Dugna.

EEPLANATIO.

1 PEnelope Icari filia nullis procorum blandimẽtis, nullis pollicitationibus adduci potuit, vt abſente per viginti annos marito Vlyſſe, caſtitatem corrũperet. Vnde Propertius lib. 3. Hęc etiã clauſas expugnant arma pudicas. Quæq; terunt faſtus Icarioti tuos. Idem. Nec fida Euadne, nec pia Penelope. Idem lib. 2. Penelope poterat bis denos ſalua ꝑ annos Viuere, tam multis fœmina digna procis. Ouidius lib. 3. Eleg. Penelope manſit (quãuis cuſtode careret) Inter tam multos intemerata ꝓcos. Claudianus. Penelopeſq; ſuum decus eſt, cui tanta paratur Scæua pudicitiæ. Idem Penelope trahat arte ꝓcos, fallatq; furentes. Stamina nocturnæ relegens ſolertia telæ.

2 ¶ Daphne Penei filia fuit ſeruãdę caſtitatis adeò ſtudioſa, vt procos oẽs reiecerit, ipſumq; Apollinẽ quãuis ꝑpetua iuuenta, intonſiſq; crinibus ſpecioſum. Ouidius li. 1. Met. Multi illam petiere, illa auerſata petẽtes Ipatiẽs, experſq; viri nemora auia luſtrat. Nec quid Hymen, quid amor, q̃d ſint connubia, curat. Et paulopoſt. Illa velut crimen tædas exoſa iugales Da mihi perpetua virginitate frui.

3 ¶ Biblia vxor Duilli Romani (qui primus nauali certamine triumphauit) tantæ fuit pudicitiæ, vt ſuo ſæculo caſtitatis norma, & ſpeculum videretur,

4 ¶ Plato de Rep. teſtis eſt Aſbyſum athletã Crotoniatam ꝑpetua virginitate prędítum fuiſſe ob ſtudium curſus.

5 ¶ Martialis libro octauo. Cæſti pueri caſtitatem, & formã

cõmendat

cōmēdat his verbis. Quāta tua ē ꝓbitas, q̄ta eſt pſtātia for/
mę. Cęſte puer, puero caſtior Hippolyto. Te ſecum Diana
velit, doceatq́ꝫ natare, Te Cybele ſecū vellet hr̄e Phryga.

6 ℭ Lucretia ob acceptū à Tarquinio ſtuprū, temeratamq́ꝫ
pudicitiam, facinus ſua morte vindicauit.

7 ℭ Alexādrum Macedonem ſunt qui libidinis arguāt, Cō
tra tñ̄ reperiunt̄ exēpla, quæ hocipſum refellant, & in eo
doceāt caſtitatem. Nā & victi Darii vxorē filiaſq́ꝫ captiuas
non ſolum non corrupit, at ēt edicto cauit, ne quis aliquid
in eas molireť, Præter vxorem & Berſanen è Damaſco vi
duam, ac regiam mulierē, nullā aliā cōplexus eſt. Puero/
rum inſuper abſtinentiſſimus, quorꝫ viginti millia ad mili/
tarem diſciplinam, iubebat erudiri, quū tñ̄ ætatis illius ho
mines maſcula, & prępoſtera libidine paſſim obbruteſce/
rent. Curtius lib. 3. & Gellius Cap. 8. libri ſexti.

8 ℭ Democles puer dubiū maiore pudicitia, an forma cor/
poris elegātiore, quū videret ſe ad ſtuprū ſollicitari à De/
metrio Poliorcete, nec aliter vim tyranni importunā poſ/
ſet effugere, in proximum feruentis aquæ lebetem ſe con/
iecit, ibiq́ꝫ ad mortem durare maluit, quam quid inhone/
ſtum perpeti. Teſtis Plutarchus.

9 ℭ Amœbeas citharœdus tāta fuit caſtitate, vt vxorē (quā
hēbat formoſam) nūq̄ attigerit. Aelian⁹ apud Volaterranū.

10 ℭ Apollonius Tyanęus phs à puero titillatiōes Venereas
adeo repreſſit, & cōtudit, vt pſignis ī eo noſcereť caſtitas,
à qua nunq̄ poſtea reclinauit. Cælius lib. 8. Cap. 6.

11 ℭ Fuit in Athleta Clitomacho tanta caſtitas, vt ſi forte ca/
nes vidiſſet coeuntes, ſtatim vultum auerteret. Aelianus
apud Volaterranum.

12 ℭ Cryſanthus Alexandrinus eiuſq́ꝫ vxor Daria nomine
virgines manſerunt ī coniugio.

13 ℭ Ictus Tarentinus athleta nobilis, quum certo ſciret cor
poris vires eneruari libidine, toto vitę tpe durauit expers
veneris, vt palęſtricis ludis eſſet accōmodatior. Volater.

14 ℭ Hippolytus Theſei filius, quum à Phædra nouerca ada
maretur ſupra fidem, nullis tamē precibus adduci potuit,
vt ei congrederetur. Seneca. Exoſus omne fœminæ no/

men fugit Immitis annos celibi vitæ dicat.

15 ℭOrigenes Adamantius virilia ſibi amputauit, ne moleſtam ſibi Venerem experiret. Imitatus Hierophãtas Athenienſium ſacerdotes, qui ſorbitione Cicutæ ſe caſtrabant, quo mundius in ſacerdotio viuerent.

16 ℭPublius adoleſcens L. Papyrii cliens & libertus, quum dñi ſtuprum pati nollet, in vincula & carcerẽ coniectus, & multis poſtremo plagis affectus eſt. Maluit tñ egregius adoleſcens omnia tormenta corporis experiri, q̃ prępoſtera illa Venere contaminari. Liuius lib. 8.

17 ℭPauſanias Macedo per vim ſtuprũ paſſus eſt ab Attalo, prouocauit ad Philippum, iniuriamq; non ſine magna querimonia ad eum detulit. Quem quum ridentem facinus eoq; riſu probantem conſpiceret, iram in eum conuertit, exegitq; vltionem ab iniquo iudice quam à ſtupratore non poterat. Trogus author libro nono.

18 ℭSophronia Romana mulier, quũ vim & ſtuprũ Decii principis non poſſet effugere, gladium mariti cõſenſu arripuit, eoq; corpus ſibi confodit. Euſebio teſte.

19 ℭSpurina adoleſcens, quum egregia ſua forma decoroq; aſpectu viros, & mulieres ad libidinem concitaret, faciẽ, & pulchritudinem oris, ſponte vulneribus deformauit. Author Valerius Maximus de Verecundia.

20 ℭVeturius carcerẽ, plagas, diuerſaq; tormẽta maluit pati, quã Cęlio Plocio ſtupradũ ſe p̃mittẽ. Valeri⁹ de Pudicitia.

21 ℭZenobia regina Palymireoꝝ, tanta fuit caſtitate, vt ne cũ viro ſuo qdẽ, niſi p̃lis cã ꝯgrederet. Trebellius Pollio.

22 ℭAmos Aegyptius, mulieri (quam in matrimonium duxerat) nunquam congreſſus eſt, quinetiam eidem amorẽ virginitatis in animum induxit.

23 ℭAnianus Alexãdrinus eps, beati Marci Euangeliſtæ diſcipulus, oculum ſibi pforauit, quod intuitu parũ pudico tranſeuntes fœminas aſpexiſſet. Sabellicus in exemplis.

24 ℭAlfonſus ſecundus Alfonſi Catholici nepos, & Hiſpanię rex, nunquam vxori congreſſus eſt. Vnde & caſti meruit cognomentum. Volaterranus in Geogra.

25 ℭEtelfrida Angliæ regina poſt primum partum abſtinuit

à viro. Volaterranus.

26 ¶ Bellerophon Glauci Corinthiorum regis filius, quum à Sthenobea vxore Prœti Argiuorum regis efflictim adamaretur, nullis tamen precibus induci potuit, vt cum ea ſtuprum committeret. Tortelius.

27 ¶ Baldraca puella generis obſcuri, pegrinæq́ cõditionis q̃uis multarũ rerũ ob paupertatẽ eẽt indiga, noluit tñ corporis ſui copiã facere Othoni imperatori, q̃uis montes & maria (qđ aiũt) pmittẽti. Volaterranus in geographia.

28 ¶ Xenocrates phs, quũ magnã caſtitatis opinionẽ ſibi cõparaſſet, acceſſit ad eũ Phryne meretrix, petitq́ pte lecti, quã mille pceſſit. Nec tñ vllo noctis tpe attigit puellã, q̃uis formoſiſſimã. Hinc illa mane rediẽs dixit ſe nõ à viro, ſed à ſtatua venire. Quod argumentum eſt magnæ caſtitatis. Nam proxime voluptates magis titillant & multos (quorũ mores in tuto poſiti videntur) ſeducunt, & euerberant. Laertius, & Valerius de continentia.

29 ¶ Dula maluit à milite q̃dã interfici, quã ab eodẽ violari.

30 ¶ Euphroſina virgo Alexandrina, virũ mẽtita, domũ patris panutii reliquit, ne ad nuptias cogeretur.

31 ¶ Edeltrudis regina, duobus in Anglia regibus nupta, caſtitatẽ ſemp illibatã ſeruauit, vtroq; ad pudicitiã inducto.

32 ¶ Eduardus tertius Anglorũ rex vxorẽ (quam duxerat) nunquam attigit, Matrem Euinam (quam adulterii ſuſpectam habebat) in cœnobiũ relegauit. Volaterranus.

33 ¶ Petrus Vrſeolus dux Venetorũ, poſt ſuſceptũ filiũ, vxorẽ nunq̃ attigit. Qđ vtriuſq; voto factũ eſt. Volaterranus.

34 ¶ Vãdegiſillo comiti Palatino (q ſub Dagoberto rege floruit) quũ p vim data eẽt vxor, eã ad amorẽ caſtitatis induxit. Quo factũ eſt, vt vterq; in cœnobio ſe incluſerit.

35 ¶ Fara virgo fuit Gallica clariſſimis orta natalibus Heraclio iperãte. Quã dũ parẽtes Hagertic9, & Leodegunda p vim cogere vellẽt ad matrimoniũ, in tãtas prupit lachrymas, vt inde cæcitatem cõtraxerit. (uauit caſtitatẽ.

36 ¶ Vuenceſlaus fili9 Borſinoi regis Bohemorũ ppetuã ſer-

37 ¶ Cazimirus quoq; rex Poloniæ perpetuo celebs, & caſtus manſit. Volaterranus.

38 ℭHenricus primus īperator, ꝑpetuam in matrimonio ſeruauit caſtitatem cū vxore Sinegunda. Baptiſta Egnatius.

39 ℭIulianus marty, & Baſiliſſa vxor impolluti quoq; manſerunt in coniugio.

40 ℭIſacius Comnenus imperator tanta fuit continentia, vt vxorem nunq̄ inire voluerit poſt prolem ſemel ex ea ſuſceptam, quãuis tamen ad morbi remedium medici conſularent, vt coitu frequentiore vteretur.

41 ℭLudouicus eṗs Toloſan⁹ Caroli ſecūdi Siciliȩ regis fili⁹ ea fuit caſtitate, vt nulli ꝓrſus fœminȩ ꝑterq̄ matri, & ſororibus verba faceret, ne vel colloq̄o ſanctitatē corrūperet.

42 ℭTriptolemo Cereris filio quū plerȩq; virgines ampliſſimam offerrēt dotē, vt cū eo nuptias cōtraherēt, aſpernabatur oēs & reiiciebat. Ouidius ī Ibin. Fili⁹ vt Cereris fruſtra tibi ſemꝑ ameẽ, Deſtituatq; tuas vſq; petitus opes.

43 ℭPudiciſſima fœmina ſemel matronarum ſententia iudicata eſt, Sulpitia Paterculi filia. Author Plinius lib. 7. & Valerius vltimo Capite octaui.

44 ℭMelanio quidam odio mulierum in ſolitudinem demigrauit, perq; auia montium & nemorum cane vno feras inſectari ſolitus eſt, nec vnq̄ domū reuocari potuit. Vnde natem adagium. Melanione caſtior. Eraſmus. Huius Melanionis meminit Pontanus lib. 1. amorum dicens. Melanion noſtros nequeat ſufferre labores, Hyleam quãuis ſenſerit ille manum. Non labor huic fuerat varios contemnere amores, Vna ſed Iaſidi cura placere ſuæ.

45 ℭRhodope Darii filia, mortuo marito nutricem dedit morti ſecundas nuptias ſuadentem.

46 ℭCor. Tacitus ſcribit Pontiam quandam Romanã fœminam nullis verborum lenociniis, aut pollicitationibus ad adulterium cum Octauio tribuno plebis committendum impelli potuiſſe, quin ab eodem interfici maluiſſe.

47 ℭP. Scipio Africanus expugnata Carthagine Hiſpaniæ ciuitate, virginem empeſtiuam forma egregia, & nobili viri filiã, perductam ad ſe, patri inuiolatã reddidit. Author Gellius lib. 6. Cap. 8. Idē Scipio in oībus locis q̄bus hoſtē ſuperauit, abſtinuit ſemper victrices manus à captiuis mu

lieribus, Plutarcho in eius vita, & Liuio lib. 26. teſtibus.

48 ¶ Quādiu C. Gracchus Sardiniam prouinciam adminiſtrauit, nulla meretrix itroiuit eius domum, nulli pueri exīmia facie ei ad ſcyathum ſteterūt. Idem Gellius.

49 ¶ Chiæ mulieres tāta fuerunt caſtitate, vt neq; adulteriū, neq; illegitimus concubitus apud eas vnq̄ prodatur acciſſe. Plutarchus de virtutibus mulierum.

50 ¶ Treboniuspudicæ ſanctitatis miles Luſium Marii ex ſorore nepotē, caſtitati ſuæ ſtuprū & inſidias molientē dedit morti. Plutarchus in Apophthegmatis. Hinc Cicero ſub principiū oratiōis Milonianę. Pudicitiā quū eriperet militi tribunus militaris in exercitu C. Marii propinquus eius īperatoris īterfectus ab eo eſt, cui vim afferebat, facere enī ꝓbus adoleſcēs periculoſe, quam perpeti turpiter maluit.

51 ¶ Fert Euripides ꝑpetuo mulierum odio cōflagraſſe, ſiue q̄a natura eſſet talis, abhorreretq; à mulierū cœtu, ſiue q̄d duas habuerat vxores ſimul ꝓ Atheniēſiū decreto, quarū matrimonii quū ꝑtęduiſſet, toti ſexui bellū induxit. Gellius Cap. 17. libri ſeptimi, & poſt eū Cęlius lib. 13. Cap. 10.

52 ¶ Iulianus imperator tanta enituit caſtitate, vt poſt amiſſam coniugem nihil vnq̄ Venereum attigerit. Author Ammianus Marcellinus lib. 25.

53 ¶ Syritha Syualdi regis Danorum filia tantæ fuit pudicitiæ, vt quū ob elegantiam formæ magna procoꝝ frequentia peteret, neminem tñ inſpexerit. Saxo lib. 7.

54 ¶ Dryas Fauni filia aſpectū viroꝝ vſq; adeo refugit, vt in publicum prodire nunq̄ viſa ſit. Q uo factū eſt, vt vetitum ſit, ne eius ſacris intereſſent mares. Author Plutar.

55 ¶ Olim tanta fuit Patauinarum mulierum caſtitas, vt non niſi operta facie prodirent in publicū. Cælius li. 7. Cap. 27. Vnde Martialis. Tu quoq; nequitias noſtri luſuſq; libelli Vda puella leges, ſis Patauina licet.

56 ¶ Diogenes tragœdus ab vxore perpetuo abſtinuit.

57 ¶ Pontius Aufidian⁹ vbi reſciuit filiā à Fannio Saturnino pędagogo ſuo corruptā, vtrūq; pmiuit morte. Val. Maxi.

58 ¶ Publius Meuius libertū (quē vnice diligebat) pp illatū filię iam nubili oſculū interfecit. Idē Valerius de pudicitia.

59 ℭQ. Fabius Seruilianus, quū ſuſpectam haberet filii pudicitiā, eum morti dedit, demum voluntario ſeceſſu conſpectum patriæ vitans exulauit. Idem Valerius.

60 ℭPub. Attilius Philiſcus filiā ſuā interemit, quod ſtupri ſe crimine coinquinaſſet. Idem Valerius.

61 ℭHippo mulier Grçca capta à nautis, quū pudicitiæ ſuæ ſtupri & iſidias parari ſenſiſſet, noctu ſe ī aquas pcipitē dedit, maluitq; mori pudica, quā ipudica viuere. Idē Valeri⁹.

62 ℭCaptiuę Theutonicorū cōiuges Mariū victorē orarūt, vt ab eo virginibus Veſtalibus dono mitterent, affirmātes æquę ſe, atq; illas virilis cōcubitus expertes futuras. Quare nō impetrata, laqueis ſibi nocte pxima ſpiritū eripuerunt. Valerius, & Hieronymus in Epiſtola ad Gerontiā.

63 ℭAmator (qui poſtea Altiſſiodorenſis fuit Antiſtes) quū vxorē eleganti forma clariſq; natalibus ortā duxiſſet, eam tñ ad ſtudium caſtitatis induxit, tm̄ aberat, vt ei congrederetur. Sabellicus in Exemplis.

64 ℭLeo pontifex manum (qua aliquando oſculum matronæ contigerat) vltro ſibi abſcidit, quod inde ſecuta eſſet tacita quædā libidinis appetentia. Sabellicus.

65 ℭBenedictus Abbas ad inceſtā recordationē mulieri à ſe viſæ caſtigādā, vſus eſt crebra corporis volutatione ſuper ſentes. Sabellicus.

66 ℭNoluit beatus Auguſtinus habitare cum ſorore, ne aliqua titillatio carnis, aut pruritus ſuboriretur. Interrogatus cur hoc faceret, quoniā inquit malum videre fœminam, peius alloqui, peſſimum attingere. Sabellicus in exēplis.

67 ℭNulla vnquā fœmina à Ioāne Anachoreta viſa eſt, nec ab vlla videri voluit.

68 ℭArſenius abbas viros omnes iuxta & fœminas ad ſanctiorem vitæ cultum refugiebat.

69 ℭPion Auſonii abbatis diſcipulus, dū congreſſum quoq; mulierum ſolicite declinaret, precibus expugnatus, vt ſororem morbo laborātem inuiſeret, alieno ductu, clauſiſq; oculis eius domū ſubiit, ac retro abiit. Sabellicus.

70 ℭVrſinus Nurſiæ preſbyter moriens quū vxorem (quā multis ante annis ad ſe venire nulla de cauſa pmiſerat) ad

motam ſibi cognouiſſet, Faceſſe inquit mulier. Nōdū penitus extinctus eſt ignis. Idē Sabellicus in exemplis.

71 ℭHilario abbas ingenitā corpori cōcupiſcētiā alloquēs, dicere ſolebat, Conficiam te inedia, vt de cibo cogites, nō de voluptate. Idem author.

72 ℭ Euagrius quoq; abbas ad reprimendā veneris tentiginē varia tormēta mēbris ſuis irrogauit. Nā & corp⁹ inedia confecit, & hibernas plerūq; noctes in puteis egit. vt Bernardus abbas in lacu, Aniumarus Tamanēſis in vepribus, Franciſcus Aſiſias in Hibernis niuibus. Author Sabellic⁹.

73 ℭIudith mulier vidua, quum ad recens connubium ipelleretur, ciliciū ornatu prætulit, obiecitq; libidini ieiuniū, vigilias ſomno, & ocio laborem, inquit Sabellicus.

74 ℭAnna Phanuelis filia poſt ſeptimū ꝯnubii annū vidua facta, ad q̄rtū vſq; octogeſimū caſte vixit. Sabellic⁹ i exēplis.

75 ℭEſſenii populi Syriæ vitā olim duxerūt alienā ab omni mulierum cōmertio, Venere abdicata, inquit Plinius.

76 ℭTimoclia mulier Thebana, ſtuprum à quodā Barbaro Thracū principe per vim paſſa, iniuriā hoc modo vlta eſt. Odio enim diſſimulato dixit ſtupratori ſe ſcire locum, vbi plurimū eſſet auri, pductuſq; eſt ab ea ad profundiſſimū puteum, qui fuit in remotiore domus parte. Quo quum Thrax explorabundus veniſſet, & iamiam pronus immineret puteo à Timoclia (quæ à tergo ſtabat) deiectus eſt ī pręceps, & ſaxis obrutus. Author Sabellicus in exēplis.

77 ℭDamon Peripolta inſigni forma adoleſcens, vidēs Romanū quendā pfectum Cheronę, ſtuprū ſibi p vim machinari, quia prius blandiendo nihil profeciſſet, ad pudicitiæ munimem aliquot ſocios conuocauit, qui oēs fuligine tincti, ne agnoſcerent, prefectū in foro ſacrificātē obtrūcarūt.

78 ℭCyane virgo Syracuſana violatā ab ebrio patre pudicitiam ęgreferēs, apprehēſum capillis ſtupratorē ad arā traxit, eiq; pro victima cecidit, ad pacādā peſtē, quapropter ſicilius Syracuſæ laborabāt. Author Plutarchus in Paral.

79 ℭMedullina quoq; virgo Romana ab ebrio patre in tenebris violata, vt ſtupri authorem agnoſceret, digito eius anulum detraxit. Vbi ex pignore patrem eſſe comperit,

eundem ad aram gladio cõfodit. Idem author.

80 ¶Abſalon Amon fratrẽ occidit, quod imodeſte Thamar ſororẽ cõmunem deperibat, eiq́ꝫ vim intulerat.

81 ¶Conſtantinus imperator Criſpum filiũ capite puniuit, quod nouercã Fauſtam ſtupri compellaſſet.

82 ¶Hieron Syracuſanus Epicarmum poetã Comicũ mulcta uit, ꝙ pręſente ipſi⁹ coniuge, laſciuos recitaſſet verſus.

83 ¶Marcia Varronis filia, quum ſuo ſæculo ſculpẽdi, pin⸗ gendiq́ꝫ arte inſignis haberet, abſtinuit ſẽp ab effingẽda virili figura, ne pudibunda quoqꝫ exprimeret.

84 ¶Eugenia virgo Philippi proconſulis Alexandrini filia, quum ab imperatore Cõmodo ſtuprum ſibi timeret, Mo⸗ nachi habitum mentita eſt & nomen.

85 ¶Ioannes Malateſta vxorem nomine Franciſcam in com plexu Pauli Malateſtæ fratris ſui deprehẽſam gladio trãſ⸗ fixit vna cũm adultero.

86 ¶Ludouicus quoqꝫ Normaniæ Seneſchalus Carlottam vxorẽ cũ Ioanne Lauerno eius adultero, morti dedit.

87 ¶Frãciſcus Gonzaga Agneti adulteræ caput adimi iuſſit.

88 ¶Rhodulphus quoqꝫ Gonzaga quum vxorem adulterii compertam haberet, eam vna cum adulterio in concubi⸗ tu deprehenſam occidit.

89 ¶Paſtor preſbyter, & Anachoreta matrem ad ſe venien⸗ tem ſella clauſa reppulit, cauſa ſeruandę caſtitatis.

90 ¶Hugo Carthuſienſis ꝑ annos. 15. mulieris faciem nunq̃ videre voluit.

91 ¶Pontanus lib. 1. Tumuloꝝ, caſtitatẽ Fuſcæ matronæ ſe⸗ quenti laudat Epitaphio. Centũ Fuſca procos habuit, nec caſtra cubile polluit, aut ſancti iura verẽda tori. Centũ Fu⸗ ſca ꝓcos riſit, coluitq́ꝫ maritũ, O raram in longa poſterita⸗ te fidem. Hoc virtutis opus dura inter & aſpera ſeſe Erige⸗ re, & fortes exeruiſſe manus. Viue Fuſca igit̃ celebris poſt fata, fidemq́ꝫ teſtantur, nullo marmora victa ſitu.

92 ¶Lyſidice Græca mulier, quũ lauabatur præ inſigni qua⸗ dam pudicitia ſubuculam non exuebat.

93 ¶Philotera quoqꝫ alia mulier itidẽ Gręca, quũ in balneũ deſcẽderet, tm̃ corporis ab iſ̃eriori parte ſolebat detegere,

q̃tum aquę immerſerat, ſubucula paulatim ad ſuperiora ſub/ducta. Quumq́ꝫ aquis lota emergeret, eadẽ ratione ſupe/riora corporis amictu obtegere.

94 ¶Theano Pythagorica veſtẽ iduẽs quũ brachiũ nudaſſet, cuidã ſe ituẽti cupidiniſq́ꝫ effato. Pulchrũ, dii bõi, brachiũ. At nõ publicũ inqt illa. Plutarchꝰ in ꝓceptis cõnubialibus.

95 ¶Quũ Attila Pãnonię rex Agleiam oppugnaret, Dugna fœminarũ nobiliſſima, ne qd indignũ à ſordidiſſimis hoſti bus pateret, mox ingreſſum hoſtiũ captãq́ꝫ vrbẽ ꝓſenſit, è ſumma turre obuoluto capite i Natiſſam fluuiũ ſe ꝑcipitẽ dedit, metũq́ꝫ amittẽdę pudicitię memorabili exitu termi/nauit. Paulus Diaconus lib. 15. rerum Romanarum.

¶Mulieres doctæ.

	Corinna Theb.	19 Zenobia	42 Iſtrina
	Corina Theſpia	20 Alpaides (ſis.	43 Caſſandra fidel
	Corinna Ouidi.	21 Catharina Senẽ	44 Themiſtoclea
	Myrtis	22 Delbora	45 Proba Valeria
2	Erinna	23 Hildegardis	46 Amalthea
3	Sappho	24 Ioãna Anglica	47 Eliſabeta
4	Polla	25 Luceia Mima	48 Baptiſta prima
5	Aſpaſia	26 Laſthenia	49 Iſota
6	Cleobulina	Axiothea	50 Damiſella
7	Cornificia	27 Michale	51 Minerua
8	Cornelia	28 Diotima	52 Manto
9	Lælia	29 Themiſte	53 Nicoſtrata
	Hortenſia	30 Arete	54 Catharia Coſtis
	Liciniæ	31 Dama	55 Fabiola
	Mutiæ	32 Thargelia	56 Marcella
10	Anaſtaſia	33 Muſca	57 Euſtochium
11	Damophila	34 Charixena	58 Genebria
12	Hypathia	35 Mœro	59 Conſtantia
13	Leontium	36 Agallis	60 Bleſilla
14	Pamphila	37 Teleſilla	Noſſis
14	Praxilla	38 Hipparchia	Agacle
16	Phemonoe	39 Caſſandra Pria.	Anyte
17	Soſipatra	40 Claudia	Myto.
	Theano	41 Eudocia	
18			

COrinnæ tres fuerunt. Prima Thebana, ſeu Tanagræa, Archelodori, & Procratiæ filia, & Myrtidis diſcipula, quæ Lyricorum principē Pyndarum quinquies viciſſe, & Epigrāmatū quinq; libros edidiſſe fertur. Cælius Cap. 1. lib. 8. De hac Propertius lib. 2. Et ſua cum antiquæ cōmittit ſcripta Corinnæ. Statius lib. 5. Syluarum. Sophronaq́; implicitum, tenuiſq́; arcana Corinnæ. Baptiſta Pius. Nec tetigit dulcem trina Corinna Lyram. Idem. Non tres dulciloquo præſtent ſermone Corinnę. Politianus. Sed Tanagræa ſuo, mox iure poetria riſit. Secunda fuit Theſpia veterum quoq; monumentis celebrata plurimum. Tertia floruit Ouidii temporibus, poetæ chariſſima. De hac Martialis. Norat Naſonem ſola Corinna ſuum.

2 ℭ Erinna poetria Teia aut Telia (eſt enim Telos inſula ꝓpe Gnydon) floruit Dionis Syracuſani tēporibus. Scripſit Dorica lingua elegans poema, trecentis verſibus abſolutum. Aliaq́; item Epigrāmata. Ferunt eius carmina ad Homericā acceſſiſſe maieſtatē. Mortua eſt annos. 19. nata. De hac Propertius lib. 2. Carminaq́; Erinnes non putat æqua ſuis. Baptiſta Pius. Erinnam crederet Græcia docta ſuam. Idem. Non melior coluiſſe ſacras Erinna ſorores. Fuit contemporanea Sapphus. In eā elegās eſt apud Græcos diſtichon, cuius talis habetur ſenſus. Quāto Erinna in Lyricis Sappho præſtātior; tāto Sapphus gloriā Erinna hexametris præcellit.

3 ℭ Sappho Leſbia Lyrica floruit tēporibus Alcæi, & Steſichori poetarum. Maritum habuit Cercylā ditiſſimū virū ex Andro, ex quo filiā ſuſcepit Clio noīe. Scripſit Lyricorum libros nouē. Præterea Epígrāmata, Elegias, Iambos, & Monodias. Carmini Sapphico (cuius inuentrix fuit) dedit nomē. Sunt qui dicāt aliā fuiſſe Leſbiā, poetriā quoq; quę adoleſcētē Phaonē adamauerit, & è Leucade ī aquas ſe demiſerit. Vtracūq; fuerit, vnā tm̄ cōmēdāt Latini poetę. Statius lib. 5. Syluarū. Steſichoruſq; ferox, ſaltuſq; ingreſſa

viriles,Non formidata temeraria Leucade Sappho. Sidonius.Aut quod cõpoſuit puella Leſbi. Baptiſta Pius. Maſcula quæq; ſuos cãtat moritura calores,Leucadii Sappho crimen,honorq́; freti.
4 ¶Polla argẽtaria Lucani fuit vxor teſtimonio Martialis. Hæc ẽ illa dies,quæ magni cõſcia partus Lucanũ populis, & tibi polla dedit.Tãta dicitur fuiſſe doctrina,vt maritum iuuerit,in emẽdãdis tribus primis libris Pharſaliæ. Statius lib.2.Syluarũ.Huc caſtæ titulũ,decuſq; Pollę,Iucunda dabis allocutione. Sidonius. Quid quod duplicibus iugata tędis Argẽtaria Polla dat poetas, Eadẽ incœptos à marito ꝑmultos verſus ꝑficiebat pari grauitate & elegãtia.
5 ¶Aſpaſia Mulier Mileſia magna doctrinæ fama claruit. In ſtudiis Phĩcis abũde ꝓmouit.Rhetoricen exercuit. Fuit Periclis magiſtra,& tãdẽ vxor.Plutarchus in Pericle.
6 ¶Cleobulina Cleobuli Lindii(q fuit vnus ex ſeptẽ ſapiẽtibus Gręcię) filia ſcripſit Aenigmata quędã verſibus hexametris,quoꝝ hoc vnũ adhuc extare fertur. Eſt vnus genitor, nati bona pignora bis ſex, Triginta cuius natæ, ſed diſpare forma. Hę niueę aſpectu, nigræq; coloribus illæ, Atq; immortales oẽs moriuntur ad vnã.Laertius.
7 ¶Cornificia ſoror Cornificii poetæ elegantiſſima ſcripſit Epigrammata.
8 ¶Cornelia vxor Africani & mater Gracchoꝝ Epiſtolas reliqt ornatiſſime ſcriptas, vnde & filioꝝ fluxit eloquẽtia. Vnde Quintilianus. Nam Gracchoꝝ eloquentię(inquit) multũ cõtuliſſe accepimus Corneliã matrẽ, cuius doctiſſimus ſermo in poſteros quoq; eſt epiſtolis traditus.
9 ¶Idẽ de filiabꝰ Lęlii & Q.Hortẽſii ſic inqt.Lęlii filia reddidiſſe in loquẽdo paternã eloquẽtiã elegãtiorẽ dicit. Et Q.Hortẽſii filię oratio apud Triũuiros habita legitur,nõ tm̃ in ſexus honorẽ.De Hortenſia ẽt meminerũt Valerius, & Appianus lib.4.bellorum ciuiliũ. Liciniarũ quoq; in dicendo lepos à patre L.Craſſo emanauit. Mutiæ duæ filiæ ab vtroq; parente eloquentiam didicere.
10 ¶Anaſtaſia diſcipula Gryſogoni martyris fuit & vxor Publii Romani,cuius torũ ſimulato verbo euitauit. Scripſit

epiſtolas ad Gryſogonum, quibus conquerebaſ facultátes ſuas à ſacrilego viro abſumi, ſeq́ʒ in carcere detineri. Hæc ad palū cremata eſt, ꝙ ſanctis miniſtraret. Volaterranus.

11 ¶Damophila Græca vxor Pamphili ſocia Sapphus poetriæ, poemata ſcripſit amatoria, & Dianæ laudes. Theophraſtus in vita Apollonii.

12 ¶Hypathia mulier Alexādrina Theonis Geometrę filia, & vxor Iſidori Philoſophi, vixit iperāte Arcadio. Scripſit in Aſtronomiá. Profeſſa eſt Alexādrię varia diſciplinarum genera, magno & frequēti auditorio, cō uolantibuſq́ʒ turmatim, & vndecūqʒ diſcipulis. Suidas apud Volaterranū.

13 ¶Leontiū Græca adoleſcētula Philoſophicas diſciplinas adeo ſectata eſt, vt ēt nō dubitauerit cum magna ſui nois laude in Theophraſtū philoſophū alioqui laudatiſſimum ſcribere. Plinius in præfatione hiſtoriæ Naturalis, ſuppreſſo tamen Leontii nomine.

14 ¶Pāphila ſcripſit cōmētarios ī Grāmatica. Citaſ à Gellio.

15 ¶Praxilla Sicyonia fuit poetria, q̄ in ſuis carminibus Adonidem inducit ab inferis interrogatū, qd apud ſuperos pulcherrimū reliquerit, reſpondere, ſolem, cucumeres, mala. Quod quum vehemēter inſulſum videreſ, cucumeres & mala cū ſole cōponere, fluxit inde ꝓuerbium. Stultior Praxillę Adonide. In hoīes nullius iudicii. Vide Eraſmum.

16 ¶Phemonoe prima Apollinis Delphici vates fuiſſe, carmenq́ʒ Heroicū inueniſſe dicíſ. Suidas apud Volaterranū.

17 ¶Soſipatra vates fuit lyda multis diſciplinis cumulatiſſima, quam propterea creditum eſt à numinibus quibuſdā fuiſſe educatā. Eunapius apud Volaterranum.

18 ¶Theano mulier fuit apud Locros in Lyricis pręcellens. Cælius. Alia fuit Metapontina, ſeu Creſſa genere, mulier Pythagorça vxor Brotini Crotoniatę, q̄ ſcripſit cōmentarios i philia, de virtute, Poemata quoqʒ & Apophthegmata Pythagorça. Author Laertius. Theodoritus Cyrēſis ait Theanon vxorē fuiſſe Pythagorę, eoq́ʒ defuncto ſcholas cū Telange, & M. Neſarcho filiis regendas ſuſcepiſſe.

19 ¶Zenobia regina Palmyreorū Græci, Aegyptiiq́ʒ ſermonis fuit peritiſſima, & latini non ignara. Scripſit Epitomen

in Orientalem, Alexādrinamq́ hiſtoriam, Herennianū & Timolaum filios literis erudiit. Elegantiſſimas oratiões ad milites ſuos, plerūq; habuit, quas galeata recitabat. Pollio Trebellius. Vſa eſt ad Græcas literas Longino philoſopho Vopiſco authore.

20 ℭ Alpaides virgo quum religionem magno cultu amplecteretur, cœlitus meruit ſcripturæ ſacræ bibliorumq́; ſenſum percipere.

21 ℭ Catharina Senēſis puella adeo profecit in ſacris literis, vt libros ſcripſerit cum Theologorum doctrina conferendos Volaterranus.

22 ℭ Delbora mulier de tribu Effraim vaticinio claruit.

23 ℭ Hildegardis virgo Germana, ſpiritu quodā imbuta prophetico multa prædixit de futuris, ſcripſitq́; aliquot catholicæ doctrinæ libros. Hanc epiſtolis ſuis dignatus eſt beatus Bernardus. Scripſit ſuper Benedicti diſciplina, triginta Theologas quæſtiones eruditiſſime abſoluit. Excellentiū virtute virorū vitas ſcripſit, de altaris ſacramento. Omilias in Euangeliis. Pręterea in medicina, Quę ſimplicia, & quę cōpoſita collēdis ęgritudinibus proſint. Itē carmina & epiſtolas teſtimonio Apoſtolicæ authoritatis comprobatas. Quo factum eſt, vt Eugenius tertius, Anaſtaſius quartus, Adrianus quartus pontifices, Conradus tertius, & Federicus primus Cæſares ad eam plerumq; ſcripſerint.

24 ℭ Ioāna Anglica ab Ephebis virū mētita, Athenas ſe cōtulit, vbi lr̄is ſtudioſe adeo operā īpertiuit, vt Romā rediēs, paucos haberet doctrina pares & ſacris lr̄is. Vnde tm̄ apud oēs beniuolentię & authoritatis ſibi demeruit, vt artibus illis pontificatum ſit adepta, poſt Leonem quartum, quū vir eſſe crederet. Sabellicus libro primo nonæ Enneadis.

25 ℭ Luceia Mima authore Plinio centum annis in ſcæna pronunciauit.

26 ℭ Laſtheniam Mantineam, & Axiotheā Phliaſiā Platone vſas præceptore ſcribit Plutarchus, ornatuq́; interim virili auditorium ingreſſas. Teſtis etiam Laertius.

27 ℭ Michale Centaura mulier docuit Theſſalas remedium amoris. Seneca.

28 ¶Diotima & Aſpaſia mulieres adeo in philoſophicis p/mouerunt diſciplinis, vt alterã Diotimam appellare magi/ſtram, alterius lectionibus intereſſe nõ erubuerit Socrates philoſophorum omniũ longe optimus. De Diotima me/minit Plato in Sympoſio, & de Aſpaſia in Menexemo.

29 ¶Lactantius ait philoſophos nullas vnquã mulieres phi/loſophari docuiſſe, præter vnam ex omni memoria The/miſtem. Sed quę nam hæc & cuias fuerit, non docet.

30 ¶Arete mulier eo doctrinę cõſcẽdit, vt filium ẽt inſtitue/ret, q appellatus eſt Ariſtippus. Fuit Cyrenaica, & Ariſtip/pi patris Socratici dogma ſequuta eſt. Mortuo patre ſcho lam rexit in philoſophia magno & frequẽti auditorio.

31 ¶Dama Pythagorę filia, & ipſa phię ſectatrix, ingeniũ & doctrinã in exponendis paternis ſententiarum inuolucris exercuit. Hipparchus apud Laertiũ hãc Damonen vocat.

32 ¶Thargeliam quoq; fœminam ſola illuſtrauit philoſo/phia. De hac Plutar. in Pericle.

33 ¶Ferunt & Muſcam poetriã fuiſſe Lyricã, quę & Epigrã/mata ſcripſerit, & Lyricos nomos. Cęlius Cap. 1. lib. 8.

34 ¶Fuit & multorũ carminum author Charixena, cuius me minit Ariſtophanes Comicus, eodẽ Cælio authore.

35 ¶Celebratur idem Mœro condito in Neptunũ hymno.

36 ¶Fuit Agallis Corcyræa illuſtris in arte grãmatica, cui in/uentum pilæ nõnulli aſcribunt. Idẽ Cælius ibidem.

37 ¶Teleſillã in poetica illuſtrẽ celebrat Pauſanias, cui etiã apud Argos ante Veneris tẽpliũ ſtatua ſit erecta. Hãc The/leſillidẽ vocat Plutarchus in libro de virtutibus mulierũ, de Argiuis mulieribus loquẽs, vbi de Theleſillide ſic ſcri/bit. Eam mulierẽ poeticæ diſciplinę fuiſſe peritam memo/riæ proditum eſt. Namq; parẽtibus nobiliſſimis orta, quũ valetudine aduerſa laboraret, ab oraculo reſponſum acce pit, ſtudioſe muſas à ſe colendas eſſe, ſi amiſſam valetudi/nem recipere vellet. Quapropter ipſa deorũ pręceptis ob/temperans, oẽ ſtudiũ operamq; ad muſicos cantus, atq; ad harmonias conuertens breui tpe amiſſam valetudinem re cepit, atq; ob artis poeticæ diſciplinam, plurimũ apud cæ/teras mulieres famæ ac laudis eſt conſecuta, hæc ille.

38 ¶ Philoſophicis quoq; diſciplinis valde excelluit Hipparchia mulier Græca. Vide q̃ de Hipparchia ſcribit Laertius.

39 ¶ Caſſandra Priami filia, vaticinio & doctrina illuſtris habita ẽ, & apud hoſtes in Lacedæmone, tẽplo fuit iſignita.

40 ¶ Statius Papinius vxorẽ habuit nõie Claudiam, magno ingenio, doctrina non vulgari præditam. Crinitus.

41 ¶ Eudocia Theodori iunioris vxor præter egregiam formam, ſingularemq; pudicitiam etiã literis excelluit, adeo vt librum quendam emiſerit. Baptiſta Egnatius.

42 ¶ Iſtrina Scytharũ regina, Aripithis vxor, Sylẽ filiũ Græcã linguã, lĩaſq; edocuit. Author Herodotus i Melpomene.

43 ¶ Politianus magnis laudibus cõmendat Caſſandrã fidelem Venetam puellã, quã ait pro lana librũ, pro fuſo calamum, ſtylũ pro acu tractaſſe, Latinaſq; epiſtolas ſcripſiſſe, Sic enim de ea in principio cuiuſdam epiſtolæ meminit. O decus Italiæ virgo, quas dicere grates, Quas ve referre parem; quod ẽt honore mutuarũ literarũ nõ dedignaris? Mira profecto fides tales proficiſci à fœmina (quid fœmina dico?) immo vero à puella & virgine potuiſſe? Nõ igitur iam muſas, nõ Sibyllas, nõ Pythias obiiciant nobis vetuſta ſecula. Nõ ſuas Pythagoræi philoſophãtes fœminas, Non Diotimã Socratici, nec Aſpaſiam, Sed nec poetrias illas Græca iactent monumenta Teleſillam, Corinnam, Sapphon, Anyten, Erinnã, Praxillam, Cleobulinam.

44 ¶ Themiſtoclea ſoror fuit Pythagoræ, cuius placitis & opinionibus, pleriſq; in locis vſus eſt Pythagoras.

45 ¶ Proba Valeria Romana puella Græcis latiniſq; literis eruditiſſima trũcatos Virgilii verſus, ad fidem & myſteria Catholicæ religionis conuertit, fecitq; de Chriſti geſtis & eius morte opus nobiliſſimũ, quod Centones appellauit.

46 ¶ Amaltheæ Sibyllæ Cumanæ libris non ſecus ac diuinis oraculis in imperii adminiſtratione populus Romanus ſemper vſus eſt.

47 ¶ Eliſabeta abbatiſſa Germanica multas orationes ad ſui conuentus ſorores conſcripſit, opuſq; de viis, quibus ad deum itur.

48 Baptiſta pria Galeatii Malateſtæ Piſaurẽſis pricipis filia &

Guidoni Monteſeltrẽſi Vrbinatium comiti matrimonio copulata cum doctiſſimis viris, plerunq; magna ſui laude diſputauit. Libros quoq; de humana fragilitate, & de vera religione conſcripſit.

49 ¶ Iſota Nouarolla Veronenſis philoſophiã verbo & opere ꝓfeſſa eſt. Scripſit qñq; ad Nicolaum quintum & Pium ſecundũ pontifices, Scripſit quoq; dialogũ, quo diſputat vter grauius peccauerit, Adam ne, an Eua, Quibus literarum laudibus adiecit ꝑpetuum virginitatis votum.

50 ¶ Damiſella Triulcia Mediolanẽſis virguncula annos nõ amplius quatuordecim nata iam cœpit eloquentię inſueſcere, bonaſq; imbibere diſciplinas, adeo vt nouum terris ꝓdigium eſſe videret. Patrem habuit Ioannẽ equeſtris & Senatoriæ dignitatis virũ, matrẽ Angelam literarum non expertẽ: Qui ambo muſis innutriti, filiã quoq; iiſdem artibus voluerunt inſtitui, in qbus adeo ꝓfecit, vt quũ latine vel ſcriberet, vel loqueret, oẽs traheret in admirationem, ita vt pleriq; dicerẽt parienti matri affuiſſe muſas obſtetrices. Habuit oratiõis genus luculentũ, & ſparſum fruge bonarũ lectionũ vſq; ad luxuriẽ. Nunq̃ loquebat, qn verboꝝ aculeos auditoꝝ aĩs ĩprimeret. Dicẽtẽ oẽs ſuſpiciebãt, & ab eius ſermone pẽdebãt attoniti. Fuit ꝑterea tã fœcunda, tamq; tenaci memoria, vt vel Mithridati par haberet. Nã ſi quẽ vel publice cõcionãtẽ aut declamãtẽ audiſſet, reuerſa à ꝯfeſſu, oĩa ad vnguẽ verbatim ſyllabatimq; repetebat. Latinis inſup nõ cõtẽta lrĩs, Grę carum ſtudio deflagrauit, quas vſq; ad promptũ & peculiarem didicit ſermonẽ. Ne multis agam, ꝑp ĩmenſas corporis & animi dotes, luſum ẽ in eã ſequẽtibus verſibus, q circũferebãtur paſſim.

Quid facis in terris Damiſella Triulcia? cœlum
 Ingeniis debet talibus eſſe domus.
At ſcio, quid facias, flores cum coniuge ditis
 Non legis, ad ſtygios vt rapiare lacus.
Cura tua eſt virtus, & iter meditaris ad aſtra,
 Nam virtus comites tollit ad aſtra ſuos.

¶ Placuit nobis propter morum eius puellæ honeſtatem, ꝓcipuamq; formã corporis mentiri & confingere nomen

Amaſiæ

ℭAmaſiæ non ad laſciuiam, ſed carminis argumentum, quam & nos Damiſellam vocauimus.

5 ℭMinerua Iouis primi filia non aliá ob cauſam relata eſt in numerum deorum, quam propter bonarũ artium (quarum fuit inuentrix) peritiam. Vnde & veteres illę Athenæ ſui nomini immortalitatem mutuatæ ſunt.

52 ℭManto Tyreſiæ vatis filia (quæ Mantuę nomẽ indidit) doctrina quoq; & vaticiniis claruit, adeo, vt ex pecudum fibris, extoriiſq; intuitu futura præſentiſceret, ac pręſagiret.

53 ℭNicoſtrata ſeu Carmẽtis græcas literas impenſe docta, pleraſq; ex latinis primũ reperit. Quo coniectare licet mulierem verſatili ingenio, variaq; doctrina fuiſſe prędit am.

54 ℭCatharina virgo Coſti Alexãdrię regis filia ſacris literis partim ſtudio, partim diuini ſpiritus afflatu deo imbuta, vt accerſitos à p̃re vndecũq; doctiſſimos viros & phos ad pſuadendã idolatri i, referendãq; vnius dei religionẽ, viuaciſſimis terruerit argumentis, ſuæq; opinioni attraxerit, nedum non ſuccubuerit eorum rationibus.

55 ℭFabiola Romana mulier quũ magno ſtudio ſacras lr̃as amplecteref, Prophetias, Euãgelia, & Pſalmos frequẽtiſſime reuoluebat, vt iterata plerũq; lectio amorẽ diuinę religionis (qua deflagrabat) augeret vehemẽtius. Vñ & beat⁹ Hieronymus librũ de veſte ſacerdotali, eidẽ nũcupauit.

56 ℭMarcella Romana pp ſacras literas (quas egregie callebat) frequẽtibus epiſtolis à beato Hieronymo ſalutata eſt, Ad eã enim ſcripſit de mũdi contẽptu, de decẽ noĩbus, quibus apud Hæbręos dicif deus, de fide noſtra & hæreticoꝝ doctrina, de blaſphemia in ſpiritũ ſanctũ, de ſtudio Theophili epiſcopi Alexãdrini, & alia id genus permulta.

57 ℭEuſtochium Paulæ mulieris Romanę filia, Latinarum, Hæbraicarum, & Græcarũ literarũ ſtudiis plurimũ excelluit. Vnde & ſuo tẽpore nouum orbis prodigium vocata eſt, Ingenium ſacris literis deuouit maxime, atq; adeo, vt Pſalmos Hæbraice legeret curſim & mira celeritate. Qua in re amorem beati Hieronymi multum ſibi demeruit.

58 ℭGenebria mulier natione Veronẽſis tpe Pii ſecũdi pontificis Romani, ſua egregia eruditione meruit nomen im-

mortale. Ep̃las ſcripſit luculẽtas & maxima refertas doctri na. Recitabat decoro geſtu, voce virili ꝑmixta ſuauitate.

59 ℭ Conſtantia Alexãdri Sfortiæ vxor numeratᷣ inter claras mulieres & excellẽtes doctrina. Ab infantia bonis diſcipli nis operã dedit, adeo vt ĩparata quoq; diſertiſſime loque retᷣ. Habebat aſſidue præ manibꝰ opã Hieronymi, Ambroſii, Gregorii, Ciceronis & Lactãtii. Valebat ẽt ſcribẽdis ex tpe carminibus, nõ ſine magna multoꝝ admiratione. Q̃d ſine p̃ceptore ferebatᷣ didiciſſe. Nec fuit tã illuſtri fœminæ germen ſimile. Habuit enim filiã Baptiſtã noĩe, tãta doctri na, vt doctiſſimos quoſq; ſua terreret eloquentia.

60 ℭ Bleſillam Græce & Latine ad miraculum vſq; doctam innuunt verba Hieronymi ad Paulam eius matrem ita ſcri bentis. Si Græce audiſſes eam loquentem, Latine eã neſci re putares. Si in Romanum ſonum lingua eius ſe verterat, nihil omnino peregrinum ſermo redolebat.

ℭ Politianus in Nutricia pleraſq; mulieres doctas & eru ditas his carminibus enumerat.

Non illi Praxilla ſuos, præ doctaq; Noſſis
Contulerint Myrtiſq; modos, non dulcis Agacles,
Non Anyte, non quæ verſus Erinna trecentos
Caſtalio ceu melle rigat, non candida Myto,
Non Teleſilla ferox, Non quæ canit Aegida ſæuæ
Pallados, effuſum crimen vittata Corinna.

ℭ Muſæ nouem.

Calliope	Euterpe	Erato
Clio	Melpomene	Terpſicore
Thalia	Polyhymnia	Vrania.

MVſas poetæ fingunt eſſe Iouis & memoriæ, ſeu Mne moſynes filias, quod doctum oporteat fœcũda eſſe memoria. Dicunt inſuper has muſicæ præeſſe & carminũ inuentrices vocant, quod Muſa cantũ ſignificet, & poeſis proxime ad Muſam accedat, quum preſertim & numeris conſtet & proſodia, Fingunt earũ ſedem eſſe in Helycone Bœotiæ monte ꝑpe Phocidem, à quo vt à ꝯfinibus locis diuerſa meruerũt noĩa, Vocanť ſiq̃dẽ Helyconides & He

lyconiades ab Helycone. Parnaſides à Parnaſo Phocidis monte, vbi etiam finguntur habitare. Aonides & Aoniæ, ab Aonia, quæ eſt propinqua Phocidi. Cytheriades à Cytherone Bœotiæ monte, Pierides à Pieria regione Macedoniæ, vbi etiã Muſarũ domus eſſe dicitur, Theſpiades à Theſpia oppido Helyconi ꝓpinquo, Pægaſides à Pægaſo equo Bellerophontis, qui pedum vngulis fontem è terra dicit elicuiſſe, ſacrum Muſis, nomine Hippocrenen, à quo & Hippocrenides dicuntur, Libethrides à Libethro Macedoniæ monte ſibi ſacro. Pymplæides ſeu Pymplææ, vel à Pymplæo Macedoniæ fonte, vel monte Orchomenorũ. Caſtalides quoq; pari ratione dicuntur à poetis à Caſtalio fonte Parnaſi, quem & ſacrum Muſis fabulant. Supereſt vt hæc omnia teſtimoniis confirmemus. Virgilius in Bucolicis. Nymphæ noſter amor Libethrides. Columella libro vndecimo. Nunc vos Pægaſidũ comites Acheloidas oro. Ouidius in epiſtola Sapphus. At mihi Pægaſides carmina dictant. Idem ibidem. Nec mihi Pierides ſubeunt, Dryades ve puellæ, Nec me Theſpiadum cætera turba iuuat. Lucretius libro tertio. Adde Helyconiadum comites, quorum vnus Homerus. Ouidius libro quarto Faſtorum. Pandite mandati memores Helyconis alumnæ. Statius libro primo Syluarum. Nũc opus Aonidũ comites tripodũq; miniſtri. Idem libro ſecundo. Et ſuperet Pymplæa ſitim. Sidonius. Hippocriniſatas iungebat Pegaſus alas. Dicunt etiam Aganippides & Aganippææ ab Aganippe Bœotiæ fonte. Marullus. Nec melior vita ſcientia eſt, Exemploq; Aganippidum. Item Iliſſiades à fluuio Athenarum, Ligyę ob canoꝝ genus, Corycides à colle vel antro apud Delphos. Mnemoſynides à memoria. Calliope dicitur bona vox, Clio gloria vel celebritas, Erato amor vel cãtus amoris, Thalia cantus laſciuia, Melpomene cantus, Terpſicore exultãs choreis, Euterpe cõcẽtus ſuauitas, Polyhymnia multitudo cantionũ & hymnoꝝ. Varia ſunt earũ inuenta; Clio inuenit hiſtoriam, Thalia Georgiam & circa plantas pragmatiã, Euterpe mathemata, Terpſicore Pædiã, Erato Orcheſim, Polyhymnia lyrã, Melpomene, cantũ, Vrania

Aſtrologiam, Calliope poeſim. Muſis in Helycone rē primum diuinam fecerunt Othus & Ephialtes, ſacrum illis dixerunt montem, quas tres tm̄ intelligi voluere. Meleten, Mnemen, Aoeden. Nouem poſtea fecit Pierus Macedo, noībus (quę nunc habent) impoſitis, inquit Cęlius Cap. 8. li. 10. ¶ Pyrrhus rex is qui aduerſus Romanos bellū geſſit, Achatem in annulo habuiſſe dicit, in qua nouem muſæ, & Apollo cytharam tenēs ſpectaret. Non arte (inquit Plinius lib. 37.) ſed ſponte naturæ ita diſcurrentibus maculis, vt muſis quoq; ſingulis ſua redderentur inſignia. De muſarum officio vide Diodorum libro quinto, & Ciceronem libro tertio de natura deorum.

¶ Gratiæ tres.

Paſythea · Egyale · Euphroſyne

Quas vocamus Gratias Latine, Gręci Charites vocāt. Heſiodus poſuit Aeglen, Euphroſynen & Thaliā. De his Mantuanus. Properate ſorores Gratiæ ab Orchomeno, tu primum Aglaia decoro Lęticiā prę te ore ferens, tecumq; Thalia Cincta ſacrum viridi ſtrophio caput, Euphroſineq; læta genas, læta os roſeum vaga lumina læta. Homerus vnā ex his Paſytheā vocat. De Euphroſyne Baptiſta Pius. Geſtibus Euphroſyne, blādus amos oculis. Pingunt aūt facie virginū, hilari vultu, veſtibus lucidis & fluētibus, Itē vt iuuenes, manibuſq; cōplexis ſeipſas inſpicientes. Inducunt à poetis ſaltātes verno tēpore. Vnde Horatius. Iunctæq; Nymphis Gratiæ decentes Alterno terram quatiunt pede. Politianus in Ruſt. In mediis reſoluta comas, nudata papillas Ludit, & alterno terram pede gratia pulſat. De Paſythea Statius lib. 2. Theb. Non hoc Paſithea blandarum prima ſororum. Finguntur Iouis & Eurynomes fuiſſe filiæ & Veneris pediſſequæ. De his vide Cęliū Ca. 2. lib. 12. & Volaterranum in Philologia.

¶ Sibyllæ decem.

Perſica	Lybica	
Cumæa	Erithræa	Samia
Cumana	Helleſpontia	Phrygia
Tyburtina	Delphica	

FVerunt primis ſæculis puellæ vaticinio ſpiritu afflatæ & futura præſagientes, quas Sibyllas dixerunt. Decem autem ſcribit fuiſſe Varro. Cumana proprio noie vocatur Amalthea, à Virgilio Deiphobe. Tyburtinam veteres Albuneam appellarũt. De Cumana loquitur Tibullus libro ſecundo dicens. Hæc dedit Aeneæ ſortes, poſtquam ille parentem Dicitur & captos ſuſtinuiſſe lares.

¶De noibus Sibyllarũ meminit Mãtuanꝰ i Maria ſcribẽs.
Diſparitas facit iſta fidem, nam Perſica primum
Hæc cecinit, poſt hanc Lybicæ telluris alumna,
Delphicaq́;, & Cumas veniens à Chalcide virgo,
Antiquumq́; trahens cognomen ab æquore rubro,
Et Samia, & regi quæ terna volumina Priſco
Attulit, anguſtæq́; fretum quam nominat Helles,
Et Phrygio nutrita ſolo, quæq́; ardua tecta
Tyburis, & magnæ coluit iuga proxima Romæ.
Politianus in nutricia quaſdam enumerat his verbis.
Quin & veteres prompſere Sibyllæ
Carmen, Amalthea, & fati Marpeſia diues
Herophileq́; idæa genus, prædoctaq́; Sabbe,
Demoq́;, Phygoq́;, & veri gnara Phaennis
Et carmenta parens, & Manto, & Pythia longos
Phæmonoe commenta pedes, & filia Glauci.
Deiphobe. Sed hæc forte noia ſunt aliarum Phœbadum, Herophile ex Ioue & Lamia Neptuni filia genita eſt. Prædixit excidiũ Troiæ & Helenæ raptum, Lactantius ſcribit Amaltheã eãdem eſſe cũ Herophile ſeu Demophile, Qui oĩum vaticinia volũt cognoſcere, videãt Lactantium.

¶Noĩa quarundam fœminarum illuſtrium.

¶Hecuba vxor Priami, Andromache Hectoris, Creuſa Aeneę, Arthemiſia Mauſoli, Monyma Mithridatis, Erſilia Romuli, Herpilida Ariſtotelis, Hipſicrathea Mithridatis, Amaſtrix Xerxis, Hermodice Mydę, Semiramis Nini, Fundania Varronis, Plotina Traiani, Caſſandane Cyri, Atoſſa Darii, Sarra Abrahæ, Penelope Vlyſſis, Dido Sichæi, Portia Bruti, Poppea Neronis, Eurydice Orphei, Pyrrha Deucalionis. ¶Pirictione mater Platonis, Ceres Proſerpinæ,

Agrippina Neronis, Alcmena Herculis, Veturia Coriolani, Olympias Alexādri, Helena Conſtātini, Critheis Homeri, Beronice Ptolemæi Philadelphi, Ilia Romuli, Elbia Ciceronis, Aurelia Iulii Cæſaris, Alcimede Iaſonis. ¶ Caſſandra filia Priami, Heſione Laomedontis, Helena Lædæ, Muſæ Iouis, Proſerpina Cereris, Aegina Aeſcpi, Andromeda Cephei, Ariadna Minois, Hipermeſtra Danai, Niobe Tantali, Polixena Hecubæ, Deidamia Lycomedis, Europa Agenoris, Hypſiphile Thoantis, Ino Cadmi, Lauinia Latini regis, Maia Atlantis, Antigona Iocaſtæ, Manto Tyreſiæ, Veſta Saturni, Dipreptis Mithridatis, Dionaſſa Lycurgi legumlatoris. ¶ Semiramis regina Aſſyriorum, Camilla Volſcorum, Nicaula ſeu Saba Aethiopū, Athalia Hebręorum, Thomyris Scytharū, Heſter Perſarū, Cleopatra Aegypti, Zenobia Palmyreorum, Amalaſuntha Gothorum, Theolinda Longobardorum, Radegundis Franciæ, Caſſiope Aethiopum, Harpalice Amazonum, Hippolyte Magneſiæ, Teuca Illiricorum. ¶ Item Minerua, Rhea, Iuno, Iſis, Diana, Delbora, Medea, Nicoſtrata, Pentheſilæa, Sappho, Iudith Hebręa, Lucretia, Chœlia, Irene imperatrix, Ioāna Gallica, Briſeis, Phyllis, Dirce Erigone, Iuturna ſoror Turni, Oenone amica Paridis, Amazones omnes, Sibyllæ, poetrię, Atalāta venatrix, Nyſſa, Scribonia, Victoria, Elpinice, Faunia, Hiparetha, Locris, Macaria, Metella Myrtha, Nycia, Olbia, Papyria, Perictoria, Pheſtias, Phila, Phitais, Sandane, Seruilia, Sophoniſba, Stratonice, Terētia, Teſta, Tymea, Timoclia, Nauſica, Victorina, Siſigambis, Cæcilia, Panthea, Phedalia, Thargelia, Mammea, Theodora, Phya, Nitocris, Euryale, Hiera. Sunt & aliæ prope infinitæ, quorum nuda nomina creſcerent in volumen. Non ego commentarium hac in re volui contexere, quum quod eſſet operis prope infiniti, tum etiam ne alienis veſtigiis inſiſterem. Nam hoc iam negocium præmoliti ſunt, Boccatius & aliquot alii. Si cui videbor inaudita confinxiſſe nomina, legat Plutarchi vitas. Reperiet eorum (quæ videntur inuſitata) partem non modicam.

¶ Stroza pater illuſtres quaſdam fœminas ſequentibus verbis enumerat.

Magnanimam Tomyrim, fortem propone Camillam,
Et ſubeat menti Penthesilæa tuæ.
Adde & Amazonias reliqua de ſtirpe ſorores,
Reſpice Carmentam, reſpice Penelopen.
Vlta nephas animo, propriaq́ꝫ Lucretia dextra,
Inuicto occurret clara pudore tibi.
At rapidum nando tranſmittere Chœlia Tybrim,
Auſa, ſuis animis præmia digna tulit.
Quid te commemorem veſtalis Claudia virgo,
Qua ſtetit attoniti vindice fratris honos?
Quis ve tuum dignis nomen Cornelia tollat
Laudibus? aut animum Portia caſtra tuum?
Quis te prætereat generoſi pectoris Heſter,
Non bene damnatos protinus vlta Syros?
Quis ve Palęſtina genitam te ſtirpe virago,
Spem taceat patriæ ſubſidiumq́ꝫ tuæ?
Si fortaſſe petes exempla recentia, nonne
Cognita perpetua laude Mathildis erit?
Sponte opibus ſpretis regnum Violanta reliquit,
Seq́ꝫ ſacri ſociam maluit eſſe chori.

¶ Mulieres bellicoſæ & maſculæ virtutis.

1 Penthesilęa	11 Ioāna Gallica	21 Margarita
2 Camilla	12 Artemiſia	22 Gaditanæ
3 Gleopatra	13 Amazones	23 Germanæ
4 Helerna	14 Atalāta	24 Bellouacæ
5 Candace	15 Thomyris	25 Leſbia
6 Semiramis	16 Delbora	26 Amalaſuntha
7 Hippolyte	17 Haſbite	27 Maria puteol.
8 Zenobia	18 Tyburna	28 Bona Longob.
9 Hypſicratea	19 Teuca	29 Arabicæ
10 Valaſca	20 Lacænæ	30 Titula

1 Penthesilæa Amazonum regina, muliebrem aſpernata molliciem operibus ſemper (quæ virum decent) innutrita eſt. Troianis fauit contra Græcos, fuitq́ꝫ vexillifera & turmas equitum duxit. Propertius libro tertio

Auſa ferox ab equo quondam oppugnare ſagittas Mauortis Danaum Pentheſilæa rates, Aurea cui poſtquã nudauit caſſida frontem, Vicit victorem candida forma virum.
Virgilius libro primo Aeneidos.
Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis
Pentheſilæa furens, mediiſq; in milibus ardet,
Aurea ſubnectens exertæ cingula mammæ
Bellatrix, audetq; viris concurrere virgo.
Pamphilus. Non probo peltatas inter quæ tela cateruas
Hectore ſub forti ſanguinolenta tulit.

Cunabula Camillæ Volſcorum reginæ manifeſtum futuræ virtutis lumen promiſerũt. Nam ab ipſa iam tum infantia, non molliculis inuoluta eſt pannis, non à blãdientibus nutriculis educata, ſed à patre Metabo in mediis ſyluarũ latebris ferino lacte paſta eſt. Relictis demum crepundiis paulo prouectior facta, neq; tractãdis inſueuit lanis, nec fuſos aut penſa manibus accepit, ſed ferinis amicta pellibus fundas cœpit circũagere, cõplicare arcus, ſagittas torquere, ceruos & capreas laſſare curſu. Cui virtuti adiecit ſtudium virginitatis. Orto demum inter Turnum & Aeneam bello, Rutulis adhæſit, fuitq; ductrix copiarum. Quã eius virtutem Virgilius in fine ſeptimi ſic deſcribit.
Hos ſuper aduenit Volſca de gente Camilla
Agmen agens equitum, & florentes ære cateruas
Bellatrix, non illa colo, Calathis ve Mineruæ
Fœmineas aſſueta manus, ſed prælia virgo
Dura pati, curſuq; pedum præuertere ventos.
Illa vel intactæ ſegetis per ſumma volaret
Gramina, nec teneras curſu læſiſſet ariſtas.
Vel mare per medium fluctu ſuſpenſa tumenti
Ferret iter, celeres nec tingeret ęquore plantas.

Cleopatra Aegypti regina Dionyſii Auletis filia, quũ mortuo iam Cæſare Antonium laſciuientibus momordiſſet oculis, & in amorẽ ſui pellexiſſet, præter Syriæ & Arabiæ regnum auſa eſt Romanum quoq; imperium ſperare. Quum ergo magis ac magis in dies creſceret libido, imperium ipſum ab Antonio petere non dubitauit. Quod quũ

exoraſſet, ſumptis cum eo armis, in Auguſtum eiuſq; generis Agrippā copias duxit, mouitq; bellum, cuius fortuna anceps aliquādiu pependit. Victis ad extremum Antonianis effrenata mulier cecinit receptui, ac ſe in pedes dedit cum adultero. Quos ſecutus victor Auguſtus ita oppreſſit, vt neglecta pacis cōditionē Antonium ad inferendā ſibi mortem compulerit. Quo extincto vbi nullum rebus afflictis ſubſidium vidit Cleopatra, brachium Aſpidi mordēdum præbuit, ne in triumphum captiua raperetur. De hac Propertius libro tertio ſic inquit.

Scilicet inceſti meretrix regina Canopi
  Vna Philippæo ſanguine aduſta nota,
Auſa Ioui noſtro latrātem apponere Anubim,
  Et Tyberim Nili cogere ferre minas.
Romanamq; tubam crepitanti pellere ſiſtro,
  Baridos & contis roſtra liburna ſequi.
Fœdaq; Tarpeio Conopea tendere ſaxo,
  Iura dare ſtatuas inter & arma mari.

4 ¶Helerna Iani filia, mortuo patre apud Tyberim regnauit, præfuitq; viris ſine viri auxilio.

5 ¶Apud Meroem quoq; principata eſt Candace regina, & imperauit Aetiopum genti.

6 ¶Semiramis regnādi libidine tota pruriens petiiſſe fert̄ à marito Nino, vt quinq; dies tm̄ imperaret, & ſceptro vteretur. Quod quum exoraſſet, ſatellitibus iuſſit, Ninum vt interficerent. Hoc itaq; modo regnum conſecuta, Aſſyriis tantiſper dominata eſt, dū à Nino iuniore filio interfecta ſit, quod eius concubitum rogaſſet, Eadē muros Babylonis condidit, aut à Nitocri regina conditos auxit & condidit. De hac Mantuanus lib. 3. de Calami. Rex erat Aſſyriis Ninus, atq; Semiramis vxor, Extincti poſt fata viri victricibus armis Protulit imperii fines, per Bactra per Indos.

7 ¶Hippolyte Amazonū regina quū inſtar cæterarū bello iſueſceret, auſa eſt arma capere in Theſeū, à quo expugnata & in vxorē ducta eſt, Propertius. Felix Hippolyte nuda tulit arma papilla, Et texit galea barbara molle caput.

8 ¶Zenobia Palmireorū regina poſt mortē Odenati mariti

ſui ſperium arripuit in Syria, Nec dubitauit arma capere in Aurelianũ imperatorẽ, à quo victa & in triũphũ ducta eſt. Quũ aũt ꝑbro dareť ipſi Aureliano, quod de ea triũphaſſet, Nihil inquit me pudet de fœmina triũphaſſe, quę virtute pluſq̃ virili ſit prædita. Pontanus. Qualis & Aetiopũ quondã ſitientibus aruis. In fuluũ regina gregẽ ſeſe armat, & audet Sola pedes ſeſe irato obiectare leoni, Inſigniq; arcu, & duplici Zenobia telo. De eius bellica virtute abũde meminerũt Flauius Vopiſcus & Trebellius Pollio.

9 ℂHypſicratea Mithridatis cõiunx i oĩ belloꝝ diſcrimine adiutrix aſtitit marito. Quinetiã capillos ſibi raſit, ne ferendæ galeæ eſſent impedimẽto. Plutarchus in vita Põpeii.

10 ℂValaſca Bohemorum regina facta cum cæteris mulieribus coniuratione de excutiẽdo viroꝝ principatu, copiarũ ductrix bellum mouit, interfectiſq; viris fœminas oẽs aſſẽruit in libertatẽ, adeo vt Amazonum inſtar multos annos principatæ ſint ſine viris. Volaterranus in Geographia.

11 ℂRegnãte apud Gallos Carolo ſeptimo quũ Angli oĩa populabũdi paſſim irrũperent, & iã ꝓſpero fortunæ Zephyro adiuti nihil ſibi non pollicerenť, deſperatis Galloꝝ rebus adfuit Ioãna magni ſpiritus virguncula, quę attritos Gallos animãs ad vltionem & libertatis gloriã, prima belli cãpum ingreſſa, nõ prius ſuos hortari & ipſa certare deſiit, quã hoſtem in fugã verterit reportata victoria.

12 ℂArtemiſiã reginã Carię, & Mauſoli coniugem mirãtur Græci, qđ irruentes Rhodios claſſe exuerit, inſulã quoq; domuerit erecta in vrbe ſtatua, quę ciuitati ſtygmata videretur inurere. Herodotus ad hunc modũ de ea ſcribit. Verum (inquit) Artemiſię pręcipua me tenet admiratio, mulieris expeditionẽ aduerſus Gręciã ſecutę, quæ defuncto viro nulla adacta neceſſitate, ſed præſtãtia animi atq; virilitate in militiã conceſſit. Nomẽ ei erat Artemiſię Lydami filiæ, Paternum genus ex Halicarnaſſo, maternum ex Creta. Hæc Halicarnaſſæis & Cois, & Niſyriis, & Calydniis quinq; cum naualibus venit omni copia inſtructis.

13 ℂVulgata eſt & nota Amazonum virtus, quæ reiecto virorum & principatu & cõmertio ſolæ ſibi imperanerũt,

ſuamq́ libertatem armis defenderunt.

14 ¶Atalāta venatrix fuit Arcadica, vibrādis iaculis & arcu-bus complicādis aſſuefacta, quæ inuſitatæ magnitudinis aprum vniuerſæ formidoloſum Aetoliæ prima aggreſſa eſt & vulnerauit vna cum Meleagro. Pontanus lib. 3. de Stellis de hac puella, de eiuſq́ virtute ſic meminit.

Qualis in Aetolum campis Meleagria virgo
Strauit aprum, primamq́ manu ſtringente ſagittam
Intorquens, auſa eſt ſpumanti occurrere monſtro.
Mox læta & ſpoliis, famoſa & cęde ſuperba.

15 ¶Thomyris Scytharum regina potentiſſimo Perſarū re-gi Cyro, bello congreſſa eſt, ipſumq́ & vita & caſtris ſpo-liauit ad vlciſcendā filii mortem, quē ille prius occiderat. Author Herodotus lib. 1. vbi non Scytharum reginā ſed Maſſagetarum vocat. Scythas autem pro Maſſagetis in-telligi docet Strabo libro vndecimo.

16 ¶Delbora mulier bellatrix, imperauit Iſraelitis, quos ab incurſionibus vicinorū pleriq́ tutata eſt, quorumq́ rēp. & imperium variis auxit honoribus.

17 ¶Virtutē Haſbites fœmię bellis exercitę ſic deſcribit Syl-lius lib. 1.

Hæc ignara viri, vacuoq́ aſſueta cubili
Venatu & ſyluis primos defenderat Amos.
Non calathis mollita manus, operata ve fuſo.
Dyctinnam, & ſaltus, & anhelum impellere planta
Cornipedem, ac ſtrauiſſe feras immitis amabat.

18 ¶Idem libro ſecundo ait Tiburnā Sagunthinā fuiſſe fœ-minam Murrhi vxorem, & bellatricem.

19 ¶Teuca Illyricorum regina, viris fortiſſimis imperauit, & Romanorū vires fregit ſæpenumero. Fuit Argonis vxor, De hac Plinius, & Florus meminerunt.

20 ¶Lacenæ mulieres virorū obibāt munera, ſeſe in gymna-ſio, in bello, in venatione exercentes. Hæ cum viris in cer-tamen aduerſus Meſſenios fortiter deſcenderunt.

21 ¶Margarita Henrici ſexti Britanniæ regis coniunx aciem viri deficientem reſtituit.

22 ¶Gaditanæ mulieres, à partu ſtatim ſurgunt, miniſteriaq́ domus obeunt.

13 ℂOlim Germanorum mulieres, inclinatã aciem, & iam ad Triarios vrgentem reſtituerunt.

14 ℂBellouacæ mulieres à Carolo Burgũdioꝝ duce longa obſidione fatigatæ, mœnia defenderũt, & obſeſſorẽ è ſcalis in foſſas vrbis detruſerũt, reportatis ad ſuos vexillis.

15 ℂLeſbia puella murorum parte machinis Turcarũ deiecta, oppidanis fugã aut deditionẽ meditantibus ſalutẽ peperit. Obtulit enim ſe primã impetui & iaculis inimicorũ pro tutandis ipſis muris.

16 ℂAmalaſuntha Gothorũ regina principata eſt apud Rauennam, Burgundiones & Alemanos Liguriã populãtes Italia pepulit, adiuuante Theodato, quem regni cõſortem ſuſceperat. Volaterranus.

17 ℂMaria Puteolana à Puteolis Cãpaniæ vrbe nomẽ adepta, bellica virtute maxime floruit ætate Frãciſci Petrarchæ. Erat laborum apprime patiens ab ipſa iam inde adoleſcentia, Abſtinebat vino, Erat parca cibi & verboꝝ. Reiiciebat colos, penſa, fuſos, & lanas, & cætera quę muliebrẽ decent molliciem. Gaudebat arcubus, iaculis, pilo, galea, ſcuto. Noctes perpetuas quãdoq; vigilabat, nec dormiebat niſi coacta idq; ſub dio, & humi, reclinãs caput in ſcutum pro puluinari. Inter armatos verſabatur. Quod q̃uis ĩpudẽtię ſpeciẽ pręferat, nihil tñ vehemẽtius curauit, quã ſtudium virginitatis, in qua permanſit ad mortem vſq;. Cultum corporis aſpernabatur. Quibus artibus bellicoſa admodum facta eſt.

18 ℂBona Longobarda bellatrix itidẽ puella floruit anno domini. 1468. Nupſit Brunorio Parmenſi egregio bellatori. A teneris annis luſtrabat ſyluas venatricibus ſtipata canibus, Maritum in omni diſcrimine comitabatur. Quam quũ Alphonſus rex Siciliæ aliquãdo certa de cauſa in vincula conieciſſet, miſerta captiui fœmina ad diuerſos principes inſtar Pægaſarii curſoris cucurrit, vt ab eis literas & patrocinium obtineret pro viri ſalute, quod obtinuit.

19 ℂArabicæ mulieres ſuos maritos ad bellum comitãtur, iiſdẽq; armis accinctę, eidẽ piculo vitã exponunt. Põtan. lib. 1. de amore coniugali. Felices Arabum gentes, quibus

vxor in armis Aſtat, & audaci ſtrenua fert equo. Illa ſudes, haſtáq́ꝫ viro, iaculumq́ꝫ miniſtrat. Adiuuat, & nulli non fauet ipſa loco. Cōmuniſq́ꝫ vtriq́ꝫ labor, fortunáq́ꝫ belli, Atq́ꝫ idem caſus, vitáq́ꝫ, morſq́ꝫ manent.

30 ¶Quum Latini & Volſci iunctis copiis impetū feciſſent in Romanos, petiiſſentq́ꝫ ſiue ad quærendā belli occaſionem, ſeu ad ſuæ prolis incrementum dari ſibi ingenuas ad cōnubia virgines, ancilla quædā Romana nōie Titula, vel (vt quidam ſcribunt) Philotida primores vrbis monuit, vt ſe reliquaſq́ꝫ ancillas in morem nobilis ſponſę ornatas, eas maxime, quæ amabili forma & liberali eſſent aſpectu, ad hoſtes mitterent, teſtata ſe curaturam vt ea res male verteret inimicis. Eius conſilio quum principes vrbis paruiſſent, vnà cum reliquis puellis in caſtra inimicorum profecta eſt, vt facinus egregium, & maius quā vt à fœmina factum credatur, auſa eſt moliri. Quū enim vidit latinos iā periculi ſecuros, viuos ſepultos & ſomno ſtertere, dormiētibus gladios ſubduxit. Demum altiſſimā conſcendens arborem, Romā verſus, vt cum principibus conuenerat, inflāmatam facem intendit. Quo ſigno Romani paratum & excubātē exercitū adducētes, dormiētē hoſtē adorti ſunt, multiſq́ꝫ iterfectis bñficio puellę victoriā ꝯſecuti ſunt. Plutarchus in Camillo.

¶Amazones.

Harpalice	Artemiſia	Molpodia
Antianyra	Hippolyte	Thomyris
Antiopa	Orithya	Myrina
Lampedo	Thaleſtris	Martheſia
Minythia	Allæa	Strongylios
Harpe	Eribie	Euryale
Parthoe	Archenis	Philippis
Phœbo	Menalippe	Cœleno
Pentheſilæa		

AMazones Scythicæ fuerunt mulieres ad Tanaim & Thremodoonta fluuios habitantes. Vñ Claudianus. Thermodoontiaca Tanaim fregere ſecuri. Syllius li. 8. Perſtrepit & tellꝰ, & Amazoniꝰ Thermodon, Hæ quū nuptias

ſeruitutem eſſe,non matrimonium opinarentur, animum nubendi omiſerunt. Duxerunt remp. ſine viris. Solebant inire finitimos,ne gens periret. Si qui mares naſcerentur, interficiebant. Virgines non ocio neq; lanificio, ſed armis, equis, venationibus & ſagittis exercebāt, Infantibus dexteriores inurebant mā̄mas,ne ſagittarū̄ ictus impediret. Duę primum his reginæ fuerunt Marthefia & Lampedo, quæ maiore Europæ parte ſuis armis potenter ſubacta, Aſiæ quoq; nōnullas ciuitates occupauere. Marthefiæ ſucceſſit Orithya, ſeruata in omne æuum virginitate cōmēdabilis. Hac principante cum Antiope ſorore, bello petitæ ſunt ab Hercule, quas quum viciſſet, Antiopen & Menalippen rapuit Hercules, Theſeus Hippolyten. Orithyæ ſucceſſit Penthefilęa, quę dū̄ Troianis ſuppetias ferret, ab Achille iuxta multorꝫ opinionē̄ interfecta eſt. Qua mortua reliquæ iam ægre ſe tutantes ad Alexandri ætatem durauerunt. Huius Minythia concubitum per dies. 14. obtinuit, vt filiū̄ haberet paternæ virtutis hæredē̄. ¶ Molpodia nomen eſt Amazonis apud Plutarchū̄, quam Theſeus in bello cōtra Amazonas interfecit. ¶ Myrina regina fuit Amazonum, quę triginta millia peditum, & duo millia equitū̄ in exercitu habuiſſe dicitur. Diodorus lib. 4. Cęterum Peltem & ſecurim primæ omniū̄ inuenerunt. Vnde ſecurigeræ & peltiferę dicuntur, Pelta quoq; & ſecuris Amazoniæ & Penthefilææ dicuntur. Ouidius in epiſtola Phædræ. Prima ſecurigeras inter virtute puellas. Val. Flac. lib. 5. Vtq; ſecurigeras ſtimulauerit ira cateruas. Statius lib. 12. Non cum peltiferis atq; hæc tibi pugna puellis. Horatius lib. 4. Car. Amazonia ſecuri dextras obarmet. Ouid. lib. 1. de Ponto. Nec tibi Amazonia eſt pro me ſumē̄da ſecuris. Mantuanus. Penthefilęa non inferiora ſecuri. Amazonū̄ quædam poetarū̄ carminibus celebratæ ſunt. ¶ Harpalice. Virg. li. 1. Aeneid. Vel qualis equos Threiſſa fatigat Harpalice, Volucremq; fuga præuertitur hebrum. ¶ Penthefilęa. Idem. Ducit Amazonidū̄ lunatis agmina peltis Penthefilęa furens, mediiſq; in millibus ardet. ¶ Hippolyte. Seneca in Agamenone. Vidit Hippolyte ferox pectore è medio rapi Spolium & ſagittas,

Claudianus. Inter frementes Hippolyte tubas Strictam ſecurim languida poneret.

¶Harpe. Valerius Flaccus lib.6. Qua Pelta vacat, iamq; ibat in harpem. Menalippe. Virg. Threiciam ſexto ſpoliauit Amazona baltheo. Porro autem Stephanus Bizantius ſcribit Amazones Sauropatidas à Gręcis fuiſſe appellatas, q̄ lacertis veſcerēt, quas illi Sauras vocāt. De earū morib' pauca admodū Curtius refert lib.5. de geſtis Alexādri his verbis, Veſtis nō toto Amazonū corpori obducit, nā læua pars eſt ad pectus nuda, cętera deinde velant, nec tñ ſinus quem nodo colligunt) infra genua deſcēdit. Altera papilla intacta ſeruat, qua muliebris ſexus liberos alant, Adurit dextra, vt arcus facilius intendāt, & tela vibrent. Stroza pater lib.1. Eroticon de quibuſdam ſic meminit.

Virginitas vltro ſeruata, & bellica virtus
  Magnum Orithyiæ contribuere decus.
Lampedon, Hippolyten, Menalipen iane videmus
  Illuſtres inter nomen habere viros
His quoq; ſe comitem merito Martheſia iungit.
  Nec caret Antiope laude, nec Harpalice.

De Amazonibus meminerūt Trogus lib.2. Herodot' li.4. Valerius Flac. lib.5. & Diodorus Siculus libro quarto.

¶Bella & alia quędā mala à mulieribus orta.

BEllum Græcorum in Troianos ortum eſt ab Helenæ raptu. Ouidius lib.1. Elegia. Qualis ab Europa Phrygiis aduecta carinis, Coniugibus belli cauſa duobus erat. Propertius lib.2. Olim mirabar, quod tanti ad Pergama belli, Europæ atq; Aſiæ cauſa puella fuit. Idem lib.2. His olim (vt fama eſt) victis ad pręlia ventum eſt. His Troiana vides funera principiis. Seneca. Quiſquā dubius ad thalamos eat. Quos ſuadet Helena? peſtis exitiū, Lues, Vtriuſq; populi? Cernis hos tumulos ducū, Et nuda totis oſſa (quę paſſim iacent) inhumata cāpis? hæc hymen ſparſit tuus, Tibi fluxit Aſiæ, fluxit Europæ cruor.

¶Pelops quum Phrygiæ regno ſucceſſiſſet, bellū mouit in Oenomaum patrem Hippodamiæ ꝓpter puellā ipſam adamatā, & negatā ſibi in matrimonio.

¶Alia fuit Hippodamia Atracii filiā & vxor Pyrithoi, quā quum mero caleſcentes & æſtuātes libidine Centauri rapuiſſent, bello petiti ſunt à Pyrithoo. Vnde puellā ipſam Propertius Iſcomachen vocat. Iſco enim Græce ſignificat habeo, & mache dicitur pugna. Verba eius ſunt hęc. Qualis & Iſcomache Lapithæ gen⁹ heroinæ, Cētauris medio grata rapina mero. Idem. Aſpera Centauros eadem demētiā iuſſit Frāgere in aduerſum pocula Pyrithoum. Ouidi⁹ lib. 14. Helene nō pluribus eſſet Sollicitata procis, nec quę Lapithea mouit Prælia.

¶Archelaus rex Macedoniæ interfectus eſt ab adoleſcēte Crateua nomine, quem habebat in deliciis, quod ei pmiſſam filiā, alteri poſt habuerit. Volaterranus.

¶Archilochus poeta Iambographus Lycambem ſocerū ad præpoſterā laquei mortem impulit, propter eius filiam ſibi in matrimonio denegatā. Vnde Ouidius. Poſt modo ſi perges, in te mihi liber iambus Tincta Lycambæo ſanguine tela dabit.

¶Pericles propter Aſpaſiam concubinam, Samios infeſtos mileſiis debellauit. Plutar.

¶T. Corruncanum liberius in legatione ad Teucam Illyricorum reginam locutum regina ipſa interfici iuſſit violato gentium iure, Liuius, & Florus.

¶Propter Cryſeidem filiā Cryſæ (qui ſacerdos fuit Apollinis) ab Agamēnone raptā Apollo peſtem in caſtra Græcorum immiſit, quæ non prius deſiit ſerpere, quàm patri ſuo reddita ſit puella, Tortellius.

¶Propter Lauiniā Latini regis & Amatę filiā ortū eſt bellum inter Aeneā & Turnū, dum vterq; eā ſibi in matrimoniū dari cuperet. Pontanus lib. 4. de Stellis. Hinc atrox bellum exorit, pro coniuge certat. Hinc rutulū manus, hinc fulgētibus Arcadis armis. Ac tādem victor potit regnoq; toroq;, Sed fato cadit infelix cauā ad antra Numyci.

¶Roma condita quum Romulus ad augēdum vrbis populum, Sabinorum fœminas rapuiſſet, inde bellum ortū eſt & motum à maritis raptum vlciſci & raptas repetere volentibus. Propertius lib. 2. Cur exempla petā Graium?

Tu criminis

Tu criminis author Nutritus duro Romule lacte Lupæ, Tu rapere intactas docuiſti impune Sabinas, Per te nunc Romæ quidlibet audet amor.

¶ Mortuo Menelao Megapenthus & Nicoſtratus Oreſtis filii Helenam in Rhodum fugauerunt, vbi à Polyzo Tlipolemi vxori arbore ſuſpenſa eſt ob Zelotypiam. Pauſanias apud Volaterranum.

¶ Lyſimachus filius Agathoclis filiũ Agathoclem (cuius auſpiciis multa bella feliciter geſſerat) veneno ſuſtulit inſtigante Arſinoë nouerca Ptolemæi ſorore, Volaterranus.

¶ Lucretius poeta amore fœminę in furorẽ verſus amatorium hauſit poculũ, quo ſpiritũ efflauit. Volaterranus.

¶ Tullia ꝓcurauit, vt maritus ſuus Seruius Tullius à Tarquinio ſuperbo interficeretur.

¶ Sanſon cum Dalidæ vxori crinem fatalem oſtendiſſet, in quo prodigioſæ vires conſiſtebant, dormiens ab eadem raſus incidit in manus inimicorum.

¶ Iphis egregia forma adoleſcens ſpretus ab Anaxarete puella ſe ſuſpendit.

¶ Deianyra author fuit duelli inter Herculem & Neſſum Centaurũ, atq; ẽt mortis ipſius Herculis. Seneca. O turpe fatum, fœmina Herculeæ necis author feretur. Fuit etiam cauſa belli inter eundẽ Herculẽ & Acheloum. Vnde Claudianus. Herculeas vidit fluuio luctãte palęſtras Mœnibus ex altis Calydon, precumq; laboris Deianyra fuit.

¶ Achab rex Iſraelitorum ſuaſu Iezabelis vxoris, occidit prophetas.

¶ Chilpericus Clotharii filius opera Fridegũdis ſeu fridegundæ vxoris, dum venatu rediret, interfectus eſt.

¶ Seleucus Callinicus rex Syriæ dum nouercam Berenicem Ptolemæi ſororem expuliſſet, ab ipſo Ptolemæo bello petitus eſt. Iuſtinus lib. 27.

¶ Deiphobus inſidiis Helenæ (quam poſt mortem Paridis coniugem duxerat) occiſus eſt toto corpore inhoneſtis plagis deformato.

¶ Amphiaraus vates quũ præuidiſſet ſe peritur ũ Thebis, ſi eo ad bellum proficiſceretur, coniecit ſe in latebras &

A

occuluit. Eum tamen prodidit vxor Eryphile ſpe habendi monilis aurei, quod gerebat Polynices. Itaq; vxoris frau/de coactus ire Thebas, hiatu terræ abſorptus eſt.
Euander Pallantis Arcadum regis nepos, ſuaſu Nicoſtratæ matris occidit patrem ſuum. Tortellius.
Eduardus Anglorum rex & martyr, vxoris ſuæ fraude occiſus eſt.
Pterelas Thebanorum rex, proditione filiæ, Polydices interfectus eſt à Creonte.
Niſus quoq; Megarēſis rex obſeſſus à Minoe rege Cretæ, proditione Scyllæ filiæ (quæ Minois amore tenebat) fatalem amiſit crinem, atq; ita ab hoſte interfectus eſt. De vtroq; Ouidius. Filia ne ve magis capiti ſit fida parentis. Quam tua vel Pterela, vel tua Niſe fuit.
Cleopatra cauſa fuit belli inter Ptolemæū Philopatorē patrem ſuum & Alexandrum Syriæ regem.
Gandulphus martyr dum vxorē adulterii increparet, eiuſdem inſidiis interfectus eſt ab adultero.
Hippolytus à Phędra nouerca ſtupri falſò accuſatus, dū Theſei patris furorē vellet declinare, diſcerptus eſt ab eqs.
Propter Hermionē Oreſtes Pyrrhum occidit.
Othocarus rex Bohemiæ inſimulatus ignauiæ & timoris ab vxore Margarita, ꝙ cum Rhodulpho Cæſare fœ/dus iniſſet, bellum mouit, in quo profligatus eſt. Volater.
Ioram Iſraelitarum rex ſuaſu Athaliæ vxoris infinita prope commiſit flagitia.
Iſis cā fuit, cur Mercurius mādato Iouis Argū occiderit.
Luchinus Italię comes mouit bellū in Vgolinū Gon/zagam propter Iſabellam vxorem ſuā ab ipſo Vgolino vi tiatam. Volaterranus.
Martia meretrix Antonium Commodum Impera. (cu/ius erat concubina) fecit occidi ab Athleta quodā, quo cū adulterii conſuetudinem habebat. Sextus Aurelius.
Rodericus Gothorum rex, quum filiā Iuliani cuiuſdā præfecti (qui Tingitanam prouinciā adminiſtrabat) adul/teraſſet, dolore animatus pater, Sarracenos conuocauit, mouitq; bellum, in quo ſeptingenta vtriuſq; millia homi/

num perierunt Volaterranus.

¶ Alexander inſtinctu Thaidis meretriculæ Perſepolim vrbem combuſſit. Curtius lib. 5. Ebrio (inquit) ſcorto de tanta referente ſententiam, vnus & alter, & ipſi mero onerati aſſentiuntur, rex quoq; fuit auidior, quam patientior. Quin igitur vlciſcimur Græciam, & vrbi faces ſubdimus? Omnes incaluerant mero, Itaq; ſurgunt temulenti, ad incendendã vrbem, cui armati pepercerãt. Primus rex ignẽ regiæ iniecit, tum conuiuæ, & miniſtri, pelliceſq;. Author etiam Cælius Cap. 15. lib. 8.

¶ Violata Lucretia cauſa fuit exigendi regum principatu, quemadmodũ per virginiam Triumuiri deſierunt.

¶ Octauia ſoror Auguſti ab Antonio repudiata, cauſa fuit belli ciuilis.

¶ Antiochus dum bellum gereret in Romanos, vino & veneri dies multos indulſit, cum puella quadã Chalcidẽſi, quã depenbat. Ex quo factum eſt, vt mollicie illa deliciiſq; corruptus hoſti, victoriã reliquerit. Liuius lib. 36.

¶ Steſilea mulier fuit admodum elegãte vultu & rara in aliis pulchritudine, cuius ſpectabilis forma cauſa fuit externarum litium inter Ariſtidem & Themiſtoclem, quum ab eorum vtroq; adamaretur. Plutarchus in Themiſtocle.

¶ Ouidius libro ſecũdo Eleg. de quibuſdam bellis & aliis multis malis, quorũ authores extiterunt fœminæ, ad hũc modum ſcribit.

Nec belli eſt noua cura mei, Niſi rapta fuiſſet.
Tyndaris, Europæ pax Aſiæq; foret.
Fœmina ſyluestres Lapythas populumq; biformẽ
Turpiter appoſito vertit in arma mero.
Fœmina Troianos iterum noua bella mouere
Impulit in regno iuſte Latine tuo.
Fœmina Romanis iterum nunc vrbe recenti
Immiſit ſoceros, armaq; ſæua dedit.
Vidi ego pro niuea pugnantes coniuge tauros
Spectatrix animos ipſa iuuenca dabat.

Item Horatius lib. 1. Ser. Nam fuit ante Helenam cunnus teterrima belli Cauſa, Item Pamphilus Saxus.

Baccatum caperet coniunx vt auara monile,
 Iuit ad infernas Amphiaraus aquas.
Tyndaris ad Phrygii vultum cor flexit amantis,
 Et Menelaæam liquit iniqua domum.
Vertit opes Aſiæ, diſiecit mœnia Troiæ,
 Hectora vulneribus fod t & Aeacidem.
Fraude Clytemneſtræ clarus mactatur Atrides,
 Fraude cadis natæ tu quoq; Niſe tuæ.
Ad Ptolomęeam nam munera tranſtulit vrbem
 Cæſaris & magni ſceptra beata Numæ.
Quæ tenuit Pharium meretrix ſcelerata Canopum,
 Opponens latiis ſtridula ſiſtra tubis.
Vincla, faces, ferrum, lethalia ſpicula, virus.
 Sub roſeis claudit quæq; puella genis.

Mantuanus. Hinc veniũt rigæ, veniunt & iurgia & arma. Sępe ẽt dirę multo cũ ſanguie mortes. Hinc quoq; dilectis euerſę mœnib⁹ vrbes. Idẽ Egloga.4. Quæ crimina nõ ſiit.

Fœminea tentata manu, dedit hoſtibus arcem,
Decepta ornatu brachi Tarpeia ſiniſtri.
Sæuit in natos manibus Medea cruentis.
Tyndaris ægæas onerauit nauibus vndas.
Scylla hoſtem ſequitur patri furata capillum.
Fratrem Biblis amat, ſubicit ſe Myrrha parenti.
Concubitus nati Longæua Semiramis ardet.
Cauſa necis vati coniunx fuit Amphiarao.
Occidere viros nocturnis Belides armis.
Orphea membratim Cicones ſecuere poetam.
Cognita Luxuriæ petulantia Paſiphaeæ.
Phædra pudicitiam contra crudeliter auſa eſt.
Decepit Iudæa virum Rebecca, ſuamq;
Progeniem valens hircino guttura tergo.
Porrigit Alcide coniunx fatale venenum.
Decipit hippodame patrem Lauinia Troes.
Implicat ancipiti bello, Bryſeis Achillem
Depulit è caſtris, demens Bryſeide factus
Fulminat Atrides, & ſentit Apollinis iras.
Eua genus noſtrum felicibus expulit aruis.

IDas & lynceus Aruenes & Apharei filii pro Leucippi filiabus Phœbe & Ilaira aduerſus Caſtora & pollucem prope Spartam dimica/runt. In quo congreſſu periit Caſtor. Polluci autem profuit immortalitas. ¶ Contra tamen nonnullę reperiuntur fœminę, quę maximi quādoq; boni authores extiterunt, ſed breui admodum numero.

¶ Dominica vxor Valentis Imp. Gothos ad euertendam Conſtantinopolim irruentes pacauit. Paulus Diaconus.

¶ Anno verbi icarnati circiter. 412. cōſtituerat Ataulphus Gothorum rex, vrbem Romā, vel diripere, vel expugna/re ſaltē, eamq; Gothiam appellare, niſi Placidia Honorii, ſoror & vxor ipſius barbari ferocientem animum & iam paratum ſceleri verbis emolliuiſſet. Idem Diaconus.

¶ Iuguldis ſoror Childeberti Hermogillum Lemogildi Gothorum regis filium, & maritum ſuum ad chriſtianam conuertit pietatem. Volaterranus.

¶ Clotildis regina Franciæ Clodoueum regem maritum ſuum Childerici filium, eodem modo ad cultum ſacræ re/ligionis induxit. Volaterranus.

¶ Pompeia Plautina Iulianum imp. maritum ſuum auer/tit ab extorquenda populo pecunia & colligendo fiſco. Author Sextus Aurelius. His adduntur Helena Conſtan/tini mater, Monica Auguſtini, & nonnullę alię.

¶ Nouercæ quædam.

Ino.	Hippodamia.	Caſperia.
Phædra.	Stratonice.	Iulia.
Gidica.	Ida.	Iuno.
Opœa.	Eribœa.	Alfrida.
Martina.	Nuceria.	

INo Phryxi & Helles Athamātis filię fuit nouerca. ¶ Hippodamia Chryſippi. ¶ Caſperia Archemolis. ¶ Phædra Hippolyti. ¶ Stratonice Antiochi Sotheris. Iulia Antonii Caracallę. ¶ Gidica Comminii. ¶ Ida Phinidarum. ¶ Iuno Herculis. ¶ Opœa Scylis regis Scytharum. ¶ Eribœa Mer/curii. ¶ Alfrida Eduardi ſecundi Anglorum regis. ¶ Marti/na Conſtantini Heraclii quem veneno ſuſtulit. ¶ Nuceria

A iii

vxor Hebii,nouerca fuit firmi,quem morti dedit. Author Plutarchus in Parall.

ℭ Textrices & Lanificę.

Pholoe.	Pamphile.	Arachne.
Cloſter.	Penelope.	

PHoloe Cretenſis fuit fœmina, lanificii & texturæ ad modum perita. Virgilius lib.5. Aeneid. Olli ſerua dat operum haud ignara Mineruæ Creſſa genus Pholoe, geminiq; ſub vbere nati.

ℭ Prima telas texere, eaſq; retorqueri inuenit in Co, Pamphile mulier Platis filia. Author Plinius lib.11.Cap.22.

ℭ Arachne (vt fabulant poetę) quũ eſſet lanificii peritiſſima, auſa eſt Mineruã eius artis inuentricẽ ad certamẽ puocare, A qua victa, in araneã mutata eſt, q̃ nunc quoq; nere non deſinit, ſuiſq; filis, hęret adhuc penſilis, Architrenius Nobile ſurgit opus, leuius quã torſit Arachne, Pollice Lyda man⁹ & veſtib⁹ ipluit auꝛ, Pectinis ĩgenio nulli ceſſura.

ℭ Fuſos in lanificio repent Cloſter filius Arachnes Linũ & Rhetia Arachne ipſa, Authore Plinio.

ℭ Fuit & optima textrix Penelope poetarum teſtimonio. Ouidius. Nec mihi quęrenti ſpacioſam fallere noctẽ, Laſſaret viduas pendula tela manus. Vnde & tela Penelopęa & icariotis dicitur, quod icari filia fuerit Penelope. Idẽ Ouidius li.3.de Pont. Morte nihil op⁹ ẽ, nihil Icariotide tela.

ℭ Veſtales quædam virgines.

Oppia.	Claudiæ.	Fonteia.
Marcia.	Minutia.	Floronia.
Poſthumia.	Sextilia.	Tutia.
Caiæ.	Suffeciæ.	Licinia.
Vidibia.		

OPpia vna fuit ex veſtalibus, quæ cõperta ſtupri viua defoſſa eſt. Stroza filius Veſtalis virgo lęſi dãnata pudoris, Contegor hoc viuens Oppia ſub tumulo. Liuius libro vigeſimoſecundo hanc Opimiam vocat.

ℭ Fuit Fontea Veſtalis ſoror M. Fonteii, qui quum Galliæ exercitui præeſſet, accuſatus eſt. prouinciæ male adminiſtratæ. ℭ Marcia Item inceſti dãnata. ℭ Minutia ꝑpter ele

gãtem corporis cultum venit in ſuſpicionẽ libidinis. Vnde & viua defoſſa eſt. Liuius lib. 8. ¶ Floronia conuicta ſtupri ſibi mortem intulit metu grauioris ſupplicii. Liuius libro vigeſimoſecundo. ¶ Poſthumiam Veſtalem nimius corporis cultus ſtupri quoq; ſuſpectam fecit. Pontificum tamen abſoluta eſt ſententia. Liuius libro quarto.

¶ Stupri damnata eſt Sextilia, vt etiam Tutia. Authore Liuio. ¶ Thraciæ Caiæ, ſiue Suffetiæ ſtatua poſita eſt Authore Plinio. ¶ Plutarchus in Gracchis ait Liciniã fuiſſe vnã e Veſtalibus. Plotinus accuſauit M. Craſſum inceſtus cum Licinia, vt teſtatur idem Plutar.

¶ Vbidia Veſtalis fuit, quam Meſſalina miſit ad pacãdum Claudium maritum ſuum, quem iratum ſibi intellexerat. Cornelius Tacitus.

¶ Ferunt Geganiam & Bereniã veſtales à Numa primũ ſacratus fuiſſe, deinde Camilliam & Tarpeiam. His autem virginibus annorum triginta ab rege caſtitas præſcripta eſt Plutarchus in vita Numæ.

¶ Fuit & Cornelia veſtalis virgo, quam ſtupri conuictam Domitianus imperator deffodi iuſſit, ſtupratoribus in comitio ad necem cæſis. De hac Cornelia vide vndecimam epiſtolam libri quarti Plinii.

¶ Claudia virgo fuit veſtalis, quę quũ in ſtupri veniſſet ſuſpitionẽ, ad teſtimoniũ & argumentũ ſuæ pudicitię ſimulachrũ Cybeles hęrens in Tyberis vado, cingulo ſuo cinctũ traxit cũ naui in qua erat, quã tñ multa hoium millia veſtigio educere nequiuerãt. Propertius lib. 4. Vel tu qui tardã mouiſti fune Cybelẽ, Claudia turritæ rara miniſtra deæ. Huius rei meminerunt Liuius libro vigeſimonono. Lactãtius lib. 1. & Ouidius libro quarto Faſtorum:

¶ Exercitus numeroſi.

1 Exercitus Tartarorum
2 Exercit⁹ Põpeii i Cæſarẽ.
3 Exercit⁹ Cęſaris i Põpeiũ.
4 Exercitus Mardonii.
5 Exercitus Hieroboam.
6 Exercitus Athilę.
7 Exercitus Amuratis.
8 Exercit⁹ Brenni & Senonũ.
9 Exercitus Theodorici.
10 Exercitus Tamburlani,
11 Exercitus Antigoni.
12 Exercitus Antiochi.

13 Exercitus Annibalis
Exercitus Hiſpanorum i Annibalem.
14 Exercitus Achæorum.
15 Exercitus Atheniēſium in Syracuſanos.
16 Exercitus Artaxerxis.
17 Exercitus Darii in Alexandrum.
18 Exercitus Alexandri.
19 Exercitus Antigoni.
20 Exercitus Seleuci & Antiochi.
21 Exercitus M. Antonii i parthos.
22 Exercitus parthorum in Antonium.
23 Exercitus Antonii i Cęſarē.
24 Exercitus Cęſaris i Antoniū.
25 Exercitus Craſſi i parthos.
26 Exercitus Catthaginēſium in Siciliam.
27 Exercitus Demetrii.
28 Exercitus Marii & Catulli
29 Exercitus Mithridatis.
30 Exercitus Pōpeii i pyratas.
31 Exercitus Pelopidæ in Syracuſanos.
32 Exercitus Heluetiorum.
33 Exercitus Ariouiſti Germanorum regis
34 Exercitus Neuiorum i Cęſarē.
35 Exercitus Luculli in Mithridatem.
36 Exercitus Perſei.
37 Exercitus Tigranis Armeniæ regis.
38 Exercitus Terētii Varronis.
39 Exercitus T. Q. Flaminii.
40 Exercitus Eumenis.
41 Exercitus Radagaſi Gothorum regis.
42 Exercitus L. Aemylii & C. Attilii.
43 Exercitus vectigis.
44 Exercitus Gallorum.
Exercitus Q. Fabii Maximi
45 Exercitus Aruernorum.
46 Exercitus Beſoſtris.
47 Exercitus Nini in Bactrianos.
48 Exercitus Xerxis.
49 Exercitus Græcorum in Troianos.
50 Exercitus Troianorum in Græcos.
51 Exercitus Moſis.
52 Exercitus Hieroſolymarū.
53 Exercitus Caroli Martelli.
54 Exercitus Antiochi.

EXPLANATIO.

1 Bela quarto Andreę Hieroſolymitani filio apud Pannonios regnante Tartari cum quingentis armatorū millibus Pannoniam ingreſſi ſunt, à qbus ſuperatus Bela aufugit. Volaterranus.
2 Pompeii in Cæſarem dimicantis acies ha-

buit.40. millia peditum, equitum in ſiniſtro cornu ſeptem millia, in dextro quinq;. Præterea Orientis auxilia,totam vrbis nobilitatē,ſenatores,Prętorios,Cōſulares.Eutropi⁹.

3 ℭCæſar in acie habuit peditum. 30. millia, equites non amplius mille. Author Eutropius.

4 ℭMardonius Perſa (quem Xerxes apud Salaminem reliquit, vt diſpalatos milites reſarciret) habuit in exercitu peditum ducenta millia,equitum viginti millia. Victus eſt tñ apud Plateas à Pauſania Lacedæmonio turmis longe minoribus ſtipato. Cælius Cap.61.libri.16.

5 ℭHieroboam rex Iſraelitarum in exercitu(quem contra Abyam iudæorum regē duxit) habuit.80. millia bellatorum. Abyas vero.40. Ioſephus octauo Antiquitatum.

6 ℭHabuit Athyla rex Hunnorum in exercitu quinquagin armatorum millia. Sabellicus.

7 ℭAmurathes rex Turcarū Pānoniam cum cētum hoīum millibus ingreſſus eſt,quā bis domuit. Volaterranus.

8 ℭSenonum dux Brennus(qui primus Romanam ſuperbiam retudit)habuit.300.millia.

9 ℭTheodoricus Clodouei primi filius in Italiā cū.80.millibus traiecit, qbus impetu repentino Beliſarii copias fregit,omnemq; tranſpadanā ſubiugauit regionem.Vola.

10 ℭTamburlanus Scytharū rex Euphratē fluuiū cū ſexcentis peditū millibus, equitū vero trecentis traiecit, quo numero Aſiā minorē obtinuit. Regē Turcarū Pazaitem captiuū duxit,Scythas, Mœdos,Albanos, Meſopotamiam, Parthiam,Perſiam,Armeniam ſibi ſubiugauit. Volaterranus in geogra.

11 ℭExercitus Antigoni habuit peditū viginti millia. Equites trecentos.

12 ℭExercitus Antiochi.300. millia armatorum,quibus Romanos inuaſit. Falcatis etiam curribus, & Elephantis aciē inſtruxit.Author Sextus Aurelius.

13 ℭCertum non eſt quantæ fuerint Annibalis copiæ. Alii centum millia peditum, & viginti equitum fuiſſe dicunt. Quidam aiunt addita ex Gallis & Liguribus.80.millia peditum,decem equitum, Plutarchus ait Annibalē habuiſſe

in armis ad centū & quinquag nta belloꝝ millia in expu-
gnatione Sagunthi, Eutropius centū quinquaginta millia
peditū equitū viginti. Quāuis aūt exactus ad fidem nume
rus dari nequeat, hoc tñ argui poteſt numeroſum habuiſ-
ſe exercitum, quod amiſſis in Alpium traiectu triginta mil
libus, adhuc Romanorum potentiam non expauerit.
¶ Hermandici Arbocolani, Olcades, & Carpentani Hiſpa
niæ populi ſupra cētū hoīum millia in Annibalē à Vacceis
eiuſdē regiōis populis redeūtē armauerint. Authore Plu-
tarcho, quā tñ multitudinem Annibal multis prius interfe
ctis in fugā vertit, & poſt hanc victoriā cunctos trans iberū
populos ad deditionē compulit præter Saguntinos.
14 ¶ Achæorum exercitus in Cleomonem ducem Spartano
rum fuit viginti millium peditum equitum mille.
15 ¶ Athenienſes in Syracuſanos certaturi duce Alcibiade,
habuerunt ſupra centū, & quadraginta triremes, Centū, &
quinq; millia peditum, tum ſagittarios, & funditores mille
& trecētos. Tormentoꝝ præterea, ac machinarū expugnā
dis vrbibus copiam ingentē. Plutarchus in Alcibiade.
16 ¶ Exercitus Artaxerxis regis Perſarum in Caduſios, ha-
buit triginta peditū millia, pedites mille. Sabellicus.
17 ¶ Certatus in Alexandrum Darius habuit ſexcenta ho-
minum millia. Plutachus ſcribit, Dario fuiſſe decies cente
na millia militū Q. Curtius minorē illi facit copiarū nume
rum libro quarto quum ait. Summa totius Darii exercitus
equites. 45. millia, pedeſtris acies. 100. millia expleuerat.
18 ¶ Copiarum Alexandri qui minimū aſſerunt numerum,
tricena millia peditum, equitū vero quinq; fuiſſe tradunt.
Fertur in Aſiam traieciſſe cum millibus armatoꝝ non am-
plius. 43. Volaterranus. Iuſtinus libro vndecimo ſcribit eū
tm̄ habuiſſe peditū triginta duo millia, equitum quattuor
& quingentos, naues centū. 82. Hac tam parua manu (inqt
idem) vniuerſum terrarum orbē, vtrum ſit admirabilius,
vicerit, an aggredi auſus fuerit incertum eſt.
19 ¶ Antigonus Philippi filius, & pater Demetrii Poliorce-
tis Macedoniæ regis habuit in exercitu contra Seleucum
Syriæ principem & alios reges ſupra. 70. millia peditum,

equitum vero decem millia. Item Elephantos. 75.

20 ℭ Seleucus vero & Antiochus eius filius armarũt ĩ ipſum Antigonũ. 94. millia peditum, equites ſupra decem millia. Elephantos quadringentos, currus centum & viginti.

21 ℭ Bellans in parthos M. Antonius habuit. 60. Romanoꝝ peditum millia, & his auxilia equitum adiuncta. Hiſpanorum, & Gallorum decem millia, Cæterarum nationũ equitum peditumq́ꝫ trecenta millia. Plutarchus.

22 ℭ Parthorum vero exercitus in Antonium habuit. 400. millia equitum.

23 ℭ Exercitus Antonii contra Cæſarem habuit peditũ centum millia, Equitum. 12. Naues quingentas. Plutarchus.

24 ℭ Exercitus Cæſaris contra Antonium habuit naues ducentas quinquaginta, peditum. 80. millia, equitum. 12. Idẽ Plutarchus in Antonio.

25 ℭ Exercitus Craſſi contra Parthos habuit peditum legiones ſeptem, Equitũ quattuor millia ac totidẽ velites.

26 ℭ Carthaginenſes Siciliam cum ſeptuaginta millibus militum, ducẽtis triremibus & mille nauibus inuaſerũt. Quos tamen ſuperauit Timoleon dux Corinthiorum, eorumq́ꝫ caſtra diripuit deſyderatis decem millibus.

27 ℭ Demetrius Antigoni & Stratonices filius & Macedoniæ rex habuit in copiis, peditum decem millia, equitum decem, naues quingentas.

28 ℭ Eyercitus Marii & Catuli contra Cimbros habuit quinquaginta hoĩum millia cũ trecentis militibus. Plutarchꝰ.

29 ℭ Mithridates rex Ponti habuit peditũ cẽtũ millia, eqtũ decẽ, currus falcatos nonaginta, Cęlius ad hunc modũ de Mithridate. Habuit (inquit) equitũ. 50. peditũ. 150. millia. Machinarũ vero ac oĩs bellici inſtrumẽti par eius ſumma. Depugnabãt cum eo reges Dynaſtæq́ꝫ Armeniæ, ac Scytharum, q circa Pontũ incolunt ſupraq́ꝫ Męotidẽ paludẽ.

30 ℭ Pompeius in bello contra Pyratas habuit quingentas naues, peditum centum & viginti millia, Equitum quinq́ꝫ. Plutarchus.

31 ℭ Pelopidas dux Thebanorum duxit cõtra Syracuſanos ſeptuaginta millia militum,

31 Heluetiorum in Galliam Aquitanicam irrumpere volentium tempore Iulii Cæſaris exercitus habuit trecenta hominum millia. Volaterra. in geogra.

33 ℭ Credibile eſt Arioviſtum Germanorum regem numeroſas habuiſſe copias, vel hoc vno argumento, qđ à Cęſare victus octoginta militum ſuoꝝ millia amiſerit, authore Plutarcho. Scribit Eutropius fuiſſe in exercitu Germanorum qui ſibi Gallias ſubiicere parabant. 440. millia.

34 ℭ Neruii (quos Lucanus rebelles vocat, qui'q; noſtro tempore Tornacenſes vocãtur) in bello contra Cæſarem ſexaginta hominũ millia amiſerunt. Eutropius lib. 6. ſcribit eos habuiſſe in exercitu. 272. millia.

35 ℭ L. Luculli copiæ in Mithridatẽ Armeniæ regẽ fuerunt triginta millia peditũ, equitũ duo millia cũ quingentis.

36 ℭ Perſeo Macedonię regi ĩ Paulũ Aemylium dimicaturo fuere quattuor millia equitũ peditũ vero. 48. millia.

37 ℭ Tigrani regi Armenię, fuere ducẽta qnquaginta quinq; armatorum millia cõtra Romanos, qui ẽ tãto exercitu peditum centum millia, equitum vero quinquaginta Lucullo duce interfecerunt.

38 ℭ Terẽtius Varro cõſul & Aemylii Pauli collega habuit ĩ exercitu octo & octoginta hominum millia contra Carthaginenſes.

39 ℭ Quintius Flaminius in bello contra Philippum Macedoniæ regem habuit. 26. millia hominum.

40 ℭ Habuit Eumenes rex Pergami in exercitu contra Macedones. 36. millia bellatorum.

41 ℭ Radagaſius Gothorum rex (qui floruit Arcadii & Honorii imperatorum temporibus) habuit in exercitu ſupra ducenta bellatoꝝ millia. Author Paulus Diaconus.

42 ℭ L. Aemylius & Attilius conſules principio ſui cõſulatus quattuor legiones vrbanas in Gallos armauerunt, quarũ ſingulis quinq; millia & ducenti pedites, equites vero trecenti inerãt. Habebãt & ex ſocioꝝ auxiliis triginta millia peditum, Equitum vero duo millia. Cui numero Thuſci & Sabini ſeptuaginta addiderunt millia, vbi primũ Galli Apœninum tranſire nunciati ſunt, Poſt hos Vmbri & Sar-

ſennatæ Apenini incolæ viginti millia contulerunt. Sani-tes.70.millia peditum, Equitum ſeptē millia. Iapigenſes, & Meſapii.50. millia peditū. Equitum.16. millia Lucani.30. millia peditum, Equitum tria millia. Marſi, Maricini, ferē-tani. & Veſtini peditum viginti millia. Eoq; modo cæteræ totius Italiæ vrbes ſuas ſuppetias cōtulerunt, ita vt nume-rus excreuerit ad ſepties centena millia peditum, Equitum vero.70.millia. Author Polybius, qui dū forte ſuis menda ciis Gallos deprimere, Romanos vero laudare ſtudet, ſua ſpe fallitur. Nam ſi ita eſt, nihil accedit Gallis opprobrii, quin potius plurimum laudis meruerunt, ꝙ Italiæ (quę to tius orbis ſe vocabat imperatricem) tm̄ terrorem incuſſe-rint, vt nullo, quamlibet numeroſo exercitu ſe ſatis tutos opinarentur. Sed age, quid egerunt Galli? Non dubitarūt (vt eſt gens ipſa periculi contēnens, & vitæ ſuæ prodiga) contractis vndiq; tot centuriis, quinquaginta nō amplius millia opponere. De hoc Italiæ numeroſo exercitu. Vide Volaterranum de Gallorum rebus geſtis.

43 ℭVectiges rex Gothorum poſt Atalaricum filiū Amala-ſunthæ reginæ, ad obſidionem vrbis Romæ cum ducētis armatoꝝ millibus profectus eſt. Volaterra.

44 ℭScriptores (qui gloriā Galloꝝ, non niſi retortis oculis poſſunt inſpicere) aiunt ducenta Galloꝝ millia profligata fuiſſe à Q. Fabio maximo triginta vix millib⁹ ſtipato. Hoc aūt quā fabuloſum ſit, cęcis pateat, vel hoc vno argumen-to, ꝙ eo tpe quo altera manu orientem, altera occidentē cōplecti ſe gloriabātur. Brenno Senonum duci, nec in ſuis pomœriis, atq; adeo ſterquiliniis reſiſtere potuerint.

45 ℭSoli Aruerni (modica Gallorum portio) ducenta bel-latorum millia obiecerunt Aemyliano Maximo ad Iſarę, & Rhodani confluenta. Strabo.

46 ℭSeſoſtris rex Aegypti (q inſuetā ſeruitii Arabiā ſubegit, maximā libyæ partē occupauit) habuit in pedeſtribus co-piis ſexcenta peditū millia, equitū vero.24. Curruū bello aptoꝝ octo millia & viginti. Diogenes lib. 1.

47 ℭNinus Aſſyriorum rex armauit in Bactrianos decies ſe-pties centena millia peditū, equitum, ducēta. Curruū.100,

16	Bellū Claudii Imparoris	21	Bellū Annibalis in trāſitu Alpium
17	Bellū Coſrois regis Perſia̧ꝶ	22	Bellum Scipionis contra Annibalem.
18	Bellū Roderici.	23	Bellū Aetoloꝶ ↄtra Theſſalos
19	Bellū Q. Fabii.		
20	Alia pleraq; bella.		

ℭ EXPLANATIO.

1 ABys iudæorum rex bellās in Hieroboam regem Iſraelitarū quingēta millia ex eius exercitu deleuit. Ioſephus lib. 8. Antiquitatum.

2 ℭ Phaceas rex vno die deleuit ex copiis Achab Iudæoꝶ regis poſt Ioathā. 120. millia bellatoꝶ, & ducēta vtriuſq; ſexus millia captiua duxit.

3 ℭ In bello Adadi Syriæ regis contra Achab Iſraelitarum regem perierunt fere hominum centum millia, ruina murorum viginti ſeptem millia. Ioſephus.

4 ℭ C. Cæſar dictator prędicare ſolitus dicit vndecies cētū, & nonaginta millia præter, eos qui ciuilibus bellis periiſſent, ſuo ductu, & auſpiciis cęſa. Sabell. in Exemplis.

5 ℭ Gedeon nocte vna apud Iordanem centum, & viginti millia Madianitarum interfecit.

6 ℭ In agro Tholoſano Attila rex Hunnoꝶ congreſſus eſt cū Aetio, & Theodorico Gothorum regibus. In quo conflictu. 120. millia viroꝶ decubuere. Paulus diaconus.

7 ℭ Quantā ſuoꝶ ſtragē acceperit Ladiſlaus rex Pānoniæ, dum ill Amuratem regē Turcarū confligeret, hinc auſpicari licet, quod ex ipſis etiā victoribus quadringenta millia poſt pugnā deſyderata ſint. Sabellicus in exemplis.

8 ℭ Carolus Martellus Galloꝶ rex Abidiramū Viſigothoꝶ regē (qui in Galliā hoſtiliter irruperat) ad Burgadalā domuit, Ceciditq; eius exercitu. 385. millia, quum tū Franci non amplius mille perierint. Sabellicus in exemplis.

9 ℭ Cyrus Perſarum rex traiecto Araxe cum ducentis millibus in Scythas profectus, tam infeliciter bellauit, vt ne nūcius quidem tantę cladis ſuperfuerit. Sabellicus.

10 ℭ Milciades Athenienſiū dux in Marathone Atticę cāpo centum millia ex Darii Perſarum regis exercitu profligauit. Sunt ēt q ducenta dicant deleta. Sabellicus.

11 ¶Claudius Nero,& Liuius Salinator ſexaginta Pœnorꝫ millia apud Metaurū Vmbrię fluuiū ceciderunt,dū Aſdru/bal fratri ſuo Annibali ſuppetias ferre conaret.Plutarch⁹.

12 ¶Vſcodoniā, ſeu Hadrianopolim Thracię vrbem, quum cepiſſent Scythæ, in ea centum hominum millia iugulata ſunt,Volaterranus.

13 ¶M. Claudius, & C. Cornelius conſules quinquaginta Gallorum millia profligarunt.

14 ¶Friola filius Alphonſi Catholici regis Hiſpaniæ.50. millia Sarracenorꝫ in bello occidit.Volaterranus.

15 ¶In bello Eduardi quarti Anglorum regis cōtra Scotos, perierunt Scotorum.60.millia, Anglorum ſeptem ſolum. Idem Volaterranus.

16 ¶Claudius ſecundus imperator. 310. millia Gothorum cecidit ad Martinopolim, & nauium merſit duo millia, author Trebellius Pollio.

17 ¶Goſroes rex Perſarum Paleſtinam cū hieroſolyma,ac nongentis millibus chriſtianorꝫ euertit. Volaterranus.

18 ¶In bello Roderici regis Gothorꝫ cōtra Sarracenos.700. millia hoīum vtrinq; perierunt.Idē Volaterranus.

19 ¶Q.Fabius Allobrox de exercitu Bituiti Aruernorū re/gis.130.millia hoīum cecidit.Liuius lib.61.

20 ¶Cæſa ſunt ab Alexādro ex Darii exercitu peditum cen/tum millia, equitum decem. Curtius lib.3. ¶Cæſa ſunt à Craſſo duodecim millia de Spartaci exercitu. ¶Cæſa ad cannas Romanorum.50.millia.Liuius & Plutarchus aiūt cæſa fuiſſe apud Cannas ex Romanis ad.40,millia peditū, equitum vero duo millia & ſeptingentos. Polybius maiorem facit interfectorum numerum.In eo bello periit Pau/lus Aemylius conſul Terentii Varronis collega Quanta fuerit clades illa hinc argui licet,quod aurei annuli Romanis equitibus qui in bello ceciderāt,detracti, modii vnius ac dimidii menſuram exceſſerint. Eutropius ſcribit vigin/ti conſulares periiſſe in eo bello,Senatores captos aut oc/ciſos triginta viros nobiliores,trecentos, pedites,quadra/ginta millia,equites tria millia & quingentos.

¶Cæſa ad Granium flumen à Lucullo ex Mithridatis copiis

copiis hominum viginti millia, præter captos. ¶ Cęſa ſunt à Pompeio ex liberis nouem millia. Cæſa à Sylla ex Marianis viginti millia. ¶ Decem millia ex Mithridatis exercitu à Pompeio. ¶ Cæſa à Ptolemæo ex Demetrii exercitu. 50. millia. ¶ Cæſa ab Alexandro Perſarum. 11. millia.

¶ Cæſa à Parthis, Romanorum decem millia duce Craſſo. Cæſæ ex Scipionis & Catonis exercitu à Cæſare quinque hoīum Myriades. Cæſa à Mithridate ſeptem Romanorū millia. Cæſa à Lucullo, ex Tigranis Armeniæ regis exercitu peditum centum millia, equitum quinquaginta. Cæſa octo millia Cilicum à Lucullo. Cæſa. 80. millia Germanorū ſub Ariouiſto duce à Cæſare. Cęſa Pœnorū. 40. millia à Scipione. Cæſa. 15. millia Romanorum ad Traſymenum. Cæſa. 60. millia Neruiorum à Cæſare. Cæſa. 30. millia hominum de exercitu filiorum Pompeii à Cæſare. Cæſa in bello Macedonum contra Lacedemonios quinque millia, & trecenti, ex Macedonibus trecenti, & non amplius. Cęſa in vrbis Hieroſolymitanæ excidio vndecies cētena millia. Cæſa à Britannis Romanorum. 70. millia ducibus Petilio, & Suetonio. Authòr Cornelius Tacitus. Cæſa paulopoſt à Romanis Britannorum. 80. millia. Quam cladem ægre ferens Boudicea eorum regina veneno clauſit vitam. Cæſa à Gratiano imp. triginta Alemanorum millia, apud Argētarium oppidum. Author Sextus Aurelius. Cæſa ab Annibale ex Romanis. 18. millia duce Fuluio prætore.

¶ Annibal in tranſitu Alpium amiſit ſupra triginta millia hominum, non tantum in conflictibus contra montanos ſuſceptis, verūetiam propter anguſtias aſperitateſque viarū, in quibus ſuperandis tantum in ſumpſit laboris & operæ, vt quibuſdam in locis per ingentia ſaxa, igni acetoque putrefacta ſibi aperuerit iter. Plutarchus.

¶ In cōflictu Scipionis Africani contra Annibalem apud zamā Africę ciuitatē, cęſa ſunt aut capta ex Carthaginenſiū copiis ſupra quadraginta millia. Annibal tn̄ effugit incolumis. Victor demū Scipio quū ſuo arbitrio leges & conditiōes pacis iponeret, eorum naues qbus maxime ꝯfidebāt, quingētas numero cremari iuſſit. Plutarch⁹ & Liui⁹ lib. 3.

❡Aetoli & Latini Tito Quinto Flaminio duce, triginta Theſſalorum millia oppreſſerunt, & Philippũ Macedonum principẽ ad fugã ipulerunt. Vnde tale eſt apud Plutarchũ Epigramma. Fletibus & buſto indecores terdena viator Theſſaliæ oppetimus millia in hoc tumulo. Martem ſub Aetolum domiti, & virtute Latinum, Quod Titus immẽſa duxit ab Italia. Emathiæ cladem trux ſpiritus ille Philippi, Ceruorũ curſu præpete lapſus abit. Hæc Alcæus poeta in Phillippi vituperium edidit.

❡Belicoſi viri, cum illuſtribus victoriis.

1	Alexander	22 Codrus	42 T.Sempronius
2	Xerxes	23 Idanthyrſus	43 Mãl. Capitolinꝰ
3	Arſaces	24 Arturus	44 M.C. Marcellus
4	Tamburlanus	25 Leonidas	45 C.Marius
5	Amurathes	26 Clodoueus	Porſena
6	Seleucus	27 Theodericus	46 Cocles
7	Antiochus	28 Carolꝰ Martellꝰ	47 Scipio Africanꝰ
8	Cyrus	29 Carolꝰ Magnꝰ	48 Scipio Aemylia.
9	Darius	30 Gedeon	49 M.Sceua
10	Mithridates	31 Cleophantus	50 Paulꝰ Aemylius
11	Annibal	32 Conon	51 Aurelianus
12	Aratus	33 Pompeius	52 Iuſtinianus
13	Cleomenes	34 Cæſar	53 L.Siciniꝰ Detatꝰ
14	Demetrius	35 Marcus Anto.	54 M.Sergius
15	Epaminundas	36 Attilius regulꝰ	55 Veſpaſianus
16	Lyſimachus	37 Acilius	56 Manl. Torquatꝰ
17	Pyrrhus	Cynegyrus	57 Auguſtus
18	Philippꝰ Mace.	38 Acilinus	58 M.Probus
19	Timoleon	39 Furius Camillus	59 Nõnulli Romãi
20	Ceneus	40 M.Curius	60 Gylippus
21	Archidamus	41 T.Q. Flaminius	61 Alii plerięꝗ.

1 Alexander Macedo Philippi ex Olympiade filius, tm̃ nomẽ bellica virtute ſibi cõparauit, vt recens quoque ſit ſemp eius memoria. Viginti natus annos Thebas euertit. Traiecto Helleſponto Ilium profectus eſt, vbi animaduerſo Achillis ſepulchro Achillem ipſum felicem prędicauit, q

laudum ſuarũ præconem habuiſſet Homerũ. Dariũ Perſarum regẽ ad Granium flumẽ perdomuit cęſis viginti Perſarum millibus, vbi Darium ipſum cũ vxore, & filiabus captiuum duxit, quem tñ iterum donauit venia. Verum vbi tertio redintegraſſet copias, victo regnum eripuit. Eius tñ interfectorem Beſſum ſupplicio affecit. Scythas demum laceſſiuit. In India Porum regem numeroſis armatũ copiis, & quattuor cubitis cum palmo procerum fudit, cui & pepercit. Curtius & Plutar. autho.

2 ¶ Xerxes rex Perſarum centena millia armauit in Græciã. Athon montem aceto dirupit, diruptũ fecit peruiũ velis. Cum Themiſtocle congreſſus eſt, & apud Salaminem ab eodem victus. Poſt aliquot annos cum Cimone Athenienſium duce manu conſerens, quum fortunam vbiq; nouercam experiretur, voluptati ſe dedit.

3 ¶ Arſaces obſcuræ conditionis homo collecta Scytharũ exulum manu Parthos ſubegit. Syriæ regem Seleucum, & Hircanos redegit in ſeruitutem.

4 ¶ Tamburlanus Scytharum rex Medos, Albanos, Meſopotamiã, Perſiã, Parthiã, & Armeniã ſubiugauit. Traiecto cum. 600. millibus peditũ, equitũ vero trecentis Euphrate Aſiam minorẽ obtinuit. Regẽ Turcarũ Pazaitem captiuũ in laqueos piecit, tãta feritate, vt enim inſtar beluæ Clatris incluſum, ſecum ſemper duxerit, & ſub mẽſa in modũ canis micas, & fruſtilla comedere iuſſerit, equumq; aſcenſurus, eius humeros pro ſcabello pedibus conculcauerit.

5 ¶ Amurathes rex Turcarum Theſſalonicam vrbem vi captam diripuit, Epirum & Aetoliam ſubiugauit. Pannoniã cum cẽtum armatorum millibus ingreſſus eſt. Pannonios bis bello fudit.

6 ¶ Seleucus Nicanor rex Syriæ Babylonem cepit, Bactrianos expugnauit, Penetrauit ad Indiam. Cõpoſitis in Oriẽte rebus Lyſimachum domuit & interfecit. Trogus lib. 15. & Volaterranus in Geographia.

7 ¶ Antiochus maximus Syriæ rex Babyloniam, Aegyptũ, & Iudæam patrio adiecit imperio. Græciam cum ſexaginta millibus intrauit.

8 ❡Cyrus Aſtyagem regno Perſarum expulit tranſlato in Perſas Medorum imperio. Babylonios cũ Crœſo Lydorum rege domuit, quẽ primo venia donatũ, ac ſecũdo rebellantẽ vita, & regno ſpoliauit. Subacta Aſia, ac toto Oriente aggreſſus eſt Scythas, vbi à Thomyri eorum regina victus eſt, & interfectus.

9 ❡Darius Iſtaſpis filius Babylonios perdomuit, Ionas nauali prælio ſuperauit. Athenienſibus congreſſus eſt, ſed magno ſuo incommodo.

10 ❡Mithridates Phraatis filius, Parthorum auxit imperiũ. Armenios nunq̃ antea ſubiugum miſſos adortus eſt. Babylonios accepit in deditionẽ, fratre interfecto, quẽ ſubditi regno pfecerãt ob ipſius Mithridatis crudelitatẽ. Cũ Romanis bellũ gerẽs Craſſum cũ filio, ac toto exercitu deleuit.

11 ❡Annibal Amilcharis filius viginti annos natus Saguntũ expugnauit. In Italiã quinto menſe ſuperatis Alpibus ab Hiſpania puenit. Apud Ticinum Corneliũ Scipionẽ patrẽ Africani maioris occurrentẽ ſuperauit. Semproniũ cõſulẽ apud Trebiã ingenti clade affecit. C. Flaminiũ quoq; profligauit ad Traſimenũ, interfectis ex eius copiis. 15. millib⁹. P. Aemylium, & Terentium cõſules cum exercitu deleuit apud Cannas, vbi ſenatores. 90. alij ad. 45. millia perierũt, vbi & annulorum modij tres reperti ſunt. Inde omniũ metu acceſſit pxime Romam, & ad tertiũ vſq; lapidẽ Claudiũ Marcellum Romanorum ducem iterum fudit, & ad extremum victus à Scipione, Romam liberauit metu. Liuius.

12 ❡Aratus dux Sicyonius collecta coniuratorum manu patriam ſeruitute liberauit, expulitq; Nicoclem tyrannum. Compoſito patriæ ſtatu dux Achæorum factus, eorum Remp. annos. 24. feliciſſime adminiſtrauit. Locridem, & Calydoniam depopulatus eſt, Acrocorinthũ expugnauit, Macedonibus inde repulſis Argæorum tyrãnos Ariſtonicũ primò, deinde Ariſtippũ bello ſuſtulit. Aetholos Achæis inimicos plerũq; debellauit, Sublatus demum dicitur, & veneno potus à Philippo Macedonum rege, cui erat formidoloſus.

13 ❡Cleomenes dux Lacedæmoniorum Aratum ducẽ Achæorum multis affecit cladibus. Argos antea nulli expugnatũ

in poteſtatem recepit. Annos. 14. feliciſſime imperauit, ſuiſq; reliquit multas illuſtres victorias.

14 ¶Demetrius Poliorcetes Antigoni Macedoniæ regis filius traiecto Euphrate Babyloniam occupauit. Athenas à Caſſandri & Ptolemæi imperio redemit. Cyprum expugnato Ptolemæo nauali bello recepit. Bœotios accepit in deditionē. Pyrrhum ab oppugnatione Theſſaliæ repreſſit. Ad extremū fortuna inſidiāte venit in manus Antiochi.

15 ¶Epaminundas Thebarū princeps, cum Lacedæmoniis cōgreſſus multas victorias rettulit. Traiectus lancea, & in caſtra ſemianimis relatus, vbi audiuit ſaluū eſſe ſcutū ſuū, necab hoſtibus raptum, Bene res habet inquit, mortē hāc morior lubens, Atq; ita veluti gratulabundus expirauit. Mantuanus. Thebanumq; ducem ſtrictos ea miſit in hoſtes, Qui ſua pro populo moriens complectitur arma.

16 ¶Lyſimachus Agathoclis filius leoni famelico, Alexandri iuſſu datus in prædam (ꝙ Caliſtheni captiuo ad remedium calamitatis dediſſet venenū) manū amiculo inuolutam in os leonis intulit, arreptaq; ligua ferā exanimauit. Quo illuſtri facinore cōciliatus ē Alexādro. Trogus li. 15.

17 ¶Pyrrhus Epyrotarū rex Leuinū conſulē apud Heracleā belloꝝ nouitate turbauit. Ad vigeſimum ab vrbe lapidē caſtra poſuit. Curio, & Fabricio cōgreſſus eſt. Argos obſedit, vbi tegulæ iactu ad extremum fertur periiſſe.

18 ¶Philippus Macedo Athenienſes vicit, Traiecit in Illyricum, Lariſſam vrbē cepit, expugnauit Theſſaliam & Methonem Magneſiæ vrbem. Dux à Thebanis delectus contra Phocenſes, eos diripuit, Olynthios deleuit, Ariſbam Epiri regē regno deiecit. Bizantiū obſedit, vbi longa mora conſumptus, ad Pyraticam ſe cōuertit, Sythas ſtratagemate ſuperauit. Rebellātes iterū Athenienſes domuit.

19 ¶Timoleon dux Corinthius Syracuſas à Dionyſii tyrannide liberauit, tyrānum in exiliū miſit. Leontinoꝝ principem nomine Icetem bello captum interfecit. Mamercum
20 Catanæ tyrānū in fugā vertit. Leptinum (qui Apoloniā ꝑ vim ceperat) captū & vinctū Corinthū miſit. Carthaginenſes in Siciliā irrūpentes ſuperauit, eorumq; caſtra diripuit.

81 ℭ Cęneus Theſſalus, quum multis interfuiſſet prælijs, nūq̄ tñ lędi potuit. Hinc natū puerbiū. Inuulnerabilis vt Cene⁹. Eraſmus. Neſtor apud Ouidium lib. 12. Veſtro fuit vnicus ęuo. Contēptor ferri, nulloq́ꝫ forabilis ictu Cycnus, at ipſe olim patientē vulnera mille Corpore nō lęſo perrhæbum Cenea vidi, Cęnea prhębiū, q factis iclyt⁹ Othryn Incoluit.

82 ℭ Archidamus lacedæmoniorum princeps Methonē ad Athenienſes deficientē recepit, In bello contra Pylon primus è naui proſiliens, nec vulneratus eſt, nec ſcutū amiſit. Aduerſus Amphipolim ſtrenue decertauit, Tandem inſimulatus, quod Agnoni Thracię regi faueret, dānatus eſt.

83 ℭ Codrus Athenienſium rex, quū in bello Peloponneſiaco, accepiſſet ab oraculo victricē fore gētē, cuius princeps bello periret, relictis veſtibus imperatorijs, gregariū ſe finxit militē, eoq́ꝫ modo inimicis occidendū ſe præbuit.

84 ℭ Idanthyrſus Scytharū rex bello res magnas geſſit, multū Aſiæ ſubiugauit, & totā ꝑpe Aegyptū peruagatus eſt.

85 ℭ Arturus rex Britāniæ adeo bellica virtute excelluit, vt quadringentos, & ſexaginta viros in pręlio ſolus interfecerit, ac regna plurima ſuæ adiecerit ditioni. Vtebat̃ galea aurea in qua ſculptū Draconē pręferebat. Ferebat clypeū, in quo picta erat Chriſtiparæ genitricis effigies, vt in oī diſcrimine, rebuſq́ꝫ oībus eā ſemp̄ haberet præ oculis velut adiutricē. Vtebat̃ lancea ardua, & inuſitati ponderis, quā ſecum deferri ſemp̄ volebat. Cantatiſſima eſt eius virtus, & recens prope memoria frequenſq́ꝫ fama in ore oīum.

86 ℭ Leonidas Spartanus quattuor, nec amplius ſuoꝝ millibus ſtipatus, auſus eſt manū conſerere cū numeroſo illo & oīum poſt hoīes natos populoſiſſimo Xerxis Perſaꝝ regis exercitu apud anguſtias Thermopylarū, vbi parta victoria, imortale quoq́ꝫ ſibi nomen peperit. Idē quoq́ꝫ milites ſolebat hortari, vt pranderēt tanq̄ apud inferos cœnaturi, quo verbo iubebat eos eſſe vacuos metu. Iuſtinus lib. 2.

86 ℭ Clodoueus Galloꝝ rex Alemanos domuit, Gothos regno ſuo expulit, Alaricū eoꝝ regem cecidit, Aliaq́ꝫ ꝑmulta egit facinora, q̄bus docuit gentē ſuam ad arma natam.

87 ℭ Huius filius Theodericus Turingiā cū rege ſubiugauit.

Traiecit in Italiã cũ. 80. millibus armatoꝝ. Beliſarii copias repentino fregit impetu. Tranſpadanam regionem vicit. Decem Burgundioꝝ millia, Gothis auxilio miſit.

87 ¶ Carolus Martellus Pipini primi filii Aurelianos vno ĩpetu fudit. Traiecto Rheno Alemanos, Sueuos, Bauaros, regno Francorum adiecit. Sarracenos ab Eudone duce in Aquitaniam vocatos profligauit cæſis ex eorundem exercitu. 385. millibus. Amorrheũ alterum eorum regem ſuppetias Athimo apud Narbonem obſeſſo ferẽtem deleuit. Gothos (qui Hiſpaniam citeriorem Galliæ partem annos iam. 300. turbauerant) profligauit, Omnem poſtremo Galliam Francorum regno ſubiecit. Volaterranus.

89 ¶ Carolus magnus Pipini ſecundi filius, euidens virtutis Gallicę reliquit argumẽtum. In primis Aquitanoꝝ regem Himuldum in deditionem accepit. Accerſitus ab Adriano pontifice, Longobardos cũ duce Deſyderio Italia expulit, quã annos iam. 204. poſſederãt. Domum reuerſus bellum Saxonum (quod annos prope. 34. durauerat) quãuis interpolatum proſecutus eſt. Quos ſub iugũ redactos ad Chriſtianæ quoq; pietatis cultum induxit. Aigolandum Sarracenũ, Hiſpanoſq; male de Chriſto ſentientes ſubiugauit. Beneuentanoꝝ (qui duce Araiſc in Romanũ pontificem tumultum parabant) repreſſit. Taxilonem Bauariæ ducẽ res nouas molientem ſola pacauit legatione. Hũnos (qui Pannoniam occupauerant) magnis affecit cladibus. Godefredũ Normanoꝝ ducem Francoꝝ ſocios vexantẽ in poteſtatẽ ſuã redegit. Leonem tertiũ Pont. à Romanis expulſum ſuæ ſedi reſtituit. Cui tantę virtuti adiecit amorem literarũ, quas vſq; adeo, & amabat, & mirabatꝰ, vt Parrhiſiẽſem Academiã primus inſtituerit. Erat corpore procero, vaſtis pręter conſuetudinẽ viribus. Volaterranus.

90 ¶ Gedeon iudex Hebręorũ percuſſit quatuor reges Madianitarum Oreb, Zeb, Zebeæ, & Salmanam. interfecitq; ex eorum exercitu. 120. millia hominum apud iordanem nocte vna. Ioſephus lib. 5. Antiquitatum.

91 ¶ Fecit Themiſtocles filiũ ſuum Cleophãtum in equeſtri facultate adeo ſtrẽnuũ, vt equis rectus inſiſteret, & rectus

iacularetur, aliaq́ permulta efficeret ſtupenda. Cælius Cap. 11. octaui libri.

31 ℂConon dux Athenienſium fuit bellica virtute clariſſimus, qui Lyſandrum Lacedęmoniorum ducē terreſtri prę lio vicit, & Athenarū reſtituit libertatē. Iuſtinus libris quinto & ſexto factum adagiū. Bellum Cononi curæ fuerit.

33 ℂPompeius magnus Syllæ primū partibus adhęſit. Domitium expugnauit. De Iarba rege Mauritaniæ triūphauit nondum patientibus annis. Contra Sertoriū in Hiſpaniam profectus Metelli copiis ſe coniungens, eum cū tota factione ſuſtulit. Pyraticum bellum tribus confecit menſibus. Triumphauit de Mithridate rege Ponti. Tigranē vicit regem Armeniæ, quem tn̄ ad genua ſua prouolutū regno reſtituit. Iberos, Albanos, Iudęos debellauit capto eorum rege Ariſtobolo, & in triūphum vnà cū filio Tigranis ducto. Reuerſus ex oriente triūphum egit biduo, Prę notatis victarum gentium titulis. Ad extremum verſo fortunæ Zephyro victus à Iulio Cæſare in cāpis Pharſalicis, coactus eſt velut profugus ad Aegypti regem Ptolemæū ſe recipere, vbi hoſpitis (cui ſe cōmiſerat) perfidia interfectus eſt. Author Plutarchus & Plinius.

34 ℂVictor Pompeii Cæſar Galliam omnē decēnio ſubegit, eamq́; redegit in prouinciæ formam. Germanos ponte ſuper Rhenum fabricato maximis affecit cladibus. Aggreſſus eſt Britānos ignotos antea, ſuperatiſq́; pecunias & obſides imperauit. Macedoniam tranſgreſſus, Pompeiū p. 4. pene meſes maximis obſeſſum operibus ad extremū Pharſalico prælio fudit, & fugientē Alexandriā perſecutus occiſum vt deprehendit, cum Ptolemæo rege bellum difficillimum geſſit. Victor Aegypti regnum Cleopatræ, fratriq́; eius minori permiſit. Ab Alexandria Syriam, & inde Pontum tranſiit vrgentibus de Pharnace nunciis, quē Mithridatis magni filium multis iam ſucceſſibus præferocē intra quintū (qua affuerat diem) vna profligauit acie. De hinc Cornelium Scipionē Pompeii ſocerū & Iubam reliquias partium in Africa refouentes deuicit, & Pompeii liberos in Hiſpania. Confectis bellis quinquies triūphauit. Primū

triumphum egit Gallicum, Sequentem Alexandrinum ex victo, & interfecto Ptolemæo. Huic proximum Africanũ ex Iuba debellato. Deinde Ponticum de Pharnace. Nouiſſimum, Hiſpanienſem de Pompeii liberis. Reflante demũ Fortuna, quum optimatium partibus eſſet formidoloſus, Bruti, Caſſii, & alioꝝ cõiuratione, tribus & viginti vulneribus in ſenatu confoſſus eſt. Suetonius, & Plutarchus.

35 ℭM. Antonius Triumuir interfecto Cęſare fœdus cũ Lepido, & Augusto contraxit. Brutũ & Caſſium Cæſaris interfectores vicit in Macedonia. Profectus in Aſiã multos in oriente reges debellauit. Antigonum iudæoꝝ regẽ ſecuri percuſſit. Phaati Mœdorum regi congreſſus, quũ victor euaſiſſet, victum ad Araxem vſq; perſecutus eſt. Armeniæ regem, Alexandriam duxit in triumphum. Quum ergo vidit ſe poſitum in gremio luxuriantis Fortunæ (in quo parum ſibi cauet mortalitas) deliciis captus incidit in amorem Cleopatræ, quam repudiata Octauia Augusti ſorore ſibi copulauit. Hinc orta fax belli ciuilis. Hinc Augusti nata indignatio, cui apud Actium congreſſus & ad extremum victus, profugit in Alexãdriam, ibiq; gladio ſe confodit. Ex Plutarcho.

36 ℭAttilius Regulus cõſul, fuſis Salẽtinis triũphauit, prim⁹ Romanoꝝ ducũ in Africã claſſe traiecit. Quaſſata Amilcharis claſſe naues longas. 63. oppida. 200. ac totidẽ hominum millia cepit. In Africa portentoſæ magnitudinis ſerpentẽ occidit. Captus demũ inſidiis Xantippi Lacedęmonii mercenarii militis, miſerabili exitu ab inimicis enecat⁹ eſt.

37 ℭC. Acilius Cæſaris miles nauali ad Maſſiliã pręlio, iniecta in puppim hoſtium dextra, & obtrũcata eam læua apprehendit, Nec ante dimicare deſiit, quam captam profundo mergeret, Athenienſem illum Cynegirum imitatus, q̃ incõſectanda Xerxis claſſe, idem legitur feciſſe. Authores Suetonius, Plutarchus, & Herodo. lib. 6.

38 ℭAcilinus Beliſarii miles ſolus ad portam Pintianam Gothorum repreſſit impetum. Author Procopius.

39 ℭFurius Camillus Faliſcos obſedit. Veios decennali obſidiõe domuit, Gallos Senones Roma pepulit, eiſq; vexilla

Romanoꝝ extorſit. Quinto dictator Celtas iterū Romā petentes ad Anienem fluuiū ſupauit. Liuius & Plutar.

40 ℭM. Curius Dentatus triūphauit de Samnitibus, Iterum de Sabinis. Tertio de Lucanis ouans vrbem ingreſſus eſt. Pyrrhum Epirotarum regē ex Italia pepulit, Legatis Samnitum aurū offerētibus reſpondit ſe malle imperare aurū habentibus, quam accipere. Sabellicus. De Pyrrho ab Italia per Curium fugato. Claudianus. Sublimi certe Curium canit ore vetuſtas, Aeaciden Italo pepulit qui littore Pyrrhum. Idem. Plus fuga laudatur Pyrrhi, quā vincla Iugurthæ. Idem. Plena datur Curio pulſi victoria Pyrrhi.

41 ℭT.Q. Flaminius eius Flaminii filius (q ad Thraſymenū Annibali inauſpicate cōgreſſus ceciditcū exercitu) Philippū Macedoniç regē ꝓlio fudit, caſtris exuit. Theſſaliā iuuātibus Aetolis, & Acarnanibus vexauit. Ciuitates (quç ſub Philippo erāt) per pręconē liberas eſſe ꝓnunciauit. Demetrium obſidē accepit, quē poſtea pecunia mulctatū in regnum reſtituit. Nabin Lacedęmonioꝝ tyrannum ſubegit. Legatus in Græciā contra Antiochū, & Aetolos ad cōfirmandas in fide Romanoꝝ ciuitates miſſus eſt. Plutarchus.

42 ℭTitus Sempronius Gracchus Gracchoꝝ pater Celtiberos in deditionē accepit, Prætor Calliā domuit, Subiugauit Sardiniā, cuiꝰ incolas plurimos expoſuit vęnales. Liuiꝰ.

43 ℭManlius Capitolinus ob Capitolium à Gallis defenſum nomen ſortitus annos. 16. natus militem volūtariū ſe obtulit. Militaribus donis. 37. à ſuis ducibus donatus eſt. Cicatrices habuit. 33. in corpore. Plinius.

44 ℭM. Claudius Marcellus (Gallos qui ſe Inſubribus iūxerant) iuxta Padum vicit interfecto eoꝝ duce Viridomaro. Annibalem inuictiſſimum ducē primus apud Nolam ſuperauit. Vnde Claudianus. Primus fulmineum lento luctamine Pœnum Cōpreſſit Fabius campo poſt auſus aperto Marcellus vinci docuit. Contra Syracuſas ꝓfectus, triēnio vrbem oppugnauit. Tandē interfectus eſt ab exercitu Annibalis apud Venuſiam. Authores Plutarchus & Liuius.

45 ℭC. Marius ſepties conſul Iugurtham captum in triumphum duxit. Cimbros in Gallia, Teutones in Italia oppreſ

ſit,deq; his triumphauit.Apuleium,& Glauciam prętores ſeditioſos interemit.Sylla victum coegit Minturnis delite ſcere inter paludes. Spiculatorem Gallum ad inferendam ſibi mortē miſſum,vultus maieſtate deterruit.Plutarchus. De Teutonibus & Cimbris per Marium triumphatis, Claudianus. Hæc & Theutonico quondam patefacta fu/ rori Collo catenati vidit ſquallentia Cimbri.

46 ℭPorſena rex Ethruſcorum dum Tarquinios in vrbē re/ ſtituere tentans ianiculū cepiſſet. Horatius Cocles ꝓ pon te Sublicio ſtetit, ſuſtinuitq; hoſtilē impetum, donec pōs à tergo frangeretur,quo cum in Tyberim decidit. Liuius lib. 2. Vnde Mantuanus.Ipſa quoq; armatum docuit tranſ/ mittere Coclē,Flumen,& exciſis excludere pontibus ho/ ſtem. Sabellicus. Quiq; ſibi pontem paſſus poſt terga re/ uelli,Ipſa licet contra ſtaret Ethruſca phalanx.

47 ℭScipio Africanus annū agens. 17. principio ſecundi bellī punici ductus in caſtra, circūuentū ab hoſtibus patrē libe/ rauit.Poſt Cannenſem cladē, quū iuuentus de relinquēda Italia cogitaret, ipſe gladio ſupra capita erecto iurare ſin/ gulos coegit ſe nō relicturos patriā. Mortuo in Hiſpania patre,quū oēs id bellum refugerent, ſponte ſe obtulit na/ tus annos. 24. vbi Carthaginē nouā vno die expuguauit. Aſdrubalē ſuperauit. Maſaniſſæ nepotē in bello captum auo remiſit.Syphacē regē vi cepit. Annibalē ex Italia ac/ cerſitum ſuperauit, Carthaginemq; Romanis fecit tribu/ tariam.Reuerſus Romā triūphauit. Conſul in expeditio/ nem Aſiaticā profectus, oīa ſuis auſpiciis rexit. Antiochū ſub iugū miſit.Accuſatus demū quod prædā Aſiaticā non totam in ærariū cōtuliſſet, Linternū ſeceſſit in villam ſuā, pertęſus ingratitudinem vrbis.Plutarchus & Liuius.

48 ℭScipio Aemylianus Pauli Aemylii filius Numantiam euertit,Carthaginem penitus ſuſtulit.

49 ℭM.Scæua Centurio Cæſaris in Gallia ſolus in acie reſti/ tit:Quū in hoſtes rueret,& iam telo femur tranſfixus eēt, ꝯtuſuſq; caput ictu ſaxi,clypeo & galea diſiectis,gladioq; fracto,duplici lorica munitus ſe in mare proiecit.Et quum natando perueniſſet ad ſuos. Parce (inquit) imperator.

Arma perdidi. Valerius de fortitudine. Tranquillus ſcribit eũ effoſſo oculo, tranſfixiſq; humero & femore, ac clypeo centum & viginti foraminibus terebrato, caſtelli cõmiſſi portam non reliquiſſe.

50 ¶ Paulus Aemylius Aemylii Pauli conſulis collegæ Terentii Varronis filius, de liguribus triumphauit. Perſeum Macedoniæ regem cepit, demum in triumphum duxit. Proconſul in Hiſpania cum Vaſcetanis & Luſitanis aduerſo marte pugnauit. Anno tamen ſequenti Luſitanos fudit cęſis ex eorũ exercitu. 18. millibus. Captis vero. 3300.

¶ Aurelianus imperator irrumpẽtes in Italiam Sarmatas bello fudit, è quibus vno die octo, & quadraginta ſua manu interfecit. Zenobiam quoq; Palmyræ reginam in triũphum duxit. Profectus in Galliam Tetricum ſubiugauit, Mox in Aegyptũ traiiciẽs, regionẽ pacauit, ſublato Firmo factiones ibidem ſuſcitante. Romam poſtremo reuerſus de his omnibus triumphauit. Flauius Vopiſcus.

51 ¶ Iuſtinianus imperator Perſas domuit. Vandalorum gentem deleuit. Africam Romano imperio totam reſtituit. Gothos iterum in Italiam irrumpentes fudit. Mauros Africam infeſtãtes cum Athila rege ſubiugauit. Quæ magna ex parte auſpiciis Beliſarii geſſit. Propter tot victorias dicebatur Alemanicus, Gothicus, Alanicus, Vandalicus, Africanus. Vide Paulũ Diaconum lib. 18. rerum Roma.

52 ¶ L. Sicinius Dentatus pp ingentẽ fortitudinem Achilles Romanus vocatus eſt. Pugnauit in hoſtẽ. 120. præliis. Cicatricẽ auerſam nullã, aduerſas. 45. tulit. Coronis datus ẽ aureis. 8. Obſidionali vna, Muralibus tribus, Ciuicis. 14. Torquibus. 83. Armillis plus centũ, & ſexaginta Haſtis. 18. Phaleris itẽ quinquies, viciesq;. Triũphauit cũ imperatoribus ſuis triũphos nouẽ. Author Plinius, & Gellius.

53 ¶ M. Sergius (vt ſcribit Plinius) ſecundo ſtipẽdio dextrã manum perdidit. Stipendiis duobus, ter & vicies vulneratus eſt. Bis ab Annibale captus. Bis vinculorum eius profugus. 20. menſibus nullo non die in cathenis, & cõpedibus cuſtoditus Siniſtra manu ſola quater pugnauit, duobus equis inſidẽte eo ſuffoſſis. Dextram ſibi fecit ferream, eaq;

religata prælíatus eſt. Cremonam obſidione exemit. Pla/centiam tutatus eſt, Duodena caſtra hoſtium in Gallia ce/pit. vicit etiam Fortunam. Huius rei teſtis eſt etiã Solinus, & Pontanus de Fortitudine bellica.

54 ℭ Cornelius Tacitus prodit Veſpaſianũ conſueſſe anteire agmen. Locũ caſtris capere, cibo fortuito; veſte habituq; vix à gregario milite diſcrepante, legiones habuiſſe exer/citas bello. noctu ſtetiſſe in excubiis, milites ſtratagemati/bus, doliſq; bellicis inſtruxiſſe.

55 ℭ Manlius Torquatus, Gallum prouocantẽ ſcuto, & gla/diis duobus armatum, ornatumq; torque, & armillis, viri/bus, adoleſcentia, magnitudine, & virtute anteſtantem cæ/teris occidit, mortuo torquem detraxit, eamq; ſanguino/lentam collo ſuo impoſuit. Quo facto ipſe poſteriq; eius Torquati cognominati ſunt. Gellius Cap. 13. noni libri.

56 ℭ Auguſtus imperator Cantabros, Aquitanos, Rhetos, Vindelicos, Dalmatas Romano ſubiecit imperio. Sueuos Cattoſq; deleuit, Sicambros in Galliã tranſtulit. Pãnonios ſtipendiariis adiecit. Getarum populos, Baſternaſq; laceſ/ſitos bellis ad concordiã impulit. Obſides accepit à Perſis, creandiq; regis arbitrium. Ad eũ Aethiopes, Indi, Scythæ, Garamãtes legatos cũ donis miſerunt, Bella ciuilia quinq; geſſit Mutinenſe, & Actiacum aduerſus M. Antoniũ. Phi/lippenſe in Brutum, & Caſſium. Peruſinũ aduerſus L. An/tonium Triumuiri fratrem. Siculũ aduerſus Sextũ Põpeiũ. Cn. Pompeii filiũ in bello Mutinenſi, nõ modo ducis ſed et militis functus eſt munere. Nam aquilifero legionis ſuæ grauiter vulnerato, ipſe aquilam humeris ſubiit diuq; por/tauit. Quod fuit argumentũ, & indicium magnæ fortitudi/nis. Ex Sexto Aurelio, Tranquillo, & appiano.

57 ℭ Probus imperator bello Sarmatico tribunus trãſmiſſo Danubio multa fortiter fecit Donat⁹ eſt haſtis puris quat/tuor, Coronis vallaribus duab⁹, ciuica vna, vexillis puris qttuor, armillis aureis duab⁹, torq̃ aureo vno, patera vna librarũ quinq; ad rẽ diuinã. Põtan⁹ de Fortitudine bellica.

58 ℭ Sabellicus in Elegiis Romanos quoſdam bellicoſos his verbis enumerat.

59 Et quem deceptæ plectentem crimina dextræ
Cernere magnanimus Porſena non potuit.
Tercentum Fabios, aſſertoreſq; Camillos
Nec quibus agnomen Africa terra dedit.
Non Catulos, Decioſq; duos, geminoſq; Catones
Non Capitolini nomina magna laris.
Nec taceat Coſſum, nec te Marcelle relinquat,
Non Curios parcos, Fabriciumq; ſenem.
Tollat in immenſum Syllam, Marioſq; feroces,
Pompeioſq; duos, Cæſareamq; domum.

60 ¶Gylippus vir Lacedæmonius bello ſtrenuus, Athenienſes multis bellis multiſq; cladibus affecit. Tibullus lib.4. Non magni potior ſit fama Gylippi.

61 ¶Pericles nouies victor pro patria tropheum ſtatuit.

62 ¶Diomedes Tydei filius ſolus comitãte tm̄ Vlyſſe noctu auſus eſt irrūpere in caſtra & exercitū Rheſi Thracū regis. Claudianus in ſextū conſul. Honorii. Nunc mihi Tytidem attollant carmina vatum, Quod iuncto fidens Ithaco, patefacta dolonis Indicio, dapibuſq; ſimul, religataq; ſomno Thracia ſopiti penetrauerit agmina Rheſi. Graiaq; rettulerit captos ad caſtra iugales. Ouidius i Epiſtolis. Auſus es o nimiū nimiumq; oblire tuoꝝ Thracia nocturno tangere caſtra dolo, Totq; ſimul mactare vires adiutꝰ ab vno.

63 ¶Sunt & alii pleriq; virtute bellica memorabiles; vt ex Troianis, Priamus, Aeneas, Hector, Paris, Deiphobus, Troilus. Ex Grecis Agamēnon, Menelaus, Achilles, Aiax vterq;, Patroclus, Vlyſſes, Neſtor Diomedes. De Achille, Catullꝰ. Nō illi bello qſq̄ ſe ꝯferet heros. Horatiꝰ. Scriptor honoratū ſi forte reponis Achillē, Impiger, iracūdus, iexorabilis, acer, Iura neget ſibi nata, nihil nō arroget armis.

64 ¶Bellicam Aeneæ virtutem Diomedes apud Virgilium libri vndecimi ſequentibus aperit verſibus.
Munera (quæ patriis ad me portaſtis ab oris)
Vertite ad Aeneam, ſtetimus tela aſpera contra,
Contulimuſq; manus, experto credite, quantus
In clypeum aſſurgat, quo turbine torqueat haſtam.
Si duo præterea tales Idæa tuliſſet

Terra viros, vltro Inachias veniſſet ad vrbes
Dardanus, & verſis lugeret Græcia fatis.
Quicquid apud duræ ceſſatum eſt mœnia Troiæ.
Hectoris Aeneæq; manu victoria Graium
Hæſit, & in decimum veſtigia rettulit annum.
Ambo animis, ambo inſignes præſtantibus armis.

¶His addunt Adraſtus rex Argiuoꝝ, Ageſilaus, Brēnus, Cambyſes, Catilina, Cimon Atheniēſis, Crœſus, Euander, Iugurtha, Iaſon, Hercules, Pacorus rex Parthoꝝ, Perſeus, Theſeus, Pyrithous, Pyrrhus Achillides, Tideus, Thraſybulus, & alii pleriq;, poetarū carminibus cantatiſſimi.

¶Fortiſſimi fortitudine corporea.

1 Herilus	16 Taurea Iubelliꝰ	Vſſo.
2 Gratianus	17 Tritanus	Freſicus
3 Cleomedes	18 Agatho	Starcatherus
4 Milo	19 Tideus	31 Amelongus
5 Titormus	20 Seleucus	32 Odenatus
6 Cacus	21 Firmus	33 Smerdis
7 Monychus	22 Maximinus	34 Dioxippus
Rhœtus	23 Ariſtomenes	35 Euthymus
8 Scinis latro	24 Fuſius Saluius	36 Carolꝰ magnus
9 Turnus	25 Athanatus	37 Telamon
10 Iunius Valens	26 Attilius	38 Peleus
11 Lyſimachus	27 M.Seruilius	39 Periclymenus
12 Polydamas	28 Bithon	40 Neſtor
13 Sabinus Syrus	29 Cynegrius	41 Theſeus
14 Sanſon	L.Glaucus	42 Hercules
15 Scillis	30 Skyodus	43 Corbulo

¶EXPLANATIO.

1 VIrgilius libro octauo Aeneid. fingit Herilum tres animas habuiſſe, ter letho ſternendum fuiſſe. Nec aliam ob cauſam (vt conijcere eſt) quam propter inuſitatas, & portentoſas hominis vires. Sic autem loquitur Euander Maronianus.

Et regem hac Herilum dextra ſub tartara miſi,
Naſcenti cui tres animas Feronia mater.
(Horrendum dictu) dederat, terna arma mouenda,
Ter letho ſternendus erat, cui tunc tamen omnes.
Abſtulit hæc animas dextra, & totidem exuit armis.

2 ¶ Gratianus pater Valentiniani imp. funarius eſt appellatus, quod vænalicium funem portanti quinq; milites non poſſent extorquere. Sextus Aurelius.

3 ¶ Cleomedes Aſtypalæus Iacchum Epydamnium pugilem armatum vnico ictu inermis occidit, occiſi latera aperuit, & iniecta manu eduxit inteſtina. Ob quam feritatem, quum à iudicibus in ius vocaretur, per forum abiens, columnam (qua ludi literarii domus fulciebatur) diſiecit, eaq; ruina pueros omnes adobruit. Alii dicunt fugientem in mineruæ templo arcam ingreſſum operculo ſe obtexiſſe, vbi nuſquam repertus ſit. Plutarchus in vita Romuli, & Crinitus Cap. primo libri. 15.

4 ¶ Milonem Crotoniatam (dum conſtitiſſet) nemo veſtigio educebat, Malum tenenti nemo digitis poterat extorquere. Plinius. In Olympia boue per ſtadium retēto anhelitu portauit, quem ictu pugni interfecit, & vno die integrum deuorauit. Quū aūt nimia neruorū fiducia arborem vellet diducere, brachiis hincinde conſtructis, & deficiēte conatu tētus, lupis fuit præda. Iuuenalis Satyra decima. Viribus ille Confiſus periit, admirandiſq; lacertis. De milone meminerunt Gellius Cap. 16. lib. 15. Valerius de moribus non vulgaribus, & Cęlius Cap. 11. libri quarti.

5 ¶ Titormus Bulſequa fuit quiſpiam procero corpore viribuſq; portentoſis, cuius vires quum Milo vellet experiri, ille in Euenum deſcendens per magnum arripuit lapidē, quem ad ſe protraxit, & inde ꝑpulit, biſq; & ter hoc ipſum effecit poſtea erexit, erectūq; & humero impoſitū ad. 50. vlnas vexit. Hunc autem lapidem vix emouebat Milo. Aliud item roboris ſui argumentum exhibuit Titormus. Maximi enim tauri pedem corripuit, furentemq;, & inde proripere ſe cupientem conſtantiſſime retinuit. Quod videns Crotoniates, O Iuppiter inquit, an alterum nobis

proſeminaſti

proſeminaſti Herculem hunc? Cælius Cap. 69. lib. 11.

6 ℭPoetæ ſcribunt Cacum immanē fuiſſe latronē, Vulcani filium, ignes & flāmas ore vomentem, qui boues cauda raptos, inuerſis veſtigiis cauſa tegendi furti in ſpeluncā traxerit. Fabulanē quoq; tam prodigioſis fuiſſe viribus, vt cauernam ſuā obice montis pręſtruerct. Ouid. lib. 1. Faſt. Ille aditum fracti pr. ſtruxerat obice montis. Vix iuga mouiſſent, quinq; bis illud onus. Nitiē hic humeris (cœlū quoq; ſederat illis) Et vaſtum motu collabefactat onus. Quod ſemel euulſum eſt, fragor æthera terruit ipſum. Ictaq; ſubſedit pondere mollis humus. Scribens demum eius cōflictū in Herculem, ſubiungit. Prima mouet Cacus collata prælia dextra, Remq; ferox ſaxis, ſtipitibuſq; gerit. Queis vbi nil agitur, patrias male fortis ad artes Confugit, & flāmas ore ſonante vomit. Quas quoties perflat, ſpirare Typhoea credas. Et rapidum Aetnæo fulgur ab igne iaci.

7 ℭMonychus nomen eſt Centauri, qarbores, & ſaxa pro telis iaculabatur. Lucanus lib. 6. Pharſa. Aſpera te Pholoes frangētem Monyche ſaxa. Ouidius in Ibin. Quiq; trabes preſſas ab humo mittebat ī auras. Iuuenalis Satyra prima. Quātas iaculeē monychus ornos. ℭIdem quoq; fingiē de Rhœto Cētauro. Lucan⁹. Teq; ſub Oethęo torquētē verti ce vulſas Rhete ferox (quas vix Boreas iuerteret) Ornos.

8 ℭScinis latro fuit ꝑpe Corinthū, qui ſummas arbores in terrā cōplicabat, hiſq; alligatos hoies diſcerpebat, truncis cū magno ipetu in aera laxatis. Ouidius in Meta. Occidit ille Scinis magnis male viribus vſus, Qui poterat curuare trabes, & agebat ab alto. Ad terrā late ſparſuras corpe Pin⁹.

9 ℭQuantę fuerint Turni vires, hoc licet arguere, quod ſingulari certamine Saxum antiquum ingens (campis quod forte iacebat Limes) in Aeneam contorſerit. Authore Virgilio. Vix illud lecti bis ſex ceruice ſubirent. Qualia nunc hominum producit corpora tellus.

10 ℭIunius Valens (qui in prætorio Auguſti meruit) vehicula cum culeis ſuſtinebat. Carpēta comprehenſa vna manu retinebat contra nitentibus iumentis. ℭRuſticellus mulū ſuum tollebat, inquit apud Plinium Varro.

C

18 ¶ Agatho vir fuit Athenis monſtroſæ fortitudinis, & magnitudinis octo pedũ in ipſa etiãnũ adoleſcentia, vaſta coma, hirſutis oculis, & iunctis, vt vnus ꝑpe videret̃, Lęta facie, naſo Aquilino, ceruice toroſa, pectore vaſto, cruribus breuibus & extrema incuruatis. Erat ei tegmen lupina pellis, frequens cũ apris, lupis, & tauris certamẽ, quoꝝ vulnera oſtẽtabat. Veſcebat̃ lacte aſinino. Cratera ſibi iuſſu Herodis oblatũ reſpuit, dicẽs haud purũ eẽ, quod odore muliebri offenderet̃, author Philoſtratus citãte Volaterrano.

19 ¶ Tydeus Oenei Calydoniæ regis filius, quum Mycenis moraret̃, neminẽ ſibi viribus conferẽdũ reperit, Miſſus ad Etheoclẽ legat⁹, Thebanos ad quodlibet certaminis gen⁹ ꝓuocauit, oĩumq; euaſit victor. Quod quũ ęgrederẽt inſidias in opportuno loco tetẽderũt. Cõſtituerũt enim iuuẽnes oĩum fortiſſimos q tranſeuntẽ illac Tydeum interciperent, & obtruncarent. Quos oẽs tũ interfecit. Tortellius.

20 ¶ Seleucus Nicanor Syriæ rex corpore fuit ingenti & robuſto, adeo vt taurum ſylueſtrem in Alexandri ſacrificio elapſo ſeſe opponens, vtraq; manu tenuerit.

21 ¶ Firmus imperator (quem Aurelius latronẽ Aegyptiũ vocabat) ſtatura fuit ingenti, oculis promicantibus, capillo criſpo, fronte vulnerata, fuſco vultu, reliquũ corpus piloſus, & hiſpidus. Ita vt Cyclops vulgo diceret̃. Robore aũt adeo inſignis, vt Triarium vinceret. Nã & incudem pectori ſuperpoſitam, tundentibus fabris cõſtanter pertulit, quũ reſupinus, & in manus curuatus pẽdere magis videretur quã iacere, Flauius Vopiſcus, & poſt eum Crinitus.

22 ¶ Legimus Maximum Imperatorem (qui Trax fuit) appellatũ fuiſſe Milonẽ ſui ſęculi, quod his hamaxas traheret, Rhedam honeſtam propelleret, equo ſi pugnũ dediſſet, dentes ſolueret, ſi calcem, crura frangeret, aliaq; item plurima perficeret, fidẽ vix capiẽtia. Author Capitolinus.

23 ¶ Ariſtomenes Meſſenius ſolus. 300. Lacedęmones occidit. Tandẽ vulneratus, & captus pœnã p cuniculos ſubterraneaſq; cauernas effugit. Iterũ captus, cuſtodibus ſomno ſepultis, acceſſit ad ignẽ, & lora cõmbuſſit. Tertio captum quũ Spartani diſſecuiſſent, introſpexiſſentq; qualis eſſet,

repertus eſt hirſuto corde. Author Plinius lib. 11. Cap. 37.
24 ¶ Fuſius Saluius duo centenaria pondera pedibus, totidẽ manibus, & ducenaria duobus humeris contra ſcalas ferebat. Idem Plinius Cap. 20. lib. 7.
25 ¶ Plinius ait ſe vidiſſe Athanatum quendam prodigioſæ oſtentationis, qnquagenario thorace indutũ, cothurniſq; quingentorum pondo calciatum per ſcenam ingredi.
26 Atrilius, ſeu Acilius Cæſaris miles nauali apud Maſſiliam prælio hoſtilẽ ingreſſus puppim, abſciſſa dextra vmbonẽ ſiniſtrã tetinuit, eouſq; vultibus terrens, vt pſtratis oĩbus nauẽ occuparit victor. Author Plutarchus in Cæſare.
27 ¶ M. Seruilius vir conſularis, tricies & vigeſies in ſingulari certamine pugnauit, ac ſemper trucidauit hoſtem. Idem Plutarchus in Aemylio.
28 ¶ Bithon quidam (vt apud Cælium teſtis eſt Pauſanias) taurũ humeris geſtabat, cuius memorabilis & prodigioſę fortitudinis indicem habuit ſtatuam Argis.
29 ¶ Cynegirus Athenienſis in bello Perſico magna pertinacia in conſectandis hoſtibus vſus eſt. Nam & nauẽ onuſtã dextera manu tenuit, ea amputata ſiniſtrã iniecit. Quam & ipſam quũ amiſiſſet, nauem mordicus arripuit, morſuq; retinuit furenti ſimilis. Authores Trogus & Herodotus. Idem quoq; dicitur accidiſſe Lucio Glauco viro Romano, vt vtramq; amiſerit manum, quum Aſdrubalis nauem detinere voluiſſet.
30 ¶ Skyoldus, Vffo, Freſicus, Starcatherus noĩa ſunt apud Saxonem Grãmaticum, hoium magnis viribus, & magno robore præditoꝝ, quoꝝ Skyoldus Lotheri Danorũ regis filius, quũ ab adoleſcentia venandi ſtudio flagraret, immanem (cui nemo audebat congredi) beluam ſubegit, quæ futurã in eo fortitudinem ominata eſt. Idem poſtea repertum miræ magnitudinis vrſum, & inſolitę granditatis cingulo detinuit, ſociiſq; præbuit occidẽdũ. Cõplures quoq; ſpectatæ fortitudinis Athletę ab eodẽ ſuperati ſunt. E quibus Attalus & Scarus illuſtres fuere. Vffo maiore erat corpore, quam vt armis vti poſſet alienis. Oblatis cõpluribus gladiis, manu capulum ſtringens fruſtillatim ſingulos agi

tando comminuit. Nec erat tanti rigoris gladius, quē non ad primę conditionis motum, in varias partes effringeret, ac diſſolueret. Author Saxo lib. 4.

℄ Vbbo Freſicus Haraldi regis miles, pter vndecim, quos in acie vulnerauerat, viginti quinq; delectorum, pugilum interfecit. Idem nemine propius cum ipſo congredi audēte, ſagittis impetitus. 144. ictibus prius perforatus eſt, quam lapſis corporis viribus genua reclinaret.

℄ Starcatherus iam ſenex gemino cinctus enſe, totidē baculis infirmam ſenectutē iuuabat. Cui quū populariū qdā illudēs, inutilē, & ſupuacuū dixiſſet gladiorū vſum, ac propterea alterū ſibi donari p ludibriū petiiſſet, iuſſum accedere ſpe petitionis Starcatherus gladio trāſuerberauit. Ad cuius facti vltionē, quū duo Hatheri milites magno equorum cōcurſu aduolaſſent, vtrūq; occidit. Facti cauſam percontāti Hathero reſpōdit ſe ſemp pœnas ab irriſoribus exigere ſolitum, nec vnq̄ impune ſibi à procacibus inſultatū.

31 ℄ Paulus Diaconus ſcribit Amelongū Romualdi Longobardorum regis militē, quendā Græcum equitantem, ictu baculi ſella excuſſiſſe, & in aera ſupra caput ſuū leuaſſe.

32 ℄ Ferunt Odenatum Zenobiæ Palmyreorū reginæ (dē qua Aurelius triumphauit) maritum primam ætatē exercuiſſe in capiēdis Leonibus, pardis, vrſis, cęteriſq; ſyluestribus feris, Famē inſuper, ęſtus, frigora, pluuias vbiq; ptuliſſe. Quibus duratus bellicas poſtea difficultates tum aduerſus alios, tum maxime aduerſus Perſas tulerit, Pollio Trebellius, & Pontanus de fortitudine.

33 ℄ Smerdis frater Cambyſis ſolus arcum ad duos digitos complicabat, quem nemo Perſarum poterat incuruare. Author Herodotus libro tertio.

34 ℄ Dioxippus Alexādri fuit miles fortiſſimus, q puocatus à Corrago milite, eundē claua interfecit. Curtius.

35 ℄ Euthymus Athleta patria Locrēſis, quum ingenti eſſet robore, ſaxū miræ magnitudinis allatū humeris pro porta Locrenſium ſtatuit, quod miraculi gratia viſebatur. Idem quoq; Themeſeum quendam reddere cōpulit, quæ cuiq; magno fœnore extorſerat. Eraſmus & Volaterranus.

vultum prope Stymphalum Arcadiæ lacum ſagittis confodit. Taurum furioſum & flāmas vomentem diſtentis faucibus iugulauit in Attica, Acheloum in varias formas ſe cōmutantem vicit. Diomedem regem Thraciæ equos hoſpitum cruore paſcētem occidit, Buſyrim regem Neptuni & Libyæ filium hoſpites mactantē & adiacentes Nilo regiones, latrociniis deprędantē itidem interfecit. Antæum Gygantē (cui terra mater ſuppeditabat vires) lucta ſuperauit, Abylam & Calpen columnas in occidente poſuit. Aurea mala ſuſtulit Heſperidibus, interfecto (qui eorum cuſtos erat) dracone. Geryona tricorporē vita ſpoliauit & armēto. Amazonum reginæ Balteum abſtulit. Cacum Vulcani filium & latronem flāmas ore vomentē de medio ſuſtulit. Centaurum Deianyrę raptorem confodit iaculis, Heſionā Laomedontis filiam liberauit à monſtro. Troiam deleuit. Lacinium latronem in Italia peremit, Cœlū humeris (vt ad exprimandas vires fingit) ſuſtulit, Iunonem in papilla vulnerauit, velut laborum ſuorum authorem. Deſcendit ad inferos, ibiq; Cerberum rapuit, raptum & cathenis vinctū in auras eduxit. Theſeum liberauit, Lycum Thebarū regē (quòd Megaræ vxori ſuæ ſtuprū inferre voluiſſet) morti dedit. Vnicum fuit monſtrū cui nō potuit ſupeſſe, Amor. Vnde Ouidius. Quem non mille feræ, quē nō Stheleneius hoſtis. Non potuit Iuno vincere, vicit Amor.

43 ¶ Corbulo fuit quidam ætate Neronis fortiſſimus, procero admodum corpore, qui res clariſſimas geſſit in Armenia. De quo Iuuenalis ſatyra tertia, Corbulo vix ferret tot vaſa ingentia, tot res Impoſitas capiti.

¶ Gygantum quorundam nomina & aliorum inuſitatę magnitudinis hominum.

1	Cœus	5	Tityus	11	Antæus
	Iapetus	6	Polyphemus	12	Aſtræus
2	Typhœus	7	Aegæon	13	Atlas
3	Alœus	8	Briareus	14	Gyges
	Othos	9	Numas	15	Agatho
	Ephialtes	10	Porphyrio	16	Porus
4	Enceladus		Adamaſtor	17	Araanthas

18 Chriſtophorus	Secundilla	27 Hercules
19 Oreſtes	23 Goliath	28 Artaches
20 Orion	24 Maximus	29 Oromedon
21 Etion	25 Offotus	30 Harthbenus
Gabbara	26 Naa	31 Gemagog
22 Puſio	Tuyſco	

¶ EXPLANATIO.

QVoniam de prodigioſis viribus facta eſt mentio, decens & congruũ videat, vt ſubſequantur Gygantes, & qui inuſitata fuerunt corporum magnitudine. Finguntͣ autẽ Gygantes, terræ filii, vnde & terrigenæ vocantͣ à Lucano ſcribente. Aut ſi terrigenæ tentarent aſtra Gygãtes, Dicuntͣ & ĩpetũ feciſſe in deos, eoſq; cœlo detrudere voluiſſe, cuius rei cã dei oẽs mutatis formis delituerint. Vñ Ouid.

Emiſſumq; ima de ſede Typhoea terra
Cœlitibus feciſſe metum, cunctoſq; dediſſe
Terga fugę, donec feſſos Aegyptia tellus,
Ceperit, & ſeptem diſcretus in hoſtia Nilus.
Huc quoq; terrigenum veniſſe Typhoea narrat
Et ſe mentitis ſuperos celaſſe figuris,
Duxq; gregis (dixit) fit Iuppiter inde recuruis
Nunc quoq; formatus libycis cum cornibus Ammon.
Delius in Coruo proles Semeleia capro,
Fele ſoror Phœbi, niuea Saturnia vacca,
Piſce Venus latuit, Cyllenius Ibidis ales.

Idem Ouidius libro primo Meta.

Neve foret terris ſecurior arduus æther,
Affectaſſe ferunt regnum cœleſte Gygantes,
Altaq; congeſtos ſtruxiſſe ad ſydera montes.

Mantuanus de ſomnio Ro.

Voluere Gygantes Turribus aeriis cœlos æquare,
Deumq; Trudere de regno, & rerum ditione potiri.
Sed pater indignans animis opus impulit audax
In latus, & gentem merſit ſub mole ſuperbam.

Idem in ſyluis.
Terrigenas olim ſublimia corpora fratres.
Fama eſt in ſuperos arma tuliſſe deos,
Sed pater iniecto deiecit fulmine montes,
Atq; rebellantes ſuſtulit igne viros.

Fuerunt ingentis ſtaturæ, vnde & ex his nõnulli cœlũ humeris dicuntur ſuſtinuiſſe, vt Atlas, Hercules. Fulmine oẽs percuſſi ſunt ob prædictam impietatẽ. Pugna illa vocatur Gygãtomachia. Ipſi vero aliter dicunt Phlegræi fratres à Phlegra valle Macedoniæ, vbi cum cœleſtibus pugnauere. Seneca in Thyeſte. Nunquid ſtruit via Phlegæos alta ꝑ hoſtes, & Theſſalicum Threſſa premitur Pelion Oſſa? Dicuntur & Titanes. Idẽ Seneca in Hercule furente. Titanas auſos rumpere imperium Iouis. Antiquitus ſic formabantur, vt eoꝝ pedes in draconum volumina deſinerẽt, quod ea ratione factum eſt, vt intelligeremus eos nihil rectũ aut ſublime cogitaſſe, quũ detorti eoꝝ greſſus ad inferna demergãtur. Author Vectius apud Macrobium. Ea eſt cauſa, quamobrem vocent à poetis Anguipedes & ſerpentigeri. Ouidius lib. 1. Meta. Qua centum quiſq; parabat Inficere Anguipedũ captiuo brachia cœlo. Pontanus. Tu ne deus, tu ne Anguipedes victure Gygantes? Stroza filius in Gygantomachia. Anguipedum vires, immaniaq; arma Gygantum, Aſſertoſq; Polis montes, ſedemq; tonantis. Affectatam homini, diſiectaq; ab æthere monſtra Sicania æternas ſubter iuga pendere pœnas, Lætitiamq; deũ domitæ poſt prælia Phlegræ. Eſt animus memorare, Eadẽ ratione vocantur ſerpentigeri ab Ouidio lib. 4. de Triſti. vbi ait. Sphingaq; & Harpyas, ſerpentigeroſq; Gygantas. Nunc ſeriatim dicendum eſt, de his, quorum frequẽtior eſt apud ſcriptores mentio.

1 ¶ Virgilius libro primo Georgicorum de quibuſdam ſic meminit. Tum partu terra nephãdo Cœlumq; Iapetumq; creat, ſæuumq; Typhœa Et coniuratos cœlum reſcindere fratres. Ter ſunt conati imponere Pelio Oſſam, Scilicet atq; Oſſæ frondoſum imponere Olympũ, Ter pater extructos deiecit fulmine montes.

Tentarint munire vias, ſteteritq́ʒ reuulſis Pene tribus ſco-pulis cœleſti machina cœlo. Idem. Morienſq́ʒ Ephialtes In latus obliquã proiecit languidus Oſſam. Lucanus li. 6. Impius hinc prolem ſuperis imiſit Aloeus. Virgilius in opuſculo de obitu Mecœnatis. Fudit Aloidas ſummi modera tor Olympi. Mantuanus de Cala. In ſuperos eadem natos armauit Aloi, Qui domitũ grauib⁹ Martẽ tenuere catenis.

4 ¶ Enceladũ poetæ fabulant̃ in Sicilia fulminatũ, vt Othũ in Creta, Typhœum in Campania. De hoc Virgilius lib. 3. Aeneidos. Fama eſt Enceladi ſemuſtũ fulmine corpus Vrgeri mole hac, ingentemq́ʒ inſuper Aetnã Impoſitã ruptis flãmam expirare caminis. Et feſſum quoties motat latus, intremere omnẽ Murmure Trinariam, & cœlũ ſubtexere fumo. Idẽ in Aetna. Murmure Trinacrio morientẽ Iuppiter Aetna Obruit Enceladũ, vaſti quoq́ʒ pondere montis Aeſtuat, & petulans expirat faucibus ignes. Claudianus. Aetna Gyganteos nunq̃ tacitura triũphos Enceladi buſtũ qui ſaucia mẽbra reuinctus, Spirat inexhauſtum flagranti pectore ſulphur, Et quoties detrectat onus ceruice rebelli In dextrum læuumq́ʒ latus, tũc inſula fundo Vellit̃, & dubię nutant cum mœnibus vrbes. Seneca in Medea. Quęq́ʒ anhelantẽ premẽs Titana, tantis Aetna feruebit minis.

5 ¶ Tityũ Gygas fuit nouẽ iugerũ, qui quum Latonæ vim vellet inferre ab Apolline ſagittis cõfoſſus eſt, & ad iferos detruſus, vbi à vulture corrodit̃, fibris & iecore ſemp renaſcẽtibus. Virgilius lib. 6. Aeneidos. Necnon & Tityum terræ omniparentis alũnum Cernere erat, cui tota nouẽ per iugera corpus Porrigit̃, roſtroq́ʒ immanis vultur adunco Immortale iecur tondens fœcundaq́ʒ pœnis Viſcera, nec fibris requies datur vlla renatis. Ouidius lib. 1. de Ponto. Sic inconſumptũ Tityi ſemperq́ʒ renaſcens Non perit, vt poſſit ſępe perire iecur. Tibullus. Porrectuſq́ʒ nouẽ Tityus per iugera terræ Aſſyduas atro viſcere paſcit aues.

6 ¶ Polyphemus Cyclops Neptuni filius ex Thoa, propter immanẽ corporis molẽ numerat̃ inter Gygantes. De hoc Virgilius libro tertio Aeneidos. Nam quantus, qualiſq́ʒ cauo Polyphemus in antro Lanigeras claudit pecudes, atq́ʒ

vbera preſſat. Stroza pr̄. Nil magis horrendū Polyphemo ſenſerat Aetna, Sęuior indomitis fratribus ille fuit. Politianus. Lotophagos, vinoq́; grauē Cyclopa per antrū Exporrectū, ingens humanaq́; fruſtra vomentē Mixta mero.

7 ℂAegæon Gygas eſt, quē nonnulli eundē cum Briareo faciunt. Fuiſſe fertur centimanus, vnoq́; ictu centū ſcopulos in Iouem torſiſſe. Virgilius lib. 10. Aeneidos.

Aegæon qualis, centum cui brachia dicunt,
Centenaſq́; manus, quinquaginta oribus ignem,
Pectoribus arſiſſe, Iouis quum fulmina contra
Tot paribus ſtreperet clypeis, tot ſtringeret enſes.

Hunc poetæ fabulantur à Neptuno fuiſſe alligatum maris Aegæi ſcopulis. Statius.

Audierat duros laxantem Aegæona nexus.

8 ℂDe Briareo. Claudianus. Quæ brachia centū Briareus aliis numero creſcente lacertis. Tot ſimul obiectis poſſet confligere rebus. Virgilius lib. 6. Aeneidos. Et centum geminus Briareus, & belua Lernæ. Horatius. Nec ſi reſurgat centimanus Gygas, diuellet vnquam.

9 ℂInter hos ponit̄ Numas, quem aiunt ſub Prochyta conclusum. Sylius libro duodecimo. Apparet Prochite ſæuū ſortita Numanta. De Numāte ſeu Mimante (vt alii legūt) Claudianus. Occurrit cū fratre Mimas, Lemnumq́; calētē, Cum Lare Vulcani ſpumantibus eruit vndis.

10 ℂDe Porphyrione & Adamaſtore, Sidonius. Hic rotat excuſſum vibrans in ſydera Pindum Enceladus, rapido fit miſſilis Oſſa Typhœo, Porphyrium Pangæa rapit, Rhodopenq́; Adamaſtor. Claudianus. Sæuuſq́; Adamaſtor, Ad depellēdos iaculū dum quęreret hoſtes. Idē Claudianus in Gygant. Te Delphica laurus Stringat Porphyrion. Et paulopoſt. Porphyrion trepidā conat̄ vellere Delon.

11 ℂAntæus Gygas fuit in Lybia ꝓceri corporis, cui in Herculem luctanti terra mater augebat vires, quotienſcunq; eā attigerat. Lucanus lib. 4. Hoc quoq; tam vaſtas cumulauit munere vires Terra ſuis fœtus, quod quum tetigere parentē, Iam defecta vigent renouato robore membra.

12 ℂFuit & Aſtræus vnus ē Titanibus, qui contra deos arma

implere. Hic ex Aurora ventos genuiſſe fertur.

13 ¶Atlantem poetæ fabulanť Gygantũ oium maximũ, qui cœlũ humeris ſuſtinuerit. Quod fingiť pp eiuſdem nois montẽ in Mauritania tantæ altitudinis, vt nubes cõtingere videať. Virgilius. Vbi cœlifer Atlas Axem humero torquet ſtellis ardentibus aptum. Ouidius lib. 5. Faſto. Hinc ſata Pleyone cũ cœlifero Atlante iungitur.

14 ¶Gygem Heſiodus in Theogonia facit cœli & terrę filiũ & Briarei fratrem. Ouidius Centimanumq́ Gygem.

15 ¶Claudianus in Gygantomachia ponit Pallãta in numero Gygantũ, quum ait fuiſſe transformatum in lapidem à Pallade. Sic aũt ait. Primumq́ furẽtẽ longius, in faciẽ ſaxi pallanta reformat. ¶Eſt & Pallaneus nomẽ Gygantis apud eũdẽ, vbi ſcribit. Sed turbidus irã Pallaneus, oculis aduerſa tuẽtibus atrox Ingrediť, cæcaſq́ manus ĩ Pallada tẽdit.

16 ¶Pontanus libro tertio de Stellis quoſdam enumerat ſequentibus verbis.

Iam manus Anguipedum cœloq́ irata iuuentus
Inſultat portis, iamq́ ex Adamante ſecurim
Porphyrios quatit, & poſtes diffringit apertos.
Immittitq́ acies Briareus, atq́ agmina denſat.

Quintianus in Cleopoli.

Ecquid Achillæum corpus miremur, Oreſtem,
Pallanta, atq́ Erycen, Polyphemon?

Horatius item lib. 3. Carminum. Sed quid Typhœus & validus Numas, Aut quid minaci Porphyrion ſtatu, Quid Rhœtus, euulſiſq́ truncis Enceladus iaculator audax Cõtra ſonantem Palladis Aegida poſſent?

17 ¶Sunt & alii qui excreuiſſe dicuntur in Gygantæã propẽ magnitudinẽ. Nam Agatho Athenienſis (qui floruit ætate Adriani principis) adhuc adoleſcens fuiſſe dicitur altitudinis octo pedum.

18 ¶Fuit & Porus rex in India quattuor cubitis & palmo procerus, quem Alexander bello vicit.

19 ¶Ferũt beatum Chriſtophorum fuiſſe longitudinis duodecim pedum.

20 ¶Arathas Bebrycius octonis cubitis longus fuiſſe tradiť.

hiberet. Aitq; tantã in eo corporis magnitudinẽ extitiſſe, vt nouẽ cubitis proceritatis eius dimenſio tenderetur.

11 ¶Fuit & Gemagog Gygas cubitis duodecim ꝑcerus. Architrenius. Cubitis ter quatuor altum Gemagog Herculea ſuſpendit in aera lucta. Idem. Gemagog arduitas Corinei fracta lacertis.

¶Nani & pumiliones.

Conopas	M.Tullius	Siſiphus
Andromeda	Molon	Lucius
Manius Maximus	Pygmæi	

NAni dicuntur Homuntiones breuiculi & modíce ab humo extantes, vocanť aliter Pumiliones & Pumili. Statius. Mirantur Pumilos ferociores. Talis fuit Conopas in deliciis Iuliæ neptis Auguſti, duos pedes & palmũ longus, authore Plinio. Cuiuſmodi etiã fuiſſe fertur Andromeda liberta Iuliæ Auguſtæ.

¶Manium Maximum & Marcum Tulliũ equites Romanos, binum cubitoꝝ fuiſſe, author eſt Varro apud Pliniũ.

¶Duo fuerunt Molones, nota corporis breuitate, quoꝝ alter hiſtrioniã exercuit, alter latrociniis famoſus eſt, Inde natum adagium. Puſillus, quantus molon.

¶Pygmæorum qui longiſſimi ſunt, duos pedes & quadrantem non excedunt, hinc prouerbium. Pygmæo breuior. Mantuanus. Inter Pygmæos non pudet eſſe breuem. Habitant in extrema parte montium Indię, horum mulieres quinto anno pariunt, & ſeneſcunt octauo. Infeſtantur maxime a gruibus, in quas turmatim prodeunt, & nihilominus vincuntur. Claudianus libro primo in Eutropiũ. Pendula ceu paruis moturæ bella Colonis Ingenti clamore grues æſtiua relinquunt Thracia, quũ tepido ꝑmutant Strymona Nilo. Iuuenalis ſaty. 13. Ad ſubitas Thraciũ volucres, nubẽq; ſonoram Pygmæus paruis currit bellator in armis. Mox ipar hoſti, raptuſq; ꝑ aera curuis Vnguib⁹ à ſęua ferť grue. Si videas hoc Gẽtib⁹ i nřis riſu ꝗtiere, ſed illis

Quanquam eadem aſſidue ſpectentur prælia, ridet Nemo, vbi tota cohors pede non eſt altior vno.

M. Antonius Syſiphum pumilionē habuiſſe fertur ītra bipedalem ſtaturam, ingenio tamen viuacem. Beroaldus in Suetonium. Auguſtus exhibuit ſpectaculis Luciū adoleſcentulum honeſte natum bipedali minorē. Suetonius.

1 Aloidæ	2 Tyndaridæ	3 Atridæ
Othos	Caſtor	Agamēnon
Ephialtes	Pollux	Menelaus

ALoidæ dicti ſunt Othos & Ephialtes ab Aloeo Gygāte, cuius vxorem Iphimediam cōpreſſit Neptunus, & ex ea ſuſcepit gemina, qui quū Aloei putarentur eſſe filii, dicti ſunt Aloidæ, vt iam diximus.

Eo quoq; modo Tyndaridæ vocati ſunt Caſtor & Pollux, quod crederentur Tyndari filii, quum tamen ex concubitu Iouis Læda geniti eſſent. Hinc clara gemini ſigna Tyndaridæ micāt. Ouidius. Tyndaridę fratres, hic eques; ille pugil. Simili ratione vocatur Helena Tyndaris.

Atridæ vocantur Agamēnon & Menelaus, ab Atreo parente. Horatius de Agamēnone. Arſit Atrides medio in triūpho Virgine rapta. De Menelao Virgilius libro vndecimo: Atrides Protei Menelaus ad vſq; columnas Exulat.

Cyclopes.

Brontes	Pyragmon	Telechines
Steropes	Acmonides	Populi.

CYclopes miniſtri fuerūt Vulcani in Sicilia, quos poetæ monoculos dicunt, Neptuni filios ex Amphitrite. Dicuntur Ioui fulmina conficere apud Liparam, quæ eſt vna ex Aeoliis inſulis, Fabricam ferrariam primum in Creta repererunt. Omnium præcipui fuerunt Brontes, Steropes, Pyragmon. De quibus Virgilius lib. 8. Aeneidos. Ferrum exercebāt vaſta Cyclopes in antro, Brontesq; Steropesq;, & nudus membra Pyragmon. Ouidius lib. 4. Faſto. Hinc mare Trinacrium candens vbi tingere ferrum Brontes, & Steropes, Agmonidesq; ſolent. Claudianus de tertio conſulatu Honorii. Vobis iam Mulciber arma Præparat, & Sicula Cyclops icude laborat, Brontes innumeris exaſperat

ægida

ægida ſignis, Feſtinat Steropes, nectit thoraca Pyragmon Ignifluiſq; genuit lipare fumoſa cauernis. Idē Claudianus li. 1. de raptu. Nunq̄ tātoſudore Pyragmon, nec Steropes ꝯſtruxit op⁹. Stati⁹ lib. 4. Syluarū. Telechines populos inter Cyclopes reponere vī, vbi ait. Tale nec Idæis qcquā Telechines ī antris, Nec ſtolidus Brontes, nec q polit arma deorum Lemnius, Exigua potuiſſet ludere maſſa. Hos aūt occidiſſe ferē Apollo, pp fulmina Ioui fabricatā, qb⁹ perierat filius Aeſculapius. Hinc extruſus deoꝝ contubernio, exulauit in Theſſalia, vbi Admeti regis fuit armentarius.

¶ Curetes.

Celmis Acmon Damnameneus

Curetes ſeu Corybantes miniſtri fuerunt Cybeles, qbus ferrariam fabricam nonnulli referant acceptā. Horum noīa citat Eraſmus ex Græcis carminibus, quæ Latina fecit. Illic habitabant Montigenæ Phryges Idæi, gens arte celebris. Celmis Damnameneuſq; ingens, Acmonq; ſuperbus Montanæ docti cultores Adraſteæ. A quibus ars Vulcania primis eſſe reperta Dicitur, & nigrum nemoroſo in monte repertum In varios vſus monſtrarūt cudere ferrū Impoſitumq; igni, miro ſplendeſcere cultu. Propter hoc inuentum (quod illis aſcribitur) æra & ferra vocanē Corybantia, Virgilius lib. 3. Aeneidos. Hinc mater cultrix Cybele, Corybantiaq; æra. Tertullianus. Iuppiter Cretam ſuam Romanis faſcibus cōcuti fineret, oblitus illud antrū Idæū & æra Corybantia, Hoꝝ pręcipuus fuit Celmis, à quo ferrum ſolidiſſimum cudebatur, Hinc natum Adagium. Celmis in ferro, de his, qui præter modum ſuis fidunt viribus tanquam inexpugnabiles, aut qui in ſua arte magnopere excellunt, Cuiuſmodi ſunt hæc. Roſcius in ſcæna, Antæus in arena, Hercules in claua.

¶ Athletæ pugiles & palęſtritæ,

1	Brotheas	4	Buthes		Iphyclus
	Ammon		Eryx		Phyleus
2	Caſtor	5	Eutymus		Polydorus
	Pollux	6	Clytomedeus	7	Ageſidamus
3	Amycus		Ancæus	8	Ageſias

9 Archias
10 Aſbylus
11 Autolycus
12 Cleomedes
13 Cleomachus
14 Clitomachus
15 Corœbus
16 Democrates
17 Demarchus
18 Diagoras
19 Epitnerſes
20 Ictus
21 Ergoteles
22 Hypenus
23 Marullus
24 Milo
25 Nicedorus
26 Polydamas
27 Theagenes
28 Androgeus
29 Antæus
30 Pithodemus
31 Dares
Entellus
32 Corycus
33 Patrobius
34 Hylas
Phegeus
Lycus
35 Aegles
36 Glaucus
37 Eurydamas
38 Heraclides
39 Iacchus
40 Iſcomachus
41 Topſius
42 Buthus
43 Starcatherus
44 Hama
45 Phaillus
46 Cyllon
47 Callias
48 Pyrrhecmen
Degmenus
49 Anenicon
50 Phrynon
51 Glaucon
52 Alii nonulli

❡EXPLANATIO.

ATHletæ dicuntur pugiles & luctatores, aliter Pancratiaſtæ à Pancratio ludo gymnico, de quo Propertius. Et patitur duro vulnera Pancratio. Gellius ait vnum ex liberis Diagoræ Rhodii fuiſſe Pancratiaſtem. Athletarū noīe dicebant, qui manibus pedibuſq́ꝫ quaſi omni ope, oībuſq́ꝫ (vt dicitur) vnguiculis connixi certabant. Vocant ēt Palęſtritę à palęſtra luctatione, de qua Virgilius li. 6. Aeneidos. Pars in gramineis exercent membra palęſtris. Palęſtrici itē dicuntur, qui motus geſtuſq́ꝫ formant, vt in Palæſtra brachia recta ſint, nec indoctæ ruſticæ ve manus nequa in proferendis pedibus inſcitia Ne caput, oculiq́ꝫ ab alia corporis parte diſſideant, Hæc ars Chironomia dicitur, quā veteres ingenuis liberis neceſſariam putauerunt, videturq́ꝫ nonnihil ad Hiſtrioniam ſpectare & oratoriam, Hanc qui non didicerunt, A palęſtri vocantur, quod motu flexuq́ꝫ corporis ac omni habitu nullam omnino venuſtatem leporemq́ꝫ præſeferant. In Gymnicis artificibus ſunt etiam

Pyctæ id eſt pugiles, & Dromeis id eſt curſores, quales à Virgilio ponuntur libro quinto Aeneidos, vbi ad patris Anchiſæ tumulum exequiales celebrat ludos. Sunt & alia permulta Athletarum genera, vt Diſcoboli qui diſcum in ſublime iaculantur, qui frequens erat antiquis ludus. Halitici, qui curſus pernicitate contendunt, qualis Virgilianus ille pedibus longe melior Lycus. De antiqua puerorum inſtructione Plautus. Ante ſolem (inquit) exorientem niſi in palęſtram veneras gymnaſii profecto haud mediocris pœnas penderes. Ibi curſu, luctando, haſta, diſco, pugilatu, ſaliendo ſeſe exercebant magis quam ſcorto. Sed hæc fuerunt græcorū exercitia, quibus non vtebantur Romani. Gymnici Agones dicebantur in quibus nudi exercebātur Athletæ, quos in Arcadia primus reperit Lycaon. Hinc Gymnaſia vocant̃ exercitiī loca, quę à corporibus ad animorum exercitia poſtea traducta ſunt. Athenīs tria fuerūt Gymnaſia. Lyceum, Academia, Cynoſarges. Fuit Lyceum Ariſtotelis ſchola, Academia Platonis. Apud Cynoſarges pueri exercebant̃, qui nec à patre, nec à matre, ciuitatis ius habebant. Porro moris erat, vt luctaturi cęromate, id eſt oleo cęrato pfūnderent̃, quos qui vngebāt, vocabant̃ cæromatiſtæ. Vnde Lucanus liquidam vocat palęſtram lib. 9. dicens. Arcados authoris citharæ, liqdæq; palęſtræ. Vnctā Statius lib. 6. Theb. Ante alios erat vncta Pales. Eadem ratione madidam oleo palęſtram vocat Calentius. Poſt vnctionem demum inſpergebantur puluere, vt corpora cæromate & ſudore lubrica mutuas luctantium prehenſiones admitterent. Hinc factus puerbio locus. Citra pulueris tactum, vbi dicimus rem aliquam ſine diſcrimine & labore partam. Puluis ille vocatur Aphæ. Cæterum vbi Fabius lib. 1. Inſtitutionum ait bonum eſſe, vt futurus orator Palęſtricis det operam, non de his loquebatur, quibus pars vitę in oleo conſumebat̃, ſed de illa Chyronomia, quæ eſt formandorum geſtuum ac motuum norma, quā ab Athletica palęſtra multum diſtare conſtat. Palęſtræ tamen appellatione rē Athleticā omnem cōplectimur. Pugilatus (qui Gręce Pygmen dicitur) cęſtibus fiebat. Cuiuſmodi fuit illa

Daretis in Entellum cõcertatio apud Virgilium Qui ſaltu certabant, plumbeis quibuſdam pilis & maſſulis (Halteres Græci vocant) vtebãtur, quibus vtraq; manu ſe liberabãt, Hoc adhuc noſtri temporis faciunt Hiſtriones funambuli, qui ne corporis mole in hanc, vel illam partem rapiantur, præpilatis perticis vacillationẽ impediũt. De his intelligit Iuuenalis. Et laſſata manu ceciderunt brachia maſſa. Curſorum alii ſtadiodromi vocabantur, qui ſtadium percurrebant, & quieſcebãt in limite. Alii Diaulodromi, qui pacta meta eo demum reuertebãtur, vnde curſum inierant. Dolichodromi dicebantur, qui ſexies ſtadium curriculo obibant. Inter Athletas ẽt erant Acrochiriſtæ, qui ſummis itẽ ſe manibus depugnabant, nullo complexu hærentes. Qui quinq; certabant generibus lucta pugilatu, ſaltu, curſu & Pancratio Pentathli vocabantur. Xyſtici, qui per hyemem exercebantur in portu. Nam Xyſtos latam porticum ſignificat. Sciamachi dicebantur, qui ſub tectis vmbratilem pugnam fingebant, nõ veram, quæ fiebat in ſole & puluere, qualis eſt Laniſtarũ pugna, qui digladiandi artem ꝓfitentur, qui'q; numeros oẽs impetendi, cædendi, inferendiq; & vitandi vulnera, atq; ẽt vbi punctim cęſim'q; feriendum ſit, diſcipulos docent, vt ſi 'qñ in puluerem prodeundum ſit, & vulnificum certamen, tuent ſe melius, & inimicos inuadant cautius. Panis quo vtebantur Athletæ, dicebat Colyphium. Nunc ad eorum noĩa veniẽdum eſt, qui vel vnico palęſtræ genere aut multis clari extiterunt.

1 ¶ Ouidius lib. 5. Meta. facit Brotheam & Ammonẽ pugiles cęſtibus claros, vbi ait. Hinc gemini fratres Brotheaſq;, & cęſtibus Ammon Inuicti, vinci ſi poſſent cæſtibus enſes.

2 ¶ Ex duobus Tyndaridis alter fuit eqtatu clarus, alter pugilatu. Idẽ Ouidius lib. 8. Tyndaridæ gemini pręſtantes cęſtibus alter, Alter equo. Idem alibi. Tyndaridæ fratres hic eques, ille pugil. Politianus. Vixq; bonum frenis Caſtora frater amet. Statius in Syl. Siue cathenatis curuatus mẽbra palęſtris Staret, Amyclæa conceptum matre putares.

3 ¶ Fuit Amycus Bebryciorum rex filius Neptuni cæſtibus clarus, quibus aduenas in Syluis interficiebat, Hũc occidit

Pollux. Sidonius. Sparta Terapnęa pugilē cum Gymnadę pinguem Stratum Bebryciis Amycum ſuſpexit arenis. Val. Flac. lib. 4. Argon. 3

Illum inſperata turbatum fraude furentem
Oebalides prima refugit, quum detonat ira.
Territus ipſe etiam atq; ingentis conſcius auſi
Sæuit inops Amycus nullo diſcrimine ſeſe
Præcipitans, auiduſq; viri (reſpectat ouantes
Quippe procul Minyas) cæſtu velatur, vterq;
Irruit, hos inter Pollux ſubit, & trucis vltro.
Aduolat ora viri.

¶ Demum victor Pollux ſic loquitur.

Ac ſuper inſiſtens Pollux, ego miſſus Amyclis,
Et Ioue natus ait, nomen mirantibus vmbris
Hoc referes, ſic & memori noſcere ſepulchro.

¶ Cæſtibus ergo valuerunt Amycus à Polluce interfect⁹, Butes Amyci filius, & Eryx, quem Hercules dedit morti.

4 ¶ Buthes Amyci filius & Eryx Buthæ illuſtres fuerūt pugiles, Buthem Dares interfecit, Eryx magiſter fuit Entelli, cuius cæſtus Entellus, ipſe ī Dareta certaturus protulit. Fertur ēt Eryx in Herculem certaſſe victuſq; ſuccubuiſſe. De vtroq; Virgilius lib. 5. Victorem Buthem immani corpore, qui ſe Bebrycia veniens Amyci de gente ferebat, Perculit, & fulua moribundum extendit arena. Idem. Vbi nunc nobis deus ille magiſter Ne quicq̄ memoratus Eryx? Et paulopoſt. Hęc germanus Eryx quondam tuus arma gerebat, His magnum Alcidem contra ſtetit, his ego ſuetus, Dum melior vires ſanguis dabat. Verba ſunt Entelli ī Daretem. Sidonius. Vnius mortē libeat decernere cæſtu. Ceſſit Eryx Siculus, ſimili nec floruit arte.

5 ¶ Euthymus fuit patria Locrenſis, qui ſaxū miræ magnitudinis ad Locrenſium portas humeris vexit, vt iam diximus. Aelianus apud Eraſmum.

6 ¶ Neſtor (vt eſt apud Homerum) quum adhuc iuuenis eſſet, vicit pugnis Clytomedea, Lucta Ancęum, Iphyclum pedum velocitate, Phylea & Polydorum iaculatione.

¶ Ageſidam⁹ Locrēſis fuit Olympionica, quē ab inimico

prope victum quũ vnxiſſet Ilas ſocius, actior ad cõflictũ rediẽs euaſit victor, In cui⁹ laudẽ Pyndarus ſcripſit hymnũ.

8 ¶Fuit & Ageſias Syracuſanus Soſtrati fili⁹ nobilis Olympionica.

9 ¶Archias Hyblæus fuit præco, q tres ordine vicit Olympiadas & Pythica, ſtatua cum Epigrammate ob virtutem illam decoratus. Iul. Pollux apud Volaterranum.

10 ¶Aſbylus Olympionices fuit Crotoniata, ter in Olympia continua ſerie victor, quem perpetua virginitate fuiſſe præditum ferunt.

11 ¶Autolycus nobilis fuit Pancratiaſtes, cui ſtatua poſita eſt in Prytaneo, id erat locus Athenis in arce digniſſimus, vbi iudices de negociis Reip. pertractabant.

12 ¶Cleomedes Athleta Aſtypalẽſis genere. De cuius robore iam diximus in Cap. de viris ꝓdigioſo robore præditis.

13 ¶Cleomachus fuit pugil Magneſius, de quo nihil reperitur, prȩterquam quod in cuiuſdã Cynædi & ancillȩ amorem incidens corruptiſſimis euaſerit moribus. Strabo.

14 ¶Clitomachum Palȩſtritam non tam commẽdant vires, quam pudicitia, quod etiam coeuntes canes ſine horrore non poſſet inſpicere, aut in conuiuiis aliquid impudicum permittere. Aelianus apud Volaterranum.

15 ¶Corœbus patria Elienſis primus curſu vicit in prima Olympiade.

16 ¶Democratem Athletam, facto in palȩſtra circulo, dimouere nemo poterat.

17 ¶Ferunt Demarchum Parrhaſiũ Olympionicam guſtatis pueri (qui immolabatur) extis in Lupum fuiſſe cõmutatũ. Decimo demum poſt anno priſtinæ formæ reſtitutum.

18 ¶Diagoras Rhodius victor in Olympia, cum eodem die tres filios victores coronari vidiſſet, expirauit gaudio. Author Gellius.

19 ¶Epitherſes Metrodori fili⁹ vicit in quatuor certaminib⁹.

20 ¶Icto Tarentino Palȩſtritæ tanta fuit gloriæ libido, vt toto vitæ tempore caſtus vixerit, ne venereo concubitu corpus eneruaret, fieretq; propterea inutilior ad certamen. Aelianus Volaterrano citante.

21 ℭErgoteli Athletę Cretenſi Pindarus hymnum cõſecrauit ob eximias vires. Curſu vicit in Olympia.
22 ℭHypenus Athleta primus diaulo vicit.
23 ℭMarullus fuit Athleta, qui relicta poſt modum palęſtra ludum Romę aperuit, fuitq; latini ſermonis exactor diligentiſſimus. Volaterranus.
24 ℭDe Milone Crotoniata, prodigioſiſq; eius viribus, & ſtolida temeritate, iam diximus.
25 ℭNicedorus Mantineus Pictes ab adoleſcentia totum ſe palęſtræ deuouit, vbi maximã pmeruit laudem. Factus ſenior cœpit philoſophari, legibuſq; & inſtitutis conſulere.
26. ℭPolydamas Pancratiaſtes leonem occidit inermis, taurũ apprehenſo pede retinuit, inſiluit in equos aurigis deiectis, agitatos miro impetu detinuit currus, ſaxo ad extremum in cauerna oppreſſus eſt, dum eius ruinæ ſeſe ſatiſfacere poſſe confideret. Valerius & Pauſanias apud Cæliũ.
27 ℭTheagenes patria Thaſius. 140. coronas è certaminibus retulit victor.
28 ℭAndrogeus Minois regis Cretæ filius, quum oẽs palęſtra ſuperaret, ab Athenienſibus & Megarenſibus hanc ei gloriam inuidentibus, interfectus eſt. Cuius mortẽ Minos pater vltus eſt bello. Tortellius.
29 ℭAntæus Gygas Libycus, & egregius luctator, auſus eſt cum Hercule in certamen deſcẽdere, cui quum Terra mater vires tactu augeret, conſtructis in aere membris & faucibus ab ipſo Hercule iugulatus eſt. Hanc eorum luctã deſcribit Politianus hoc modo.

Incaluerę animis dura certare palęſtra
  Neptuni quondam filius, atq; Iouis.
Non certamen erant operoſo ex ære lebetes,
  Sed qui vel vitam, vel ferat interitum,
Occidit Antæus. Ioue natum vincere fas eſt
  Eſtq; magiſtra Pales Græcia, non Libya.

ℭSimile duellũ amoris in Pana deũ cõfinxit Stroza filius.
Cuius carmina qm̃ ingenioſiſſima mihi viſa ſint, adieci.
Pan & amor quondam lucta certare volentes
  Deponunt calamos ille vel ille ſacros.

His onus alarum, villoſæ nebridos ille,
Proiicit hic arcus, proiicit ille pedum.
Tum liquido exutos artus perfundit Oliuo
Cecropiæq; modum ſeruat vterq; Pales.
Conſeruere manus totis conatibus ambo,
Robore Pan fidens, dexteritate puer.
Aſpera pugna fuit, primiſq; aſſultibus anceps,
Nunc Pana aiebant vincere, nunc puerum.
At demum alato penſauit cornua ſaltu,
Panaq; qui vincit omnia, vicit Amor.

30 ℭ Pythodemus luctator fuit egregius, cuius ſtatuam fecit D nomenes, Plinius.

31 ℭ Daretem Virg. fingit fuiſſe neſcio quem iactanticulum, ſuiſq; viribus immodice fidentem, q̃ in ludis illis (quos ad Anchiſæ tumulũ celebrabat Aeneas) quũ ſibi nimiũ blandiret, vt vnũquemq; magnifico ſermone laceſſeret, ad extremum coegerit Entellũ, q̃uis capularẽ & prope viribus effœtũ, cæſtus arripere. A quo magna nõis infamia ſuperatus, ꝓpe ſemiaminis in caſtra ſuoꝝ relatus ſit, Vnde natum adagiũ Hieronymo poſitum, Dares Entellum prouocas.

32 ℭ Corycus luctator quũ neminẽ reperiret priorẽ, aut parem, cuiuſq; viribus ſuccũberet ẽt adagio ſequenti fecit locũ, Luctari cũ Coryco, de his, q aliqd ſupra vires moliunt.

33 ℭ Patrobius libertus Neronis, tanto palęſtræ ſtudio tenebatur, vt arenam à Nilo vſq; iuberet ſibi afferri in theatrũ, qua ſpargeretur. Plinius Cap. 12. lib. 35.

34 De Hyla, Phegeo & Lyco Auſonius ad hũc modũ ſcribit.

Doctus Hylas cæſtu, Phegeus catus arte palęſtræ,
Clarus Olympiacis eſt Lycus in ſtadiis.
An poſſent omnes venturo vincere Agone,
Ammonem Libyæ conſulere deum.
Sed deus vt ſapiens, dabitur victoria vobis
Indubitata quidem, ſi caueatis, ait.
Ne quis Hylam cæſtu, ne quis certamine luctæ
Phegea, ne curſu te Lyce prętereat.

35 ℭ Aegles Olympionica dum in ſacro certamine fortitia inter ipſos & aduerſarios nõ bona fide fieret, repente (quũ

prius eſſet mutus)in eum qui id faciebat, ſeſe videre, quid faceret,magnum inclamauit. Oriſq; vinculo ſolutus,recte poſtea ſemper locutus eſt,Gellius.

36 ¶Fuit Glaucus Caryſtius pictes coronatus.25. Olympiade,quem Pythia ter viciſſe ferũt.Iſthmia decies. Is in agro colẽdo vomerẽ(qui ab aratro caſu exciderat) manu loco mallei in ſuũ locũ reſtituit. Ductus poſtea à patre in Olympiam,quum ab aduerſariis conficeretur plagis, & iam ſuccumbens deficeret, inclamauit proſiliẽs pater,percute qua aratrum.Quo ille ſtimulo concitatus.irruenſq; violentius velut impetu capto, aduerſarium vicit, ſtatuamq; meruit. Cælius Cap.18.lib.6.

37 ¶Fuit Eurydamas Pyctes Cyrenæus patria, q aduerſariis plagarũ vi & frequẽtia dentes ſæpenumero excutiebat.

38 ¶Ferunt Heraclidẽ fuiſſe pugilẽ, infiniti ꝑpe cibi,potuſq; capacem. Non reperiebat illi par in potãdo. Alios ad ientaculũ inuitabat,alios ad prandiũ,ad cœnam alios, Poſtremos ad comeſſationẽ,Recedẽtib⁹ primis,iungebanť ſecũdi.Oibuſq; ſuff.ciebat ſolus.Cælius lib.16.Cap.16.

39 ¶Iacchus Epidamnius fuit Pyctes,quẽ Cleomedes Aſtypalenſis ictu pugni interfecit, ac. demũ interfecti lateribus apertis inteſtina exeruit.Crinitus Cap.1.lib.15.

40 ¶Iſcomachus Crotoniates victor fuit in ſtadio, quo tpe M.Valeri⁹ & P.Poſthumi⁹ Tubert⁹ ꝯſules Romę creati ſũt.

41 ¶Topſius luctator fuit egregi⁹,Dionis Alexãdrini frater.

42 ¶Buthus Athleta vicit in Pythiis ludis.Idem bouem integrum vno die deuorauit,quod de Milone Crotoniata dicitur.Eraſmus in Chiliadibus.

43 ¶Starcatherum Saxo Grãmaticus prodit Athletã fuiſſe, qui nulli mortalium ſuo tpe,viribus & virtute ceſſerit. De cuius præclaris facinoribus multa commemorat.

44 ¶Hama apud Saxones Gymnicis palmis clariſſimus habitus eſt,adeo, vt magno militaris pompæ tripudio ductus ſit ad conflictũ, & Starcathero inter danos fortiſſimo, ſed capulari oppoſitus. Quum ergo in conflictum ambo deſcendiſſent,aſtarentq; hinc & inde numeroſi ſpectatores, vt ſuæ partis victori gratularẽtur,Starcatherus primo qdẽ

inſultu propter inualidas vires pene reſupinatus eſt. Verũ vbi pudore reſumpſit vires, & ſe ſibi reſtituit, mediũ hamç corpus diſſecuit. Idem Saxo lib. 6.

45 ℭ Phailus fuit Athleta fortiſſimus, in cuius honorem Alexander Macedo multas exuuias dono Crotoniatis miſit. Pontanus de magnificentia.

46 ℭ Cyllon fuit Olympionices Athenienſis, affectatæ tyrannidis compertus.

47 ℭ Callias Athenienſis tyranni Piſiſtrati inimicus, in equorum curſu palmam obtinuit, in quadrigario fuit ſecũdus, in Pythiis primas meruit. Herodotus lib. 6.

48 ℭ Pyrrhecmen luctator fuit Aetolus, qui degmenũ Epeũ ſingulari certamine vicit. Volaterranus in Geographia.

49 ℭ Auenicon fuit Pancratiaſtes ex Anthedone vrbe.

50 ℭ Phrynon dux fuit Atheniẽſiũ, Pãcratiaſtes clariſſimus, quẽ Pyttacus Mytilenęus ſingulari ꝯtendẽs certamine, reſte ſub clypeo latẽte iuoluit, atq; hoc modo ſupauit. Laertius.

51 ℭ Glycon nomen eſt luctatoris fortiſſimi apud Horatium in epiſtolis ſcribentem. Et quia deſperes inuicti membra Glyconis, Nodoſa corpus noli prohibere chiragra.

52 ℭ In honorẽ defuncti Archemori (q filius fuit Lycurgi regis Thracũ) annui Agones inſtituti ſunt, Statius lib. 6. Thebaidos, quoſdam enumerat ex his qui ibidem certauerũt, quorum hæc ſunt nomina. Hippomedon iactu diſci præſtans, Phlegias, Alcidamas, Lacon, Capaneus, Aetolus, Agylleus, Tydeus, & alii nõnulli.

ℭ Gladiatores.

1	Bithus	4	Turbo	7	Gracchus
	Bacchius	5	Martianus	8	Cilix
2	Erſenius		Spiculus		Sergiolus
	Pacidianus	6	Veianius	9	Glyco
3	Spartacus				

Gladiatoꝝ genera ſunt, reatiarii, ſecutores, Mirmillones, Hoplomachi, Thraces, Hoꝝ magiſtri dicunt Laniſtæ, hi gladiaturã domi exercebant, inſtituebantq; tyrones, quos vẽdebãt munerarii. Erãt Munerarii ſpectaculoꝝ exhibitores, qui ludos gladiatorios populo exhibebant.

A Græcis dicunt Agonothetæ. Martialis. Suſpectã velut emptor, aut Laniſta. Retiarii pugnabãt in Mirmillonẽ, vocabulo à rete deducto, quod ſub ſcuto ferebãt, vt inuoluerẽt inimicũ. Mirmillones nomẽ habuerũt à Mirmillonio, genere armaturę Gallicę, quo vtebantur. Iuuenalis ſaty. 6. Nobilis Euryalũ, aut Mirmillonẽ exprimat īfans. Pinnirapi dicebãt retiarii, q pugnãtes aduerſus Mirmillonẽ, pinnã hoc eſt ſummitatẽ galeę rapiebãt. Iuuenalis ſaty. 3. Pinnirapi cultos iuuenes, iuueneſq; laniſtæ. Retiarii tunica vtebant & fuſcina Iuuenalis. Vicit & hoc monſtrũ tunicati fuſcina Gracchi. Suetonius. Retiarii inqt tunicati quinq; numero gregatim dimicãtes ſine certamine vllo totidẽ ſecutoribus ſuccubuerãt, quũ occidi iuberent, vnus reſumpta fuſcīa oẽs iteremit. Secutor galeã ferebat & clypeũ falcẽq; ſupinã, Retiari⁹ galerũ tm̃. De hoc Iuuenalis ſaty. 8. Nec galea frontẽ abſcõdit, mouet eẽ tridẽtẽ. Poſtq̃ vibrata pẽdẽtia retia dextra. Ne quicq̃ effudit, nõdũ ad ſpectacula vultũ Erigit & tota fugit agnoſcẽdus arena. Credam⁹ tunicę, de faucib⁹ aurea quũ ſe Porrigat & lõgo iactet ſpira galero.

1 ¶ Inter gladiatores præcipui habent Bithus & Bachius, qui pares fuerunt arte, & pares audacia, Hinc natum adagium. Bithus contra Bachium, quum duo æqualiter ĩprobi cõtendunt inter ſeſe. Horatius. Vt non Cõpoſiti melius cum Bitho Bachius. Nam quũ multos interfeciſſent, tandem congreſſi mutuis vulneribus ſe confoderunt.

2 ¶ Erſenius & Pacidianus Gladiatores itidem fuerunt nobiliſſimi. A quibus natũ Adagium præcedenti ſimile. Erſenius cũ Pacidiano. Cicero de perfecto oratore. A me autẽ (quo maximis minima conferam) Gladiatorum par nobiliſſimum inducitur. Aeſchines tanquam Erſenius, nõ ſpurcus homo, ſed doctus & acer. Cum Pacidiano hic imponitur, optimus longe poſt homines natos.

3 ¶ Spartacus Gladiator fuit Thrax genere magnis viribus pręſtãs, q vnà cum Chryſo & Oenomao, effracto Lentuli ludo Gladiatorio Capua erupit cũ ſeptuaginta Gladiatoribus. Qui oẽs collecto exulũ & fugitiuoꝝ nõ paruo exercitu, bellum ingens concitarunt, adeo vt mitti Craſſum

oportuerit, qui pditos eoꝝ conatus reprimeret. Authores Appianus lib. 1. belloꝝ ciuilium, Plutarchus in Craſſo, & L. Florus. Vnde Lucanus. Vt ſimili cauſa caderes, qua Spartacus hoſtis. Horatius. Aemula nec virtus Capuę, nec Spartacus acer.

4 ¶ Turbo faciens genitiuum Turbonis, nomen eſt Gladiatoris apud Horatium libro ſecundo Sermonum. Corpore maiorem rides Turbonis in armis.

5 ¶ Martian⁹ nomē ē Gladiatoris apud Plutarchū ī Galba. ¶ Idem ait Spiculum fuiſſe Gladiatorem, quem Romani Neronis ſtatuis ſubiectum in foro perdiderint.

6 ¶ Horatius facit Veianium gladiatorem in principio epiſtolarum, vbi ait. Veianius armis Herculis ad poſtem fixis latet abdit⁹ agro. Ne populū extrema toties exoret arena.

7 ¶ Gracchus nomen eſt Retiarii apud Iuuenalem ſaty. 8. ſcribentem. Nec clypeo Gracchum pugnantem aut falce ſupina. Damnat enim tales habitus, & damnat & odit.

8 ¶ Cilix apud eundem Iuuenalem nomen eſt Gladiatoris vbi ait. Sic pugnas Cilicis laudabat & ictus. Apud Martialem furis nomen eſt. Sergiolus apud eundem Iuuenalem ſaty. 6. nomen eſt gladiatoris vbi ait. Nam Sergiolus iam radere guttur Cœperat.

9 ¶ Apud Horatium Glyco nomen eſt gladiatoris vbi ait. Et qua deſperes inuicti membra Glyconis. Fuit & eiuſdē nominis tragœdus Neronis ætate, de quo Perſius ſaty. 5. Feruebit ſæpe inſulſo cœnanda Glyconi.

¶ Hiſtriones & actores.

1	Paris	9	Nicoſtratus	18	Cyliſcus
2	Geneſius	10	Cytheris	19	Fauo
3	Roſcius	11	M. Ofilius	20	Spinter
4	Aeſcpus	12	Saculio	21	Caſtor
5	Pylades	13	Satyrus		Docilis
	Hylas	14	Thymele	22	Demetrius
6	Stephanio	15	Polus		Stratocles
7	Rubrius	16	Callipides		Hæmus
8	Aſtydamas	17	Theocritus		Antiochus

HIſtriones vocãtur ludiones & geſticulatores, qui oculos ſpectatorum ſuis oblectant ludis. Theatricorum enim artificum alii vocantur Gymnici, alii ſcænici. De Gymnicis nonnihil dictum eſt in Athletis. Scænici vocantur qui ſcænicos Agonas exercent, aliter Dionyſiaci velut patri libero dicati. In his ſunt comœdi & tragœdi, id eſt fabularum actores. Item Mimi, Pantomimi, Archimimi, Ethologi, Ethopœi, qui oẽs ſignificant alienæ perſonæ ſimulatores, & Hypocritas, Latine vocantur Hiſtriones, vel ab Hiſtria, ex qua primum venerunt, vel quod Hiſter vocabulo Thuſco ſignificet ludionem. Mimi dicunt imitatores, qui dicta, facta, moreſq; hoium & naturas imitantur, Quãuis etiam Mimi dicantur poemata, ſine reuerẽtia laſciuiã imitantia, vt apud Ouidium. Scribere ſi fas eſt imitãtes turpia Mimos. Pantomimi oium perſonarũ imitatores & effictores. Suetonius in Caligula. Neſtorem Pantomimum enim inter ſpectacula oſculabatur. Bibaculus ſcriptor egregius ob eximiam imitationẽ Pantomimus vocabatur. Si Venus leporem in horoſcopo reſpexerit, faciet Pantomimos & Mimologos, inquit Iulius Maternus. Archimimi ſunt Hiſtrionum principes, Ethologi ſunt fictores morum & affectuum cuiuſcũq; perſonæ. Cicero lib. 2. de oratore. Mimorũ eſt enim Ethologoꝝ, ſi nimia eſt imitatio ſicut obſcœnitas. Quibus verbis Cicero nimiã & velut Mimicam in oratore culpat imitationẽ. Sunt & Ethopœi Hiſtriones, q mores imitantur eius perſonæ, quã ſuſtinent. Vnde Ethopœia moꝝ alienoꝝ imitatio, quæ aliter vocatur Mimeſis. Inter ſcænicos quoq; ponunt Thymelici, ſaltatores, Chyronimi, Thymelici ſunt citharœdi, cithariſtæ, lyriſtæ, tibicines. Thymelici, actiones ſuas in Orcheſtrã peragebant, Comici & Tragici in ſcæna, Thymelici aũt dicuntur vel à Thymele muliere, quæ prima ſaltationem docuit, vel ꝙ Thymele apud Græcos hiſtrionicam ſignificet. Martialis lib. 1. Qua Thymelẽ ſpectas, deriſoremq; latinum. Chyronomi ſunt geſticulatores, & Chyronomia ſaltatio geſticulatrix. Iuuenalis ſatyra ſexta. Chyronomon Ledã molli

¶ Roſcius Gall⁹ Comœdus fuit vt oĩum peritiſſimus, ita & notiſſimus, q̃ geſtus & ꝓnunciationis exercitatione eo venit pręſtantię, vt ſi quempiam in arte ſua perfectum velimus dicere, eũ vocemus velut Roſciũ in ſcæna. Perſona primus vſus eſt in ſcæna, ꝙ obliquis eſſet oculis, turpiſq; aſpectu. Scripſit librũ, quo hiſtrioniam cõparauit eloquentiæ. Cicero grauiſſima oratione populum obiurgauit, ꝙ agẽte Roſcio tumultũ mouiſſet. Idẽ li. 1. de oratore. Quã ſoleo (inquit) ſæpe mirari eoꝝ impudentiã, qui agunt in ſcæna geſtum, ſpectante Roſcio Quis enim ſe cõmouere poteſt, cuius vicia ille nõ aduertat? Porro aũt fuit Roſci⁹, L. Syllæ adeo charus, vt annulo aureo ab eodẽ dictatore donatus ſit. Tantũ pręterea tũ gratia, tum gloria, vt mercedem diurnã de publico mille denarios ſine gregalibus acceperit. Macrobius Cap. 7. li. 3. Horatius de eo ſcribit. Clament periiſſe pudorẽ Cuncti pene patres, ea quũ reprendere coner, Quę grauis Aeſopus, q̃ doctus Roſcius egit.

4 ¶ Aeſopus fuit tragœdus, amicus Ciceronis q̃ ex hiſtrionia tantas opes ſibi comparauit, vt patinam haberet. 600. ſeſtertiis taxatam, filiumq; reliquerit adeo diuitem & prodigum, vt vniones aceto liquefactos, cœnis apponeret. Plinius ait patrem poſuiſſe in patina aues cantu aliquo aut humano ſermone vocales millibus ſex ſingulas coemptas nulla alia inductum ſuauitate, niſi vt imitationem hominis manderet, dignus filio, à quo deuoratas diximus margaritas.

5 ¶ Dion Caſſius prodit Neruã Cocceium Gladiatoribus theatricis, Mimiſq; & ſaltatoribus maxime oblectatum, è quibus vnũ præ cæteris (cui nomen erat Pylades) dilexerit, Fuit hic Pylades Hiſtrionica clarus. Hylam diſcipulum vſq; ad æqualitatis contentionẽ eruditione prouexit. De vtroq; abunde meminit Macrobius lib. 2. Saturnaliorum. Auguſtus Cæſar authore Tranquillo Hylam Pantomimũ In atrio domus ſuæ nemine excluſo flagellis verberauit, prætore licentiam Hiſtrionis culpante. Pyladem quoq; vrbe atq; Italia ſummouit, quod ſpectatorem (à quo exibilabatur) demonſtraſſet digito cõſpicuumq; feciſſet.

6 ¶Stephanio ẽt nomen eſt Hiſtrionis, quẽ Suetonius togatariũ vocat, quod primus togatus ſaltauerit fabulas dicente Plinio. Minus miror Stephanionem, qui primus togatus ſaltare inſtituit. Hunc Auguſtus per bina theatra virgis cæſum relegauit, quod circũtonſam in puerilem habitum matronam ei miniſtraſſe comperiſſet.

7 ¶Rubrius apud Plinium Hiſtrio dicitur, cui L. Plancus cognomen impoſuit.

8 ¶Aſtydamas fuit Hiſtrio Morſimi filiꝰ, cui ſtatua in theatro ponenda decreta fuerat, quod in agendo Parthenæã ſeſe gnauiter ac ſcite geſſiſſet, Itaq; titulum cõſcripſit, quo ſuas ipſe laudes complectebatur. Vnde natum Adagium. Laudas teipſum Aſtydamæ in modum. Eraſmus.

9 ¶Nicoſtratus fuit Comœdiarũ actor talis apud Græcos, qualis apud Romanos fuiſſe traditur Roſcius. Propter cuius artis peritiam reliquit locum ſequenti prouerbio. Ego faciam omnia more Nicoſtrati. Suidas apud Eraſmum.

10 ¶Cytheris fuit Mima, cum qua M. Antonius poſt Pharſalicam pugnam vectus eſt curru, quem generoſi ſpiritus leones trahebãt. Author Plinius lib. 8.

11 ¶Idem ſcribit M. Ofilium fuiſſe hiſtrionẽ & Comœdũ, q̃ quũ populo admodũ placuiſſet natali die ſuo, ꝯuiuiumq; hrẽt, edita cœna calidã potionem in pultario popoſcerit, ſimulq; perſonam eius diei acceptam intuens, corona ẽ capite ſuo in eam tranſtulerit, taliq; habitu rigens nullo ſentiente expirauerit.

12 ¶Saculio nomen eſt hiſtrionis apud Plutarchum, quem Brutus in bello contra Antonium captiuum cepit.

13 ¶Fuit & Satyrus apud Græcos hiſtrio, qui Demoſthenis lingua præpediti ac propterea ingrati populo ſic formauit vocem, vt non prior Demoſthenes, ſed, alter videretur. Author Plutarchus.

14 ¶Thymele mulier prima ſaltationẽ docuit. Hinc Thymelici dicunt̃ ſaltatores Mimi. Martialis. Qua Thymelen ſpectas, deriſoremq; Latinum. Iuuenalis. Attendit Thymele, Thymele tũc ruſtica diſcit. Huius Thymeles maritus vocabat̃ Latinus, q fuit Domitiani ĩperatoris, de quo Suetoniꝰ.

¶Polus

15 ¶Polus hiſtrio fuit fama celebri in terra Græcia, ꝗ geſtus & vocis claritudine & venuſtate cæteris anteſtabat. Egit tragœdias poetarum. Athenis ēt Electram Sophoclis vrnā cum Oreſtis Oſſibus geſtantem. Quem actum ſcite adeo & docte abſoluit, vt Imagines rerū verbis exprimens ſpectatores ad fletum & lachrymas concitauerit.

16 ¶Fuit Callipides geſticularius & tragœdiarū hiſtrio īter Græcos clarus. Qua in re plurimū ſe mirabatur. Itaq; vbi Ageſilao regi occurriſſet, arrogantius eum ſalutauit ſubinde illi ſe oſtentans arbitratur fore, vt comiter à rege exciperetur. Verum quum ſeriis rex intenderet, nec aduerteret ad Callipidem, Non admodum (inquit) noſſe me videris o rex. Tum ſubridens Ageſilaus. An non es (inquit) Callipides ille dicelictas? id eſt minus, Spartanorum vocabulo. Quibus verbis ludioni tumorem retudit. Fuit aūt Callipides adeo geſtuoſus, vt Simia geſticuloſiorem Græci eū dixerint. Quamobrem ꝓnuuciatio illa tam elegans & arguta, reddebat hominem tardiorem. Author Plutarchus in Apopht. Laconicis, & in vita Alcibiadis.

17 ¶Fuit Theocrines primum Tragœdiarum actor, deinde calumniator & Sycophanta. Vnde & Demoſthenes in oratione pro Cteſiphonte, Aeſchinem, tragicum Theocrinē vocat. Eraſmus in Chiliadibus.

18 ¶Cyliſcus nomē eſt tragœdi apud Pliniū lib. 35. Cap. 10.

19 ¶Fauo fuit Archimimus, qui in funere Veſpaſiani imperatoris, perſonam eius tulit, viriq; (vt moris erat) facta & dicta imitatus eſt. Interrogatis itaq; ab eo ꝓcuratoribus exequiarum, quanti conſtaret funus, vt audiuit ſeſtertium centies exclamauit, centum ſibi ſeſtertia darent, ac ſe vel in Tyberim proiicerent. Quibus verbis taxabat imperatoris auaritiam, qui indignaret tantam impenſam in funere ſuo factā fuiſſe. Suetonius in Fl. Veſpaſiano.

20 ¶Spinter fuit hiſtrio, à cuius nomine vocatus eſt Lētulus ſpinter, quod eius ſimilitudinē referret maximē. Valerius.

21 ¶Caſtor & Docilis hiſtrionum ſunt nomina, apud Horatium in epiſtolis ſcribentem. Ambigitur quid enim, Caſtor ſciat an Docilis plus.

¶Demetrius, Stratocles, Hæmus & Antiochus egregii fuerunt Hiſtriones, de quibus Iuuenalis ſatyra tertia. Nec tamen Antiochus, aut cum molli Demetrius Hæmo. Stratoclis & Demetrii meminit Fabius Capite vltimo libri vndecimi Inſtitutionum oratoriarum, diuerſam amborū virtutem cōmendans his verbis. Maximos actores Comœdiarum Demetriū & Stratoclem placere diuerſis virtutibus vidimus. Sed illud minus mirū qđ alter deos, & iuuenes, & bonos patres, ſeruoſq; & matronas, & graues anus optime, Alter acres ſenes, callidos, ſeruos, paraſytos, lenones, & omnia agitatoria melius repræſentaret. Fuit enim natura diuerſa. Nam vox Demetrii iucundior, illius acrior erat. Errauit Domitius Marſus in Iuuenalē, de his Hiſtrionibus loquens, dicenſq; Papiniū meminiſſe Hęmi Hiſtrionis illo ſuo carmine. Huc intrent faciles Hæmi puellæ. Vbi legendum eſt emi verbum modi infiniti, id eſt puellæ venales, & quæ facile emunť. Idq; propter naturam phalecii carminis, quod in tertia ſede trocheum ſolum recipit.

¶Ludi & ſpectacula diuerſa.

1 Actia
2 Bubetiæ
3 Pythia
4 Iuuenalia
5 Olympia
6 Nemæa
7 Aeacea
8 Dionyſia
9 Ludi Circenſes
10 Venationes
11 Ludi ſæculares
12 Taurii
13 Plebii
14 Gladiatorii
15 Scenici
16 Spectacula Cæſaris
17 Spectacula Auguſti
18 Spectacula Caligulæ
19 Spectacula Cæſaris Claudii
20 Spectacula Neronis
21 Spectacula Domitia.
22 Spectacula Adriani.
23 Spectacula Antonii Pii
24 Spectacula Gordiani
25 Spectacula Firmi.
26 Spectacula Helioga.
27 Spectacula Philippi.
28 Aſtragalus
29 Pila.
30 Latrunculi
31 Alea
32 Turricula
33 Par, impar.
34 Nuces
35 Chartæ
36 Sortiri digitis
37 Diſcus

EXPLANATIO.

1 ACtia ludi fuerũt quinquẽnales inſtituti apud Actium Epiri promontoriũ ab Auguſto poſt Antonium, & Cleopatram ſuperatos in honorem Apollinis Actiaci.

3 Bubetię ludi fuerũt à bobus appellati, quĩ à veteribus gratia boum inſtituti ſunt. Vocant ẽt boalia.

3 Pythia vocabant ludi Apollinares, inſtituti in honorẽ Apollinis poſt interfectum Pythona ſerpentem. Horatius. Qui Pythia cantat Tibicen, didicit prius, extimuitq; magiſtrum. Sabellicus. Heroica carmina Phœbo Delphica poſt cæſum cecinit Pythona iuuentus. Hos ludos inſtituit Corœbus Athenienſis. Liuius ſcribit ludos Apollinares votos fuiſſe ad expellendum ab Italia Annibalem. De his ludis Ouidius libro primo Meta. Ne ve operis famam delere vetuſtas, Inſtituit ſacros celebri certamie ludos Pythia, perdomitæ ſerpentis nomine dictos,

4. Cornelius Tacitus ſcribit Neronẽ inſtituiſſe ludos Iuuenalium vocabulo, in q̃bus nõ nobilitas vlla, non ætas, aut acti honores erant ĩpedimento, quo minus Græci latiniq; hiſtriones artem exercerent vſq; ad geſtus modoſq; parũ viriles. Quin & fœminę illuſtres deformia meditabantur. Fieri quoq; iuſſit conuenticula, & Cauponas, vbi poſita erant irritamenta luxus, vnde corruptis moribus acceſſit libidinum colluuies poſt natos homines longe maxima. Iuuenalia ſeu Iuuenales ludi celebrantur pompatico rerũ oĩum apparatu, quũ quis ex adoleſcẽtia egrediẽs, in iuuenilẽ migrabat ętatẽ. De his Baptiſta Pius in Annota.

5 Olympia ludos in honorem Iouis conſtituit Hercules apud Elidẽ, & Piſam Græcię oppida, vbi Gymnicũ certamen fiebat quinto quoq; anno. In his qui dimicabat, vocabatur Olympianices. Hic Hercules ſtadiũ fecit tanto cæteris maius, quanto menſura pedis eius cęteris prępollebat.

6 Nemæa fiebant in honorem Archemori Lycurgi regis Thracum filii, quem ab Hypſiphile nutrice in herba relictum ſerpens interfecerat.

7 ¶Aeacea fiebant de Aeaco apud Aeginã. ¶Marathonea ob taurum à Theſeo interfectum, vbi phiala argentea dabatur præmium. Thebis ẽt fiebãt Heraclea Oenomaus primus apud Elidem ludorum ſpectaculum, equorumq; curſum edidit. Apud Romanos Romulus in Sabinarũ raptu. Vnde Ouidius. Primus ſollicitos feciſti Romule ludos. Ad certamina Gymnica non admittebant̃ fœminę. Vnde Statius. Excluſæq; expectant præmia matres. In ludis i lis certabatur quinq; generibus, diſco, haſta, ſaltu, iaculatione, luctatiõe. Qui in omnibus vincebat, vocabat̃ Pentathlus.

8 ¶Dionyſia fiebãt in honorẽ Bacchi, vbi maxima bibẽdi licẽtia pmittebat̃. His intererãt populus, & athletæ paſſim coronati. Oium certaminũ præcipua quattuor fuerunt genera. Olympia, Pythia, Nemæa, Iſthmia, quorum præmia erant Oleaſter, laurus, apiũ, pinus. Fiebantq; in honorem Pelopis. Apollinis, Archemori, & Palemonis. Aliqui ad Iouem, & Neptunum Olympia, & Iſthmia referunt. Vnde Statius libro primo Theb. Non aliter, quam Piſæo ſua luſtra tonanti Quum redeunt.

9 ¶Ludi Circenſes qui fiebant in Circo, vbi loca erant, & ſubſellia equitibus patribuſq; deſignata. Primus Circũ deſignauit Tarquinius Priſcus. Spectaculum faciebant equi pugileſq; ex Ethruria maxime acciti. De his Tranquillus in Cæſare. Circenſibus inquit ſpacio Circi ab vtraq; parte producto in gyrum, Euripo addito, quadrigas, bigas, & equos deſultorios agitauerunt nobiliſſimi iuuenes. Troiã luſit turma duplex maiorum, & minorũ puerorum. Troia aũt erat equeſtre ſimulachrum, ſeu vmbratica equitum pugna, In qua equi in orbem ſe inuicẽ petebant. Huius ludi originem Virg. lib. 5. ſic deſcribit. Hunc morẽ ſacrorũ, atq; hæc certamina primus Aſcanius (longam muris quũ cingeret albam) Retulit, & priſcos docuit celebrare latinos. Idem. Troiaq; nunc pueri Troianum dicitur agmen.

10 ¶Venationes erãt ſpectacula, in quibus poſitæ in theatro feræ, vt Tygres, Elephanti, & leones Gladiatoribus cõgrediebantur, vſq; ad mortem, & caſum alterutrius partis. Suetonius. Venationes editæ per dies quinq;, ac nouiſſime

pugna diuiſa in duas acies quingenis peditibus, Elephantis vicenis, tricenis equitibus,hinc & inde cōmiſſis. In Venationibus, & Gladiatoriis ſoli conducti, aut damnati, & ambitioſi ad oſtentationem ſuarum virium adhibebātur, qm̄ maximum vitæ diſcrimen imminebat.

11 ¶ Ludi Sæculares in honorē Apollinis, & Dianæ inſtituti,fiebant centeſimo quoq; anno, pręcone per cōpita clamante.Venite ad ludos,quos nemo mortalium vidit,neq; viſurus eſt.Hos inſtituiſſe fertur Val.Publicola pp exactos reges. Celebrauit Philippus impe.anno poſt vrbē conditā.1000.In qbus fuerūt Elephanti.30.Alces.10.Tygres.10. Leones manſueti.40.Leopard. manſueti.30. Hyenę decē. Gladiatorum fiſcaliū paria mille.Hippotamus quoq; Rhinoceros,Arcoleontes,Camelopardi,Onagri,& Equi feri.De Ludis ſæcularibus meminerūt Politianus in Miſcellaneis. Valerius de Inſtitutis antiquis,& Cenſorinus de die natali.

12 ¶ Taurii ludi fiebāt ī honorē deorum īferorum, authore Feſto.

13 ¶ Plebeii,inſtituti ſunt exactis regibus p̄ libertate aut recōciliatione plebis poſt ſeceſſionē in Auentinum, author Aſconius Pædianus. De his Liuius lib. 24. Plebei ludi(inquit)à M. Aurelio Cotta,& M.Claudio Marcello ter inſtaurati ſunt.

14 ¶ Gladiatorii inſtituti ſunt ad exercendam armis iuuentutem,vt iuuenes ipſi(ſi quando res poſtularet) aſſueſcerēt non expaueſcere congreſſum hoſtilem.

15 ¶ Ludi Scęnici dicunt à ſcęna,in qua celebrabant à theatricis actoribus. Inſtituti ſunt ob peſtilentiā accitis ex Hetruria ludionibus ad tibicinis modos ſaltātibus.Ludi ſcęnici fiebāt in theatris,Venationes, & Gladiatorii in Amphitheatris.Ludicros,& Scęnicos actores Cēſoria dānauit nota,vt improbos mēte,& nihili hoīes. Propterea Laberius eques excuſauit ſeſe p Epigrāmata à Cæſare coactū, in hiſtrionicā inuitū deſcendiſſe.Nero eam ob cauſam infamis habitus eſt.Macrobius lib. 2. & Volaterranus in Philolo.

16 ¶ Spectacula varii generis edita ſunt à diuerſis principibus,Cęſar exhibuit munus Gladiatorium. Ludos ēt regionatim vrbe tota & per omniū linguarum hiſtriones. Item

Circenſes Athletas. Naumachiã ĩ foro depugnauit. Furius Leptinus ſtirpe prætoria, & Q. Calpenus ſenator quondã actorq́; cauſarum, Pyrrhicam ſaltauerunt. Venationes edidit per dies quinq́; ſublatis metis, quo latius dimicaretur. Athletæ cucurrerunt per triduum. Defoſſus eſt in monte Cælio lacus ad nauale prælıũ, in quo biremes, ac triremes Tyriæ, & Aegyptiæ claſſis magno pugnatiũ numero cõflixerũt. Ad quę ſpectacula tm̃ confluxit hoīum, vt prę turba eliſi, & exanimati ſint plurimi, & in his duo ſenatores.

17 ℭDe ſpectaculis Auguſti ſic ſcribit Trãquillus. Spectaculorum aſſiduitate, & magnificentia oẽs anteceſſit. Fecit nõ nunquã vicatim. Athletas quoq́; extructis, in campo ſedibus ligneis, Nauale prælium circa Tyberim. Ad ſcenicas quoq́;, & gladiatorias operas, equitibus Romanis qñq́; vſus eſt. Milites ſecreuit à populo, Multis è plebe ordinẽ aſſignauit, Prætextatis cuneum ſuum & proximum pędagogis. Fœminis Gladiatores ſpectare ſolum ex ſuperiore loco conceſſit. Virginibus veſtalibus locum in theatro ſeparatum contra prætoris tribunal dedit. Voluit primũ ſubſelliorum ordinem vacuum ſenatoribus relinqui. Athletarum ſpectaculo muliebrem ſemouit ſexum. Athletis priuilegia confirmauit. Hiſtrionum licentiã compeſcuit. In Circo aurigas, curſoreſq́;, & confectores ferarũ ꝓduxit. Troię ludum edidit frequentiſſime puerorum delectu. Exhibuit Rhinocerontem apud ſepta, Tygrim in Scena. Anguẽ. 50. cubitorum pro comitio. Nulli Græco certamini interfuit, quo non pro merito certantiũ quemq́; honorauerit. Spectauit ſtudioſiſſime pugiles maxime latinos nec legitimos atq́; ordinarios ſolum, ſed & cateruarios oppidanos, inter Anguſtias Vicorum pugnantes temere, ac ſine arte. De his Blondus Flauius lib. 2. Romæ triumphantis.

18 ℭCaligula ĩperator munera edidit Gladiatoria, qbus inſeruit cateruas Afroꝝ, Cãpanorumq́; pugilũ ex vtraq́; legione electiſſimoꝝ. Nec ſpectaculis ſemꝑ ipſe pręſedit, ſed interdũ magiſtratibus, aut amicis pręſidẽdi munus iniunxit. Scenicos ludos varii generis fecit, quoſdã nocturnos, accenſis tota vrbe luminibus. Panaria cũ obſonio viritim

dedit. Edidit & Circēſes, plurimos à mane vſq; ad veſperā, interiecta mō Africanarū venatione, mō Troię decurſiōe. Minio, & Chryſocolla cōſtrauit circū. Haſticos ludos egit Syracuſis, in Gallia Lugduni Miſcellos id eſt multiiugis ludicris variiſq; ludiōibus refertos. Itē certamē Grecę latinæq; facūdię, in quo victoribus victi pmia cōtulerūt, & eorūdem laudes cōponere coacti ſunt. Qui aūt maxime diſplicuiſſent, ſcripta ſua ſpōgia lingua ve delere iubebant, niſi ferulis obiurgari, aut i ppinquo flumine mergi maluiſſent. Idē imp. Mirmillonē rudib⁹ ſecū dimicātē & ſpōte pſtratū ɔfodit ferrea ſica, & more victoꝝ cū palma diſcurrit.

19 Cæſar Claudius fecit lares ludos quaſi anticipatos ab Augucto, nec legitimo tēpori reſeruatos. Circo maximo marmoreis carceribus auratiſq; metis exculto, propria ſenatoribus conſtituit loca promiſcue ſpectare ſolitis, & ſup quadrigarum certamina, Troiæ luſum exhibuit. Exhibuit & Theſſalos equites, qui tauros per ſpacia Circi agebant, inſiliebantq; defeſſos, & ad terram cornibus detrahebant. Item Pantheras, quas conficiebat equitum Prætorianorū turma, ducibus tribunis. Tranquillus.

20 Nero edidit Iuuenales, Circēſes, & ſcęnicos ludos, item Gladiatorium munus. Iuuenalibus ſenes quoq; cōſulares, anuſq; matronas recepit ad luſum. Circēſibus loca equiti ſecreta cæteris tribuit. Exhibuit & Cameloꝝ quadrigas. Ludos pro ęternitate iperii ſuſceptos, appellari maximos voluit, in qbus plerīq; ex vtroq; ordine, & ſexu partes ludicras ſuſtinuerūt. Nouiſſimus eques Ro. per Catadromum decurrit, inſidens Elephanto, Fabulā Afranii togatā, incendiū noīe (quo Troiæ ruina cōtinebat) induxit, cōceſſitq; ſcenicis, vt ardentis domus ſuppellectilē diriperent, ac ſibi haberent. Sparſit & miſſilia oīum rerū id eſt varii generis munera, q̄ erāt occupātium. Singula quotidie millia auiū cuiuſq; generis. Exhibuit ēt ad ferrū quadringentos ſenatores, ſexcentoſq; equites Ro. ad conficiēdas feras in arena. Item Naumachiam aqua ex mari proximo inducta in qua innabāt beluæ. Item Pyrrhicas ſaltatiōes p ephebos. quibus peracta opera, diplomata, & priuilegia ciuitatis

Romanæ ſingulis obtulit Fecit ēt, vt Taurus Paſiphaē in ligneo iuuencę ſimulachro abditā iniret, quod multi ſpectantium crediderūt. Inſtituit & quinquēnale certamē more Græco triplex, muſicū, Gymnicū, equeſtre. Magiſtros toti certamini prępoſuit conſulares. Orationis carminiſq; latini coronā (de qua honeſtiſſimus quiſq; ꝯtenderat) ipſorum conſenſu arripuit. Scipio Africanus expugnata noua, Carthagine vrbe Hiſpaniæ, ludos gladiatorū magnifico apparatu ibidem exhibuit, quibus illuſtriſſimi pleriq; viri interfuerunt.

21 ℭDomitianus ſpectacula edidit magnifica, & ſumptuoſa in Amphitheatro & Circo, vbi p̄ter bigarū, & quadrigarū curſus duplex ēt cōmiſit pręliū equeſtre, ac pedeſtre, & in Amphitheatro nauale quoq;, Venationes, & Gladiatores exhibuit, noctibus ēt ad lychnos. Pugnas pręterea nō virorum modo, ſed & fœminarū. Toto Gladiatorii ſpectaculi tpe, habuit ante pedes ſuos puerulū coccinatū, portentoſo paruoq; capite, cū quo plurimū fabulabat̃. Edidit Nauales pugnās effoſſo circa Tyberim lacu, quas iter maximos imbres ſpectauit. Fecit & ludos Sęculares. Inſtituit & quinquennale certamē Capitolino Ioui triplex. Muſicū, Equeſtre, & Gymnicum, Fecit certamen Græci latiniq; ſermonis. Celebrauit & in Albano monte quotannis quinquatria Mineruæ.

22 ℭAdrianus imp. fabularū recitationem omnis generis in theatro ad ſcęnā & Orcheſtrā dedit. Hiſtriōes Aulicos publicauit. In Circo multas feras & ſępe cētū leones iterfecit.

23 ℭAntoninꝰ Pius munera edidit, in quibus Elephanti, Crocutæ, Rhinocerotes, Crocodilli, Hippotami, & omnia ex omni terrarum orbe animalia, etiam Tygres fuere. In munere publico tam magnanimus fuit, vt centum leones vna miſſione ſimul exhiberet ſagittis interfectos.

24 ℭGordianus imp. duodecim populo Romano ſpectacula per ſingulos. 12. dies dedit. Ita vt gladiatorum nōnunq̄ quingenta paria, & nunq̄ minus centum quinquaginta feras libycas vno die, quādoq; mille ediderit. Erat ei ſylua, in qua habuit Ceruos ducentos, Britānos equos feros. 30.

Oues feras albas. 1000. Decem aureas capreas, quas inaurari fecerat. Strutiões Mauros miniatos. 300. Onagros. 30. Apros. 150. Ibices. 200. Damas. 200. Quæ omnia populo diripienda cõceſſit, die muneris quod ſextũ edebat.

25 ¶Philippus Arabs imp. ſæculares ludos & munera édidit Circenſia. In qbus dati ſunt Elephanti. 32. Tygres. 10. Leones manſueti. 60. Hyenæ. 100. Gladiatorum fiſcalium paria. 1000. Rhinoceros vnus. Archoleontes. 10. Camelopardali. 10. Equi feri. 40. Leopardi manſueti. 30.

26 ¶Heliogabalus quaternos canes ad currum iunxit, eoq́ʒ modo vectatus eſt. Idem iunctis. 4. Ceruis in publicũ proceſſit. Sed & leones coniunxit ſe Cybelem appellans. Iunxit & Tygres ſe liberum patrẽ vocans. Iunxit ẽt quaternas mulieres, nuduſq́ʒ à nudis vectus eſt.

27 ¶Firmus imperator, vectus eſt ingentibus Strutionibus, adeo vt magis volare, quam geſtari videretur.

28 ¶Sunt & ſingularium ludorum nomina, vt Aſtragalus, Sphæriſterium, Latrunculi, alea, par impar, & alii id gen⁹. Aſtragalus latine talus ludus, & Officuloꝝ pedis coniunctura, quibus Apollonius in Argonauticis puerum Cupidinẽ ludentẽ ponit. Volaterranus ait Germanos, & Trãſpadanos hunc adhuc ludum obſeruare. Homerus ſcripſit Elpenora lapſu ſcalarum exanimatum eſſe, quum fregiſſet Aſtragalon id eſt iuguli coniuncturam.

29 ¶Ludus pilæ repertus eſt ab Anagalli puella Cercyræa, vel à Pytho quodam ſecundũ Plinium, aut Lydis ſecundũ Herodotum. Vocať aliter Sphæriſterium. Tranquillus in Flauio Veſpaſiano. Valetudine ꝓſpera vſus eſt, quáuis ad tuendam eam nihil amplius, quam fauces cæteraq́ʒ mẽbra ſibimet ad numerũ in Sphæriſterio defricaret. Pila primũ luſit Phacia iuuentus. De hoc ludo Homerus in Odyſſea locutus eſt, cuius verſus latinos fecit Volaterranus. Ille pilam dextra miſſurus ad aſtra reflectit Terga retro, rurſuſq́ʒ ad magnum protinus ictum Conſurgens terram procũbit pronus ad imam.

30 ¶Eſt & ludus latronũ, ſeu latrunculoꝝ, de quo Martialis, Inſidioſorum ſi ludis bella latronum, Gemmeus iſte tibi

miles,& hoſtis erit.Seneca. Latrunculis ludimus. Volaterranus ait Magiolinum Florētinum fuiſſe in eo ludo adeo exercitatum, vt memoriter per alium luderet minime reſpiciens,aduerſario tamen diligenter aduertente.

81 ℭAleam Palamedes reperit in caſtris Græcorum contra Troianos,dum eſſet in ocio. Luſoria tabula vocať Phimũ ſeu aleatoriũ. Aleæ teſſera duodecim habet puncta. Martialis.Hic tibi biſſeno numerať teſſera pũcto, Calculus hic gemino diſcolor hoſte perit. Aleatorium ēt quãdoq; pro aleæ ludo ſumitur.Sidonius.Atq; illic Aleatoriũ laſſis cõſumpto Sphæriſterio ſatiat.Qui alea ludunt,vocãtur aleatores & aleones.Catullus. Niſi ipudicus & vorax & aleo. Suetonius ſcribit Domitianũ imp.(quoties ocium eſſet) alea ſe oblectaſſe. Alea Romanis legibus erat vetita.Hora. Seu mauis vetita legibus alea.Hinc Cice. Lenticulũ collu ſorem Antonii,de alea condemnatũ fuiſſe ſcribit.Quũ aũt alea dicatur omnis ludus in varietate fortunæ conſiſtens, factũ eſt, vt pro periculo periculiq; dubitatione accipiať. Lucanus.Placet alea fati Alterutrũ merſura caput. Liuius. In dubiam imperii ſeruitiiq; aleã imus, Cæſar dubitãs, an traiecturus eſſet copias vltra Rubiconem aduerſus Pompeium, tãdem relicta cũctatione, Eatur(inquit)quo deorum oſtenta & inimicorum iniquitas vocat; iacta eſt alea. Petronius arbiter tradit Cæſarem dixiſſe. Iudice Fortuna cadat alea. Aleã iacere ille diciť,qui ſe periculis Fortunęq; committit. Dicimus ludere aleã. Trãquillus in Augusto. Aliquãdo vt vincat,ludit aſſidue aleam.

82 ℭTurricula, ſeu fritillus id eſt quod apud Gręcos Pyrgus dicitur.Erat enim vaſculum in modum turriculę, quo incluſæ teſſeræ iactabãtur ad tollendã ludentis fraudē. Martialis.Quærit compoſita manus improba mittere talos, Si per me miſit,nil niſi vota facit. Fritillus autē dicitur tabula luſoria, quo teſſeræ coniectæ agitatæq; mittuntur in alueolum.Iuuenalis Satyra.14.Paruoq; eadem mouet arma fritillo.Martialis. Dum blanda vagus alea december, Incertis ſonat hinc & hinc fritillis.Martialis lib.13.Hęc mihi charta nuces,hæc eſt mihi charta fritillus.

83 ¶Ludere par impar moris fuit antiqtus, qđ illo carmine Horatiano ꝯſtat. Ludere par iꝑar, eqtare ī arūdine longa.

84 ¶Ludere nucibus, noſtri temporis puerulī ab antiqs didicerunt. Nam & maiores hoc vſos fuiſſe ludo, docet illud Perſianum. Et nucibus facimus quæcūq; relictis, Quum ſapimus patruos. Nuces autē relinquere, eſt omiſſis ſtudiis, & nugis puerilibus ad grauiora magiſq; ſeria ꝯuerti. Hinc etiam ortæ illi dicendi figuræ. Nunq̄ à nucibus recedere, Redire ad nuces, Nuces obiicere, Nuces intermittere, Nucibus indulgere, Nuces repetere.

85 ¶Chartarum, ſortium, ac diuinationis ludi à perditis hominibus inuenti ſunt, qui quāuis noſtro quoq; ſeculo dānent̄ adeo, vt piaculum videatur, illis tamen adhuc ludit̄.

86 ¶Sortiri digitis, ludus fuit Italoꝝ, maxime paſtoꝝ, vt repente porrectis digitis vterq; numerū diuinet. Mātuanus Aeglo. 1. Sortiri digitis res iniucunda, voluptas Magna prius, tanti dū mens erat inſcia morbi. Simile eſt illud. Micare digitis. Cicero lib. 2. de diuinatione. Quid eſt enim ſors? Idē prope modum, quod micare, quod talos iacere, qđ teſſeras M. Varro. Micādū erit cū Greco, vtrū ego illi numerū, an ille meū ſequat̄. Nemeſianus. Digitos iactare micātes. Vn natū Adagiū. Dignus quo cū in tenebris mices id eſt cui ſecure credas, & iniurato fidē habeas. Is enī quo cū ī tenebris micamus, pōt nos fallere, ſi velit. Eraſmus.

87 ¶Habebant & Lacedemonii ludū, quo diſcum ſeu lapidē rotūdū iaculabant̄ in ſublime Cuius inuentorē fuiſſe aiūt Lycurgum. In eo enim diſco, quo in ludis Olympiacis vtebantur, Lycurgi nomen inciſum erat, authore Plutarcho. De hoc ludo meminit Martialis in Apophoretis dicens. Splendida quū volitent Spartani pondera diſci, Eſte ꝓcul pueri ſit ſemel ille nocens. Et Statius lib. 5. Syluarum. Illic Oethalio nō funderet aera diſco, Graioꝝ vis vlla virum.
¶Porro aīūt veterū monumentis prodit̄ ſummos viros & multa laude preſignes luſu nō abſtinuiſſe. Nam herculem illum, portentoꝝ domitorem, Iouis & Alcmenæ filiū fecerunt, cū puerulis ſæpius colluſiſſe, eoq; mō curas animi remiſiſſe. Cælius Cap. vltimo quinti libri, & Volaterranus.

¶ Ab Alcibiade quandoq; deprehenſus eſt Socrates cũ Lamprocle infantulo colludens. ¶ Ageſilaus cũ filio arun dinem interdum equitabat, qui puerulis mos eſt, alludēte Horatio. Ludere par impar, equitare in arundine longa. ¶ Tarentinus Archytas cum pueris de famulicio luſus agi tabat, hiſq; oblectabatur plurimum dum agitaret conui-uia. Author Cælius. ¶ Volaterranus ait Coſmum medicẽ iam ſenem & patriæ principem nepotibus paruis colluſiſ ſe, & ex his cuidam, auenam in medio foro aptaſſe.

¶ Scæuola interpres legũ, curas animi lapillis, & fritillo-quõq; diſcutiebat. Vñ Mantuanus in Syluis. Maximus īter-pres legũ, Luſiſſe lapillis Scæuolã narrat, curaſq; fugaſſe fritillo. Idē de Socrate ſic inquit. Socraticos ēt ludos, pue-riliaq; acta Legimus atq; ſenem ſtudiis iuuenilibus vſum.

¶ Gymnaſia.

Craneum.	Prytaneum.	Muſæum.
Cillarauium.	Canopum.	Serapeum.
Lyceum.	Pœcile.	Iſeum.
Academia.	Tempe.	

GYmnaſium proprie dicebatur locus, in quo nudi palę ſtritæ oleo perūcti concertabant. Nũc pro quocũq; exercitii loco ſolet accipi. Vnde & Gymnaſtes præceptor. Gymnaſiarcha Gymnaſii magiſter. ¶ Craneum Gymnaſiũ erat apud Corinthum. ¶ Eſt & Cillarauium gymnaſii no-men apud Plutarchum in Cleomene. ¶ Lyceũ Academia, Prytaneum Canopum, Pœcile, Tempe gymnaſia Athe-nis fuere. Nam & Canopum agnoſcit Philoſtratus, in He-rodis Attici vita. Pœcile vero porticus varia à latinis ap-pellatur. Nobilitata etiam præter picturam Marathonicæ pugnæ, Zenonis Stoici conuentu. Vnde à porticu Stoici dicti. ¶ Lyceum Ariſtotelis, Academia Platonis ſcholę fue-runt. Verſus Ciceronis. Inq; Academia vmbrifera, nitidoq; Lyceo Fuderunt claras fœcundi pectoris artes. De Pryta-neo Cicero lib. i. de Oratore. Et vt ei victus quottidianus in Prytaneo publice præberetur. ¶ Muſęum & Serapeum, & Iſeum publica Alexandriæ auditoria fuerunt, à muſis, & Serapi, & Iſide dicta.

¶ Stadia diuerſa.

STadium. 12. noſtros efficit paſſus. Hoc eſt pedes. 625. Hoc Cēſorinus Italicū vocat. Olympicū pedibus. 600. conſtat. Pythicū circiter mille. Vitruuius ſtadiatas domorum porticus appellat prælongas,& magnificas.

¶ Telorum Bellicorum & gladiorum nomina.

Lingula	Clunaculum	Plumbatæ
Sparus	Seceſpita	Onagri
Manobarbulus	Sica	Scorpiones
Materis	Cateia	Catapultæ
Runa	Nouacula	Aclides
Sibinus	Parazonium	Verutum
Veruina	Paltum	Venabulum
Machæra	Pugio	Geſa
Sariſſa	Haſta	Anſatæ
Harpe	Haſtile	Phalarica
Acynacis	Triphorum	Semiphalarica
Copida	Sagitta	Soliferrea
Framea	Iaculum	Lancea
Aegánea	Tragula	Rumigeſtri
Ancyle	Pilum	Meſanculæ
Sigymnum	Falces	Scibones
Geus	Harpagones	Enſis
Dolones	Fuſtibali	Caiæ
Spatha	Iſſi	Telones
Culter	Caſtra	

¶ EXPLANATIO.

TElorum vocabula Gellius lib. 11. Cap. 15. multa ponit ad hunc modum. Haſta, Pilū, Phalarica, ſemiphalarica, ſoliferrea, geſa, lancea, Rumigeſtri, faces, tragulæ, frameæ, Meſanculæ, Cateiæ, Rompheæ, Scorpius, Scibones, Silices, veruta, enſes, ſicę, mecheræ, ſpathæ, lingulæ, pugiōes, Clunacula. ¶ Lingulam veteres dixerunt gladiolū oblongum in ſpeciem linguæ factum. Cuius meminit Neuius apud eundem Gellium, Sine mihi gerere morem videat

ſingua, verum lingula. Domitius in Martialem ait lingulã ẽt capi pro inſtrumento, quod ad ſimilitudinẽ linguę cõflatum vſui eſſe poteſt ad aromata tractanda, vt in illo verſiculo Martialis. Gracileſq; lingulæ, cæreiq; chartæq;.
¶ Romphea genus eſt teli Thraciç natiõis, Valerius Flac. lib. 6. Argon. Aequaq; nec ferro breuior, nec Romphea ligno. Mantuanus mediam produxit dicens. Quam genſ, aduerſus feriat Romphea cohortes. Sparta minimi generis ſunt iacula, à ſpargendo dicta. Sunt autẽ Ruſtica tela in modũ pedis recurua. Virgilius lib. 10. Agreſtiſq; manus armat Sparus. Nam vtrũq; dicimus in maſculeo, & neutro genere. Salluſtius. Cæteriq; vt quoſq; caſus armauerat ſparis, aut lanceis. Alii præacutas ſudes portabant. Lucil. Tum ſpata, tum murices portantur, tragula porro. ¶ Manobarbulus genus eſt teli ſimilis plumbeæ pilæ, quo vtebantur milites, qui manobarbuli dicebãtur. ¶ Materis telũ eſt oblongũ breuius tñ lancea. Siſenna. Gallia materibus, Sueui lanceis configunt. ¶ Runa teli genus, latã habentis cuſpidem. ¶ Sibina, ſeu Sibinis telum eſt venabulo ſimile, Illyriis peculiare. Ennius. Illiriis reſtant, ſicis, ſibiniſq; fodẽtes. ¶ Veruina telum eſt ſimile veru. Sidonius. Cui noſter ſermo erit pro veruina. ¶ Machæra græce gladiũ ſeu cultrum latine ſignificat. Apuleius. Comminabãt ſeſe cõciſurum eũ machæra fruſtratim. Plautus. Si tibi eſt machæra, & nobis eſt vrbina domi. Quod adagiũ dici ſolet, quũ malũ malõ opponit. Vrbina enim ẽt genus eſt teli. Sariſſa dicit haſta prælonga, Macedonum genti peculiaris. Vnde & Alexandri ſtipatores ſariſſophoros vocat Curtius. Liuius. Prelongas haſtas Macedones Sariſſas vocant. Luca. lib. 8. Primiſ Pellæas arcu fregere Sariſſas. Ouidius libro duodecimo. Qui clypeo, gladioq;, Macedoniaq; Sariſſa Conſpicuus.
¶ Harpe incuruus eſt Mercurii gladius, quo vſum ferunt Perſeum. Luca. Et ſubitus ppes Cyllenida ſuſtulit Harpen. Harpen alterius monſtri iam cæde rubentem. Ponta. lib. 4. de Stellis. Quæ martem clypeo, galeaq;, adamantideq; Harpe Inſtruxit. ¶ Acynacis gladius eſt Parthorum genti peculiaris. Hora. lib. 1. Car. Vino & lucernis Mœdus Acy-

nacis immane quantum diſcrepat. Curtius lib. v. de geſtis Alexādri. Strictoq; Acynace interfecturus videbať, ni ppe Beſſus Bactrianiq; deprecarentur. ¶ Idem Curtius ait Copidas eſſe gladios leuiter curuatos, Falcibus ſimiles, qbus appetebant beluarū manus. ¶ Framea gladius eſt Marti peculiaris. Iuuenalis. Et martis Frameam, & Cyrrhæi ſpicula vatis. Martianus Capella. Gradiui frameam non auſus poſcere falcē. Cornelius Tacitus vbi de populis Germaniæ loquitur, frameas pro haſtis videť accipere dicens. Rari gladiis, aut maioribus lanceis vtunť. Haſtas, vel ipſorũ vocabulo Frameas gerunt anguſto, & breui ferro, ſed ita acri, & ad vſum habili, vt eodē telo, prout ratio poſcit, vel cōminus, vel eminus pugnent. Et eques qdē ſcuto, Frameaq; cōtentus eſt, pedites & miſſilia ſpargūt. ¶ Aeganea ſpecies eſt leuioris iaculi, authore apud Cæliū Euſtathio. ¶ Eſt & Ancyle iaculum quoddā, quo qui vtuntur, vocanť Ancyliſtæ, quãuis ēt Ancyle ſignificet anſam iaculi. ¶ Sigymnū iaculi genus eſt, author Cælius ex Lycophrone.

¶ Geus, ſiue Geum dicič telum omnino ferreum. ¶ Dolones tela ſunt bellica, à lædendo dicta, arbore Donato. Nā dolos Græce læſio dicitur. Syllius lib. 3. Nec tereti dextras in pugnam armata Dolone. Tranquillus in Claudio Cæſare. Reperti & equeſtris ordinis duo in publico cum Dolone, ac venatorio cultro præſtolantes. Seruius enarrans illud ex. 7. Aenei. Pila manu, ſæuoſq; gerunt in bella Dolones, ait Dolonem flagellum eſſe, intra cuius virgam lateat pugio. Hac dictione eſt Alphenus iuriſconſultus, Digeſtis ad legē Aquiliam. Ille (inquit) flagello, quod in manu habebat, in quo Dolon inerat, verberare tabernarium cœperat. Spatha genus eſt gladii. Iulius Capitolinꝰ de maximino imp. Fecit & Spathas argenteas, fecit ēt aureas, & omnino quicquid pulchritudinem eius poſſet iuuare.

¶ Culter ſeu Cultrum (vtrūq; enim dicimus) proprie dicebatur gladius victimariorũ, quo ſcindebanť victimæ, hinc cultrarii dicebanť victimicidæ. Propertius. Quum fallēda meo pollice cultra forent. Eius prope generis ſunt Clunaculum, & ſeceſpita. ¶ Clunaculum dicitur à ſcindendis

victimarum clunibus. ¶ Seceſpita à ſecando gladius erat ferreus, & oblongulus, manubrio eburneo rotundo, quo Flamines, Flaminicæ, & Pontifices vtebantur ad ſacrificia. Tranquillus in Cæſare Tyberio: Nã & inter pontifices ſa-crificanti ſimul pro ſeceſpita plũbeum cultrũ ſubiiciendũ curauit. ¶ Sica gladius eſt occultus & inuaſorius, qui inclu-ſus ligno formã habet baculi. Hoc q vtunt, Sicarii vocant. Horatius. Si quis erat dignus deſcribi, qđ malus, aut fur. Quod mœchus foret, aut Sicarius. Martialis lib. 11. Inua-ſit medicus Sica Phreneticus Eucli. ¶ Cateia gladius eſt fal catus Germanis olim frequẽs. Syllius. Panda manus eſt ar-mata Cateia. Pontanus lib. 5. de Stellis. Armaq́; , Pilaq́; , Cateias. ¶ Nouacula culter eſt raſorius, cuius artifices dicũ tur Nouacularii. Martialis de ferramentis tonſoriis Ton-dendis hæc arma tibi ſunt apta capillis, Vnguibus hęc lon-gis, vtilis illa genis.

¶ Parazonium gladii genus, quod accingi ſolet zonæ. ¶ Paltum teli genus eſt, ſeu minoris iaculi, quod ĩ itinere torquetur. ¶ Pugio genus teli, ſeu gladii breuiuſculi à pu-gnando dicit, vel ꝙ punctim feriat, vel ꝙ punctim teneat. Hinc diminutiuũ Pugiunculus. Cicero Hiſpaniẽſem Pu-giunculum Cn. Piſonem appellat. Haſta dicit, quod ſtans, vel à ſtante ferri ſoleat. Vnde & haſtile deductum. Moris erat antiquitus haſtam ſubiicere rebus quæ exponebant vænales per auctionẽ. Hinc haſtarium dicebat auctiona-ria illa venditio. Tranquillus in Auguſto, Ipſum bonaq́; eius ſubiecit haſtæ. Haſtici ludi qui haſta cõficiunt. Idem author in Caligula. Edidit & peregre ſpectacula in Sicilia Syracuſis haſticos ludos. Haſta pura dicit, nullo ferro prę-pilata. Virg. Ille vides pura iuuenis qui nititur haſta. Sueto nius in Claudio. Poſidem ſpadonem Britãnico triumphó inter militares viros haſta pura donauit. Haſtis puris enim milites ob fortitudinem donabant. Hinc ſcribit Plinius Si-cinium Dentatũ donatũ fuiſſe haſtis puris duodeuiginti. ¶ Triphorum dicit telum longitudine triũ cubitoꝝ, quod Catapulta mittit. Ennius. Aut permaneret paries pcuſſus triphoro. ¶ Sagitta iaculũ quod arcu mittit. Hinc ſagittare

verbum,

verbum, id eſt iaculari. Hieronymus. Vt ſagittent in occultis imaculatum. Sagittarius, qui ſagittas itorquet. Trãquillus in Flauio Veſpaſiano. Syriacũ ꝓmiſit exercitũ. Hinc. 40. millia ſagittarioꝝ. Sagittarios equeſtres Græci Hippotoxotas vocãt. Omnium optimi ſagittarii ſunt Parthi, qui fugientes, & auerſi iaculanť & lędunt perinde ac diuerſi, Lucanus. Ocyor & miſſa Parthi poſt terga ſagitta. Fiunt etiã compoſita ſagittifer, & ſagittipotens. Cicero in Arati Phęnomenone. Menſe ſagittipotens ſolis quum ſuſtinet orbẽ. Rufus Feſtus. Mẽbra ſagittigero cedũt poſtrema reuecto. ¶ Iaculum, quicquid iaci poteſt. Hinc iaculari verbũ. Iuuenalis Satyra prima. Et quãtas iaculeť Monycus ornos. Dicimus ẽt iaculo & eiaculo. ¶ Tragula à traiiciendo, vel qđ infixa ſcuto trahatur. Metaphorice pro dolo capiť. Plautus. Tragulã in te iniicere adornat. ¶ Pilum dici põt quinq; pedum haſtile. Sulpitius ait Pila Romanoꝝ eſſe miſſilia trium pedum. vtrinq; præfixa ferro trigono vnciarum nouem. Luca. Infeſtiſq; obuia ſignis Signa, pares aquilas, & pila minantia pilis. ¶ Falces, Harpagones, fundæ, fuſtibalę, plumbatæ, Onagri, Scorpiones numerantur à Vegetio inter tela naualia. Fundis qui vtuntur vocantur funditores. ¶ Catapulta dicitur velox iaculum, vel ſagitta. Plautus. Atq; ita te neruo torquebo, vt Catapultæ ſolent.

¶ Aclides Seruius ait tela eſſe adeo antiqua, vt nec vſquã cõmemorentur in bello. Legitur tñ, ꝙ ſint clauæ cubito, & ſemis factæ eminentibus hinc inde acuminibus, quæ ita in hoſtem iaciuntur religatæ loro, vel lino, vt peractis vulneribus poſſint ad dominos redire. Putatur tñ eſſe teli genus, quod per flagellũ in imenſum iaci poteſt. Virg. lib. 7. Aenei. Oſcorumq; manus, teretes ſunt Alcides illis Tela, ſed hæc lento mos eſt aptare flagello ¶ Verutum eſt telum breue & anguſtum Authore Nonio. Sallust. in. 3 Hiſt. Auxiliumq; manebãt in modum Veruti militaris. ¶ Geſa Gallorum ſunt tela. Virg. lib. 8. Aenei. Duo quiſq; Alpina coruſcat Geſa manu. Seneca i Hippolyto. Et rigida molli Geſa iaculari manu. ¶ Venabulum Venantium haſta lato præpilata ferro. Ouidius in Epiſtola Phedræ. Siue tenes lato ve-

nabula cornea ferro. ‖Anſatę ſunt iaculamẽta cum Anſis. ‖Sequẽtia iaculoꝵ noĩa, enumerant̃ à Crinito, vbi de telorũ generibus meminit. Spari, Cateię, Frameę, Caię, Rumigeſti, Meſanculæ, Sibini, Geſa, Veruta, Aclides, Romphea, Lanceæ, Pila, Sariſſæ, Scibones, Tragulæ, Telones, Haſtæ, Sudes, Phalaricæ, Iſſi, Faces, Semiphalaricæ, Cæſtra, Soliferrea, Scorpii.

¶Propria Gentium tela.

¶Framea Germanoꝵ. Romphea Tracum. Lancea Hiſpanorum, vnde Varro apud Gelliũ ait Lanceã non latinum, ſed Hiſpanoꝵ eſſe verbũ. Pila Romanoꝵ. Iſſi Boiorum. Sariſſæ Macedonũ, Sibini Illyricoꝵ. De peculiaribus quarũdam gentium telis. Mantua. lib. 1. de Calami. ſic inquit. Martia fert Macedo teretes in bella Sariſſas, At Scythicæ longis vtunt̃ Amazones haſtis, Romulidæ certant pilis, celereſq; Cateias, Barbarus aduerſos Gallus iaculat̃ in hoſtes, Parthus equo verſis pugnat fugiente ſagittis.

¶Tela, & Sceptra deorum.

¶Harpe gladius eſt Falcat⁹ Mercurii. Vñ & Ouidius Harpen vocat Cyllenidẽ lib. 5. Meta. vbi ait. Brachia tendentẽ Cyllenide cõfodat Harpen. Hoc ẽt gladio vſus eſt Perſeus quum interfecit Meduſam. Idẽ Ouidius lib. 5. Meta. Vertit in hũc Harpen, madefactam cęde Meduſę Acriſioniades. ‖Frameã poetæ vocãt Martis haſtã ‖Simulachro Apollinis apponebat̃ arcus, ſagittæ Clypeus & Lyra. Claudian⁹. Mars clypeo melior, Phœbus præſtantior arcu.

¶Sceptrum, & fulmen Ioui tribuuntur. Vnde & poetæ Iouem appellant fulminatorem, fulminigerum, fulguratorem, tonitrualem, ſceptrigerũ. Quintianus in Orpheo. Aſtant cœlicolæ intenti, quæ fulminiger rex Præcipitat. Bap. Pius. Iunxit Agenoridæ ſceptrifer ipſe tonans.

¶Claua fuit Herculis telum. Ouidius in epiſtola Deianyræ. Inſtruxitq; manum claua domitrice ferarum. Idẽ li. 15. Vulnera clauigeri quę fecerat Herculis arcus.

¶Fuſcina telũ fuit triſulcũ, inſigne Neptuni, vt apud Priapeiam. Neptuni Fuſcina telũ Martialis lib. 1. Fuſcina dente minax nexu fuit anchora curuo. Dicit̃ & tridẽs velut tres

habẽs dentes. Neptunus apud Virgilium lib. 1. Aenei. Non illi imperiũ Pelagi, ſęuumq́ꝫ tridentẽ, Sed mihi ſorte datũ. Lucanus lib. 4. Aequorei rector facias Neptune tridentis. Oui. lib. 8. Met. Regna vagæ dixi ſortite tridẽtifer vndæ.

¶ Impoſſibilia factu.

¶ Ioui Fulmen, Herculi clauã, Homero verſum ſubtrahere, tria hæc olim credita ſunt ipoſſibilia, authore Macrobio lib. 5. Saturnaliorum. Quod & ſi fieri poſſet, alium tñ nullũ deceret, vel fulmen pręter Iouem iacere, vel certare ꝑter Herculẽ robore, vel canere, quod cecinit Homerus.

¶ Machinæ quędã bellicæ, & tormenta.

1	Bombarda	6	Sambuca	13	Colubrina
	Teſtudo	7	Exoſtra		Serpentina
	Falx	8	Telenon	14	Arcubaliſtæ
	Aries	9	Scorpio		Carrobaliſtę
2	Vinea		Onager	15	Malleoli
3	Plutei	10	Cochleæ	16	Harpagæ.
4	Muſculi	11	Baliſta		
5	Turres	12	Phalarica		

¶ EXPLANATIO.

1 BOmbardam Galli vocant machinã, à bombo, & ardeo, vt autumat noſter Nicolaus Beraldus, execrabile prorſus inuentum, quo nihil fulmini magis ſimile, luce, impetu, & odore teterrimo. Cuius inuentori (vt inquit ille) robur & æs triplex circa pectus erat, illum parentis crediderim ſui ceruicem, & penetralia ſparſiſſe nocturno cruore Hoſpitis. Ille venena Colchica, & quicquid vſquam cõcipitur nefas tractauit, qui tam horrendam primus machinã commentus eſt in hominum perniciem, caſtrorumq́ꝫ, & ciuitatum ruinam, ceu parum eſſent tot arcus, tot ſagittę baliſtæ, ſcorpiones, Onagri, arcu baliſtæ, cuſpides, lanceæ, conti, haſtæ, niſi & hoc inuẽtum multo omnium peſſimũ ingenioſa in ſui perniciem mortalitas excuderet. Graphicam tormenti huius deſcriptionem, vide apud eundem Beraldum in Ruſticũ Politiani, ex verſibus Ioãnis Mariæ

Catanei. Ricardus Bartholinus Bombardam vocat turri/fragam nouo ſed tamen conuenienti epitheto. De Bom/barda, Pamphilus ſaxus. Si poſſem cœli ſublimia tecta fe/rire, Per me tota Iouis regia corrueret. Volaterranus ait Bombardam primam à Germanis dono venetis datam, quum hi apud Clodiam foſſam genuenſes obſiderent.

¶ Vegetius ait teſtudinem machinā fuiſſe bellicā, de ma/teria, ac tabulatis contextā, quæ ne exureret incendio, co/riis, vel ciliciis centonibuſq; veſtiebat. Hæc intrinſecus ac/cipiebat trabem adunco præfixā ferro, quod falx vocatur, ab eo quod incurua eſt, vt de muro lapides extrahat. Idē ait caput eius veſtiri ferro, appellariq; arietem, quod fron tem habeat duriſſimā, quæ ſubruat muros, & arietū more retrocedat, vt cum impetu vehementius feriat. Habet autē teſtudo machina ſimilitudinē cū teſtudine vera. Nā ſicut hæc modo reducit modo profert caput, ſic illa interim re/ducit trabem, & qñq; exerit. Teſtudinē Ammianus Marcel linus deſcribit hoc modo. Teſtudo cōpaginatur immanis axibus roborata, Longiſſimis, ferreiſq; clauis aptata, Et cō tegitur coriis bubulis, virgarumq; recenti textura. Atq; limo aſperguntur eius ſuprema, vt flāmeos detractet, & miſſiles caſus. Conſeruntur aūt eius frontibus triſulcæ cu/ſpides præacutæ, ponderibus ferreis graues, qualia nobis pictores oſtendunt fulmina, vt quicquid petierit, exertis aculeis abrumpat. Hāc itaq; molem palis & funibus regēs numeroſis intrinſecus miles, languidiori muroꝶ parti ad/mouet. Et niſi deſuper pugnātium vires præualuerint, col/liſis parietibus aditus facit ingentes. Hæc Heliopolis dici/tur, Eiuſq; author Demetrius Antigoni filiꝰ Rhodo aliiſq; vrbibus oppugnatis Poliorcetes eſt appellatus. De teſtu/dine Pāphilus. Contextis equites clypeis ſub mœnia ten/dunt, Iuncta ſimul nomen ſcuta dedere mihi. Idē Ammia nus de ariete ad hunc modū ſcribit. Erigit abies vel ornus excelſa, cuius ſummitas duro ferro concludit, & prolixo, arietis formā efficiens, quæ huic machinamento vocabulū indidit. Hæc vtrinq; ſuſpenſa tranſuerſis aſſeribus & ferra/tis, retrocedens, rurſus ad obuia quæq; rūpenda protrudit

ictibus validiſſimis, inſtar aſſurgentis, & cedentis armati. Qua crebritate velut reciproci fulminis impetu ædificiis ſciſſis in rimas concidunt ſtructuræ laxatæ murorum, De Ariete Virg. Labat Ariete crebro Ianua, & emoti procumbunt cardine poſtes. Oui. lib. 11. Meta. Nec leuius pulſata ſonat, quā ferreus olim Quum laceras aries, baliſta ve cócutit arces. Hinc arietare verbum id eſt cũ ĩpetu percutere. Virgilius. Arietat in portas, & duros obice poſtes. De Ariete Pamphilus. Rumpo fores, muros quatio, demolior arces. Cornua ferrata ſub trabe dura gero.

2 ¶ Vineæ (quas aliter Cattos vocãt) fiebãt hoc modo. De lignis leuioribus machina colligabat̃, Lata pedibus octo, alta pedibus ſeptem, longa. 16. Huius rectũ munitione duplici tabulatis cratibuſq́ꝫ contexebat̃. Latera ſepiebãtur vimine, ne ſaxoꝝ telorumq́ꝫ impetu penetrarentur. Extrinſecus aũt ne imiſſo concremaretur incendio, crudis ac recentibus coriis, ac centonibus operiebatur. Multis in ordinem iunctis ſe ſupponũt milites, q̃ tuti penetrãt ad excauãda muroꝝ fundamẽta. De vinea Propertius lib. 4. Dumq́ꝫ aries murũ cornu pulſabat aheno. Vineaq́ꝫ inductũ, longa tegebat opus. Lucanus. Adoperta leui ſuccedit vinea terra. Pãphilus Saxus. Martis nõ Bacchi noſtra eſt vindemia; cur ſic Me dicãt, latus hoc ſignat vtrumq́ꝫ meum.

3 ¶ Plutei contexebãtur ad ſimilitudinẽ caſſidis è vimine. Ciliciis protegebãtur; coriis terniſq́ꝫ rotulis, quarum vna in medio, duæ in capitibus opponebãtur. Admouebãtur in quãcũqꝫ partem more carpenti, & applicabãtur muris. Horum munitione protecti obſeſſores ſagittis, fundis, & miſſilibus obſeſſos, de propugnaculis ciuitatis exturbabant, vt ſcalis aſcendendi facilior pateret occaſio.

4 ¶ Muſculi dicuntur minores machinæ, q̃bus protecti obſeſſores vrbis foſſatum (verbũ eſt Vegetii) comportatis lignis, & lapidibus complent, & ſolidãt, vt turres ambulatoriæ ſine impedimẽto admoueãtur, & applicentur muris. Minores ſunt vineis, & Pluteis firmiores. Vocãtur autem à ſimilitudine muſculoꝝ piſcium. Nam queadmodum illi quum minores ſint, tñ Balenis auxilium adminiculumq́ꝫ

exhibent; ita quoq; hę machinæ ſubſidio ſunt ambulato-
riis turribus ad parandã viam, prę muniendaq; itinera.

5 ¶ Turres ambulatoriæ ſunt machinamẽta trabibus tabu-
latiſq; compacta, crudis coriis & centonibus cõmunita, ne
hoſtili cremẽtur incendio. Fiebãt interdum tanta ꝑcerita
te, vt & muros, & lapides turres altitudine ſuperarent. Vo-
luebantur multis rotis arte mechanica ſuppoſitis. Quum
muris admouebantur, prę ſens erat ciuitatibus periculum.
Nam ſurſum verſum habebant ſcalas, quibus irrũpebaꝰ in
vrbem. Deorſum verſum arietes, quoꝝ impetu diuellebã-
tur muri. In earũ faſtigio collocabãtur ſagittarii, q obſeſſos
contis, & ſaxis miſſilibus protrudebant, eoq; modo capie-
bant ciuitatem ſine mora. Obſeſſis enim nulla ſpes erat au
xilii; quum ſupra ſe aſpicerent altiorem hoſtium murum.

6 ¶ Sambuca fiebat ad ſimilitudinem citharæ. Nam vt in ci-
thara ſunt chordæ, ita in trabe, quæ turri admouebaꝰ, erãt
funes, qui pontem de ſuperiori parte trocleis laxabant, vt
deſcenderet ad murum, exibantq; ſtatim bellatores, & per
eam tranſeuntes mœnia vrbis inuadebant.

7 ¶ Exoſtra pons erat turris ambulatoriæ; per quẽ obſeſſo-
res in muros obſeſſarum vrbiũ tranſmeabant.

8 ¶ Telenon machina fiebat hoc modo. Trabs vna in terrã
pręalta defigebaꝰ, in cuius vertice connectebaꝰ altera lon-
gior dimenſa medietate eo librãmẽto, vt depreſſo vno ca
pite, erigereꝰ alterum. In vno quoq; capite cratibus, & tã-
bulatis contexebaꝰ machina; in qua pauci collocabantur
milites. Depreſſo itaq; per funes altero trabis capite, alte-
ro vero (in quo erãt) eleuato imponebantur in murum.

9 ¶ Obſeſſi ab obſeſſoꝝ machinis tutabanꝰ ſe, baliſtis, arcu-
baliſtis, Onagris, ſcorpiõibꝰ, fuſtibalis, & ſagittariis fũdis.
¶ Scorpiones machinę ſunt, quę Vegetii tpe dicebantur
manubaliſtæ. Ideo aũt nomen hoc traxerunt, quod paruis
ſubtilibuſq; ſpiculis inferrent mortẽ. Aliter Scorpio vocaꝰ
Onager, ꝙ aſini feri quũ à venantibus agitanꝰ, ita eminus
lapides poſt terga calcitrando emittunt, vt perforẽt pecto-
ra ſequentiũ, aut pfractis oſſibus capita ipſa diſplodãt. Sa-
xis autẽ per Onagrum contortis non ſolũ equi elidebãtur

& hoies,ſed etiam hoſtium machinamēta frangebant̃.De ſcorpione & eius forma,vide Marcellinum lib.23.

10 ℭCochlæ dicebanturrotundę machinæ,quibus p circuitum obſeſſores conſcendebāt in muros inimicorum.

11 ℭBaliſta bellicum erat tormentū ex ferro, aut Taxo, aut oſſe,quo magni lapides emittebātur, vt ait Sulpitius.Oui. lib.1.de triſt.Quam graue baliſtæ mœnia pulſat onus.Cicero lib.2.Queſt.Tuſ.vt enim baliſtę lapidū,ita reliqua tormēta teloꝝ. Baliſta formabat̃ ea magnitudine, vt lapides 120.pondo eiacularet̃, Baliſta maior ſaxa cōtorquet.Hæc à Phœnicibus reperta eſt.De hac Syllius lib.1.Phocais effundit vaſtos baliſta molares. Baliſta minor haſtā iacit, & parua ſpicula.De hac videt̃ itellexiſſe Lucanus lib.3. Phatſaliæ,dicens. Neq; enim ſolis excuſſa lacertis Lancea, ſed tenſo baliſtæ turbine rapta Haud vnū cōtenta latus trāſire quieſcit Sed pandens perq; arma viam, perq; oſſa, relicta Morte fugit,ſupeſt telo poſt vulnera curſus. Funibus nerviſq; tendebatur, Hęc quanto maior fuerat,tanto longius eiaculabat̃,& emittebāt ſpicula, Quum dirigebat̃ ab exercitatis hominibus,penetrabat̃ quodcūq; percuſiſſet.Agnoſcebaturq; interdum lethale vulnus priuſq̄ telum cerneretur. De Baliſta Pamphilus Saxus. Nil vallū,nil terra tumens,nil mœnia proſunt. Subſequitur telū magna ruina meum.Figurā baliſtæ deſcribit Marcellinus lib.23.

12 ℭPhalarica genus erat teli,qđ ex phalis id eſt turribus ligneis intorquebat̃.Erat aūt p̄fixa valido ferro in modum haſtę intra tubū.Cuius haſta ſulphure,reſina, bitumine & ſtuppis conuoluebat̃,infuſo oleo,qđ incendiariū vocabāt & è baliſta emittebat̃. Lucanus. Hūc aut tortilibus vibrata Phalarica neruis Obruat,& aut vaſti muraliā pōdera ſaxi. Hunc aries ferro baliſtaq; limine portæ Submoueat.Pamphilus Saxus.A ſumma veniens contorta Phalarica turre. Quæ ferit,in cineres fulminis inſtar agit.

13 ℭInter noſtri tpis machinas habent̃ Colubrina,& Serpētina,qđ oblonge fiāt habeantq; effigiē prope ſerpentis,& Colubri. Idem Pāphilus.Vis, ſonitus,rabies,motus,furor, ſpetus,ardor.Sunt mecū,Mars hæc ferreus arma timet.

14 ¶ Arcuballiſtæ, & Carrobaliſtæ, dicebantur minores machinæ, q̃ curriculis ferebantur.

15 ¶ Malleoli erāt quædam miſſilia, quę arcu iaciebātur, materiam habentia ad cōburendum. Liuius. Aliqui venerunt ferentes ſtuppā, picem, & malleolos, Inter machinas etiā numerātur triſaces, Cataphrattæ, Plūbatę, Tribali.

16 ¶ Falces, & Harpagæ armorum genera ſunt apta murorꝫ oppugnationi. Siſenna apud Nonium. Falces iniectas cōminuunt, Puteos propius collocatis Harpagis deiiciunt, mittunt è turribus.

¶ Varia armorꝫ genera & bellorꝫ inſtrumēta.

1	Galea	7	Thorax	9	Pharetra
2	Ancyle	8	Phaleræ		Corytus
3	Parma		Ephippia	10	Lorica
4	Pelta		Stapedes	11	Vmbo
5	Cętra		Frenum		
6	Ocrea		Capiſtrum		

1 Galea dicitur Caſſis, ſeu ferreum capitis tegumentum, a galero, quo veteres vſi ſunt. Ouidius in Epiſtolis. Et galeam preſſa ſuſtinuiſſe coma. Ea ornata criſtis, & pennis maiorem ſolet incutere terrorem. Vnde Virgilius lib. 8. Aeneid. Terribilem criſtis galeā, flāmaſq; vomentē. Mantuanus in Alphonſo. Pennicomas tollunt galeas, ac more latino Picturata ferunt longis haſtilia roſtris. Idem ſignificat Caſſis. Dicimus etiā Caſſida. Propert. Aurea cui poſtq̃ nudauit caſſida frontem.

2 ¶ Ancyle dicitur breue ſcutum Nonio. Hoc ex vtroq; latere reciſſum erat, vt nullus videretur angulus, & ſummū infimumq; latus eius medio pateret. Ferunt ancylia principante Numa Pompilio cœlitus fuiſſe demiſſa, Ouidius libro quarto Faſt. Ecce leui ſcutum verſatū leniter aura Decidit, à populo clamor ad aſtra venit. Idem libro quinto. Ecce ancyle vocant, quod ab oī parte reciſum eſt, Quaq; oculi ſpectes, angulus omnis abeſt.

3 ¶ Parma fuit breue ſcutū peditibus peculiare. Virg. lib. 11. Enſe leuis nudo, Parmaq; inglorius alba. Dicimus & parmula. Horatius. Tecum Philippos & celerem fugā Senſi

relictá non bñ parmula. Ouidius libro duodecimo. Fulua iubis Caſſis, nec onus caua parma ſiniſtræ.

4 ¶ Pelta dicitur clypeus Amazonum, in modum Lunæ recuruus. Virgilius. Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis. Idem libro vndecimo. Fœminea exultãt lunatis agmina peltis. Statius lib. 5. Syl. Vellet Amazonia latus interclu dere pelta. Trãquillus in Nerone. Securibus peltiſq; Amazonicis inſtruendi. Hinc peltiferæ dicunt Amazones. Ouidius. Qui modo peltiferas fudit Mæotidas armis.

5 ¶ Cætra ſcutum eſt loreum, quo vtuntur Afri, & Hiſpani. Lucanus libro ſeptimo. Illic pugnaces commouit Iberia Cætras. Virgili⁹. Læuas Cætra tegit. Cætrati dicuntur, qui vtuntur huiuſmodi ſcutis.

6 ¶ Ocreæ dicuntur crurum munimenta. Apuleius. Ille galea caput, ille crura Ocreis inuoluit. Hinc Ocreati Ocreis ornati. Plinius. Ad reliquos vſus laborioſe euellit Ocreatis cruribus. Vegetius, Pedites ſcutati præter catafractas, & galeas etiã ferreas, Ocreas in dextris cruribus cogerentur accipere. Virgilius libro ſeptimo Aeneidos. Alii thoracas ahenos, aut Ocreas leues lento ducunt argento.

7 ¶ Thorax dicit ferreũ pectoris munimentũ, & quicquid à collo ad coxendicem ꝓtenditur in anteriori corporis parte. Thoracati, Thorace induti. Plinius. Parrhaſius pinxit Nauarchum Thoracatum. Fiebãt olim Thoraces cratibus coſtarũ ferreis, vñ & vexiles vocãtur Statio, & multiplices lib. 12. vbi ait. Multiplicẽ tenues iterãt Thoraca cathenę.

8 ¶ Phaleræ ornamenta ſunt equorum, qui inde vocantur Phalerati. Virgilius libro quinto Aeneid. Primus equum Phaleris inſignem victor habeto. ¶ Ephippia ſunt ſtragula, quibus equi integũtur, vel ſellæ eis ad inſidẽdũ poſitæ. Cato. Fuit mihi equus ſine ephippio. Equi ephippiarii dicuntur, quibus imponuntur ſellæ, ne graui inceſſu vulnerent ſeſſorem. Ephippiati equi ſuis Phaleris ornati. Horatius adagium fecit. Optat ephippia bos piger, optat arare caballus, vbi quis vult ea curare, quoꝝ eſt ignarus.

¶ Capiſtrum, & frenum vincula ſunt capitis equoꝝ. Martialis. Paret purpureis aper capiſtris.

¶Stapedes machinulæ ſunt ferreæ, quibus pedes ſuſtinēt equitantes.

9 ¶Pharetra repoſitoriū ſagittarū, q̄q̄ & pro ſagittis interim capiatur. Mantuanus. Duo tela mea deprome pharetra. Ouidius lib.1. Meta. Deq; ſagittifera prompſit duo tela pharetra. Scranteum ēt dicitur, in quo recondunt ſagittæ. ¶Corytus theca eſt arcus, & q̄nq; ſagittarum. Virg lib.10. Corytiq; leues humeris, & lethifer arcus. Syl. lib. 15. Turba ruunt, ſtridentq; ſagittiferi Coryti.

1 ¶Lorica dicit̃ ferreum corporis munimentum, quale apponebat̃ antiquis regū, & imperatoꝝ ſtatuis. Dicitur autē Lorica, velut cōnexa loris. Squalebat ferri laminis, vt cruſtis cochlearum. Vitruuius. Non patiet̃ lorica teſtacea læ di latera. Modeſtus. Centuriones nimium bellicoſas loricas trāſuerſis caſſidum criſtis (vt à ſuis facilius noſcerent̃) habebāt. Martialis. Inuia Sarmaticis domini lorica ſagittis. Hinc loricare eſt armare, ſeu loricam induere. Plinius de Ichneumone in Aſpidē certaturo. Mox (inquit) vbi pluribus eodē modo ſe coriis loricauit, in dimicatıonē pergit.

11 ¶Vmbo dicit̃ pars clypei eminentior. Capit̃ & pro toto clypeo. Virg. lib. 10. Sed ſuſtinet ęreus vmbo. Statius libro decimooctauo. Euboicū duris rūpunt vmbonibus agmē

¶Diuerſa nomina ad militiā ſpectātia.

1	Exercitus		Ordinarii		Liticines
	Tribuni		Auguſtales		Aenatores
	Ruffuli		Aquiliferi	12	Menſores
	Rutili	7	Imaginarii	13	Torquati
	Flexumines		Signiferi		Candidati
	Troſſuli	8	Teſſerarii	14	Anteſignani
	Myrias	9	Campigeni		Vexillarii
2	Legio	10	Metatores	15	Aquiliferi
3	Cohors		Beneficiarii	16	Draconarii
4	Turma		Librarii	17	Primipilus
5	Phalanx	11	Tubicines	18	Manipulus
6	Haſtati		Cornicines	19	Nauarchus
	Pilani		Buccinatores	20	Bellatores

	Imbelles	38	Lancearii	Megiſtanes
21	Velites		Doryphori	Monarcha
22	Peltati		Macherophori	Dinaſtes
23	Catafracti		Enſiferi	Hecatontarch*
24	Haſtati		Sariſſophori	Nauarchus
25	Scutati		Spathiferi	Strategus
	Cetrati		Mucronigeri	Archipolis
	Clypeati		Cultriferi	Agoronamus
26	Ferentarii		Teligeri	Eparchus
27	Arcitenentes		Iaculiferi	Ethnearches
	Sagittarii		Spiculigeri	Genearcha
28	Zoarchus		Haſtigeri	Irenarches
	Therarchus		Haſtiliferi	Philarchus
	Ilarcha		Vrbiniferi	Coſmoarchus
	Chiliarcha		Tortores	Democraticus
	Nyriarcha		Scorpionarii	Ephorus
29	Tyrones		Baliſtarii	Decearchus
30	Claſſiarii		Arcubaliſtarii	Decarchus
31	Rorarii		Colubrinarii	Tetrarcha
32	Exauctorati		Funditores	Dubenus
33	Gregarii		Pyrobolarii	Trierarchus
34	Triarii		Clauigeri	Demarchus
35	Elaphri	39	Imperator	Archon
36	Accenſi		Rex	Suffes
37	Dimachæ		Dominus	

EXPLANATIO.

1 Exercitus dicitur magnus militũ numerus, ab exercitatione. Cui præeſt, qui legiones cum ſuis auxiliis cõminiſtrat. Eiuſq; officium conſiſtit non ſolum in danda, ſed ẽt obſeruãda diſciplina. Is vocabatur à Romanis tribunus militaris, cui iubebãtur parere milites. Eius intererat milites in caſtris cõtinere, ad exercitationes ꝑducere, claues portare, vigilias interdũ circuire. Annonæ & cõmeatibus conſulere, cõpeſcere tumultus militares, delicta ſecundum authoritatem caſtigare, audire cõmilitonum querimonias,

& id multa genus alia. Dicebatur aũt tribunus à tribu, quòd Romulius primus milites ex tribu legit. Tribunorum militarium alii dicebātur Ruffuli, qui creabātur in exercitu. Alii cōmitiati, qui deſignabātur in comitiis. Dicti ſunt & Rutili, quod Rutilius Ruffus legem de his creādis ab exercitu, quũq; tulerit. Equeſtris ordinis nomen ſæpe mutatum eſt. Nam qui ad equitatum trahebātur primum Flexumines, poſtea Troſſuli dicti ſunt, quum oppidũ in Thuſcis eo nomine ſoli ſine peditatu cepiſſent. Miles ſuberat centurioni, Centurio tribuno, Tribunus legato, Legatus Conſuli, Conſul dictatori, Cēturio centũ peditibus præerat. Is erat, quē nunc primipilum dicimus. Myrias continebat decem millia, Hinc Myriarches, qui decem millibus præeſt.

2 ¶Legio à delectu militum dicta eſt authore Nonio. Romanorum legiones habebāt ſingulæ ſena millia, & interdum amplius, vbi res poſtulabat. Differebant aũt ab auxiliatoribus. Nam auxiliatores conducebantur ad prælium ex diuerſis locis, nec diſciplina inter ſe, nec notitia, nec affectione conſentientes, aliiſq; inſtitutis vtentes, & diſſimili armorum vſu. Iungebāturq; legionibus adminiculi nō principalis ſubſidii loco. Legio aũt propriis cohortibus cōſtabat, habebatq; grauis armaturæ principes haſtarios, triarios, & anteſignanos, Item leuis armaturæ ferentarios, ſagittarios, funditores, baliſtarios, vt ꝑprios, vnoq; animo & pari cōſenſu caſtra munientes. Erat in legionibus tanta armorum exercitatio, & fiducia, vt nuſq̃ legātur plures fuiſſe legiones, quam duæ. Qui legionũ matriculis inſeri volebant, hoc eſt numerari inter legionarios, ſolebāt iurare, idq; ſacramentũ dicebatur. Iurabāt aũt per deos, & imperatoris maieſtatem ſe fidē ſeruaturos inuiolatā, æternũq; famulatum ſuo principi exhibituros, militiā nunq̃ deſerturos, nec recuſaturos mortem pro Rep. Habebat legio decem cohortes. Quarũ prima habebat pedites. 1105. Equites loricatos. 131. Secũda pedites. 555. Eqtes loricatos. 66. Tertia pedites. 555. Equites itidē. 66. Quarta pedites. 600. Equites. 66. Quinta totidem. Hæ autē primæ ordinabant in prima acie, tanq̃ magis ſtrēnuę. Sexta pedites, 555. Equi-

tes.66. Septima pedites.555. Pedites.56. Octaua,nona,& decima ſingulæ totidem. His decē cohortibus perficiebat̃ legio,quæ habebat peditū.6000.Equites.731. A numero, & ordine legionum milites dicebātur Primani,Secūdani, Decumani,primæ & ſecundę,aut decimæ legionis.

3 ¶Cohors diuidebat̃ in.50.manipulos. Manipulus in.25. milites.Manipulum aūt Varro ait eſſe minimam exercitus manum,quæ vnum ſequitur ſignum.De quo verbo Ouidius.Illa quidē fœno(ſed erat reuerētia fœno,Quantum nunc aquilas cernis habere tuas) Pertica ſuſpenſos portabat lōga maniplos.Vnde maniplaris nomina miles habet. Lucanus lib.1. Conuocat armatos exemplo ad ſigna maniplos.Hinc maniplares milites dicti à manipulo fœni qđ ſequebantur.Cohortem Ephorus apud Plutarchum affirmat q̄ngentos eſſe viros; Calliſthenes vero ſeptingentos. Quidam alii(inter quos eſt Polybius)nongentos.

4 ¶Centuria dicebatur centenarius militum numerus, cui qui præerat,vocabatur centurio.

¶Conſtabat Turma ex.32. equitibus. Varro turmam ait dictam eſſe mutata e in v, quaſi ternam,quod terdeni milites ex tribus tribulus Lucerum,Rhamnium,& Tatienſiū fiebāt.Sidonius vocat turmas terrificas decenti epitheto, vbi ait,Et iam terrificis diffuderat Attila turmis In campos ſe Belga tuos.Horatius minaces,æratas & alipedes,Syllius. Haſtatas Valerius Flac.Criſtatas Claudianus,Pugnaces Sabellicus,vagātes Lucanus.A turma fit aduerbiū turmatim.

5 ¶Phalanx dictio eſt Macedonica quadratā aciē,& cuneū militarē ꝓprie ſignificans,q̄n pes pedi,clypeus clypeo,vir viro in acie conſerebat̃,qui mos erat Macedonū peculiaris.Curtius.Macedones inquit phalangē vocant peditum ſtabile agmen, quum vir viro, & armis arma cōſerta ſunt. Capitur tñ pro quouis exercitu. Virgilius lib.6. Aeneidos. At Danaum ꝓceres,Agamēnoniæq; phalanges,Vt videre virum.Stroza filius.It noctes animoſa phalanx,innexa trilici Pectora thoracum tunica.Quoniam autē vocabulum eſt Macedonicum phalanx, ꝓprio epitheto vocatur Sariſſigera à Sariſſis Macedonū haſtis. Quintianus i Cleopoli.

Regna Sariſſigeraſq; ſimul ductare phalanges.

6 ¶Porro aũt Haſtati dicunt, qui pugnant Haſtis. ┌Pilani q̃
pilis. ┌Ordinarii dicunt, qui in prælio præſunt, & primos
ordines ducunt. ┌Auguſtales dicebantur, qui ab Auguſto
ordinariis iuncti fuerãt. ┌Aquiliferi, qui portabant aquilã
Romanoꝝ inſigne. Lucanus. Pares aquilas, & pila minan
tia pilis. Conſtat (inquit Suetonius) Auguſtum Aquilifero
legionis ſuæ grauiter ſaucio, aquilam humeris ſubiiſſe.

7 ¶Imaginarii, vel Imaginiferi, qui imperatorum portabãt
imagines. ┌Signiferi, qui ſigna portant.

8 ¶Teſſerarii, qui teſſeram per contubernia militum nun-
ciant. Teſſera autem vocatur pręceptum ducis, quo ad bel
lum, aut aliquod aliud opus mouetur exercitus. Tranquil-
lus in Galba. Soléni forte ſpectaculo plaudentes inhibuit
data teſſera, vt manus penulis continerent.

9 ¶Campigeni dicuntur anteſignani, ideo quod eoꝝ ope
ra, atq; virtute exercitii genus creſcit in campo.

10 ¶Metatores, qui præcedentes locum deligunt caſtris.
¶Beneficiarii, q tribunoꝝ beneficio promouentur.
¶Librarii, q in libros ratiões ferũt ad milites ꝑtinentes.

11 ¶Tubicines, Cornicines, Buccinatores, qui tuba, ærea
cornu, vel buccina cõmittere ſolent pręliũ, vt liticines, qui
lituo canunt. Marcellinus. Poſt exactum iam diẽ occinete
liticine reuocatus inuictiſſimus miles, ꝓpe ſuꝑcilia Rheni
tendebat. Dicunt ẽt ænatores. Suetonius in Cæſare dicta-
tore. Inter eos (inqt) & ęnatores, rapta ab vno tuba proſi-
liuit ad flumen. Marcellinus. Quũ ſuꝑeſſet exiguũ noctis,
ęnatoꝝ clangore ductore vrbẽ, vt mox caſurã terribili co-
rona cinxerũt. Buccinatores authore Vegetio ornamẽtum
erant totius legionis in ingreſſu conflictus, & eius reditu.
Hinc per metaphorã buccinator ꝓ laudatore ſolet accipi.

12 ¶Menſores, qui in caſtris demetiunt loca, in qbus tento-
ria milites figãt, vel hoſpitia in ciuitatibus præſtent.

13 ¶Torquati ſimplares, & torquati duplares, qb⁹ torqs au-
reus ſolid⁹ virtutis fuit p̃mium, quẽ q meruiſſet, p̃ter laudẽ
interdũ duplas cõſequebat annonas, duplares, duas.
¶Candidati milites dicunt, q priuilegiis muniunt, reliqu

vocanť municipes,qđ pp munera facere militiā cōgantur.
14 ¶Anteſignani dicebātur milites,q erant ante ſigna,quos tanq̄ duces reliqui ſequebātur. Apuleius. Anteſignani noſtri partem (qua manus humerum ſubit) ictu per articulū medium temperato prorſus abſcidimus.
¶Vexillarii & vexilligeri,q vexillū gerūt. Idē Apul. Tunc itaq; (inqt) ſublimis ille vexillarius nr̄ Lamathus T. Liuius. Ordo (inqt) ſexagenos milites, duos Cēturiōes, vexillariū vnū habebat. Idē author eſt ſub vno vexillo fuiſſe hoīes. 180. Vexillationes antiqui nominauerūt alas equitum.
15 ¶Eadē ratione Aquiliferi dicebanť,q aquilas Romanoꝝ ſigna ferebāt. Sueto. in Cęſare dictatore. Inclinatā (inquit) aciē ſolus ſæpe reſtituit, obſiſtēs fugiētibus, retinēſq; ſingulos, & cōtortis faucibus cōuertēs in hoſtē, & q̄dē adeo plerūq; trepidos, vt aq̄lifero morāti cuſpide ſit cōminatus.
16 ¶Draconarii qui dracones ferebāt in vexillis, vt aquilas. Claudianus. Stant bellatrices aquilæ, ſæuiq; dracones. Primum ſignum (inquit Vegetius) Legionis eſt aquila, quam aquilifer portat. Dracones etiam per ſingulas cohortes à Draconariis feruntur ad prælium.
17 ¶Primipilus ſeu primipilaris, dicebať centurio. q. 4. centurias id eſt. 400 milites regebat ī acie prima, eratq; caput legiōis. Trāquillus in Tiberio. Quū (inqt) Pollētina plebs funus eiuſdem primipilaris nō prius ex foro miſiſſet. Idē in Caligula. Teſtamenta primipilarium (qui ab initio principatus, neq; illum, neq; ſe hæredem reliquiſſent) vt ingrata reſcidit.
18 ¶Manipli ſeu Maniplares dicebanť ſigniferi, q imperāte Romulo, quū Romani Latini ſub vno centurione bellum aggreſſuri eſſent, Maniplo herbę haſtę alligato pro ſigno vtebanť. Ouidius. Vñ maniplaris noīa miles habet.
19 ¶Nauarchus dicebatur nauis princeps, qui in bello naua li remigibus & militibus exercendis quotidianam curam & iugem exhibebat induſtriam.
20 ¶Bellatores qui ad decertādum inſtruuntur, armiſq; aduerſarium inuadunt.
¶Imbelles in exercitu dicuntur, qui ſequuntur copias ad

aliū quā conflictus vſum, vt medici, tabernarii & ſerui.

21 ¶Velites dicunť leuiſſimæ armaturæ milites. Hi loricam non induebāt, nec ocrea muniebantur. Non clypeum aut ſcutum graue ferebāt, ſed telis tm̄ vtebātur & ſagittis. Ouidius in Ibin. Vtq; petit primo plenum flauentis arenę Nódum calfacti velitis haſta ſolum. De velitibus videť intelligere Cæſar apud Suetonium loquens, Scitote (inqt) paucíſſimis his diebus regem affuturum cum decē legionibus equitum. Triginta leuis armaturæ. A velitibus fit velitari verbum, id eſt leuiter contendere, & velitatio leuis contētio. A leui armatura velites aliter dicebātur expediti.

22 ¶Peltati inter leuis armaturę milites numerabanť à Pelta breui paruoq; ſcuto, quo vtebantur cum contis Sariſſa paulo breuioribus.

23 ¶Catafracti dicunť qui non ſolum ſua corpora, ſed etiam quos lorica vndiq; muniunt, Hos Marcellinus Catafractarios vocat, vbi ait. Et ne qua interueniret mora, adhibitis catafractariis ſolis & balliſtariis parum ad tuēdum rectoré idoneis, præcurſo eodē itinere ad arua Succoꝝ peruenit. Eſt etiā catafracta militaris lorica, ſiue thorax. De Catafractis Marcellinus. Sparſiq; (inquit) Catafracti eqtes (quos clibanarios dictitāt) perſonatim thoracum muniti Ligaminibus, & lumbis ferro cinctis. Idem inter quas (inquit) Catafractarii erāt, ſagittarii, formidabile genus armoꝝ.

24 ¶Haſtati dicuntur, qui manus conſerunt, & cominus haſta decertant, vnde & Tranquillus in Caligula haſticos vocat ludos, qui haſta conficiebātur.

25 ¶Scutati Cætrati & clypeati, q ſcuto & clypeo ſe præmuniunt. Nam Cætra ſcutum eſt breue & loreum, quo (vt iā diximus) vtebātur Afri & Hiſpani. Syllius. Barbarica plaudentem carmina Cætra. Frequēs eſt apud Liuiū Cętratorū mētio, Scutatos Marcellinus & Scutarios vocat. Nec Scutarios (inqt) adeſſe didicerat. Item Suetonius in Auguſto, Affuit & cliētibus, ſicut Scutario euocato quodā ſuo. Scutigerulus à Plauto diciť armiger, qui gerit ſcutū domini i bello. De clypeatis, Marcellinus. Et incedebat hinc inde ordo geminus armatorum clypeatus & criſtatus.

¶Ferentarii

26 ¶ Ferētarii equites dicunť, q eminus ſolēt dimicare, quo-
rum alii iaculis, alii arcu vtuntur. Ferentarii ēt dicebanť ab
auxilio ferēdo, erantq; leuis armaturę milites excuſſu le-
ues, armis grauibus nō īpediti, enſe tm̄ & telis iſtructi. Sal-
luſtius. Poſtq̄ eo vētū ē, vn̄ à Ferētariis p̄liū cōmitti poſſet.

27 ¶ Arcitenentes & Sagittarii qui arcu vtuntur & ſagittas in
torquent, vocantur etiam ſagittiferi.

28 ¶ Vbi pugnabať Elephātis, qui vni tm̄ preerāt vocabatur
Zoarchus, ab aïalis p̄fectura, Qui tribus Tetarchus, Qui
quattuor Epiterarch⁹. Qui octo, ilarcha, Generali voca-
bulo Elephātoꝝ p̄fect⁹ dr̄ Elephātarcha, author Aelian⁹.
¶ Chiliarche dicebanť, q mille militibus preerāt. Chilias
enim dicit Millenarius numerus. Curtius lib. 5. Nouē qui
fortiſſimi iudicati eſſent ſingulis militū millibus prefecturi
erāt, Chiliarchas vocabāt. ¶ Myriarche q decem millibus
preerāt. Herodotus lib. 7. Chiliarchas id eſt tribunos q mil
le, & Myriarchas q decem millibus præſunt, delegerant.

29 ¶ Tyrones dicuntur noui milites, fortes tn̄ & robuſti ad p̄
ferendos labores militiæ, quoꝝ prima exercitatio vocať
Tyrocinium, velut rudimentū. Vnde & Tyrunculi dicunť
ēt, qui ſunt rudes in re aliqua. Trāquillus in Cæſare. Tyro-
nes neq; in ludo neq; p laniſtas, ſed in domibus per eqtes
Ro. ac ēt per ſenatores peritos armoꝝ erudiebať. Idem in
Nerone. Tyrunculum militē poſitum ad cuſtodiā aditus
quum eū ornari & vinciri cathenis, ſicut argumentū poſtu
labat, videret. Hieronymus in fœmineo genere. Tyruncu-
las puellas vocat. Tyrocinium etiā præter illud militare ru
dimentum, dicebatur ab eruditis, quum adoleſcentuli to-
gam ſumebāt, & ponebāt barbam, eloquentiamq; in foro
auſpicabātur, Nam tunc etiam dicebātur Tyrones. Seneca
in Decla. Ille in foro primū dicturus, Tyro dictus eſt.
¶ Claſſiarii dicebanť buccinatores, q cornu ducebāt exer
citū, quiq; Claſſicū canebant īperatore p̄ſente. Claſſiarii ēt
dicunť remiges, & frequētius milites ī claſſib⁹. Cor. Tacit⁹.
Anicetū centurióe claſſiario comitatū. Trāquillus ī Cęſare
Tyberio. Vn̄ dānatos poſt longa & exqſita tormēta p̄cipi-
tari corā ſe in mare iubebat, excipiēte Claſſiarioꝝ manu.

G

31 ¶Rorarii teſtimonio Varronis dicebanť, qui primi oı̄um in cõflictũ ꝓdibant, erantq́ leuis armaturæ, vt velites, Nec dimicabãt acriter, ſed leui quadã contentione prælium tentabant, queadmodũ ros prius inchoat, quam pluuia.

32 ¶Exauctorati milites dicebanť, q obligatione militari & ſtipẽdio ſoluti erãt, habuerãtq́ miſſionem. Hoc aũt verbũ quoq́ in malam partem capiť, vt apud Lãpridium, q ſcribit Alexãdrum tumultuãtes legiones exauctorauiſſe. Nã orta quondam ſeditiõe militari, nõ timuit cõſcendere tribunal, & oratione ſeueriſſima tumultuãtes increpare, quãuis oẽs armati circũſiſterẽt. Poſtremo illis adhuc frementibus quũ inclamaſſet, diſcedite, arma deponite, oẽs depoſitis armis ſaguliſq́ militaribus ad diuerſoria receſſerunt. Tunc vnam legionẽ totam exauctorauit, quã mox loco ſuo reſtituit. Simile eſt dictum Tranquilli de Cæſare dictatore ſcribentis, Nonam legionem apud Placentiam q̃q̃ adhuc in armis Pompeius eſſet totã cum ignominia miſſam fecit.

33 ¶Gregarii milites dicebanť vulgares nõ electi. Tranqllus ĩ Auguſto. Nã quũ ſpectaculo ludoꝝ gregariũ militẽ ĩ. 14. ordinibus ſedentẽ excitari per apparitorẽ iuſſiſſet.

34 ¶Triarii milites erãt oı̄um fortiſſimi, q in poſtrema legionũ parte collocabãť. In his aũt ſita erat tota ſpes & vltimũ ꝑfugium. Erant oı̄ armoꝝ genere inſtructi, Genu poſito ſubſidebãt, vt ſi primã aciẽ vinci cõtigiſſet, ab his integrato prꝯlio victoria repararet. De his modeſtus ad hũc modum ſcribit. Hi vt reqeti & integri inuaderent hoſtes, poſt vltimas acies ſedere cõſueuerũt, & ſi qd in primis ordinibus accidiſſet, de eoꝝ viribus reparationis ſpes tota pẽdebat. Hinc formatũ adagiũ. Res ad triarios rediit, vbi prope deſperať victoria, reſq́ eo periculi redacta eſt, vt extremo conatu ſummiſq́ viribus ſit enitendũ, quibus ſi nihil proficiať, iam nullus relictus eſt effugii & ſalutis locus.

35 ¶Elaphri dicebantur equites leuiter armati, qui diſcurſu faciles erant, iaciebantq́ miſſilia ſeu ſagittas.

36 ¶Accẽſi dicebanť q miniſterio ac ſeruitio publice adiiciebanť legionibus, quũ fas nõ eẽt milites (q pecunia publica alebãtur) cuiq̃ ſeruire, dicebãturq́ accẽſi velut accedẽtes.

37 ¶Dimachæ dicuntur, q duplici pugnæ genere decertāt, equo ſcilicet, & vt pedites, vbi regio nō eſt apta equitatui. Hos primo ferūt inſtitutos ab Alexādro, q ēt triginta puerorum millia, ad militarē diſciplinam curauit inſtruenda.

38 ¶Finguntur etiam quandoq; huiuſmodi nomina à nominibus telorum vt Lancearii, Doryphori id eſt ſpiculatores, Dory enim Græce, lanceam ſignificat latine. Tranquillus in Nerone. Et quum affatim deſæuiſſet, vt conficeretur à Doryphoro liberto.

¶Machærophori à ferendis Machæris gladiis. Cicero, Machærophoris centū ſequentibus miros riſus nobis ediderat. Enſiferi à ferēdis enſib⁹. Sariſſophori à Sariſſis, quas Macedonum haſtas eſſe diximus. ſ Spathiferi à Spathis.

¶Mucronigeri, Cultriferi, Cultelliferi, Teligeri, Teligeruli, Iaculiferi, Iaculatores, ſpiculiferi, ſpiculatores, Haſtigeri, haſtiligeri, Vrbiniferi eadem forma dicūtur. ſ Tortores quandoq; dicuntur, qui lapides tormētis iaciunt. Vnde & tortores baliſtarum vocat Ammianus.

¶Scorpionarii qui ſcorpionibus ſeu machinis iaculātur. Eiuſdem notæ ſunt Baliſtarii, Arcubaliſtarii, Colubrinarii.

¶Funditores & fundibularii, qui funda lapides intorquent. Salluſtius. Ipſa cum expeditis cohortibus adhuc funditorum & ſagittariorum delecta manu.

¶Pyrobolarii qui ignitas glandes tormentis eiaculantur. ſ Clauigeri à ferēda Claua, græce vocant Corynophori.

39 ¶Sunt & quædam principatuum & præfecturarum nomina vt Imperator, Rex, Dominus, qui in malam partem olim accipiebatur pro tyranno. Virg. Vendidit hic auro patriam, dominumq; potentem Impoſuit. ſ Megiſtanes dicūtur proceres & primates. Cor. Tacitus. Et Megiſtanes Armenios, (qui primi à nobis defecerant) pepulit ſedibus. ſ Monarcha ſeu Monarches vnicus omnium princeps, & Monarchia principatus ipſe. ſ Hecatontarchus centum hominum, vel ciuitatum princeps.

¶Dynaſtes dominus regni, Dynaſtia potentatus. Cicero ad Atticum. Erit nebulo iſte cum iſtis Dynaſtis in gratia. ſ Nauarchus princeps nauis.

¶ Strategus dicitur præfectus militaris, & Stratagea præfectura ipſa. Vnde & legimus Thraciam fuiſſe diuiſam in Strategeas.50. Ita enim vocant præfecturas.

¶ Archipolis princeps ciuitatis. ¶ Agoranom⁹ apud Plautum vocatur ædilis, vbi ait in Captiuis. Hunc fecerunt ſibi Aetoli Agoranomũ. ¶ Eparchus dicitur prouinciæ præſes. Eparchia ꝓuincia. ¶ Ethnearches princeps gẽtis. ¶ Ethnearchia principatus. ¶ Genearcha generis princeps. Geneſis eſt generatio. ¶ Irenarches ſeu Irenarcha, qui præficitur in ciuitate ad auferendas diſcordias, pacandoſq́ tumultus ciuiles. ¶ Philarchus amator imperii, Latine dici poteſt imperii candidatus. ¶ Coſmoarchus mũdi princeps. ¶ Democraticus qui fouet principatum populi. Democratia populi principatus. ¶ Ephorus dicitur præfectus & ſuperinſpector. Ephori magiſtratus erãt tales apud Lacedæmonios, quales apud Romanos Tribuni plebis Cicero libro tertio de legibus. Quare nec Ephori Lacedæmone ſine cauſa à Theopompo oppoſiti regibus nec apud nos conſulibus tribuni. ¶ Dicearchus iuſtus princeps. ¶ Decarchus qui decem prẹeſt militibus. ¶ Tetrarcha, qui quartam regni partẽ obtinet. ¶ Dubenus apud antiquos capiebatur pro domino. Pacuuius. Tum dubenus ſeruos ligatos peſſime verberat. ¶ Trierarchus ꝑfectus triremis. Cicero actione.3. in verrẽ. Qua de re Charidemũ Chium, teſtimoniũ priore actione dicere audiſtis, quum eſſet Trierarchus.

¶ Demarchus populi princeps, q tribunus plebis. Archon ſummus erat magiſtrat⁹ Athenis, ſicuti Carthagini Suffes, Romæ dictator. De Suffete Liuius lib.28. Mago ad colloquium Suffetes Gaditanorũ, qui ſummus eſt pœnis magiſtratus, cum quæſtore elicuit, laceratoſq́ verberibus cruci affigi iuſſit.

¶ Sagittarii & Iaculatores peritiſſimi.

1 Apollo	3 Chorineus	6 Lycotas
2 Hippocon	Aſylas	7 Mopſus
Mneſteus	4 Acaſtus	8 Ilerdes
Eurytion	5 Paris	9 Alcon

10 Enarus
11 Deucalion
12 Aethalides
13 Catenes
14 Domitianus
15 Tokó
16 Aſpar
17 Hercules
18 Eurytus
19 Cōmodus

20 Andreas Agidarius
21 Getæ
22 Scythæ
23 Ithyræi
24 Parthi
25 Sarmatæ
26 Cretenſes
27 Dictæi
28 Gnoſiaci

Gortyniaci
29 Cydonii
30 Orientales
31 Lycii
32 Erithræi
33 Scoti
34 Gothi
35 Arimaſpi
36 Aetoli
37 Balearici

EXPLANATIO.

1 INter ſagittarios pncipē locū obtinet Apollo, quem ideo poetæ ſagittiferum & ſagittipotē tem dicunt, Vnde Claudianus. Mars clypeo melior, Phœbus præſtantior arcu. Horatius lib. 1. Carminū. Nec te metuēde certa Phœbe ſagitta. Valerius Flaccus. Arcupotens aduerte precor nunc deniq; Apollo.

2 Hippocoon, Mneſteus, Eurytion ſagittarii fuerūt, qui teſte Virgilio contenderunt de palma, & vna iaculati ſunt in ludis illis exequialibus, quos Aeneas ad tumulū patris Anchiſæ celebrauit, cum relicta Africa in Italiam nauigaturus rediit per Siciliam. Verba autem poetæ ſunt hæc.

Hyrtacidæ ante omnes exit locus Hippocoontis;
Quem modo nauali Mneſteus certamine victor
Conſequitur, viridi Mneſteus euinctus oliua.
Tertius Eurytion, tuus o clariſſime frater
Pandare, qui quondam iuſſus confundere fœdus,
In medios telum torſiſti primus Achiuos,
Tunc validis flexos incuruant viribus arcus.

3 Idem Virgilius li. 9. ait Chorineū Italum fuiſſe peritum iaculatorem, Aſylam vero Troianum, arcu & ſagittis nobilem. Hęc aūt eius verba. Emathiona Liger, Chorineum ſternit Aſylas. Hic iaculo bonus, hic longe fallēte ſagitta.

4 Acaſtus venator fuit ſagittis clarus, q cū Meleagro ad

occidendū apru) qui Calydona vaſtabat, ꝑfectus eſt. Ouidius li. 8. Meta. Leucippuſq; ferox, iaculoq; iſignis Acaſt⁹.

5 ¶Fuit Paris adeo ſagittandi peritus, vt Achillē ſolo pede vulnerabilem telo traiecerit. Virgilius lib. 6 Aeneid. Dardana q Paridis direxti tela, manuſq; Corpus in Aeacidæ, magnas obeuntia terras. Ouidius in Epiſtolis. Paridem ſic loquentem inducit. Ne ve putes, nō me miſi cōminus eſſe timendum. Figitur in iuſſo noſtra ſagitta loco. Statius libro tertio Syluarum. Sic fixum Paridis manu potētis Peliden Thetis obruit cadentem.

6 ¶De Lycota Ouidius li. 11. Iaculatoreq; Lycotā Sternit.

7 ¶Mopſum Cretenſem ab arte ſagittandi commendat Syllius Italicus lib. 1. his verbis.

Cres erat ærisonis Curetum aduectus ab antris,
Dictæos agitare puer leuioribus arcus
Pennata ſaltus aſſuetus arudine Mopſus.
Ille vagam cœlo demiſit ſæpe volucrem,
Ille procul campo linquentem Retia ceruum
Vulnere ſiſtebat, rueretq; inopina ſub ictu
Ante fera incauto, quam ſibila poneret arcus,
Nec ſe tum pharetra iactauit iuſtius vlla,
Eois quāquam certet Gortyna ſagittis.

8 ¶Ilerdes fuit iaculator quiſpiam, qui tam certis iaculabatur ictibus, vt etiam volucres in medio aere tantum percuteret. Syllius. Iam ſocius volucreſq; vagas deprehendere nube Aſſuetus iaculis idem & bellator Ilerdes, Cui ludus nullam curſu non tolere damam.

9 ¶Alcon Cretenſis fuit ſagittarius, cuius filium quū rapuiſſet Draco, tanta arte ſagitta direxit, vt illæſo filio Draconem ipſum confecerit. Val Flac. lib. 1. Argon. Vacua nam lapſus ab arbore, paruū Ter quater ardenti tergo circūuenit anguis. Stat procul intendens dubiū pater anxius arcū. Sidonius. Vetuiſſes Caſtora frenos, Pollucem cęſtus, Alconem ſpicula noſſe. Politianus in Epigrāmatis.

Vidit & implicitum puero pater anxius anguem,
Intendit dubia cornua flexa manu.
Inq; feræ fauces calamum ſic torſit, vt audax

Terruerit natum non minus angue ſenex.
Sed nunquam pius errat amor, puer hoſte perempto
Saluus erat, ſtupuit morte direpta ſalus.
Victor ab hac pharetram quercu ſuſpendit & arcum,
Fortunæ atq; artis quæ monumenta ſuæ.

20 ¶Saxo grāmaticus ſcribit Enarū fuiſſe ſagittariū magno corporis artiſq; robore prçditū, q tanto rigore arcū intendebat, vt excuſſum ab eo iaculū nulla rerū duricia ſiſteret, quo minus citato motu, vniuerſum penetraret obſtaculū.

21 ¶Deucalion Hyperçſii filius ex Hypſo nympha, fuit etiā peritus ſagittarius. Valerius Flaccus libro primo Argon. Deucalion certus iaculis.

22 ¶Aethalides prçco fuit inſignis, qui pp eloquentiā Mercurii filius creditus eſt. Hunc ēt telis claruiſſe teſtis eſt Val. Flac. lib. 1. dicens. Hic numeroſa phalanx, proles Cyllenia certus Aethalides ſubitas neruo redeūte ſagittas Cogere.

23 ¶Catenes miles fuit, qui ictibus adeo certis deſtinata feriebat, vt aues quoq; ab ipſis nubibus exciperet. Author Curtius lib. 6. de geſtis Alexandri.

24 ¶Fuit Domitianus imperator doctus adeo ſagittarum, vt inter diſtentos viri ꝓcul poſiti digitos tela tranſmitteret. Author Sextus Aurelius. Trāquillus ait centenas varii generis feras in albano ſeceſſu ſagittis plerumq; ab eo cōfoſſas multis vidētibus. Ex induſtria ita quorūdā capita nonnunq̄ figebat, vt duobus ictibus, quaſi cornua effingeret. Nonnunq̄ in pueri procul ſtantis præbentiſq; pro ſcopo diſpenſam dextrç manus palmā, ſagittas tanta arte direxit, vt oēs per interualla digitoꝝ innocuæ euaderent.

25 ¶Toko miles fuit quiſpiā authore Saxone, doctus adeo ſagittator. vt ſermone inter conuiuas temulentius habito iactauerit tanto iaculandi vſu ſe præditum, vt exiguū quālibet pomum, baculo procul & longiſſime remoto ſuperpoſitum prima ſpiculi directione feriret.

26 ¶Pontanus Aſparem quendam Garamanta à præſtantia torquendorum miſſiliū his verbis cōmendat. Hinc Aſpar Garamas, quo non præſtantior alter Aut torquere manu iaculum, aut dare vulnera funda.

17 ¶ Docuit Hercules, quanta ſagittandi arte clareret, dum Centaurum Neſſum quãuis remotum & ceruam æripedẽ certo traiecit ictu, Harpyaſq; volucres in medio confecit aere, dicẽte Seneca. Petiit ab ipſis nubibus Stymphalidas. Et alibi. Telus hac arcus manu Aſtris ab ipſis detulit Stymphalidas: His ego citatam greſſibus vici feram, Radiante clarum fronte geſtantem caput.

18 ¶ Eurytus rex Oechaliæ pater Ioles Herculem ſagittandi artem docuit.

19 ¶ Comodus imperator Fauſtinæ & Marci principis filius centum ictibus in arena totidem feras ſtrauit, tam validis viribus, vt multas vno conficeret ictu. Adeo certa fuit illi manus, vt quicquid oculo deſtinaſſet, iaculo & ſagitta cõtingeret. Herodianus lib. 1. & Sabellicus in exemplis.
¶ Nihil erat tam paruum tamq; exiguum, quod plũbea Aenei tormenti pila non concuteret Andreas Agidarius, ſi illud populo conſequi poſſet. Sabellicus in Exemplis.

20 ¶ Getæ, Scythæ, Ithuræi, Perſæ ſeu Parthi, Sarmatæ, Cretenſes, Arimaſpi, & omnes prope Orientales arcũ & iaculis claruerunt.

21 ¶ De Getis Scythiæ populis Ouidius lib. 5. de Triſt. Sarmaticæ maior, Geticæq; frequentia gentis, Per medias in equis itq; reditq; vias. In quibus eſt nemo, q non Corytõ & arcum, Telaq; viperea lurida felle gerat. Idẽ. Iũcta pharetratis Sarmatis ora Getis. Et lib. 1. de Ponto. Dura pharetrato bella mouente Geta. Hinc arcus Geticus. Idẽ lib. 3. de Ponto. Ipſe quidem Getico peteam violatus ab arcu. Et ſagitta Getica. Idem in Ibin. Denique Sarmaticas inter, Geticaſq; ſagittas.

22 ¶ De Scythis Septentrionalibus populis Claudianus. De ſpoliis Scythicos arcus, aut rapta Gelonis Cingula. Plini[9] lib. 4. Vt ſit plane arcus Scythici forma.

23 ¶ Ithyra ſeu Ithura vrbs eſt in Tauro monte Parthiã verſus, cuius habitatores Ithuræi arcu & ſagittis claruerunt, quod queadmodũ i cæteris arguit poetarũ epithetis; quũ arcũ vocãt Ithureum, ſagittas Parthicas, neruos Geticos, pharetras Sarmaticas & ita in cęteris. Sabellicus in Oracu

Io. Quæ turba pharetris Certat Ithuręas ſumptis imitarier
artes. Mantuanus in Faſtis. Roſtraq; Ithyræo iactare Cy/
donia neruo. Lucanus libro ſeptimo. Ithuræis curſus fuit
indè ſagittis.

24 ℭ Parthi ſeu Perſæ Orietales populi, ſagittís clarueriit; vt
fugietes à tergo iacularent, auerſiq; ſequetes hoſtes lęde/
rent perinde ac aduerſi, vt iam diximus. Lucanus. Ocyor
& miſſa Parthi poſt tergá ſagitta. Mantuanus in Alphon/
ſo, nec Parthica tanto Agmine p cœli nubē ſe fundit arun
do. Catullus. Siue in Hyrcanos, Arabaſq; molles, Seu Sa/
cas, ſagittiferoſq; Parthos. Ouidius lib. 1. de Reme. Vince
Cupidineas pariter, Parthaſq; ſagittas. Io. Fran. Mirãdula.
In molli pharetratæ Perſidos vrbe.

25 ℭ A Sarmatis Scythiæ populis doctiſſimis iaculorꝫ, Arcus
vocat Sarmaticus. Ouidius lib. 1. de Ponto. Moris oblitus
patrii contendere, diſcã Sarmaticos arcus. Idem. Aut ego
Sarmaticas videor vitare ſagittas. Martialis lib. 7. In via
Sarmaticis domini lorica ſagittas. Seneca in Thebaide. Sa/
gitta qualis Parthica velox manu Excuſſa fertur.

26 ℭ Cretenſes oēs hãc etiã arte clariſſimi extiterũt. Virgilius
in Cyri. Attica Cretæa ſternebant rura ſagitta. Apuleius li/
bro vndecimo. Inde primigenii Phryges Peſſinunticã no/
minant domini matrē. Hinc Authocthones Attici Cecro/
piam Mineruam, illinc fluctuãtes Cyprii Paphiam Vene/
rem, Cretes ſagittiferi Dictinam Dianam.

27 ℭ Inter inſulæ Cretæ populos, præcipui ſagittarii fuerũt
Dictæi, Gnoſiaci, Gortyniaci, Cydonii à Dicte, Gnoſo,
Gortyna & Cydone vrbib⁹ dicti. De Dictæis Syllius li. 13.
Dictæa per auras Tranat, & in medium perlabitur vrbis
ariido. Statius lib. 4. Thebai. Dictæaq; tela Ipſam & Amy/
clæas humeris aptaſſe pharetras.

28 ℭ De Gnoſo & Gortynia vrbibus Cretæ, Lucanus. Gno/
ſoſq; agitare pharetras Docta, nec Eois peior Gortyna ſa/
gittis. Idem. Dictæa procul ecce manu Gortynis arundo.
Val. Flac. Pleniſq; redit Gortyna pharetris. Pãphilus Sax⁹.
Superat fuga volatus, & Gortyniacas leuis ſagittas.

ℭ A Cydone Cretæ oppido tela Cydonia dicuntur, quod

eius loci incolæ periti fuerínt ſagittarii. Virgilius. Ire libet Partho torquere Cydonia cornu Spicula, tanquam hæc ſit noſtri medicina doloris. Statius lib. 7. Theb. Cydonæas anteibunt geſſa ſagittas. Claudianus. Quę vires iaculis, vel quum Gortynia tendis Spicula, quam fœlix arcus, certiq́ʒ petitor Vulneris, & certũ mentiri neſcius ictum, Scis quo more Cydon, qua dirigat arte ſagittas Armenius, refugo quæ ſit fiducia Partho.

30 ❡De Orientalibus populis Valerius Flaccus libro quinto. Quos neqʒ iber, neqʒ tuta ſuis Aurora ſagittis Suſtinet. Per Auroram intelligit Orientales. Syllius libro duodecimo. Eois quãquam certet Gortyna ſagittis. Statius libro tertio ſyluarum Et eoas iaculo damnare ſagittas.

31 ❡Lycia regio minoris Aſię populos habuit peritos iaculandi. Vnde Virgilius Lycias vocat ſagittas libro octauo dicens. Ille mihi inſignem pharetram, Lyciaſq́ʒ ſagittas Diſcedens, pharetramq́ʒ auro dedit intertextam.

32 ❡Erithræ quoqʒ ſiue Erithra Aſiæ ciuitas arte ſagittandi claruit. Sidoni⁹. Forte ſagittiferas Euan populat⁹ Erithras.

33 ❡Crinitus ait Scotos (qui vicini ſunt Britannis) in dirigẽdis ſagittis acres eſſe & egregios.

34 ❡Paulus Diaconus ait Gothorum gentem nullo armorum genere magiſq̃ arcubus vti conſueſſe.

35 ❡Arimaſpi populi iuxta Riphæos in torquendis ſagittis (quarum ſunt peritiſſimi) alterum inflectunt oculum, vt altero melius cernant. Hinc & nomen traxerunt. Nam & Ari Scythice vnum, & maſpos oculum ſignificat.

36 ❡Ferunt Aetolos populos funditores fuiſſe peritiſſimos, longeq́ʒ iaculari ſolitos.

❡In Balearibus (quæ ſunt inſulæ maris Hiſpani) primum repertus eſt vſus fundæ, & adeo celebratus, vt matres filios ſuos aliis auibus veſci non paterentur, niſi quas funda fuiſſent adepti. Virg. lib. 1. Georg. Stuppea torquentur Balearis verbera fundæ. Statius lib. 10. Roboraq́ʒ & grauidas fundæ Balearis habenas.

❡Venatores.

1 Helymus Panopes 2 Lauſus

3 Amycus
4 Ornitus
5 Cephalus
Procris
6 Atalanta
Meleager
7 Abas
8 Caliſto
9 Diana
10 Hippolytus
11 Crane
12 Adonis
13 Capophorus
14 Priſcus
15 Aconteus
16 Mopſus
17 Orion
18 Actæon
19 Arethuſa
20 Anımone
Britona
21 Crocus
22 Hippe
23 Philoctetes
24 Nicias
25 Perdix
26 Melanio
27 Endymion
28 Gargilius
29 Mithridates

❡EXPLANATIO.

1 HElymus & Panopes Aceſtæ regis Siciliæ comites, venatores fuerunt teſte Virgilio libro quinto Aeneidos. Tum duo Trinacrii iuuenes, Helymus Panopeſq́ Aſſueti ſyluis, comites ſeniores Aceſtæ.

2 ❡Fuit & Lauſus Mezentii filius, ferarum debellator maximus. Virgilius libro ſeptimo Aeneidos. Lauſus equum domitor, debellatorq́ ferarum.

3 ❡Idem vocat Amycum ferarum vaſtatorem libro nono, vbi ait. Inde ferarum Vaſtatorem Amycum, quo non felicior alter Vngere tela manu, ferrumq́ armare veneno.

4 ❡Idem libro vndecimo Ornitum quendam inter venatores reponit, his verbis. Procul Ornitus armis Ignotus, & equo venator Iapige fertur.

5 ❡Cephalus Athenienſis Procridis maritus venator fuit, quem poetæ fabulantur ab Aurora adamatum. Ouidius in Epiſtola Phædræ. Clarus erat Cephalus ſyluis, multæq́ per herbam Conciderant illo percutiente feræ. Nec tamē Auroræ male ſe præbebat amandū, Ibat ad hunc ſapiens à ſene diua viro. Idem lib. 1. Meta. Cephalum ſic inducit loquentem, Sum nemorum ſtudioſus ait, cædiſq́ ferinæ.

6 ❡Eius quoq́ vxor Procris venationi vacaſſe arguitur teſtimonio eiuſdem poetæ ſcribentis. Montibus errabat ſtudiis operata Dianæ. De Cephalo Stroza pater. Venanti Cephalo cura minor ne fuit.

7 ℭ Atalãta mulier fuit Arcadica, quæ tumentes vteros fœminarum laboreſq́; conceptuum peroſa, virginitati ac venationi ſe totam deuouit, adeo vt immanem aprum toti formidoloſum Arcadiæ prima percuſſerit cum Meleagro. Ouidius lib. 8. Meta. venit Atalante Schœni pulcherrima virgo. Raſilis huic ſum nam mordebat fibula veſtem. Crinis erat ſimplex nodum collectus in vnũ. Ex humero pendens reſonabat eburnea læuo Telorũ cuſtos, arcum quoq; læua tenebat. Idẽ. Celerem Tegeæa ſagittã Impoſuit neruo, ſinuatoq́; expulit arcu, Fixa ſub aure feri ſummum diſtrinxit arũdo Corpus, & exiguo rubefecit ſanguine ſatas. Pontanus lib. 3. de Stellis de eadem ſic meminit. Qualis in Aetolum cãpis Meleagria virgo Strauit aprũ, primamq; manu ſtringente ſagittã Intorquens, auſa eſt ſpumanti occurrere mõſtro, Mox læta & ſpoliis, famoſa & cęde ſupba.

8 ℭ Abas Centaurus inter venatores reponitur verbis Ouidii libro. 12. ſcribentis. Et Pholus, & Melaneus, & Abas prædator aprorum.

9 ℭ Caliſto Lycaonis regis Arcadiæ filia venatrix fuiſſe dicitur. Quod docet Ouidius lib. 2. Faſtorum.

10 ℭ Dianam poetæ fingunt perpetuo venandi ſtudio duci. Quod ideo fabulant̃, vt doceãt magnopere his cauendã eſſe deſidiã, quibus curæ eſt virginitas. Nam (vt inquit Seneca) amor iuuentæ gignitur luxu, Ocio nutrit̃ inter læta fortunæ bona. Et Ouidius, Ocia ſi tollas, periere cupidinis artes. De Diana idẽ Ouidius lib. 2. Faſto Mille feras ſyluis Phœbe venata redibat. Idem. Inter Amadryadas iaculatricemq; Dianam. Idem in epiſt. Phædrę. Arcus & arma tuæ tibi ſint imitãda Dianæ. Virg. Notior vt iam ſit canibus nõ Delia noſtris. Vide Senecam in Hippolyto.

11 ℭ Ferunt & Hippolytũ Theſei filiũ ſeſe in conſectãdis feris exercuiſſe ſtudio virginitatis, & ocii vitandi cauſa. Stroza pater. Segnior Hippolytus ſyluis canibuſq; vacauit. Phædra apud Ouidiũ. Si Venerem tollas, ruſticã ſylua tua eſt. Et apud Senecã in tragœdiis. Idẽ familiares, & domeſticos inuitat ad venationẽ dicens. Ite vmbroſas cingite ſyluas.

ℭ Ouidius lib. 5. Faſto. ait Cranen fuiſſe nymphani luſtrã

dis ſyluis deditam. Hæc eius verba. Inde ſita eſt Nymphe, Cranen, dixere priores, Nequicq̃ multis ſæpe petita procis. Rura ſequi, iaculiſq; feras agitare ſolebat. Nodoſaſq; caua tendere valle plagas.

12 ¶ Adonis Cynaræ ex Myrrha filius dum venaretur, ab apro interfectus eſt. Ouidius lib. 1. de arte. Cura deæ ſyluis aprus adonis erat.

13 ¶ Carpophorus fuit Romanus quiſpiam imperatori Domitiano chariſſimus pp venãdi peritiam. Nam imperator ipſe eo ſtudio delectabat adeo, vt ſi qñ eſſet ocium nihil curaret ardentius, quã feras inſequi. De Carpophoro Martialis lib. 1. Summa tuæ Meleagre fuit, quæ gloria famæ. Eſt quota Carpophori portio fuſus aper? Ille & præcipiti venabula cõdidit vrſo, Primus in Arctoi qui fuit axe poli. Strauit & ignota ſpectãdum mole leonem, Herculeas potuiſſe qui decuiſſe manus. Et volucrem longo porrexit vulnere pardum, Premia quum laudis ferret, adhuc poterat. Idem Martialis. Donca quã certo venabula dirigit ictu, Fortis adhuc teneri dextera Carpophori. Ille tulit geminos facili ceruice iuuencos, Illi ceſſit atrox bubalus atq; Biſon. Hunc leo quum fugeret, præceps in tela cucurrit, I nunc, & lentas corripe turba moras.

14 ¶ Idem lib. 12. ad Priſcum venatorem hoc modo ſcribit. Parcius vtaris moneo rapiente veredo Priſce, nec in lepores tam violentus eas. Sæpe ſatisfecit prædæ venator, & acri Decidit excuſſus, nec rediturus equo.

15 ¶ Aconteum venatorem fuiſſe docet Statius lib. 7. Theb. Donec Flãmarus Aconteus Strage virũ, cui ſueta feras pſternere virtus. Syllius lib. 16. Et cuius nunq̃ fugiſſe haſtilia cerui Prærapida potuere fuga, venator Aconteus.

16 ¶ De Mopſo Cretenſi venatore iam diximus in Cap. de Sagittariis.

17 ¶ Orion venator (vt fabulantur poetæ) quũ viribus fidẽs gloriaret nullã eſſe ferã, quam non cõficeret, diis inſolens verbum vlciſcentibus contigit, vt terra ſcorpionem pareret, à quo vulneratus occubuit. Pãphilus. Errauit, quoniã cecidit venator Orion. Idẽ. Valle ſequebat iaculis venator

Orion, Sæpe vagas iſta retibus atq; feras.

18 ℭNota eſt Actæonis fabula, qui Ariſtæi filius, Indignatione Dianæ (quam inter venandum nudam repererat) mutatus in ceruum & à ſuis canibus dilaniatus dicitur, vt ſcribit Ouidius libro tertio Metamor.

19 ℭArethuſa virgo fuit venatrix Dianæ comes. Vnde Virgilius libro quarto Georgicorum. Et tandem poſitis velox Arethuſa ſagittis. Ouidius libro quinto Meta. Arethuſam ſic loquentem inducit. Nec me ſtudioſius altera ſaltus legit, nec ſtudioſius poſuit altera caſſes.

20 ℭAmimone Danai filia, & venatrix fuit, quę dum in ſyluis iaculo ſe exerceret, Satyrum læſit, & poſtmodum à Neptuno ibidem compreſſa eſt.

21 ℭBritona nympha Martis filia inter venatrices puellas & Dianæ comites numeratur.

22 ℭCrocum poetæ dicunt venatorem fuiſſe Muſarum precibus in aſtra relatum.

23 ℭHippe mulier Chironis Centauri filia, in Pelio Theſſaliæ monte ſeſe exercuit venando, vbi deorum commiſeratione in equam mutata eſt, dum patris indignationem expaueſceret Alio nomine Thea dicitur.

24 ℭPhiloctetes quum cruciaretur non ferendis doloribus, propagabat tamen vitā aucupio ſagittarū, configebat tardus celeres, ſtans volantes, pennarumq; cōtextu corporis tegumenta faciebat. Author Cicero lib. 5. de finibus.

25 ℭNicias fuit venator quiſpiam, qui dum venandi ſtudio feras imiſſis canibus pręceps inſectaret, in fornacē carbonariā decidit, vbi canibus circūgannientibus & rapta veſte conātibus dominū educere, crematus eſt, Authore Cęlio.

26 ℭPerdix venator fuit, qui infanda correptus libidine matri congreſſus fecit, vt Perdicis libido in prouerbiū abiret. Huius abunde meminit Cęlius Cap. 25. lib. 16.

27 ℭFerunt Melanionem quendam odio mulierum & ſeruandæ caſtitatis deſiderio conſectandis feris ſe totū deuouiſſe, nec vnquam à ſolitaria illa & vmbratili vita reuocari potuiſſe, Eraſmus in Chiliadibus.

28 ℭEndymiona paſtorē poetæ dicūt qñq; in mōte Lathmo

vacaſſe cōſectādis feris. Valerius Flac. li. 8. Argon. Lathmiꝰ æſtiua reſidet venator in vmbra. Dignus amore deæ.

29 ¶ Horatius lib. 1. Epiſt. ait Gargilium venatorē fuiſſe, qui ſpectāte populo ceruos cū plagis & venabulis per mediū forū iubebat tranſire, ac demum emptum aprum palā referre, vt cepiſſe aliquid videret. Hæc eius verba. Venemur vt olim Gargilius, q mane plagas, venabula, ſeruos Differtū tranſire forum, populumq; iubebat, Vnus vt è multis populo ſpectante referret Emptum Mulus aprum.

30 ¶ Ferunt Mithridatē venandi ſtudio adeo intentū fuiſſe, vt ſeptem annis, neq; vrbis, neq; ruris tecto vteretur. Cælius & Patricius de Regno authores.

¶ Cæterum Caſſes, Plagæ, Retia, Venabula, inſtrumenta ſunt venatoria, Eſt & Podoſtrabe venatorium inſtrumentum capiendis feris concinnum.

¶ Canum quorundam nomina.

1	Lyciſca	Oribaſus		Lyciſca
2	Hylax	Nebrophono		Harpolos
3	Vmber	Lelaps		Melaneus
4	Lelapa	Theron		Lachne
5	Volantes	Pterelas		Labros
6	Gargitius	Agre		Aglaudos
7	Canis Alcibiadis	Hyleus		Hylactor
8	Canis Biotnonis	Nape		Corax
9	Pilaſter	Pœmenis		Charon
10	Vertagus	Harpya		Lycitas
11	Scymnus	Ladon	10	Harpalagus
12	Graucis	Dromas		Tigrina
13	Iſſa	Canache		Falco
14	Perſes	Stictē		Serpens
15	Chiron	Tigris		Ragonia
16	Mera	Alce		Ichthia
17	Hyrcanis	Leucon		Helor
18	Aura	Aſbolus		Hippocētaurꝰ
19	Melampus	Lacon		Lethargus
	Pamphagus	Aello		Lampurus
	Dorceus	Ptous		Syagrus

	Acalanthis	Philax	Actis
22	Catenarius	Taxis	Leuſon
	Lucernarius	Xiphon	Augo
	Canis Attali	Phonax	Polyſibia
	Ariſtogiton	Phlegon	Stichon
23	Agrus	Arce	Spude
24	Canis Alexādri	Cheuton	Bryas
	Pheræi	Hylæus	Hebaſteros
25	Canis Xantippi	Medas	Crauge
	Canis Pyrrhi	Porthon	Cænon
26	Pſyche	Sperchon	Thyrbas
	Thymus	Lorge	Cæuon
	Porpax	Bremon	Aether
	Styrax	Thybris	Noes
	Acchine	Thallon	Gnomon
	Lonche	Rhome	Stibon
	Fochos	Antheus	Horme
	Phrura	Getheus	

ℭ EXPLANATIO.

1 LYciſca nomen eſt canis apud Virgiliū in Bucolicis dicentē. Excipere inſidiis multū latrāte Lyciſca. Palladius Soranus. Non lepus intrepidum timido fugatore Lyciſcam.

2 ℭ Hylax itidem nomen eſt canis. Virgilius in Buccolicis. Neſcio qd certe eſt, & Hylax in limine latrat. ℭ Vmber. Virgilius libro duodecimo. Ac viuidus Vmber Hærethians. Sed fortaſſe Vmber vocabulū eſt appellatiuū pro cane Vmbriæ. Valerius Flac. lib. 6. Argon. Quā ceruoꝗ vbi non Vmbro venator edaci Non Pinus petit hærentes. Pontanus. Vel audaci pereat laniatus ab vmbro.

4 ℭ Lelapa canis eſt apud Ouidium lib. 7. Meta. Poſcor, & ipſe meū conſenſu Lelapa magno (Muneris hoc nomen) iamdudum vincula pugnat Exuere ipſa ſibi.

5 ℭ Volātes. Stroza pr. Ille pedū curſu pſtans, animoq̃ Volātes Occubuit trucibus peſtis acerba feris. Strauerat imanē ſęuo certamine taurū, Herculeę qualē nō domuere manꝰ.

ℭ Gargitius

6 Gargitius canis fuit Cerberi Epirotici frater, qui Geryonis tricorporis ſeruabat armēta, Hunc Hercules vna cū domino interfecit. Incolæ mortuo ſepulchrum erexerunt. Mantuanus. Geryone triplicis caulas, armenta canemq; Gargitium, Libycis certare leonibus auſum.

7 ℭ Alcibiades īuſitata magnitudine canem emit. 70. minis, quem amputata cauda ſpectante populo ducebat vinctū, vt garrulorum & importunæ loquacitatis hominum linguas ea in re occuparet, ne quid deterius in eius nomen obloquerentur. Plutarchus teſtis.

8 ℭ Biorno quidē inter Danos ſpectatæ virtutis adoleſcēs, canē habuit horrēdæ acerbitatis & formidoloſæ, quæ ſola plerūq; biſſenos viros oppreſſit, & Offoti gygantis inter paſcua tutata eſt armentum. Saxo grāmaticus lib. 6.

9 ℭ Pilaſter. Pontanus in Lepidina. Quū canere inciperem, atrox hic dente Pilaſter Latrat, ibi ipſa fuga ſeptem, inſidiaſq; reliqui.

10 ℭ Vertagus canis eſt apud Martialē, Nō ſibi ſed dño venatur Vertagus acer Illæſum leporē q tibi dente feret.

11 ℭ Scymnis etiam nomen eſt canis fictum à Baptiſta Pio ſcribente. Vertagus, aut Gallo nutritus Scymnus in aruo Præcipiti ſequitur luſtra ferina pede.

12 ℭ Graucis nomen eſt catellæ, qua Arethuſa abſentis mariti deſideriū ſolabat. Propertius lib. 4. Graucidos & catulæ vox eſt mihi grata querētis. Illa tui partē vēdicat vna tori.

13 ℭ Iſſa nomen eſt Catellæ, quā Publius habuit in deliciis. Martialis. Iſſa eſt paſſere nequior catulli, Iſſa eſt purior oſculo columbæ, Iſſa eſt blandior omnibus puellis, Iſſa eſt charior Indicis lapillis, Iſſa eſt deliciæ catella Publi. Idem alibi. Publius exiguæ ſi flagrat amore catellæ.

14 ℭ Apud hiſtoricos legit Perſes fuiſſe catellus filiæ Aemylii Pauli.

15 ℭ Chiron canis fuit Codri poetæ pauperrimi. Iuuenalis. Et recubans ſub eodem marmore Chiron.

16 ℭ Mera canis fuit Icarii patris Erigones, cuius ductu Erigone ipſa cadauer patris ab agreſtibus interfecti repperit.

ℭ Lyſimachus canem habuit, cui Hyrcani, nomē reddidit

Durides author græcus. Hic accenſo domini rogo iniecit ſe flammæ, authore Plinio lib. 8. Cap. 40.

18 ¶Atalanta Arcadica venatrix canem habuit Auram nomine, quam quũ interfeciſſet aper Calydonius, ſepulchro ab indigenis ornata eſt.

19 ¶Ouidius li. 3. Met. Actęonis canes his verbis enumerat.

Dum dubitat, videre canes, primuſq; Melampus,
Inde ruunt alii rapida velocius aura
Pamphagus & Dorceus, & Oribaſus Arcades omnes.
Nebrophonoſq; valens, & trux cum Læpape Theron,
Et pedibus Pterelas, & naribus vtilis Agre,
Hylæuſq; ferox nuper percuſſus ab apro
Deq; lupo concepta Nape, pecudeſq; ſecuta
Pœmenis, & natis comitata Harpya duobus,
Et ſubſcripta gerens Sicyonius Ilia Ladon,
Et Dromas & Canache, Sticteq;, & Tigris, & Alce,
Et niueis Leucon, & villis Aſbolus atris.
Pręualiduſq; Lacon, & curſu fortis Aello.
Et Ptous, & Cyprio velox cum fratre Lyciſca,
Et nigram medio frontem diſtinctus ab albo
Harpolos, & Melaneus, hirſutaq; corpora Lachne,
Et patre Dictæo, ſed matre Laconide nati
Labros & Aglaudos, & acutæ vocis Hylactor.

20 ¶Alia quorundam nomina ponuntur apud Cælium ex Aeſchylo, vt Corax, Harpya, Charon, Lycitas.

¶Hylax, Harpalagus, Lyciſca, Tigrina, Melãpus, Falco, Serpens, Ragonia, Ichthia, Helor nomina ſunt canũ apud Mantuanum lib. 4. de Trophæis Gonzagæ ſcribentem.

Volat acer Hylax, volat ocius euro
Harpalagus, referenſq; lupum totuo ore Lyciſca.
Et Tigrina notis tergum maculoſa, Melampus
Aequiparans candore niues, veſtigia tantum
Ima niger, falco leuis Ilia, lumine ſerpens
Sanguineo, mordax Ragonia, & Ichthia regis
Deliciæ, nomen patriæ ſortita marinæ.
Et truculentus Helor certare Leonibus audens.

21 ¶Fuit Hippocentaurus canis Xenophontis.

¶Letharg⁹ Hippāmonis,q ē cū mortuo dn̄o tumulat⁹ ē.
¶Lampurus apud Theocritum in Daphnide & Menalca nomen eſt canis.
¶Apud Herodotum Syagrus.
¶Apud Ariſtophanem Acalanthis.
22 ¶Celebranť ēt Catenarius & Lucernarius,& canis Attali, q tanto fuit oris rictu,vt oblatum cibum deglutiret.
¶Fuit & Ariſtogiton canis Cydimachi.
23 ¶Agrus canis fuit Vlyſſis,q reuerſum ab expeditiōe Troiana dominū poſt annos viginti ferť agnouiſſe.Vn̄ Stroza filius.Non tibi Laerte,tibi nō Eume,neq; ipſi Telemacho, neq; Penelope,at tm̄ cognitus Agro. Agro,iam laſſis claudenti lumina fatis, Quem ſyluis Ithacus paſcebat, in alta priuſq̄ Pergama fatalem Scyro eduxiſſet Achillem.
24 ¶Alexander Phæreus Theſſaliæ tyrannus canem habuit inuſitatæ magnitudinis terribilem & oībus pernicioſum, præterq̄ his à quibus cibum capere conſueuerat.Hunc aūt dormiens Alexander pro foribus cubiculi ſui iubebat excubare ſuſpectum habens populum, quem nullo non die variis tormentoꝝ generibus opprimebat.
25 ¶Plutarchus in Themiſtoclis vita canem Xantippi q pater fuit Periclis,celebrat,quod domini peregre nauigantis abſentiam & deſiderium quum ferre non poſſet, in mare deſiluerit,eiuſq; nauem in Salaminem vſq; natando ſecutus ſit,vbi canem ipſum periiſſe memorat, & in memoriā facti ſepulchrum meruiſſe.
¶Canis Pyrrhi Epirotarum regis,in rogū domini ſe cōiecit. De natura canum quoniam prolixe & abunde locuti ſumus in Epithetis noſtris, plura loqui nūc ſuperſedimus.
¶Cætera nomina canum in pręcedenti poſita Catalogo, legūtur apud Xenophontem in libro de venatione.

¶Equorum & equarum celebrum nomina.

1	Cyllarus	5	Pægaſus		Thoes
2	Rhæbus	6	Arion	8	Aſcheros
3	Aethon	7	Pholoe		Cygnus
4	Equi Turni		Iris		Cromis

Aethion
Cydon
Podarces
9 Tagus
10 Garganus
11 Lampon
Panchates
Pelorus
12 Harpe
Citeus
13 Lamus
Sicoris
Ilerdas
Theron
14 Bucephalus

15 Harpya
Pedaſus
16 Equus Medicis
17 Equi Rheſi
18 Aethon
19 Harpynna
Pſylla
20 Equa Hecratidis
21 Paſaces
22 Equę Cimonis
23 Equus Tyberii
24 Parthenia
Enpha
25 Boriſthenes
26 Equus Cæſaris

27 Equꝰ Biornonis
28 Equus Artybii
29 Equus Seianus
30 Equꝰ Nicomedis
31 Equus Antiochi
32 Equus Dionyſii
33 Equæ Neronis
34 Equus Auguſti
35 Scythius
36 Hirpinus
Corithe
37 Equus Troianus
38 Equi Parthorũ
39 Equi Alcibiadis

¶ EXPLANATIO.

1 Cyllarus equus fuit Caſtoris. Virg. lib. 3. Georgicorum. Talis Amyclæi domitus Pollucis habenis Cyllarꝰ & quoq; Graii meminere poetę, Vbi Pollucem pro Caſtore equoq; domitore poſuit poetica licẽtia, vt Quasilli Philomela dapes pro Progne. Item Reuocato à ſanguine Teucri pro Dardani, inquit Seruius. Statius lib. 1. Syluarum. Et pauet aſpiciens Lędęus ab æde propinqua Cyllarus. Idem lib. 6. Thebaidos. Tua furto lapſa propago Cyllare, dũ Scythici diuerſus ad hoſtia ponti Caſtor Amycleas remo permutat habenas. Seneca in Hippolyto. Frenis Caſtorea nobilior manu Spartanum poteris flectere Cyllarum. Propertius lib. 2. Non mihi ſi magnus Caſtoris iret equus. Idem lib. 3. Potaq; Pollucis Lympha ſalubris equo. Bab. Pius. Cyllarus Oebalii, domitus Pollucis habenis Cedat, & Aeripedi Pagaſe iunctę Thoæ. Politianus. Iamq; deo parens Cyllarus Oebalidæ. Claudianus. Seruiretq; tuis contempto Caſtore frenis Cyllarus.

2 ¶ Mezentius pater Lauſi equum ſuum Rhebum noïe his verbis alloquit apud Virgilium lib. 10. Rhebe diu (res ſi

qua diu mortalibus vlla eſt) Viximus, aut hodie victor ſpo
lia illa cruenta, Et caput Aeneæ referes, Lauſiq́ꝫ dolorum
Vltor eris mecũ, aut aperit ſi nulla viã vis, Occũbes pariter.

3 ¶ Aethon fuit equus Pallantis Euandri filii, quẽ Virgilius
libro vndecimo ait ĩ exequiis domini ſui collachrymaſſe.
Poſt bellator equus poſitis inſignibus Aethon It lachry-
mans, guttiſq́ꝫ humectat grandibus ora.

4 ¶ Equos Turni Virgilius libro duodecimo magnis laudi
bus commendat his verbis.
Poſcit equos, gaudetq́ꝫ tuens ante ora frementes,
Pilunno quos ipſa decus dedit Orithiya.
Qui candore niues anteirent, curſibus auras,
Circunſtant properi aurigæ, manibuſq́ꝫ laceſſunt.
Pectora plauſa cauis, & colla comantia pectunt.

5 ¶ Pægaſus Neptuni & Meduſæ filius equus fuit alatus,
quo Bellorophon expeditionem ſumpſit cõtra chimærã.
Hic Saxo in Helycone pedis vngula percuſſo fontẽ noĩe
Hippocrenen aperuiſſe dicit. Ouidius lib. 3. Faſt. Suſpice,
Gorgonei colla videbis equi. Creditur hic cęſæ grauida
ceruice Meduſę Sanguie reſperſis ꝓſiluiſſe comis. Huic ſu
pra nubes. & ſubter ſydera lapſo Cœlũ ꝓ terra, ꝓ pede pẽ-
na fuit. Idẽ li. 4. de Ponto. Sed tñ virt⁹ alios tua ꝑterit oẽs,
Ante alios q̃tũ Pægaſus ibat equos, Auſonius, Pægaſus vo
lucer actus à Lycia nõ vltra Ciliciã pmeauit. Sidonius. Da
ſacris laticis loquacitatẽ. Quem fodit pede Pægaſus volan
ti, Cognato madidus iubam veneno. Politianus. Ceſſerit
huic pauidas ſubmittens Pægaſus alas. Claudianus. Ipſe
tibi famulas præberet Pægaſus alas, Portaretq́ꝫ libens, me
lioraq́ꝫ pondera paſſus Bellorophontæas indignaret ha-
benas. Ouidius lib. 4. Meta. Eripuiſſe caput collo, penniſq́ꝫ
fugacem Pęgaſon & fratrem matris de ſanguine natos.

6 ¶ Arion fuit equus, quem Neptunus dedit Adraſto. Sta-
tius lib. 1. Syl. Hũc & Adraſtæus viſum extimuiſſet Arion.
Propertius lib. 2. Qualis & Adraſti fuerit vocalis Arion,
Triſtis ad Archemori funera victor equus. Statius lib. 4.
Thebaidos. Volucres portis auriga ſub ipſis Comit equos,
& iam inde iugo luctatur Arion, Idem huius equi virtutẽ

& alacritatem lib.6.deſcribit hoc modo.
Ducitur ante omnes rutilæ manifeſtus Arion
Igne iubæ,Neptunus equo(ſi certa priorum
Fama patet)primus teneris læſiſſe lupatis
Ora,& littoreo domitaſſe in puluere fertur,
Verberibus parcens,etenim inſatiatus eundi
Ardor,& hiberno par inconſtantia ponto
Sæpe per Ionium,Lybicumq́ natantibus ire
Interiectus equis,omneſq́ aſſuetus in oras
Cæruleum deferre patrem;ſtupuere relicta
Nubila,certantes euriq́,notiq́ ſequuntur.
¶Auſonius.Cyllarus atq́ Arion inter Argos Nemeamq́
ſenuerunt. Claudianus. Si dominus legeretur equis, tua
poſceret vltro Verbera Nereidum ſtabulis nutritus Arion.
Idem. A quibus haud vnquam palmam rapturus Arion.
Idem. Hoc latus aſtringi velox optaret Arion, Hoc pro-
prium vellet cingere Caſtor equum.
7 ¶Pholoe, Iris, Thoes, nomina ſunt equarum Admetia
apud Statium lib.6.Theb. ſcribentem. Nominibuſq́ ciet
Pholoen,Admetus & Irim,Funalemq́ Thoen.
8 ¶Alia equorum nomina ab eodē ponunt his verbis. Ra-
pidum Danaeius augur Aſcheton increpitat, meritumq́
vocabula Cygnum Audit, & Herculeū Styrion Cromis,
Euneon audit Igneus Aethion,tardumq́ Cydona laceſſit
Hippodamus,Phariumq́ Thoacen rogat ire Podarcen.
9 ¶De Tago Sylliꝰ li.1.Iā Tagꝰ auratis agnoſcebat̄ ī armis.
10 ¶De Gargano idem Syllius lib.4. Nos Gargane vocant
ſuperi ad maiora, videſne Quantus erat Chrixus? Iā nunc
tibi præmia pono.
11 ¶Lampon,Panchates,Pelorus,Camphaſus nomina ſunt
equorum apud Syllium libro nono.
De Lampone ſcribit hoc modo.
Euolat ante omnes,rapidoq́ per aera curſu
Callaicus Lampum fugit,atq́ ingentia tranat
¶Exultans ſpacia,& ventos poſt terga relinquit.
¶De Panchate,Sed ꝓximus ibat Aſtur Panchates, patriū
frons alba nitebat Inſigne, & patrio ſpes oīs cōcolor albo,

❡De Peloro, Cyniphio rector radiabat fronte Peloro Camphaſus, ipſe aſper, nec qui ceruicis amaret Applauſæ blãdos ſonitus, clauſumq́; cruẽto Spumeus admorſu gauderet mandere ferrum. At docilis freni, & melior parere Pelorus Non vnquam effuſum ſinuabat deuius axem.

12 ❡Harpe apud eundem nomẽ eſt equæ matris Pelori, vbi ait. Eductum genitrix effuderat Harpe Nobilis.

❡Idem de Cyreo. Percuſſus vocibus altis Spectantum Cireus, fertur ſublime per auras.

13 ❡Lamus, Sicoris, Ilerdas, Theron etiam noĩa ſunt equorum apud eundem lib. 16. vbi ait. Tum Lamus & Sicoris, proles bellacis Ilerdæ Et Theron potator aquæ ſub nomine Lethes. Idem. Nec patiens vltra tollit ſeſe æquore Theron Igneus, & plenum præteruolat Heſperon ire.

14 ❡Equum Alexandri Bucephalum à capite bouis noĩatũ & talentis tredecim emptum teſtis eſt Cares apud Gelliũ. Vbi ornatus erat, armatuſq; ad prælium nullũ aliũ ſeſſorẽ prẹter dominũ admiſit. Idẽ in bello Indico ſagittis vndiq; perfoſſus, regem ẽ mediis hoſtibus licet exanguis & moribundus, viuaciſſimo curſu retulit. Atq; vbi extra teli iactũ portauit, domini iam ſuperſtitis ſecurus ibidem expirauit. Quod beneficium Alexander penſauit oppido in honorem equi condito, vt docet Plinius lib. 6. & lib. 8. vbi ait. Propter quæ, Rex defuncto eidem duxit exequias, vrbemq́; tumulo circũdedit nomine eius. De hoc Stroza pater. Gloria nobilium tegor hic inſignis equorum Raptus ĩaudito funere Bucephalus. De hoc equo Curtius ad hũc modum ſcribit. Excepti ſunt quidam, inter quos equus regis, Bucephalum vocabant, quem Alexander non eodem (quo cæteras pecudes) animo æſtimabat. Nam ille nec in dorſo inſidere ſuo patiebatur alium, & regem (quũ vellet aſcendere) ſponte ſua genua ſubmittens, excipiebat, credebatq́; ſentire, quem veheret. Bucephali equi meminit Plutarchus in Alexandro.

15 ❡De Harpya & Pedaſo Politianus in Ambra. Quos Zephyro peperit geminos Harpya Podarge Et te captiuo ſunalem Pedaſe collo.

16 ¶Idem Politianus ſequenti hexaſtico Laurentii Medicis equum ornauit.

Et volucrem,& Zephyros curſu præuertitur ipſos,
Quem tibi miſit equum barbara laure Nomas.
Ceſſerit huic pauidas ſubmittens Pægaſus alas,
Iamq; deo parens Cyllarus Oebalidæ
Hunc aut carceribus,vel meta cernere in ipſa
Laure licet,medio non licet in ſtadio.

17 ¶Claudianus in ſextum Honorii conſulatũ, equos Rhęſi Thracum regis cõmendat ſequentibus verſibus.

Graiaq; rettulerat raptos ad caſtra iugales,
Quorum(ſi qua fides augentibus omnia muſis)
Impetus exceſſit Zephyros,candorq; pruinas.

18 ¶Aethon apud Homerum lib.8.Iliados nomen eſt vnius equorum Hectoris.

19 ¶Harpynna & Pſylla equæ fuerunt Oenomaí,quibus cõtendebat curſu in procos filiæ ſuæ Hippodamiæ. Hos ſuis verſibus dignatus eſt Lycophron.

20 ¶Plinius ait equam Hecratidis Theſſali,quãuis pręgnantem vicisse in Olympia.

21 ¶Plutarchus in Artaxerxe ſcribit equum Cyro fuiſſe imitem,& effrenem Paſacem nomine.

22 ¶Cimon Athenienſis equabus ſuis(quibus ter Olympia vicerat)monumenta erexit.

23 ¶Equus Tyberii Cæſaris videbatur flãmas ore euomere, indicio magnę alacritatis. Cęlius Capite.26.libri octaui.

24 ¶Parthenia, & Eripha equę fuerũt Marmacis vnius ex procis Hippodamię,quas Oenomaus puellę pater iugulauit, & poſt modum ſepeliri iuſſit.Idẽ Cęlius Cap.55.lib.11.

25 ¶Boriſthenes equus fuit Adriani imperatoris, quo in venãdo propter alacritatem plerũq; vtebatur. Dion Caſſius ait imperatorem mortuo ſepulchrum feciſſe, columnãq; erexiſſe cum epigrammate inciſo.

26 ¶Iulius Cæſar authore Tranquillo, vtebať equo inſigni, pedibus prope humanis,& in modum digitorum vngulis ſciſſis,quem maxima cura aluit, honorauitq; ſtatua,quod aruſpices eo imperium orbis terræ ſignificari dixiſſent, tũ

27 etiam quod nullum alium ſeſſorem reciperet.

℄Biorno quidam inter Danos clariſſimus, equum habuit præſtanti corpore, & tanta velocitate præpetem, vt anme quem cæteri nequirent, indefeſſus obſtrepentē ſolus vorticem ſuperaret. Saxo Grammaticus, lib. 6.

28 ℄Artybius Perſarum dux equum habuit, q primo pugnę cōgreſſu in hoſtes laniādos morſu aſſurgebat, calcibuſq; & ipulſu longe lateq; faciebat ſtragē. Author Herodotus.

29 ℄Gellius ſcribit equum Cn. Seii de genere equorū Diomedis progenitum, & à Cor. Dolobella centum millibus ſeſtertiis emptum fuiſſe inuſitata magnitudine, ſed eo tū fato, vt quiſquis eum haberet, is cum omni domo, ac familia miſere periret. Quod experti ſunt M. Antonius, Cor. Dolobella, C. Caſſius eius poſſeſſores.

30 ℄Equus Nicomedis regis Bithyniæ tanto fuit in dominū affectu, vt eo mortuo oblatū recuſauerit cibum, & inedia ſe confecerit. Author apud Volaterranum Aelianus.

31 ℄Equus Antiochi capto vel mortuo domino, Cēteretriū quendam è Calathis, alumni ſui victorem domitis frenis excuſſit, & in terram deiectum pedibus ad mortem ꝓculcauit. Plinius Capite. 41. libri octaui.

32 ℄Equus à Dionyſio Syracuſarum tyranno relictus in ſalebra, & luto vbi ſe expediuit, domini licet ingrati veſtigia tamen ſecutus eſt. Idem Plinius ibidem.

33 ℄Nero equas habuit Hermaphroditas ex agro Treuerico, quas carpento ſuo ſubiuges oſtendebat.

34 ℄Equus Auguſti ſepulchrum à domino meruit.

35 ℄Scythius primus fuit olum equoꝝ à Neptuno ꝓductus.

36 ℄Hirpinus nomen eſt equi apud Martialē lib. 3. Epigrāma. vt Corithe nomen equę apud Iuuenalem Satyra octaua. De Hirpino Martialis. Hirpini veteres qui bene nouit auos. De vtroq; Iuuenalis. Sed venale pecus Corithæ poſteritas, & Hirpini, ſi rara iugo victoria ſedit.

37 ℄Celebratur Maronis carmine equus Troianus, quē Grçci diuina Palladis arte ædificarunt, acerniſq; trabibus contexuerunt Epeo machinę authore. De hoc Proptius lib. 3. Mœnia quū Graio Neptunia preſſit aratro, Victor Palladię

ligneus artis equus.Idē lib.4. Læſerat abiegni venter apertus equi. Hunc Lucretius lib 1. Durateum.i.ligneū vocat, vbi ait. Nec clam Durateus Troianis Pergama partu Inflāmaſſet equus nocturno Graiugenarum.

38 ¶Equi Parthorū hippice herba paſti famem ſitimq́ʒ multos dies perferunt. Ad quod alluſit Propertius li.4. Quod ſine aqua Parthus millia currit equus.

38 ¶Alcibiades equos quibus poſtea in Olympia vteretur, tanta cura & ſtudio enutriuit, vt ad quinquēnalem ludorꝫ celebritatem ſeptē quadrigas ꝑduxerit, quod antea nemo vel regū, vel priuatorꝫ hoīum adhuc fecerat. Vnde equorꝫ (quos eo duxerat) alacritate ſecūdū & quartū victor euaſit. Quod indicant verſus Euripidis apud Plutarchū, quos Donatus Acciaolus hūc in modum latinos fecit. Formoſa ꝓles Clinię te nūc canā. Quā illo ſupbam p̄miis vidit die Graiorꝫ Olympia chorus, quū viceras. Et mox pararas tres quadrigarū tibi victorias Labētiū curſu rotis. Iā voce p̄co tūc ad aſtra te tulit, Bis cunctū oliuę fronde pallētis caput.

¶Equi Achillis.

Balius	Aethon	Lampus
Xanthus	Podargus	

¶De Balio, & Xantho Politianus in Ambra. Baliū Xanthumq́ʒ iugales Quos Zephyro peperit geminos Harpya Podarge. Et te captiuo funalē Pedaſe collo Igneus exſtimulat. Claudianus. Et flauum Xanthum ſpreuiſſet Achilles. Virgilius lib. 3. Georgicorum. Martis equi biiuges, & magni currus Achillis. Claudianus in Epigram. Frenaq́ʒ & volucrem Xanthum Baliumq́ʒ decerent.

¶Equi Martis.

Dimos	Phobos

¶Hi duo numerant à Seruio inter equos Achillis. Poetæ tamen Pauorem & Terrorem Martis equos faciunt. Vnde Statius. Frena miniſtrat equus Pauor armiger.

¶Equi Solis.

Pyrois	Eous	Aethon	Phlegon

DE his nominibus Ouid. lib. 2. Meta. ſcribit. Interea volucres Pyrois, Eous, & Aethon Solis equi, quartuſq́ʒ

Phlegon hinnitibus auras Flammiferis implent, pedibuſq; repagula pulſant. Pyrois Pyroentis flectitur, vt Simois. Valerius Flac. li. 5. Argon. Et formidantē patrios Pyroenta dolores. Sunt qui dicant Xanthum inter equos Solis numerari propter dictum Martialis. Quid cupidum Titana tenes? Iam Xanthus, & Aethon Frena volūt. Thomas Radinus. Equi quatuor qui aurei licet forent, colore tamen quiſq; proprio noſcebāt. Pyrois rubiens, Eous candicans, Aethon coruſcans, Phlegon nigricans, hinnitibus flammiferis, elatis naribus auras implebant, erraticis curſibus vagabantur incerti. Sabellicus. Hic equidem ambigue, vergit qua lucidus Aethon.

ℭEqui Plutonis.

Orneus	Alaſter	Abaſter
Ethonis	Amatheus	Nonius
Nyčteus		

ℭDe quatuor primis nominib⁹, Claudianus libro primo de Raptu ſic meminit.

Orneus crudele micans, Ethoniſq; ſagitta
Ocyor, & ſtygii ſublimis gloria Nyčteus
Armenti, ditiſq; nota ſignatus Alcaſtor
Stabant ante fores iuncti, ſæuumq; fremebant,
Craſtina venturæ ſpectantes gaudia prædæ.

ℭAurigæ, & equorum domitores.

1 Automedon Achillis
2 Phaethon Solis
3 Idæus Priami
4 Metiſcus Turni
5 Naubolus Laii
6 Cirnus Melampodis
Durius Pelori
Atlas Camphaſi
Iberus Panchatis
7 Iolaus Herculis
8 Arceptolemus
Hectoris
Enipeus
Cabrion
9 Myrtilus Oenomai
10 Menon Idomenei
Mneſteus Diomedis
Mydon Pylemenis
11 Amphitus Caſtoris
Telchius Pollucis
12 Sphærus Pelopis
13 Baton Amphiarai

14 Cebares Darii
15 Patiramphis Xerxis
16 Belona Martis
17 Picus
18 Meſapus
19 Anniceris
20 Erichthonius
21 Aſtyr
22 Felix Ruſſatus
23 Caſtor
24 Philides
25 Tigillinus Neronis

ℭ EXPLANATIO.

1 AVtomedon fuit Achillis auriga. Virgiliꝰ libro
duodecimo Aeneidos.Vna ingens Periphas,
& equorum agitator Achillis Armiger Auto 10
medon.Ouidius lib.5.de Triſt.Nunqd Achil
lęos inter fera ꝓlia fidi Deſeruit leuitas Auto 11
lomedontis equos.Idem lib.1.de arte.Curribus Autome/
don lentiſq; erat aptus habenis.Idem lib.1. Quantus erat
Calchas extis.Telamonius armis, Automedon curru,tan/
tus amator ego.Pōtanus lib.3.de Stellis. Qualis & Auto/
medon currus moderator Achilli.

2 ℭPhaethon Solis filius dum currū patris regēdum ſuſce/
piſſet,equis ignotum aurigam excutiētibus cecidit in Pa/
dum cœlo paſſim conflagrante. Hic equi Phaethontis,ꝓ
equis Solis ſolent accipi.Virg.lib.5.Aenei. Auroram Phae 12
thontis equi iam luce vehebant.Ouidius li.2.Meta.Hic ſi/
tus eſt Phaethon currus auriga paterni. 13

3 ℭIdæus fuit auriga Priami. Virgilius lib.7. Aeneidos.
Idæumq; etiam currus,etiam arma tenentem.

4 ℭMetiſcus Turni.Idem lib.12.Aurigam Turni media in/ 14
ter lora Metiſcum Excutit. Auſonius. Nec celeres mulas
ipſe Metiſcus agas.

5 ℭNaubolus Laii regis Thebarum.Statius.Naubolus Hip
paſides tuus o mitiſſime Laï Hoſpes, adhuc currus ſecu/
raq; lora tenebat.

6 ℭCirnus Melampodis, Durius Pelori, Atlas Camphaſi, 15
Iberus Panchatis equorum fuerunt aurigæ. De Cirno Syl
lius lib.16.Quo Cirne ruis (Nam Cirnus agebat) Verbera
dimitte,& reuoca moderatus habenas.Iberus ad Pancha/ 16
tem apud eundē ſic loquit̄. Te ne Aſtur certante feret q̄ſq̄

æquore palmã Erepto? conſurge, vola, plabere campum.
Durius ad pelorum. Quo ruis, aut quiſnam hic rabidi certaminis eſt mos.

7 ¶Ferunt etiam Iolaum Herculis fuiſſe aurigam.

8 ¶Arceptolemus, Enipeus, Cabrion Hectoris aurigę fuiſſe memorantur. Mortuo Arceptolemo ſucceſſit Cabrion eius frater.

9 ¶Myrtilus auriga fuit Oenomai, cuius ruina mari Myrtoo nomen impoſuit. Oui. in Ibin. Proditos vt ſæui periitq; auriga tyranni. Qui noua Myrtoæ nomina fecit aquæ.

10 ¶Tortelius ait Mẽnonẽ fuiſſe aurigã Idomenei, Mneſteũ Diomedis, Mydonẽ Pylemenis ducis Paphlagonum.

11 ¶Amphitus, & Telchius Caſtoris, & Pollucis aurigæ fuerunt teſtimonio Plinii lib. 6. ſcribentis. Sunt qui conditam eam ab Amphito, & Telchio Caſtoris, & Pollucis aurigis putant. Ammianus. Vbi (inquit) inter ciuitates alias Phaſis eſt nomine fluuii dictitata, & dioſcorias nunc vſq; nota, Cuius authores Amphitus, & Telchius Spartani tradunt aurigæ Caſtoris, & Pollucis. Alii dicũt (inter quos Strabo lib. 11.) Caſtoris, & Pollucis aurigas fuiſſe noĩatos Rhecam, & Amphiſtratum.

12 ¶Legitur in Trœzenioꝝ hiſtoria Sphærũ fuiſſe Pelopis aurigã, q̃q̃ alii in Olympia fuiſſe Cyllã tradant. Cælius.

13 ¶In Illyria ciuitas fuit Harpya ꝓpe Enchelyas, in quam Amphiarai auriga Baton abſorpto domino ſe contulit. Author Cælius.

14 ¶Cebares fuit equiſo, cuius aſtu Darius regnum Perſarũ adeptus eſt. Nam quum magi inter ſe pacto conueniſſent, vt is cuius equus primus hinniret, regno potiretur, Cebares manum vuluæ equinæ prius admotam, naribus equi præbuit olfaciendam. Quo odore irritatus equus primus dedit hinnitum. Author Herodotus.

15 ¶Patiramphis fuit Xerxis auriga. Idem Herodotus. Poſt quẽ (inquit) ipſe Xerxes vehebat curru equoꝝ Niſeorũ, ꝓcedente auriga, cui nomen erat Patirãphi Otanis filio.

16 ¶Poetæ Bellonã Martis aurigam faciunt, flagello armatam ſanguineo, vt docet Statius.

17 ℭPicus fuit equorum domitor dicente Virgilio lib.7. Leuaq; Ancyle gerebat Picus equum domitor.

18 ℭIdem de Meſapo. At Meſapus equum domitor Neptunia proles. Idem lib.10. Subit, & Neptunia proles Inſignis Meſapus equis. Idem libro duodecimo. Et Meſapus equũ domitor Neptunia proles.

19 ℭAnniceris Cyrenęus nobilis fuit equoꝝ agitator, q artẽ Platoni oſtentaturus, ante Academiã currus iunxit, ſępeq; eundem curſum iiſdẽ veſtigiis nihil delirando repetiit.

20 ℭErichthonius Athenienſis quadrigas primus iũxit. Pontanus lib.3. de Stellis. Qualis Erichthonius currus, & quatuor auſus Iungere equos, rapidiſq; rotis inſiſtere victor.

21 ℭAſtyr Menonis fuit auriga, à cuius nomine Aſtures populi Callæcis proximi dicti ſunt.

22 ℭConſtat Felicem Ruffatum fuiſſe aurigam verbis Plinii lib.7. ſcribentis. Inuenitur in actis Felicis Ruffati aurigæ, iã igne illato in rogum eis, vnũ è fauentibus iecisse ſeſe. Ruffatus Lacerta fuit auriga ſub Domitiano, teſte Probo.

23 ℭInter eos (qui eqtatu claruerunt) Caſtor principem locum obtinuit. Politianus. Vixq; bonum frenis Caſtora frater amet.

24 ℭPhilides fuit quiſpiã Atheniẽſis equoꝝ nutritor, à quo cũ Themiſtocles equũ dono poſtulaſſet, paſſuſq; eſſet repulſam, minatus eſt ſe domum eius continuo ligneũ equũ facturum. Quo ænigmate ſignificabat ſe propinquorum accuſationes & crimina in eum coniecturum. Plutarchus in Themiſtocle.

25 ℭTigillinus fuit homo pauperrimus in vrbe Roma, qui egeſtate preſſus & inopia aurigam ſe Neroni prębuit, eiq; longa ſcelerum oĩum conſuetudine tandem charus adeo factus eſt, vt ad præfecturam cohortis prætoriæ conſcenderit. Tacitus lib.17. De hoc Tigillino itelligi debet quod ſcribit Iuuena. ſaty.1. Dicens. Quum fas eſſe putet curam ſperare cohortis, Qui bona donauit præſepibus, & caret omni Maiorum cẽſu, dum peruolat axe citato, Flamineã puer Antomedon nam lora tenebat Ipſe lacernatæ quum ſe iactaret amicæ.

¶ Currus deoꝝ quibus aĩalibus trahantur.

1 Currus Bacchi Lyncibus, & Tygribus	Currus Lunę bobus
2 Curr⁹ Leucothoes Delphinis	Currus Nemeſis Griphib⁹
3 Currus Cybeles Leonibus	Currus Solis equis.
4 Currus Veneris Cycnis	Currus Saturni ſerpẽtibus
5 Currus Thetidis Delphinis	Currus Martis equis
6 Currus Neptuni equis	Currus Prothei Phocis
7 Currus Dianæ Ceruis	Currus Oceani Balenis
8 Currus Iunonis Pauonibus	Currus Tritonis piſcibus.

1 Currus Bacchi lyncibus, & Tygribus. Proper. de Ariadna rapta à Baccho. Lyncibus in cœlũ vecta Ariadna tuis. Oui. in Epiſt. Phędrę. In'q; capíſtratis tygribus alta ſedet. Idẽ lib. 3. Meta. Quem circũ tygris ſimulachra'q; inania lyncũ Idem lib. 4. Tubiiugum pictis inſignia frenis Colla premis lyncũ. Idem lib. 1. de arte. Iam deus in curru (quẽ ſummũ texerat vuis) Tygribus adiunctis aurea lora dabat. Virg. lib. 3. Geor. Quid lynces Bacchi variæ? Idem lib. 6. Aenei. Liber agens celſo Nyſæ de vertice Tygres. Statius lib. 4. Theb. Effrenæ dextra læua'q; ſequunẽ Lynces, & vda mero lambunt retinacula tygres. Stroza pater, Lyncibus aduectam Cnoſida Bacche tuis. Tempora pampinea redimita Ariadna corona Tygribus inuehitur candide Bacche tuis. Syllius lib. 7. Qualis odoratis deſcendes liber ab Indis Egit pampineos frenata tygride currus.

2 ¶ Currus Leucothoes deæ marinæ Delphinis. Virgil. in Cyri. Illa etiam magnum iunctis quæ piſcibus equor, Et glauco bipedum curru metitur equorum Leucothoe.

3 ¶ Currus Cybeles leonibus. Virg. lib. 3. Aenei. Et iuncti currũ dominæ ſubiere leones. Ouid. lib. 10. Dente premũt domito Cybeleia frena leones. Catullus. Vbi iuncta iuga reſolues Cybele leonibus. Claudianus in cõſulatu Manlii Theodori. Perfoſſi'q; ruant populo pallente leones, Quales Mygdonio curru frenare Cybelle Optet, & Herculei mallent fregiſſe lacerti. Mantuanus. Magna deũ mr grãdi turrita corona, Quæ ligat Idæo Lybicos temone leones.

4 ¶ Currus Veneris Cycnis. Ouidius lib. 10. Iunctiſq; p aera cycnis Carpit iter. Syllius lib. 7. Tum matris currus niueos agitabat Olores. Statius libro primo. Syl. Thalamiq; ingreſſa ſuperbum Limẽ Amyclæos ad frena citauit olores. Idem libro. 3. Dum petit & molles agitat Venus aurea cycnos. Horatius lib. 4. Car. ad Venerem. Tempeſtiuius in domo Pauli purpureis ales oloribus Comeſſabere maximi. Currus Veneris etiam trahitur columbis. Claudianus. Venus hic inuecta columbis Tertia regali iungit connubia nexu. Marullus. Ipſa laſciuo Venus alma partu, Læta nunc iunctis vehitur columbis.

5 ¶ Currus Thetidis Delphinis, queadmodum & Leucothoes Tibullus. Vecta eſt frenato cęrula piſce Thetis.

6 ¶ Currus Neptuni equis. Virg. lib. 5. Iungit equos curru genitor, ſpumantiaq; addit Frena feris, manibuſq; omnes effundit habenas. Syllius lib. 3. Extremamq; petit Phœbęa cubilia Thetyn Frenatis Neptunus equis.

7 ¶ Currus Dianæ ceruis. Claudianus. Dixit & extemplo frondoſa fertur ab Alpe Trans pelagus cerui currum ſubiere iugales.

8 ¶ Currum Iunonis trahunt Pauones. Ouidius lib. 2. Met. Habili Saturnia curru Ingredit̃ liquidum pauonibus aera pictis. ¶ Currũ Lunæ boues ¶ Currum Nemeſis Gryphes. ¶ Currum Solis equi. ¶ Currum Saturni ſerpentes. ¶ Currũ Martis equi. ¶ Currum Prothęi Phocæ. ¶ Currum Oceani Balenæ, Currum Tritonis piſces.

¶ De his omnibus Politianus in Ambra.

Biſtoniis Mars inſtat equis, Tu iungis olores
Phœbe Terapnæos, Getica Mars fulgurat haſta,
Contendis tu Phœbe fides, arcuſq; retendis,
Lyncas agit Bromius, Pauos Saturnia pictos,
Tardos Luna boues, annoſas Delia ceruas,
Gryphes Hyperboreos Nemeſis, Cytheręa columbas,
Fert pedibus pinnas puer Arcas, crine galerum.

¶ Item Io. Fran. Mirandula.

Paphios non iungit olores
Cypria, terribilem non concinit ægida Pallas,

Non

Non volucres ſequitur ceruos pharetrata Díana,
Nectere odoriſequos loris aſſueta Laconas.
Non iunctis fertur Iuno ſuper æthera pauis,
Dum Samon,aut tecta inuiſit Carthaginis altæ.
Cynthia nec bobus charum Endymiona fatigat.
¶ Item Pamphilus Saxus.
Candida torquatas poſcit Cytheræa columbas,
Laſciuum numen victima blanda decet.
Dyndima frenato Cybele petit alta Leone,
Magnanimus magnæ conuenit ille deæ.
Obliquos Sol clarus equis cito præterit axes,
An decet vt tardo peruolet aſtra boue?
It per ſydereos rex falcifer anguibus orbes,
Quid mirum,gelido ſi placet hydra ſeni?
Tygri Bacche petis placidi vineta Timoli,
Horrerent pauidæ tympana rauca feræ.
Per freta piſce ſedens,madidus nat cærula Triton,
Obruit vnda furens,ſit licet acer equus.

¶ Nauigiorum diuerſa genera.

1 Myoparo	12 Faſellus	22 Sorillum
2 Pato	13 Geſeorta	23 Stlata
3 Acatium	14 Horia	24 Trieris
4 Anquiromach⁹	Halius	25 Samena
5 Baris	15 Lembus	26 Hippago'
6 Cataſcopium	16 Linter	27 Liburnus
7 Celox	17 Monoxylon	28 Embolon
8 Corbita	18 Ponto	29 Lenunculus
9 Cydarus	19 Proſumia	30 Onerariæ
10 Cymba	20 Scapha	31 Actuariæ
11 Cyrcerus	21 Schedia	32 Aliæ.

¶ EXPLANATIO.

1 Myoparo genus erat nauigii, quo vtebātur Pyratę authore Nonio. Cicero lib.3.de Rep. Nā quum quæreret̃ ex eo , quo ſcelere impulſus mare haberet infeſtū vno Myoparone, Eodē (inquit) quo tu orbem terræ. Salluſtius lib.4.

hiſt. Mariq́ꝫ placido à duobus prędonum Myoparonibus circũuenta. Sidonius. Litoribus Oceani curuis inerrare cõtra pandos Myoparones, quorum quot remiges videris, totidem te cernere putes, Archipyratas.

2 ¶Erant & Parones genera quædã nauium. Varro. Iamq́ꝫ duos Parones habebant inſtructos. Budæus ait Paronem hodie vocari Brigantinum.

3 ¶Acatium nauis erat actuaria. Iulius Pollux ait fuiſſe velum in naui maximum, ſicut minimum dolonem.

4 ¶Anquiromachus nauigium eſt aptum ferendis anchoris, cæterisq́ꝫ nauticis inſtrumentis.

5 ¶Baris erat cymba, qua Aegyptii ſuorũ cadauera ad tumulũ cõportabãt. Propertius li. 3. Romanamq́ꝫ tubã crepitanti pellere ſiſtro, Baridos & contis roſtra Liburna ſequi. Huius nauigii meminit Herodotus libro ſecundo.

6 ¶Cataſcopium dicit̃ nauis exploratoria, vt Cataſcopus circũſpector, quod ethymo dictionis cognoſcitur. Cæſar in commentariis. Literis celeriter in Siciliam conſcriptis, & per Cataſcopium miſſis.

7 ¶Celox dicit̃ breue nauigiũ à celeritate. Apuleius. Qui celocẽ regere neq̃t, onerariã petit. Plaut. i Aulu. Quo hãc celocẽ cõferã? Varro. Nautæ remiuagã mouent celocem.

8 ¶Corbita nauis eſt tarda, & grandis. Plautus in Penulo. Tardiores, q̃ Corbitæ ſunt in tranquillo mari. Dicunt̃ aũt Corbitæ, ꝗ in earũ malo corbes pro ſigno ſuſpenderent̃.

9 ¶Cydarum Calepinus ait eſſe nauiculę genus, ſed quale, vt in pleriſq́ꝫ, tacet.

10 ¶De Cymba Virgilius libro ſexto Aenei. Gemuit ſub põdere Cymba Sutilis. Ouidius libro primo Meta. Occupat hic collem, cymba ſedet alter adunca.

11 ¶Cyrcerus nauis eſt prægrãdis Aſiana. Plautus apud Nonium. Quum percontor portitores, ecq́ꝫ nauis venerit ex Aſia, negant veniſſe. Conſpicatus ſum interim Cyrcerum, quo me maiorem non vidiſſe cenſeo. Idem. Aedificat nauim Cyrcerum, & merces emit.

12 ¶Faſellus eſt nauigium Campanum eodem Nonio teſte. Salluſtius lib. 3. hiſto. Et forte in nauigando cohors vna,

grandi faſello vecta à cæteris deerrauit.

13 ℭGeſeorta nauis eſt,quam nonnulli proſumiam vocant. Halius dicitur breuis ſcapha.

14 ℭHoriam Nonius ait nauim eſſe piſcatoriam. Plautus in rudente. Mea opera laboratur & Rete & horia. Diminutiuum eſt horiola. Idem. Malo hũc alligari ad horiam, vt ſemper piſcetur,& ſi ſit tempeſtas maxima.

15 ℭLembus dicit̃ nauicula breuis, & velociſſima. Plautus. Dum hæc aguntur,Lembo aduehitur tuus pater pauxillulo. Virg.Lembum ſi forte remiſit,Atq; illum in præceps prono rapit alueus amni. Plinius lib.7.ait,Cyrenenſes fuiſſe repertores lembi.

16 ℭLinter dicit̃ nauicula cauatis arboribus facta. Hac vtebãtur quondã Germani Danubiũ habitãtes. Nonius ait Lintres naues eẽ flaminares,niſi qs forte legat fluuiales,aut fluminares. Ouidi⁹ad Liuiã.Q uẽ ſemel vmbrifera nauita Lintre tulit. Sidonius.In pugnã Pyrata coit,pars Litre cauata.

17 ℭMonoxylon dicit̃ nauis ex integro ligno, & nõ conciſo in trabes. Monon enim vnũ,& Xylon lignum dicitur.

18 ℭPontones dicuntur, quibus pontium loco vtimur in traiiciendis fluuiis. Apuleius. Et ſi vado non poterũt,pontonibus tranſibunt.

19 ℭProſumia genus eſt nauigii ſpeculatorii. Cęcilius apud Nonium. De nocte ad portũ ſum ꝓuectus proſumia. Idẽ. Qui pro gubernatore ſe gerens prope vertit proſumiam.

20 ℭScapha nauicula eſt in ligno cauata. Horatius lib.3.Carmi. Tum me biremis præſidio ſcaphæ Tutum. Vegetius. Scaphas quoq; de ſingulis trabibus excauatas cũ longiſſimis funibus, interdũ ẽt ferreis cathenis legio portat. Nonius ait ſcaphas nauiculas eẽ, q̃ maiores naues cõſequunt̃.

21 ℭSchedia nauigium eſt rude & impolitum & trabibus inter ſe connexis factum, Cuiuſmodi ſunt rates.

22 ℭSorillum nauigium eſt Iſtricum, quod lino & Sparto conſeritur,& condenſatur.

23 ℭStlata nauis eſt lata, quales forte ſunt, quibus equi & currus tranſuehũtur, Antiqui ſtlatum, & ſtlites pro latum, & lites dicebant.

I ii

24 ℭTrieris nauis eſt magna, quam remiges tribus vtrinq; remorum ordinibus impellũt Latine triremis dicitur, & triũ ordinum nauis, quemadmodum quadriremes & quinqueremes apud antiquos legimus, & apud Græcos Epteres, Enneres, & Deceres, q̃ naues ſeptenum, nouenũ, denumq; ordinum ſignificant. Biremem primum fecere Damaſthenes authore Plinio. Trireme̅ Ammocles Corinthius. Quadriremen Carthaginenſes, Quinqueremen inſtituir Neſichthon Salaminius, Sex ordinum Xenagoras Syracuſanus, Decenremem Neſigiton. Inſtituit Alexander magnus ad duodecim ordines, Ptolemæus Sother ad quindecim. Demetrius Antigoni ad triginta, Pto. Philadelph[9] ad. 40. Ptolemæus Philopator ad. 50.

25 ℭPlutarchus in vita Periclis ait Damenam eſſe quandam nauim rotundam, & concauam & in ventris ſimilitudine̅ formatam, Vt mare percurrere, ac celeriter conuerti poſſit. Atq; hoc illi indictum nome̅, quod in Samo primũ reperta ſit, & à Polycrate tyranno ibidem ædificata.

26 ℭHippago, ſeu Hippagium nauis eſt lata, & expanſa, qua equi & currus tranſmittuntur.

27 ℭLiburni dicebantur bellicæ naues, & velociſſimæ à Liburnia Dalmatiæ parte, cuius exe̅plo fabricant̃, vel quod Liburni populi olim nauibus citiſſimis Ionium mare inſulaſq; prædarent̃. Hinc naues leuitate pręſtantes Liburnicas dixerunt. Hora. in Epodo. Ibis Liburnis inter alta nauium Amice ꝓpugnacula. Dicimus & Liburnica. Suetonius in Auguſto. Vtrobiq; parte Liburnicarũ demerſa, Dicunt̃ etiã Liburnę. Lucanus. Ordine co̅tentæ gemino creuiſſe Liburnæ. Vegetius lib. 4. de re militari de Liburnicis ita ſcribit. Auguſto dimicante Actiaco prælio, quum Liburnoꝝ auxiliis præcipue victus fuiſſet Antonius, experimento certaminis patuit eſſe Liburnoꝝ naues cæteris aptiores.

28 ℭEmbolum genus eſt nauigii velociſſimi. Alii ponũt pro roſtro æreo, quod ex prora nauium eminet.

29 ℭLenunculus dicit̃ nauis piſcatoria. Salluſt. apud Noniũ. Primo inducit forte per nocte̅ in Lenunculo piſcantis.

30 ℭOnerarię naues dicũt̃ negociatoriæ, & ꝓp onera tardę.

¶ Actuarię vero dicunt agiles, & pręſtãtes celeritate. Sallu
ſtius. His actuarię naues circiter. 30. Onerarię decem erant.
31 ¶ Nauium appellationes apud Gellium libro vndecimo
Cap. 25. ſunt Gauli, Corbitæ, Caudicæ, Hippagines, Cer-
curi, Celoces, Oxiæ, Remieculi, Actuariæ, Proſumiæ, Ge-
ſeortæ, Orioles, Cattæ, Scapha, Pontones, Nuctuciæ, Me-
diæ, Phaſelli, Parones, Myoparones, Lintres, Caupulica,
Mareplacidæ, Cydarum, Ratariæ, Cataſcopium.
32 ¶ Porro autem nauem primi excogitarunt Tiphys, & Ar-
gonautæ, vel Tyrii, vt mauult Tibullus ſcribens. Prima ra-
tem vẽtis credere docta Tyros. Danaus nauem primus in
Græciam ex Aegypto aduexit. Nam prius ratibus nauiga
batur in mari Rubro ab Erithra repertis, Antiquitus fiebãt
ex corio circũſutæ in Oceano Britannico, In Nilo ex pa-
pyro, Scirpo, & arundine. Longa naue primum Iaſonem
nauigaſſe teſtis eſt Philoſtephanus. Egeſias hoc tribuit
Parrhalo, Cteſias Samiræ, Stephanus Semiramidi, Archi-
machus Aegæoni, Bibliographi Noę. Onerariam Hippus
Tyrius inuenit. Lembum Cyrenẽſes, Cymbam Phœnices,
Celocem Rhodii, Cercurum Cyprii, Syderum obſeruatio
nem in nauigando phœnices, Remum Copæ, Latitudinẽ
eius Plateæ, vela Icharus, Malum, & Antemnã Dædalus,
Tectas longas Thaſii, Roſtra Piſęus, Tyrrheni anchoram,
Anacharſis Harpagones, Adminicula Tiphys, Claſſe pri-
mus depugnauit Minos. ¶ Naumachia vocatur pugna nau-
tica, Naumachiarii qui nauale prælium cõmittunt. Sueto-
nius in Claudio. Sed quum proclamantibus Naumachia-
riis, aue imperator, morituri te ſalutant. ¶ Nauis vocabulũ
eſt generale. Naualia nauium ſtationes. Nauarchus nauis
princeps, Nauclerus, ſeu Naucleriacus ductor. Nauta, &
nauita idem. ¶ Carina dicitur concauitas nauis, & capitur ꝓ
tota naui. Virg. Frondenteſq; ferunt remos, natat vncta ca-
rina. Carinare iſtar carinę formare. ¶ Puppis pars poſterior
nauis, prora anterior, proreta rector proræ. ¶ Rates dicunt
rudes, & impolitæ trabes inter ſe connexæ. Ratis tñ capit
pro naui. Ouidius lib. 4. de Ponto. Et freta veliuolas non
habitura rates. Ratiarii ratis ductores. ¶ Claſſis capitur pro

multitudine nauiũ, & qñq; pro vnica naui. Virg. Et Lyciæ ductorem claſſis Orontem. ¶ Remiges nautæ qui remos agunt, Remigare remos agere. ¶ Helciarii qui maiores naues funibus trahunt canabinis aduerſus vndas. ¶ Rudẽtes dicuntur funes nautici. Lucanus lib. 8. Aut laqueum collo tortoſq; aptare rudentes. ¶ Anchora ferrum eſt repandũ, & vtrinq; acutum, quo ſiſtũtur naues. Vnde adagiũ. Nauis tua fulta eſt duabus anchoris. ¶ Antemnæ inſtrumẽta ſunt amnem ante ſecãtia, viamq; nauibus facientia. Virg. Cornua velatarum obuertimus Antemnarum. ¶ Vela dicuntur linea, vel canabina tegmina, quæ diſpaſſa malo nauis alligantur, vt ventos recipiãt, hinc mare veliuolum. ¶ Carbaſus linum eſt tenuiſſimũ, quo vela nauium fiebãt quondã, vnde & carbaſa pro velis accipi ſolent. ¶ Tranſtra tabulæ ſunt, in qbus ſedẽt remiges, vel per quas ad regimen nauis deambulant. ¶ Celeuma dicit̃ clamor nauticus. ¶ Naulũ & portorũ merces nautarũ, & portitoꝝ. ¶ Vrinatores dicunt̃ natatores ſubaquatiles, Vrinari, ſeu vrinare ſub aqs natare.

¶ Propria quędam Nauium nomina.

1 Argo	Scylla	8 Paralus
2 Piſtris	5 Tygris	Salaminia
3 Chimera	6 Centaurus	9 Thalamegos
4 Centaurus	7 Triton	

1 Argo dicit̃ fuiſſe prima nauiũ, qua Iaſon, Tiphys, Caſtor, Pollux, & alii (quos inde Argonautas dicimus) profecti ſunt Colchos ad rapiendũ vellus aureũ. Sumpſit autẽ nomen ab Argo architecto. Vnde Val. Flac. lib. 1. Ad charum Tritonia deuolat Argum, Moliri hunc puppem iubet, & demittere ferro Robora, Peliacas etiã comes exit ad vmbras. Vel ab Argiuis, qui in ea nauigarũt. Hãc nauim poetæ multis ornãt epithetis. Vocant in primis fatidicam, & loquaculã, quod beneficio Mineruæ facta ſit ex quercu dodonæa, quã Sophocles tradidit fuiſſe nõ tm̃ verboſam, at ẽt futuri præſagam, vt in periculis Argonautas moneret. Vnde Claudianus. Licet omnia vates In maius celebrata

ferant, ipſamq́; ſecādis Argois trabibus iactent ſudaſſe Mineruam, Nec nemoris nautam vinxiſſe carentia ſenſu Robora, ſed cæſo teneri Iouis augure Luco Arbore præſaga tabulas animaſſe loquaces. Seneca in Medea. Ipſaq́; vocē perdidit Argo. Val. Flac. Prima deum magnis canimus freta peruia nautis, Fatidicamq́; ratē. Vocat̃ præterea Pagaſæa, à Pagaſa vrbe Theſſaliæ, apud quā fuit ædificata. Itē Pelias à Pelio monte, Tritonis qm̄ beneficio Mineruæ & ingenio facta eſt. Magneſis ſeu Magneſias à Magneſia regione Macedoniæ proxima. Argoa & argiua ab argiuis nautis. Quæ omnia teſtimoniis ſequentibus confirmātur, Oui. lib. 7. Meta. Iamq́; fretum Minyę Pagaſæa puppe ſecabāt. Val. Flac. libro primo. Et Oebalium Pagaſæa puppis aliūnum Spectet. Statius libro quinto Theb. Pelias intacti late ſubit hoſtia ponti Pinus. Oui. in Epiſtolis. Phryxæam petiit Pelias arbor ouem. Vale. Flac. lib. 8. Si modo Peliacę nō ſum captiua carinę. Idem. Sequiturq́; volātem Barbara Palladiā puppē ratis. Magneſis ſeu Magneſias. Ouidius ī Epiſtolis. Cur vnquā Colchi Magneſida vidimus Argo. Pontanus lib. 5. de Stellis. Appulerat myſorum agris Magneſias Argo. Val. Flac. lib. 7. Horruit Argoæ legio ratis. Manilius. Argiuamq́; ratem per apluſtria ſumma. De Argo Propertius libro primo. Namq́; ferunt olim Pagaſę naualibus Argon Egreſſam longe Phaſidos iſſe viā.

2 ¶ Piſtris, Centaurus, Chimera, Scylla, nomina ſunt nauiū apud Virg. lib. 5. Aeneid. De piſtri & eius rectore Mneſteo ſic inquit. Velocem Mneſteus agit acri remige Piſtrim.

3 ¶ De Chimera. Ingentemq́; Gyas ingēti mole Chimerā.

4 ¶ De Cētauro & Scylla. Sergeſtuſq́; (domus tenet à quo ſergia nomen) Centauro inuehit̃ magna, Scyllaq́; Cloanthus Cærulea.

5 ¶ Apud eundem libro decimo. Tygris nomen eſt nauis, cuius rector fuit Maſſicus, Hæc eius verba. Maſſicus ęrata princeps ſecat æquora Tygri.

6 ¶ Eſt & Centaurus nomen alterius nauis, cuius rectorem vocat Cupauonem, vbi ait. Filius æquales comitatus claſſe cateruas Ingentem remis Centaurum promouet.

7 ℭTriton nauis fuit cuiuſdam Auleſtis. Idem. Hunc vehit immanis Triton.

8 ℭCęlius ex teſtimonio iterpretum Ariſtophanis ait duas Athenis naues fuiſſe publico muneri deſtinatas, ex qbus Salaminia euocatos ad iudicium ſubueheret, Paralus vero aueheret Delphos ad rem diuinam.

9 ℭThalamegos nomen fuit nauis, quam Ptolemæus Philopator in delitiis habuit Nilo pernauigádo longitudine ſexcentorum pedum, latitudine quinq; & quadraginta, altitudine pedū paulo minus ſexaginta. Budæus de Aſſe.

ℭArgonautarum nomina.

Tiphys	Leodocus	Phalerus
Iaſon	Idmon	Eribotes
Caſtor	Iphitus	Peleus
Pollux	Euphemus	Menœtiu
Melampus	Deucalion	Phlias
Amphiaraus	Amphion	Erginus
Teſtor	Climinus	Lacon
Theſeus	Iphiclus	Meleager
Coronus	Nauplius	Aethalides
Eurydamas	Oileus	Echion
Iphidamus	Cepheus	Admetus
Cius	Amphidamas	Canthus
Epitropus	Ancæus	Idas
Telamon	Eurytion	Zethes
Hercules	Mopſus	Calais
Hylas	Tydeus	Erix
Orpheus	Periclymenus	Amyrus
Aſterion	Philochthetes	
Talaus	Butes	

ARgonautæ (vt iam diximus) dicunt heroes illi, qui in Argo naui Colchos profecti ſunt ad rapiendum vellus aureū. Sunt qui dicát fuiſſe duo & quinquaginta numero. Alii quattuor addūt. Sed parum refert de numero. Valerius Flac. li. 1. ſeriatim multos enumerat. De Zete & Calai. Ouidius lib. 6. Met. Vellera cum Minyis nitido radiantia villo

Per mare non notū prima petiere carina. Propertius lib. 1. Hunc duo ſectati fratres, Aquilonia proles. Hunc ſuper & Zetes, hunc ſuper & Calais. Omnium ſummi & principes fuerunt Tiphys & Iaſon. Vñ Ouidius lib. 1. de Arte. Tiphys in Aemonia puppe magiſter erat. Eam ob rem Argo ipſa vocať Iaſonia. Ruffus Feſtus. Puppis Iaſonię depictaq; terga carinę. De Argonautis copioſe meminit Diodor⁹ lib. 5.

¶ Nautæ nonnulli.

1	Tiphys	7	Canopus	13	Mandro
2	Mneſteus	8	Saro	14	Phrontis
	Sergeſtus	9	Amarſyades	15	Amyclas
	Cloanthus		Nauſitheus	16	Colæus
3	Palinurus		Pheax	17	Phereclus
4	Telo	10	Ariamenes	18	Pelorus
5	Phoceus.	11	Petitius		
6	Opheltes	12	Aceſſæus		

1 DE Tiphy licet iam ſatis dixerimus, adhuc tñ teſtimonia adiiciemus. Virgilius. Aeglo. quarta. Alter erit tum Tiphys, & altera quæ vehat Argo Delectos heroas. Ouidius in Epiſt. Quid mihi cum Minyis, quid cum Tritonide pinu. Quid tibi cū patria nauita Tiphy mea. Seneca in medea. Quæq; domitorem freti Tiphyn nouam firmare docuiſti ratem. Idem. Auſus Tiphys pandere vaſto Carbaſa ponto, legeſq; nouas ſcribere ventis.

2 ¶ Mneſteus, Sergeſtus, Cloanthus nautæ fuerunt Aeneæ. Virgilius libro quarto Aeneid. Mneſtea, Sergeſtumq; vocat, fortemq; Cloanthum.

3 ¶ Fuit & Palinurus gubernator nauis Aeneæ. Virgi. lib. 5. Ipſe gubernator puppi Palinurus ab alta. Mantuanus in Alphonſo lib. 5. Nam neq; in hæmonia Tiphys prudētior Argo Nauta, nec Ioniis melior Palinurus in vndis.

4 ¶ Telonem maſſilienſem Lucanus à nauigandi aſtrorūq; peritia laudat libro. 3. vbi ait. Dirigit huc puppim miſeri quoq; dextra Telonis. Qua nullam melius pelago turbāte carinæ Audiuere manum, nec lux eſt notior vlli Craſtina,

ſeu Phœbum videat, ſeu cornua Lunæ, Semper venturis componere carbaſa Ventis.

5 ¶ Idem cõmendat Phoceum quendam vrinatorem adeo natãdi peritum, vt mergeret ſe, ac demum emergeret quũ vellet, Hæc eius verba. Pugna fuit vnus in illa Eximius Phoceus, animam ſeruare ſub vndis, Scrutariq́ꝫ fretum, ſi quid merſiſſet arenis. Et nimis affixos vnci cõuellere morſus, Adductum quoties non ſenſerat anchora funem.

6 ¶ Opheltes fuit nauta & circũuentor ſceleſtiſſimus, De q̃ Sidoniꝰ. Qui vigor in pedibus fruſtra tibi natus Ophelte.

7 ¶ Canopus authore Plinio fuit gubernator nauis Menelai, à quo hoſtium Nili Canopicũ nomen ſumpſit, vbi ictu Aſpidis mortuus eſt ille. Huius canopi meminerũt Strabo libro vltimo, & Seruius in vndecimum Aeneidos Virgilii.

8 ¶ Fuit Saro qſpiã nauta, q moribꝰ ſuis ielegãtibꝰ & iurbanis ſequẽti adagio locũ fecit. Saróe magis nauticꝰ. Eraſmꝰ.

9 ¶ Simonides apud Plutarchum teſtis eſt Amarſyadẽ Phereclum fuiſſe gubernatorẽ nauis Theſei in Cretam ad Minotaurum nauigantis. Philochorus ibi ait, Nauſitheum & Phæacem rectores fuiſſe eius nauis.

10 ¶ Idẽ i Themiſtocle ait Ariamenẽ xerxis fuiſſe nauarchũ.

11 ¶ Eodem teſte Petitius fuit gubernator nauis, in quam Pompeius poſt fugam conſcendit.

12 ¶ Aceſſæus fuit ignauus quiſpiã nauta, qui vt nauigationem prorogaret, dicebat ſe Lunam magis opportunã expectare. Vnde natum Adagium. Aceſſæi Luna, in comperendinatores, qui ſemper cauſas comminiſcuntur, quo negocium differant. Eraſmus.

13 ¶ Mandro fuit qſpiã nauicularius, q aſpirãte fortuna tãdẽ factus eſt iperator; vnde etiam factus adagio locus. Fuit & Mandroni ficulna nauis. In eos, q pter meritũ ad opes euecti, priſtinę cõditiõis nõ meminerũt. Eodẽ Eraſmo teſte.

14 ¶ Phrontis nauta fuit Menelai filius Onetoris, cæſus à Phœbo.

15 ¶ Amyclas nauta fuit, ad quẽ tempore belli ciuilis acceſſit Cæſar, vt ab eo trãſueheretur in Italiam. Lucanus lib. 5. Molli conſurgit Amyclas Quem dabat alga, toro.

16 ℂHerodotus in Melpomene ait Colæum fuiſſe guberna torem cuiuſdam nauis Samiorum.

17 ℂPhereclus fuit architectꝰ, q naues Paridis ad raptũ Helenę ituri fabricauit, vñ & nauis ppo epitheto Pherecl ea dr̃.

18 ℂPelorus fuit gubernator nauiũ Annibalis fugientis.

ℂPortitores

1 Phaon 2 Phorcus 3 Charon.

1 Cælius ſcribit Phaonẽ fuiſſe portitorẽ, eoq; ſe fouiſſe artificio. Hic quũ venerẽ tráſuexiſſet, vnguẽtũ ab ea ferẽ accepiſſe, quo delibutus factus eſt hoĩum pulcherrimus.

2 ℂPhorcus græce Porthmeus, latine portitor dictus eſt, quod per mare deferret Colonias teſte Beroſo.

3 ℂCharon dicitur portitor inferorum. Virgilius libro. 6. Aeneid. Portitor ille Charon. Idẽ. Portitor has horrendus aquas & flumina ſeruat Terribili ſqualore Charon. Propertius lib. 3. Exoranda canis tria ſunt latrantia colla, Scandenda eſt torui publica cymba ſenis. Idem lib. 4. Vbi portitor æra recepit, Obſerat vmbroſos lurida porta rogos.

ℂPortorium, Porthmæum, Telonarium, minerual, ſtips Charontica naulum dicitur portitorum merces. Seneca de Charonte. Hunc ſeruat amnem cultu & aſpectu horridus, Pauidoſq; manes ſqualidus geſtat ſenex. Idem in Oedipo. Quinq; capaci turbida cymba flumina ſeruat, durus ſenior, nauita Charon.

ℂPiſcatores & Vrinatores.

1 Dyctis 3 Scyllias 5 Ichtyophagi

2 Herminius 4 Nicolaꝰ Calapiſcis 6 Petrus apl'us.

1 Dyctis fuit piſcator quiſpiam, qui educant Perſeum, de quo Statius libro ſecundo Syl. Fluctiuagus volucrẽ comebat Perſea Dyctis.

2 ℂDe herminio piſcatore, Syllius lib. 5. Nec minus herminium primis obtrũcat in armis, Aſſuetum Traſymene tuos prædantibus hamis Exhaurire lacus, patriæq; alimẽta ſenectæ Ducere ſuſpenſo per ſtagna licentia lino.

3 ℂHerodotus ait Scylliã fuiſſe vrinatorem Sicyoniũ Themiſtoclis ętate, qui et in naufragio ad Peliũ facto, multã pecuniã Perſis ſeruauerit, plurimamq; ſibi lucratus ſit.

Virg. Ionioq; mari, maleæq; ſequacibus vndis. Statius li. 4. Theb. Quod Pylos & dubiis vitata Malea carinis. Idē in Achill. Nec vndiſonæ quos circuit vnda Maleæ.

4 ¶ Caphareus mons eſt Euboiæ altiſſimus Helleſpontum verſus, importuoſus & formidoloſus propter ſcopulorum frequentiam & crebros vndarum vortices. Hic Nauplius rex Euboię mortem filii Palamedis, Vlyſſis dolo interfecti vltus eſt. Nam quum Græci Troia redirent, Nauplius facē in vertice montis poſuit, vt locus fidē portus faceret. Quo quū veniſſent, multi naufragiū fecerunt. Statius in Achill. Quum reduces Danai, nocturnaq; ſigna Caphareus Exeret. Seneca in Aga. Vbi ſaxa rapidis clauſa verticibus tegit Fallax Caphareus, æſtuat ſcopulis fretum, Feruetq; ſemp fluctus alterna vice. Idem. Hinc petræ Capharides, Hinc omne voces reddit herculeas nemus. Sidonius. Fixuſq; Caphærei Cautibus inter aquas flammam ructabat Oileus. Valerius Flac. lib. 1. Et face ſæua In tua mox Danaos acturus ſaxa Caphareu.

5 ¶ Syrtes duo ſunt loca in finibus Africæ Aegyptum verſus, vbi mare fert eſſe vadoſum & importuoſum pp aquas reciprocas. Seneca. Et amica nautis ante promittet vada incerta Syrtis. Syllius lib. 17. Et ſemper naufraga Syrtis.

¶ Ouidius lib. 12. Elegiarū de quibuſdā ſic meminit.

Cum domina Libycas auſim prærumpere Syrtes,
Et dare non equis vela ferenda Notis.
Non quæ virgineo portenta ſub inguine latrant,
Nec timeam veſtros curua Malea ſinus.
Nec quas ſubmerſis ratibus ſaturata Charybdis.
Fundit, & effuſas ore receptat aquas. Sidonius. Syrenas pereuntibus placentes,
Vitatas tenebras, facemq; Naupli. Et Scyllæ rabidum voracis inguen,
Vel Taurominitana quos Charybdis Ructatos ſcopulos cauat profundo.

¶ Piſcinarii.

Sergius Orata	Licinius murena	Vedius Pollio
Hortenſius	Fuluius hirpinus	

❡Piſcinarii dicuntur,qui piſcinas habēt refertas piſcibus eaſq; magno ſtudio curant.Oſtrearũ viuaria,primus oium Sergius Orata inuenit,optimumq́; ſaporem Lucrinis adiudicauit.Ex Plinio & Macrobio.

❡Licinius murena reliquorum piſcium viuaria primus inſtituit.Lucullus ad piſcium receptacula montem excidit iuxta Neapolim maiore impēdio,quā villā ædificauerat, admiſſo mari. Varro ſcribit M. Catonē Vticenſem (quum hęres teſtamēto Luculli ſeu Lucilii eſſet relictus)piſces de piſcina eius. 40. millibus vēdidiſſe. Murenarũ viuaria excogitauit C. Hirrius,q cœnis triũphalibus dictatoris Cęſaris ſex millia murenarũ mutua appēdit, & dedit ī pondus.

❡Vedius Pollio,quum piſcinas magno ſtudio coleret,ſolebat ſeruos ſuos occidere,eoſq; piſcibus vorādos præbere,vt hominum cruore paſti delicatiores eſſent.❡Curauit & piſcinas Hortenſius Orator) Murenamq́; adeo dilexit, vt mortuam multos dies atratus fleuerit.❡Antonia Druſi Murenæ quam diligebat, inaures addidit.❡Coclearũ viuaria primus inſtituit Fuluiuus Hirpinus.

❡Piſces diuerſi.

1	Acipenſer	17	Carpio	34	Charace
2	Aloſa	18	Cephalus	35	Coclea
3	Attilus	19	Concha	36	Clupea
4	Aurata	20	Congrus	37	Dactylus
5	Anguilla	21	Cybium	38	Delphinus
6	Alec	22	Coracinus	39	Draco
7	Aries	23	Cytharœdus	40	Echeneis
8	Aphya	24	Cetus	41	Elops
9	Aſtacus	25	Cyprinus	42	Echinus
10	Acus	26	Channa	43	Exocœtus
11	Anthia	37	Cantharus	44	Encraules
12	Aelurus	28	Ceſtreus	45	Galeus
13	Aulopa	29	Cancer	46	Glanius
14	Barbo	30	Cordilla	47	Gobio
15	Bocas	31	Canicula	48	Glaucus
16	Balena	32	Coruus	49	Grus
	Cammarus	33	Callionymus	50	Garus

51	Gerres	87	Oſtrea	124	Scarus
52	Hippocãpus	88	Orca	125	Sargus
53	Hircus	89	Orphus	126	Synodon
54	Higrophœnix	90	Orcynus	127	Silurus
55	Iulides	91	Orchis	128	Scombrus
56	Lampetra	92	Oxyringus	129	Sphyrena
57	Loligo	93	Otia	130	Salmo
58	Lutariæ	94	Pectunculus	131	Salpa
59	Lupus	95	Pelamis	132	Solea
60	Lucerna	96	Peloris	133	Stella
61	Lagnis	97	Phyſeter	134	Scolopẽdra
62	Lepus	98	Phoca	135	Scorpius
63	Leo	99	Polypus		Squilla
64	Locuſta	100	Priſtis	136	Simia
65	Lucius	101	Pſitta	137	Sagittarius
66	Labrax	102	Paſtinaca	138	Spongia
67	Mugil	103	Phagrus	139	Strombus
68	Murena	104	Pauo	140	Squatina
69	Murex	105	Pholis	141	Sparulus
70	Muſtella	106	Phuca	142	Thymallus
71	Mullus	107	Pediculus	143	Torſio
72	Myrus	108	Porcus	144	Trochus
73	Merix	109	Pardalis	145	Thriſſa
74	Melanurus	110	Phyſalus	146	Trocta
	Mena	111	Pharus	147	Thynnus
75	Mus araneus	112	Phagurus	148	Trichia
76	Mus marinus	113	Purpura	149	Triton
77	Muſculus	114	Pompilus	150	Teſtudo
78	Merula	115	Pinna	151	Torpedo
79	Margarus	116	Perna	152	Trigla
80	Melandria	117	Plataniſta	153	Voligo
81	Miluago	118	Pulmo	154	Vitulus
82	Myrinus	119	Paſſer	155	Vertibulũ
83	Mytulus	120	Rhombus	156	Vrtica
84	Minutal	121	Rana	157	Vua
85	Narica	122	Raia	158	Alij pleriq;
86	Nautillus	123	Sepia		

SCripſerunt de piſcium natura Oppianus, Ariſtoteles, Plinius, & aliquot alii magnæ celebritatis viri, qui q̃m acute adeo & diligenter negocium hoc attigerunt, vt nihil poſteris reliquiſſe videantur, vacantis eſſet operę multa moliri velle poſt illos, quorum nec vmbram quidem poſſit quiſq̃ pertingere. Propterea ſatis erit nobis quædã admodum pauca decerpere, quæ notiora & maiori emolumento futura videbunt̃. Nam nihil indiſcuſſum relinquere velle, illud eẽt retexere telã Penelopes, Dicamus ergo de piſcibus, quorum nomina apud authores frequentiora ſunt. Piſcis Græce Ichthys dicitur, vnde Ichthyophagi populi Troglodytis vicini, qui veſcuntur piſcibus Ichthyopolæ piſcium venditores, qui & Cetarii vocant̃, Ichthyopolium forum piſcarium. Capiuntur piſces, hamis, naſſis, tragulis, excipulis. Qui piſcant̃, vocantur hamiotæ, vt faciebat Auguſtus animi laxandi gratia. Tranquillus ſcribit Neronem aureo rete piſcari ſolitum.

¶Piſcium, alii teguntur corio & pilis, vt vituli, hippotami, Alii corio tãtum, vt Delphini. Cortice vt teſtudines, Silicum duricia, vt Oſtræ, conchæ, Cruſtis, vt locuſtæ, Cruſtis & ſpinis, vt Echini, Squamis vt Carmio, aſpera cute, vt ſquatina, qua lignum & ebora poliunt̃, molli vt Murenę, Alii nulla, vt Polypus. Quæ pilo veſtiũtur, animal pariũt. Spirant piſces, Nam & pulmonem habent, aut aliqua pulmonis loco viſcera. Annotata eſt enim in quibuſdam æſtiuo calore anhelatio, & ĩ aliis oſcitatio. Interim quoq; dormiunt. Oua pariunt, quæ ſquamis integunt̃. Coeunt pleriq; in occurſu, paruo contactu, menſibus Martio, aprili, Maio, Autũno pauci, vt Salpa & Sargus. Piſcium alii ſunt plani, vt Rhombi & Soleæ, aliqui longi, vt Murena, conger. Placet Ariſtoteli nullas eſſe piſcibus mãmas, nec meatum vllum genitalium perſpicuum ſed excrementorum tm̃ locum. Partes quoq; audiendi, odorandi, ſentiendi nullas eſſe perſpicuas præter oculos. Sunt qui gregatim errãt more armentorum, volant aliqui, vt accipitres, hirũdines, ſepiæ. Sentiunt hyemen procelloſam, cuius horrore multi

limo

limo ſe ꝑuoluunt, alii ſub petris glomeratim conquieſcũt, nõnulli ima petũt, ꝙ ſentiãt ſumma pelagi tempeſtatibus obnoxia. Redeunte vero ſerenitate proſiliunt, & libenter littus proſpiciunt. Partu differunt inter ſe. Lupus bis anno parit, Mulus ter; Cęteri ſemel ac diuerſis temporibus. Prægnantes gaudent aquis dulcibus. In Africa tñ feruntur viuere nõnulli in feruenti palude. Sunt qui colorem mutãt. Nam menę hyeme candidæ, fiunt, æſtate nigriores. Mutat & Phycis reliquo tpe candida, vere varia. Amicitias inter ſe & inimicitias exercent. Inimici ſunt Delphinus & Balena, Cęſtres & Lupus, Murena & Congrus. Sunt & qui docilitatem neſcio quã præ ſe ferunt. Nam in Lymira fonte Lyciæ ter fiſtula euocati veniũt ad augurium teſte Plinio, Hierapoli Syrię in lacu Veneris, æditouꝝ vocibus parent vocati, exornati auro veniunt adulantes, Scalpuntur, ora hiantia manibus inſerendis prębent. In Stabiano Cãpaniæ ad Herculis petrã Melanuri in mari panẽ abiectũ rapiunt, iidemq́ʒ ad nullũ cibum (in quo hamus ſit) accedunt.

1 ℭ Acipenſer piſcis eſt, qui ſquamis ad os verſis cõtra aquã nando meat, Fuit olim in magna menſarũ dignatione & inuẽtu rarus, vt docet Cicero in libello de Fato, apud quẽ dicit̃ Scipioni Numantio acipenſerẽ eſſe paucoꝝ hoĩum. Quod ẽt docuit Plautus ſcribẽs. Qui mihi ĩ mari Acipenſer latuit, cuius latus in latebras dedã meis dentibus. Martialis ad Palatinas Acipenſera mittite menſas, Ambroſias ornẽt munera rara dapes. Calepinus Acipẽſem legit, aitq́ʒ vtrũqʒ dici Acipeſis & Acipenſer. Plinius ſcribit hunc piſcẽ ſuo tempore ignobilem fuiſſe. Hunc primus appoſuit mẽſis Calonius præco, homo poſtremæ gulæ.

2 ℭ Aloſa piſcis eſt de Clupearum genere, qui alio nomine Chryſſa dicit̃. Aloſę dicunt̃ eſſe laudatiſſimę in Tyberi.

3 ℭ Attilus piſcis eſt inertia pingueſcens. Frequens eſt in Pado, adeo vt ad mille quandoqʒ libras capti ſint, qui niſi iugis boum extrahi potuerunt.

4 ℭ Auratæ, piſces ſunt omnium timidiſſimi, qui in maris refluxu ſub littoraliũ arboꝝ radicibus ſe occulunt, ibiq́ʒ frondium agitatione exterriti facile capiuntur, quadam velut

deditione. Eorum viuaria primus inſtituit Sergius Orata, inde nomen adeptus. Martialis. Non omnis laudem pre‑ciumq; Aurata meretur: Hic piſcis nomen accepit ab auri colore. Cōmendantur Auratæ, quæ ſunt ex Lucrino lacu. Coeunt attritu ventris & oua concipiunt.

5 ℭ Anguillæ piſces ſunt oblongi, volubiles & ſerpentibus ſimiles, qui piſcium ſoli exanimes non fluitant. Dicuntur Anguillæ, quod anguibus ſimiles ſint. Viuunt annis. 8. du‑rant ſine aqua ſenis diebus. Generantur ſcopulorum attritu, ſine coitu, ſine ouo, nec eſt alia earū ꝓcreatio. Frequēs ha‑bet lacus Benacus authore Plinio. Veſcunť limo & edu‑liis, ſi quis apponat, ſed plurimæ dulci humore viuūt. Gau dent aqua ſemper affluente & effluente, quæ niſi limpida fuerit, breui intereūt. Aeſtiuo tpe de lacu in piſcinā trāſla‑tæ viuere nequeunt, hyeme vero mutationem loci tolle‑rant facillime. Reperiūtur in Gange tam inuſitata magni‑tudine, vt tricenos pedes impleāt. Optimæ & prępingues capiuntur in Timauo lacu. Reperiuntur etiam in limoſis locis prope Syracuſas, tanta multitudine, vt piſcari volen‑tibus lata adſit præda. De anguilla Iuuenalis Satyra. 5. Vos anguilla manet longe cognata colubræ. Ariſto. ait anguil lam neq; marem eſſe, neq; fœminam.

6 ℭ Alec piſcis eſt, qui ſola aqua nutriť. Martia. Cui portat, gaudens ancilla paropſide gaudēs Alecē, ſed quā protinus illa voret. Diminutiuū eſt alecula. Colu. lib. 9. Datur Cam‑marus, & riualis alecula, vel ſi qua ſunt incrementi parui fluuiorum aīalia. Capitur ēt alec pro ſalſo liquamine. Martia lis lib. 3. Capparin & putri cepas alece natātes.

7 ℭ Aries piſcis eſt, qui graſſatur vt latro, & grādium nauiū in ſolo ſtantium occultus vmbra expectat, ſi quem nandi voluptas inuitet, raptamq; prædam adnatās mergit.

8 ℭ Aphyę piſciculi ſunt, qui ex aqua & pluuia procreātur. Aphya in ignem, Prouerbium eſt de rebus, quæ celeriter intereunt & abſumuntur, vel quæ ſtatim conficiuntur. Nā aphya piſcis admotus igni protinus decoquitur.

9 Aſtacus piſcis eſt, qui ſi longius à mari exportatus dimitta‑tur, ad eundē irrepit locū vbi captus fuerat.

10 ¶Acus piſcis eſt gracilis iuſtū vteri tpſ nō expectans, ſed abrūpẽs vterū & matrẽ interimens. Pariūt enim Aci cōfracto vẽtre, multitudie partus exigui pcii Grçce diciũt Bellones. De his Martia. li. 10. Et ſati⁹ tenues ducere credis Acos.

11 ¶Anthia piſcis eſt frequens apud Chelidonias inſulas. Celeriter capitur, paruo nauigio, & cōcolori veſte, eademq́ hora p aliquot dies cōtinuos piſcator enauigat certo ſpacio, eſcáq́ꝫ pijcit. Solus hic multos dies ad piſcatores accedit icomitat⁹, Poſtremo greges inumeros adducit, quos ſi iuolauerit Hamiota, parcit ductori. Prçterea Anthiç quū vnū hamo teneri viderint ſpinis (quas ĩ dorſo ſerratas hñt) lineā ſecare tradunt, ea q̃ tenet extẽdente, vt pcidi poſſit.

12 ¶Aeluri piſces ſunt, quorum oculi ad vices Lunæ aut ampliores fiunt, aut minores.

13 ¶Aulopa piſcis eſt magnitudine ingẽtis Thynni, ceruice firmiſſima, oculis patentibus atq́ꝫ amplis, dorſo cæruleo, ventre albente, corpore linea aurei coloris diſcriminato, quæ à vertice ad caudā deſinit.

14 ¶Barbo piſcis eſt, geminam habens barbam in labro inferiore. Alio nomine vocatur mulus. Vnde & Cicero in paradoxis mulos vocat barbatulos.

15 ¶Bocas piſciculus eſt, vocẽ quādā mugitui ſimilẽ reddẽs.

16 ¶Balena piſcis eſt oīum maximus, q partū lacte nutrit. Spirat nō brāchiis, ſed fiſtula quadā, In fronte gerit ora, Fert ſumma aqua, Hebetat ſenſibus ob corpis molẽ. Propterea duce idiget, q plong⁹ & alb⁹, & capite pcero, āguſta cauda prçit, extremáq́ꝫ balenā cōtingit, & tanq̃ temone ad eā regendam vtit. Sole ardente balena interdum exit ad littus, & proſtrata dormit in arena. Reperiuntur balenæ in mari indico quaternum iugerum, & elephantis quintuplo maiores. Sunt & prægrandes in mari Britānico Iuuenalis Saty. 10. Quātum delphinis balena Britānica maior. Balenis infeſtç ſunt Orcæ, repertoſq́ꝫ earū vitulos morſu lacerant.

¶Camarus piſcis eſt viliſſim⁹ quẽ Columella iubet cōiici in piſcinas ad nutriendos maiores piſces, de quo Martialis. Concolor in noſtra cammare lance rubes. Iuuenalis Saty. 5. Sed tibi dimidio cōſtrictus cammarus ouo.

17 Capio piſcis eſt nobis frequens, & in Benaco laudabilis.
18 ℭ Cephalus etiã nomen eſt piſcis. Ambroſius. Ille ſinus maris Cephalos alit, lupos ille. Ille ſaxatiles. Sordidi ſunt Cephali. Summo pelago qñq; vrinãtes ſeſe abluunt. Oua eorum nõ attingunt, vnde & numeroſi ſunt. Quũ adoleuerunt, corripiunt à cęteris, Marini flumineis præſtant.
19 ℭ Concha eſt de genere cancroꝝ. Conchæ & Oſtrea dicũtur piſces teſtæ firmioris. Et teſtæ ipſæ duriores vocantur Conchæ. Ouidius. Oſtreaq; & conchis tuta fuere ſuis. Columella. Implicitus Conchę limax. Conchis optimis abundant lucrinus, Bibada indiæ inſula, & mare rubrum.
20 ℭ Congrus ſeu conger etiam genus eſt piſcis, quem inter ſaxatiles ponit Plinius. Similis eſt anguillæ, duriore tñ carne & ſapore inferior. Grillum Nicander vocauit.
21 ℭ Cybium piſcis eſt ita ſciſſus, vt medium pateat æque in omnes partes ad ſimilitudinem teſſerarum.
22 ℭ Coracini piſces ſunt Nilo peculiares. Martialis. Princeps Niliacis raperis Coracine macellis, Pellçæ prior eſt gloria nulla gulæ. Coracinus oculos frequenter mouet.
23 ℭ Cytharœdus piſcis eſt, qui à cauda ad verticem lineas habet inſtar neruorum muſici inſtrumenti diſtentas, Vnde nomen accepit. Frequens eſt in mari rubro.
24 ℭ Cetus piſcis eſt maximus in Atlãtico mari. Ambroſius. Virtute mitigauit mař, Diſciplia Cetos ſtrauit Pli. li. 32. ſcribit, Cetos ſexcentoꝝ pedum longitudinis, & trecentoꝝ latitudinis intraſſe in flumen Arabiæ, Sunt enim tantæ magnitudinis, vt ſi aquis ſupernatent, inſulæ videantur. Dicimus et cete in neutro genere & plurali numero. Statius libro primo Achill. Armigeri Tritones eunt, ſcopuloſaq; cete. Cetarii dicunt maioꝝ piſcium venditores.
25 ℭ Cyprinꝰ piſcis ẽ fluuitialis palatũ hñs carnoſum ꝑ lĩgua.
26 ℭ Channa piſcis eſt mollis carnis. Hyatulã Gaza cõuertit.
27 ℭ Cantharus piſcis eſt Zelotypus, qui pro conſorte ad internicionem cum ſuo genere pugnat.
28 ℭ Ceſtreꝰ piſcis eſt, qui reliquis mutua deuoratiõe victitantibus ſolus ab alioꝝ carnibus abſtinet, ideoq; non capitur eſca, ſed in limũ abdit ſeſe, quo ibidem paſcit. Vbi vero

in metu caput occuluit, arbitratur totum corpus eſſe tutũ.
Nonnulli ferunt hunc piſcem deuorari à Congro, vt Con
grũm à murena. Theodorus Gaza mugilem fecit latine.
29 ℭ Cancri piſces ſunt multipedes & prępoſtere gradiẽtes,
vt Calẽtius in Croaco ſequẽtib⁹ verbis graphice deſcribit.
Illis dena pedum veſtigia, denaq; in arcus
Crura recuruantur, laterũq; à margine ludunt.
Ambiguumq; iter eſt, & deuius vſus eundi,
Inq; humeris erecti oculi, ceruicibus Vllis
Non hærent capita alta, latent ſub pectore dentes.
Monſtrum ingens, quo non aliud natura crearat
Deterius, viſuq; horrendum & morſibus audax.
A dextra læuaq; gradum nituntur, & æquo
Per terras auidi atq; vndas diſcrimine currunt.
Et dirũ gemina minitantur forpice bellum,
Faucibus armati. & curua teſtudine tecti.
Reperiunt in Phœnicia litorales cancri tantæ velocitatis,
vt comprehendi nequeant.
30 ℭ Cordillæ piſculi ſunt, de qbus Martialis lib. 3. Ne nigrã
cito raptus in culinã Cordillas madida tegas papyro.
31 ℭ Canicula piſcis eſt fœtus ſuos à partu natãtes deuorãs,
vt eos ab omni iniuria tueatur.
32 ℭ Coruus piſcis marinus fuluus eſt, è ſtagno nigricãs, Al/
ga veſcitur & bis parit in anno.
33 ℭ Callionymus piſcis habet multum fellis in dextro late/
re, in ſiniſtro vero iecur.
34 ℭ Charace piſcis pinnas habet vtrinq; maximas. Caudam
auri fulgore purpureis diſſectam lineis.
35 ℭ Cocleæ tam aquatiles quã terreſtres exerunt ſe domici
lio, binaq; ſeu cornua protendunt, contrahuntq;, Oculis
carent, ideo corniculis prætentant iter.
36 ℭ Clupea piſciculus eſt, q venã quandã in ſyluri faucibus
mira cupidine appetẽs, Sylurũ ipſum morſu exanimat.
37 ℭ Dactylus piſcis eſt è genere concharum ab humanorũ
vnguium ſimilitudine appellatus. Remoto in tenebris lu/
mine, alio fulgore claret, lucet in ore mandentium, in ma
nibus, in ſolo & veſte, decidentibus guttis, vt ẽt natura illa

videatur eſſe in ſucco, quem habet in corpore.

38 ¶Delphini piſces ſunt puerulorum amatores: Fœmina mulieris inſtar habet vbera, qbus copioſo lacte mares paſcit. Parui vna gregatim natãt. Parẽtes fœtus comitant̃ et̃ adultos. Citò adoleſcũt. Decem annis ad ſummã ꝑueniunt magnitudinem, Agunt vere cõiugia. Pariunt catulos decimo mẽſe, & æſtiuo tẽpore. Viuunt annis triginta. In terrã quoq; erũpunt incerta de cauſa, & ſtatim tellure tacta moriuntur. Linguã habent cõtra naturã aquatiliũ, mobilem, breuẽ & latã, nõ differẽtẽ ſuillæ. Hominem amãt, arte muſica mulcentur. Pro voce gemitũ edunt humano ſimilẽ. Dorſum habẽt repandũ, & roſtrũ ſimũ, vnde & Simonis noĩe gaudent. Obuiã nauigiis veniunt, alludũt ẽt & q̃uis plena prætereũt vela. Nullũ eſt animal, quod celeritate nõ excellãt. Paruos ſemp aliqs grãdior natu comitat̃, vt cuſtos. Plinius ait viſos eſſe, q defunctum poitarent ne lacerarent̃ à beluis. Siquis eorum captus fuerit, cæteri adnatãt, ſupplicãtum ſpecie captum repoſcentes. Varia ſunt apud Pliniũ exẽpla de eorum amore in pueros. De delphinis Ouidius lib. 3. Meta. Falcata nouiſſima cauda eſt. Qualia dimidiæ ſumant̃ cornua lunæ. Vndiq; dant ſaltus, multaq; aſpgine rorãt, Emerguntq; iterum, redeuntq; ſub equora rurſus, Inq; chori ludunt ſpeciem laſciuaq; iactant Corpora, & acceptum patulis mare naribus efflant.

39 ¶Draco marinus, caput & oculos habet ad ſimilitudinẽ terreſtris, reliquũ corpus, vt cęteri piſces. Squamas habet ꝑduras, aculeoſq; ſolo tactu venenũ relinquẽtes. Apprehenſus dextra manu renitit̃. Correptus vero læua obſequit̃.

40 ¶Echęneis piſciculus eſt, qui naues qualibet impetuoſo vento cõcitatas, adhærẽs retinet. Plinius. Eſt (inqt) paruus admodum piſcis, petris aſſuetus, Echęneis appellatus. Hoc carinis adhęrente naues tardius ire creduntur. Inde Latini Remoram vocant & remiliginem. Lucanus libro. 6. Non puppim retinẽs Euro tendẽte rudẽtes, In mediis Echęneis aquis, oculiq; draconũ. Fertur hic piſcis fluxũ grauidarum vtero ſiſtere, partuſq; ad puerperium continere.

41 ¶Elops piſcis inter raras delicias quondam habitus eſt.

Alio nomine acipenſer dicitur. Plinius cõmendat Elopem Rhodium. De Elope ſic ſcribit Aelianus. Elopem quidam exiſtimát eſſe, quem Homerus piſcem ſacrum appellauit, inuentu rarum, nec niſi in mari Pamphylio. Captus trahit magno acclamãtum plauſu.
42 ℭ Echini piſces habẽt pro pedibus ſpinas. Ingredi eſt his ſ orbẽ volui. Propterea detritis ſępe aculeis inueniũt. Ora habẽt in medio corpore in terrã verſa. Oua amara numero quina Sæuitiã maris pręſagiũt, ac ꝑpterea correptis ſe muniunt lapillis, & calculũ arripiunt, ne fluctibus excutiãtur. Oua habẽt pleniluniis hyeme. Frequentes ſunt Echini apud Miſenum ꝓmontorium. Horatius. Miſeno oriuntur Echini. Captũ Echinum ſi concerpſeris in fruſtra, & in mare ꝓieceris, paulopoſt partes cõuenire ac reuiuiſcere aiũt.
43 ℭ Exocœtꝰ piſcis ẽ i ſiccũ ſõni cã exiẽs. Hũc hẽt Arcadia.
44 ℭ Enctaules piſces ſunt minutiſſ mi, albo colore ꝑda cæterorum, qui turmatim conglobatimq́ꝫ adeo feruntur, vt ſcapha aut remis vrgentibus diſſociari nequeant.
45 ℭ Galeus piſcis eſt, qui paſtinacam piſcem venenatum ꝓſequitur. Authore Plinio.
46 ℭ Glanii piſces ſunt, quorum frequentia Glanio Cumarũ fluuio nomen impoſuit.
47 ℭ Gobio piſcis eſt præſtantis ſaporis, & parui nutrimenti. Albus præſtat nigro, Laudatiſſimis olim menſis adhibebatur. De hoc Iuuenalis Satyra vndecima. Nec cupias mullũ, quum ſit tibi Gobio tantum. Dicimus & Gobius. Mar. In venetis ſint lauta licet conuiuia terris, Principium cœnæ Gobius eſſe ſolet. Gobiones arena gaudent. Gregatim degunt, vnde & inter piſces gregales numerantur.
48 ℭ Glaucus piſcis eſt, qui tanta in ſobolẽ caritate teneri dicitur, vt paruos fœtus nunq̃ deſerat, præſtoq́ꝫ adſit eis contra noxia. In piculis ſolidos deuorat, deinde reuomit. Ariſtoteles eũ ponit in genere ſerratorum & carninororum.
49 ℭ Grues piſces frequẽtes ſunt in Corynthio pelago, magnitudine pedũ. 15. Os & ceruicẽ habent grui aliti ſimilẽ, & ſquamas inſtar pennarum eius. Sunt graciles & prolixæ ſubſultimq́ꝫ natant. Fœminæ libidine accenſæ maribus

blandiuntur,eoſq; ſalientes non patiunt. Hinc genitura ſit aquas decidente ex mari velut parente procreatur.

50 ℭGarus piſcis eſt,cuius fel recens & inueteratum vino aures tibus vtiliſſimum eſt,authore Plinio.

51 ℭGerres piſces ſunt viliſſimi & ſalſi ex genere locuſtarũ. Martialis li.3.Te'q; iuuãt Gerres,& pelle Melãdria cana.

52 ℭHippocãpus piſcis eſt,cuius ventrem ſi quis ex aceto & melle hauſerit, cõtra canis rabioſi morſum auxiliũ ſentiet.

53 ℭHirci piſces ſunt in Cyrenaico & Sardoo mari oberrantes cũ Delphinis. Mares alba vitta frontem habent redimitam. Fœminæ vero ſunt criſtatæ, vt galli gallinacei. Rapaciſſimi ſunt, vt qui homines nauigia'q; inuolent. Spiritu graui & vehementi; quo odore velut inſtrumento ad cæterorum prædam vtuntur. Vitulos marinos inſectantur maxime,quos proflatu perinde ac iaculo expugnãt.

54 ℭHigrophoenix piſcis eſt in mari rubro,magnitudine lacertorum, ore ſemper hianti & oculis viridãtibus, zonis diſtinctus binis altera à branchiis ad caudam aurea,altera argentea medium corpus intercidente. Maculis deinde intercurſantibus cæruleis.

55 ℭIulides piſces ſunt ſaxatiles,& morſu venenato.

56 ℭLampetra piſcis eſt à lãbendis petris nomen adeptus.

57 ℭLoligo piſcis eſt, qui extra aquam ſeſe efferens volitat. Caput habet inter pedes & vẽtrẽ, & cruorẽ nigrum inſtar atramenti. Vnde Horatius. Hic nigrę ſuccus loliginis.

58 ℭLutariæ dicuntur teſtudines,quæ in dulci aqua viuunt, Has Græci Emydas vocant.

59 ℭLupus piſcis marinus dictus eſt à voracitate,& quod ſolus natet, Lenis eſt & mollis,Cãcros marinos inſectaẽ maxime. Habet neſcio quem lapidem in capite. Fluuialis potior eſt marino. Pręſtãtiſſimi ſaporis capiẽ in Tyberi fluuio inter duos pontes, authore Plinio. De hoc martialis lib.9. Appetitur poſito vilis oliua lupo. Idem. Laneus Euganei lupus excipit ora Timaui, Aequoreo dulces cũ ſale paſtus aquas. Hic piſcis rete circũdatus arenas arat cauda, atq; ita cõditus euadit. Quum hæſit in hamo,tumultuoſo diſcurſu laxat vulnera donec excidãt inſidiæ. Lupus & Mugil

mutuo flagrāt odio. Plinius ait Luporū laudatiſſimos eē, qui appellātur Lanati, à candore mollicia'q; carnis.

60 ¶ Lucerna piſcis eſt, qui lingua ignea per os exerta ſere-nis noctibus lucet, eodem Plinio teſte.

61 ¶ Lagnis piſcis eſt ſobolis amātiſſimus. Nam vbi fœmina enixa eſt, mas curat cōmunes fœtus, tutaturq; ab inſidiis, atq; etiā hamum deuorat. Similis eſt ꝑpe Siluro. Frequens reperitur apud Mæandrum & Lycum Aſiæ, itemq; apud Strymonem Europæ fluuios.

62 ¶ Lepus marinus gignit̃ in limo vna cū Aphyis, quibuſcū aliqñ capitur. In magno mari reperit̃ oīa ſimilis terreſtri, ꝑter villos, quos aculeatos & erectos habet. Natat in ſum-ma aqua. Velociſſimus eſt, at ꝑpterea difficilis captu, nec vnq̃ ad naſſas aut hamos accedit. Siquis eum attigerit aut manu aut baculo (dū in morbo eſt) animi defectū incurret.

63 ¶ Leo piſcis tegit̃ cōcha Carabo ſimilis, præterquā quod gracilior eſt. Eius brachia cancris ſimilia ſunt.

64 ¶ Locuſtę piſces ſunt polypis inimici & murenis, q̃ obli-quis cornibus ꝑcedūt in metu. Gignunt̃ in limo ſed diuer ſo. In cœnoſo Oſtrea, in arenoſo cochę, Incolę Caſii mon tis contra terreſtres Locuſtas Iouis auxilium implorant. Theſſali Illyrii, & Lennii ab his etiā infeſtātur. Magneſii & Epheſii ordine militari in eas ꝑcedunt. In mari Indico Locuſtæ aquatiles quaterna implent cubita. Sunt in India ternum pedum longitudinis, cruribus & femoribus ſerra-rum vſum præbentes, quum inaruerunt,

65 ¶ Lucius piſcis eſt denticulatus. De quo Auſonius. Lucius obſcuras vlua cœnoq; lacunas Obſidet.

66 ¶ Labrax piſcis eſt lato oris rictu, qui eſcā totā vna cū ærę faucibus corripit, atq; ob id facile capitur. Prægrādes autē Labraces apud Miletum Aſiæ ciuitatem eſſe dicunt̃. Vnde adagium Labrax Mileſius. In auidum & voracem.

67 ¶ Mugil piſcis eſt capitoſus, omnium (qui ſquamis inte-guntur) velociſſimus, adeo vt tranſuerſa nauigia interim ſupernatet. Ridetur eius natura, quod abſcōdito in metu capite, totum ſe occultari putet. Coitus tempore, marem lineæ alligatum & in mare proiectū fœminæ ſequunt̃ ad

ſitus,& mares fœminam partus tempore. Bellum habent Mugiles cum lupis. Sciunt eſſe in eſca hamum, inſidiaſq; non ignorāt. Auiditas tn̄ tanta eſt, vt cauda verberādo excutiant cibos. De mugile Lippius Collenſis. Quum caput eſt tectum credo mea membra latere, Per Venerem prædā fœmina virq; ſumes.

68 ℭ Murena piſcis eſt longitudine anguillæ. Parit quocūq; tpe, eiuſq; oua citiſſime creſcūt. Vocātur à latinis fluтę, q in ſuperficie aquarū fluāt, & ſupernatēt. Quum in ſummis aquis apricātur, ſole torrefactæ amplius ſe curuare aut aqs mergere nequeunt. Vnde Martialis. Quæ natat in Siculo grandis Murena pfundo, Nō valet exuſtam mergere ſole cutem. Fuit olim Murena in tantis deliciis, vt nomen Liciniorum familiæ dederit teſte Varrone, & mortua defleta ſit in piſcina, & alia inaures ab Antonia Druſi meruerit. Principatū obtinet in Sicilia, vbi præ pinguedine in ſummū pelagus erūpit. Habet ēt delicatā vrbs Hiſpaniæ Tharteſſus noie; adeo vt iter cibos electiles numerata ſit authore Gellio. Murenis infeſtiſſima eſt ferularū natura, hamū deuorāt, admouentq; dentibus lineas, atq; ita erodūt. Licinius Macer apud Pliniū ait eas fœminei tm̄ ſexus eē, & cōcipere è ſerpētibus, & ob id ſibilo à piſcatorib9 euocarſ, Aīam habēt in cauda, qua pcuſſa exanimanſ, verū ictu capitis raro. Laudātur inter ſaxatiles. Cōgros odio pſequūtur.

69 ℭ Murex piſcis eſt marinus ex genere cōcharū, qui & cōchylium dicitur. Pli. Cōchylia & purpuras oēs ore atterit. Ex eius humore fit color purpureus. Vnde & p purpura ſolet accipi. Horatius. Te bis afro murice tinctæ veſtiūt lanę, Frequēs eſt hic piſcis & nobilis apud Tyrū, vbi vſum purpuræ præbet. Virgilius lib. 4. Aeneidos. Tyrioq; ardebat murice læna. Muricū cinis cū oleo tumores tollit, & mammas cum melle efficaciter ſanat. Latent circa canis ortum tricenis diebus. Congregātur verno tempore purpurarū inſtar, mutuoq; attritu lentorem cuiuſdem ceræ ſaliuant. Pariūt vere. De murice Martialis. Sanguine de noſtro tinctas ingrate Lacernas iduis, & nō eſt hoc ſatis, eſca ſumus, Horatius. Murice Baiano potior lucrina Peloris.

70 ℭMuſtella piſcis eſt Murenę ſimilis, cui ſecũdas in delicijs partes nõnulli tribuũt. Sunt q Hyrudinẽ eam vocãt à ſimilitudine paluſtris Hyrudinis, quę ſanguinem ſugit.

71 ℭMullus piſcis ter anno parit. Maritimorũ voraciſſimus eſt. Alga veſcitur & humano cadauere. Moriens apparet verſicolor, cum multiplici ſquamarũ rubẽtium mutatiõe, Binas libras maximus nõ excedit, Geminam habet barbã in labro inferiore. Hinc barbatuli mulli dicũtur à Cicerõne libro ad Atticum ſecũdo, vbi ait. Noſtri autẽ principes digito ſe cœlũ putãt attingere, ſi mulli barbati in piſcinis ſint, qui ad manum accedãt. Volaterranus putat mullũ eũ eſſe, quem hodie barbum dicimus. De Mullo Martialis libro ſecũdo. Mullum dimidium lupum'q; totum. Idẽ. Spirat in aduecto, ſed iam piger æquore mullus Langueſcit, viuum da mare, fortis erit. Feneſtella ait Mullũ accepiſſe nomen à colore molliorũ calciamentorũ. Quum expirat, verſicolori ſquamarum mutatione niteſcit. Aſinius Celer tpe Claudii mullũ octo millibus nũmum emit. Mullos ſeptentrionalis gignit Oceanus & pars occidẽtis pxima.

72 ℭMyrus piſcis eſt ſeu ſerpẽs maximus, cui ſi eruatur oculus, fronti'q; hoïs appendat, ophthalmiam dicit ſanare, piſci vero renaſci. Ferũt præterea altero eũ capi lumine, qui viuentem nõ dimiſerit. Plinius & Gaza oculatã eũ vocãt. Volaterranus putat eundẽm eſſe cum Lampreda.

73 ℭMeryx piſcis eſt, qui ruminare dicitur.

74 ℭMelanuri piſces ſunt oĩum timidiſſimi. Nã tranqllo cœlo & mari ima pelagi ptunt, ſe'q; petris multa obductos alga cõdunt. Per brumam vero quum cæteros viderint piſces vndis agitatos & ventis profundũ petere, illi tunc cõfidentes ſuperiora repetunt, iuxta'q; litus ſpuma tẽpeſtatis operti ferũtur ad ora piſcatorũ incogniti. Veſcuntur obuijs qbuſcũq;, Ad hamum nõ accedunt, capiuntur ſagena.

ℭMena piſcis eſt colorem mutans, nam hyemali tempore cãdidus eſt, æſtiuo niger. De hoc Perſius ſaty. 3. Menã'q; quod prima nondum defecerit orca.

75 ℭMus araneus piſcis eſt, qui viſa orbita currus, ſtatim vti pedicis impeditus capitur.

76 ¶ Mures marini exeũt in terrã. Oua pariũt,q̃ obruũt terra,ac demũ trigeſima die refodiũt,& fœt⁹ ad aquas ducũt.

77 ¶ Muſculus piſcis eſt,qui iter Balenę, oculis eius pondere ſuperciliorꝫ obruſis,prenatãs dirigit,oculorumq́ʒ vice fungitur. Frequens eſt hic piſcis in Stymphali Arcadiæ.

78 ¶ Merula piſcis pluribus fœminis ſui generis congredit̃, eaſq́ʒ in receſſu petrarum abditas tanq̃ in thalamis ſecum cõtinet. Zelotypus eſſe dicitur. Puerperium & mas curat, aſſiſtendo cibumq́ʒ fœtę miniſtrãdo.

79 ¶ Margari piſces ſunt rotũda ſpecie, q̃ gregatim natãt,regẽ ſectãtes more apum. Quo capto cęteri attoniti capiunt facillime in mari rubro in locis ꝓminentibus ac portuoſis. Cõdiũturq́ʒ i doliis ſalſamẽtariis, donec exſiccata carne dureſcãt i lapidẽ aurei coloris. Reperiunt i Indico & Britannico Oceano. In terra nõ iueniũt niſi foſſiles & adulterini.

80 ¶ Melandria piſcis eſt cæſis quernis aſſulis ſimillima.

81 ¶ Miluago piſcis eſt, q̃ quoties cernit̃ extra aquã volitãs, tẽpeſtates mutari Trebius niger apud Plinium author eſt.

82 ¶ Myrinum Ariſtoteles ait eſſe murenæ marem,qui generat,ſed tñ hoc differre,ꝙ murena varia & infirma ſit, Myrinus vnicolor & robuſtus,denteſq́ʒ extra os habeat.

83 ¶ Mytulus piſcis eſt in arenoſis ſponte proueniens. Nullius eſt ſaporis. ſed craſſitudini gingiuarum. ſordidiſq́ʒ vlceribus medetur. Martialis lib. 3. Oſtrea tu ſumis ſtagno ſaturata Lucrino. Sumitur inciſo Mytilus ore mihi.

84 ¶ Minutal piſcis eſt maximus, quẽ Apitius addito liquamine,oleo & vino condiebat. De hoc Martialis. Hinc exit varium coquo minutal.

85 ¶ Narica piſcis eſt minutulus, qui à nando nomẽ aſſumpſit. Plautus apud feſtũ. Naricam bonã atq́ʒ Canitani.

86 ¶ Nautillus alius piſcis, dictus quod nauigãtis effigiẽ habeat. A quibuſdam Pompilus dicitur.

87 ¶ Oſtrea ſeu Oſtreæ piſces ſunt operti concha,qui nõ vulgarem in cibis gratiã habent. Sergius Orata optimũ ſaporem Lucrinis adiudicauit, quæ etiã cõmendat Martialis. Ebria Baiano veni modo concha lucrino. Horatius. Non me Lucrina iuuerit Conchylia. Getardaſçã ſtagnũ eſt agri

Volaterrani optimis Oſtreis refertū. Horatius cōmendat ꝙ Circæis naſcunť, vbi ait. Oſtrea Circæis, Miſeno oriuntur Echini. Omniū oſtrearū, Conchylioꝝ & cōcharū corpora Lunari poteſtate augeri & rurſus minui teſtis eſt Plinius.

88 ¶ Orca piſcis eſt magnitudinis miræ infeſtus balenis. Plinius ſcribit Orcæ reflatu depreſſum quandoꝗ nauigium fuiſſe & immerſum in oculis ſuis, quam in Oſtienſi portu debellauerit Claudius imperator.

89 ¶ Orphus piſcis eſt oblongus anguillæ ſimilis.

90 ¶ Orcynus piſcis eſt, qui mira ſagacitate hamum vi deorſum trahit, vt ſeſe illidat petris, & abſoluat laqueo, aut laxato vulnere proſiliat.

91 ¶ Orchis piſcis eſt rotundus & ſine ſquamis, totuſq; capite conſtans, & oīum duriſſimus, authore Plinio.

92 ¶ Oxyringus os habet prelongū in modū roſtri, oculos fulgentes, alba ſupcilia, dorſum viridās, pennas priores nigras, reliquas albas, caudā prelongā & viridem, quā aurea linea mediā diſcriminat. Coliť ab Aegyptiis vt Crocodil⁹.

93 ¶ Otia piſces aurem habent ventri coniunctam.

94 ¶ Pectunculus piſcis eſt de genere molliū, extra aquā ſeſe efferens ſagittę modo. Pectunculus Chius inter cibos electiles numerať à Gellio. Laudatiſſimi pectines reperiūtur Mytilenis teſte Plinio, & Tarēti dicēte Horatio. Pectinib⁹ patulis iactat ſe molle Tarentum. Mobiles ſunt pectines, adeo vt plerūq; retibus exiliant & pene putentur volare.

95 ¶ Pelamides appellātur thynni, quum annuū tēps exceſſerūt, Morātur in luto. Iuuenalis Saty. 7. Quod vocis pciū, ſuccus Petaſunculus & vas Pelamidū. Hoꝝ piſcium copiā habēt Alyzones populi, Reperiunť & ī anguſtiis Byzātiī.

96 ¶ Peloris piſcis eſt de genere concharum, dictus à Peloro promontorio, vbi ſcatet. Horatius. Murice baiano potior lucrina Peloris. Pelorides Pli. teſte emolliunt aluum.

97 ¶ Phyſeter piſcis eſt marinus īuſitata magnitudīe, de quo Rufus ī Arati Phænomenone. Delphinos virides, & Phyſeteras anhelos. Hos Plinius inter beluas marinas reponit.

98 ¶ Phocę piſces ſunt, qui & mugitu boues marini dicūtur. Virgilius lib. 4. Geor. Et turpes paſcit ſub gurgite Phocas.

Ouidius lib.1.Meta.Nunc ibi deformes ponunt ſua corpora Phocæ.Hic piſcis corio & pilis tegitur, Parit in terra pecudum more,& coit inſtar canum. In ſomno mugit, vnde & vituli meruit nomen.Spirat & dormit in terra.

99 ¶Polypus piſcis eſt de genere molliũ,à pedum multitudine nomen adeptus.Fraudulentus eſt & colorẽ mutat.Itaq; petris adhærens plurimos piſces prędonẽ nõ agnoſcentes caſſibus furtiuæ artis includit. Reddit enim colorẽ petrarum,in qbus delitet. Tãta eſt in eo voracitas, vt nec à ſuo qdem genere abſtineat. Carabũ piſcẽ expaueſcit adeo vt cõiectus in retia vbi ille fuerit,quoq; captus ſtatim exanimetur. Aeſtiuo tpe viſi ſunt Polypi exire i agros, maritimaſq; arbores fructuum auiditate ſcãdere.Tanta eſt ſalacitate,vt effœto corpore nulla ſi ei aut natãdi, aut prędã affectandi facultas.Fœminę breuior eſt vita,& facilius capit. Rapaces ſunt eius pedes. Vnde natũ prouerbium de hoibus furacibus,apud Plautũ,Polypi ſunt,qcqd attigerunt,tenent. Itẽ aliud.Polypi mentẽ habet.In hoiem,q moribus eſt verſatilibus.Eſt etiam Polypus narium morbus. Martialis libro duodecimo. Naſutum volo,nolo Polypoſum.

100 ¶Priſtis piſcis eſt marinus anguſti corporis & longiſſimi. Dicit aũt Priſtis ab vndarũ ſectione. Scindũt enim fluctus mirũ in modũ pp tenuitatẽ. Priſtin Gręci ſectionẽ vocant. Plinius ſcribit Priſtes eſſe in mari Indico. 200. cubitorum.

101 ¶Pſitta piſcis eſt,quem nonnulli paſſerem dicunt Ariſtoteles.Torpedo occulit ſeſe & paſtinaca, & aſellus, & rana, & pſitta,& ſquatina.

102 ¶Paſtinaca piſcis eſt quoq; natans, interdũ ẽt volitãs. Roſtrum habet prçacutũ & venenatũ, & cui nullũ fere ſit remedium.Paſtinacę iecur decoctũ in oleo pruritũ & ſcabiẽ nõ hoium modo ſed & quadrupedum efficaciſſime ſedat. Eiuſdem radius adalligatus vmbilico faciles partus facit. Pinnas nõ habet. Latrocinat ex occulto tranſeũtes radio, quod telũ eſt ei figens. Argumentum magnæ in hoc piſce ſollertiæ eſt quod quũ ſit piſciũ tardiſſimus, mugilẽ oium velociſſimum in ventre habere quoq; reperiatur.Cõtra ſuũ ictum remedio eſt cinere ſuo ex aceto illito.

103 ℭPhagrus nomen eſt piſcis anguillę ſimilis & ſaxatilis.
104 ℭPauo piſcis eſt varii coloris, rubentibus lineis, è genere ſerratorum & ſolitariorum.
105 ℭPholis piſcis eſt de genere Rhomborum, qui muccore ſuo ſpumaq; cubile ſibi ſubſternit.
106 ℭPhuca piſciculus ſolus piſcium in alga nidificat.
107 ℭPediculus piſcis eſt paraſytus Delphini. Eius enim prædam & eſcam ſectatur, quam libenter impertit, propterea pediculi pingues ſunt & obeſi.
108 ℭPorcum Græci Aſtragoriſcum vocant Quum capitur, more porcorum gruit. Appion apud Plinium maximum piſcium eſſe tradit.
109 ℭPardalis piſcis eſt ſimilis terreſtri, colore & maculis.
110 ℭPhyſalus piſcis eſt colore ſmaragdi, venenatus, Qui ſi capiatur, more pilæ aut veſicæ intumeſcit.
111 ℭPhari piſces ſunt, quos venerant, qui Syenem incolũt.
112 ℭPaguri piſces integuntur cruſta. More ſerpentũ ſenium exuũt, renouata cruſta. Vocant à Palladio Cancri marini.
113 ℭPurpura (quã aliqui Porphyram vocant) conchyliorũ voraciſſima eſt. Linguam habet prælongam ſemperq; vibrantem, per quam potitur præda, quam affectatur. Eius cruori maxima dignatio in tingendis lanis, præcipue ſi lapidis ictu cædatur, Purpurarum quædã augentur inſigni magnitudine, vt quæ ad Sigæum & Lectum Idę promontoria gignuntur. Aliæ paruæ ſunt, vt in Eurippo & Caria. Marinæ magnæ ſunt & ſcabræ. Capiũtur tempore verno, quum fauos extruunt, Flos inde extrahitur ſpecie mẽbranæ candicantis, quí contritus manũ inficit. Purpuræ viuũt annis ſeptenis. Latent ſicut murices contra canis ortum triceni s diebus. Congregantur verno tempore, mutuoq; attritu lentorem cuiuſdam ceræ ſaliuant. Succum (quo tinguntur lanæ) euomunt cum vita. Propterea piſcatores viuas capere contendunt. Capiũtur paruulis rariſq; cõchis, textu veluti naſſis in alto iactis. Ineſt his eſca, quã appetũt purpuræ, porrectiſq; linguis infeſtant. At illæ aculeo extimulatæ claudũt ſeſe, comprimuntq; mordentes, ita pendentes auiditate ſua purpuræ tolluntur.

114 ¶ Pompilus concha munit, quam connexā turbato mari natādo gerit, ne fluctibus oppleta teſta deprimat. Trāquillo reſupinat carinæ mō, acetabulis vtrinq; p remis vtens, & cartilaginem (quā in medio retinet) pro velis pandens. Si qū metus beluaꝝ inuadentiū in gruit, repleta cōcha ſub vndis ſeſe demittēs latitat. Rurſus vitato piculo reſilit Pro funda petit ceu terrā oderit. Adnatat nauibus cū aliis ſuæ ſpeciei, aſſultāſq; circa ꝯglobat, Eadē ē fere nautili natura.

115 ¶ Pinna imobilis inhęret ſaxis, cuſtodem'q; habet Pinnotherē, quo quū priuat, ſtatim perit. Hic ei dapes ſuggerit, piſceſq; in prædā deducit. Plinius vbi de Cancris loquit. Pinnotheres (inqt) vocat minimus ex omni genere, ideo opportunus iniuriæ. Huic ſollertia inanibus oſtrearū teſtis ſe condere, & cum accreuerit, migrare in capaciores.

116 ¶ Perna piſcis eſt ex cōcharū genere frequēs circa Pōtias inſulas. Stant aūt Pernæ veluti ſuillo crure longo in arena defixæ, hianteſq; qua limpitudo eſt pedali nō minus ſpacio. Cibum venantur, dentes in circuitu marginum habent pectinatim ſpiſſatos. Intus pro ſpondylo grandis carō eſt. Authore Plinio lib. 32.

117 ¶ Plataniſtæ roſtrum habent & caudā Delphini. Reperiūtur in Gange Indiæ magnitudine. 15. cubitorum.

118 ¶ Pulmones marini in pelago dierū hyemem portendūt. Montiū item ſonitus, nemorumq; mugitus pdicūt. Eorum cineres adalligati pfluuia purgāt. Pulmonibus ſi cōfricet lignū ardere videt, adeo vt facula ita præluceat.

119 ¶ Paſſer planus eſt. nomen traxit à paſſere auicula. Optimus in cibis iudicat. Paſſer & Rhombus ſitu tm̄ corporū differunt. Dexter reſupinatus eſt illis, Paſſeri læuus.

120 ¶ Rhombus piſcis eſt planus, in deliciis quondā habitus. Laudatiſſimus fuit Rauennæ. De hoc Martialis. Quāuis lata getat patella Rhombum. Rhombus latior eſt tamen patella. Commendatur etiam Adriaticus. Iuuenalis ſatyra quarta. Incidit Adriaci ſpacium admirabile Rhombi. Eſt etiam Rhombus inſtrumentum incantatorum, quo filā toquebantur, vt apud Martialem lib. 9. Quæ nunc Theſſalico lunam deducere Rhombo.

¶ Rana

℞ Rana piſcis eſt notiſſimus lato ventre, cæruleis variegatus maculis. Græce Vathracos dicitur. Ranarum terreſtriũ quædam in vepribus tantum viuunt, dicunturq́; rubetæ, quibus in terra & in humore vita eſt. Aquatiles coeũt noctu extra aquam mare fœminam inuitante. Hydrum maxime reformidant, quo accedente clamore ſe glomerant & aduerſus eunt turmatim. Earum coaxatio ſolito maior pluuiam portendit. In Seripho inſula mutæ ſunt. Hinc adagium. Rana Seriphia, In elingues. Theophraſtus aquarum eius regionis frigiditati hoc tribuit. Ranæ inſidiantur apibus aquatilibus, nec earum ictu ſentiunt. Prima lingua eis cohæret, intima abſoluta à gutture, qua vocem mittunt. Rana quæ ab argumẽto piſcatrix dicitur, ſetas habet quaſdam à ciliis extantes ac prolixas, quarum adminiculis natura monſtrante ſtruit inſidias, latitãs in limoſis, auiiſq; locis. Frontem cum ſetis vidẽdam loco eſcæ piſciculis porrigit. Illi accurrentes deceptiq́; ac paulatim in arctum deducti ab ea rapiũtur. De eius vſu in medicinis, vide Pliniũ.

112 ℞ Eodem fere modo Raia piſculos agit in prædam, Carthilaginem habet pro ſpina, authore Plinio.

113 ℞ Sepia venenoſo eſt morſu. Quum videt inſidias parari ſibi, effuſo atramento (quod habet pro ſanguine) ſeſe abſcondit. Perſius. Nigra q́d infuſa vaneſcat Sepia Lympha. Sepiarum mares varii ſunt & nigriores, conſtantiæq́; maioris. Percuſſæ tridente fœminæ auxiliantur. At fœmina icto mare fugit. Sepiæ atramento tanta vis eſt, vt in lucerna addito, Aethiopes videri ablato priore lumine tradat. Anaxilaus apud Plinium.

114 ℞ Scarus piſcium ſolus natando veſcitur & ruminat. Hũc piſcem è Carpatio mari primus aduexit Optatus heliper tius, præfectus claſſis ſub Claudio principe, & inter Oſtienſem & Campanię oram diſſeminauit. Fuit quondam in honore menſarum. Aelianus hunc fallaciſſimum piſcem eſſe teſtatur, Venerisq́; gratia in prædam agi, fœminas eius generis per littus ductas. De Scaro Opianus inquit. Hic Scarus ſaxa frequentat. Quin mites inter piſces clamore tremendo Intonat, & ſolus pallentes ruminat herbas. Mar

tialis libro quinto. Namq; quis neſcit auidum vorata decipi Scarum muſca? Hic piſcis incluſus naſſis nō fronte erūpit, nec infeſtis viminibus caput inſerit, ſed aduerſus caudę ictibus crebris laxat fores, atq; retrorſum ita erumpit, quē luctatum eius ſi forte alius Scarus extrinſecus videat, apprehenſa mordicus cauda nixum iuuat erumpētis. Tranquillus ſcribit Scarorum iocinora fuiſſe in patina Vitellii inter lautiores ciborum primitias. In hac (inquit) Scarorū iocinora, faſianorum & pauonum cerebella, linguas phoenicopterum, murenarum lactes, à Carpathio vſq;, fretoq; Hiſpaniæ per nauarchos ac triremes commiſcuit. Quod autem iocinora Scarorum & viſcera iucundioris ſint ſaporis, docet Martialis in xeniis, vbi ait. Hic ſcarus æquoreis qui venit obeſus ab vndis, Viſceribus bonus eſt, cętera vile ſapit. Quintilianus ait Scarum nō capi in noſtro mari. At eūdem capi in Siculo docet Petronius arbiter dicēs. Ingenioſa gula eſt, Siculo Scarus æquore merſus. Ad menſam viuus perducitur. Habet etiam Scaros Carpathium mare. Vnde Horatius. Non me lucrina iuuerint cōchylia, Magis ve Rhombus aut Scari, Si quos Eois intonata fluctibus Hyems ad hoc vertat mare. Eois fluctibus dixit ꝓpter mare Carpathium quod eſt in Oriente.

115 ¶ Sargus mullum ſemper comitatur, antris inhabitat. Ex animalibus maxime capris ſolicitatur. Prodeſt eius caro cōtra Preſteris morſum.

116 ¶ Synodon piſcis eſt ſociabilis, Carne veſcitur, & mollia appetit. Euenit huic & hyatulæ, vt (quum piſces minores inſectātur) venter procidat, quod is ori cōiunctus ſit.

117 ¶ Silurus tāta eſt in prolem charitate, vt abſumpta fœmina mas oua ſeruet, ſæpeq; vnà capitur, dum filius captos ſubſequitur. Peculiaris eſt Nilo, quāquam & in Danubio reperiatur. Ambroſius. Captus eſt Silurus & inutilis pręda detecta eſt. Idem. Et Silurum qui minorum piſcium viſceribus aluum replet. Graſſatur hic piſcis vbicūq; eſt, omne animal appetens, equos innatātes ſæpe demergens, præcipue i Meno fluuio Germaniæ, & in Danubio. Lippus Colleſis Appetit omne aīal graſſator dēte Silurus, Et ſumma

nãtes p freta mergit equos. Iambus eſt ĩ ſecũda pẽtametri.

128 ℭScombrus de genere eſt Thynnorum, vnde ſalſamenta fiũt. In aquis ſulphureum præſefert colorem. Extra aquam vero, quem & cæteri. Ab huius frequẽtia & multitudine Scombraria ínſula maris Hiſpani meruit nomen. Martia. Heſperius Scombri temperet oua liquor. Plinius ait Scombrum laudatiſſimum eſſe in finibus Carthaginis.

129 ℭSphyrena (quam Gaza Malleolum cõuertit) latiorem in naſſis plagam vnde proſiliat, quęrit. Palatum carnoſum habet pro lingua.

130 ℭSalmo fluuiatilis ín Aquitania pręfertur marino. Inuẽnitur in Rheno & Rhodano.

131 ℭSalpa piſcis coqui nõ poteſt, niſi ferula percutiatur. Reperitur apud Ebuſum.

Lippus Collẽſis. Salpa obſcœn⁹ ego dicor, nec decoquor vnquam Ni ferula cedens verbera multa dabis.

132 ℭSola plana ẽ & lata, numerať ĩter cibos lautiores. Lieni impoſita medetur.

133 ℭStella inſidiatur cõchyliis. Eius natura tanti eſt feruoris, vt omnia contacta adurat. Paruam intus habet carnem, extra vero eſt duriore callo. Omnem peragit & cõcoquit cibum. Aiunt mala medicamenta nocere nõ poſſe Stella marina vulpino ſanguine illita, & affixa limini ſuperiori, aut clauo æreo ianuæ.

134 ℭScolopendra quam Gaza centipedem vertit, terreſtri feræ ſimilis eſt. Si quis eam attigerit, excitabitur ei prurítus, perinde ac ſi cõtigiſſet vrticam. Viſæ ſunt inuſitata magnitudine, capite caudaq; extãtibus per vndas in modum triremium ferri, vtẽtes pro remigio pedibus ſublati, equos habẽt plurimos. Theophraſtus apud Pliniũ ſcribit. Otreriẽtes populos à Scolopendris deletos. Porro Scolopẽdrę hamo deuorato, omnia ĩteranea euomũt, donec hamum egerant, deinde reſorbent.

135 ℭScorpius ſicciorís eſt carnis, bis anno parit, alga veſcit. Varius eſt. Iceſius medicus dixit ſtagnorum Scorpios nigrantes eſſe, marinos vero fuluos. Similitudinem habet cũ Scorpena, licet Ariſtoteles diſcrimen ponat.

¶ Squilla piſcis eſt adhærens pinnæ in Lyri fluuio frequẽtiſſimus. Vnde Martia. Cæruleus nos Lyris amat, quem ſylua maricæ Protegit, hinc ſquillæ maxima turba ſumus. De hoc etiam Hora. Affertur ſquillas inter murena natantes, In patina porrecta. Et Pli. lib. 1. Epiſt. Mare non ſane precioſis piſcibus abundat, ſoleas tamen & ſquillas optimas egerit. Iuuenalis ſaty. 5. Aſpice ꝙ longo diſtinguat pectore lancem, Quæ fertur domino ſquilla.

136 ¶ Simia piſcis, ore, & colore ſimilis eſt terreſtri, dorſo teſtudineo, fuluis circa collum maculis. Pinnas auium modo pandit, volanti ſimilis.

137 ¶ Sagittarius Echini ſpecie, oculos hẽt ſolidos & ꝓlixos.

138 ¶ Spongiarum triplex eſt genus, Spiſſæ, raræ, aſperæ. Omnes ad ſaxa naſcuntur, aut iuxta littus, Lutoq; aluntur. Nam captæ, linio refertæ omnes cernuntur. Imbecilliores ſunt ſpiſſæ ꝙ raræ quod minus alte adhærent. Spongiæ molliſſimæ ſunt circa Lyciam. In helleſponto aſperæ, denſæ circa Maleam. Aluntur etiam conchis & piſcibus. Intellectum ineſſe his apparet, quia vbi auulſorem ſenſere contractæ multo difficilius extrahuntur. Quod etiam fluctu pulſante faciunt. Viuũt eſca, quia minutæ in his conchæ repertæ ſunt. Putreſcunt in apricis locis. Ideoq; optimæ ſunt in gurgitibus viuentibus. Fiſtulas habent quaſdam per quas paſci exiſtimantur. Viuunt longo tempore. Peſſimum genus eſt earum, quæ Aplyſiæ vocantur, quia erui non poſſunt.

139 ¶ Strombi è genere concharum, regem habent, quem ſequuntur, quocũq; conceſſerit. Hunc capienti aut aſpicienti, bonum omẽ portendi dicunt. Apud Bizantios Attica drachma propoſita eſt illum expiſcantibus.

140 ¶ Squatina de genere planorum, cutem habet rigidam, qua propter aſperitatem ligna & eburnea poliuntur. Numeratur inter cartilaginea.

141 ¶ Sparulus piſcis eſt exiguus & viliſſimus. Martialis. Res tibi cum Rhombo eſt, at mihi cum Sparulo.

142 ¶ Thymallus piſcis eſt ꝓcioſus, de quo Ambroſius. Neq; te (inquit) inhonoratum noſtra perſecutione Thymalle

dimittam, cui à flore nomen inoleuit, ſeu Ticini vada te fluminis, ſeu ameni Atheſis vmbra nutrierit, flos es. Quid ſpecie tua gratius? quid ſuauitate iucundius? quid odore fragrantius? Quod mella fragrant, hoc tu corpore tuo ſpiras. Cubitalis eſt eius magnitudo. Medius eſt inter Lupum & Cephalum, Naribus admotus, herbam vnde cognominatur, ſpirat, ad hamum non accedit.

143 ¶ Torſio ſimilis eſt Delphino præterꝗ roſtro. Diſtat & triſtitia aſpectus. Abeſt enim illa laſciuia maxime. Tamen roſtris canicularum maleficentia aſſimulatus. Hunc gignit mare Ponticum.

144 ¶ Trochus eſt ingens corpore, ceruice & ſpina prominentibus, vt ſupra vndas conſpiciatur, Seipſum init. Quare Theodorus Gaza eum maſculo fœminam vertit.

145 ¶ Triſſæ laudatiſſimæ reperiuntur in Tyberi, Eas hodie vocari Romæ Lacias, Florentiæ Chepias, Neapoli Aloſas tradit Volaterranus. In Aegypto circa Moroæ ſtagnum Triſſas flebilibus numeris & melodiis eſcæ vice deceptas expiſcantur.

146 ¶ Trocta piſcis eſt voraciſſimus. Dentes habet continuos. Captus hami lineam præcidit. Stipatus multis ſuæ ſpeciei piſcibus Delphino congreditur & depugnat.

147 ¶ Thynnus piſcis eſt altero captus oculo. Quare natando partem (qua videt) terram verſus applicat. Hinc adagium. Thynni more videre, quum quis obliqꝫ aſpicit. Vbi bruma deprehenditur Thynnus, hibernat ibidem. Mox vere procedente multi vna exeunt in pontum Euxinum, ac maiores ſoli præeũt, cæteri gregatim veluti pecudes ſubſequuntur connexis inter ſe corporibus vt mutua iuuẽtur vmbra, contra ſolis æſtus. Strabo ait Thynnos miræ magnitudinis eſſe in Hiſpania, quos glande veſci prodit. Membratim cæſi ceruice & abdomine commendantur edulio recenti, cætera aſſeruantur ſale. Præcipua (inquit Plinius) magnitudine Thynni inuenimus talenta quindecim pependiſſe. Eiuſdem caudæ latitudinẽ duo cubita & palmum. Thynnorum captura eſt à Vergiliarum exortu ad Arcturi occaſum. Reliquo tempore latent in gurgitibus imis, niſi tem-

pore aliquo euocati aut pleniluniis. Pinguefcũt intantũ, vt dehiſcãt. Nõ excedũt biẽnium. Thynnoſcopos Budęus vocat homines è littore Thynnos ſpeculari ſolitos, qui la tine Thynnarii dicuntur.

148 ℭTrichias nõnulli Sardas vocãt. Iſtrum ſubeuntes nõ re meant. Plinius. Intrantium (inquit) pontum, ſoli non re meant Trichiæ.

149 ℭTritonem Romæ ſe vidiſſe Pauſanias dicit, colore rana rum paluſtrium, ſquamoſo corpore, brãchiis ſub auribus, naſo & ore humanis, dentibus firmis, oculis glaucis, ma nibus digitiſq; ſimilibus concharum teſtis, cauda ſub aluũ vice pedum, vt Delphini.

150 ℭReperiũtur teſtudines marinæ, & quę in aquis dulcibus viuunt, quas Lutarias appellamus. Teſtudo oua gignit in terra, quibus arena obrutis ſtatim ad mare redit, Mox die bus ſexaginta peractis iterum ad oua reuertitur, quæ are na refoſſa vt iam animata comperit, paulatim deducit in pelagus. Reperiũtur in India, quarum conuexum ſcaphæ magnitudinem æquat. Et in Taprobane inſula vſum lecti domibus ligneis præbent. Chelonophagi populi teſtudi num ſuperficie caſas integunt & carne veſcũtur. Troglo dytæ cornigeras habent, quarum cornibus in natãdo, re migio ſe adiuuant.

151 ℭTorpedinem ſi quis attigerit, morbo afficietur, à quo illa ſuum nomẽ traxit. Quo etiam modo piſces in prędam agit. Occultat enim ſe limo, & ſupra natãtes facit torpere, quos emergẽs deuorat.

152 ℭTrigla piſcis eſt, qui à noſtris Mullus & Barbo dicitur.

153 ℭVoligo piſcis eſt à volando nominatus. Aliter dicitur Loligo.

154 ℭVitulus marinus, qui & Phoca dicit, animal eſt amphi bium, tam in aquis quam in terra degẽs. Fœtus parit in ter ra, paulatimq; ad vndas aſſuefacit, ſed non ante duodeci mum diem. Breuiſſimus eſt à partu, poſtea tum euadit ma ximus, albus vẽtre, & dẽtibus frendẽs. Ipſe imbellis & ani mo degener, nõ tm̃ viribus quam vaſtitati corporis fidit. Veſcitur piſcibus & humano cadauere. Vnde & piſcãtibus

ſtruit inſidias. Pedes habet à ſcapulis manibus ſimiles modo vrſæ, pedeſq; poſteriores quinis diſcretos digitis. Nunquam percutitur fulmine. Nullum animal grauiore premitur ſomno. Vñ Martialis. Dormitis nimium glires, vitulíq; marini. Iuba apud Plinium tradit vitulos marinos ternas heminas capere. Miteſcũt interdum. Pilo veſtiũtur. Canũ modo cohærent. Nunquam plures geminis pariunt. Educant mammis fœtum, Interficiuntur difficulter, niſi capite eliſo. In ſomno mugiũt. Tenẽt diſciplinam, voceq; pariter & viſu populum ſalutant. Pinnis quibus in mari vtuntur, humi quoq; vice pedum ſerpunt. Aiunt dextris eoꝝ pẽnis vim ſoporiferam ineſſe, ſomnoſq; allicere ſubditas capiti. Eis oculi in mille colores tranſeunt ſicut hyenæ.

155 ℂ Vertibulum piſcis dicitur à teſtæ duricie, adhæret ſuæ teſtæ, qua contegitur, habet duo foramina exigua, quibus humorem recipit & reddit.

156 ℂ Vrtica adhæret ſaxis. Manum in fame depaſcitur, vt Polypus. Ora in medio corpore continet, & de medio ſaxo quaſi de teſta viuit. Adnatãtes circa aſſultãteſq; piſciculos corripit. Noctu vagaẽ, noctúq; mutatur. Veſciẽ carne. Vim habet pruritu mordacẽ vt terreſtris vrtica, Frontis eſt carnoſæ. Noctu pectines & Echinos ꝑquirit. Dum admotam ſibi manũ ſentit, colorẽ mutat & cõtrahiẽ. Tacta vredinem mittit, paulumq; ſi fuerit interualli, abſcõdiẽ. Ora ei in radices eẽ tradũtur. Excremẽta ꝑ ſumma tenui fiſtula reddit.

157 ℂ Vua marina in vino putrefacta, iis qui inde biberint, tedium vino affert.

158 ℂ Non reperiret finem hęc hiſtoria, nec etiam vires & ingenium ſufficerent, ſi ſingulorum naturas verbis cõſequi vellem. Nam præter fluuiatiles piſces, Plinius ponit. 176. genera animaliũ in mari viuentium. Multos dedita opera miſimus, quorum hæc ſunt nomina, Nereides, Elephanti Rotæ, Dromones, Cornutæ, Gladii, ſerræ, hippotami, Percæ, aſelli, alopeca, box, batis, bãchus, balanus, vranoſcop⁹, cynœdi, chametrachea, glycimerides, colycia, Pẽtadactylides, bales, echinophorę, cucumis, Cynop⁹, Cynoſdexia, Erythin⁹, hipp⁹, hippur⁹, halipleur⁹, mẽa, merix mormyl⁹,

Myſtocæt⁹, Ophidion, Oſtria, Phitarus, Tyndarides, Percides, Rhina, Sargrus, Scylla, purus, Scorpena, ſciadeus, ſciena, Smyrus, ſcepini, ſmarides, Tornus, Thurianus, theſſa, Tethea, vrene, bopgyrus, Orphus, Rhacinus, mormyra, Teragus, Labrus, epoda, Channe ex ſeipſa concipiens, Glaucus æſtate nunquam apparens, Pomphilus ſemper nauigiorum curſus comitans, Chironus in aquis nidificãs, & alia prope infinita huiuſmodi nomina.

¶Populorum diuerſi mores, & ritus varii.

¶Agathyrſi populi Scythis vicini abundant auro. Capillos habent cæruleos, quos vna cum toto corpore diuerſis coloribus inficiunt. Virg. lib. 4. Aene. Creteſq;, Dryopeſq; fremunt, pictiq; Agathyrſi. Mantuanus in Apolonia. Vſq; Melanchlenos, vſq; ad pictos Agathyrſos. In cõmune cũ mulieribus coeunt. Nihil liuoris aut odii mutuo exercẽt.

¶Aborigenes antiquiſſimi Italiæ populi vagi erant & ſine laribus.

¶Alani Scythiæ populi carne veſcũtur, nec panem manducant. Semper ſunt pugnaces. Vnde Luca. lib. 8. Et ſequeter duros æterni Martis Alanos. Patiẽtiſſimi ſunt laboris, nam cẽtum millia curſu cõtinuo interdum conficiunt.

¶Amazones Scythicæ mulieres dextras mammas naſcẽtibus fœminis inurebant, ne ferendis armis eſſent impedimento. Maſculi ſexus liberos interficiebant. Imperabant ſine viris. Veſcebantur lacertis & teſtudinibus. Ambrones Galliæ populi quum ſubita maris inundatione ſedes ſuas amiſiſſent, animum rapinis adiecerunt & latrociniis. Androgynæ populi ſunt in Africa vtriuſq; naturæ, vicibus inter ſe coeuntes. His dextera mamma virilis eſt, læua muliebris. Antropophagi Scythiæ populi humana carne veſcuntur. Bibunt oſſibus humanorum capitum.

¶Areopagitæ Athenienſium magiſtratus iudicabant in templo Martis de cęde & de ſtatu Reip. prouidebant, idq; ſub dio. Arimaſpi Scythiæ populi vnum habent in fronte oculum, vnde & nomen traxerunt. Nam arima Scytharum lingua vnum ſignat, Spu vero oculum.

¶Arymphæi populi ſunt prope Riphæos montes iuſti=

tiæ & æquitatis obſeruantiſſimi,& mira trãquillitate inter ſe degentes. Sedes illi nemora, alimenta baccæ, Capillus iuxta fœminis viriſq; in probro exiſtimat. Ab ipſo natali dicũtur eſſe calui,ſimiſq; naribus & ingenti mẽto.Studioſi nõ ſunt rei pecuariæ. Sub arbore quiſq; cubitat. His nemo mortaliũ iniuriã facit.Sacri enim dicuntur eſſe,nihilq; armorum poſſident, Controuerſias finitimorũ dirimunt.

℄ Aegyptii diuinarum rerum peritiſſimi fuerunt, vnde Macro. Aegyptum vocat artium matrem. Ab Aegyptiis Græci diſciplinas omnes mutuati ſunt. Diem obſeruabant à media nocte in aliam. Hominũ ſunt antiquiſſimi. Olim gaudebant vnguentis. Eorum mulieres ſeptenos quãdoq; vno edebant partu. Serunt omni menſe, vbicũq; imbres æſtiui non ſunt. Apud eos aliqui ſingula annorum millia vixiſſe produntur, ſed hoc intelligendum eſt de annis mẽſtruis, qui terminantur lunæ ſenio. Cæpas & allium inter deos habent,Apim bouem colunt pro numine,& quædã animalia,vt canem,felem,accipitrem, Ibin, lepidotum & oxirinchum piſces.Crocodilum etiam venerantur, quem mortuum in vrnis ſepeliunt.Crocodili adipe ægrotos vngunt.Braſſicam non edũt.Inuentores fuerũt picturæ.Mortuorum aſſeruant cadauera,vnguentis fœtorem impediẽtibus referta. Solertes fuerunt in reperiendis artibus, & in agnitione rerum indagãda ſagaces, Furta omnia impune permittunt.Ventrem mortuorum eximunt, vt omniũ peccatorum cauſam. Flauius Vopiſcus ſcribit Aegyptios eſſe verſificatores, epigrammatarios, & ad cãtilenas publicas propenſos.Primo omnium Solem & Lunam deos putauerunt,Solem Oſirim,Lunam Iſim nuncupãtes. Idem ait Aegyptios eſſe vẽtoſos,furibũdos,iactantes,iniurioſos,& auidos rerum nouarum, Imperator Adrianus ad Seruianum cõſulem ſcribens dixit homines eſſe ſeditioſiſſimos, vaniſſimos,& iniurioſiſſimos. Et Quintus Curtius eos infamat vt gẽtem vanam nouãdis quã gerẽdis rebus aptiorem.Antiquitus frequẽtiſſime ea obibant munia,quæ nũc geruli,& vectãdis corpore oneribus quæſtum faciebant. Vnde Ariſtophanes apud Cælium, Currus impoſuit duos,

ac mortuos totidem, quos nec Aegyptii quidem tollerent cetum. Hinc adagium. Aegyptius laterifer. Erant & admirabiles in nectēdis machinis, pcliues in vinum, cuius quū eſſent inopes, excogitauerūt potionem ex hordeo. Viginti millia vrbium habitauerūt regnante Amaſi. Frequētiſſime afficiūtur Elephantiaſi morbo propter calores & æſtū. Sale abſtinēt, nec panibus veſcuntur ſale conditis. Marcellinus vocat Aegyptios genus hominum cōtrouerſum, & aſſuetudine perplexius litigandi ſemper lætiſſimum. Subfuſci ſunt, atrati, gracilenti, aridi, ad ſingulos motus excandeſcētes, controuerſi & repoſcones acerrimi. Olim apud eos mulieres cauponabantur, & inſtitoria obibāt munia. Viri intra domorum parietes texebant, & operabātur muliebriter. Domi ventrem exonerant, in publico vero veſcuntur, dicentes ea quæ ſunt turpia in occulto fieri debere, quæ honeſta, in propatulo. Mulier neq; dei, neq; deæ vlla ſacerdos eſt, ſed viri deorum omnium & dearum. Sacerdotes deraſi ſunt in funeribus.

¶Omnes capillos nutriunt, barbam tamen tondent. Veſcuntur cum feris, alii frumento, alii hordeo. Viri binas veſtes habēt, fœminæ ſingulas. Potant in poculis æneis, quæ ſingulis diebus purgant. Linea ſemper ferunt veſtimenta. Virilia circūcidunt munditiæ gratia. Sacerdotes lauantur quotidie, frigida interdiu ter, noctu bis. Fabas neq; ferūt, neq; alibi natas comedūt. Robuſta habent capita. Salubri ſunt corpore aeris beneficio, qui nunquam mutatur. Panē veſcuntur, quem ex farre cōficiunt. Victitant piſcibus partim crudis ſole areſactis, partim ſalſugine cōditis. Cothurnicibus item, anatibus & quibuſdam aliis auiculis. Minores maioribus natu cedunt, ac in via deflectunt, venientibuſq; aſſurgūt è ſedili. Anni rationem primi excogitarūt, deinde in portiones duodecim, quæ de lunæ ſenio mēſes nuncupātur, diſtribuerunt. Primi aras excitarunt, cōflauerunt ſimulachra, & templa conſtruxerunt. Olim veſcebātur herbis, paluſtriq; caule, quem Agroſim vocant. Onera capitibus geſtare virorum eſt, humeris fœminarum. Fœminæ ſtantes vrinam egerunt, viri ſedentes. Maribus nulla

neceſſitas alendi parentes, filiabus ſumma. Literas habent bifarias, ſacras, & populares. In deorum cultum magno feruntur ſtudio. Sacerdotes amiculis vtũtur lineis, calceis papyraceis. Suillum pecus deteſtatur adeo, vt ſi quis porcũ attigerit, cum indumẽtis omnibus in flumine abluat. Propterea ſubulcis interdicitur tẽplis omnibus. Laneas veſtes intuliſſe templo, profanum. Scelus item, inuolutum eis cadauer condidiſſe. Decedente aliquo, muliebris familia caput ad vultum ſibi deformat luto, excurrit deinde per vrbem, ac plangit. Viri ſe conuerberãt nudatis pectoribus. Muliebre cadauer diutius domi aſſeruat, ne venerea fœditate à Salinariis, quibus incumbit ſepultura, inquinetur. Apud eos Amaſis regis edicto cogebatur quotãnis vnuſquiſq; deſtinato magiſtratui ratiocinari, quo ſe foueret artificio. Quod ſi quis non faceret, pœna erat illi extremum ſupplicium. Proripientes ſe è lectulis ſolebant ſuffire corpus reſina, vt aerem expurgarẽt diſgregatione. Idẽ Aegyptii ſic obſcœnis voluptatibus ſeruierunt, vt hircum deum appellarint, quod ſalaciſſimum ſit animal ad Venerem. Author Theodoritus Cyrenſis.

¶ Andabatæ populi clauſis pugnant oculis.

¶ Atlãtes degeneres ſunt humani ritus, neq; vllorũ nomium appellationem habent. Solẽ orientẽ, occidẽtemq; dira imprecatione cõtuent, vt exitialẽ ſuis agris. Neq; inſomnia viſunt, qualia cęteri mortales. Nulla veſcũtur animante.

¶ Arabes mitrati degũt, aut intonſo crine. Barbã abradũt præterquam in ſuperiore labro. Duas habent æſtates, ac totidem hyemes, ſolſtitia. 4. qui ſunt inter ęquinoctialẽ & tropicum Cancri. Sagittas inficiunt veneno. Fratres filios honore anteeũt, quia maiores natu. Conſanguinei oĩa habent cõmunia. Maximus tamen ætate in omni re pręcedit cæteros. Communis item vxor, immo vero vna omnibus. Ingreſſurus ad eam baculum ante fores deponit. Omnes enim baculum geſtant. Eo viſo reliqui congreſſu parcunt. Illa tamen noctes agit cum ſeniore. Matri coire non cenſetur impiũ. Cõgreſſus cũ alterius ſanguinis, fœmina cenſet adulteriũ, quod morte plectit. In predia inimicorũ lapides

aggerant, quo ſignificant interituros mala morte, qui ea ſoluerint, inſidiis eorum qui lapides poſuerunt. Abundāt balſamo. Præter cæteros mortales fidem ſeruant inuiolatam, Dionyſium & Vraniam ſolos deorum eſſe arbitrātur. Quiſq; permanet in patrio inſtituto.

¶Agriophagi veſcūtur leonū & pantherarum carnibus.

¶Arthabatitæ inſtar ferarum quadrupedum ſunt vagi.

¶Aſtromi Indiæ populi ſunt ſine ore, corpore toto hirti. Veſcuntur frondium lanugine. Halitu tantum viuunt in odore, quem naribus trahunt. Nullus illis cibis, nullus potus. Tantum radicum florumq; varios habent odores & ſylueſtrium malorum, quæ ſecum portant longiore itinere, ne deſit olfactus. Grauiore paulo odore nō difficulter exanimātur. Plinius lib. 7. & Strabo lib. 15.

¶Agrigentini impendio & ſumptu magnifico menſas parabant & cōuiuia. Propterea Plato dicebat, eos ædificare, ac ſi victuri perpetuo forent, itemq; conuiuari, velut ſemper morituri. Vtebantur lechytis & Xiſtris argenteis, habebantq; lecticas totas ex ebore.

¶Aethiopes Heſperii ſolebāt crines in nodum complicare. Martialis, Atq; aliter tortis crinibus Aethiopes. Aethiopes ipſi omnium ſunt nationum ſerui. Viuunt ſine inſtitutis & legibus. Finitimorum præda ſunt & cæterorum mancipia, Parentes ipſi liberos vendunt mercatoribus, & frumento mutāt. Pontanus de Obedientia. Olim nulla in re vtebātur auro, quam pœnalibus catenis. Qui ſunt ab ortu ſolis promiſſos habēt crines, q ex Africa, criſpiſſimos.

¶Axones accolæ Axonis fluuii in finibus Remorum longis vtebātur haſtis. Lucanus libro primo. Longiſq; leues Axones in armis. Aruerni olim gloriabātur ſe oriundos à Troianis, ac propterea dici volebāt Romanorum fratres. Lucanus libro primo. Aruerniq; auſi Latios ſe fingere fratres, Sanguine ab Iliaco populi.

¶Aquileienſes tanta fide contra Maximinum pro ſenatu fuerūt, vt funes de mulierum capillis necterēt, quibus ſagittas excuterēt penuria neruorum.

¶Athenienſes crudeliſſime ſæuiebāt in eos, qui à ſua di-

tione defecerāt, adeo vt decreto iuſſerint manuū dextrarum pollices abſcindi Aeginetis quod rebellaſſent, ne amplius haſtam ferre poſſent, aut remis inter nauigādum vti. Mitylenæos vero eādem ob cauſam cum puberibus iugulari ſtatuerūt, & Samiorum frontes ſi corriperētur, inuri ſtigmate. Apud eoſdem tanta fuit ſepulchrorum cura, vt peremptos bello ſi quis dux honeſtare ſepulchro neglexiſſet, capite plecteretur. Nefas nō putabāt ſororem in matrimonium capere. Lanificium, oleum, vini vſum, ſerēdiq; frumenta docuerūt. Pueros ſtatim ab inſtio erudiebāt, vt nādi vſum propter bella naualia & literas condiſcerēt. Laborarunt tamen auaritiæ nota adeo, vt prouerbium fluxerit. Atticus moriēs porrigit manum. Fuerūt & impudētiſſimi. Vnde Atticus aſpectus dedit etiam prouerbio locum. Inſuper adulatores maximi. Publicis cōſiliis diuinos quoſdam ſacerdotes adhibebāt. Lubrici erant tum ad iram tum ad miſericordiam. Suſpiciones arripiebāt celeriter. Laudantibus arridebant, ad opem humillimo cuiq; ferēdam erāt promptiſſimi. Si quem mortuum reperiſſent in via, ſepeliebāt. Nunquam immolabant bouem, cuius opera in curru aut aratro fuerāt vſi. Nulla prius puella tradebatur viro, quàm ſacra Dianæ obiiſſet. Capillorum cincinnis aureas addebāt cicadas. Solebāt magnos ex argentifodinis prouentus in plebem diuidere.

¶ Arii Germaniæ populi habebāt nigra ſcuta, tincta corpora. Nigras ad prælia noctes legebāt, ipſaq; formidine atq; vmbra feralis exercitus terrorem inferebāt, nullo hoſtium ſuſtinēte nouum ac veluti infernum aſpectum.

¶ Abani curam mortuorum agere nefas arbitrātur. Corpore ſunt prægrandi, nec inuenuſto, ingenio minime fucato aut ſubdolo. Vltra cenſum numerādo nō progrediūtur. Pondera, menſuras, modum ciuilitatis & agricolationis nō norūt. Linguarum apud eos varietates ſex & viginti. Deos habēt Solem, Iouem, Lunam. Sacerdos Lunæ primas habet poſt regem. Sacris preeſt ſeruis & ſacræ religioni. Seruorum pleriq; numinis afflatu vaticinantur. Præcipuū ex his ſacerdos annuis epulis ſaginat, mox ad immo-

lationem producit. Admotus aræ ſeipſum gladio cōfodit: Plurimus ſenectuti habetur honos. Precioſa cū mortuis in fodiūt, licet meminiſſe mortuorum habeant ſceleris loco. Strabo. libro vndecimo.

¶Apud Armenios rubētes quādoq; viſuntur niues, quod loca illa ſcateāt minio. Perſicis diis immolāt, & Anaitidem colunt, eiuſq; miniſterio nobilitate præſtātes dedicant filias, quæ inibi corporis pudicitia in vulgus data mox tra duntur viris velut auguſtiores factæ. Arcubus clarēt Armenii. Vnde Statius lib. 1. Syl. Arcuq; horrenda fugaci Armenia. Capillorum cultu luxuriāt. Claudianus. Hic mytra velatus Arabs, hic crine decoro Armenius.

¶Auſes populi Africæ capronas è frōte demiſiſſe gaudēt. Virgines quotānis in honorem Mineruæ certamen edūt. Arma ſunt lapides & fuſtes. Si qua ex ictu deceſſerit, falſa cenſetur virgo. Quæ oium præſtantiſſime depreliata eſt, à cæteris, armis decorata ſubuehitur curru per ambitū Tritonidis paludis. Promiſcuus illis cum muliere cōgreſſus.

¶Afri paſtores quadrimis filiis verticis venas adhibita lana ſuccida inurebant compeſcendis è capite fluctionibus. Propterea inter omnes proſpera vtuntur valetudine. Afræ mulieres ſuper veſtem nudas geſtāt caprarum pelles fimbriatas & rubrica litas. In Sica Africæ ciuitate matronę corpore proſtituto ex paſſiuo concubitu dotem ſibi quærūt ex patria conſuetudine.

¶Abydenis mox fuit ſi quem ciuem aut hoſpitem cōuiuio exciperēt, vt poſt vnguētum & coronas infantes à nutricibus inducerētur, circūferrenturq; ſuauiādi.

¶Arcades ſuis titulis ſuoq; auſpicio nullum hoſtem vnq̄ ſuperarūt, verum aliis ſuppetias ferebāt perſæpe. Eorum vetuſtiſſima eſt origo adeo, vt glorientur ſe priores fuiſſe luna. Seneca in Hippolyto. Aut te ſtellifero deſpiciēs polo Sydus poſt veteres Arcadas editum. Colebāt Pana deūm pecoris. Oui. lib. 2. Faſt. Pana deum pecoris veteres coluiſſe ferūtur Arcades, Arcadiis plurimus ille iugis.

¶Solebant Aſſyrii ægrotos in viis proponere & exquirere à prętereuntibus, ſcirēt ne remedium aliquod morbi,

Coma vtebãtur non admodum magna. Defunctos melle condibant & cæra. Clypeos geſtabant & pugiones. Clauas item ligneas ferro inductas ac lineos thoraces. Deum quẽ ſummum habẽt, Adad vocant, deam vero, Adargatim,

¶Apud Atrios populos qui vel minima furantur, lapidibus obruuntur.

¶Alexandrini fallaces fuerunt, alia ſemper cogitantes, alia ſimulantes.

¶Adrimarchidæ virgines nupturas exhibent ſuo regi, q̃ pulchriorem & gratiorem ſibi deuirginat.

¶Aſbytæ populi Libyæ quadrigis vehuntur.

¶Biſaltæ Scythiæ populi nutriũtur equorum ſanguine permixto lacte, vt docet Virg. lib. 3. Geor. De his Claudianus. Dicite Biſaltæ, vel qui pangæa iuuencis Sciinditis.

¶Bathylli populi madent vnguentis Authore Plinio.

¶Boriſthenidę Scythię populi ꝑpetuo frigore torquent. De his Propertius. Gloria ad hibernos lata Boriſthenidas.

¶Britãni antiquitus omnes ſe inficiebãt glaſto. Eſt autem Glaſtum herba ſimilis plantagini. Propertius. Nunc etiam infectos demens imitare Britanos, Ludis & externo tincta nitore caput. Martialis. Barbara de pictis veni Baſcauda Britannis. Erant olim capillis promiſſis, inhumani ſuis hoſpitibus. Horatius. Viſam Britãnos hoſpitibus feros. Nullã autem aliam ob cauſam ſe inficiebant, quàm vt ea ratione horridiores viderẽtur hoſtibus. Apud eos fratres cum fratribus, & cum liberis parentes, vxores olim habebãt communes. Præter vim & audaciam nullum habebant ad prælia adiumentum.

¶Burgundiones dicti ſunt, quod olim vicos habitarent, qui eorum lingua Burgi vocantur.

¶Belgæ optime regebant currus cameratos. Lucanus. Et docilis rector monſtrati Belga Couini. Cæſar in commẽtariis ait Belgas eſſe Gallorum fortiſſimos, quod ad eos minime commeent mercatores, qui comportent, quæ ad molliciem & effœminandos animos pertinent.

¶Bactriani horridis ſunt ingeniis & à Perſarum luxu abhorrentibus, authore Curtio. Senio vel morbo confectos

canibus deuorãdos obiiciunt ad hoc de induſtria enutri/tis quos ſepulchrales vocant. Mille quondam vrbes habi/tarunt. Apud eos qui pauca furãtur, ſputis dehoneſtari ſo/lent Bellicoſi ſunt & potentiſſimi.

Babyloniorum mores corruptiſſimi fuerũt & ad irritã/das voluptates aptiſſimi. Liberos & coniuges cum hoſpi/tibus ſtupro coire(modo precium flagicii daretur)paren/tes maritiq; permittebant. In vinum & ebrietatem maxi/me erant effuſi. Fœminarum conuiuia ineuntium in prin/cipio modeſtus erat habitus, deinde ſumma quæq; ami/cula auferebant profanato pudore. Ad vltimum opus ima corporum velamenta proiiciebant, non meretrices tantum, ſed matronæ & viri, apud quos comitas habetur vulgati corporis vilitas, authore Curtio, libro quĩto. Dua/bus vtuntur tunicis, vna linea vſq; ad pedes demiſſa, alte/ra ſuper hanc lanea. Capita mitris velant, vnguentis toto corpore delibuti. Annulum ſignatorium ſinguli geſtant. Vbi virgines factæ ſunt nubiles, omnes vnum in locum cõ/gregant, eaſq; circunſiſtente virorum frequentia præco ſigillatim vendit ſecũdum ordinem formæ & pulchritudi/nis. Medicis nõ vtuntur. Sepulchra eiſdem ſunt in melle. Vbi vir & maritus coiuerunt, ſub diluculum abluuntur ambo, nec vllum vas prius attingunt, quam ſe aqua perfu/derint. Author Herodotus.

Bithyni conſcendebant montium cacumina, ibiq; Io/uem conſalutabant.

Bœotii rudes fuerunt & agreſtes, maleq; audierũt ſto/liditatis nomine Horatius. Bœotum in craſſo iurares aere natu. Plutarchus ſcribit Bœotos ab Atticis fuiſſe notatos tanquam brutos, ſtupidos, & pingues propter edacitatẽ.

Brachmanes Indorum ſapientes dicebant præſentem vitam eſſe veluti cõceptum vitalem. Mortem vero egreſ/ſum ad veram vitam. Item mũdum habere tempus initia/le, tẽdereq; ad interitũ. Deum vniuerſoꝝ opificẽ per cũcta meare. In philoſophię cõmunionẽ vxores nõ admittebãt. Abſtinebãt ab oĩ carnis cibo. Subdiales agebãt & veritatẽ pręcipue amplexabanẽ. Lineis vtebantur amiculis.

Bizantii

¶Bizantii notati ſunt à Græcis vt acolaſti & intemperantes, quòd in venerem & vinum ferrentur præcipites, plurimum enim verſabantur in caupona.

¶Berbicæ certam ætatis metam tranſgreſſos perimunt, viros immolantes, mulieribus præfocatis.

¶Ferunt Brutios paſtores pecudibus equabuſq; miſceri ſolitos Pontanus de Obedientia.

¶Budini populi Scythiæ pediculos eſitant. Cæſiis ſunt oculis. Rei pecuariæ dant operam. Libero patri agunt trieterica & bacchanalia.

¶Barcęæ mulieres guſtu vaccinę & ſuillę carnis abſtinēt. Cimmerii populi perpetua caligant obſcuritate. Homerus apud Eraſmum. Illic ſunt populiq; & mœnia Cimmeriorum, Nubibus & cæca aſſidue caligine tecta. Illos haud vnquam radiis ſol aſpicit ardens, Nec quando aſtriferum curtu petit arduus axem, Nec rurſum ad terras magno deuectus olympo, Sed nox incumbit miſeris mortalibus atra. Ouidius fingit domum ſomni eſſe in hac regione, vbi ait. Eſt prope Cimmerios longo ſpelunca receſſu Mons cauus, ignaui domus & penetralia ſomni, Quo nunquam radiis oriens mediusve, cadensve Phœbus adire poteſt, nebulæ caligine mixtæ Exhalantur humo, dubiæq; crepuſcula lucis. De his Tibullus lib. 4. Cimmerion etiam obſcuras acceſſit ad oras, Quis nunquam candente dies apparuit ortu, Seu ſupra terras Phœbus, ſeu curreret infra.

¶Chalybes habitant iuxta Paphlagoniā in Ponto. Optimo abundant metallo. De his Val. Flac. lib. 4. Argon. Non ita ſit metuenda tibi ſæuiſſima quāquam Gens Chalybū, duris patiēs cui cultus in aruis, Et tonat afflicta ſemper domus ignea maſſa. Idem lib. 5. Nocte ſub extrema clauſis telluris ab antris Peruigil auditur Chalybum labor.

¶Caſyri indorum ad Scythas verſi, humanis corporibus veſcuntur.

¶Campani in Italia ſemp ſuperbi fuerunt bonitate agrorum & fructuum, & vrbis pulchritudine.

¶Candei ſeu Ophiophagi veſcuntur ſerpentibus, qua

rum fertiliſſima eſt eorum regio.
¶Cyclopes & Leſtrigões humana carne olim veſcebant.
¶Choromãdæ ſunt ſine voce, ſtridoris horrendi, hirtis corporibus, oculis glaucis, dentibus caninis.
¶Cirni qui Corſicam incolunt, viuunt annis centenis quadragenis.
¶In Calingis Indiæ gente quinquẽnes concipiunt fœminæ. Octauum vitæ annum nõ excedunt.
Colophonii & Caſtabalenſes pp bella cohortes canum habuere, quæ primæ dimicabant in acie nunq̃ detrectantes.
¶Cauci ſeptentrionales populi altos habitant tumulos, & caſas nauigiis ſimiles, à quibus quum recedit mare, fugientes cum aquis piſces circa tuguria venantur. Nullas habent pecudes, neq; aluntur lacte, vt finitimi. Vlua & paluſtri iunco funes nectunt ad prætexenda piſcibus retia. Captum manibus lutum ventis magis quàm ſolẽ ſiccant. Potus non niſi imbre ſeruato ſcrobibus in veſtibulo domus.
¶Chelenophagi Carmaniꝗ populi non alia quàm teſtudinum carne viuunt.
¶Cimbrorum mulieres amicos ſuos & affinitate ſibi coniunctos ſolebant interficere, quos videbant in bello turpi fuga ſalutem ſibi quærere. Author Plutarchus.
¶Cyrenæi eo deliciarum prouecti ſunt, vt legum conditorem habere Platonem concupiuerint. Qui tamen illorum admiratus ignauiam, indignos duxit, quibus obſequeretur.
¶Carthaginenſes humanas hoſtias immolabant Herculi. Fraudulẽti erant & mendaces, nõ genere ſed natura loci. Nõ ſolum optimos, ſed & ditiſſimos cẽſebant magiſtratibus admouendos. Impoſſibile enim putabãt eum qui egeſtate premeretur, recte & incorrupte magiſtratum gerere poſſe. Aetate Annibalis Carthaginẽſes iaculari neſciebãt. Vnde & breuibus ſpiculis vtebãtur manu. author Plutarchus in Marcello. Iidẽ acerbi ſunt & triſtes, facile magiſtratibus parẽt, ſubditis ſunt moleſti, perſtãt in ſententiis pertinaciter, ad iocos & vrbanitatem duriores, quàm quos ulla

gratia mollire poſſis. author idem Plutarchus in Politicis.
¶ Cretenſes ingrediebantur prælia præcinente tibicine. Author Gellius. Apud eos erãt ſapientes quos prophetas vocabãt, qui nõ tantum abſtinebant carnibus, ſed & coctis omnino cibis. Apud eoſdẽ lata quoq; lege paſſim permittebaẗ venus maſcula, amplexabanturq; pueriles amores vſq; ad ſtuporem. Author apud Cælium Ariſtoteles. Nauigandi peritia, maritimarumq; rerũ vſu principatum olim tenuerunt. Hinc natum adagium, quod per ironiam dici ſolet. Cretenſis neſcit pelagus. Maſculis amoribus intantum flagrabãt, vt adamatos vi corriperent. Amorem conciliabat nõ tam forma quam roboris pręſtãtia. Infamati ſunt improbitate, perfidia, mendacio, & ignauia. Liberę cõditionis pueri leges mandabant memoriæ, mox deorũ hymnis animum adiiciebant.
¶ Cilices hircos habent villo tonſili, vnde veſtes cõficiũt, q̃s cilicia & cilicina dicimus. Martia. li. 7. Qualẽ forpicibus mittit ſupinis Tonſor Cinyphio Cilix marito. Infames fuerunt immanitatis & crudelitatis nomine, ob aſſiduas hoſpitum deprædatiões & pyraticam, quam exercebãt. Hic Plautus in Trinũmo. Latrocinatum aut in Aſiam, aut in Ciliciam ibit. Cilices Xerxi in Græciam bellum mouenti cẽtum naues tribuerunt, teſte Herodoto lib. 7.
¶ Cares populi mercede cœperunt militare, ac proinde vt viliores paſſim infamati ſunt. Hinc adagium. Homunculus ex Caria. Canem diis immolabãt. Vnde & Carica victima tranſiit in prouerbium de vili munuſculo.
¶ Caſpii parentes incluſos fame necant, quum annum. 70. ætatis exceſſerunt. Si quem autem aduolantes aues vnguibus ac roſtris concerpſerint, felicitatis argumentum ſuſpicantur. Si à feris aut canibus conuellatur, non ita. Quod ſi à nullo attingatur, deflent perinde ac infeliciſſimum. Strabo libro vndecimo.
¶ Coi Iunoni ſacrificantes ſeruos à conuiuio reiiciebant, vt ſacrificarent liberius.
Curetes inſtar mollium puellarum comam fouebant, nec ſuccidebant.

¶ Chalcidenſes ardebant nefanda puerorum libidine. Laborabant etiam auaritiæ nota.

¶ Chaldæi vice numinis colebant ignem. Chaldæorum regio (inqt Marcellinus) eſt altrix Philoſophiæ veteris, vt memorāt ipſi, apud quos veridica vaticinādi fides eluxit.

¶ Calleci erant ſine deo & numine. Mulieres monilia geſtabant ferrea, comamq́ꝫ circunnectebant galericulo atri coloris ſuperiecto.

¶ Cantabricæ mulieres oppreſſæ bello, filios leguntur interfeciſſe, ne in hoſtiles manus venirent. Opere ruſtico ſumptum ſuum exercebant. Puerperæ viris ipſarum vice decumbentibus adminiſtrabant. Editum infantem fluminis abluebant ripis. Ferunt etiam Cantabros olim iuris hoſtium factos & patibulo affixos in tanta ſupplicii diritate, nihilominus perinde ac geſtantes Pæana ceciniſſe. Eiuſdē quoqꝫ gentis illud erat, vt viri vxoribus numerarēt dotē, filiaſqꝫ ex aſſe hæredes conſtituerent.

¶ Carmanis fuit peculiare, vt percuſſa faciei vena profluētem inde cruorem vino permiſcerent, propinarentq́ꝫ, amicitiæ finem ſtatuentes ſanguinem guſtaſſe mutuum. Mox vero vnguentis caput collinere, repercutiendis vini exhalationibus, Apud eoſdem nemini licebat vxorem ducere, niſi prius caput occiſi hoſtis ad regem detuliſſet. Rex autē interfectorum caluarias in regia locabat. Linguas vero faucibus exertas & minutatim conciſas, paneq́ꝫ permixtas illis porrigebat deguſtādas, q attuliſſent, author Strabo.

¶ Chii calentes mero quum Spartam veniſſent, itaſſentq́ꝫ ad curiam Ephororum, in curulibus magiſtratuum cellis, ventris onera per ſummam fœditatem deiecerunt. Hinc natum adagium. Chius omnia percacans.

¶ Cercyræis populis quoniam crebris ſeditionibus agitabantur moris erat geſtare flagra ingentia anſis eburneis exornata.

¶ Crotoniatæ erant egregii athletæ adeo vt in paleſtra victoriam ſæpenumero reportarent.

¶ Cercopes populi fuerunt in Epheſo notæ fraudulentię, qui conati ſunt ipſi etiam Ioui imponere. Hinc adagium.

Cercopum cœtus, de improborum conuentu.

¶ Calabri quum pyris abundent, conſueuerunt ea hoſpi-tibus affatim apponere, deinde ſaturos bellariorum vice domum auferre iubent, Horatio teſte.

¶ Apud Creſtones populos ſinguli plures habent vxo-res. Quum autem vir aliquis moritur, tunc oritur magna diſceptatio inter fœminas, quænam illum charius adama-ret viuentem. Id vbi compertum eſt, quæ beniuolentiæ & amoris palmam meruit, admortui tumulum ducitur exor-nata, ibiq; à propinquis mactatur & humatur cum viro.

¶ Cilii populi vicini Perſis pro pileis mitram ferunt.

¶ Cyziceni notati ſunt timidatis & molliciei.

¶ Cadurci populi Galliæ in tomentis culcitrarum ex ſuo lino palmam obtinuerunt.

¶ Apud Dacos & Sarmatas ipſi etiam mares corpora ſua ſuccis herbarum linunt.

¶ Derbices delicta omnia etiam minima vltimo digna ſupplicio cenſent. Tellurem deam agnoſcunt. Rebus diui-nis nullam adhibent fœminam, ſed nec in menſam admit-tunt. Septuagenario grandiores iugulát aduocato ad epu las proximo quoq;. Vetularum carnibus non veſcũtur, ſed præfocatas modo cõdunt. Si cui fatalis dies aduenerit ante metam præſtitutam, ſepeliunt. Strabo libro. 11.

¶ Dardani ſub Illyride populi ter tantum in vita balneis operam dabant. De Dardanis in hunc modum meminit Strabo libro ſeptimo. Dardani (inquit) natio prorſus agre ſtis, adeo vt ſub fimo ſpelũcas defoſſas incolant, degantq;. Studio tamen capti muſicæ, tibias & fides, & id genus in-ſtrumenta vſurpant.

¶ Apud Danos fœminę pleræq; formam ſuam in virilem habitum commutantes militiam adibant, omneſq; peroſę delitias corpus & animum patientia ac labore ſolebant du rare, totamq; fœmineæ leuitatis molliciem abdicantes, vi-rilem exercere ſæuitiam. Bella pro baſiis intentabant, ma-nus telorum non telarum obſequiis exhibebant. Author Saxo Grammaticus, libro ſeptimo.

¶ Eſſedones Scytharum Aſiaticorum populi ſolent parẽ-

ſum funera cantu proſequi, & cōuocatis vicinis cadauera ipſa aliis carnibus admixtis abſumere, & ex oſſibus capitū cōficere ſibi pocula. Apud eos quoties pater alicui deceſſit, omnes eius propinqui pecora adducunt, cōciduntq́ʒ, & mortuum aliis commixtum carnibus ei exhibent, à quo inuitati ſunt ad cōuiuium. Caput tamen defuncti denudatum, purgatumq́ʒ inaurant, eoq́ʒ pro ſimulachro vtuntur, & quotannis cerimonias eidem faciunt. Iuſtitiam obſeruant diligētiſſime. Vxores æque fortes ſunt ac viri. Authores Herodotus in Melpomene, & Mela Pomponius ſub principium ſecundi libri.

❡Eſſei Iudæorum populi abſtinebant vino, carnibus & vxoribus. Ieiuniis ita aſſueuerūt, vt ipſa in naturam verterint. Apud eos proprium nemo aliquid poſſidet. Omnibus in medio poſitis communiter vtuntur. Habitāt ſimul & conueniunt quaſi ſodales. Quumq́ʒ pro communi vtilitate faciāt omnia, alia aliorū negotia ſunt, quæ certatim peragūt, nō frigus, nō calorem, nō aliquam mutationem aeris formidātes. Quum à laboribus mercedem ceperūt, apud quæſtorem deponūt. Is omnia diligenter procurat, quibus egent. Pleriq́ʒ ex his nullas ciuitates colunt, neq́ʒ ſeruos habent, quādo omnes velut mater eadem genuit natura. Triplici regula vitam tranſigunt, amore in deum ardentiſſimo, virtutis cultu diligētiſſimo, charitate in proximum feruentiſſima.

❡Apud Epizephyros Locros ſi quis ſalutis cauſa vinum hauſiſſet largius medico nō imperāte, morte expiabatur libera illa compotatio, perinde ac grāde aliquod ſcelus.

❡Apud Eleuſinios capitale erat quicquā ex myſteriis in vulgus efferre, cuiuſmodi erāt apud Ro. ſacra bonæ deæ.

❡Epheſii habebāt notulas quaſdam & voces magicas, qbus vtētes in omni negocio victores euadebāt. Hinc adagium. Epheſiis vti literis. Epheſios barbaro & agreſti prorſus igenio eſſe cōſtat, vt qui Hermodorum philoſophum propter excellentem eius doctrinam, & quia frugi eſſet, in exilium egerūt, dicentes. Nemo noſtrū frugi eſto. Authores Laertius & Pius papa.

¶ Faneſii populi in oceano ſeptentrionali tam grãdes habent aures, vt iis nuda integant corpora.

¶ Fenis Germaniæ populis mira erat feritas & fœda paupertas. Nõ arma, nõ equi, non penates. Victus herba, veſtitus pellis, cubile humus. Sola in ſagittis ſpes, quas inopia ferri oſſibus aſperabãt. Idem venatus viros pariter ac fœminas alebat. Paſſim enim comitabãtur, partemq; prædæ petebãt. Viuebãt in ſyluis, quod beatius arbitrabãtur, quã ingemere agris, illaborare domibus. Author Cor. Tacitus. De his quoq; abunde meminit Saxo Grammaticus libris quinto & nono Hiſtoriæ Danicæ.

¶ Geloni Scythiæ populi ſolebãt ſe pingere. Virgil. lib. 2. Geor. Eoaſq; domos Arabum, pictoſq; Gelonos. Claudianus. Membraq; qui ferro gaudet pinxiſſe Gelonus. Sanguinem equinum bibebãt cum lacte. Idem Virg. Biſaltæ quo more ſolet, acerq; Gelonus, Quum fugit in Rhodopen, atq; in deſerta Getarum, Et lac cõcretum cum ſanguine potat equino. Sidonius. Aut ad paludicolas Sicãbros, aut ad Caucaſigenas Alanos; aut ad Equimulgos Gelonos. Sunt præterea ſagittarii. Virg. lib. 8. Hinc lelegas, Caraſq;, ſagittiferoſq; Gelonos Finxerat. Multas ſinguli habent vxores. Val. Flac. lib. 7. Argon. Hei mihi vel ſæuo cõiunx nõ vna Gelono. De hoſtium cutibus ſibi indumẽta, & equis tegmina conficiunt. Contenti viuunt ſuis finibus. Horatius lib. 2. Car. Intraq; præſcriptum Gelonos Exiguis equitare campis.

Getæ nullos habẽt in agris limites, ſed fruges liberas & cõmunes. Horatius lib. 3. Car. Viuunt & rigidi Getæ, Immetata quibus iugera liberas Fruges & Cererem ferunt. Nec cultura placet longior annua. Gaudẽt ſagittis & pharetris. Ouid. lib. 5. Triſt. Iuncta pharetratis Sarmatis ora Getis. Integũtur ferarum pellibus. Idem Ouid. lib. 4. de Ponto. Hic mihi in Euxino bis tertia ducitur æſtas Littore, pellitos inter agenda Getas. Bibunt & equinum ſanguinem permixto lacte. Sidonius. Solitoſq; cruentum Lac potare Getas, & pocula tingere venis. Non veſcuntur carnibus; Solebant olim mortuis Viris vxores interficere.

Ouid. de Getis ſic ſcribit. In quibus eſt nemo, qui non Corylon & arcũ, Telaq; vipereo lurida ſelle gerat. Vox fera, trux vultus, veriſſima mortis imago, Non coma, non vlla barba reſecta manu. Dextera non ſegnis fixo dare vulnera cultro. Quem vinctum lateri barbarus omnis habet. Mortem ſuorum lætitia proſequebantur Getæ. Vnde Mantuanus, Threicios imitare Getas, qui extrema ſuorum Lętitia celebrant, & dulci funera cantu.

¶ Garamantes matrimoniorum expertes paſſim cum fœminis degunt, nullas certas habent ſedes. Sub ciliciis ſemp agunt. Mulieres ſeruilia vbiq; miniſteria ſemper faciunt. Author Pontanus de Obedientia.

¶ Gamphaſantes nudi pręliorumq; expertes nulli extero congregantur. Obuios quoſq; fugiunt ac reformidãt. Habitant in parte Libyæ.

¶ Germani fœminas quaſdam fatidicas tanquam deas habuerunt. Magnas olim ferebant lanceas & haſtas, anguſto & breui ferro, quas frameas vocant. Hoc telo & ſcuto cõtenti erant equites. Pedites & miſſilia ſpargebãt nudi aut ſagulo leues. Scuta lectiſſimis coloribus diſtinguebant. Corpora ſuorum etiam in dubiis prælis referebant. Scutum reliquiſſe præcipuum erat flagicium. Reges ex nobilitate, duces ex virtute ſumebant. Nec regibus infinita erat ac libera poteſtas. Neq; animaduertere, nec vincire, nec verberare quenquam niſi ſacerdotibus licebat. Ad matres & coniuges ferebant vulnera. Nec illæ numerare, nec exigere plagas pauebant. Cibos & hortamina ferebant pugnantibus, adeo vt memoriæ prodatur quaſdam acies inclinatas & iam labantes à fœminis reſtitutas conſtantia precum & obiectu pectorum. Nec earum conſilia aſpernabantur. Mercurium colebant, cui certis diebus humanis litabant hoſtiis. Herculem & Martem conceſſis animalibus placabant. Lucos &: nemora cõſecrabant, deorumq; appellabant nominibus. Auſpicia & ſortes obſeruabant maxime. Equorum quoq; præſagia & monitus experiebantur obſeruatis eorundem hinnitibus. Nec vlli auſpicio maior habebatur fides. De minoribus principes conſulta/

bant,de maioribus omnes ita tamen vt ea quorum penes plebem arbitrium erat,apud principes pertractarent. Dierum numerum non computabant vt nos, ſed noctium. Silentium per ſacerdotes, quibus ius erat coercendi,imperabatur. Rex vel princeps dictu audiebatur magis authoritate ſuadendi, quam iubendi poteſtate. Si diſplicebat ſententia,fremitu aſpernabantur. Si placebat, frameas concutiebant. Erat diſtinctio pœnarum ex delicto. Proditores & transfugas arboribus ſuſpendebant. Ignauos & imbelles & corpore infames cœno ac palude,iniecta inſuper crate mergebant. In leuioribus delictis pro modo pœnarum,equorum pecorumq; numero conuicti mulctabantur. Principes qui iura per pagos vicoſq; reddebant, nihil neq; publicæ, neq; priuatæ rei niſi armati agebant. Nemini tamen prius licebat arma capere, quam ciuitas probaſſet. Tunc autem principum aliquis, vel pater vel propinquus ſcuto frameaq; iuuenem ornabat. Hæc erat apud illos toga,hic primus iuuetæ honos. In acie turpe erat principi à ſuis virtute vinci, turpe comitatui virtutem principis non æquare. Infame vero & per omnem vitam probroſum ducebatur,ſi quis ſuperſtes diſceſſiſſet relicto principe. Princeps pugnabat pro victoria, comites pro principe. Si aliqua ciuitas longa pace aut ocio torpuiſſet, earũ indigenæ adoleſcentes petebant vltro eas nationes, quæ bellum aliquod gererent, quia ingrata erat genti quies. Pigrum & iners putabant ſudore acquirere, quod potuiſſet parari ſanguine. Dum ceſſabant à bellis,non multum venatibus, plus per ocium tranſigebant dediti ſomno ciboq;. Fortiſſimus quiſq; fœminis ſenibuſq; & infirmiſſimo cuiq; rei domeſticæ curam delegabat ipſe quieſcens. Gaudebant finitimarum gentium donis. Nullas habitabãt vrbes,nec patiebantur inter ſe iunctas ſedes. Colebant diſcreti ac diuerſi, vt fons, vt campus, vt nemus placuerat. Vicos locabant non tamen connexis aut cohærentibus ædificiis. Suam quiſq; domum ſpacio circundabat,ſiue aduerſus caſus ignis remedium, ſiue inſcitia ædificãdi. Apud illos nullus erat cemẽtorum aut tegularum vſus. Materia

ad omnia vtebantur informi & citra ſpeciem aut delectationem. Aperiebant & ſubterraneos ſpecus, quos multo fimo onerabant, ſuffugium hyemi & receptaculum frugibus. Tegumen omnibus erat ſagum fibula vel ſpina conſertum. Locupletiſſimi veſte diſtinguebantur non fluitante, vt Sarmatæ & Parthi, ſed ſtricta & ſingulos artus exprimente. Gerebant & ferarum pelles. Nec alius fœminis quam viris erat habitus, niſi quod fœminæ ſæpius lineis amictibus velabantur, eoſq; purpura variabant, & partem veſtis ſuperioris in manicas non extendebant, nudæ brachia & lacertos. Contenti erant ſingulis vxoribus exceptis paucis, qui non libidine ſed ob nobilitatem multas ducebant. Dotem non vxor marito, ſed vxori maritus offerebat. Intererant parentes & munera probabant, non ad delitias muliebres quæſita, nec quibus noua nupta comeretur, ſed boues, ſcutum cum framea & gladio. In hęc munera vxor accipiebatur, atq; inuicem ipſa armorum aliquid viro afferebat. In ipſis auſpiciis matrimonii, nupta monebatur venire ſe laborum periculorumq; ſociam, idem in pace, idem in prælio auſuram paſſuramq;. Hoc iuncti boues, hoc paratus equus, hoc data arma denunciabāt. Literarum ſecreta viri pariter ac fœminæ ignorabant. Pauciſſima erant adulteria. Adulteram accisis crinibus nudatam coram propinquis maritus expellebat domo, & per oēm vicum verbere agebat. Nemo illic vicia ridebat. Infantes nudi erant in domibus. Sua quemq; mater vberibus alebat, nec ancillis, aut nutricibus delegabantur. Nullum erat delitiarum diſcrimen inter dominum & ſeruum. Inter eadem pecora, in eadem humo degebant. Sera iuuenum venus, nec niſi iam prouectis ætate & viribus concedebantur matrimonia. Sui cuiq; liberi erant hæredes ſine teſtamento parentum. Si defuiſſent liberi, ſuccedebant propiores cognatione. Conuictibus & hoſpitiis indulgebāt amiciſſime, adeo vt nefas haberetur quemcūq; mortalium arcere tecto. Hoſpites externos pro fortuna quiſq; paratis excipiebant epulis. Abeuntibus ſi quid popoſciſſent, moris erat cōcedere. Separatæ ſingulis ſedes, & ſua cuiq;

menſa. Diem noctemq; cōtinuare potando nulli erat probrum. Crebræ in compotationibus rixæ, quæ ſæpius cæde & vulneribus, quàm conuiciis tranſigebantur. Poſtea tamen conciliabantur facile & deponebant inimicitias. Nuda erat omnium mens, & ſecreta pectoris aperiebant licentia ioci. Potus erat his humor ex hordeo aut frumento in ſimilitudinem vini corruptus. Cibi ſimplices, agreſtia poma, recens fera, & lac concretum. Famem expellebant ſine apparatu, & blandimentis. Aduerſus ſitim nō eadem temperantia. Spectaculorum genus habebāt hoc vnum. Nudi iuuenes quibus id ludicrum erat, inter gladios & frameas ſaltu ſe coniiciebant. Exercitatio parabat artem, ars decorem. Aleam ſobrii inter ſeria exercebant, tanta lucrandi perdendi ve temeritate, vt quum omnia defeciſſent, extremo ac nouiſſimo iactu de libertate & de corpore contenderent. Victus voluntariam ſubibat ſeruitutem, & quamuis iunior ac robuſtior, alligari tamen ſe ac vænire patiebatur. Seruos huius conditionis per commercia tradebant, vt ſe pudore victoriæ exſoluerent. Verberare ſeruum, ac vinculis & opere exercere infrequens erat & rarum. Solebant tamen occidere, non diſciplina & ſeueritate, ſed impetu & ira vt inimicum. Fœnus & vſuras neſciebant. Agri pro numero cultorum per vices ab vniuerſis occupabantur. Funerum nulla erat ambitio. Corpora clarorum virorum certis lignis cremabantur. Struem rogi nec odoribus, nec veſtibus cumulabāt. Sua cuiq; arma iniiciebantur. Sepulchrum ceſpes erigebat. Monumentorum arduum honorem aſpernabantur. Lamenta & lachrymas cito ponebant, dolorem ac triſtitiam tarde. Fœminis honeſtum erat lugere, viris meminiſſe. Hæc præcedentia de Germanorum moribus collegimus ex Cor. Tacito. Priuſquam pubertatem attigiſſent, neſciebant operimenta, corporum nuditate gaudentes. Latrociniis non abſtinebant. Crudis quandoq; veſcebantur carnibus. Fœminarum congreſſum ante viceſimum annum ſine probro non appetebant. De his Seneca: Quid inquit, Germanis animoſius? Quid armorum

cupidius,quibus innaſcuntur innutriũturq́, quorum vna illis cura eſt,alia negligentibus? Quid induratius ad oẽm patientiam? Hos tamen Hiſpani, Galliq́, necnon Aſiæ Scythiæq́ molles bello viri antequam legio viſatur, cædunt ob nullam rem aliam opportunos, quam ob iracundiam.Horatius Germanos vocat cæruleos,propter cæſios oculos.Nam qui ſub ſeptentrione agunt,immanibus ſunt corporibus,candido colore,directo capillo & ruffo,cæſiis oculis & multo ſanguine.Qui vero ad axem meridianum vergunt,breuioribus ſunt corporibus,colore fuſco,capillis vibratis,oculis nigricantibus,cruribus inualidis,ſanguine exiguo.

¶Gynæcocratumenos Plinius lib.6. appellat populos quoſdam Amazonum vicinos, bello ab Amazonibus victos,ex eo ſic dictos,quod victricibus obſequebãtur ad procreandam eis ſobolem.Quo nõie Ariſtoteles libro ſecũdo Politicon eos appellat,qui in vxorio viuunt imperio.

¶Gymnites Aethiopiæ nudi degunt.

¶Cor.Tacitus ait Cattis Germaniæ populis dura eſſe corpora,ſtrictos artus,minacem vultum, & maiorem animi vigorem. Multum habent rationis ac ſolertiæ. Præponũt electos,audiunt præpoſitos.Noſcunt ordines, intelligunt occaſiones,differunt impetus,diem diſponunt,vallant noctem.Fortunam inter dubia,virtutem inter certa numerãt. Plus reponunt in duce,quam in exercitu.Oblato elephanti precio pudicitiam amatoribus ſubſternunt fœminę,nullo inde præfloratæ famæ diſpẽdio.Virgines quum eſſe nubiles cœperint,in publicum à parentibus producũtur accurrente iuuenum multitudine, ex qua datur illis optio eligendi,quem virum velint.

¶Gymnoſophiſtæ torporem animi atq́ ocium oderant. Nudi degebant in ſyluis.Ab exortu ad occaſum perſtabãt contuentes ſolem immobilibus oculis. Feruentibus arenis toto die alternis pedibus inſiſtebãt.Apud eos omnes adoleſcentes ex diuerſis locis & officiis conueniebant ob cibum. Magiſtri perrogabant,quid frugis ab ortu ad illud diei tempus feciſſent. Qui nihil habebant, quod offerrẽt,

impranſi foras ad opus trudebantur.

¶ Non erubeſcebant Græci vinũ bibere vnguento mixtũ. Mendacii notam præter cæteros mortales ſibi compararunt. Claruerunt tamen ingenio, laudis auidiores quàm pecuniæ. Vnde Horatius in arte. Graiis dedit ore rotundo Muſa loqui, præter laudem nullius auaris. Græcorum leges mulcta damnabant eos qui clypeum non enſem aut lanceam amiſiſſent.

¶ Getuli inſidunt equis inornatis. Lucanus. Semperq; paratus Inculto Getulus equo.

¶ Gnidanum populorum Africæ vxores fimbriarum copia perſtrepunt. Precium id concubitus eſt. Quo pluribus quæq; viſitur exculta, eo plauſibilior eius forma.

¶ Galli ſagittas helleboro collinebãt, quod iis tranſfixiſſe feræ multo viderẽtur ad cibum delicatiores. Reſcindebãt tamen partes, quæ ambibant vulnus propter hellebori cõtagium. Cicero ſcribit Gallos iuſiurandi, ac deorum religione non commoueri. Nam cæteræ gentes inquit, pro religionibus ſuis bella ſuſcipiunt, Galli contra omnium religiones. Quinimo & cum diis immortalibus geſſere, & impetu hoſtili delphicum oraculum inuadere ſunt auſi. Si quando vero metu perciti propiciandos deos arbitrãtur, humanis hoſtiis templa fœdant Strabo tamen ait Gallos eſſe ſimplices, & nulla morum malignitate. Vnde Martialis. Et tumidus Galla credulitate fruar. Cæſar Gallorum conſilia inceſſit vt ſubita & repentina. Sed & Gallos oẽs deditos religionibus tradit, verum affectos grauioribus morbis aut periculis, homines pro victimis immolare cõſueuiſſe. Hominem præterea diuinationi deſtinatum in tergo ferientes, ex ipſo impatientiæ & torquendi modo vaticinia concipiebant. Quoſdam ſagittis configebãt patibulo etiam in ſacris ædibus ſuffixos. Arbitrabantur inſuper ſe prognatos à Dite patre. Propterea temporum ſpacia metiebantur non dierum, ſed noctium numero. Veſtes ferebant intonſas variiq; coloris, quas Braccas vocant Dicti ſunt Galli à niueo lactis colore, qui Galla dicitur, quod eorum corpora lactis inſtar albeſcerent ob vehementem

hyemem. Vnde Virg. Virgatis lucēt ſagulis, tum lactea colla Auro inneƈtuntur. Mantuanus. Ignea mens Gallis & lactea corpora, nomen A candore datum. Veterum Gallorum mores longe diſcrepant, ab his qui nunc viuunt. Liberos enim ad conſpectum ſuum venire prius non patiebātur, quàm per ætatem adoleuiſſent, ac ſubeundis militaribus periculis eſſent idonei. Viuentes amicis mutuo concedebant, quæ apud inferos creditoribus exoluerent debitores. Viri quantas ab vxore pecunias nomine dotis accepiſſent, tantundem domeſticarum fortunarum æqua æſtimatione cum dote conferebant. Quicquid inde fructuum ſuccreſcebat, aſſeruabatur, eratq; eius, qui alteri fuiſſet ſuperſtes. Viri in vxores ſicut in liberos vitæ & necis poteſtatem habebant. Si qua veneficii fuiſſet conuicta, à mariti ſui propinquis incendio aliiſq; cruciatibus conſumebatur. Quæ viuentibus chara fuiſſent, cum eiſdem defunctis in funere cremabantur, vel ipſa etiam animalia. De Rep. niſi in publicis conciliis nemini licebat loqui. Qui vltimus in cōcilium venerat, morti dabatur. Ei qui tumultuatus eſſet, miniſter publicus veſtes reſcindebat, adeo vt reliquæ partes prorſus eſſent inutiles. Prolixas nutriebant comas. Veſtes auro pictas geſtabāt, & hirſutis vtebantur ſagulis. Pro miſſis vtebantur fœminalibus. Pro tunicis ſciſſos gerebāt amictus, vix pudenda nateſq; velantes, lana quidem aſpera & oblongis villis. Vnde Martia. Me pinguis Gallia veſtit. Et lib. 4. Accipe Sequanicæ pinguem textricis alūnam. Haſtas alii, alii arcus, plerīq; fundas, nonnulli fuſtes, in bella ferebāt, oblongiſq; vtebātur gladiis. Humi corpora reſupinabant ad quietem. Strabonis ætate ſtramentis ſedentes cœnitabant. Lacte & ſuilla carne veſcebantur, feroci omnes ingenio. Ducebātur maiore belli quam agrorum ſtudio. Torques aureos penſiles collo portabant. Victoria efferebantur, ſtupebant victi. Eorum (quos in bello cecidiſſent) capita equorum ſuorum ceruicibus appēdebant. Mercurium præter cæteros deos venerabantur, quem omnium artium prædicabāt inuētorem. Ituri in pugnam, quicquid manubiarum inde retuliſſent, vouebant Marti

Fraudantes aliquid ex præda, graui ſupplicio puniebant. Nullum abſq; philoſopho faciebant ſacrificium. Exiſtimabant enim per diuinæ naturæ conſcios ſacra fieri oportere, tanquam diis propinquiores. Horum interceſſione, bona à diis cenſebant petenda, quorum conſilio in bello & pace vterentur. Vnde & Druydæ vetuſtiſſimi eorum ſacerdotes ſolebant curare & ſacrificia publica & priuata. Religiones item interpretari, adoleſcentes diſciplinis inſtituere, rerum naturalium cauſas ſcrutari, de cæde, de finibus, cæteriſq; controuerſiis agnoſcere, ita vt ſi quis decreto non ſteriſſet, eidem ſacrificiis interdicerent. Sacerdotes ipſi hominum congreſſum & ſermonem declinabant né contagione pollueentur. Vnus omnibus præerat, in cuius defuncti locum, ſuffragio alius ſufficiebatur. Animas credebant nõ interire, ſed in alia migrare corpora. Multa de ſideribus diſputabãt, de mundi & terrarum magnitudine, de rerum natura & poteſtate. Tãta fuit Gallicarum mulierum virtus, vt inter infeſtas ciuilis furoris acies quandoq; ſe immiſerint, & lachrymis præcibuſq; obliterata diſcordia pacem procurauerint. Propterea quum de bello aut pace conſultabant, mulieres adhibebantur. Hæ ſi qua inciſſet controuerſia, ſedebant arbitræ. Vehiculis vtebantur, quæ Eſſeda vocamus, apud Celtas primum repertis. Virg. Belgica vel molli melius feret Eſſeda collo. Syllius ait Celtas ex vacuis mortuorum parẽtum capitibus inauratis pocula ſibi factitaſſe. Hæc eius verba. At Celtæ vacui capitis circũdare gaudent Oſſa (nefas) auro, & menſis ea pocula ſeruãt. Quãuis autem Galli artium & diſciplinarum ignari à pleriſq; iudicati ſint, antiquius tamen apud ipſos, quã Latinos aut Græcos floruerunt literæ. Nam vt ſcribit Beroſus, anno 4. Nini, literis & legibus Celtas formauit Samothes dis cognomẽto, & Celtiberos Tubal, à quibus demum mille poſt annis Græci ſuas acceperũt nõ à Cadmo. Nam quas primũ aduexit rudes paulo ante excidiũ Troianum Cadmus quintus, eas à Galatis traxerat, quas Galatæ & Mæones prius à Gallis ſuſceperant. Nõ ergo Galli à Græcis, ſed potius à Gallis Aſia & Græcia cũ coloniis ri.

literas & diſciplinas ſuſceperit. Aliquot deinde annis poſt repertum literarum vſum regnauit apud Celtas Sarron, qui vt hominum tum recentum ferociam contineret, publica primus inſtituit gymnaſia; à quo Celtarum theologos & philoſophos vocauerunt Sarronidas. Quinetiam dea illa dicendi præſes Pitho nomine, quam alii Suadam, Suadelam, leporem, flexanimam, Greci Pſychagogon vocant, maximi loco numinis habita eſt apud Gallos. Quo tempore Romani longe lateq; imperabant, nulla gens vixit Romano populo magis formidoloſa. Cum nulla vnq̃ gente Romanus ipſe populus intra extraq; Italiam maiore hominum ſtrage, maioribus ducum & exercituum periculis debellauit. Nam licet ex eorum exercitu centum hominum millia quandoq; deſyderata ſint, nihilominus tamẽ animoſi pugnam acrius inſtaurabãt, pudorem vlciſcebantur, ad vnum interfici aut interficere volentes. Certarunt Romani cum finitimis de principatu, cum Carthaginenſibus de imperio, cum Gallis de vita ſemper. De his Strabo libro quarto. Vniuerſa inquit natio, quam hęc ętas Gallicam vel Gallaticã nominat, Martis ſtudio & animorum ardet impetu conſerendæ pugnæ alacritate impigra, ſemperq; ſpectantes in Boream aut oceano propiores cõſerendis pugnis ſunt audaciores. Florus de Senonibus ſic inquit. Galli Senones, gens natura ferox, moribus incondita, ad hæc ipſa corporum mole perinde ac armis ingentibus adeo omni generi terribilis fuit, vt plane nata ad hominum interitum & vrbium ſtragem videatur. Hi quondam ab vltimis oris & cingente omnia oceano, ingenti agmine profecti quum media vaſtaſſent, poſitis inter Alpes & Padum ſedibus, ne his quidem cõtenti per Italiam vagabantur. Romam quinetiam agreſſi vniuerſum populum in Capitolium ſe ſuaq; omnia recipere compulerunt. Quaquauerſum tranſibant, non fulminãtes, ſed plane fulmina videbantur, dolebantq; expertem cruoris victoriam ſibi concedi, ac ſine ruina tranſitum patere. T. Liuius auidas armorum Gallicas gentes ſemper fuiſſe ſcribit. De his etiam Trogus apud Iuſtinum lib. 4. Galli inquit abũdanti

multitudine

multitudine quum eos non caperent terræ, quę genuerãt, trecenta millia hominum ad ſedes nouas quærendas velut peregrinatum miſerunt. Ex his portio in Italia conſedit, quæ & vrbem Romam captam incendit, & portio in Illyricos ſinus per ſtrages barbarorũ penetrauit, & in Pannonia conſedit. Gens aſpera, audax, bellicoſa, quæ prima poſt Herculem alpium inuicta iuga & frigore intractabilia loca tranſcendit. Ibi domitis Pannoniis per multos annos cum finitimis varia belle geſſerunt. Hortante deinde ſucceſſu, diuiſis agminibus alii Græciam, alii Macedoniam omnia ferro proterentes peruere. Tantuſq; terror Gallici nominis erat, vt etiam reges non laceſſiti vltro pacem ingenti pecunia mercarentur. Libro item vigeſimoquinto ait. Ea tempeſtate Gallorum iuuentus tantę fœcunditatis fuit, vt Aſiam omnem velut examine aliquo implerent. Deniq; neq; reges orientis ſine mercenario Gallorum exercitu vlla bella geſſerunt, neq; pulſi regno ad alios, quàm ad Gallos confugerunt. Tantus terror Gallici nominis ſiue armorum inuicta felicitas erat, vt aliter neq; maieſtatem ſuam tutam, neq; amiſſam recuperare ſe poſſe ſine Gallica virtute arbitrarent. Plutarchus ĩ vita M. Marcelli ait Gallos in equeſtri pugna egregios eē bellatores. De Gallis præter iam citatos authores, copioſe meminit Ammianus Marcellinus ſub finem libri. 15.

¶ Hyperborei ſeptentrionales populi excoriatas beluarum pelles habent pro veſtimentis. Virg. lib. 3. Geor. Talis Hyperboreo ſeptem ſubiecta Trioni, Gens effrena virum Riphæo tunditur Euro, Et pecudum fuluis velantur corpora ſetis. Annoſo viuunt æuo. Domus iis nemora, luciq; & deorum cultus. Diſcordiam & omnem ægritudinem ignorant, viritim gregatimq; degentes. Satiati vita indulgent epulis & voluptatibus. Demum ex quadam rupe in mare deſiliunt. Frugum primitias Delon mittebant Apollini. Viuunt annis mille, Iuſtitiam colunt, carnibus non veſcuntur, ſed arboreis tantum fructibus viuunt. De his Mantuanus in Brixia ſic inquit. Rupis hyperboreæ trans alta cacumina fama eſt Eſſe locos, vbi ſit vitæ tam inno-

xius aer, Vt vix mortales poſt tẽpora longa ſenectæ Mortem obeant, pleroſq; etiam ſe mittere in vndas Præcipites, & ſponte mori, longæua peroſos Sæcula, pertæſos huius faſtidia lucis. De hyperboreis abũde meminerũt Pomponius Mela lib. 3. Plinius cap. 12. libri. 4. & Solinus.

¶Heruli populi nudi pugnabãt vereda corporis dũtaxat operientes, ſiue vt expeditius percuterent, ſiue vt illatum ab hoſte vulnus viderent nihili facere. Author Paul⁹ Diaconus de geſtis Longobardorum.

¶Himantopodibus natura eſt ſerpendo ingredi.

¶Hiporeæ Aethiopiæ populi atri coloris tota corpora rubrica illinunt.

¶Hedui olim dicti ſunt fratres Romani. Cor. Tacitus ait Heduos omnium primos ſenatorum in vrbe eius adeptos fuiſſe, datumq; id fœderi antiquo, quia ſoli Gallorum fraternitatis nomen cum populo Ro. vſurparent.

¶Hammonii populi Africæ diſperſis tuguriis habitãt. Medium nemus pro arce habent, triplici muro circũdatum.

¶Helluſii & Oxiones Germaniæ populi erãt ore & vultu humano, reliquo corpore ſimiles feris. Author Cor. Tacitus.

¶Heſſenii populi in occidentali Iudeæ parte, viuunt ſine fœmina, omni Venere abdicata, & ſine pecunia. Tanta libertatis ducuntur auiditate, vt principem vnum ſolumq; fateantur deum. Speciem mortis nullam expaueſcunt. Cognatorum negligunt ſupplicia, Amicorum interitus non magnifaciũt. Animas putãt immortales, quas aiunt à corporibus abſolutas tanquam è longa & graui ſeruitute læti tia perfundi maxima, & ferri ſublimes, vltraq; Oceanum degere in locis peramenis, qui nulla infeſtantur itẽperie.

¶Apud Hebræos lege cauebatur, ne hoſtem inſepultum quidem relinquerent. Doctrina his fuit ſecretior, & quaſi diuinitas quædam, vt Moſis volumina & prophetarum vaticinia docent.

¶Hirpiæ familiæ fuerunt in agro Phaliſcorũ, quæ annuo ſacrificio, quod fiebat in Soracte monte, ſuper ambuſtam ligni ſtruem ambulantes non comburebantur.

¶Hiſpani quondam oblectabantur capillorum longitu-dine. Vnde Martialis. Hiſpanis ego contumax capillis. Cri-nem ſibi ſine vllo artifice formoſi quatiebant, non aliter quam iubam generoſa animalia. Hiſtorici ſcribunt Hiſpa-nos inquieto eſſe ingenio, auidoſq; in nouas res. Olim ho-ſtem adoriebantur punctim magiſquam cæſim. Propterea gladiis vtebantur breuitate habilibus mucronatiſq;. Ibant in bellum induti prætextis purpura tunicis, candore miro fulgētibus. Plutarchus in vita Fabii Maximi ſcribit Hiſpa-nos fuiſſe in exercitu Annibalis, eoſq; homines eſſe leuiſſi-mo corpore, celeribus plantis, & aptiſſimos ad ſuperanda montium cacumina. Nec mirum debet videri Hiſpanos fuiſſe in Annibalis exercitu. Prius enim quam in Italiam traiiceret, Hiſpaniam ſubegerat, & ex ea gente, atq; etiam Gallis exercitum auxerat.

¶Heptacometæ barbari ſunt in Ponti regione, quorum nōnulli ſuper arbores degunt, alii in turribus.

¶Hircani canes nutriunt, quibus obiiciunt mortuos. Veſ-cuntur venatibus. Abundāt tigribus. Tegūtur ſeminibus. Pleriq; marinis muribus ſuſtentantur.

¶Homolotti populi diſſecto in minimas particulas bo-ue fœdus iungunt.

¶Heniochi populi in Ponto gaudebant humanis car-nibus.

¶Halizones Scythiæ populi veſcuntur cepe, lente, allio, & milio.

¶Indi vxores plurimas habent. Apud eos lex eſt, vt vxor chariſſima cum defuncto marito crembetur cum veſtimen-tis & priſtino habitu, quod Propertius li. 3. laudat, his ver-bis. Felix Eois lex funeris vna maritis. Quos aurora ſuis ru-bra colorat equis. Namq; vbi mortifero iacta eſt fax vlti-ma lecto, Vxorum fuſis ſtat pia turba comis. Et certamen habent lethi, quæ viua ſequatur Coniugium, pudor eſt non licuiſſe mori. Ardent victrices, & flammæ pectora præbent, Imponuntq; ſuis ora peruſta viris. Vinum cō-ficiunt ex palmis, ex caſtaneis oleum. Arboribus ſuis veſcuntur. Arundines habent amplitudinis arboreæ.

Pane vtuntur hordeaceo, Corpora vſq; ad pedes Carba/
ſis velant. Soleis pedes, capita lintheis vinciunt, lapilli ex
auribus pendent. Brachia & lacertos auro colunt. Tela
quæ ſagittatores excutiunt, ſunt fere trium cubitorum,
ferriq; tanta vi, vt neq; clypeus, neq; thorax aut aliud pe/
ctoris munimentum queat obſiſtere. Ante expeditionem
liberi patris, nullas habebant domos, nullas vrbes, nulla
deorum immortalium templa, nullam ſacrorum curam.
Viuebant in plauſtris. Tegebantur ferarum pellibus. Victi
demum à libero patre ædificarunt vrbes. leges acceperũt,
templa conſtruxerunt, armis inſueuerunt. Coluerunt Her/
culem Gygantis nomine. Iuſticiam tanto obſeruarunt cul
tu, vt exteras gentes nunquam appetiuerint bello. Defun/
ctis ſepulchra non erigunt. Expertes ſunt ſeruitutis. Capil-
lum curant. Mentum habent inconſum, reliqua facie depi
lata. Furti ſe alligaſſe, ſcelus apud eos nefarium. Litem ra/
ro norunt. Teſtibus non indigent, aut obſignatione vlla.
Vinum neſciunt, præterquam rei diuinæ cauſa. Potus illis
ex Oriza, ex hordeo fere cibus. Incolumitatem exercitio
quærunt & perfrictiõibus. Strigiles ex hebeno corporum
expolitioni adhibẽt. Venerãtur inter deos Iouem pluuiũ,
Gangem fluuium, indigetes genios. Si à rege abluantur
capilli, feſta dies agitur. Lunæ curſu tempora metiuntur.
Totum iter odoribus complent, per quod rex tranſiturus
eſt. Eius lecticam ſequuntur armati corporiſq; cuſtodes.
Apud eorum ſapientes occupare fati diem pulchrum eſt,
& viuos ſe cremari iubent. Expectatam mortem pro dede
core vitæ habent. Nec vllus corporibus honos redditur,
quæ ſenectus ſoluit. Deos putant quicquid colere cœpe/
runt, arbores maxime, quas violare capitale eſt. Rex vbi
ſe publice viſendum præbet, præcurrunt cum argenteis
thuribulis miniſtri, qui vniuerſum iter odoribus vaporãt.
Ipſe autem geſtatur lectica, margaritis hinc inde propen/
dentibus. Lucet amictus auro & purpura. Lecticam mu/
niunt corporis cuſtodes, circũ pendentibus auiculis, quas
ad hoc imbuunt. Regia fulcitur auratis columnis, quę nul
la non hora patet volentibus. Vbi rex incumbit ornamen/

to capitis, tunc admittuntur legationes, & redduntur populis iura. Si quando prodire velit in venationem, feræ leporariis incluſæ conficiuntur in conſpectu meretricum. Si aliquanto longius eundum ſit, meretrices ipſæ vectantur curru, quem ducunt elephantes. Impudicis & proſtitutis mulieribus vti ſolent, dum volunt vacare genio. Itaque relictis domi vxoribus illas ſibi aſciſcunt non prolis ſed voluptatis gratia. Vxores vero adhibent in rebus honeſtis tantum, vbi ſcilicet, aut proli vacant, aut præter modum non laſciuiunt, ne nimio luxu corrumpant, quas eſſe pudicas volunt. Nec vnquam permittunt geniales illas & liberas voluptates coram vxoribus exerceri, quæ aliquam pudicitiæ iacturam afferre poſſunt. Vbi ſomni tempus acceſſit, regem vino grauem, dormientemq́ cubiculo inferunt pellices, diis noctium & tenebrarum patrio ritu aduocatis cum cantu. Filii ſenio confectos parentes interficiũt, & eorum carnibus veſcuntur, teſte Herodoto. Matronæ celebres ſunt pudicitia. Oblato tamen elephanti precio, pudicitiam amatoribus ſubſternunt, nullo inde præfloratæ famæ diſpendio. Virgines quum eſſe nubiles cœperũt, in publicum à parentibus producuntur. Accurrente adoleſcentum multitudine datur illis optio deligendi ſibi virum ex tota iuuenum turba. Fœnus ignorant. Maximum opinantur nefas vel iniuriam pati vel facere. Proinde nulla illis ſyngrapha, nullum depoſitum. Quum quis ægrotat, familiares illum interimunt, ac demum epulantur. Nullam animantem occidunt. Nihil ſerunt, herba victitant, domos parandas non putant. Coitus in propatulo eſt ſicut pecorum. Ex Herodoto, & Cælio cap. 2. libri quinti.

¶ Iberi iacula ferebant, multis hamis ferreis conſerta. Ferinis erant moribus. Neq; enim abnuebant ex lotio, quod intra cloacas diutius aſſeruatum eſſet, lauachra comparare, retrimentis deniq; contuſis dentifricia ſibi & coniugibus quærentes. Cubitabant humi. Res plurimas minimi faciebant, & auaritiæ ſtudio ſemel tantum interdiu cibum capiebãt. Erant & Hydropotæ. Veſtibus vtebantur precioſiſſimis. Mortuis tot erigebant obeliſcos, quot hoſtes in-

terſecerant illi dum viueret. Maleficiorum infamia labora runt. Seruos mactabát, & inde concipiebant vaticinia. Mirandula in hymnis. Afflatos Lunę ſeruos mactabat Iberus, Captiui & iugulo fundebat carmina vates.

¶Ionum mollicies quondam abiit in prouerbium. Primi vnguenti coronarumq́ in cõuiuiis dandarum & ſecundæ menſæ cõſuetudinem repererunt. Hinc Horatius. Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo.

¶Apud Iudæos quinquageſimo quoq́ anno debitæ relaxabantur pecuniæ, donabáturq́ ſerui libertate. Quę vilius væniſſent, redibát ad poſſeſſores.

¶Lotophagi populi Africæ veſcũtur fructu arboris, quæ diciturlotos. Politianus in Nutricia. Nec faciles Ciconas, fortunatoſq́ ciborũ Lotophagos. Solebát hi populi ſuos defunctos in mare abiicere, parum intereſſe aſſeuerantes, humo ne, an aqua, an igne diſſoluerentur.

¶Leſtrigones humana carne veſcebãtur.

¶Virgilius lib. 9. de moribus Latinorũ ſic ait. Caniciẽ galea præmimus, ſemperq́ recẽtes Cõuectare iuuat prædas, & viuere rapto. Idem. Durum à ſtirpe genus, natos ad flumina primũ Deferimus, ſæuoq́ gelu duramus & vndis.

¶Leuci populi Galliæ Belgicæ & Remi fuerunt optimi iaculatores. Lucanus lib. 1. Optimus excuſſo, Leucus, Remuſq́ lacerto.

¶Lacedęmonii ſummi bellatores, nõ cornuum tubarũve ſignis, ſed tibiarum modulis in pręliis vtebantur, nõ vt excitarentur, aut euibrarentur animi, ſed contra vt moderatiores, modulatioreſq́ fierent, nihil in principiis præliorũ ad ſalutem virtutemq́ aptius rati q̃ ſi permulcti ſonis mitioribus non immodice ferocirent. Author Gellius. Hinc Cleomenes dicebat Homerum eſſe poetam Lacedæmoniorum, Heſiodum autem helotum & agricolarum, Illum enim quemadmodum bella ſunt gerẽda, hunc autẽ qualiter agri ſint colẽdi præcepiſſe. Plutarc. in Apophthegma. Laconicis. Furádi vſum concedebant impune, non ob turpia lucra, neq́ ad ſumptum libidini præbendum, comparandam ve opulentiam, ſed pro exercitio diſciplinaq́ rei

bellicæ, quod & furãdi ſolertia & aſſuetudo acueret aĩĩ-
mos adoleſcẽtium, & ad inſidiarum aſtus, & vigilãdi tole-
rantiam, & obrependi celeritatem, aptos procliueſq; red-
deret. Regibus ſuis augures dabant aſſeſſores. Ante belli
cõgreſſum amori ſacrificabãt, quod is vnus victoriam pa-
riat. Lex erat, vt ſenes iam effœti qui deſperabant prolem,
eligerẽt aliquem ex adoleſcẽtibus, eumq; ad vxores ſuas
admitterẽt, & natum inde partum vt ſuum & legitimum
educarẽt. Gerebant in ſcutis ſuis λ literam, inſignioris no-
tę gratia. Solebãt iſup liberoꝝ ſuoꝝ indolẽ experiri publi-
ce verberibus admotis, illoſq; hortari, vt flagellorũ ictus
fortiter perferrent, item laceros ac ſemianimes rogare, vt
vulnera præberent vulneribus. Vnde Cicero. Cretũ quidẽ
leges inquit, itemq; Lycurgi, laboribus erudiũt iuuentutẽ,
vt nando, currẽdo, eſuriendo, ſitiẽdo, algendo, æſtuando.
Spartæ pueri ad aram verberibus ſic accipiũtur, vt pleriſq;
ſanguis è viſceribus exeat. Nonnunquam etiam quum ibi
eſſem, audiebam ad necem, quorum non modo nemo ex-
clamauit vnquam, ſed ne ingemuit quidem. Literas mo-
do pro neceſſitate diſcebant. Reliquarũ diſciplinarum ni-
hil omnino admittebant. Parebant honeſte, labores con-
ſtantiſſime tolerabant, pugnando vincere volebant aut
interire. Furabantur impune ex cibariis, quicquid vellent.
Sordidi tamen erant, & præparci omnes. Nam parua &
precii prope nullius magnifaciebant & admirabantur, ar-
debantq; auiditate pecuniæ. Erant & inhoſpitales. Siqui-
dem nõ omni tempore licebat peregrinis adire Spartam,
ſed præſtitutis diebus. Quoſcunq; plectendos cenſebant,
noctu plectebant. author Herodotus. Præcones, tibici-
nes, & coci in paterno ſuccedebant artificio, & coquus ex
coquo, tibicen ex tibicine, præco ex præcone gigneba-
tur, omneſq; perſeuerabant in paterno opere. Ex inſti-
tutis Lycurgi ſponſus noctu clam accedebat ad ſponſam
extincto lumine, & cum ea, quadam velut religione ti-
midus coibat & verecundus. Antequam rex pugnam
iniret, ſacrificabat muſis, quo & oratione & memoria in
primis digna promererent facinora. & eiuſdem Lycurgi in-

ſtitutis domi non cœnabant, ſed omnes ad publicum acce debant conuiuium, licebat tamen domi cœnare, cum quis vel ſacrificiis, aut venatione retardatus eſſet. Verum alios adeſſe oportebat, propterea Agis rex cũ debellatis Athenienſibus rediiſſet, velletq; apud vxorem cœnare, obſonium à tribunis militum exorare non potuit. Poſtridie vero cum ſacrificium incœptum præ ira haud abſoluiſſet, dicta eſt ei mulcta. ad ea conuiuia ibant pueri velut ad ſcholas pudicitiæ, & ad liberales præceptores. Neq; enim licebat cuiquam verbum vllum impudicum, aut caſtis moribus perniciosum dicere, ſed tãtum iocari & comiter cauillari ſine ſcurrilitate. Opulentus cum paupere vna ad cœnam ibat. Eum qui nimis aut biberet aut comederet, reliqui omnes obiurgabant vt intemperãtem. Vſi ſunt & alia lege contra immodicos ſumptus, vt quælibet domus culmen quidẽ ſecuri, Ianuas vero ſerra dũtaxat & nullo alio inſtrumento eleboratas haberet. Virginum corpora curſibus & luctationibus iactibuſq; diſcorum atq; iaculorum exercebant. Licebat probis viris qui fœcundã aliquam pudicamq; mulierem alteri nuptam admirarentur, marito illius ſuadere vt cum ea ipſi congrederentur tanquam in ſolo fertili bonos filios ſaturi atq; facturi. Propterea Geradas vetuſtiſſimus Spartiata dicebat neminem adulterum fieri ſpartæ. Partus nutriendi ius non erat genitori, ſed eos in quendam locum deportabant, vnde prius non reducebantur, quam per ætatem adoleuiſſent. Adultos autem ſi robuſti videbantur allegabant militiæ, ſin ignaui ac deformes apparebant, demittebantur exponendi in locum præcipitem ac præruptum ſecus Taygetum, velut indigni vita. Mulieres non abluebant infantes aqua, ſed vino. quo certius futuræ indolis periculum facerent. Aiunt enim infantes comitiali aut alicui alteri morbo obnoxios admoto mero debilitari. Eorum filii neq; emptitios neq; mercenarios habebant pædagogos. Et vt perferendis laboribus fierent exercitatiores, tondebantur vſq; ad cutem & diſcalceati incedebant, & frequentius ludebant nudi. Anno ætatis. 12. ſine tunica degere incipiebant pallium vnum in

annum capientes. Neq; balneis vtebantur, neq; vnguentis preterquam paucis admodum anni diebus. Cubitabant in toris ex arundine conſtructis, quam ex ripis Eurotæ cōuehebant. Horum mores vbiq; obſeruabant viri ſenio cōfecti, quorum virtus habebatur explorata. Quāuis autem furta impune iis concederentur, puniebantur tamen qui in ipſo furto fuiſſent deprehenſi, quaſi inepte negligēterq; furarentur. Propterea pueri ipſi caute adeo & attente furantur, vt Plutarch. ſcribit puerum quendam cum Leenæ catulum ſurripuiſſet pallioloq; inuoluiſſet eius ventre vnguibus & dentibus à Leena matre diſcerpto omnia tegendi furti gratia tolerantem, obiiſſe. Puerorum amatores fiebant eorundem famæ iuxta ac infamiæ participes. Propterea cum puer aliquis vocem in pugna minus ingenuam emiſiſſet, ferunt amatorem eius, à principibus mulctatum fuiſſe. Docebant etiam pueros vti ea oratione, quæ grauitatem haberet iucunditati permixtam, ac plurimum ſententiæ breui ſermone complecteretur. Comam ex pubertate nutriebant, & maxime in obeundis periculis operam dabāt, vt nitidis eſſent capillis, quoddam Lycurgi dictum celebrantes, Coma pulchros venuſtiores fieri, deformes vero ferociores. Turpe & minime generoſum putabant hoſtes in bello perſequi, & interficere, qui crederent & fugam molirentur. Occupabantur omnes circa venationes, circa gymnaſia, circa publicos conceſſus atq; colloquia, ſi quando ocium eſſet à bello. Iuniores ante. 30. annum nullo modo in forum deſcendebant. Nihil cum mortuis ſepeliebant, ſed condentes corpora puniceo amictu & oliuæ fronde circundabant. Mortuorum nomina non inſcribebantur monumentis, niſi eorum, qui pro ſalutæ patriæ in bello periiſſent. Lugendi tempus præfiniebant dies vndecim. Duodecimo die, peracto Cereri ſacrificio, ponebāt luctū. Nullos permittebāt peregrinari aut vagari, ne alienos mores imbiberent, aut Rerum publi. differentiam adueherēt. Inutiles & nullius frugis homines ex vrbe depellebant. Putabant & viuendum libenter & moriēdum, modo vtrunq; fieret cum virtute.

¶Leprei populi deprehenſos in adulterio per triduum vinctos circa ciuitatem ducebāt, mox toto vitæ tempore habebāt contemptibiles. Adulteræ verò mulieres diebus vndecim in foro ſtare diſcinctæ cogebantur, tunica perlucida circunueſtitæ.

¶Lacones breuiſſimi erant in ſermone. Propterea vulgi verbum erat, facilius multo eſſe philoſophari, quam Laconum ſermonem imitari.

¶Lucani erant admodum iuſti, & hoſpitales. Apud eos lege fuit ſancitum, ne quis poſt occaſum ſolis inuertētem hoſpitem exigeret. Quod ſi feciſſet, agebatur reus, eiq; dicebatur mulcta.

¶Luſitani apti erant inſidiis. Inſpectis humanis extis futura coniectabant. Dextras captiuorum præciſas offerebant numinibus. Erant Hydropotæ. Mitrati pugnam inibant. Hircum habebant inter epularum delitias. Strabo libro tertio vbi de his abunde meminit.

¶Lydorum mulieres paſſim ſubſtratæ amatoribus, hoſpitali benignitate eoſdem pleriq; confouent, & pluribus afficiunt donis, quam ipſæ accipiant. Solos tamen cōdignos in fœdera turpitudinis admittunt. Priuſquam coniugium inirent, ſeipſas proſtituebāt. Si poſt cōiugium deliquiſſent, veniæ ſpes nulla.

¶Lydi primi oīum caupones fuerunt & inſtitores. Aleæ luſum, teſſerarum, & pilæ excogitauerunt. Mancipati fuerunt auguriis & diuinationum ſuperſtitionibus.

¶Furaces erant, adeo vt nō diſcederēt niſi re aliqua prius ſublata. Fuerunt inſuper molles & libidinoſi, adeo vt non tātum noctu vacarēt voluptati venereæ, verūetiam in meridie laſciuirēt fœdum opus manibus peragētes.

¶Leſbii fœdiſſimi fuerunt in Venereis, adeo vt ne capiti quidem parcerēt. Quam fœditatem excogitarunt ipſi, & in muliere experti ſunt primi. Vulgo quoq; male audierūt ob vanitatem. Leſbiari verbum eſt irrumare, libidinari, & laſciuire, quod turpitudinem fellationis & irrumationis, quæ per os agitur, primi inuenerint.

¶Lybici quos in venatione vel pugna elephantes attri/

uerint, magnifice ſepeliunt & hymnos concinunt.

Leontinos Siciliæ populos quum expugnaſſet Phalaris, ademptis armis ad compotationes & voluptates eos reiecit, ne rebellionem pararent. Hinc adagium, Semper Leontini iuxta pocula.

Laciadæ ſeu Placiadæ populi Atticæ raphanos in eorũ pudenda membra impingebant, quos habebant adulterii compertos.

Lyrcæ populi Scythiæ venatione victitant hoc modo. Conſcẽſis arboribus quas habẽt frequẽtes, inſidiãtur feris. Singulis adeſt canis, & equus in ventrem cubare edoctus, humilius ſubſidẽdi gratia. Vbi quis feram ab arbore vidit, ſagitta percutit, percuſſam ſi fugiat, conſcenſo equo perſequitur comitante cane.

Maſſagetæ Scythiæ populi quũ per deſerta diſcurrunt, equoꝶ ſuorum ſanguinem cum lacte bibunt. Claudianus lib. I. in Ruff. Et qui cornipedes in pocula vulnerat audax Maſſagetes. Seneca in Oedipo.

Lactea Maſſagetes qui pocula ſanguine miſcet.

Lucanus. Longa'q; Sarmatici ſoluens ieiunia belli, Maſſagetes quo fugit equo, volucreſ'q; Geloni. Senio confectos in fruſta conſecant. Statius libro primo. Achilleidos Lactea Maſſagetæ veluti qui pocula fuſcãt Sanguine purpureo Qui intereunt morbo, feris obiiciuntur in prædã. Solem præcipue venerantur, cui equum immolant. Reliquos deos habẽt neglectui. Singulis ſua ſunt cõiugia, ſed & cum alienis congreſſus, non tamen clandeſtini. Coeunt in propatulo. Morbo emori turpiſſimum putant. Clarent equeſtri & pedeſtri militia. Arma illis arcus, gladius, thorax, & ſecuris ænea. Aureis cinguntur zonis, gladiis diademate cultis, habent & aurea equorum ornamenta. Argento carent, habent modicum ferri, quum cæteris metallis abundent. Inſulares victitant radicibus herbarum, Indumenta faciunt ex arborum libris. Potum ſucco pomis expreſſo. Piſcibus etiam aluntur. Tegumenta corporum è phocarum coriis ſibi conſuunt. Filii ſenio confectos parentes interficiunt. Quum afficiunt deſiderio libidinis,

ſuſpenſa ad plauſtrum pharetra palam cum mulieribus ſi/ne pudore coeunt. Herodotus lib. 1. & Strabo lib. 11.

¶ Marſi populi, in Italia à Circes filio orti vim habuerũt naturalem contra ſerpentes & venena, adeo vt eorum ſaliua icta ſerpentes vt feruentis aquæ contactu fugiant. Gellius cap. 11. lib. 16. Gens inquit. in Italia Marſorum orta fertur eſſe à Circes filio Marſo. Propterea Marſis hominibus vi quadam genitali datum, vt ſerpentium virulentorum domitores ſint, & incantationibus herbarumq́ ſuccis faciant medelarum miracula. Vnde Syllius Italicus lib. 8. Hæ bellare acies norant, ac Marſica pubes. Et bellare manu, & chelydris cantare ſoporem, Vipereumq́ herbis hebetare, & carmine dentem Acetæ prolem agnitiam mala gramina primam Monſtrauiſſe ferunt, tactuq́ domare venena, Et Lunam excuſſiſſe polo, ſtridoribus amnes Frenantem, ac ſyluis montem vndaſſe vocatis.

¶ Mandi Indorum locuſtis viuunt. Trecentos habent vicos, Quadragenos non excedunt annos. Eorum fœminæ ſemel tantum pariunt.

¶ Meniſmini Aethiopiæ viuunt lacte Cynocephalorum, quorum armenta paſcunt, maribus interemptis niſi ſobolis cauſa.

¶ Myconii liguritores fuerunt & alienæ appetentes menſæ. Hinc adagium. Myconius vicinus, in eum qui non vocatus ad conuiuium accedit.

¶ Moſini populi Aſiæ Septentrionẽ verſus turres ligneas ſubeũt. Notis corpus omne perſignãt. In propatulo veſcũtur. Promiſcue Venerem exercent. Palam reges deligunt, vinculiſq́ & arctiſſima tenẽt cuſtodia.

¶ Maſſyli populi Libyæ equos habent, quos virga non freno gubernant. Martialis. Et Maſſylæum virga gubernet equum. Lucanus lib. 4. Et gens quæ nudo reſides Maſſylia dorſo, Ora leui flectit, frenorum neſcia virga. Maſſylienſes luxu perditi muliebrem in modum ornabãtur comis vnguento delibutis, capilliſq́ religatis. Mulieres tamen erant Hydropotæ, vt in Mileto factum eſt, & quondam apud Romanos.

¶ Moloſſi populi Epiri optimos habẽt canes venaticos. Martialis li. 11. Rhetia dum ceſſant, latratoreſq; Moloſſi.
¶ Mazax populus prope Naſamones peritiſſimus eſt ia/culãdi. Lucanus lib. 4. Aequaturuſq; ſagittas Mœdorum, tremulum quod torſit miſſile Mazax. Claudianus. Paui/dus proiecit miſſile Mazax.
¶ Magnetes populi Theſſaliæ optimi ſunt equorum do/mitores. Lucanus. Et Magnetes equis, Minæ gens cogni/ta remis.
¶ Mardi Perſarum populi ſpecus in montibus fodiunt, in quos ſe, coniuges, ac liberos condunt. Pecorum & ferarũ carne veſcũtur, Ne fœminis quidem pro naturæ habitu molliora ſunt igenia. Comæ prominẽt hirtæ. Veſtis eſt ſup genua. Funda vinciũt frontem. Hoc & ornamentum capi/tis & telum eſt. Fuit hæc gens cultu vitæ aſpera, & latroci/niis aſſueta.
¶ Macedonibus nullum fuit tam ſolẽne militiæ munus, quam ſuos ſepelire. Eorum regibus lege cautum eſt, ne vi/ctis hoſtibus tropheum erigerẽt. Lege cauebant eos capi/ſtro cingi, qui nullum hoſtem interfeciſſent.
¶ Myſi deorum cultui adeo mancipati fuerunt, vt eſitãtes animalibus abſtinerẽt. Viuebãt melle, lacte & caſeo, autho/re Strabone. Myſorum populus vſq; adeo fuit vilis & cõ/temptus, vt ſequẽti prouerbio locum fecerit. Myſorũ po/ſtremus. Finitimorum poſtea incurſatiõibus male vexabã/tur. Hinc etiam orta parœmia, Myſorum præda, de his, q impune à quibuſlibet lædũtur ac diripiũtur.
¶ Mauri paſtoraliter viuunt, comæ cincinis exornãtur & barba, & terſura dẽtium, & vnguium cultu raro. De his Herodia. Mauri (inquit) genus hoĩum ſuapte natura cędis auidiſſimum, nihilq; nõ facile audẽs, ac deſperatis ſimile, cõtemptu videlicet mortis ac periculorum.
¶ Medis operimẽta corporum ſunt Tyara, Cittaris, pi/leus, manicatæ tunicæ, anaxyrides & ſtola. Clarẽt equitã/di ſolertia. Sagittas docte excutiunt. Reges adorãt. Regñ eſt vxores multas ſibi quęrere. Mulieribus decorum viros habuiſſe complures. Paucitas deformat, & infelicitatis ge/

nus putatur, ſi quaternarium nō excesserint. Qui ad Aquilonem vergunt, ex frugiferis arboribus alimenta ſibi conquirunt, ex toſtis amygdalis panem cōficiētes. Poma perſiccant teruntq́ꝫ, inde conglobant in maſſas. Vino vtuntur, quod ex certo radicum genere cōficiunt. Veſcuntur & ferarum carnibus, nam mitia pecora negligunt.

¶ Moſynœci populi è lignis deſiliunt in peregrinos aſſultatione ſanguinaria.

¶ Meſſenii M. literæ nota ſe cognobiles præbebāt. Lacedæmonii Meſſenios quod iterum & iterum deſciuiſſent, in ſeruitutem redegerunt, eosq́ꝫ durius etiam quā reliquos ſeruos tractarunt, ne denuo res nouas molirent. Hinc adagium. Seruilior Meſſena.

¶ Macæ ſumma capitis curioſius deradunt, relictis in medio capillis, quos ſuccreſcētes eadem cura detondent.

¶ Machlyes populi Africæ comam ī occipitio cōnutriūt, capilloſq́ꝫ decutiūt in ſiniſtra parte. Minio linūt corpora, ſeq́ꝫ à Troianis prognatos fabulātur.

¶ Olim Megarēſes male audierūt tanq̄ frauduletī ac ficti, quod aliud ſentirēt, aliud loquerentur.

¶ Meláchleni populi in Scythia nigris ītegūtur veſtibus. Ab eſu humanæ carnis nō abſtinent.

¶ Mendeſii populi Aegypti capras & hircos venerātur, & caprarios præcipuo afficiunt honore.

¶ Monomeri populi ſunt ſeptentrionales ſingulis cruribus ſaltuatim currentes, viuaciſſimæ pernicitatis. Author Gellius.

¶ Numydę ſeu Nomades mapalia ſua plauſtris circūferūt. Propterea vagi vocātur à Lucano lib. 4. Alueos nauium inuerſos etiam habuerunt pro tuguriis. Apud eos medius locus erat honoris locus, authore Salluſtio. Lacte, ferina carne, & elephantis veſcūtur. Viuūt ī tabernaculis. Omnis eorum vita occupatur in paſcēdis gregibus. Equos regūt nō freno, ſed virga. Vnde Virg. infrenos vocat Numydas. Syllius. Hic paſſim exultant Numydæ, gens inſcia freni. Quis inter geminas per ludum mobilis aures, Quadrupedem flectit non cedens virga lupatis. Vxoribus perinde ac

ſeruis vtũtur. Nullas certas habent ſedes. Vetus fuit Numydarum conſuetudo, vt in bellicis conflictibus plerũq; cederent, & fugam mentirentur, mox vbi opportuna tuliſſet occaſio, in hoſtem ſe conuerterent, rurſuſq; maiore impetu quàm prius inuaderent, authore Plutarcho in Anniba le. Feruntur eſſe acutiſſimo ingenio, & ſingulari quadam prudentia ad cognoſcendam veritatem, falſitatemq; refellendam.

¶ Nigroæ regem habent monoculum.

¶ Norici populi ſunt iuxta Pãnoniam ferro nobiles. Martialis. Grato nõ pudeat referre verſu Sæuo Bilbilin optimam metallo, Quæ vincit Chalybaſq;, Noricoſq;, Et ferro Plateam ſuo ſonantem.

¶ Neruii Galliæ populi vergentes in occidentem Belgas quondam increpabant, quod ſe populo Ro. dedidiſſent. Vnde à Lucano dictũ eſt. Multumq; rebellis Neruius, & cæſi pollutus ſanguine Cottæ.

¶ Naſamones populi Africę naues Syrtibus illiſas ſpoliãt. Lucanus. Quas Naſamon gens dura legit: qui pxima ponto Nudus rura tenet; quẽ mũdi barbara damnis Syrtis alit, nam littoreis populator arenis Imminet, & nullos portus tangẽte carina Nouit opes, ſic cum toto cõmercia mũdo Naufragiis Naſamones habẽt. Et Mantuanus lib. 1. de Cala. Vt genus effrenum Naſamon, qui verſus in auſtros Naufragiis victum quærẽs, gaudere procellis Turbinibuſq; ſolet, fuſaſq; per æquora merces Colligit, & Nautas ad punica littora pulſos Auxilium ſimulãs violat. Naſamonii ſingulis adſunt vxores plures, cum quibus palam cõgrediũtur prætẽto baculo. Nuptiali cœna diſcũbẽtium ſingulos adit noua nupta veneris gratia. Cõgrediũtur illi donũ allatum donũ cõtribuentes. Ad maiorũ monumẽta, futurorum ſciẽtiam aucupãtur incubãtes manibus. Fidei ſanctio maxima, idem ſibi propinaſſe poculũ. Sedẽtiũ habitu mortuos aſtituũt, idipſum inter moriẽdũ attendẽtes, vt ſedẽtes expirẽt. In diuinationibus ſua ſequũtur ſomnia. In præſtãda fide de manu alterius vterq; ſumpto poculo bibit. Quę ſi defuerit humor, collectum e terra cinerem lingunt.

¶Nabathæi dediti ſunt cumulandis diuitiis. Apud eos mulcta dicitur publice iis, qui rē aliquo modo imminuerint. Creſcētibus opibus augetur honos. Rara inibi ſeruitia. Miniſtris vtūtur plurimum cognatis, vel ſibi vnuſquiſq; miniſter eſt. In cōuiuiis plura duodenis exſiccaſſe pocula ignominioſum eſt. Rex quādoq; ſibi & aliis miniſtrat. Vrbes habent nullis clauſas mœnibus. Vtuntur camelis equorum vice. Perfuncta fato corpora habent ſtercoris loco. Regis cadauer in ſterquilinium deiicitur. Sol illis ſacratiſſimum numen.

¶Ophiogenes populi ſunt in Helleſpōto, qui ſerpētum ictus cōtactu leuant, & manu impoſita venena extrahunt corporibus. Plinius cap. 2. libri. 7.

¶Peluſiotæ non comedunt cæpe. Capillum tondent ſeneſcente Luna.

¶Pyratæ Cilices olī viuebāt furto, & marinis latrociniis.

¶Phœnices magnam meruerūt laudē in inuētione ſyderum, literarum, naualiumq; ac bellicarum artium.

¶Pamphagi omnia mandunt.

¶Pſylli populi ſunt Africæ, quorum corpori ingenitum fuit virus exitiale ſerpentibus, ex cuius odore ſopirēt eas. author Plinius cap. 2. libri ſeptimi. Vnde Lucanus lib. 9. Gens vnica terras Incolit, à ſæuo ſerpētum innoxia morſu Marmaridę Pſylli, par lingua potētibus herbis. Ipſe cruor tutus, nullumq; admittere virus. Vel cantu ceſſante poteſt, natura locorum Iuſſit, vt īmunes mixti ſerpētibus eſſent, Profuit in mediis ſedem poſuiſſe venenis, Pax illis cū morte data eſt. Plutarchus ſcribit Catonem per deſerta Libyes iter faciētem Pſyllos ſecum duxiſſe, qui morſibus ſerpētū mederētur, partim ore trahētes venenum, partim ſerpētes ipſos cantibus mitigātes. Auguſtus Cæſar vbi intellexit Cleopatram, quam ſeruatam triumpho magnopere cupiebat, aſpidis morſu periiſſe, Pſyllos admouit, qui venenum ac virus exugerēt, authore Trāquillo. Quodam tempore quum in Pſyllorum finibus Auſter perquam validus & diuturnus flauiſſet, eoq; flatu vniuerſa eorum aqua exaruiſſet, dolore moti cōſtituerūt vlciſci iniuriam illam,

Propterea cōmuni edicto omnes ſumptis armis in auſtrū perinde quaſi hoſtem iure belli profecti ſunt. Atq; ita profectis ventus magno ſpiritus agmine venit obuiam & vniuerſos cum omnibus copiis, armiſq;, cumulis arenarum & montibus operuit. Eaq; ruina omnes ad vnum perierunt. Author Herodotus lib. 4.

¶ Pygmæi ſunt cubitales. Infeſtantur à gruibus. Inſidētes arietum caprarumq; dorſis & ſagittis armati, veris tempore vniuerſo agmine ad mare deſcendunt, & oua pulloſq; earum alitum conſumunt. Ternis menſibus eam conficiūt expeditionem, aliter futuris gregibus nō reſiſterent. Caſas luto, penniſq; & ouorum putaminibus conſtruunt. Nonnulli in cauernis degunt. Horum omnium longiſſimi, nō longiores ſunt, quam pedes duos & quadrantem.

¶ Pandoræ Indoꝝ populi degunt in conuallibus. Viuunt annos ducentos. In iuuenta candido ſunt capillo, qui in ſenectute nigreſcit.

¶ Parthi & Perſæ vnguentis madent. Vinum conficiunt ex palmis. Gloriam in bibendo quærunt, & quanto plus bibunt, tanto magis ſitiunt. Dediti ſunt crapulis, veſcūtur cicadis. Fœtido ſunt halitu propter indiſcretos cibos & nimium vini hauſtum. Quandocūq; rex ad eos proficiſcit, vnuſquiſq; pro facultate ſalutatum & cum muneribus. Reclinatis poplitibus regum pedes oſculantur. Cōmiſcebantur ſuis matribus authore Tertulliano. Nam & parentibus cū liberis ſtupro coire fas eſt. Rex latet ſemper ſub ſpecie cuiuſdam maieſtatis. Multas habet vxores, quibus alternatim concumbit. Currum eius aſſectantur armatorum decē millia haſtis argento coruſcantibus, ſpiculis auro præfixis. Regii currus latera ornantur deorum ſimulachris. Iugum collucet gemmis. Eorum magi nihil præter olera & farinā in cibum recipiunt. Herodotus ait Perſas à græcis didiciſſe pueris abuti. His quandoq; imperauit Gallus, qui propterea vocatur auis Perſica. Furta impune permittūt Vino hilares de dubiis rebus conſultant. Statuas non erigunt, nō templa conſtruunt, non aras, licet regem inſtar numinis venerentur. Conſcenſis montibus, Ioui hoſtias immolant.

Rem quoque diuinã faciunt Soli, Lunę, Telluri, Igni, Aquę & ventis. Nefas & maximum ducunt probrũ, aut vomuiſſe, aut egeſſiſſe corporis excrementa aliquo ſpectante. Liberorum diſciplina ternario perficitur numero, vt equos agitent perite, ſagittas doctius excutiant, & vera loquanť. Valerius Maxi. ait lib. 2. Non admitti ante ſeptẽnium, Ante quinquẽnium aut quadriẽnium filius nõ admittitur in cõſpectũ parentis, vt ſi in ipſa infantia contingat puerũ perire, pater minus afficiať. Inhoneſtum eſt referre, quæ factu ſunt turpia. Turpe quoque quicquam cuiquã debere. Item in flumen vrinam profudiſſe aut ſpuiſſe, vel omnino manus abluiſſe, piaculum opinantur. Fluuios enim colũt religioſiſſime. Natalitiam cœnam quotãnis rex apponit. Eidẽ ſingulis annis ebrietas ſemel pmittitur. Quum mitræ deo diuina res peragitur, ſaltat etiamnum. Equitare inſuper & ſaltare diſcunt, exiſtimantes illum corporis motum robori plurimum cõferre. Non prius potui & propinationibus indulgent, quã ſe expleuerint cibo. Homines amant adunco naſo, quod eiuſmodi fuiſſe Cyrum regem pdant annales. Vbi licentius volunt indulgere conuiuiis, non vxores, verum pellices admittũt. Cum regibus legitimæ mulieres ad menſam accumbũt, & vna comeſſantur. At quum laſciuire volunt, meretriculas adhibent. Qui regis filius regno ſuccedit, eius natalem quicũque in regno ſunt, celebrant, ſimulque in poſterum quotannis eandem lucẽ ſacris & feſtis vniuerſa Aſia proſequitur. Omnes fere ſunt ſubnigri, vel liuido colore pallentes, caprinis oculis torui, & ſuperciliis repandis, non indecoris barbis, Capilliſque plixis hirſuti. Omnes promiſcue vel inter epulas feſtoſque dies gladiis cincti cernuntur. Pro opibus quiſque aſciſcit ſibi matrimonia plura vel pauca. Nemo poſt ſatietatem ſuperfluos accipit cibos. Abundant manibus verbis, magnidici, graues & tetri. minaces iuxta in aduerſis rebus & proſperis, callidi, ſuperbi, crudeles, vitæ neciſque poteſtatẽ in ſeruos & plebeios vendicantes. Cutes viuis hoibus detrahunt. Nec miniſtranti apud eos famulo hiſcere licet, vel loqui, vel ſpuere. Ingratos ante oia ſeueriſſime puniunt. Ad iudicãdum, vſu rerũ

ſpectati, & alienis nõ indigentes conſiliis, deſtinãtur. Vtũtur armillis & monilibus aureis & gemmis, præcipue margaritis. Fœminarum mira pulchritudo. Nihil apud eos pingitur vel fingitur præter varias cædes & bella. Liberos inſtituunt, vt nõ niſi vera loquãtur, & à mendacio abſtineãt. Mentiri turpiſſimum putant. Regi non licet quẽpiam interficere. Ab infantia vtuntur pileis & tyaris. Vnde & fragilia habent capita. Corruptiſſimi fuerunt luxu & delitiis. Vnde Horatius. Perſicos odi puer apparatus. Et Claudianus in Eutropiũ Arſacio poſtq̃ ſe regia factu Suſtulit, & noſtros corrupit Parthia mores. Argute deprehendunt oẽs loquendi ſtrophos, dictiſq; breuiſſimis colloquentes reuincunt, Diſputatores ſunt maximi. Quæq; ab aduerſariis implicantur argumenta, citra moram, atq; difficultatẽ diſſoluunt. Prouerbiis vtuntur ſapientia plenis, altiſſimiſq; ænigmatis, natura dũtaxat magiſtra vtentes. Qui plura de Parthis ſcire volet petat Herodotum. Cælium Cap. 7. libri quinti, & Marcellinum ſub finem vigeſimi tertii.

¶ Pictones vberrimos calce agros quondam facere, authore Plinio.

¶ Paramedeſidę agreſte hoĩum genus Bactrianis ad occidentem coniuncti ſunt. Tuguria latere primo ſtruunt, in montibus foramine ſuperne relicto, vnde lumen accipiũt. Altis præmuniuntur niuibus.

¶ Phariſæi deliciis & molliciei minime ĩdulgebãt. Proſequebant̃ qđ dictabat ratio Maiores natu venerabant̃, vt ne verbo qdẽ læſos vellent. Fato geri oĩa credebãt. Neq; tñ liberi arbitrii poteſtatẽ auferebãt. Iudiciũ dei futurũ ſentiebant, nã & aĩas fatebant̃ ĩmortales. Bonas aiebant migrare in aliena corpora, malas trãſmitti ad ęterna ſupplicia. Tantã ſuę virtutis cõcitarũt opinionẽ, vt numero ſi populi multitudo ad eos vidẽdos cõflueret. Dicti ſunt Phariſęi abſtituto vitę, qđ à cęteris abiuncti puriſſime viuerẽt. Nã Phares Hebręorũ idiomate ĩterp̃tat̃ ſegregatio. Quieſcebãt in anguſtiis tabulis, aut ẽt ſpinis vel lapidibus ad cõprimẽdas corporis titillatiões. Decalogũ ſcribebãt in mẽbranulis, legebantq; in fronte. Hęc Cęlius ex Philonis cõmentariis.

¶Phaſelitæ populi in Pamphilia piſciculos ſalſos diis immolabāt,& Cabro deo ſalſamentis rem peragebāt diuinā.

¶Pariani populi in Helleſponto amorem inter deos venerantur.

¶Pedalii in Indorum populi nihil in ſacrificiis aliud à diis petebāt, q̃ iuſticiam:arbitrati ſe omnium rerum compotes futuros,ſi eam conſequerentur.

¶Pannonii feroces fuerunt & idonei bello. Auſonius. Armiferis alui quos ego Pannoniis. Et alibi. Saluere Auguſtum iubeo,natumq́;,patrem, Imperiis grauidas qua ſeco Pannonias. Mira fuit eius gentis in victu lauticia. Omnes cuiuſq; ætatis culinariam norunt artem. Auidiſſimi erant audiendi, ſtudendi non ita. Veſtium in patria neglectus. Alibi non ita erant negligentes.

¶Pontici populi aduerſus frigoris iniuriam braccis vtebant. Ouidius. Pellibus & laxis arcēt mala frigora braccis.

¶Phigalei qui Meſſeniis adiacent,vino adeo gaudent,vt non alibi quam in cauponis hab tent hoſpitibus domos reliquentes cum vxoribus. Hoſtilis tubę ne in ſomno quidem ſonum perferunt.

¶Phaliſci ppl'i publico doctore inſtar Græcorū vtebant. Volebant enim ab ipſa adoleſcentia filios vnà erudiri,atq; congregari. Quod notum eſt ex hiſtoria cuiuſdam Ludi magiſtri, qui Phalaſicorum pueros Camillo eorum vrbē obſidenti voluit prodere.

¶Romæ in publicum egredi togatæ cogebātur mœchæ. Romanis mos erat in magnis publiciſq; calamitatibus veſtem mutare ad mœroris ſignum & argumentum. Quod factum eſt quum M. Manlius Capitolinus,qui Gallos Capitolium aggredientes primus ex arce expulit,detruſus eſt in carcerem à Quinto Capitolino dictatore. Hunc etiam modum Athenienſes videntur obſeruaſſe. Aiunt enim Periclem gloriari ſolitum,quod propter ſe nemo Atheniēſis nigram induiſſet veſtem.

¶Rhodienſes ſacrificium quoddam peragebant, vbi res urgiis & verbis male ominatis peragebat. Quum Dianæ lydiæ ſacrificabant,dies aliquot apud aram deæ conuiuiū

prorogabant,atq; inibi ppetuo manebant. Apud Rhodios ſextodecimo Calendas nouembris mactabatur homo in honorem Saturni. Quendam enim ex his qui publica ſententia damnati eſſent,ad capitale ſupplicium ad vſq; Saturnalia viuum aſſeruabant. Author Theodoritus Cyrenſis. Stratonicus Rhodienſium Luxuriam taxauit, quum diceret eos ædificare tanquam immortales, obſeruare tanquã breui tempore victuros.

¶ Rhegini ignaui fuerunt in rebus bellicis animiq; præpauidi. Hinc adagium. Rheginis timidior.

¶ Seres populi orietales ex ſuis arboribus depectũt lanas tenuiſſimas, quas Bombyces vermiculi aranearum inſtar conficiunt ex tenuiſſimis filis. Virgilius libro ſecũdo Geor. Velleraq; vt folijs depectant tenuia Seres. Auſonius. Iam pelago volitat mercator veſtifluus Ser. Seneca. Quę phœbæis ſubditus Euris Legit Eois Ser arboribus. Idé. Et quocũq; loco iacet Seres vellere nobiles. Iuſtiſſimi ſunt,& ducenteſimum vitæ annum excedũt,authore Strabone. Rutilas habent comas,oculos cæruleos. Frugaliſſimi ſunt & pacatioris vitæ cultores, vitantes reliquorum mortalium cœtus. Aduenis illuc euntibus ad emẽda fila nulla ſermonum vice,rerum precia ſolis proponunt oculis. Nihil ipſi comparant aduectitium. De his Martianus Capella. Seres inquit,vndis aſpergunt arbores ſuas vt lanugo quæ Sericum creat,poſſit admitti. Aliarum gentium homines aſpernantur ac refugiunt. De his abunde meminerunt. Plinius Cap. 17. libri ſexti, Ariſtoteles Cap. 19. libri quinti de naturis Animalium,& Marcellinus circa finem. 23.

¶ Scythæ populi domos habent volubiles in plauſtris. Horatius lib. 3. Car. Campeſtres melius Scythæ, Quorum plauſtra vagas rite trahunt domos Viuunt. Vnde & Lucanus eos errantes vocat lib. 3. vbi ait. Tinxere ſagittas Errantes Scythiæ populi. Duodenos dies durant in fame & ſiti virtute cuiuſdam herbæ,quæ vocatur Spartania. Strepunt equitatus gloria. Quum vident ſe magnopere indulſiſſe potui,arcuum chordas pulſare conſueuerunt, vt diſſolutũ voluptatibus animum ad priſtinam cõtinentiam reuocẽt.

Plutarcho teſte in Demetrio. Veſcũtur humanis carnibus.
Hoſpites immolant, & interfectorum caluarias habẽt pro
pateris. Vtuntur acie cuneata. Albi ſunt & animoſi propter
frigidiſſimam regionẽ, quam inhabitant. Solent inter epu
las honoris cauſa mortuos vorare. Sagittarum aciem tin-
gũnt viperina ſanie & humano ſanguine ad irremediabile
nocumentum. Captas aũt viperas vbi iam perierunt, diebus
aliquot ſinũt liqueſcere. Mox vbi ſatis computruerunt, in
ollam ſanguinem hoĩs vnius totũ infundunt, adobruũtq́ꝫ
ſterquilinio vaſe diligẽter obturato. Vbi vero ſanguis ipſe
contabuit, eximunt, & saniei viperinæ cõmiſcent. Scytho-
tauri furtorum licentia victum ſolent ſibi cõparare. Adue-
nas cædunt hoſtiarum loco. Scytharum pleriſq́ꝫ cõmunia
ſunt oĩa pręter enſem & cyathũ. Vxores item & liberi ſunt
inter promiſcua. Simpliciſſimi fuerunt olim & æquitatis
obſeruantiſſimi. Eo demum improbitatis peruaſerunt, vt
cunctis ad quos accederent, nares pręciderẽt. Iracũdi ſunt.
Peculiare eſt iis & Sarmatis, manibus defuncti viri vxores
interficere. Pabulo & pecori non aruo ſtudent. Tympana
ex corio curribus ſuis alligant hyemi & imbribus defendẽ
dis. Amiciuntur ferarum pellibus. Furta maxime execrant,
vt qui cõmunia habeant oĩa, & imunita. Ebrietas plus ni-
mio frequens eſt. Hinc Scythiſſare verbum eſt inebriari.
In ſolẽnibus conuiuiis circũfertur ingens patera, quã nulli
accipiunt, niſi qui ex hoſtibus aliquot interfecerũt. Nullas
habent vrbes, nulla mœnia extructa. Domos ſecum ferũt
ſinguli. Viuunt ex pecoribus. Simulachra, aras, & delubra
nõ putant faciẽda, pręterq̃ Marti. Inopes ſunt lignoꝝ. Pro-
pterea quum pecudes excoriãt, oſſa quoq́ꝫ carnibus denu-
dant, & ſuccẽſis oſſibus carnes coquunt. Sues nolũt alere.
In bello quem primum virũ ceperint, eius ſanguinẽ potãt.
Quoſcũq́ꝫ in prælio interemerint, regi offerunt, Ablato
enim capite fiunt participes prædæ, quam arripuerint. Ho
ſtium homicidas in magno habent honore. Qui nihil pręe
clari operis ediderunt, afficiuntur probro. Abundant vati-
cinatoribus, qui cum virgis diuinant. Quum rex aliquos
afficit morte, omnes ſimul liberos interficit illæſis fœmi-

nis. In faciendis fœderibus vinum ſanguine mixtum epo- tant. Regi nullus vænalicius miniſtrat. Eo mortuo quin- quaginta miniſtrorum eius ſtrangulantur, ac totidem præ- ſtantiſſimi equi. Feruntur Scythæ ſeruorum in dominos armatorum furorem & exercitum præmonſtratis flagellis olim coercuiſſe, ipſoſq; meticuloſos vertiſſe in fugam, au- thor apud Iuſtinum Trogus. Cuius etiam hiſtoriæ memi- nit Claudianus in Eutropium libro primo dicẽs. Vt Scytha poſt multos rediens exercitus annos Q uum ſibi ſeruilis ꝑ finibus obuia pubes Iret, & arceret dominos tellure reuer ſos, Armatam oſtenſis aciem fugere flagellis, Notis ab in ineptis ignobile reppulit horror Vulgus & addictus ſub verbere torpuit enſis.

¶ Sauromatæ ſeu Sarmatæ qui ſunt inter Boriſthenem & Iſtrum, vagi ſunt, & mutant domicilia. Statius li. 5. Sylua. An iurga Pannoniæ, mutatoreſq; domorum Sauromatas quaties? Sanguinem equinum permixto potãt lacte. Vnde Martialis lib. 1. Venit & epoto Sarmata paſtus equo. Tan- ta ſunt barbarie, vt pacem non intelligant. Promiſſa ſunt barba, & longis capillis. Propterea vocãtur intonſi. Sene- ca. Intonſis teritur qua via Sarmatis. Inepti ſunt ad pede- ſtrem pugnam. Authore Cor. Tacito.

¶ Sicambri Germaniæ populi ad vtramq; Rheni ripam habitantes, flauos habẽt capillos, quos vbi ſatis creuerit, quodam artificio in nodum complicant. Martialis lib. 1. Crinibus in nodum tortis venere Sicambri. Claudianus. Flauam ſparſere Sicambri Cæſariem. Idem. Illinc flauente Sicambri Cæſarie, nigris hinc Mauri crinibus irent. Idem. Agmina quinetiam flauis obiecta Sicambris.

¶ Siculi pollẽt acumine & vafricia. Propterea Maternus eos acutos vocat, & Apuleius lib. 11. Trilingues. Vnde Si- ciſſitare verbum Plautinum, eſt aſtute loqui. Siculi Hiero nis tempore, exotino milite pleruq; vtebantur.

¶ Satyri nihil habẽnt moris humani præter figuram. Hir- ti ſunt & villoſi toto corpore, gaudentq; ſyluarũ latebris, & hominum commercia refugiunt.

¶ Suani gentes indomitæ auri tantum metalla fodiunt.

¶Sabæi ditiſſimi ſunt ſyluarum fertilitate odorifera, auri, metallis, agrorum rigui mellis, cæteraq; prouentu. Corpora defunctorum non pluris faciunt q̃ ſtercora. Quinetiam reges ipſos inter ſterquilinia reiiciunt.
¶Sorbotæ populi Aethiopiæ ex Africæ parte dicuntur eſſe octonum cubitorum.
¶Sciopodes in maximo æſtu humi iacentes reſupini, vmbra pedum ſe protegunt.
¶Soritæ Indorum piſcibus viuunt, quos vnguibus diſſectos ſole torrent, & ita panem iis faciunt.
¶Sybaritæ populi Calabriæ deliciis & voluptatibus adeo indulſerunt, vt luxurioſa omnia dicerent Sybaritica. Hinc Sybariticus luxus, & Sybaritici libelli id eſt impudici. Cõuiuia celebraturi anno prius per vocatores, fœminas inuitabant, quo luxu roſeis gemmis, auro, vnguentis, & veſtibus exquiſiti impendii cultæ omniũ ora in ſe conuerterẽt. Erant & faſtu prætúrgidi. Hinc adagium. Sybaritæ per plateas. Artes quæ ſono conſtant, à ciuitate reiiciebãt, ne qua ratione interpellaretur quies. Quin Gallos quoq; in vrbe nutriri nolebant. Habebant in deliciis exiguæ ſtaturæ homũculos & catellos. Diuites ſi qñ ruſticatum ire vellent, curru vehebantur adeo lente, vt diurnum iter tribus vix diebus conficerent.
¶Sardi ſeu Sardiani venales olim pronunciabantur, quiſq; ludos ederet in capitolio. Hinc adagiũ. Sardus venalis.
¶Solebant ſueui Germaniæ populi obliquare crinem, nodoq; ſubſtringere. Principes habebãt ornatiorẽ capillum, q̃ plebeii. Quoſdam eorũ mores deſcribit Pontanus lib. 5. de ſtellis dicens Heluetii, Vſipeteſq;, atq; effera corda ſueui, Quis vnum prædæ ſtudium, ac durare ſub ipſis Corpora fluminibus, teloq; aſſueſcere dextram. Non vrbis, nõ cura domus, agri ve colendi. Venatu ducunt vitam, atq; è lacte liquente, Et quod Marte ſibi ſpoliato ex hoſte parārint Bella placent, fuſuſq; hoſtili è corpore ſanguis.
¶Sarbacæ Indorum regebantur populi non regum imperio. Author Curtius.
¶Saducei dicebant mortalem eſſe animam, ſimulq; cum

corporibus interire. Fatum negabant. Deum conſtituebãt extra omnem mali patrationem inſpectionemq́ꝫ. Apud Indos duo erant gymnoſophiſtarum genera Samarei & Brachmanes. Samarei pomis, oryza, aut farina tantũ alebantur. Rex eos colebat vt deos, illorum precibus pacem regno conciliari exiſtimans. Exiſtimabant animam eſſe in ſeruitute, quãdiu concludebatur corpore: Liberam vero vbi ſeparata eſſet. Propterea voluntariam pleruñqꝫ mortem oppetebant. Hos domeſtici beatos exiſtimabant. Eos vero qui ſupereſſent, deflebant, vt infelices.

¶ Syri leues ſunt, & rebus nouandis magnopere procliues. Ludis præterea celebritatibuſq́ꝫ dediti. Perunguntur oleo precioſo, & linuntur vnguẽtis. Maximam diei partẽ in concœnatiõibus abſumit & potu. Maſculi a. 14. anno, Fœminæ a. 12. vſqꝫ ad. 65. tributo obligãtur. Fortunam colunt. Proni ſunt in cachinos & ſcõmata. Diuino cultui ſatis dediti. Vnde Statius li. 1. Sylu. Quod ramis pia germinat Damaſcus. Operoſiſſimi ſunt in hortis. Hinc adagiũ. Multa Syrorum olera. Nec caruerũt mollicies nota. Hinc Syriſſare verbum eſt molliter viuere.

¶ Sogdii populi prope Bactrianos læti ad mortem feſtinant, alacri etiam corporis motu.

¶ Sabinorum ſacerdotes æneo cultro tonderi ſolebant. Idem Sabini (vt eſt apud Plutarchum in Numa Põpilio) Lacedæmoniorum coloniam ſe fuiſſe volunt.

¶ Apud Sardoos parentes ſenio cõfecti fuſtibus cædebantur à filiis, & mox contumulabantur. Turpe ſiquidem putabant multo ſenio cõfectum ſupereſſe diutius. Magiſtratibus cogebantur ratiocinari, vnde viuerent.

¶ Herodotus ait Selenetidas mulieres oua parere, indeq́ꝫ naſcentes hoĩes, quinquẽnes decies eſſe nobis ampliores.

¶ Aetate beati Hieronymi Scoti veſcebãt humanis carnibus. Et quum per ſyluas porcorum greges & armentorũ reperirent, tamen paſtorum nates & fœminarum papillas ſolebant abſcindere, & has ſolas ciborum delicias arbitrari. Idem nullam propriam habebant coniugem, ſed pro libidine more pecudum laſciuiebant.

¶ Sarabaytæ ſacerdotes Aegypti habitabant in foraminibus petrarum, induti porcorum & boum pellibus, cincti funibus, diſcalceati, & ſanguine cruentati. Cauernis demũ exeuntes paupertatem & abſtinentiam prædicabant, & barbam ſpectante populo ſibi peruellebant, nummiſq; tali aſtu & commento adeptis, remeabant in ſuas ſpeluncas, & in ſumma lætitia furtim dapibus epulabantur.

¶ Syracuſani olim erant opibus florentiſſimi, voluptatibuſq; ac delicijs addictiſſimi. Vnde & Syracuſana menſa tranſiit in prouerbium.

¶ Sarracenorum mores ſic deſcribit Ammianus Marcellinus. Omnes inquit pari ſorte ſunt bellatores ſeminudi, coloratis ſagulis pube tenus amicti, equorũ adiumento pernicium graciliumq; camelorum per diuerſa reptantes in tranquillis vel turbidis rebus. Nec eorum quiſq; ſtilam apprehendit, vel arborem colit, aut arua ſubigendo quæritat victum, ſed errant ſemper ſine lare, ſine ſedibus fixis, aut legibus. Vita eſt illis ſemper in fuga, vxoreſq; mercenariæ, cõductæ ad tempus ex pacto: Atq; vt ſi ſpecies matrimonii, dotis nomine futura coniunx haſtam & tabernaculum offert marito. Ita autem quoad vixerint, late vagãtur, vt alio loco mulier nubat, alio pariat, liberoſq; ꝓcul ducat, nulla copia quieſcendi permiſſa. Victus vniuerſis caro ferina eſt, lactis abũdans copia, herbæ multiplices, & quæ per aucupium capi poſſunt, volucres.

¶ Scriptouini perpetuis fere niuibus rigent, crudiſq; ferarum carnibus veſcuntur, quarum pellibus indumenta ſibi conficiunt. Author Paulus Diaconus de geſtis Longobardorum.

¶ Olim Spartani ſuſtulerunt omnem vſum auri & argenti ex Lycurgi inſtituto, ferrumq; prætulerunt, nummo ex eadem materia percuſſo.

¶ Sigynnæ populi Scythiæ equos habent toto corpore hirſutos, puſillos tamen, & geſtandis viris inualidos, ſed q iuncti currui perniciſſimi ſunt.

¶ Samii gymnaſium amori nuncuparunt, inſtitutis ſacris quæ vocantur Eleutheria.

¶Apud Sotianos Gallorum populos rex ſexcentos apud ſe habeb.t ex prudentioribus,qui regi ipſi conuiuebāt, & commoriebantur volentes adeo, vt non ſit inuentus, qui periculum ſubterfugeret.

¶Troglodytæ populi ſpecus excauant, quas habent pro domibus.Victus illis ſerpentū carnes,ſtridor nō vox,adeo ſermonis commercio carent. Aſſidui ſunt in venatiōibus, & mira clarent velocitate. Nam ſuper Aethiopiam velo/ciores ſunt equis. Authores Herodotus lib.4. Pomp.mela lib.1.& Plinius Cap.8.lib.5.

¶Incolæ Taprobanes inſulæ ædificia habent modice ab humo extantia.Item aurum & argentum & marmor teſtu dinis ſimile.Præterea gemmas & margaritas præcipuę bo nitatis. Apud eos annona nunq̄ augetur. Neq; ſunt fora, neq; lites.Herculem colunt.Populus regem eligit ſenecta clementiaq; venerandum & liberos non habentem. Et ſi poſtea gignat, abdicant, ne fiat hæreditarium regnū, Re/ctores ei dant.30. Nec niſi multorum ſententia quiſquam damnatur capite.Appellatio eſt ad populum, Rex ſi delin quit, morte mulctatur, nullo interimēte, ſed auerſantibus cunctis & commercia etiam ſermonis negantibus. Agros diligenter colunt, Pomis abundant. Voluptas eſt in piſca/tu, teſtudinum maxime, quarum ſuperficie domos inte/gunt.Vita hominum centum annis modica.

¶Tonemphoæ canem habent pro rege, motu eius impe ria augurantes.

¶Thraces calculos colore diſtinctos pro experimento cu iuſcunq; diei in vrnam cōdunt ac ſupremō die ſeparatos dinumerant,atq; ita de vno quoq; pronunciant. Feruntur eſſe tam fragilis memoriæ, vt quaternarium numerando non poſſint excedere.Vtuntur acie cuneata.Bellicoſi ſunt. Vnde & Martem natum,apud eos fabulantur poetæ. Vino ſe largius ingurgitant.Liberos in mercato vænundāt.Vir/gines non aſſeruant, ſed quibus libuit viris concumbere permittunt. Vxores ſeruant vehementer, eaſq; à paren/tibus coemunt. Punctas notis eſſe frontes nobile iudi/catur, non eſſe notatas punctis ignobile. Ocioſum eſſe

habetur pro honeſtiſſimo, agricolatorum pro cõtemptiſſimo. Spoliis bellicis & rapto viuere pulcherrimum. E diis colunt Martem, Liberum, Dianam. Reges etiam Mercurium, per quem ſolum iurant, & à quo progenitos ſe aiũt. Ad magnatum cadauera mactatis prius hoſtiis conuiuantur, priuſq; deflent, deinde combuſta ſepeliũt, haud aliter humo contegunt. Aggeſto inſuper tumulo varii generis certamina proponunt. præcipue monomachiam, id eſt ſingulare certamen. Herodotus ſub principium quinti libri.

¶ Tentyritæ ſeu Tentyri ſolo aſpectu & olfactu fugant crocodillos.

¶ Tapyri populi ſunt in Parthia, qui vxores ſuas aliis viris concedunt, quum ex eis duos aut tres liberos ſuſcepeřunt. Strabo libro vndecimo. Vino perinde ac vnguento oblinuntur. Iuſticiam obſeruant.

¶ Tibareni populi Scythiæ in Aſia, quos amant, ſenio cõfectos ſuſpendunt in patibulis. Iuſtiſſimi ſunt, nec prius bello congrediuntur cum aliquo quam diem, locum, horam, hoſti ex fide denũciauerint. Si quãdo inibi pepererint mulieres, viri velut ægritudine ſimulata in lectulis decũbunt, vt puerperæ, hiſq; iacentibus præminiſtrãt vxores. Luſum amplexantur ac riſus, q in iis maximam felicitatis partem arbitrentur eſſe conſtitutam.

¶ Tẽplarii hæretici fuerũt in Solymis ciuitate anno. 1030. poſt imperium Auſtugi. Frequentes & aſſidui verſabantur in templis, vnde tractum nomen. Simulachrum habebant ſummo factum artificio, cui hominis cutem ſuperinduxerant & binos præfulgentes carbũculos ſub ipſa fronte collocauerant, qui promicabant oculorum vice. Huic autem ſimulachro ſacra faciebãt. Morientium præterea cadauer in cineres adactum cæteris in potum conferebant, qua potione firmiores & cõſtãtiores ſe futuros putabãt. Eos vero qui ex templarii virginiſq; coniugio fuiſſent nati, ſubiecto igne torrebãt, ſimulq; ex humore deliquato ſuũ perungebant ſimulachrũ, quo maiorem probarẽt religionẽ. Tenebant amore maſculoꝝ fœdiſſimo. Damnati ſunt tandẽ in Viennenſi concilio, & concremati, quotquot reperti ſunt.

¶Apud Thrauſos populos Thraciæ edito puero propin/ qui aſſiſtentes lugent,miſerias huius vitæ recẽſentes,quas paſſurus ſit infans ille. Hominem fato functum per luſum & læticiam terrę mandant,referentes quot malis liberatus ſit ille. Multas habent vxores, quæ ſi contingat viro homi nem exuere,certatim contendunt eius mortem ſequi.

¶Vaſcones Iberiæ populi iuncti Cantabris arcta obſidio/ ne laborantes dicuntur aliquãdo carnes humanas eſitaſſe. Iuuenalis Satyra decimaquinta.Vaſcones(vt fama eſt)ali/ mentis talibus vſi Produxere animas. Idem. Sicut modo dicta mihi gens.Poſt omnes herbas,poſt cuncta animalia, quicquid Cogebat vacui ventris furor, hoſtibus ipſis Pal/ lorem & maciem & tenues miſerantibus artus, Membra aliena fame Lacerabant,eſſe parati Et ſua.

INDEX CARTHARVM

*a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t u x y z
A B C D E F G H I K L M N O.

Omnes quaterniones.

Venetiis in Officina Lucæantonii
Iuntæ Florentini Menſe.
M.D.XXXVII.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EM. ROMA

L
A

Cav. G. DI GIACOMO
Restauro del Libro Antico e Legatoria
Piazza dello Spirito Santo, 11 - Tel. 21.344
PESCARA